

МАРИЯ ДУЕНЯС ПОД СЛЪНЦЕТО НА АНДАЛУСИЯ

Превод от испански: Мариана Китипова, 216

chitanka.info

*На баща ми, Пабло Дуеняс Семпер,
който разбира от мини и обича виното*

I
ГРАД МЕКСИКО

1.

Какво минава през ума и през тялото на човек, свикнал да побеждава, когато в една септемврийска вечер му съобщят, че най-големият му страх се е сбъднал?

Нито един непремерен жест, нито едно рязко движение. Само мигновена и недоловима тръпка пробяга по гърба му, стигна до слепоочията и слезе до пръстите на краката. Изражението му обаче не се промени, когато узна това, което вече предчувстваше. Остана безстрастен. С ръка, опряна върху твърдото орехово дърво на писалището, и с очи, вперени в носителките на новината, в прежълтелите им от умората лица, в печалните траурни дрехи.

— Довършете шоколада си, госпожи. Съжалявам, че съм ви създал това безпокойство, и ви благодаря, че сте си направили труда да дойдете да ме уведомите лично.

Сякаш изпълняваха заповед, американките се подчиниха на поканата веднага щом преводачът им преведе една по една думите. Легацията им беше предоставила този посредник, този мост, чрез който двете грохнали от умора жени, които не говореха местния език, да могат да съобщят лошите вести и да изпълнят така целта на пътуването си.

Двете поднесоха чашите към устата си вяло и без желание. Навярно го направиха от уважение. За да не му противоречат. Не докоснаха обаче бисквитите на монахините от „Сан Бернардо“, а и той не настоя. Докато жените отпиваха гъстата течност със зле прикрито неудобство, в салона настана тишина, която не беше съвсем тишина: подобно на змия, тя пропълзя по лакираните дъски на пода и по покритите с плат стени, плъзна се по мебелите с европейска направа и между маслените пейзажи и натюрморти.

Преводачът, двайсетгодишно голобрадо момче, стоеше объркан, със склучени потни длани на височината на срамните си части, мислейки си: „Какво, по дяволите, правя тук?“. Из въздуха се носеха безброй звуци. От двора се чуваше шумът, който вдигаха слугите, докато обливаха плочките с лаврова вода. От улицата, през решетките

от ковано желязо, долиташе тропотът на мулета и коне, жалбите на прокажените, които молеха за милостиня, и дотегливите викове на продавача на ъгъла, който хвалеше стоката си. Понички, питки с извара, мармалад от гуава, царевични сладки.

Жените попиха устните си с току-що изгладените салфетки от холандско платно, часовникът удари пет и половина. А после вече не знаеха какво да правят.

Тогава домакинът наруши напрегнатото мълчание:

— Позволете да ви предложи гостоприемството си, за да прекарате нощта в дома ми, преди да потеглите обратно.

— Благодарим, господине — отговориха двете почти едновременно, — но вече сме запазили стая в една странноприемница, която ни препоръчаха от посолството.

— Сантос!

Макар че резкият глас не бе предназначен за тях, двете потрепераха.

— Нека Лауреано да придружи дамите да вземат багажа си и да ги премести в хотела на Итурбиде, да запишат разходите на моя сметка. А ти отиди да потърсиш Андраде, измъкни го от партията домино и му кажи да дойде веднага.

Слугата с бронзова кожа прие заповедите на господаря си само с едно кратко: „Веднага, господарю“. Сякаш от другата страна на вратата, долепил ухо до нея, не беше научил, че съдбата на Мауро Лареа, дотогава заможен собственик на сребърни мини, току-що се беше прекършила.

Жените станаха от креслата и полите им изскърцаха, издувайки се като крилете на зловещ гарван. Предшествани от слугата, те първи напуснаха салона и излязоха в прохладната галерия. Тази, която каза, че е сестрата, вървеше отпред. Другата, която каза, че е вдовицата, я следваше. Вътре оставиха свитъците листове, които бяха донесли и които потвърждаваха черно на бяло истинността на едно предчувствие. Накрая и преводачът се приготви да излезе, но домакинът на къщата го спря.

Постави голямата си възлеста ръка, грапава и все още силна, на рамото на американеца с твърдостта на човек, който умее да заповядва и знае, че ще му се подчинят.

— Един момент, младежо, ако обичате.

Преводачът едва успя да се окопоти от изненадата.

— Името ви беше Самюълсън, нали?

— Да, господине.

— Добре, Самюълсън — каза той, като сниши глас. — Излишно е да ви казвам, че този разговор беше напълно поверителен. Една дума да кажете за него, и ще се погрижа следващата седмица да ви депортират и да ви призват в армията в родината ви. Откъде сте, приятелю?

Младежът усети как гърлото му пресъхна.

— От Хартфорд в Кънектикът, господин Лареа.

— Още по-добре. Така ще може да дадете своя принос за победата на янките над Конфедерацията.

Когато прецени, че двете жени вече са стигнали до покрития вход, той повдигна с пръсти пердето на един от балконите и ги видя да излизат от къщата и да се качват в собствената му карета. Кочияшът Лауреано подкара кобилите и те бързо потеглиха, заобикаляйки минувачи, босоноги парцаливи деца и десетки индианци, увити в сарапе^[1], които предлагаха в хаотичен хор от гласове лой и килими от Пуебла, пушено месо, авокадо, сладкиши и восъчни фигури на Младенеца. Когато колата зави към улица „Лас Дамас“, той се отдръпна от балкона. Знаеше, че Елиас Андраде, пълномощникът му, ще дойде най-рано след половин час. И вече беше решил какво да прави, докато го чака.

Докато преминаваше от стая в стая, далече от чужди погледи, Марио Лареа свали с ярост сюртука си. После с резки движения развърза вратовръзката си, разкопча бутонелите и запретна ръкавите на лепената си риза. Когато стигна до целта си, вече със запретнати ръкави и разкопчана яка, той пое дълбоко въздух и завъртя стойката с форма на рулетка, на която бяха поставени вертикално щеките.

— Господи — прошепна той.

Нищо не подсказваше, че ще избере точно тази, на която се спря. Имаше други, по-нови, по-модерни и скъпи, събирани през годините като осезаеми доказателства за непрекъснатия му възход. По-точни при удара, по-балансиранни. Въпреки това в онази привечер, която промени живота му и чийто светлик гаснеше, докато слугите палеха лампи и свещници в голямата му къща, докато улиците все още бяха изпълнени с хора, а страната беше все така неуправляема, разкъсвана от

конфликти, които сякаш нямаха край, той отхвърли логичния избор. Без някаква обяснима причина избра старата груба щека, която го свързваше с миналото, и се приготви да се бори яростно срещу собствените си демони пред масата за билиард.

Минутите минаваха, докато той изпълняваше удари с неумолима точност. Един след друг, след друг, след друг, съпътствани единствено от шума на топките от слонова кост, които отскачаха от бордовете на масата, и от резкия звук при сблъсъка им една в друга. Контролираше, преценяваше, решаваше, както правеше винаги. Или почти винаги. Внезапно откъм вратата, зад гърба му, прозвуча глас.

— Щом държиш тази щека в ръцете си, значи се е случило нещо лошо.

Продължи играта си, сякаш не бе чул нищо: ту извърташе китка, за да нанесе точен удар, ту обхващаше здраво щеката за пореден път с лявата си ръка с два сплеснати в краищата им пръста и с тъмния белег, който тръгваше от основата на палеца. Рани от войната, шегуваше се често той. Следите от миналото му в недрата на земята.

Беше чул гласа на пълномощника си, разбира се, добре модулирания глас на този висок, небрежно-елегантен мъж, зад чийто напълно плешив череп се криеше жив и проникателен ум. Освен че се грижеше за финансите и интересите му, Елиас Андраде беше също най-близкият му приятел: по-големият брат, какъвто никога не бе имал, гласът на съвестта му, когато в изпълнените с напрежение дни губеше способността си за правилна преценка.

Като се наведе над масата, Мауро Лареа запрати последната топка и сложи край на самотната си игра. Върна щеката на мястото ѝ и бавно се обърна към току-що пристигналия.

Изгледаха се лице в лице като толкова други пъти. За добро или зло, винаги правеха така. В лицето. Без увъртания.

— Разорен съм, приятелю.

Пълномощникът стисна силно очи, но не отговори. Само извади кърпичка от джоба и избърса челото си. Бе започнал да се поти.

В очакване на отговор Мауро Лареа отвори една кутия и извади две пури. Запалиха ги от сребърен съд с жарава и въздухът се изпълни с дим; едва тогава адвокатът реагира на страшната новина, която преди малко му бе съобщена.

— Сбогом на „Три луни“.

— Сбогом на всичко. Всичко отиде на майната си.

Живееше между два свята и понякога употребяваше груби кастилски изрази, а в други случаи звучеше по-мексикански и от най-чистокръвния мексиканец. Двайсет и пет години бяха изминали, откакто бе пристигнал в Нова Испания, превърнала се вече в млада република след дълга и мъчителна борба за независимост. Бе дошъл с рана в сърцето си, с две неотменими отговорности и с крещящата необходимост да оцелее. Нищо не предвещаваше, че пътят му ще се пресече с този на Елиас Андраде, последен потомък на стар аристократичен род, обеднял след залеза на колонията. Но както при толкова други неща, в които се намесват ветровете на случайността, двамата мъже се срещнаха в долнопробната кръчма на един миньорски лагер в Реал де Каторсе, когато бизнесът на Лареа — с десетина години по-млад — започваше да разцъфтява, а мечтите на Андраде — с десетина години по-стар — бяха стигнали дъното. И въпреки безбройните превратности, които двамата преживяха, въпреки несполуките, победите, радостите и горчивините, които съдбата им поднесе, двамата останаха заедно.

— Американецът ли те изигра?

— По-лошо. Мъртъв е.

Андраде повдигна въпросително вежда.

— Убит от южняците в битката при Манасас. Жена му и сестра му дойдоха от Филадельфия, за да ми съобщят. Това била последната му воля.

— А машините?

— Собствените му съдружници ги реквизирали по-рано за въглищните мини в долината на Лакауана.

— Бяхме ги платили изцяло.

— До последното винтче, няхахме друг избор. Но нито една не е била изпратена.

Пълномощникът се приближи до един от балконите, без да каже дума, и отвори широко крилата, може би с надеждата, че полъхът на вятъра ще пропъди това, което току-що бе чул. От улицата обаче долетяха само обичайните гласове и шумове — безспирната суетня на някогашния най-голям град в Америките. Най-богатият, най-мощният, старият Теночтитлан.

— Предупредих те — каза той, без да се обръща, с поглед, вперен в оживената улица.

В отговор Мауро Лареа всмукна дълбоко от пурата си.

— Казах ти, че е твърде рисковано да подновиш експлоатацията на мината, да не сключваш тази дяволска концесия, да не влагаш толкова пари в чуждестранни машини, да потърсиш съакционери, с които да споделиш риска... Да си избиеш тази проклета щуротия от главата.

Близо до катедралата се разнесе трясък, чуха се гласовете на двама кочияши, които се караха, изцвили кон. Той изпусна дима, без да отговори.

— Сто пъти ти повторих, че не трябва да залагаш толкова високо — настоя Андраде с все по-остър тон. — И въпреки това, противно на съвета ми и на най-елементарния здрав разум, ти заложи на карта всичко. Ипотекира имението в Такубая, продаде земите в Койоакан, стопанствата в Сан Антонио Коапа, складовете на улица „Сепулкро“, градините в Чапинго, оборите до черквата „Санта Катарина“.

Изреди списъка на имотите, сякаш плюеше жлъч, после дойде редът на останалото.

— Продаде също всичките си акции, боновете срещу публичния дълг, ценните книжа и дяловите участия. И не стига, че заложи всичко твое, но и затъна до гуша в борчове. Сега не знам как смяташ да се справим с това, което ще ни връхлети.

Той най-последно го прекъсна.

— Все още ни е останало нещо.

Разпери ръце, сякаш искаше да обгърне стаята, в която се намираха. И този жест, по подразбиране, обхващаше стени и тавани, дворове, стълби и покриви.

— Дори не си го помисляй! — извика Андраде, като се хвана за главата.

— Трябват ни пари, за да платим първо най-належащите дългове, след което да започна да действам.

На лицето на адвоката се изписа страх, сякаш беше видял призрак.

— В каква посока да действаш?

— Още не знам, но е повече от ясно, че трябва да замина. Нямам друг изход, човече. Тук съм свършен. Няма начин да предприема

каквото и да било.

— Почакай — настоя Андраде, опитвайки се да му вдъхне спокойствие. — Моля те, не бързай. Преди това трябва да преценим всичко, може би ще успеем да го запазим в тайна известно време, докато аз успокоя нещата и се договоря с кредиторите.

— Знаеш също като мен, че така няма да стигнем доникъде. И че резултатът от сметките и балансите ти ще бъде отчайващ.

— Успокой се, Мауро. Моля те. Не предрешавай нещата и най-вече не продавай къщата. Това е последното, което ти е останало непокътнато, и единственото, което ще ти послужи, за да прикриеш истинското положение.

Имаше предвид внушителната колониална къща на улица „Сан Фелипе Нери“. Старинният бароков дворец, купен от потомците на граф Регла, най-едрия собственик на мини във вицекралството; имотът, който го поставяше на най-завидна позиция в обществото. Единствено него не заложи, когато трябваше да събере чудовищната сума в брой, която му беше нужна, за да възстанови мината „Три луни“; единственото, което оставаше непокътнато от състоянието, натрупано с годините. Освен материалната стойност, и двамата знаеха колко много означава тази къща: опорна точка, върху която да поддържа — макар и зле закрепено — доброто си име в обществото. Ако я запазеше, щеше да се спаси от позора и унижението. Ако я загубеше, щеше да се превърне в очите на цялата столица в олицетворение на провала.

Между двамата мъже настъпи напрегната тишина. Някогашните приятели, ощастливени от съдбата, победоносни, възхвалявани, уважавани и търсени, сега се гледаха като двама корабкрушеници наред буря, изхвърлени най-неочаквано в ледените води от коварното морско вълнение.

— Постъпи като неразумен хлапак — каза накрая Андраде, сякаш, като повтаряше мислите си, щеше да смекчи удара.

— Обвини ме в същото, когато започнах с „Елвира“. И когато влязох в „Света Клара“. А после в „Изобилие“ и „Благоденствие“. И във всичките тези мини успях да намеря богата жила и извадих сребро с тонове.

— Но тогава нямаше и трийсет години, беше истински дивак, изгубен на края на света, и можеше да рискуваш, глупако! Сега, когато

наближаваш петдесетте, мислиш ли, че ще можеш да започнеш отново от нулата?

Мауро го остави да излее гнева си.

— Предложиха ти да влезеш в консорциуми и съюзи с най-големите компании в страната! Канеха те либерали и консерватори, можеше да станеш министър при някое от техните правителства, стига да беше проявил и най-малкия интерес! Няма салон, който да не иска да бъдеш негов гост, на масата ти са седели най-изтъкнатите личности в страната. А сега пращаш всичко по дяволите заради ината си. Имаш репутация, която си готов да жертваш, син, който без парите ти ще бъде просто един неудачник, и бременна дъщеря, която си на път да опозориш!

Когато спря да крещи, той смачка недоизпушената пура в кристалния пепелник и се отправи към вратата. Силуетът на Сантос Уесос, слугата индианец, се появи в този момент на прага. Носеше поднос с две кристални чаши, гарафа с каталонска ракия и друга — с контрабандно уиски от Луизиана.

Андраде дори не изчака да го остави на масата. Застана пред него и си наля питие. Изпи го на един дъх и избърса устата си с опакото на ръката.

— Ще прегледам довечера сметките, за да видя дали можем да спасим нещо. Но те моля, изобщо не си и помисляй да продаваш къщата. Само тя ти остава, ако искаш някой отново да ти се довери. Тя е твоето алиби. Твоят щит.

Мауро Лареа се престори, че го слуша, дори кимна с глава, но умът му вече работеше в свършено друга посока.

Знаеше, че трябва да започне отново.

А за тази цел се нуждаеше от пари в брой и от възможност да обмисли нещата.

[1] Наметало с процеп за главата. — Б.пр. ↑

2.

Не пожела да вечеря, след като Андраде си тръгна, сипейки проклетия сред арките на разкошната галерия. Реши да се изкъпе и да обмисли положението в отсъствието на пълномощника си, чийто глас пронизваше като с нож съвестта му.

Когато се потопи във ваната, първият образ, който изникна в ума му, беше този на Мариана. Както винаги, единствено тя щеше да научи от него за случилото се. Въпреки че вече не живееха заедно, двамата поддържаха постоянна връзка. Виждаха се всеки ден, беше изключение да не се разходят по булевард „Букарели“ или пък тя да не наmine в някогашния си дом. За прислугата беше истински празник, особено в новото ѝ положение, когато тя прекрачваше прага, казваха ѝ колко е хубава, настояваха да остане още малко и ѝ поднасяха целувки, кифлички и сладки, посипани със захар.

Другояче беше положението с Николас, за когото се притесняваше най-много. За щастие, катастрофата щеше да го застигне в Европа. Във Франция, във въгледобивните мини на Па дьо Кале, където го бе изпратил под крилото на един стар приятел, за да го отдалечи временно от Мексико. Странна смесица от кръв беше той, ангел и демон, находчив и безразсъден, поривист, непредсказуем във всяко свое действие. Щастливата му звезда и закрилническата сянка на баща му винаги го бяха съпътствали, докато не започна да прекрачва границата. На деветнайсет беше лудо влюбен в жената на един депутат републиканец. Месеци по-късно — необуздан гуляй, при който се продъни подът на един салон. Когато синът му навърши дваисет, Мауро Лареа бе изгубил броя на неприятностите, от които го бе измъквал. За щастие, вече бе уговорил обещаващ брак с дъщерята на семейство Горостиса. И го убеди да прекара една година отвъд океана — там щеше да натрупа опит, преди да навлезе в семейния бизнес, а и нямаше да има възможност да извърши някоя щуротия преди брака. Само че сега всичко щеше да е различно и затова трябваше да преценява извънредно предпазливо всяко свое действие. Николас беше най-голямата му грижа, предвид предстоящата катастрофа.

Затвори очи и се опита да опразни ума си от неприятните мисли. Да забрави мъртвия американец, машините, които така и не пристигнаха до предназначението си, огромния провал на най-амбициозното му начинание, бъдещето на сина му и пропастта, която зейваше пред краката му. Това, от което се нуждаеше сега, беше да действа, да продължи напред. Премисляйки възможностите от всички страни, знаеше, че има само един сигурен изход. *Обмисли го добре, глупако*, каза си той. *Нямаш друг избор, колкото ѝ да ти се иска* — отговори другият му глас. — *Нищо не можеш да направиш в столицата, без да се разчуе. Единственият изход е да заминеш. Така че решавай по-бързо.*

Също като много други мъже, издигнали се с неуморна борба, Мауро Лареа бе развил в себе си едно качество — удивителна лекота да изпреварва събитията. Сребърните кладенци в Гуанахуато през първите му години в Америка калиха характера му: по единайсет часа на ден се трепеше в недрата на земята, бореше се със скалите на светлината на факлите, облечен единствено с овехтял кожен панталон и зацапана лента от плат през челото, за да предпази очите си от мръсотията, потта и праха. По единайсет часа дневно шест дни в седмицата трошеше камъка яростно в мрака на ада и това остави неизличим отпечатък върху характера му.

Може би поради това терзанието нямаше място в душата му, нито дори в разкошната емайлирана вана от Белгия, която при пристигането му в Мексико беше недостижима мечта. По онова време, в първите години, се къпеше под една смокиня в бъчва, пълна с дъждовна вода, а поради липса на сапун сваляше мръсотията с парцал. Използваше собствената си риза и лъчите на слънцето, за да се подсуши. Не се бръснеше — стигаше му режещият въздух. А върхът на лукса бяха един груб дървен гребен и помадата с маточина, която купуваше за жълти стотинки в деня, когато му плащаха, и с която успяваше да поддържа относително в ред непокорната гъста коса. Онези години бяха безмилостни. Докато накрая мината го изтощи и той реши, че е време да смени мястото.

А сега, какъв лош късмет, единственият начин да избегне пълната катастрофа, бе да се върне в миналото. Въпреки разумните съвети на пълномощника си, ако искаше новината да не стигне до кръговете, в които се движеше, ако искаше да изпревари нещата, преди

тя да стане известна и всички пътища пред него да се затворят, оставаше му само един избор. Най-неблагодарният. Този, който го принуждаваше — въпреки годините и превратностите — да се върне към тъмните тесни пътеки, населени със сенки.

Отвори очи. Водата изстиваше, душата му също. Излезе от ваната, взе хавлиената кърпа. Капките вода се стичаха по кожата му и падаха върху мраморния под. Изминалите години бяха пощадили тялото му, сякаш за да възнаградят титаничните му усилия в миналото. Беше на четиридесет и седем години, но освен многобройните белези от рани и двата смачкани пръста, ръцете и краката му все още бяха жилави, коремът — стегнат, а широките му и здрави рамене не минаваха незабелязани от шивачи, съперници и жени.

След като се избърса, той се обърсна набързо, намаза с масло от кусума брадичката си и после избра подходяща за намеренията си дреха. Тъмна, здрава. Облече се с гръб към огледалото, намести на кръста оръжията, които винаги носеше в опасни моменти като този, който сега го очакваше — ножа, пистолета. Накрая извади от писалището папка, завързана с червени панделки, а от нея — няколко листа, които сгъна и сложи във вътрешния джоб на дрехата си.

Едва когато се приготви, обърна очи към голямото овално огледало на гардероба.

— Последният ти ход, друже — обяви той на собственото си отражение.

После угаси газената лампа, извика Сантос Уесос и излезе в коридора.

— Утре заран отиди в дома на дон Елиас Андраде и му кажи, че съм отишъл там, където той не искаше да ходя.

— Къде, при дон Тадео? — попита слисаният индианец.

Господарят му обаче вече вървеше с широка крачка към конюшната и момчето бе принудено да се затича, за да го настигне. Въпросът остана без отговор, докато Мауро продължаваше да дава инструкции.

— Ако дойде дъщеря ми Мариана, нито дума. А на всеки, който ме потърси, ще му пробуташ първата лъжа, която ти хрумне.

Слугата понечи да каже нещо, но господарят му го изпревари:

— Не, този път няма да идваш с мен, момче. Както и да приключи тази история, сам ще вляза в нея и сам ще изляза.

Минаваше девет, но улиците все така пулсираха с неудържим ритъм. Възседнал креолския си кон, с лице, скрито под широкополата шапка, и увит в керетанско наметало, той яздеше встрани от кръстовищата и от най-оживените места. В други случаи това гъмжило от хора обикновено го забавляваше, може би защото беше прелюдия към някое интересно събиране, към някоя изгодна за бизнеса му вечеря. Към някоя среща с жена. Тази вечер обаче единственото, за което мечтаеше, бе да загърби всичко.

— Проклет американец — процеди той през зъби, като пришпори коня. Но американецът не беше виновен и той знаеше това. Американецът, бивш военен от инженерния корпус на армията на Съединените щати и пуритан до мозъка на костите си, бе изпълнил ангажиментите си и дори се бе погрижил след смъртта му жена му и сестра му да отидат в Мексико, за да му съобщят това, което той вече никога нямаше да може да му каже от общия гроб, в който лежеше с извадено око и пръснат череп. — Мръсна война, проклети търговци на роби — измърмори отново той. Как можаха да се случат толкова беди наведнъж. Как съдбата му бе изиграла тази лоша шега. Въпросите измъчваха ума му, докато прекосяваше в тръс потъналата в мрак улица „Мистериос“.

* * *

Томас Сакс, така се казваше американецът и въпреки моментното си раздражение Мауро Лареа съзнаваше, че той никога не се бе държал непочтено, напротив, беше порядъчен и съвестен методист. Бе се появил в живота му преди тринайсет месеца, пращаше го стар приятел от Сан Луис Потоси. Пристигна, когато той привършваше закуската си, когато къщата все още не беше напълно подредена и от кухнята долитаха гласовете на слугините, докато режеха лук и мелеха царевица. Сантос Уесос го заведе в кабинета и го помоли да почака. Американецът остана прав, забил поглед в пода, поклащайки се на крака.

— Казаха ми, че може би ще проявите интерес към закупуването на миннодобивни машини.

Това каза вместо поздрав, когато го видя да влиза. Преди да отговори, Мауро го огледа. Беше як мъж с червендалесто лице и доста приемлив испански.

— Зависи какво можете да ми предложите.

— Нови парни машини. Произведени в металургичните ни заводи в Харисбърг, Пенсилвания, от промишлената компания „Лайънс, Брукман и Сакс“. По поръчка според нуждите на купувача.

— Могат ли да отводняват на шестстотин метра?

— Дори до седемстотин.

— Тогава искам да ви изслушам.

И го изслуша. И докато го слушаше, усети да се раздвижва нещо, което от години носеше спотаено в себе си — пламенното желание да върне блясъка и славата на старата мина „Три луни“.

Възможностите на машините, които Сакс предлагаше, направо го зашеметиха. Нито испанските минни предприемачи от времето на вицецралството, нито англичаните, които се установиха в Пачука и Реал дел Монте, нито шотландците, които се настаниха в Оаксака — никой не беше стигал толкова далече в цяло Мексико. Веднага разбра, че това е нещо различно. Колосално. Обещаващо.

— Дайте ми един ден да помисля.

Прие го на другия ден, като му протегна коравата си ръка на миньор. Беше ръка на дързък и проницателен човек, който знае, че този занаят е постоянна въртележка от победи и поражения; който е способен да взема смели, дори опасни решения, който притежава невероятно прагматичен усет и изострен ум. Американецът познаваше тази порода мъже и беше свикнал да общува с тях.

— Ще се споразумеем, друже.

Сключиха сделка, той поиска съответните разрешения от Дирекцията по минно дело, начерта рискован план за финансиране, който Андраде не спря да критикува. И оттогава, съгласно предварително уговорените срокове, започна да превежда периодично огромни суми пари, докато изчерпа всичките си капитали и инвестиции. В замяна на това на всеки три седмици получаваше отчет от Пенсилвания за хода на проекта: сложните машини, които се монтираха, тоновете оборудване, което се трупаше в складовете. Котлите, крановете, помощните съоръжения. Докато в един момент писмата от север престанаха да пристигат.

Година и половина бяха изминали от онези дни, изпълнени с надежди, до тази нощ, в която той яздеше по пусти пътища под беззвездното небе в търсене на решение, което да му даде поне шанс да поеме глътка въздух.

Започваше да се разсъмва, когато спря пред грубо скована дървена порта. Тялото му се бе схванало, гърлото му бе сухо, а очите — зачервени. Бе яздил дотук почти без почивка. Въпреки това слезе чевръсто от коня, който, изтощен и жаден, бълващ пяна от устата, подгъна предните си крака и се отпусна на земята.

Намираще се в една долина в полите на Сан Кристобал, на един хвърлей от Минерал де Пачука. Никой в отдалеченото имение не очакваше гости в този ранен час. Кучетата обаче го усетиха. Яростният им лай раздра покоя на утрото.

Малко след това чу шум от стъпки и викове, които успокояваха кучетата. Когато лаят им затихна, отвътре се разнесе резкият глас на млад мъж:

— Кой е?

— Търся дон Тадео.

Две резета изскърцаха едно след друго, докато някой ги дърпаше. Тежки, ръждясали. Прозвуча и трето, но спря по средата, сякаш този, който го дърпаше, бе променил мнението си в последния миг. След кратко мълчание той чу стъпки, които се отдалечаваха.

Минаха няколко минути, докато отново чу глас от другата страна на вратата. Този път бяха двама души.

— Кой е?

Въпросът беше същият, но гласът — различен. Въпреки че Мауро Лареа не го бе чувал повече от петнайсет години, щеше да го разпознае навсякъде.

— Някой, когото не си предполагал, че ще видиш отново.

Третото резе се плъзна докрай със скърцане и портата започна да се отваря. Кучетата, сякаш насъсквани от Велзевул, отново залаяха яростно. Насред суматохата прозвуча изстрел. Задрямалият след галопирането кон вдигна глава и бързо се изправи. Кучетата — четирипет, мръсни, кльощави и олисели — се отдалечиха от входа с подвити опашки и жалостиво скимтене.

Мъжете го чакаха, застанали разкрячени. По-младият, очевидно нощният пазач, държеше в ръка пушката, с която току-що бе стрелял.

Другият заби в него гурелясалите си очи. Зад двамата, в дъното на обширния двор, се очертаваше силуетът на къщата на фона на светлеещото небе.

По-възрастният мъж и Мауро размениха напрегнат поглед. Димас Карус стоеше там, мършав и тъжен, както винаги, небръснат поне от седмица, току-що измъкнал се от сламеника, на който спеше. Дясната му ръка висеше безжизнена, осакатена от един бащин побой в детството му.

Без да отделя поглед, той прочисти гърлото си, изхрачи се и едва тогава го поздрави.

— Мамка му, Лареа. Не предполагах, че си толкова луд да се върнеш.

— Събуди баща си, Димас. Кажу му, че трябва да говоря с него.

Мъжът поклати глава, но не за да изрази несъгласие, а защото не можеше да повярва, че го вижда отново. След толкова години.

Тръгна към къщата, без да продума, а ръката му висеше от рамото като мъртва змиорка. Мауро Лареа го последва към двора, стъпвайки с ботушите си по камъните; после остана да чака, докато наследникът на всичко това изчезна през една странична врата. Беше влизал в къщата един-единствен път, след като напусна Реал де Каторсе. Имотът не се бе променил много, въпреки че занемарата беше очевидна дори на слабата утринна светлина. Същата голяма, недодялана къща — с дебели стени и лишена от всякаква елегантност. Струпани сечива, боклуци, животински изпражнения.

Димас скоро се появи от друга врата.

— Влез и чакай. Ще го чуеш да идва.

3.

Стаята с нисък таван, която Тадео Карус използваше като работен кабинет, беше каквато я помнеше. Същата груба маса, покрита с разбъркани листове и разтворени папки. Полузасъхнали мастилници, проскубани пера, стара везна с две блюда. От сивата олющена стена все така го гледаше Девата от Гуадалупе, смугла и с индиански черти, сред лъчи от старо злато, с долепени длани пред гърдите и с полумесеца и ангела в нозете ѝ.

Чу шум от бавни провлечени стъпки по плочите от печена глина в коридора, но изобщо не предположи, че принадлежат на човека, когото чакаше. Когато влезе в стаята, едва го позна. Нямаше и следа от едрият силен мъж от миналото. Дори някогашният му висок ръст сякаш се беше смалил поне с педя и половина. Още не беше навършил шейсет, но имаше вид на деветдесетгодишен старец. С пепелява кожа, прегърбен, немощен, зле облечен, загърнат с протъркано сиво одеяло.

— Толкова години не си спомни за мен, така че можеше да почакаш до обяд.

Внезапно поток от спомени и усещания нахлу в паметта на Мауро Лареа. Денят, в който този лихвар го потърси в галериите, които искаше да разработи; кръчмата, която по онова време Карус държеше до рудниците в Реал де Каторсе. Седнали един срещу друг с кана пулке между тях, лихварят направи едно предложение на преизпълнения с амбиции млад миньор, какъвто по онова време беше Мауро Лареа. „Ще те подкрепя щедро, испанецо — бе му казал той, като постави тежката си ръка върху рамото му. — Заедно ще натрупаме състояние, ще видиш.“ И понеже капиталите му бяха в недостиг, но имаше мечти в излишък, той прие, макар да знаеше колко чудовищно неизгодна е сделката.

За щастие, печалбите му бяха доста добри и той изпълни уговорката. Седем части от рудата за лихваря, три за него. После се появи друго предизвикателство с оптимистични изгледи и той отново използва парите на Тадео Карус. „Пет на пет — осмели се той да му предложи. — Нека делим поравно този път. От теб парите, от мен

работата. И нюхът ми. И животът ми.“ Лихварят избухна в смях: „Да не си откачил, испанецо? Седем на три или няма сделка“. Отново откриха богати жили и отново имаше добра печалба. А подялбата отново беше чудовищно несправедлива.

За следващия удар обаче Мауро Лареа направи изчисления и установи, че вече няма нужда от ничия подкрепа; че сам може да се справи. Така и го каза в същата кръчма пред две нови чаши с пулке. Карус обаче не прие добре новината: „Или сам ще потънеш, копеле, или аз ще се погрижа за това“. Последваха жестоки заплахи, удари под кръста, пречки. Имаше кървави свади между хората на единия и на другия, преследваха го, блокираха работата му. Счупиха краката на мулетата му, опитаха се да му откраднат желязото и живака. Земята обърна алчният търговец, за да го провали. Не успя.

Не го беше виждал от седемнайсет години. И сега, вместо безскрупулния самодоволен мъжага, завари един ходещ скелет с изскочили ребра, жълта като гранясало масло кожа и зловонен дъх от устата, който се усещаше от пет стъпки.

— Седни, където намериш — заповяда Карус, като се отпусна тежко на стола зад масата.

— Не е необходимо, ще бъда кратък.

— Седни, по дяволите — настоя с пресеклив глас. Гърдите му свиреха като флейта с два отвора. — Щом си яздил два часа, значи, можеш да ми отделиш петнайсет минути, преди да се върнеш.

Той седна на един тесен дървен стол, без да се облегне.

— Трябват ми пари.

Лихварят понечи да се изсмее, но хрчките го задавиха и той се закашля.

— Отново ли искаш да сме съдружници както едно време?

— С теб никога не сме били съдружници. Ти само вложи парите си в моите проекти в очакване на тлъсти печалби. И точно това искам сега да направиш отново. И понеже все още ми имаш зъб, знам, че няма да ми откажеш.

На сбръчканото лице на стареца се изписа цинична гримаса.

— Казаха ми, че си преуспял, испанецо, и то много.

— Познаваш бизнеса като мен — отговори той с неутрален тон.
— Върви ту нагоре, ту надолу.

— Ту нагоре, ту надолу — изхриптя лихварят иронично. После млъкна, чуваше се само пресекливото му дишане. — Ту нагоре, ту надолу — повтори.

През един процеп на капака на прозореца се промъкна тънка ивица утринна светлина, която очерта по-ясно контурите в помещението и засили усещането за занемара.

Този път нямаше престорен смях.

— И в замяна на какво искаш да ти дам пари?

— На нотариалния акт на къщата ми.

Докато говореше, Мауро Лареа извади сгънатите документи и ги постави на масата.

Торбата с кокали, в каквата се бе превърнал Тадео Карус, си пое въздух, сякаш искаше да се зареди с енергия.

— Сигурно ти пари под краката, испанецо, щом си готов да се разделиш с най-хубавия си имот по този начин. Много добре ми е известно колко струва старият дворец на дон Педро Ромеро де Терерос, проклетия граф Регла. Може да не знаеш, но следвах дирята ти през всичките тези години.

Предположението му беше вярно, но Мауро Лареа не искаше да му достави удоволствие, като го потвърди. Предпочете да го остави да говори.

— Знам къде живееш и с кого общуваш, в какво си вложил парите си; известно ми е, че си оженил дъщеря си Марианита доста добре и че сега уреждаш брака на момчето си.

— Бързам — отсече той. Не искаше да го слуша как говори за децата му, нито го интересуваха дали старецът подозира за последното му безразсъдно вложение.

— Може ли да знам защо толкова бързаш?

— Трябва да замина.

— Къде?

Сякаш знам, помисли си той саркастично, но се ограничи да отговори:

— Не е твоя работа.

Тадео Карус се усмихна зловещо.

— Сега всичко, което се отнася до теб, е моя работа. За какво тогава си дошъл?

— Трябва ми сумата, записана в нотариалния акт. Ако не ти я върна в сроковете, които ще определим, къщата става твоя. Цялата.

— А ако дойдеш с парите?

— Ще ти върна целия заем, както и лихвата, която днес ще договорим.

— Обикновено искам петдесет процента от сумата от клиентите си, но с теб съм готов да го направя по различен начин.

— Колко?

— За теб сто процента.

Скъперник и негодник от деня, в който си се пръкнал на този свят — помисли си той. — *Но ти какво очакваше, с времето да се е превърнал в благочестив монах?* — запита се. *Още преди да дойде знаеше, че лихварят няма да отхвърли предложението, за да може евентуално отново да го държи в ръцете си.*

— Приемам.

Стори му се, че невидими ръце премятат през шията му здраво въже.

— Тогава да поговорим за сроковете — продължи лихварят. — Обикновено давам една година.

— Добре.

— Но тъй като става дума за теб, ще постъпя различно.

— Слушам те.

— Искам да ми платиш на три пъти.

— Предпочитам всичко накрая.

— Но аз не. Една трета след четири месеца. Друга трета след осем месеца. Последната — в края на едногодишния срок.

Усети как невидимото въже пристяга шията му все по-силно, до задушаване.

— Приемам.

Отвън кучетата залаяха яростно.

Така склучи най-неизгодната сделка в живота си. В ръцете на стария кайман остана нотариалният акт на последния му имот. В замяна на това в две мръсни кожени торби носеше парите, които му бяха необходими, за да плати най-големите си дългове и да се опита да започне отново. Как и къде — още не знаеше. И предпочете засега да не мисли за последствията, които това неизгодно споразумение можеше да породии.

Когато приключиха сделката, той удари с длан по коляното си.

— Значи, се разбрахме — обяви той, като си взе наметалото и шапката. — Ще ти се обадя.

Оставаха му едва две крачки до вратата, когато пресекливият глас сякаш го блъсна по гърба.

— Ти беше само един жалък испанец, който търсеше златното руно като мнозина други, дошли от скапаната родина майка.

Отговори, без да се обърне:

— Беше мое законно право. Или не?

— Нямахте да преуспееш, ако не бях аз. Дори храна давах на теб и децата ти, когато имахте само шепа боб за ядене.

Търпение — каза си. — Не го слушай, той е същият подлец и негодник както някога. Вече взе това, за което дойде; сега не губи нито секунда повече. Махай се.

Не успя обаче да се сдържи.

— Единственото, което ти искаше, стар проклетнико — отвърна той, като се обърна бавно, — беше да ме държиш вечно задлъжнял, както правеше с десетки други нещастници. Предлагаше заем с непосилна лихва; злоупотребяваше, мамеше и изискваше вечна вяроност, но междувременно само пиеше кръвта ни като пиявица. Най-вече моята, защото от мен печелеше най-много. Затова не искаше да ме пуснеш да си тръгна.

— Предаде ме, кучи сине.

Върна се при масата, стовари върху нея двата си юмука, наведе се и се приближи на педя от лицето му. Блъсна го зловонна миризма, но той почти не я усети.

— Никога не съм ти бил съдружник. Никога не съм ти бил приятел. Никога не съм те уважавал, както и ти не ме уважаваше. Така че престани с патетичните си обвинения и се помири с Бог и с хората през краткото време, което ти остава да живееш.

Старецът го погледна с ярост.

— Не умирам, ако за това намекваш. Живея с тази кашлица повече от десет години за учудване на всички, като се започне с некадърния ми син и се свърши с теб. Но те уверявам, че няма да се притесня особено, ако онази с косата дойде да ме прибере.

Вдигна поглед към картината с индианската Богородица и дробовете му изсъскаха като две разгонени кобри.

— Но ти се кълна в най-святото за мен, че от днес ще се моля всяка вечер на Дева Мария да не ме погребат, преди да те видя да се валяш в калта.

Настана плътна тишина.

— Ако след четири месеца, броено от днес, не се върнеш с първото плащане, Мауро Лареа, няма да оставя двореца ти, не. — Млъкна, дишайки пресекливо. — Ще го съборя. Ще наредя да го взривят с барут от основите до покрива, както ти самият правеше в подземните галерии, когато беше само един неопитомен дивак. И дори да е последното, което ще направя, ще застана насред улицата „Сан Фелипе Нери“, за да видя как се сгромолясват една след друга стените и как с тях потъват името ти и това, което е останало от честта и престижа ти.

Той почти не обърна внимание на заплахите на Тадео Карус. Четири месеца. Само това остана запечатано в ума му. Разполагаше с една трета от годината, за да намери решение. Четири месеца, които отекваха като гърмежи в главата му, докато се отдалечаваше от човешката отрепка, качваше се на коня под първите лъчи на слънцето и поемаше обратния път, към неизвестността.

Вече се беше смрачило, когато влезе в покрития вход и извика Сантос Уесос.

— Погрижи се за коня и предупреди Лауреано да приготви каретата до десет минути.

Прекося обширния двор с широки крачки по посока на кухнята и извика да му приготвят банята. Уплашените слугини, усетили лошото настроение на господаря си, се разтичаха да изпълнят нареждането му.

— Бързо, бързо — пришпори ги икономката. — Извадете ведрата, качете чисти кърпи.

Тялото му неистово се нуждаеше от почивка, но този път нямаше време за дълги бани. С вода, сапун и гъба свали дебелия слой прах и пот, полепнали по кожата му. После прокара мълниеносно острия бръснач по челюстта си. Доизбърсваше брадичката си, докато се решеше; пхна дясната си ръка в ръкава на ризата почти в същото време, в което обуваше левия крачол на панталона. Бутонели, яка, лъскави лачени ботуши. Дозавърза вратовръзката си в галерията; облече фрака на стълбището.

Когато кочияшът Лауреано спря каретата сред множеството коли до театър „Вергара“, той оправи маншетите си, приглади реверите и отново прокара пръсти през още влажната си коса. Завръщането към настоящето, към оживената вечер на една премиера, изискваше цялото му внимание: поздрави, на които да отговори, имена, които да си спомни. Целта му беше да го видят. Да не буди подозрения.

Влезе във фойето с вдигната глава, с безукорен фрак и със съзнателно прибавена лека надменност в походката си. После извърши протоколните жестове с престорена непринуденост: размени любезности с политици и кандидати за политици, стисна ръцете на хора с име, пари, потенциал или със солидно положение в обществото. Както винаги, множеството сред гъстия дим бе твърде разнородно. Разпръснати из голямото фойе, потомците на креолските елити, разделили се със старата Испания, стояха редом до новоизлюпени богати търговци. Виждаха се военни в парадни униформи, чернооки красавици с преливащи от млечнобяла плът деколтета и внушителна група дипломати и висши чиновници. С една дума, много, много изискано и знатно общество.

Потупа по рамото мъжете, които наистина ценеше, после целуна облечените в ръкавици ръце на доста дами, които пушеха пуретите си и бъбреха оживено, обвити в перли от Цейлон, коприна и пера. И сякаш нищо не се бе случило, преуспелият доскоро минен предприемач се държа както всяка друга вечер, събрала каймака на обществото в град Мексико. Никой не забеляза, че всяка негова крачка изискваше от него неимоверно усилие, за да запази достойнството си.

— Скъпи ми Мауро, най-после да се появиш!

— Много ангажименти, много покани, нали знаеш, обичайното — отговори той, като прегърна новодошлия. — Как си, Алонсо, как е семейството?

— Добре, чакаме... Макар че Мариана се чувства ужасно, защото бременните жени не са добре приети на вечерните светски събития.

Двамата се засмяха: смехът на сина на графиня Колима прозвуча искрено, неговият също привидно беше такъв. По-скоро мъртъв, отколкото да покаже и най-малкото притеснение пред мъжа на дъщеря си. Знаеше, че тя щеше да бъде предпазлива, когато се наложеше да го оправдае, но всичко с времето си, помисли си той.

В този момент до тях се приближиха двама мъже, с които преди време бе имал делови връзки, и прекъснаха разговора им. Подхванаха най-различни теми, след това извикаха Алонсо от друга групичка, а при Мауро дойде губернаторът на Сакатекас. После към тях се присъединиха венецуелският посланик и един съдия от Върховния съд, а малко по-късно и една вдовица от Халиско, облечена с червен копринен тоалет, която от месеци го ухажваше винаги, когато го срещнеше. Обсъждаха известно време политиката и сериозните си притеснения относно съдбата на страната, докато в един момент портиерите съобщиха, че представлението всеки миг ще започне.

Докато седеше в ложата си, продължи да поздравява, като се опитваше да намери точната фраза за всеки, подходящата дума или удачния комплимент. Най-послед светлините угаснаха, диригентът вдигна палката си и оркестърът засвири.

— Четири месеца — повтори си той.

Скрит зад драматичната прелюдия на „Риголето“, най-послед можеше да престане да се преструва.

4.

Мина през дома на пълномощника си срещу църквата „Санта Брихида“, за да му вгорчи първото сутрешно кафе.

— Щом сам искаш да се удавиш, нищо не мога да направя — беше сухият отговор на Андраде. — Дано не съжаляваш.

— С това ще покрием най-спешните заеми, а останалото ще взема със себе си.

— Предполагам, че няма връщане назад — заключи приятелят му. Съзнаваше, че оплакванията с нищо няма да помогнат, затова реши да насочи гнева си към нещо по-конструктивно. — Тогава да се хващаме за работа. Ще опразним първо имението в Такубая. Отдалечено е от града, така че ще можем да действаме дискретно. Ще изнесем всичките мебели и вещи, за да ги продадем възможно най-бързо; за тях можем да вземем добри пари. Когато приключим, ще говоря дискретно с Рамон Антекера, банкера, за да му кажа, че имението става негово поради невъзможност да му платим ипотечния заем, който сключихме с него. Той е дискретен човек, ще уреди въпроса, без да породи приказки.

Два часа по-късно двама доверени слуги тикаха един тумбест шкаф, докато Сантос Уесос ги насочваше по пътя към голямата каруца, спряла на алеята пред къщата. В нея вече имаше един двукрилен гардероб и четири дъбови табли за легла. До колата, в очакване да бъде натоварен, бе поставен пълният комплект кожени столове, на които в добрите времена седаха дузина и половина гости.

Отдалечен от домашната суетня, но същевременно и близо до нея, Мауро Лареа току-що бе съобщил на дъщеря си тъжните новини. „Разорение“, „заминаване“, „търсене“ — това бяха думите, които се носеха във въздуха. Мариана разбра.

Бе минал да я вземе, след като напусна дома на Андраде, но преди това ѝ изпрати бележка, в която я молеше да бъде готова. Заедно пристигнаха с каретата в имението и сега разговаряха в беседката в обширната градина.

— Какво ще правим с Нико?

Този въпрос, зададен шепнешком, беше първата реакция на Мариана. Въпрос, който издаваше тревога за брат ѝ — третия член на семейството, което бе намаляло в самия ден на раждането на момчето, когато следродилната треска бе отнела живота на младата жена, която дотогава ги бе сплотявала — майката на Мариана и Николас, жената на Мауро Лареа. Казваше се Елвира, като името на първата мина, на която стана собственик години след смъртта ѝ. Елвира, дъщеря на селянин, който така и не се помири, че тя забременя от внука (син на неизвестен баща) на един баск, нито че се омъжи за момчето призори и без свидетели, нито че живееше до последния си ден в бедната ковачница в края на селото.

— Няма да му кажем, разбира се.

* * *

Да предпазят Николас, да закрилят крехкото сираче — това беше неизменната парола между баща и дъщеря. Затова Мариана порасна бързо, по принуда. Умна, смела и отговорна — каквото може да бъде момиче, което бе навършило четири години сред денковете, плъховете и докерите в пристанището на Бордо и което се грижеше за току-що проходило дете, докато баща му носеше два вързопа с оскъдните вещи на семейството. Отношенията между Испания и Мексико бяха обтегнати, затова се качиха на един стар френски параход, натоварен с желязо от Бискайя и вино „Жиронд“, който носеше поетичното и леко иронично име „Красива звезда“. Никаква романтика не бе имало обаче в тежкото пътуване през Атлантическия океан, продължило седемдесет и девет мъчителни дни, в пълно неведение на това, което ги очакваше от другата страна на океана. Случайностите в живота, както и оптимистичните очаквания на неколцина френски миньори, с които се засякоха в пристанището на Тампико, ги насочиха към Гуанахуато. За да започнат.

На седем години Мариана се справяше криво-ляво с домакинската работа в мизерната колиба от сив кирпич и с плосък покрив, в която живееха и която се намираше до миньорския лагер на „Ла Валенсиана“. Всеки ден готвеше в общата кухня заедно с момичета с две глави по-високи от нея, а когато някое от тях или

жената на друг миньор предлагаше да наглежда малкия Нико, тя тичешком отиваше в училището, за да се научи да чете и най-вече да смята, за да разбере, ако собственикът на магазина за бакалски стоки, един възрастен техен съотечественик от Арагон, я лъжеше, докато събираше и изваждаше парите, които баща ѝ ѝ даваше всяка събота за ежедневните разходи.

След година и половина отново събраха багажа и се преместиха в Реал де Каторсе, примамени от треската за сребро, която се бе разразила за втори път в историята на това забутано между планините място. Същия месец, в който пристигнаха, баща ѝ не се появи в продължение на четири дни, заклещен в търбуха на мината „Три луни“, с премазана между два камъка ръка и потопен до шия във водата. От двайсет и седемте миньори, които работеха на четиристотин и седемнайсет метра под земята, когато избухна взривът, само петима видяха отново светлината. Мауро Лареа бе един от тях. Останалите, голи до кръста, окичени с талисмани и медальони на Дева Мария, които така и не бяха успели да ги предпазят, бяха извадени с посинели лица, с напрегнати като въжета вратове и мъчителното изражение на удавниците.

Злополуката принуди собствениците да „отрежат въжетата“, както наричаха на професионален жаргон затварянето на мина. Оттогава „Три луни“ остана в колективната памет като прокълнатата мина и бе изоставена като негодна за експлоатация. Никой не посмя да я отвори наново. Той обаче знаеше, че дълбините ѝ крият богати залежи чистопробно сребро. Но по онова време дори не му мина през ума безумната мисъл да върне живота на мината, която за малко щеше да отнеме неговия.

Това кошмарно преживяване накара миньора Мауро Лареа да вземе непоколебимото решение да промени нещата. Не искаше да бъде обикновен работник, избра да рискува: все по-настойчиво се носеха слухове за богатите жили, които сякаш изникваха от нищото, възстановяваха се все повече мини и въодушевлението растеше. Впусна се на сляпо в първото си скромно начинание. „Вие ми давате каквото ми е необходимо, за да започна да копая, да купя мулета и да наема неколцина мъже — казваше той и показваше една сива буца в мазолестата си длан. После я почистваше от пръстта и тя заблестяваше. — И от рудата, която изкопая, половината за вас,

половината за мен.“ Това предложение правеше в лавките и в пивниците, по кръстовищата на пътищата и по ъглите на улиците. После добавяше: „И всеки да прави със своето каквото реши“.

Скоро успя да намери един невзрачен инвеститор, дребен комарджия — авиатори, така наричаха хората от неговата порода — който повярва в начинанието му, ако така можеше да се нарече скромният наводнен кладенец, на който възложи надеждите си. Но интуицията му нашепна, че ако копае на запад, може да открие богата жила. Кръсти мината на името на покойната си жена, чието лице вече се беше почти изличило от паметта му, и се захвана на работа.

На „Елвира“ инсталира рудан и взе две мулета. Така започна, като действаше по същия начин, по който — както разказваха най-старите — бяха работили неговите сънародници, испанските миньори, в колонията. Слепешком. Копаеше земята в най-дълбоко неведение, следвайки единствено нюха си, като куче. По пътя на догадките. Без да се опира на някакви що-годе разумни изчисления, без никаква научна точност. С огромни грешки, граничещи с безразсъдство. Крепяха го единствено упоритата решителност, здравето му тяло и мисълта за двете деца, които трябваше да отгледа.

Тадео Карус влезе в живота му, когато започна следващия си проект — мината „Света Клара“. След три години и много неприятности успя да се отърве от него и започна да работи сам. Въпреки провокациите и упоритите усилия на лихваря да го провали, нищо не можа да го спре. Наистина и тогава го сполетяха несполуки, и тогава предприе няколко неразумни проекта и дори в няколко случая, заслепен от спешната нужда, бе близо до безразсъдството, но съдбата се показва благосклонна към него и постави на пътя му богати жили. В „Сполука“ се натъкна на три; в „Благоденствие“ се научи, че когато копаенето става опасно, навременното оттегляне е най-добрата печалба. В галериите на „Изобилие“ започна да извлича толкова богата руда, че дори дойдоха да я купуват рафинерии от други области.

Не беше обаче единственият, който сполучваше. По онова време — и след три десетилетия на застой — Реал де Каторсе се бе превърнал отново, както по време на вицецралството, в оживено средище, огласено от гърмежи, бучене на свредели и грохот на взривове; хаотично, диво, трясещо се място, където спокойствието и редът бяха непостижима мечта. Парите, които потекоха от подновената

експлоатация на богатите залежи на сребро, доведоха — а и не можеше да бъде другояче — до жестоки конфликти. Яростни амбиции и съперничества, сбивания между приятели, постоянни безредици, размахване на ножове, свади с тояги и камъни. До онази съботна вечер, когато се връщаше вкъщи въодушевен, след като бе продал солидно количество сребро на един немец, и чу от улицата виковете на Мариана и плача на Нико. Втурна се като обезумял към вратата.

С първите печалби бе купил що-годе прилична къща в околностите на селото; бе наел една стара готвачка, която привечер се прибираще при семейството си, и едно слугинче, което същата вечер беше отишло на танци. Делфина, една млада индианка отоми, се грижеше за децата му, макар че те вече умееха сами да се грижат за себе си. Това обаче, което чу, го накара да осъзнае, че те се нуждаят от много по-голяма закрила, отколкото можеше да им окаже нежното индианско момиче с лъскава черна коса.

Изкачи стълбата, вземайки по три стъпала наведнъж, като с ужас предчувстваше какво ще завари, когато видя преобърнатите мебели, изтръгнатите от корнизите пердета и горящия сред локва масло светилник на пода. Сцената, която се разкри пред очите му, беше много по-кошмарна от всичките му предположения. На собственото му легло един мъж със смъкнат панталон се движеше с животински устрем върху обездвиженото тяло на младата индианка. В съседната стая Мариана, с разкъсана нощница, с кървава драскотина на шията, стискаше в ръка ръжена и го размахваше яростно към един друг мъж, който бе видимо пиян. Николас, сгушен в един ъгъл и полускрит зад дюшека, който сестра му бе хвърлила върху него като преграда, не спираше да плаче и пицеше пронизително.

Преизпълнен със сила и най-вече с ярост, Мауро Лареа сграбчи мъжа изотзад за рамото и за косата на тила и заудря лицето му в стената. Веднъж, два пъти и пак, и пак, с резки, отсечени удари, и пак, и пак, пред изумените погледи на децата си. После го пусна и мъжът се свлече на земята, а на тапета с щампи на цветя остана кървава следа, тъмна като нощния мрак отвън. След като набързо се увери, че децата нямат други наранявания, освен видимите, той се втурна към съседната стая, където нападателят на Делфина все още се движеше и пъхтеше върху тялото на ужасеното момиче. Операцията беше същата, продължи също толкова време и резултатът бе подобен: лицето на

нападателя бе обезобразено, главата — размазана, а от устата и носа му бликаше гъста кръв. Всичко стана бързо; беше почти невъзможно да установи — а и не го интересуваше — дали тези животни са мъртви, или в безсъзнание.

Не остана, за да се увери — веднага грабна децата, вдигна потъналата в сълзи Делфина и излезе, за да ги заведе при съседите.

Група любопитни се бяха събрали пред къщата, привлечени от шума. Сред тях имаше едно момче, което от два месеца работеше в мината му — беше млад индианец, умен и ловък, с дълга до средата на гърба коса, който същата вечер се връщаше от танци. Не си спомняше името му, но го позна, когато момчето пристъпи решително напред.

— На вашите услуги, господарю, с какво мога да ви помогна?

Каза му да изчака за момент. Повери трите деца на грижите на две жени и каза на събралите се, че нападателите са избягали през един прозорец. Когато групата се разпръсна, потърси в мрака момчето.

— Вътре има двама мъже, не знам дали са живи, или не. Изнеси ги в задния двор и се погрижи за тях.

— Какво ще кажете, ако ги оставя да кротуват завинаги до оградата на гробището?

— Не губи време, върви.

Така Сантос Уесос Кеведо Калдерон влезе в живота му; оттогава престана да копае под земята и се превърна в негова сянка.

Докато момчето изпълняваше първата задача, която му възложи в онази зловеща нощ, Мауро Лареа яхна коня и отиде при Елиас Андраде, който по онова време вече се грижеше за сметките и персонала. Две бяха заръките, които му възложи, след като го разбуди: да върне Делфина на родителите ѝ заедно с торба сребро като безполезна компенсация за поруганата ѝ чест и да изведе семейството му още същата нощ от селото.

* * *

— Но брачният договор на Николас и Тересита е твърдо обвързан, нали?

Същата Мариана, която тогава се бе качила насинена, мръсна и по нощница във файтона, сега, години по-късно, облечена с бродирана

муселинова рокля, очертаваща издутия ѝ корем, му зададе този въпрос, докато вадеше пурета от седефената табакера.

До тях достигаха шумовете, съпътстващи опразването на къщата — суматоха, викове, бързи стъпки, гълчава и движение между магнолиите и фонтаните в градината.

— Изнасяйте, опаковайте, пригответе. Побързайте, мързеливци, натоварете на друга каруца витрините; внимавайте с тези алабастрови пиедестали, за бога.

Изнасяха дори тиганите и тенджерите. За да ги заложат или да ги препродадат, за да могат с получените пари да запушат зейналите дупки. Андраде раздаваше заповедите. През това време баща и дъщеря продължаваха да разговарят под приглушената светлина, която проникваше между увивните растения на перголата. Тя седеше в едно кресло, което бе оцеляло от изнасянето, поставила ръце върху издутия си корем. Той стоеше прав.

— Може да бъде анулиран по искане на някого от съпрузите. Още повече ако има причина.

Плодът в утробата на Мариана беше на седем месеца — на толкова се беше родил без време Николас, мъничък като птиче, в онази Испания, в която нито един от тях не се върна. Селото в северната част на стара Кастилия, красивият и жизнерадостен смях на младата жена, която издъхна на сламеника, пропит с пот и кръв, железният кръст, забит в калта на гробището в едно утро, забулено от гъста мъгла. Недоумението, объркването, отчаянието — всичко това вече бяха размити от времето спомени, които много рядко изплуваха в паметта.

Град Мексико сега беше тяхната вселена, тяхното ежедневие, котвата на тримата. Нико вече не беше онова хилаво създание, бе се превърнал в жизнено и буйно момче, истински чаровник, който беше колкото симпатичен, толкова безотговорен и безразсъден. Бяха успели да го изпратят за известно време в Европа, за да престане да върши глупости до момента на сватбата му с една от най-добрите партии в столицата.

— Онзи ден срещнах Тересита и майка ѝ в магазините на Порта Коели — добави Мариана и издиша дима. — Купуваха кадифе от Генуа и дантела от Мехелен. Вече приготвят тоалетите за сватбата.

Тереса Горостиса Фагоага — това беше името на годеницата на Нико, потомка на два клона на знатен род още от вицецралството. Не

беше нито твърде хубава, нито твърде грациозна, но в замяна на това изключително приятна. И здравомислеща. И влюбена до уши. Точно това, според Мауро Лареа, бе нужно на лекомисления му син — обвързване, сигурност, които да го накарат да се вразуми и същевременно да утвърдят мястото на семейството им в обществото, което си бяха извоювали с толкова труд. Свежите пари на богат испанец, собственик на мини, обединени с аристократичен местен род. Едва ли можеше да има по-добър съюз. Само че този съблазнителен проект бе на път да се провали — Горостиса все още имаха знатно потекло в изобилие, докато богатството на семейство Лареа се беше стопило по вина на войната в една чужда страна.

А без едно тлако^[1] в джоба, без отворена сметка при най-добрия шивач на улица „Кордобанес“, без карета, тапицирана със сатен, с която да отиде на вечеринките, баловете и празненствата, лишен от чистокръвен кон, с който да се перчи пред момичетата, и без твърдия характер на баща си Николас Лареа щеше да бъде едно нищо. Привлекателно и симпатично момче без професия и пари, нищо повече. Франт, паркетен кавалер, както наричаха позъорите без пукнат петак, отдадени на лекомислен живот. Синът на разорен предприемач, който си е тръгнал така, както бе дошъл.

— Горостиса не трябва да узнаят — процеди той през зъби, загледан в хоризонта. — Нито семейството на мъжа ти. Това си остава между нас двамата. И Елиас, разбира се.

След смутната нощ, в която Елиас Андраде ги изведе от Реал де Каторсе, дотогавашният счетоводител на мините на баща им се превърна за Мариана и Николас в най-близкия до роднина човек, какъвто те никога не бяха имали. Негова бе идеята да настани децата в град Мексико, столицата, от която произхождаше и чиито правила и кодове познаваше отлично. Предложи за Мариана девическия пансион „Св. Игнатий Лойола“. За Николас — къщата на един негов роднина на улица „Донселес“, едно от последните убежища на някога знатните Андраде, от чиято слава вече бяха останали само паяжини.

Сега гласът на пълномощника продължаваше неумолимо да раздава нареждания:

— Тези съдове от Талавера ги опаковайте добре в платно, за да не се счупят; навийте дюшеците; този люлеец се стол ще се обърне, не виждате ли, глупаци?

Слугите, уплашени от гнева, обзел дон Елиас тази сутрин, в която всичко се бе обърнало с главата надолу, бързаха да изпълнят заповедите му, превръщайки къщата и градината на някогашното прекрасно извънградско имение в подобие на обсадена казарма.

Мариана изправи гръб и постави ръце отзад на кръста, за да облекчи тежестта на корема си.

— Може би не трябваше да бъдеш толкова амбициозен. Можехме да се задоволим с по-малко, с един по-обикновен живот.

Той поклати глава в знак на отрицание и я поправи. Никога не бе искал да подражава на легендарните предприемачи от колониалната епоха, стремящи се да утвърдят мястото си сред аристокрацията, подкупвайки ненаситни вицекале и корумпирани чиновници. По онова време купуването на благороднически титли и парадирането с богатство е било нещо обичайно. Той обаче беше човек от друга порода и от друго време. Не бе искал нищо друго, освен да преуспее.

— Бях едва трийсетгодишен и вече бях навлязъл в бизнеса със сребро през парадния вход, но нямах намерение да се претрепвам от работа, за да натрупам купища пари и да продължа да бъда скот без морал и достойнство. Не исках да прекарам остатъка от живота си, като живея сред диваци в разкошна къща, в която щях да се връщам само за да спя, или да се фукам из бардаците сред проститутки и лентяи, без да знам как да се държа и какво става по света. Не исках ти и Нико, които по онова време вече бяхте в столицата, да се срамувате от мен.

— Но ние никога...

— Имах кошмари в продължение на години. Никога не успях да се освободя напълно от онази черна мъка, която остава в душата ти, след като си видял лицето на смъртта. И може би затова исках да потърся реванш и упорствах да отворя наново мината, в която работих като вол и която за малко да ви остави сираци.

Вдиша дълбоко чистия и сух въздух, който бе превърнал Такубая в предпочитано място за почивка на каймака на столицата. Дватама знаеха, че никога няма да се върнат в това красиво имение, в което бяха преживели толкова хубави мигове. Въвеждането ѝ в обществото, шумни събирания с приятели, разговори в прохладните следобеди сред върби, орлови нокти и лимонови дръвчета, докато в града камъните се пукаха от жегата. Прозвучаха артилерийски залпове, идващи незнайно

откъде, но не стреснаха никого; вече бяха свикнали с гърмежите през онези неспокойни дни след края на Реформистката война^[2]. Андраде, безучастен към всичко, изстреля нов залп от викове:

— Разчистете изхода, отдръпнете се! Качете този бюфет, на три!

Мауро Лареа се отдалечи от перголата и се приближи до балюстрадата на терасата. Мариана го последва. Заедно се загледаха в долината и във внушителните вулкани. След малко тя го хвана за ръката и опря глава на рамото му, сякаш искаше да му каже: „С теб съм“.

— След толкова години борба човек не е свикнал да съзерцава нещата от разстояние. Тялото ти иска нови предизвикателства, нови авантюри. Ставаш амбициозен, не искаш да спреш.

— Но този път положението ти се изплъзна от ръцете.

В гласа на дъщеря му нямаше упрек, а единствено спокойно и ясно разсъждение.

— Такава е играта, Мариана. Правилата не съм ги писал аз. Понякога печелиш, понякога губиш. И колкото по-голям е залогът, толкова по-отвисоко падаш.

[1] Стара мексиканска монета. — Б.пр. ↑

[2] Война между консерватори и либерали в Мексико (1857–1861), завършила с победата на либералите. — Б.пр. ↑

5.

Помогна ѝ да слезе от каретата, хвана я за раменете и я целуна по челото. После я прегърна. Не обичаше да показва чувствата си публично. Нито към децата си, нито към жените, които бяха минали през живота му. В този ден обаче не се сдържа. Може би защото видът на бременната Мариана го разчувстваше. Или защото знаеше, че скоро няма да бъдат заедно.

За разлика от друг път, този следобед той си тръгна от двореца на улица „Лас Капучинас“, в който сега живееше дъщеря му, без да влезе да поздрави сватята си. Направи го не защото искаше да се скрие от графиня Колима, нито от избухливия ѝ характер; просто трябваше да свърши други спешни задачи. Ставаше все по-наложително да замине в търсене на нови пътища, на изход, който да му помогне, в случай че новината за разорението му се разчуе. За да не се окаже напълно безпомощен пред една злощастна реалност, която би могла да стане публично достояние. И да бъде обсъждана. И одумвана. И дори посрещната със злорадство от някои, както обикновено става с чуждото нещастие. А срокът от четири месеца на Тадео Карус вече беше започнал да тече.

Кафене „Прогресо“ беше следващата му спирка — препълнено в този следобеден час, преди клиентите му да се разпръснат по светски или семейни вечери. Преди да се напълни по-късно с безделници, които не са били поканени на по-добро място. В този час обаче беше най-изисканото място за срещи, посещавано от видни хора, от мъже като него. С пари. С бизнес. С власт. Само че повечето още не се бяха разорили.

Не беше уговарял среща с никого, но имаше що-годе представа за хората, които искаше да завари там, както и за тези, които би предпочел да не вижда. Намерението му беше да слуша. Да получи информация. И може би и той да каже нещо в подходящия момент, ако се появеше такава възможност.

Седнали на дивани и кресла, тапицирани с брокат, най-видните представители на финансовия и икономическия елит на мексиканската

столица пушеха и пиеха черно кафе, сякаш това беше обща кауза. Четяха вестници и обсъждаха разгорещено политиката. Говореха за бизнес и за продължаващия банкрут на страната. За това, което се случваше в света, за вечно променящите се закони, включително за любовни интриги, свади и светски клюки, ако бяха от особен интерес.

Щом влезе, обходи с бърз поглед помещението. Почти всички бяха постоянни клиенти. Не забеляза Ернесто Горостиса, бъдещия си сват, и се успокои. Засега така беше по-добре. Също не видя Елисео Сампер и това го разочарова. Никой по-добре от него не познаваше правителствената политика относно финанси и заеми, затова щеше да бъде добре да чуе мнението му. Нямаше го и Аурелио Паленсия, друга известна личност, която познаваше много добре всичките тайни на банките и техните пипала. Забеляза обаче едрата фигура на Мариано Асен시오. Реши да започне от него.

Приближи се до масата с престорена непринуденост, като пътъом поздравяваше, спираше се да размени няколко думи, поиска кафе от сервитьора. Накрая стигна до целта си.

— Най-после, Лареа! — поздрави го Асен시오, без да вади пурата от устата си, с гръмогласния си глас и обичайната си безцеремонност. — Отдавна не си се мяркал насам!

Бивш посланик на Мексико във Вашингтон, след завръщането си Асен시오 участваше в най-разнообразни сделки със северните съседи и с всеки, когото срещнеше. Освен това беше женен за американка, два пъти по-дребна от него, и познаваше отлично събитията в съседната страна. Именно около братоубийствената война се въртеше разговорът в момента.

— А обстоятелството, че Югът се бие на собствената си територия, е огромно предимство — отбеляза един събеседник от края на масата, когато разговорът се поднови. — Казват, че войниците им имат висок боен дух.

— Но и са доста по-малобройни — възрази друг.

— Така е, освен това се говори, че Северът е в състояние да утрои хората си в кратък срок.

Броят на войниците и бойният дух на войските твърде малко интересуваха Мауро Лареа, макар да се престори, че слуша с интерес. По едно време, сякаш между другото, се намеси в разговора.

— Мариано, и колко още време, според теб, ще продължи тази война?

Всичко сочеше, че конфликтът ще бъде продължителен и кървав, и той знаеше това много добре. Но в отчаянието си се хващаше и за най-малката надежда за бърза развързка. Може би ако всичко приключеше относително скоро, той би могъл да се опита да си върне машините. Или поне част от тях. Би могъл да замине, за да разузнае къде се намират, да наеме местен адвокат, да поиска компенсация...

— Опасявам се, че няма да е скоро, приятелю. Със сигурност още няколко години.

Разнесе се шепот на съгласие, сякаш всички присъстващи хранеха същата увереност.

— Този конфликт е доста по-сложен, отколкото изглежда на пръв поглед — добави гигантът. — В същността си това е борба между два различни свята с две различни философии за живота и с две коренно различни икономики. Бият се за нещо по-съществено от робството. Югът иска да извоюва пълната си независимост, в това няма съмнение. Сега можем с право да наречем тези негодници Разединени американски щати.

Всички се засмяха. Раните от нашествието преди няколко години още бяха пресни и нищо не доставяше по-голямо удоволствие на мексиканците от това, което биеше пряко по съседите им. Това обаче също не интересуваше Мауро Лареа. Този разговор единствено препотвърди това, което вече знаеше — че е изгубена битка. Нямаше никакъв шанс да си възвърне дори една гайка от машините си, нито едно песо от инвестициите си.

Повечето хора от групата вече се готвеха да си тръгнат, когато Мариано Асенсио постави на рамото му мечешката си ръка и го задържа.

— От няколко дни се опитвам да те видя, Лареа. Но никъде не те открих.

— Нали знаеш, че доста съм ангажиран.

Празни думи, но какво друго можеше да каже? За щастие, Асенсио не им обърна внимание.

— Искам да се консултирам за нещо с теб.

Изчакаха останалите събеседници да излязат от кафенето и да се разпръснат в различни посоки; едва тогава си тръгнаха. Лауреано го

чакаше с каретата, но Асен시오, изглежда, нямаше никакъв превоз. Веднага разбра защо.

— Онзи шарлатанин Ван Кампен, проклетият лекар немец, чиито галиматии жена ми ме кара да изпълнявам, е решил, че трябва да се движа. Така че тя нареди на кочияша ми да не ме чака, независимо къде отивам.

— Мога да те закарам, където искаш.

Отказа предложението, като махна с ръка.

— Забрави, онази вечер ме хвана, когато се прибрах вкъщи с ландото на Теофило Валехо, и нямаш представа какъв скандал ми вдигна. Кой ме караше да се женя за русокоса англиканка от Ню Хампшър — оплака се той шеговито. — Но ще ти бъда много благодарен, приятелю, ако повървиш с мен, стига да не бързаш. Живея на улица „Каноа“, наблизе е.

Отпрати Лауреано, след като му даде новия адрес; каретата потегли празна, а той се приготви да изслуша този мъж, който винаги събуждаше в него противоположни чувства.

Както всеки ден, улиците бяха изпълнени с хора с най-различен цвят на кожата. Индианки с огромни букети в ръцете и с деца на гърба; тъмнокожи мъже, които носеха на главите си глинени съдове, пълни със сладки или мас; просяци, порядъчни граждани, войници и шарлатани, които вървяха неуморно от сутрин до вечер в една безкрайна въртележка.

Асен시오 си проправяше път сред тях, подобно на огромен галеон, като отстраняваше с удари на бастуна дрипави просяци и прокажени, които със стенания и хленчения искаха милостиня в името на кръвта на Исус.

— Група британски инвеститори се свърза с мен. Били организирали всичко, за да започнат обещаваща миннодобивна дейност в Апалачите, но войната им вързала ръцете. Възнамеряват да насочат интересите си към Мексико и ме молят да им дам информация.

Шега. Отвратителна шега на съдбата. Това беше първото, което Мауро Лареа си помисли, когато чу новината. Той се беше разорил заради този конфликт, който изобщо не го засягаше, а точно в този момент Асен시오 го уведомяваше, че някогашните братя на американците, които сега се убиваха помежду си, искат да се настанят на територията, която той им освобождаваше.

Асенцио, който нямаше представа за тревогата, разяждаща го отвътре, продължи да говори, като пропъждаше без капка милост с бастуна си неколцина слепци с празни панички и десетки сакати, които излагаха най-безсрамно на показ язвите и обезобразените си крайници.

— Казах им, че моментът не е подходящ за инвестиции в Мексико — добави той с пъхтене. — Въпреки че правителствата ни вече от години им предоставят всякакви облаги, за да привлекат чуждестранни капитали.

— Сънародниците им от Компанията на търговците авантюристи вече опитаха в Реал дел Монте и Пачука. И се провалиха — поясни Мауро Лареа, опитвайки се да звучи естествено. — Не успяха да свикнат с начина на работа на мексиканците, отказаха да направят каквито и да са отстъпки...

— Това им е известно — прекъсна го Асенцио, — но изглежда, че сега са по-добре подготвени. Имат оборудване, което чака да бъде натоварено в Саутхамптън. А това ми идва като по поръчка, защото ще използвам същия кораб, за да пратя стоката си в Англия. Единственото, от което се нуждаят, е място, където да заложат мрежите си, ако ми позволиш този израз. Извинявам се за невежеството си относно вашия бизнес. Някоя добра мина, която не е експлоатирана в последно време, но която да има потенциал.

Сдържа се, за да не избухне в горчив смях. „Три луни“. Характеристиките на „Три луни“ отговаряха напълно на това, което тези англичани търсеха. Да вървят по дяволите.

А най-ироничното и същевременно най-ужасното от всичко беше, че „Три луни“ дори не беше негова собственост, защото в такъв случай можеше да я продаде на англичаните или да им я даде под наем и да получи някаква печалба. Или щеше да предложи да стане съдружник в бъдещото начинание. Но не притежаваше документ за собственост на мината поради забраните, произтичащи от някогашните разпоредби от времето на вицекралството, които още бяха в сила. Разполагаше всичко на всичко с разрешение за експлоатация, по силата на което можеше да влезе в мината и да я разработва, но което можеше да бъде обявено за невалидно, ако не започнеше в най-скоро време работа. Така щеше да освободи пътя за онези, които идваха след него.

Асен시오 отново постави ръка на рамото му, този път, за да му предложи да спрат на един ъгъл пред стара продавачка на такос — застанала зад жаравника, тя печеше царевичните питки, които преди това бе замесила с мръсните си ръце с дълги черни нокти. Едва ли имаше по-отблъскваща сергия сред хилядите продавачи на храна, които бъкаха из улиците.

— Този проклетник Ван Кампен казал също на жена ми, че трябва да ям по-малко, и двамата ще ме уморят от глад. — Той затърси в джоба на жилетката си пари. — Трябваше да се ожения за някоя послушна мексиканка, от онези, които винаги те чакат с отрупана с ястия маса. Искаш ли тако със свинско, друже? Една питка с мас?

Продължиха пътя си, а през това време Асен시오 поглъщаше лакомо току-що купената храна, говореше безспир и разгонваше просяците с удивителна сръчност. И между другото украсяваше нагръдника си с петна от мазнината, която се стичаше от устата му.

— Предполагам, че тази война се отразява зле и на теб — реши да опипа почвата Мауро Лареа. — Нали пристанищата на Конфедерацията са блокирани от Съюза.

— В никакъв случай, драги ми приятелю — изфъфли с пълна уста Асен시오. — Заради войната южняците вече търгуват от пристанището на Матаморос, където имам известни интереси. И понеже Северът вече не купува памук от Юга, аз също започнах да го доставям на янките; имам там няколко плантации, които купих на ниски цени, преди да избухне конфликтът.

Погълна последната хапка от третото си тако и избърса устата с ръкава на сюртука си. После гръмко се оригна. Каза „извинявай“. Просто от любезност.

— Но да се върнем на темата. Какво ще ме посъветваш да кажа на поданиците на Нейно Величество? Чакат бърз отговор, нетърпеливи са. Аз ще продължа да проучвам, интересно ми е какво ще ми каже Овидио Калеха от архива на Службата по минно дело, дължи ми няколко услуги. Този негодник знае всичко, особено ако има някаква облага за него. Но бих искал да знам твоето мнение, защото среброто, между нас казано, още е доходен бизнес, нали?

— Не бих казал — принуди се той да импровизира. — Проблемите се увеличават и често доходите не покриват разходите. Цените на живака и барута, които се използват с тонове, се менят

всеки ден. Кражбите са се превърнали в истински кошмар и трябва да се наема въоръжена охрана за превоза на метала; богатите жили са все по-малко, работниците стават все по-войнствено настроени...

Не лъжеше. Но преувеличаваше. Всичките тези проблеми съществуваха още от времето, когато навлезе в този бизнес, не бяха никаква новост. И той самият се бе сблъсквал с тях през всичките тези години.

— Всъщност — добави той, вмъквайки мимоходом още една лъжа — аз самият имам намерение да разнообразя бизнеса си с инвестиции извън страната.

— И къде ще ги насочиш? — попита Асенцио с нагло любопитство. Освен че беше известен с доброто познаване на положението в северната съседка, с безцеремонния си език и екстравагантната разноликост на бизнеса си, гигантът също имаше славата на човек, който се възползва от чуждите възможности с удивителна бързина.

Мауро Лареа беше открит и пряк човек, но пред подобна безцеремонност нямаше друг изход, освен да прибегне до лъжи, набързо скроени от чутото в откъслечни разговори тук-там.

— Още не съм решил, но проучвам няколко предложения. Бих искал да опитам на юг, да инвестирам в плантации с индиго в Гватемала. А един бивш съдружник ми предложи нещо, свързано с какаото в Каракас. Освен това има...

Ръчището на Асенцио се стовари тежко върху рамото му и го накара да се спре на сред улицата.

— Ако имах твоите пари, Мауро, знаеш ли какво щях да направя?

И без да дочака отговор, доближи уста до ухото му и сред миризмата на лук, чили и свинско изстреля в него няколко думи, които го накараха да се замисли.

6.

Андраде, с лъскав череп и очила на върха на носа му, го чакаше пред куп документи.

— Гаден използвач — процеди предприемачът, след като затвори вратата.

Пълномощникът вдигна очи от сметките, които преглеждаше.

— Надявам се, че не говориш за мен.

— Говоря за Мариано Асенсио.

— Гигантът?

— Гигантът пират.

— Нищо ново под слънцето.

— Преговаря с някакви англичани. Търговска компания, готова да инвестира там, където я посъветват. Платежоспособни са, имат пари в брой и няма да си губят времето с разработването на нови мини. Ще се доверят на това, което той им каже, а този дявол земята ще преобърне, за да им предложи нещо апетитно и да получи след това хубаво парче от баницата.

— Не се и съмнявай.

— Вече ми каза, че първото нещо, в което ще завре големия си нос, е архивът на Службата по минно дело, където със сигурност ще намери проекти.

— Почти всичките незначителни за амбициите на тези хора. С изключение...

— С изключение на нашия.

— Което означава...

— Че когато Асенсио види, че не отваряме „Три луни“, ще ги поведе по следата, която ще оставим.

— И щом усетят, че си надушил възможности за печалба, за три дни ще се намърдат там.

Настана тишина, напрегната като катапулт, готов да се изстреля. Андраде пръв я наруши.

— А най-лошото ще бъде, че ще действат съвсем законно, защото ние просрочихме сроковете — каза той мрачно.

— И то много.

— А това означава, че „Три луни“ може да бъде обявена...

Две зловещи думи отекнаха в унисон.

— За празна и изоставена.

На езика на миньорската професия тези прилагателни, подредени точно в този ред, предвещават нещо зловещо: че ако от определената дата мината не започне изпълнението, ако не заработи или пък дейностите бъдат преустановени за продължително време без основателна причина, всеки би могъл да поиска ново разрешение за експлоатация, да лиши предишния предприемач от владението на находището и да сложи ръка върху него.

— Както в миналото е трябвало да се иска разрешение от краля на Испания, за да бъде инсталиран рудан в мините, които са били собственост на короната — процеди той.

Мауро Лареа затвори очи и притисна клепачите с върховете на пръстите си. В моментната тъмнина в паметта му изникнаха единайсетте листа гербова хартия, парафирани от него, които внесе в канцеларията на архива на Службата по минно дело. Съгласно установените норми, в тях той искаше официално разрешение за експлоатация на изоставената мина и излагаше най-съвестно намеренията си. Разширението, което смяташе да разработи, и неговата посока, дълбочина, различните отвесни шахти, през които да проникне.

Андраде сякаш прочете мислите му, защото тихо прошепна:

— Опазил ни Бог.

Чужденци бяха взели машините му и го бяха завлекли на дъното. Ако не поправеше положението навреме, други щяха да му откраднат и идеите, и знанията му — единствената опора, която му оставаше, в случай че един ден нещата се обърнат наново.

Двамата мъже се спогледаха и мълчаливо кимнаха в знак на съгласие. В главите им имаше една и съща мисъл. Трябваше на всяка цена да изнесат досието от архива, за да не попадне в ръцете на Асен시오 и на англичаните. И трябваше да действат изключително предпазливо, за да не събудят любопитство, нито подозрения.

Продължиха разговора вечерта, когато Андраде се върна, след като бе направил някои проучвания. Запозна го с тях пред билиардната

маса, на която Мауро Лареа от два часа играеше отново срещу себе си — единственият начин да укроти демоните, докато взема решения.

— Калеха е извън града от няколко седмици за годишната си обиколка на общините.

Овидио Калеха беше началник на архива в Службата по минно дело — стар познайник от занаята, с когото преди години бяха имали не едно и две пререкания. Било за границите между кладенците, било за пратка живак, било за нещо друго. В нито един от тези случаи Калеха не успя да излезе на глава с тях и Лареа и Андраде почти винаги отнасяха лъвския пай. При това положение и двамата съзнаваха, че въпреки изтеклите години омразата все още тлее в някогашния им конкурент. Нищо хубаво не биха могли да очакват от него. По-скоро обратното.

Калеха отдавна се бе отдалечил от миньорските лагери след променливата съдба на инвестициите си и бе успял да се добере до този административен пост, който привидно не му носеше големи печалби, но от който в действителност получаваше допълнителни облаги благодарение на недотам придирчивия си морал.

— Може би отсъствието му е в наша полза — отбеляза пълномощникът. — Ако беше тук, веднага щом научеше, че искаме да оттеглим проекта, щеше да се интересува от него. И щеше да се бави да ни го върне под измислен претекст, а междувремежно някой писар щеше да му направи копие или той самият щеше да запише подробностите и да ги запази за себе си.

— Или да ги сподели с някого, който прояви интерес.

— Със сигурност — отвърна пълномощникът и поднесе към устата си недоизпитата чаша с бренди, която приятелят му бе оставил върху края на масата. Не му поиска разрешение, нямаше нужда.

Умовете им работеха трескаво. Отчаяно.

— Можем да се възползваме от отсъствието му, за да подкупим някого от подчинените му. Онзи кльоцавия с рядката брада. Или другия, с тъмните очила. Да им подшушнем да извадят дискретно досието от архива, като им предложим в замяна нещо съблазнително; може би някаква ценна вещ, преди да сме разпродали всичко. Хубава картина, комплект свещници от масивно сребро, две кобили...

Андраде внимателно върна кристалната чаша на предишното ѝ място, точно на мокрия кръг, който бе оставила върху махагона.

— Калеха има само тези двама подчинени, които ти добре познаваш и които е дресирал като панаирджийски маймуни. Никога не действат зад гърба му, не смеят да ухапят ръката, която ги храни. Освен ако не им предложиш съкровището на Монтесума, а това е почти невъзможно, те винаги ще имат по-голяма изгода да запазят лоялността си към своя началник.

Не попита как е успял да узнае това. В гъстата мрежа на столичната бюрокрация човек можеше да научи всичко, стига да зададеше няколко умели въпроса.

— Нека изчакаме до утре — заключи Мауро Лареа. — Искам да споделя още нещо, което Мариано Асен시오 ми каза.

* * *

Повтори му последния съвет, който великанът му прошепна сред миризмата на мазна храна. И му каза, че това може би не е толкова лоша възможност. И Андраде, както винаги, когато усетеше, че приятелят му се движи в мрака на ръба на пропаст, извади кърпичка и избърса челото си. Бе започнал да се поти.

Появиха се в Минната палата към единайсет и половина предобед, за да не издадат нетърпението си. Все едно че минаваха случайно през внушителната сграда, в която се намираше архивът. Или сякаш бяха намерили пролука в безбройните си ангажименти. Въоръжени с вечните навити на руло листове, присъщи на професията им, и с кожена чанта, пълна — както се предполагаше — с документи. Уверени в себе си, елегантно облечени със сюртуците си от английски вълнен плат, с безупречно изгладените вратовръзки и с бомбетата, които те свалиха на влизане. Сякаш съдбата все още беше благосклонна към тях и им намигваше със симпатия.

В канцелариите не се забелязваше да кипи особена дейност; проектите, които се регистрираха през тези дни, не бяха много. Може би поради тази причина завариха само двамата служители на Калеха, потънали в работата си, с ръкавели от лъскав плат, които ги предпазваха от мастилото и праха. Стените бяха покрити с високи до тавана витрини със стъклени врати. И добре заключени, както се увериха още при първия поглед. Бяха препълнени с хиляди документи,

протоколи и удостоверения, в по-голямата си част пожълтели, които съдържаха цялата история на мексиканската минна промишленост от епохата на колонията до настоящето.

Поздравиха с известна фамилиарност; в крайна сметка четиримата мъже се виждаха поне два пъти в годината. Само че в онези случаи служителите не се намесваха, защото лично Овидио Калеха ги обслужваше с пресилена любезност, която издаваше явната му антипатия.

Подчинените се изправиха.

— Началника го няма.

Те изразиха престорено учудване.

— Но ако с нещо можем да помогнем на господата...

Пълномощникът пръв започна атаката.

— Мисля, че можете. Вие сте напълно доверени служители на дон Овидио и познавате архива из основи като него. Дори по-добре от него — каза лицемерно той.

Мауро Лареа продължи атаката:

— Трябва да прегледаме едно досие със заявка на находище. На мое име, Мауро Лареа. Нося бележката за депозирането му, за да го намерите по-лесно.

По-високият от служителите, този с тъмните очила, се прокашля. Другият, кльощавият с невзрачния вид, постави ръце зад гърба си и сведе поглед.

Изминаха няколко изпълнени с неудобство секунди, в които се чуваше махалото на стенния часовник, поставен над голямото писалище на отсъстващия началник.

Мъжът отново прочисти гърлото си, преди да им даде отговора, който те очакваха.

— Съжалявам много, господа, но мисля, че това е невъзможно.

Двамата умело изписаха на лицата си престорено учудване.

Андрате вдигна въпросително вежда, а Мауро Лареа свъси леко чело.

— Но как така, дон Монико?

Служителят сви рамене в знак на безсилие.

— Заповеди на началника.

— Струва ми се невъзможно — отбеляза Андрате с отработена реторика.

Тогава кльощавият се притече на помощ на колегата си.

— Това са заповеди и ние трябва да ги спазваме, господа. А и ключовете не са при нас.

Перце не можеше да се вземе от архива без изричното разрешение на Овидио Калеха; двамата служители нямаше да отстъпят дори под дулото на оръжие.

А сега какво ще правим, друже, попитаха се безмълвно. Не бяха предвидили нищо, нямаша друг изход, освен да си тръгнат с празни ръце. Понякога нещата се усложняваха, сякаш някой перверзен Сатана ги манипулираше по свое усмотрение.

Още се колебаеха дали да продължат да настояват, или да се примирят, когато в дъното на помещението се чу изскърцване на една странична врата. Четиримата насочиха очи натам, изпитвайки облекчение от моментното прекъсване на напрежението. Още с отварянето ѝ три котки бързо се шумгнаха в стаята. После се показа краят на пола с цвят на горчица. И накрая, когато вратата се отвори напълно, влезе жена на неопределена възраст. Нито млада, нито стара, нито хубава, нито грозна. Андраде пристъпи напред, изписвайки на лицето си усмивка. Зад нея криеше огромното си облекчение, че е намерил непредвиден претекст, за да удължи престоя си в архива.

— Приятно ми е да ви видя, госпожице Калеха.

От своя страна, Мауро Лареа сдържа желанието си да подхвърли иронично на приятеля си: „Браво на теб, братле, не само си проверил имената на подчинените, но и си научил за съществуването на дъщеря“.

На лицето на новодошлата се изписа смущение, сякаш не бе очаквала да завари външни хора в помещението. Вероятно бе влязла за момент откъм жилището, което началникът на архива и семейството му заемаха в Минната палата. Беше облечена небрежно, по домашному.

Нямаше обаче друг избор, освен да се справи с положението, и тя плахо ги поздрави.

Пълномощникът пристъпи още две крачки напред.

— Дон Монико и дон Севериано тъкмо ни съобщиха, че в момента баща ви отсъства.

Кръгло лице, коса, прибрана на тила, възраст доста над трийсетте, не особено грациозно тяло, облечено в безвкусен сутрешен

тоалет с висока яка с цвят на слонова кост. Жена като стотици други, които не оставят следа в ретината на мъжете на улицата, но които в крайна сметка винаги се оказват благодарни и приятни. Точно такава беше Фауста Калеха, застанала пред него: неразличима сред тълпата жена.

— Наистина е извън града — отвърна тя. — Доколкото знаем обаче, скоро ще се върне. Точно затова дойдох, за да разбера дали вече е получено писмото, което да го потвърждава.

— Още нямаме потвърждение, госпожице Фауста — отговори мъжът с тъмните очила. — Нищо не е пристигнало.

С изключение на пълномощника, който се бе приближил до дъщерята на началника, останалите стояха неподвижно, като забити в дъсчения под, докато котките свободно се увиваха около краката на мебелите и на служителите. Едната, червеникава като пламък, скочи на масата и се разходи по листовете и свитъците на нея.

Андраде отново взе думата, за да продължи разговора.

— А как е майка ви тези дни, госпожице?

Ако не се намираше в такова трудно положение, Мауро Лареа щеше да избухне в гръмък смях. *Откъде е този интерес, стар дявол такъв, към семейството на човек, който е готов да му отрежат едното ухо, но не и да ни помогне?*

Дъщерята, естествено, не забеляза лицемерието във въпроса.

— Вече почти се възстанови, благодаря ви, господине.

— Андраде, Елиас Андраде, приятел на баща ви, на вашите услуги. Нека ви представя този господин, също скъп приятел на баща ви, дон Мауро Лареа, преуспял предприемач, вдовец, когото имам честта да представявам и за чиято почтеност, доброта и висока нравственост залагам дори душата си.

Полудя ли, братле? Какво целиш с този блудкав разговор за госпожички? Какво искаш да измъкнеш от тази жена, като я лъжеш за връзката ни с баща ѝ, като ѝ разкриваш подробности за мен и ме обсипваш с глупави хвалби?

Почти веднага обаче осъзна, че не се нуждае от отговори: когато долови погледа на Фауста Калеха, разбра мигновено какво цели приятелят му. Всичко беше в очите ѝ, във вниманието, с което тя огледа тялото му, дрехите, лицето, външността му. *Голям дявол си, негоднико. Узнал си, че дъщерята е неомъжена, и веднага ти е*

хрумнало да ме поднесеш на тепсия като потенциален кандидат с надеждата да успеем да направим пробив.

— Много се радваме, госпожице, че майка ви е възстановила здравето си. И ако не е недискретно от моя страна, от какво неразположение страдаше?

Пълномощникът бе подновил абсурдния разговор от същото място, на което го бе прекъснал, със същата витиевата словесност. Тя мигновено отдели поглед от него, сякаш я бяха уличили в лъжа.

— Силна простуда, но за щастие й мина.

— Дано да не се повтори.

— Надяваме се, господине.

— И... и... вече в състояние ли е да приема гости?

— Точно днес сутринта дойдоха да я видят няколко приятелки.

— А... а мислите ли, че ще приеме визитата на моя милост?

Придружен, естествено, от господин Лареа.

Този път той пое инициативата. Няма друг начин, помисли си той. Много неща бяха заложени на карта и трябваше да действа решително. А от четирите проклети месеца, които имаше на разположение, за да се изправи на крака, вече бяха изминали два дни.

И без ни най-малко да се прикрива, той смело заби в жената продължителен и многозначителен поглед, от който тя потрепери.

После сведе уплашено глава. Червеникавият котарак се отърка гальовно в гънките на полата й. Тя се наведе да го вземе, гушна го, докосна го по муцунката и му прошепна нещо, което те не успяха да чуят.

Двамата приятели стояха най-почтително в очакване на отговора. Междувременно обаче мозъците им трескаво работеха. Щом служителите упорито отказваха да извадят досието от архива, може би съпругата и дъщерята биха могли да направят нещо за тях. *Хайде, хайде, хайде. Не умувай толкова, момиче, кажи „да“,* повтаряха мислено те.

Най-после тя се наведе, за да остави котката. Когато се изправи с леко зачервени бузи, тя изрече това, което те се надяваха да чуят:

— Господата винаги ще бъдат добре дошли в скромния ни дом.

7.

Майка и дъщеря бяха преполовили яхнията с овче и говеждо месо за обяд, когато получиха пищната картичка. Господата Лареа и Андраде известяха, че ще ги посетят същия ден точно в шест следобед.

Два часа по-късно, когато най-хубавите екземпляри от домашната посуда бяха пръснати из целия салон, съпругата на началника на архива притисна за кой ли път писъмцето към масивната си гръд. Ами ако беше вярно...

— Да знаеш как ме погледна, мамо. И е такъв красавец.

— И с пари, скъпа. И с пари...

Предпазливостта обаче я накара да не храни големи надежди. Откакто назначиха мъжа ѝ на този пост, почти всяка седмица получаваха някакъв подарък. Покани за закуски и вечеринки, огромна тава с банички, дискретна торбичка с унции злато. Дори преди няколко месеца ги изненадаха — много приятно, разбира се — с файтон купе. И в замяна на всичко това нейният Овидио трябваше само — измежду десетките документи, които ежедневно минаваха през ръцете му — да постави или махне някоя дата тук или печат там, да обяви за забутано някое досие или да погледне в посока, обратна на тази, в която би трябвало да гледа.

Затова първоначалната реакция на съпругата беше на недоверие.

— Сигурна ли си, момиче, че те е погледнал както казваш, че те е погледнал?

— Напълно съм сигурна, мамо. Първо в очите. А после...

Закърши срамежливо пръсти.

— После ме погледна както... Както един истински мъж гледа жена.

Дори и така доня Илария не бе напълно убедена. Нещо е намислил, реши тя. Иначе защо мъж като дон Мауро Лареа ще се загледа във Фауста? От мъжа си знаеше доста за него. Много рискове бяха поемали той и верният му приятел Андраде, и двамата бяха като хрътки, когато надушеха някоя възможност. Знаеше също, че се

чувства като риба във вода в най-отбраните кръгове, сред хора от висшата класа, към която семейство Калеха, за съжаление, не принадлежеше. И в тези кръгове със сигурност имаше достатъчно кандидатки, които да сложат край на вдовството му. Явно нещо го бе заинтересувало много, за да се реши да ухажва дъщеря им; беше почти сигурна в това. Нещо, което само мъжът ѝ би могъл да направи за него. „Този проклет испанец е голяма работа — повтаряше нейният Овидио всеки път, когато станеше дума. — Като хрътка надушва изгодните сделки; като гладна лисица. Не оставя да му избяга нито една плячка.“

Но... Ами ако... Съмненията я връхлитаха на вълни, докато търсеше в скрина най-хубавата покривка. Онази от шотландски лен с кръстосаната бродерия? Или другата, с рязаната дантела? Какво значение имаше, че всичко е игра на интереси, помисли си тя. Какво бяха няколко услуги в замяна на една постоянна опора за момичето, на едно мъжко тяло, което да се появи в скучния ѝ живот и в студеното ѝ легло? Съпруг, за бога. На тази възраст. Щеше да намери начин да накара Овидио да забрави за търканията помежду им. А те не бяха незначителни, разбира се, спомни си тя, докато бършеше една сребърна лъжичка, доста болки в стомаха му причиниха, дори кръв повръщаше в онези времена на напрежение заради някакви кладенци или пратки живак, или... Или каквото и да е било.

— Трябва да забравим за случилото се — прошепна тя, като отхлупи захарницата, която изваждаха само по големи поводи. Освен това е по-добре да се възползват, докато той не е в столицата. Така ще бъде по-лесно да го убеди, ако нещата се развият добре. Миналото си е минало.

В такива размишления бе потънала доня Илария, докато Фауста, с намазано с бадемова паста и каша от трици лице, за да избели кожата си, даваше указания на слугините в кухнята как да изгладят муселина на най-хубавата ѝ рокля. Няколко пресечки по на юг и чужд на приготовленията в негова чест, Мауро Лареа се бе затворил в кабинета си без сюртук и вратовръзка. Отпуснал се в едно кресло с пура между пръстите си, той умишлено бе прогонил от ума си закуската, която ги очакваше този следобед, и отново и отново се връщаше към края на срещата си с Мариано Асенсио предния ден.

Жестикულიранията и оглушителният глас с дъх на чили и свинско все още бяха като живи в паметта му; почти усети отново тежката ръка

да се стоварва върху рамото му. „Ако имах твоите пари, знаеш ли какво щях да направя?“ — попита го риторично великанът. И му даде отговор — име с четири букви, около което мислите му още се въртяха. Възможност, за която бе казал на Андраде предната вечер. Разбира се, Асенцио беше използвач, способен да продаде собствения си баща за чиния пръжки, но имаше усет и се бореше за интересите си там, където надушеше печалба.

— Ами ако е прав — процеди той за кой ли път. Всмукна от изпушената до половина пура. Ами ако това беше съдбата му?

Силни потропвания на вратата го изтръгнаха от мислите му. След миг тя се отвори.

В този момент той вече беше затвърдил решението си.

— Още ли стоиш тук и пушиш, и не си се облякъл? — прогърмя гласът на пълномощника.

Беше точно шест, когато двамата слязоха от файтона на улица „Сан Андрес“ и се озоваха отново пред монументалната фасада на Минната палата.

Един прислужник ги чакаше пред голямата врата, която бе широко отворена. Когато ги видя да приближават, той прекъсна оживения си разговор с портиера и заобикаляйки пищното стълбище, ги поведе от централния двор към западното крило на долния етаж. Въпреки че бяха свикнали да се движат с лекота из публичните пространства на сградата, частните помещения им бяха непознати. Босият млад индианец се плъзгаше по плочките тихо като змия. Бързите и отсечени стъпки на техните английски боти отекваха шумно по сивия камък.

Не срещнаха почти никого в този следобеден час. Студентите вече бяха приключили лекциите си по физика и химия на минералите и навярно бяха отишли да ухажват момичетата в Централния парк. Преподавателите и служителите сигурно се бяха върнали към личния си живот след работния ден, а за облекчение и на двамата не срещнаха ректора или заместник-ректора.

— Ако дон Флориан не се бе оттеглил, може би щеше да ни помогне.

Капеланът обаче, стар мърморко, когото познаваха от Реал де Каторсе, отдавна бе захвърлил расото, предвид новия светски дух, който бе завладял страната.

— Може би трябваше да донесем нещо на момичето — процеди през зъби Мауро Лареа посред един самотен коридор.

— Какво например?

— Знам ли? — В гласа му се долавяше досада и нито капка истински интерес. — Камелии, лакомства или книга с поезия.

— Ти и поезия? — Андраде сподави ироничния си смях. — Много късно — обяви той, като сниши глас. — Мисля, че стигнахме. Дръж се добре.

По една стълба стигнаха до полуетажа, където се намираха жилищата на персонала. Третата врата вляво беше отворена; оттам млада индианка с лъскави плитки ги отведе в салона.

— Добър ден, скъпи приятели.

Поради скорошната си болест госпожа Калеха не стана от креслото. Облечена в тъмни дрехи и с дискретни перли на шията, тя само им протегна ръка, която двамата целунаха почтително. Две крачки зад нея Фауста бе кръстосала пръсти между гънките на безвкусната си рокля, която още пазеше топлината на ютията.

След поздравите седнаха, като заеха стратегическите места, които доня Илария беше предвидила.

— Вие тук, до мен, дон Елиас — каза му тя, потупвайки страничната облегалка на близкото кресло. — А вие, господин Лареа, се настанете, ако обичате, на дивана.

В другия му край, естествено, седна дъщерята.

Един поглед им беше достатъчен, за да преценят обстановката, която ги заобикаляше. Помещението бе с по-скоро нисък таван и не особено голямо, с безвкусни мебели и почти лишено от лукс. Въпреки това тук-там се забелязваха признаци на охолство. Две декоративни кристални огледала върху поставка от кедрово дърво, прекрасна алабастрова ваза, изложена на видно място. Дори ново-новеничко пиано като съвсем млада невеста. Двамата се досетиха за произхода на тези предмети: бяха знаци на благодарност за оказани услуги. За това, че началникът на архива си е затворил очите по някакъв въпрос, че е посредничил, че е предоставил информация, която не би трябвало да излиза от пределите на архива.

Разговорът започна, както и се очакваше, с най-незначителни теми. Доня Илария подробно ги уведоми за здравословното си състояние и те я изслушаха с престорен интерес, като от време на

време хвърляха поглед към стенния часовник. Беше с разкошна гравирана дървена рамка — без съмнение подарен в замяна на някоя услуга. Докато във въздуха се носеха фрази, наситени със симптоми и лекове, часовникът им напомняше с биенето си на всеки четвърт час, че времето минава, без да са постигнали никакъв напредък по техния въпрос. След като описа телесните си страдания, домакинята продължи да монополизира разговора този път с подробен преглед на най-значимите местни събития през последните дни: все още нерешеното престъпление на моста на „Ла Лагуниля“, последната кражба в приземието на „Порта Коели“.

По тези интересни пътища се изнизваше следобедът и вече беше седем и четвърт. Отегчен от празния брътвеж и неспособен да сдържи нетърпението си, Мауро Лареа бе започнал несъзнателно да потропва с десния си крак. Пълномощникът му вече вадеше кърпичката от джоба си, защото усещаше, че всеки момент ще се изпоти.

Докато в един момент доня Илария, все едно между другото, реши да мине по същество.

— Но стига сме говорили за неща, които не ни засягат. Разкажете на Фауста и на мен, скъпи господо, какви са бъдещите ви проекти?

Не даде време на Андраде да пробута някоя от изкусните си лъжи.

— Едно пътуване.

Двете жени впериха очи в предприемача. Сега Андраде наистина попи с кърпичката потта по плешивия си лъщящ череп.

— Скоро ще го предприема, но още не знам точно кога.

— Задълго ли? — попита Фауста с унил глас.

Почти не бе имала възможност да говори, възпрепятствана от неудържимата словоохотливост на майка си. Мауро Лареа се възползва от случая, за да я погледне, и ѝ отговори, придавайки оптимистичен нюанс на думите си.

— По делови въпроси, надявам се, че няма да е дълго.

Тя се усмихна с облекчение, макар че плоското ѝ лице не се разведри напълно. Той изпита леко чувство на вина.

Неспособна да устои на желанието да поеме отново в ръце насоката на разговора, доня Илария се обърна към него с въпроса:

— И къде ще ви отведе това пътуване, дон Мауро, ако мога да попитам?

Трясъкът, който се разнесе при падането на чашата, лъжичката и чинията на пода, прекъсна разговора. Покривката се покри с петна от шоколад, дори десният крачол на панталона на Андраде бе напръскан с гъсти капки.

— Боже мой, колко съм непохватен!

Въпреки че го бе направил нарочно, за да попречи на приятеля си да продължи да говори, пълномощникът се опита да прозвучи искрено:

— Моля да ме извините, госпожо, толкова съм невнимателен.

Последиците от предполагаемия инцидент продължиха дълго: Андраде се навеждаше, за да събере парчетата китайски порцелан, паднали под масата, докато домакинята настояваше да не го прави; Андраде усърдно бършеше със салфетка петната по панталона, докато тя го предупреждаваше, че така ще стане по-лошо.

— Извикай Лусиана, дъще. Кажи ѝ да донесе съд с вода и лимонов сок.

Фауста обаче, възползвайки се от суматохата и ядосана на майка си, задето бе обсебила вниманието на гостите, току-що бе начертала в ума си други, много по-различни планове. *Те са дошли да видят мен, майко; остави ме да се порадвам поне на една минута блаженство.* Това ѝ се искаше да ѝ изкрещи, но не го направи. Престори се, че не е чула заповедта да извика слугинята, и се наведе, за да вдигне от пода парче порцелан, което беше до краката ѝ. Докато Мауро Лареа наблюдаваше с неудобство патетичната препирня между пълномощника си и домакинята заради разлетия шоколад, тя, все още наведена и скрита от гънките на полата, внимателно прокара острия край на парчето счупен порцелан по възглавничката на палеца си.

— Господи, поряхах се — прошепна тя, като се изправи.

Единствено предприемачът, седнал на същия диван, изглежда, я чу и отклони вниманието си от другите двама, погълнати от битката си срещу петната.

Тя му показа пръста си.

— Тече кръв — каза.

Наистина течеше кръв. Точно толкова, че една самотна капка да падне върху тапицерията.

Той веднага извади кърпичка от джоба си.

— Позволете, ако обичате...

Хвана малката ѝ мека ръка, превърза внимателно пръста ѝ и леко го притисна.

— Дръжте го така, скоро ще се съсири.

Усети, че Андраде ги гледа с крайчеца на окото си, затова не се изненада, че пълномощникът продължи смехотворния си разговор с доня Илария, за да попречи на майката да ги види.

— Значи, ме съветвате да не търкам плата? — чу го той да се обръща към нея, сякаш домашните работи и поддръжката на дрехите пораждаха у пълномощника му дълбока загриженост. Едва успя да съдържа желанието да се изсмее.

— Чувала съм, че най-доброто средство е слюнката — каза в това време Фауста.

Тонът ѝ беше спокоен. Спокоен, но твърд, без пукнатини.

Господи, помисли си той, досещайки се за намеренията на момичето. Тя бе отвила кърпичката от пръста си и като Саломе, протягаща подноса с отсечената глава на Йоан Кръстител, му го предлагаше.

Не виждаше друг изход, освен да го поднесе към устата си, нямаше време за губене, оскъдните драматични способности на Андраде вече се изчерпваха. Фауста, може би в знак на протест срещу майка си заради прекомерното ѝ бърбене или търсейки доказателство за интереса на Мауро към нея като жена, изискваше контакт с ръцете и устата му; плътски допир, колкото и лек да беше той. И той знаеше, че не може да я разочарова.

Положи устни върху възглавничката на пръста и прокара върху нея езика си. Когато вдигна очи, видя, че момичето притваря очи. Остави да минат две секунди и отново облиза пръста. От гърлото на момичето се откъсна хрипкав звук. „Голям негодник си“, чу той далечния укорителен глас на съвестта си. Не му обърна внимание, притисна върха на пръста между устните си и го облиза за трети път.

— Надявам се това да помогне — промърмори той, връщайки ръката на собственичката ѝ.

Тя не успя да отговори, защото покашлянето на Андраде ги накара да обърнат глави. Доня Илария ги наблюдаваше със сбърчено чело, сякаш се питаше: „Какво е станало тук, какво съм пропуснала?“.

Навън се бе почти стъмнило, нямаше какво повече да се направи през този пропилян следобед.

— Не искаме да ви притесняваме повече — казаха, признавайки се за победени. — Закуската беше прекрасна, какво щедро гостоприемство.

Докато приятелите изреждаха общи любезности, а майката настояваше да останат още малко, двамата се питаха по какъв начин можеха да действат по-нататък.

Разбира се, съпругата на началника на архива отново пое инициативата.

— Мъжът ми скоро ще приключи работата си в Такско — каза бавно тя, докато се изправяше с усилие от креслото. — Най-последна научихме днес следобед, че след три дни ще се върне в столицата. Може би след четири. Най-много.

Това си беше чисто предупреждение, или те поне така го разбраха. *Не се бавете, господа* — това всъщност им бе казала. — *Щом толкова искате да спечелите благоволенieto на бащата, решете как ще действате с дъщерята. И във ваш интерес е — ако не искате началникът на архива да ви изрита от дома си — да побързате и да уредите въпроса, преди той да може да се намеси.*

По един тъмен коридор стигнаха до изхода на жилището, а майката и Андраде отново си размениха любезни фрази.

Точно когато излизаха в галерията, рижият котарак се появи с мяукане. Фауста се наведе, за да го вземе. *Това е последната ти възможност, братле*, каза си той, когато я видя да се навежда. Затова той също се приведе, сякаш воден от неудържимо желание да погали животното. И в тази поза, двамата почти приклекли, той й прошепна:

— Ще се върна вдругиден призори, когато всички спят. Изпратете ми писъмце, в което да ме упътите откъде мога да вляза.

8.

Двайсет и четири часа след като бе напуснал жилището на семейство Калеха, Мауро Лареа вдигаше чашата си в знак на наздравица и се готвеше да извести на грижливо подбраната публика намеренията си. Точно обратното на това, което пълномощникът и предпазливостта го съветваха.

— Скъпа графиньо, скъпи деца, скъпи приятели...

Мизансценът в трапезарията беше безукорен. Двете дузини лампи на полилея пръскаха светлина върху среброто и кристала, вината бяха приготвени, вечерята всеки момент щеше да бъде сервирана.

— Скъпа графиньо, скъпи деца, скъпи приятели — повтори той и продължи: — Събрах ви тази вечер, защото искам да ви съобщя една много приятна новина.

На почетното място седеше той, домакинът. Срещу него, облечена в траур, надменна и внушителна както винаги — свекървата на дъщеря му, графиня Колима, която вече не беше графиня, нито имаше някаква аристократична титла, но настояваше упорито да я наричат така. Мариана, мъжът ѝ Алонсо и Андраде седяха от дясната му страна. Отляво — двама богати и знатни познати, придружени от съпругите си, ненадминати в умението да разпространяват клюки и новини сред светското общество на столицата. Точно каквото му трябваше.

— Както всички знаете, положението в страната е твърде далече от стабилността, от която се нуждаят деловите мъже като мен.

Всъщност не лъжеше, само нагаждаше реалността към интересите си. Мерките, които либералите бяха предприели през последните години, несъмнено бяха оцетили старата креолска аристокрация, земевладелския елит и някои предприемачи. Но не толкова онези, които бяха съумели да се ориентират в обстановката. Някои дори бяха развили в себе си истински талант да се облагодетелстват от неясното политическо положение и се бяха сдобили с тлъсти печалби и обществени договори. Неговият случай не

беше точно такъв, но на него решително му бе провървяло. Не беше против либералните мерки в момента, но предпочиташе да е предпазлив и да лавира внимателно по въпросите, които разпалваха страстите. Просто за всеки случай.

— Постоянното напрежение ни принуждава да преосмислим много неща...

— Безбожникът Хуарес ще ни доведе до просешка тояга! — прекъсна го графинята гневно. — Този индианец ще ни доведе до пълна катастрофа!

На ушите на възрастната жена се полюляваха в ритъма на гнева ѝ две прекрасни обици с брилянти, които искряха на светлината на свещите. Съпругите на двамата приятели я подкрепиха с одобрителен шепот.

— Къде другаде, освен в семинарията — настоя тя разпалено, — са научили този индианец да се храни седнал и с лъжица, да носи обувки и да говори испански? А сега ни излиза с тези глупости за граждански брак, изземване на църковните имоти и прогонване на монасите и монахините от манастирите им! За бога, докъде ще стигнем!

— Мамо, моля ви — укори я Алонсо примирено, свикнал с избухванията на деспотичната си майка.

Графинята млькна с явна неохота; после поднесе салфетката към устата си и изрече ядосано няколко фрази, които платът заглуши.

— Благодаря, скъпа Урсула — продължи Мауро Лареа невъзмутимо. Вече беше опознал възрастната жена и разгорещените ѝ изказвания бяха престанали да го учудват. — Е, както ви казвах, и без да навлизам в по-големи политически дълбини — добави той дипломатично, — искам да ви съобщя, че след сериозни размишления реших да изнеса дейността си извън границите на страната.

От почти всички гърла се изтръгна шепот на изумление, с изключение на Андраде и Мариана, които вече бяха уведомени. Бе съобщил новината на дъщеря си същата сутрин, когато се разхождаха по булевард „Букарели“ в откритата карета, която тя обикновено ползваше. Лицето на младата жена първо изрази учудване, после разбиране и одобрение, които подсили с усмивка.

— Ще е за добро — каза тя. — Сигурна съм, че ще успееш.

После поглади корема си, сякаш с топлината на ръцете си искаше да предаде на нероденото си дете спокойствието, което показваше пред баща си. Тревогата — а тя не бе малка — запази за себе си.

— Скъпа графиньо, скъпи деца, скъпи приятели — каза за трети път той с премерена театралност. — След като обмислих внимателно различни възможности, реших да прехвърля капиталите си в Куба.

Шепотът се превърна във високи гласове, а учудването — в одобрение. Графинята се изсмя остро.

— Браво, свате! — изписка тя и стовари юмрука си върху масата. — Отиди в колониите на родината майка! Върни се в испанските владения, където властват редът и законът, където има кралица, която да почиташ, и порядъчни хора на власт!

Коментарите, приветствията и одобренията прелетяха от единия до другия край на масата. През това време Мариана и той се спогледаха. Дватама знаеха, че това е само първата стъпка. Още нищо не беше уредено, предстоеше много път за извървяване.

— Куба все още предлага много възможности, скъпи ми приятелю — заяви Салвадор Леал, богат текстилен фабрикант. — Взел си мъдро решение.

— Ако можех да убедя брат си да продадем именията, бъди сигурен, че щях да те последвам — добави Енрике Камино, собственик на огромни стопанства със зърнени култури.

Разговорът продължи в салона, където поднесоха кафе и напитки. Предположенията и предсказанията се сипеха едно след друго, докато стана полунощ. Без да отслаби бдителността си нито за секунда, той продължи да обслужва гостите си с обичайната си сърдечност, като отговаряше с прикрити лъжи на десетки въпроси. Да, разбира се, вече е продал почти всичките си имоти; да, очевидно има много интересни контакти на Антилите; да, от месеци планира всичко; да, естествено, от известно време предвижда, че бизнесът със сребро в Мексико е на изчерпване. Да, да, да, да. Разбира се, естествено, как иначе.

Изпроводи ги до външната врата, където те се разделиха шумно, обсипвайки го с поздравления. Когато тропотът на последната карета се изгуби в далечината, той влезе вътре. Не прекоси целия двор, а се спря по средата и пъхнал ръце в джобовете, вдигна очи към небето и пое дълбоко въздух. Задържа го няколко мига, после го изпусна, без да

свежда поглед, може би търсейки сред звездите някое небесно тяло, което да хвърли известна светлина върху неясното му бъдеще.

Остана така няколко минути, изправен сред аркадите от червен камък, вперил поглед в небосвода. Мислеше за Мариана, за това как щеше да ѝ се отрази евентуалният му провал; за Нико и за обезпокоителните му похождения, за бъдещия му брак, доскоро толкова сигурен, а сега хлъзгав като белтък на яйце.

Усети зад себе си тихи стъпки и нечие присъствие. Нямахше нужда да се обръща, за да разбере за кого става дума.

— Здравей, момче. Чу всичко, нали?

Сантос Уесос Кеведо Калдерон, спътникът му през всичките тези години. Индианецът от чичимеките, който едва умееше да чете и пише и който по някаква от онези безумни случайности на съдбата имаше презимена на испански писатели. Стоеше там, прикривайки гърба му, както винаги.

— Думичка по думичка, господарю.

— Няма ли да ми кажеш нещо?

Отговорът дойде веднага:

— Чакам да ми съобщите кога заминаваме.

Той се усмихна с горчива ирония. Индианецът му бе предан до смърт.

— Скоро, момче. Но преди това трябва да свърша нещо тази нощ.

Не поиска никой да го придружи. Нито слуга, нито кочияш, нито пълномощникът. Знаеше, че отива, без да знае какво го очаква, готов да импровизира в крачка, в зависимост от реакцията на Фауста Калеха. Късно сутринта дъщерята на началника на архива му бе изпратила писъмце с аромат на виолетки. Обясняваше му как да влезе в Минната палата през една странична врата. Накрая свършваше с „ще ви чакам“. И така, на сляпо, Мауро Лареа поемаше риска да го засекат да влиза тайно в сграда, където не би трябвало под никакъв предлог да влиза в този час.

Предпочете да отиде пеша — тъмната му сянка щеше да мине по-незабелязано от каретата. Когато стигна до параклиса „Света Богородица от Витлеем“, пое по тъмната уличка „Бетлемитас“. Загърнат в наметалото, с нахлупена шапка.

Ами ако някой се беше отнесъл така с Мариана? Това си помисли, докато вървеше. Ами ако някой беше събудил наивни надежди у дъщеря му? Ами ако някой негодник я беше използвал егоистично, за да я захвърли като непотребна вещ веднага щом постигне целите си? Щеше да го потърси, разбира се. За да му извади очите със собствените си ръце. *Престани да си блъскаш главата — каза си той. — Нещата са такива, каквито са, и ти нямаш друг изход. Само това оставаше, да сантименталничииш на своята възраст.*

Няколко крачки по-нататък, на бледата светлина на един фенер, той съзря това, което търсеше. Една странична врата, през която влизаха служителите, живеещи в сградата, и която нямаше нищо общо с внушителните врати на фасадата откъм „Сан Андрес“. Изглеждаше заключена, но когато я бутна лекичко, за да провери, тя се отвори със скърцане.

Заизкачва се тихичко, опипвайки предпазливо с ръце перилото от ковано желязо, а с краката си — стъпалата, които не виждаше, като внимаваше те да не скърцат. Цареше пълен мрак, затова целият настръхна, когато чу шепот от горния етаж.

— Добър вечер, дон Мауро.

Предпочете да не отговори. Все още. Още едно стъпало, след него друго. Оставаше му съвсем малко, за да стигне до полуетажа, когато чу, че някой драсна клечка кибрит. Пламъчето веднага прерасна в по-голям пламък — Фауста бе запалила газен фенер. Той все така мълчеше. Тя отново проговори:

— Не бях сигурна, че ще дойдете.

Вдигна очи и видя момичето горе, осветено от жълтеникава светлина. Когато до края му оставаха само четири стъпала, антипатичният глас на съвестта му се обади отново: *Какво правиш тук, човече? Не усложнявай повече нещата, още имаш време, потърси друг начин да решиш проблемите си. Не пораждай измамни надежди в тази нещастна жена.* Но нуждата да намери изход, го тласкаше безмилостно напред, така че преглътна угризенията си. Когато изкачи последното стъпало, той прати по дяволите моралните си тревоги.

— Добър вечер, уважаема Фауста. Радвам се отново да ви видя — каза той с най-лицемерната любезност, на която беше способен.

Тя се усмихна стеснително, но очите ѝ не заблестяха.

— Донесох ви подарък. Скромнен сувенир, нищо особено. Надявам се да ме извините.

Точно преди вечерята, докато прислужниците довършваха приготвянията и се суетяха из помещенията и коридорите, носейки кани с вода и букети цветя, той влезе в стаята на Мариана за пръв път, откакто тя бе напуснала дома им. Все още имаше много нейни неща в нея: порцеланови кукли, гергеф за бродирание, писалището с чекмеджета. Направи усилие, за да не изпадне в меланхолия, и се отправи към витрината, в която тя пазеше безброй джунджурии. Стъклата на вратичките иззвънтяха, когато той рязко ги отвори. Портмонето от мъниста, което преди години ѝ донесе от Морелия? Малкото огледало с тюркоазена рамка за шестнайсетия ѝ рожден ден? Без да мисли много-много, грабна едно ветрило с ребра от ажурна дантела и го сложи в джоба си.

Фауста го пое с трепереща ръка.

— Дон Мауро, каква прелест — прошепна тя.

Угризенията отново го връхлетяха, но нямаше време за разкаяние, трябваше да продължи.

— Имате ли предвид някое място, където да отидем?

Още се намираха на стълбищната площадка и говореха шепнешком.

— Мислех за един кабинет на първия етаж. Гледа към задния двор, никой не може да види светлината.

— Идеята е чудесна.

Тя скромно се усмихна.

— Макар че бихме могли да помислим за някое по-дискретно, по-усамотено място — цинично подхвърли той. — Потруднодостъпно. Най-вече за да не излагаме на опасност репутацията ви.

Момичето стисна замислено устни. Той я изпревари:

— Архивът например.

— Архивът? — повтори тя учудено.

— Същият. Далече е от жилищата и от помещенията на учениците. Никой няма да ни чуе.

Тя се замисли, докато накрая прошепна:

— Може би е добра идея.

Обзе го силна възбуда и едва се сдържа, за да не й каже: „Хайде, скъпа, да отидем там“.

— Предполагам обаче, че баща ви, като примерен изпълнител на служебния си дълг, го държи здраво заключен.

— С два ключа, за да бъде по-точна.

Как само се застраховаш, подлецо, процеди той мислено.

— Ами... — прочисти той гърлото си. — Мислите ли, че бихте могли лесно да вземете ключовете?

Тя се замисли, преценявайки рисковете.

— Казвам го, за да се чувстваме по-спокойно. Без да се притесняваме. — Той замълча за момент. — Заедно. Двамата.

— Тази нощ е невъзможно. Той държи ключовете в едно чекмедже на скрина в стаята си, а сега в нея спи майка ми.

— Може би утре?

Тя отново сви устни. Не изглеждаше особено убедена.

— Може би.

Той бавно доближи ръката си до бузата ѝ и погали невзрачното лице. Тя притвори очи. Остави се да я гали, усмихвайки се унесено.

Спри, негоднико — отново прозвуча гласът на съвестта му. — *Не е необходимо да правиш това*. Но четирите проклети месеца без два дни, определени от Тадео Карус, отново му напомниха за себе си.

— Тогава утре ще се върна — прошепна той на ухото ѝ.

Думите му върнаха Фауста към реалността.

— Нима вече си тръгвате? — попита тя, като полуотвори уста от изненада.

— Опасявам се, че да, скъпа. — Пъхна ръка в джоба на елека, извади часовника, спомни си, че вероятно ще трябва да продаде накрая и него. — Почти три часа след полунощ е, чака ме напрегнат ден.

— Разбирам ви, дон Мауро.

— Не е нужно да ме наричаш дон Мауро. Нито да ми говориш на „вие“.

Тя отново стисна устни и кимна утвърдително с брадичка. Той заслиза по стълбата. Вече без да се крие, жаден да вдиша свежия утринен въздух.

Миг преди да стигне до улицата, чу, че го вика. Спря се, обърна се. Фауста започна да слиза към него, почти тичайки в тъмнината. *Какво ли ще искаш сега, момиче*.

— Спи спокойно, скъпи Мауро, и бъди сигурен, че ще ти дам ключовете от архива — каза му тя задъхано.

Хвана премазаната му от мините ръка и я допря до сърцето си. Но той не усети туптене, нито пулсиране, само една мека гръд, изгубила всякакъв спомен за еластичната заобленост, която може би някога е имала. После тя опря ръце в неговата гръд и леко ги притисна.

Повдигна се на пръсти, доближи уста до ухото му:

— Помисли какво в замяна ще направиш ти за мен.

9.

— Добро утро, Мауро. Надявам се да не съм те събудила с настойчивостта си.

— В никакъв случай, графиньо. Обикновено ставам рано.

Едва бе успял да дремне два часа. Когато се върна, не заспа веднага и призори вече беше буден, опрял глава върху кръстосаните си на възглавницата ръце, втренчил поглед в нищото, докато в съзнанието му се трупаха спомени и усещания. Кучета, лаещи в далечината, разлят по пода шоколад, винаги непредвидимият Нико, лишеното от миловидност лице на Фауста Калеха, очертанятия на един антилски остров, едно неродено дете.

Така че когато Сантос Уесос влезе в стаята преди осем, той беше с отворени очи.

— Госпожа свекървата на господарката Мариана праща известие, че иска да ви види, господарю. В къщата ѝ на улица „Лас Капучинас“ възможно по-скоро.

Пристигна към девет, когато слугините изнасяха нощните гърнета и във въздуха отекваше камбаненият звън на близките църкви.

Висока и болезнено слаба, с бяла коса, сресана извънредно грижливо, Урсула Ернандес де Сото-и-Вилялобос го прие в кабинета си, облечена в черна дантела, с камея на шията, крушовидни перли на ушите и монокъл, висящ на златна верижка върху сухата ѝ гръд.

— Закусил ли си, драги? Аз току-що изпих атолето^[1] си, но веднага ще наредя да ни качат още.

Той отказа предложението, под предлог, че е закусил обилно, макар че не беше сложил зальк в устата си. Бе изпил само едно кафе, защото стомахът му беше свит на топка.

— Заради възрастта вече спя все по-малко — продължи графинята, — а това е добре дошло за много неща. Докато младите госпожици още са в обятията на Морфей, аз вече отидох на църква, уредих няколко фактури и те известих да дойдеш. И предполагам, се питаш за какво.

— Така е, особено като се има предвид, че само преди няколко часа се разделихме.

Винаги се отнасяше към нея с изключителна любезност и уважение, но никога не се бе чувствал по-долу стоящ в присъствието ѝ. Никога не бе изпитвал страхопочитание пред характера и потеклото на вдовицата на именития Бруно де ла Гарса-и-Роел, наследница по право на благородническата титла, която крал Карлос III бе дал на дядо му в замяна на няколко хиляди сребърни реала. Титла, която като всички останали, предоставени по време на вицецралството, бе пометена с един замах от законите на новата Република Мексико след независимостта и с която графинята упорито отказваше да се раздели.

— Ето ме — добави той, като се настани в едно кресло, — готов да те изслушам.

Възрастната жена се прокашля и провери с тънките си като вейки пръсти дали камеята е на мястото си, сякаш искаше да се подготви, за да придаде нотка тържественост на думите си. Зад гърба ѝ огромен фламандски гоблен изобразяваше пъстра военна сцена с кръстосани оръжия, с брадати войници, изпълнени с войнствен плам, и няколко обезглавени маври. Върху останалите стени се виждаха маслени портрети на прадедите ѝ: внушителни военни, окичени с ордени, и царствени дами от старо потекло.

— Знаеш, че те ценя, Мауро — каза тя накрая. — Въпреки различията ни, знаеш, че те ценя. И те уважавам, защото принадлежиш към онази порода велики предприемачи в Нова Испания, които допринесоха за развитието на икономиката на страната ни по време на колонията. С огромните си капитали те дадоха тласък на промишлеността и търговията, създадоха работа за хиляди семейства и изградиха палати и селища, приюти, болници и безброй благотворителни начинания.

Какво целиш, вещице, с тази реч? — помисли си той. Остави я обаче да говори.

— Умен си като предшествениците си, макар че, за разлика от тях, не те влекат набожните дела, нито ходиш често на църква.

— Аз имам вяра единствено в себе си, скъпа Урсула, но и нея започвам да губя. Ако вярвах в Бог, никога нямаше да вляза в този бизнес.

— И също като тях си упорит и амбициозен — продължи тя, все едно че не беше чула еретичните му думи. — Никога не съм се съмнявала в това, още от деня, в който те видях за пръв път. Затова разбирам напълно решението ти да заминеш. И го приветствам. Но според мен снощи ти не ни каза цялата истина.

Прие предизвикателството, без да трепне нито един мускул на лицето му. С кръстосани крака, облечен със скъп костюм от манчестърско сукно, в тон с положението му. Стомахът му обаче се сви на топка. Явно беше научила. Свекървата на дъщеря му беше научила за фалита му. По някакъв начин, на някое място, някой го беше разкрил. Може би недискретен слуга бе подочул нещо, може би някой познат на Андраде си бе развързал езика. Да ги вземат мътните.

— Знам, че не напускаш Мексико заради вътрешните конфликти в тази обезумяла страна, нито защото среброто в мините ти намалява. До днес са ти давали много добри печалби, а и кладенците не пресъхват за един ден. Това дори аз го знам. Ти заминаваш по съвсем друга причина.

Мариана щеше да стане мишена на нагли погледи всеки път, когато излезеше на улицата, Нико никога нямаше да се задоми и щеше да се превърне в жалко посмешище, когато брачният договор бъдеше анулиран; падението на семейството щеше да стане апетитна тема за разговор във всички богаташки къщи, на всички сбирки и във всички кафенета. Дори свирепите войници от фламандския гоблен като че бяха преустановили за миг схватката си с неверниците, за да го погледнат, вдигнали мечове и с присмех в очите. „Ето че се провали, испанецо“, сякаш му казваха те.

С неимоверни усилия успя да запази самообладание.

— Не знам каква причина имаш предвид, скъпа графиньо.

— Собствената ти дъщеря ми я подсказа.

Свъси вежди със смесица от недоверчивост и любопитство. Невъзможно. По никакъв начин. Беше невъзможно Мариана да е признала на свекърва си това, което той толкова старателно искаше да скрие. Никога нямаше да го предаде по този начин. Освен това беше достатъчно предпазлива, за да ѝ се изплъзне неволно от устата нещо толкова сериозно.

— Снощи, когато се връщахме с каретата ми заедно с нея и с твоя пълномощник, тя каза нещо, което ме накара да се замисля.

Напомни ми, че макар от толкова години да живееш от тази страна на океана, ти продължаваш да си испански гражданин.

Разбира се. Въпреки че от толкова години живееше в Мексико, никога не бе поискал да си смени гражданството. Нямаше конкретна причина — не се хвалеше с произхода си, нито криеше положението си. Независимо дали щеше да има паспорт от една или друга страна, всички знаеха, че е испанец по рождение и той приемаше това, въпреки че вече нищо не го свързваше с далечната му родина.

— Ти наистина ли мислиш, че това има нещо общо с намеренията ми?

В тона му имаше лека нотка на агресивност, но възрастната жена не се смути.

— Сигурна съм. Много добре знаеш, че Хуарес прекрати плащането на външния дълг, а това е в ущърб на Испания. Също на Англия и Франция, но най-вече на Испания.

— Но мен този дълг изобщо не ме засяга, както можеш да предположиш.

— Прав си, самият дълг не те засяга, но последиците от неплащането му може би. Чух да се говори, че не е изключено Испания да предприеме някакви мерки, някакъв вид наказание, дори да реши да нахлуе отново в бившето си вицекралство. Да поиска да го завладее отново.

Той рязко я прекъсна:

— Урсула, за бога, как може да ти хрумне подобна небивалица?

— И като последица — продължи графинята, като вдигна ръка, призовавайки го към търпение и внимание — тези проклети либерали, които ни управляват, като нищо може да се отнесат враждебно към вас, испанските поданици, които живеете тук. Това вече е правено преди. Имаше три заповеди за прогонване на испанците, пропъдиха ги всички извън страната за четири дни. С очите си видях как се разделят цели семейства, как се унищожават имуществата...

— Това беше преди трийсет години, преди Испания да приеме окончателно независимостта на страната. Много преди да дойда в Мексико, разбира се.

Действително нещата стояха така. Испанската корона бе признала новата мексиканска нация след кръвопролитна война за независимост в продължение на дълги години: от „вика от Долорес“ на

отец Идалго^[2] до Договора за мир и приятелство от 1836 година. Оттогава се бе установила политика на помирение между старата метрополия и младата република, за да се превъзмогне онова вечно взаимно недоверие, което още от началото на колонията съществуваше между креоли^[3] и испанци. За креолите испанците бяха в продължение на векове шайка алчни, горделиви и тиранични самохвалковци, които идваха да отнемат богатствата и земите им. Испанците считаха креолите за по-нисши поради самия факт, че са родени в Америка, обвиняваха ги, че са лениви и непостоянни, чудовищно разточителни и любители на безделието и насладата. Въпреки това, като братя и сестри, каквито в крайна сметка бяха, в течение на годините живееха врата до врата, влюбваха се помежду си, празнуваха безброй сватби, раждаха хиляди общи деца, оплакваха покойниците си и това неминуемо оставяше отпечатък върху живота и на едните, и на другите.

— Всичко може да се върне, Мауро — настоя тя. — Всичко. Дано да стане. Дано да се върне старият ред и отново да бъдем вицекралство.

Най-последно напрегнатите му мускули се отпуснаха; той се изсмя, изпитвайки върховно облекчение.

— Урсула, ти си ужасно носталгична.

Всеки път, когато графинята се връщаше към спомените си от времето на колонията, всички около нея изтръпваха. Заради непоправимата закъснение на възгледите ѝ, както и защото можеше с часове да се рови в свят, който за мексиканците вече от петдесет години бе престанал да съществува. В този момент обаче той нямаше нищо против тя да продължи да се възторгва от имперските си мечти. Важното беше, че графинята не знаеше нищо за банкрута му и той беше спасен. Чист. Невредим. Дори не ѝ минаваше през ума истинската причина, беше убедена, че желанието му да замине, се дължи на предполагаемия му опит да избяга от една хипотетична политическа мярка, която вероятно никога нямаше да се осъществи.

— Греша, Мауро.

Взе с костеливата си ръка табакерата от злато и скъпоценни камъни, той ѝ поднесе огънче.

— Изобщо не съм меланхоличка — продължи тя, като изпусна дима през едното ъгълче на устата си, — но признавам, че съм жена от

друго време и никак не харесвам това, в което живеем. От друга страна, съм практична, особено що се отнася до пари. Известно ти е, че откакто мъжът ми умря преди трийсет и две години, аз управлявам семейните фабрики за пулке^[4] в Тлалпан и Ксочимилко.

Разбира се, че му беше известно. Ако не знаеше, че финансите на графинята са солидни, и ако не се беше уверил предварително в чудесното състояние на плантациите с магуей извън града и на магазините за пулке в столицата, нямаше да приеме толкова охотно женитбата на Мариана със сина ѝ Алонсо. Тя също знаеше това. Несъмнено и двамата бяха спечелили от този брак.

— Затова — продължи тя — реших да ти поискам една услуга.

— Всичко, което е във възможностите ми, както винаги...

— Искам да ти дам малко пари. Да ги вложиш в Куба.

Тонът на гласа му беше рязък и категоричен.

— В никакъв случай.

Тя се престори, че не го е чула.

— Където вложиш твоите пари, вложи и моите — настоя тя. —

Имам ти доверие.

В този момент, точно когато той щеше да повтори категоричния си отказ, дойде Мариана — с широка тънка дреха, прикриваща изпъкналия ѝ корем, с полуразрошена коса, с леко небрежен домашен вид, който подсилваше естествената ѝ прелест.

— Току-що се събудих. Казаха ми, че разговаряте отрано. Добро утро.

— Просто му съобщих новините — прекъсна я свекърва ѝ.

Докосна с устни бузата на баща си.

— Чудесна идея, нали? Семействата ни — свързани в общо начинание.

После морно се отпусна на един диван от тъмночервено кадифе, докато той я гледаше объркано.

— В Куба ще бъдеш привилегирован — продължи графинята. — Островът все още е част от короната и пред теб, като чистокръвен испанец, ще се отворят много врати.

— Не е добра идея да взема парите ти, Урсула — отново отказа той. — Благодаря ти за доверието, но отговорността е твърде голяма. Може би по-късно, когато се устроя там.

Възрастната жена се изправи, опирайки се на ръкохватките на креслото. Сякаш не го беше чула, тя се отпрати към масата от балсамово дърво, която използваше за работно място. Върху нея, под закрилата на огромно разпятие от слонова кост, имаше купища документи и счетоводни книги, които свидетелстваха, че освен с благотворителната си дейност и потъналите в прах спомени, тази жена се занимава и с делови въпроси. Докато ровеше в книжата, тя каза, без да го погледне:

— Можех да постъпя като много мои познати — да изнеса парите си от Мексико и да ги вложа в Европа, в случай че положението в тази безумна страна се влоши още повече.

Той се възползва от момента, в който тя беше с гръб към тях, и хвърли бърз поглед към дъщеря си. Вдигна рамене и ръце с въпросителен жест, с израз на безпокойство на лицето си. Мариана само допря пръст до устните си. Мълчи, казваше му тя.

— Никога не съм била склонна към рисковани спекулации — продължи графинята все още с гръб към тях, — защото доходите от производството на пулке винаги са били солидни. Агавето се отглежда лесно, извличането на сока е просто, ферментира от само себе си и всички го консумират денонощно, както индианците, така и християните. А продажбата на бутилирано пулке също ни носи добри печалби.

Тя се обърна, изглежда, бе намерила това, което търсеше: няколко обемисти кожени кесии, които му подаде. През това време Мариана седеше все така на дивана, поглаждайки корема си, сякаш този въпрос изобщо не я интересуваше.

— От години спестяваме от печалбите, но при съществуващото положение в страната не намирам начин да ги оползотворя. Затова искам да ти дам част от тях. Като свекърва на дъщеря ти и като бъдеща баба на детето, което двамата със сина ми са заченали, те моля да вложиш тези пари. С една дума, като член на семейството ти.

Той отказа, като завъртя енергично глава. Тя продължи с настойчивостта на парен чук.

— С печалба и за теб, разбира се, както веднъж те чух да казваш, че си правил в мините си. Доколкото знам, обичайният дял при вас е една осма.

— Обикновено се дава една осма, разбира се, но това няма нищо общо с мините. Това е съвършено различен въпрос.

— Дори да е така, предлагам ти двойно повече заради усилията, заради посредничеството. Една четвърт от печалбите, които ще получиш от парите ми, ще бъде за теб.

Двамата не отстъпваха — тя настояваше, той отказваше. Накрая се намеси Мариана. Подхвърли просто така, между другото, сякаш не осъзнаваше сериозността на случващото се:

— Защо не приемеш, татко? Ще окажеш голяма услуга на Урсула. И за теб е чест, че тя ти има такова доверие. — После се прозя и добави небрежно: — Сигурна съм, че ще успееш да ги вложиш с голяма печалба. Ако всичко потръгне добре, после може да има още.

Той я погледна сащисан, а възрастната жена се усмихна с лека ирония.

— Ако трябва да съм напълно откровена, Мауро, истината е, че в началото ме интересуваше много повече зестрата на дъщеря ти, отколкото красотата и добродетелите ѝ. Но след като я опознах, осъзнах, че освен значителния ѝ финансов принос за семейството, както и че направи сина ми щастлив, Мариана е умна жена също като теб. Както виждаш, вече се е загрижила да създаде финансов съюз между семействата ни. Ако не беше тя, може би нямаше да ми хрумне да ти поискам тази услуга.

Точно тогава се появи един слуга, извини се и заразказва задъхано на домакинята за някакво домашно произшествие в дворовете или кухнята. Дойдоха още двама с още съображения и обяснения и графинята излезе в галерията, мърморейки.

Той се възползва от отсъствието ѝ, изправи се и застана пред Мариана.

— Как изобщо ти хрумна подобна глупост — процеди той.

Въпреки напредналата си бременност и привидната си сънливост, тя стана от дивана чевръсто и хвърли бърз поглед, за да се увери, че свекърва ѝ не им обръща внимание, заета да раздава заповеди на прислугата с обичайния си властен тон.

— За да започнеш новия си живот подсигурен. Нима мислеше, че ще те оставя да заминеш без никаква финансова опора?

Сърцето му се късаше, че ще разочарова дъщеря си, но беше твърдо решил да напусне двореца на графинята с празни ръце.

[1] Атоле — топла напитка от царевично брашно и вода или мляко. — Б.пр. ↑

[2] Мигел Идалго-и-Костиля (1753–1811) — мексикански национален герой, свещеник, революционен лидер, чийто призив народът да се вдигне на въстание, наричан „вика от Долорес“ (1810), се смята за начало на националноосвободителната война срещу Испания. — Б.пр. ↑

[3] Потомци на първите европейски колонизатори в Южна и Централна Америка, обикновено от испански или португалски произход. — Б.пр. ↑

[4] Популярна мексиканска алкохолна напитка, приготвяна от магуей, вид агаве. — Б.пр. ↑

10.

Тръгна си от дома на улица „Лас Капучинас“ с горчив вкус в устата. За това, че бе отхвърлил инициативата на Мариана. И че бе разочаровал майката на семейството, към което тя сега принадлежеше.

— Сантос!

Заповедта беше лаконична:

— Започни да стягаш багажа. Заминаваме.

Всичко беше решено и оповестено. Оставаше му само да реши въпроса с архива, но вече беше почти сигурен, че Фауста се е поддала на чара му. Трябваше да се случи нещо съвсем непредвидено, за да не постигне тази нощ целта си.

Междувременно беше по-добре да не се бави. Затвориха се с Андраде в кабинета, за да приключат последните най-важни дела. Работеха усилено, заобиколени от нотариални актове, папки, разтворени счетоводни книги, полупразни чаши с кафе.

— Има още няколко неуредени плащания — каза пълномощникът, докато преглеждаше един документ, пълен с цифри. — Всичките мебели и вещи от имението в Такубая ще бъдат продадени или заложени, за да получим пари в брой, с които да покрием тези плащания. Тук, на „Сан Фелипе Нери“, ще оставим най-необходимото, за да не оголим напълно двореца, но ще се освободим от най-ценното: най-хубавите картини, чешкия кристал, предметите от резбовано дърво и слонова кост. Същото се отнася и за личните вещи и дрехите, които ще оставиш тук; още средства за запушване на дупки. Отсега нататък, Мауро, единственото ти богатство ще бъде това, което ще носиш в багажа си.

— Действай дискретно, Елиас, моля те.

Андраде го погледна над очилата си.

— Не се тревожи, приятелю. Ще дам всичко на доверени хора, на лихвари и заложни къщи в малки градове. Ще ги разделя на части и ще ги разпръсна, и то винаги чрез посредник. Никой няма да заподозре произхода им. Ще заличим инициалите ти там, където са гравирани или бродирани, ще се постарая да не оставя и най-малката следа.

На затворената врата се почука. Още преди да даде разрешение, през нея надникна една глава.

— Току-що пристигна дон Ернесто Горостиса, господарю — съобщи Сантос Уесос.

Приятелите размениха мълниеносен поглед. Какъв лош късмет, само той им липсваше.

— Нека се качи, разбира се. Доведи го.

Пълномощникът започна да прибира набързо най-компрометиращите документи в чекмеджетата, а през това време той си оправи вратовръзката и излезе да посрещне новодошлия в галерията.

— Моля да ме извиниш, Ернесто, за хаоса в къщата — каза той, като му протегна ръка. — Не знам дали ти е известно, че заминавам, и точно възнамерявах в най-скоро време да ви посетя, за да се сбогувам с теб, с Клементина и с нашата скъпа Тересита.

Беше напълно искрен: не би могъл да напусне столицата, без преди това да се види с бъдещите си сватове и с момичето, което тъгуваше по разхайтения му син Николас. Само че би предпочел да го срещне в друг момент.

— Цяло Мексико вече знае, приятелю. Святята ти се погрижи да го съобщи на входа на черквата рано сутринта, веднага щом дон Кристобал изрече *Ite missa est*^[1].

Едва ли е дошъл за добро, помисли си той. Пълномощникът, застанал зад гърба на новодошлия, постави показалеца си на слепоочието, все едно се прострелваше.

Дали са достигнали до него слухове за неплатежоспособността му? Може би бе дошъл, за да му съобщи за развалянето на годеща между децата им? Най-зловещи предположения преминаха през ума му като бесни кучета: Нико, отхвърлен от семейството на годеницата си и публично унижен; Нико, чукащ на врати, които никой не му отваря; Нико — беден и без бъдеще, превърнал се в един от онези безделници, които всяка вечер изхвърляха с ритници от кафенетата.

Външно обаче с нищо не показваше тревогата си. Тъкмо обратното: привидно сърдечен, както винаги, Мауро Лареа покани госта си да седне. Той прие, но отказа кафето, което му предложи. Сок от папая? Френски анасонов ликьор? Много благодаря, приятелю, но веднага си тръгвам. Зает си и не искам да те откъсвам от работата ти.

Андраде се извини и обяви, че трябва да ги напусне; излезе дискретно и затвори безшумно вратата. Когато останаха сами, Ернесто Горостиса каза:

— Виж, дошъл съм по един колкото финансов, толкова и личен въпрос.

Беше облечен безукорно и отронваше бавно думите, допирайки възглавничките на пръстите си, докато навързваше фразите. Пръсти, много различни от неговите: дълги и фини, които явно не бяха държали друг инструмент през живота си, освен нож за хартия или вилица.

— Не знам дали ти е известно, че имам сестра в Куба — продължи той. — Карола, по-малката. Омъжи се много млада за един новодошъл от полуострова испанец и заедно заминаха за Антилите. Оттогава получаваме рядко новини от тях. Така и не се видяхме отново. Но сега...

Идеше му да го прегърне от вълнение. *Не си дошъл, за да пратиш по дяволите сина ми; няма да се откажеш от момчето ми, още го смяташ достойно за дъщеря ти. Благодаря, Ернесто; благодаря, приятелю; благодаря ти от все сърце.*

— ... сега, Мауро, имам нужда от услуга.

Въпреки огромното облекчение, което изпита, когато разбра, че притесненията на Горостиса нямат дори далечна връзка с Нико, думата „услуга“ го накара да застане нащрек. По дяволите, сега ще иска нещо.

— Преди няколко седмици продадохме имението, останало в наследство от майка ми в Ел Бахио; може би си спомняш, че майка ми се спомина преди няколко месеца.

Как да не си спомняше за това пищно погребение. Луксозната катафалка, теглена от четири коня с черни плюмажи, най-отбраното общество, отдаващо последна почит на родоначалничката на знатния род.

— И сега трябва да изпратя на Карола сумата, която ѝ се полага от продажбата: една пета, тъй като сме петима наследници.

Започна да се досеща накъде бие, но не го прекъсна.

— Знаеш добре, че времената не са благоприятни за сключване на добри сделки, но дори и така сумата не е за подценяване. Мислех да ѝ я изпратя чрез посредник, но когато узнах, че заминаваш, реших, че

ако се съгласиш да ѝ я предадеш, ще бъде много по-спокоен. Ти си вече почти част от семейството и се ползваш с пълното ни доверие.

— Смятай го за сторено.

Произнесе тези думи спокойно и убедително, но вътрешно изпитваше безпокойство. Неприятна задача. Още ангажименти. Още задължения. По-малко свобода на действие. Но ако с тази услуга щеше да затвърди положението на Нико в семейство Горостиса, нямаше нищо против.

— Не поддържахме редовна връзка с нея от години, омъжи се много млада за един испанец, казах ли ти вече?

Той кимна леко; не искаше да го поставя в неловко положение, като му каже, че малко се повтаря.

— Беше хубаво момче, дойде в Америка с доста солиден капитал. Необщителен, но изключително коректен; произхождаше от видно андалуско семейство, но по някаква причина, която не успяхме да разберем, беше прекъснал отношенията си с него. И не прояви особено желание да се сближи с нашето. Жалко, защото щяхме да го приемем с отворени обятия, както ще направим със сина ти, когато се ожени за Тересита.

Отново кимна утвърдително, този път в знак на благодарност. *Дано Бог те чуе, братко. Дано Бог те чуе и те просветли, за да не съжбяваш никога за това, което току-що каза.*

— Предлагаме им да се настанят в двореца ни на улица „Монеда“, но той предпочете да скъса всички връзки с нас и да се премести в Куба. Карола, разбира се, замина с него. Ще ти доверя нещо, което те моля да си остане между нас. Бракът им беше доста прибързан. Тя забременя, преди да се венчаят, така че се ожениха, за да се предотврати скандалът. И въпреки че бременността ѝ така и не стигна до щастлив край, три месеца след като се бяха запознали, вече бяха женени. Седмица по-късно заминаха за Карибите. После научихме, че е купил кафеена плантация, че са се настанили в хубава къща и са се приобцили към светския живот в Хавана. Това е всичко.

— Разбирам — прошепна той. Не му хрумна какво друго да каже.

— Саяс.

— Моля?

— Густаво Саяс Монталво, така се казва съпругът. Ще ти дам адреса заедно с парите.

Горостиса потърка длани, смятайки въпроса за приключен.

— Значи, се разбрахме. Представа нямаш какъв товар се смъкна от гърба ми.

Докато слизаха по стълбата, се уговориха адвокатите им да уредят подробностите и връчването на парите. В двора размениха коментари за престоя на Нико в Европа. Ще се върне превърнат в истински мъж, ще имат щастлив брак, Тересита по цял ден се моли всичко да е наред. Той отново почувства как стомахът му се присвива.

Сбогуваха се на вратата със здрава прегръдка.

— Вечно ще съм ти благодарен, приятелю.

— Винаги може да разчитате на мен — отговори Мауро, потупвайки го по рамото.

Когато се увери, че каретата потегля, той се върна в двора и извика Сантос Уесос с толкова силен глас, че стъклата потрепериха.

Налагаше се да приключи с приготовленията възможно най-скоро. Трябваше час по-скоро да замине, да се отдалечи от всички, за да избегне още молби и искания, които щяха да затруднят плановете му.

Само че човек предполага, а Господ разполага, и този път поговорката се сбъдна с неочакваното посещение на старата графиня следобед. Вярна на навиците си, тя се появи без предупреждение, когато всичко беше обърнато наопаки. Когато съобщи на Мауро Лареа, че графинята вече се качва по стълбите, той недоволно изпръхтя. Беше потънал сред вещи и документи, с разрешена коса и полуразкопчана риза. Проклетата старица, сега пък какво ще иска.

— Знаеш, че трудно се отказвам.

Носеше двете обемисти кожени кесии, пълни с унции злато, които той бе отказал да вземе няколко часа по-рано. Тръшна ги върху писалището една след друга, при което металът вътре издрънча. После, без да изчака домакинът да я покани да седне, отмести документите от близкото кресло, разпери полата си и се настани.

Той я наблюдаваше, без да крие раздражението си, прав, със скръстени ръце и смръщено изражение.

— Напомням ти, графиньо, че приключих с този въпрос сутринта.

— Точно така, драги. Ти реши, че е приключен. Но не и аз.

Той недоволно изсумтя. Вече не му пукаше за етикета, и без това къщата беше обърната наопаки, а той имаше вид на мърляв скитник.

— Моля те, Урсула, остави ме на мира.

— Трябва да ми помогнеш.

За пръв път в гласа на графинята не се долавяше надменност. Въоръжавайки се с търпение, той се видя принуден да потисне раздражението си и да я изслуша.

— Ще бъда откровена, каквато не съм дори със собствения си син, Мауро. Страх ме е. Много ме е страх. Изпитвам дълбок, непреодолим страх.

Той я изгледа саркастично. Дръзката и високомерна аристократка, свикнала да гледа света в краката си, се страхува? Кой би предположил.

— Семейството ми винаги е било вярно на короната, израснах, мечтаейки да прекося Атлантика, да опозная Мадрид и кралския дворец, Толедо, Ескориал... Докато всичко рухна, когато се отделихме от Испания. Но се приспособихме, няхаме друг избор. А сега... Сега тази страна започва да ме плаши с безумните си правителства, с безчинствата на лидерите й...

— И с безбожника Хуарес и нападките му срещу църквата. Позната ми е тази песен, скъпа.

— Нямам доверие на никого, Мауро. Не знам как ще свърши тази лудост.

Сведе поглед и закърши дългите си костеливи пръсти. В продължение на няколко тягостни мига никой не пророни дума.

— Мариана те убеди, нали?

Старата жена мълчеше и той приклепна до нея. Представляваха странна двойка: възрастната знатна дама, облечена в черно, и предприемачът с разкопчана риза, навел се, за да застане на нейната височина.

— Кажи ми истината, Урсула.

Тя изцъка с език, сякаш казваше: „По дяволите, разкри ме“.

— Твоето момиче е голяма умница, Мауро. Не ме остави на мира, когато ти си тръгна, и успя да ме убеди да дойда.

Мауро Лареа се изсмя саркастично и като се опря на коленете си, се изправи. Мариана, винаги толкова изкусна и решителна. За малко да

се хване в капана и да повярва, че графинята наистина се е превърнала в трепереща от страх старица. А всъщност неговата дъщеря дърпаше конците.

— В крайна сметка — продължи тя — всичко, което притежавам, ще остане на Алонсо и следователно и твое, когато умра. Твое и на детето, което чакат и което ще носи кръвта и на двамата.

Замълчаха. Всеки мислеше за Мариана по свой начин. Тя я преценяваше с прозорливостта на търговка, защото бе открила, че снаха ѝ също би могла да се превърне в превъзходна сътрудничка за интересите на семейството. Той, от своя страна, го правеше с очите на бащата, който бе стоял до нея във всичките етапи от живота ѝ — от мига, в който бе прегърнал телцето ѝ на новородено, увито в груба кърпа, за да го стопли, до момента, в който я отведе под ръка до олтара под звуците на органа в катедралата.

Не пренебрегвай собствената си дъщеря, глупако — каза си той. — Тя е умна и прозорлива и най-вече — грижи се за теб. А ти се изолираш сред целия този потоп от бедствия, който те заля, и упорито я държиш настрана. Направи го заради нея. Довери ѝ се.

— Добре. Ще се опитам да не те разочаровам.

Така и така вече бе поел поръчката на Горостиса. Където една, там и две.

Графинята се изправи с усилие.

— Проклет ревматизъм — промърмори. И за негово учудване и притеснение тя пристъпи към него и го прегърна, забивайки в тялото му остриите си артритни кокали. Миришеше на лавандула и на още нещо, което не успя да определи. Може би просто на старост. — Бог да те възнагради, скъпи.

После, възвърнала обичайния си маниер, продължи:

— Знаеш ли, че доста познати също искаха да ти поверят капиталите си? Но бъди спокоен, разубедих ги всичките.

— Благодаря ти за загрижеността — отвърна той с едва прикрита ирония.

— Време е да си ходя, виждам, че ти преча.

Той се приготви да ѝ отвори вратата.

— Няма нужда да ме изпращаш, Мануелита ме чака в двора, а кочияшът е на входа.

— Разбира се, Урсула.

Той не настоя. Фалшивата графиня бе влязла отново в собствената си кожа. Как изобщо бе могло да му мине през ума, че се е превърнала в боязлива и уязвима старица.

Вече беше излязла в галерията, когато внезапно спря, сякаш си беше спомнила нещо.

Огледа го от глава до пети, после леко се усмихна.

— Винаги съм се питала защо никога не се ожени отново, Мауро.

Можеше да отговори на този безочлив въпрос с няколко отговора: защото му беше добре да живее сам, защото суровите миньорски лагери не бяха място за една порядъчна съпруга, защото нямаше пространство за чужд човек в триъгълника, който формираха с Мариана и Николас. Или защото никоя от жените, които бяха минали пред живота му след Елвира, не бе породила в него желанието да направи тази стъпка. Образът на Фауста Калеха прелетя през стаята като тъмна сянка.

Не успя обаче да й каже нищо, защото още преди да си отвори устата, аристократичната, деспотична и носталгична бивша графиня Колима, изпружена в разкошния си тоалет от черна дантела, стисна дръжката от слонова кост на бастуна си и го вдигна във въздуха, като че ли размахваше рапира.

— Ако бях с трийсет години по-млада, Бог ми е свидетел, че нямаше да те изпусна.

[1] Вървете си, службата свърши (лат.). — Б.пр. ↑

11.

Измина с широки крачки улица „Бетлемитас“ и изкачи стъпалата две по две. Вече нямаше време за предпазни мерки и угризения: или щеше да постигне целта си тази вечер, или щеше да се наложи да замине, оставяйки черна дупка след себе си. Тогава щеше да е въпрос на дни Калеха да позволи на Асенцио и на англичаните да се проврат през тази пролука. И скоро грандиозният проект на живота му щеше да остане в миналото.

— Взехте ли ключовете?

Зададе въпроса рязко, подтикван от неотложната нужда.

— Нима се съмнявахте в думата ми, дон Мауро?

Фауста, осветена този път от газена лампа, отново му бе заговорила на „вие“, но той не си направи труда да я поправи. В момента единственото важно нещо за него бе да влезе колкото може по-бързо в проклетия архив.

— По-добре да не губим време.

Тя го поведе по лабиринт от странични коридори, заобикаляйки централните галерии. Вървяха тихо, прилепени до стената и почти без да разменят дума. Най-после стигнаха до другия край на сградата. Дъщерята на Калеха извади някъде измежду гънките на полата си желязна халка с два еднакви по размер ключа. Мауро Лареа изпита яростно желание да ги изтръгне от ръцете ѝ, но се сдържа. Тя ги вдигна пред очите му и ги разлюля.

— Виждате ли?

— Браво на вас. Надявам се доня Илария да не забележи отсъствието ви. На вас и на ключовете.

Тя се усмихна в полумрака с леко непохватна дяволитост. Може би цял следобед се бе упражнявала пред огледалото.

— Не вярвам. Сложих ѝ няколко капки в чая.

Мауро Лареа предпочете да не пита какви точно капки.

— Искате ли аз да отворя?

Тя направи отрицателен жест с глава и постави първия ключ в горната ключалка. През това време той държеше лампата. Ключът

обаче не пасваше.

— Опитайте с другия — нареди той.

Без да иска, гласът му прозвуча грубо. *Внимавай, глупако. Току-виж точно сега, когато си в преддверието, провалиш всичко.* Вторият опит излезе сполучлив и той сякаш чу ангелски хор. Едната ключалка беше готова, оставаше втората.

Фауста тъкмо се готвеше да пъхне ключа, когато внезапно застина.

— Какво има? — попита той тихо.

Откъм лабиринта от коридори се чу подсвиркване. Някой се приближаваше, подсвирквайки си мелодията на стар популярен танц.

— Себастиан — прошепна тя. — Нощният пазач.

— Хайде, отключете.

Фауста обаче се бе паникьосала и не успя да пъхне ключа в ключалката.

— За бога, побързайте.

Подсвиркванията звучаха все по-близо.

— Дайте на мен.

— Не, почакайте...

— Не, позволете...

— Момент, вече почти...

И точно тогава обръчът с ключовете падна на плочките. Извънтяването на метала ги накара да се вцепенят. Подсвиркването секна.

Сдържайки дишането си, Мауро Лареа свали лампата почти до пода. Фауста понечи да се наведе, за да ги потърси.

— Не мърдайте! — прошепна той, като я хвана за ръката. Прокара светлината около тях. Пламъкът освети ботушите му, обръча на полата ѝ, фугите между плочките. Ключовете все така не се виждаха.

Подсвиркването се поднови, подобно на злоещо предзнаменование.

— Вдигнете полата си — прошепна той.

— За бога, дон Мауро.

— Вдигнете полата си, Фауста, умолявам ви.

Ръцете на момичето затрепериха на светлината на лампата. Мауро Лареа — в някакъв миг на просветление — разбра, че тя е

готова да закрепчи.

Бяха му необходими само три бързи движения. С първото ѝ затисна устата, с второто остави лампата на земята. С третото сграбчи полата ѝ и я вдигна безцеремонно до коляното. Ужасена, тя затвори очи.

Ключовете бяха там, между сатенените пантофки.

— Само исках да ги намеря — прошепна той на ухото ѝ, без да махне ръката от устата ѝ. — А сега ви моля да не вдигате шум. Ще влезем. Нали?

Треперейки, тя кимна утвърдително с глава. Междувременно подсвиркването се засилваше с всяка секунда. Все така фалшиво, но по-настойчиво. По-близо.

Опита се да пъхне един от ключовете във втората ключалка, но безуспешно и изруга. Фалшивата мелодия се приближаваше неумолимо, вторият ключ пасна. Завъртя веднъж, втори път, отвори. Бутна Фауста вътре и почти залепен до гърба ѝ, влезе след нея. Подсвиркващият пазач всеки момент щеше да се появи на ъгъла, когато той затвори вратата. В тъмното, опрян върху дървото до треперещата дъщеря на Калеха, той стаи дъх.

Вътре беше тъмно като в рог, през прозорците не проникваше лъч светлина. Изминаха няколко мъчителни мига, пазачът и злоещата му мелодия минаха край вратата и продължиха пътя си, докато накрая затихнаха.

— Много съжалявам, че упражних насилие върху вас — беше първото, което каза.

Стояха все така рамо до рамо, облеgnати на вратата. Тя продължаваше да трепери.

— Интересът ви не беше искрен, нали?

Намираше се на крачка от успеха, трябваше само да си възвърне доверието на дъщерята. Отново да му повярва, да възроди в нея наивната илюзия. Хубавият и преуспял вдовец в краката на старата мома в момент, в който е загубила всякаква надежда за брак — с няколко милувки и още толкова лъжи може би отново щеше да я приласкае. Нещо обаче го възпря.

— Целта ми беше да стигна дотук.

При този безразсъден изблик на откровеност съвестта му мигновено го обсипа с въпроси: *Сега какво смяташ да правиш,*

глупако? Да я вържеш за някой стол, докато търсиш каквото ти трябва? Да ѝ запушиш устата, да я сплашиш? Или устрои този безумен спектакъл, за да се превърнеш накрая в добър самарянин?

— Признавам, че в началото наистина повярвах — каза момичето. — Но после, като размислих, осъзнах, че не е възможно. Че мъже като вас никога не ухажват жени като мен.

Не отрони дума, но усети горчилка в устата си.

— И аз имах кандидати, знаете ли, дон Мауро?

Гласът звучеше спокойно, само все още леко трепереше.

— Един млад шивач, когато бях на шестнайсет. С него си размених само бележници — продължи тя. — Години по-късно — един капитан от милицията, първи братовчед на моя приятелка от детството. И накрая, когато щях да навърша трийсет и вече ме смятаха за стара мома, един чертожник. Но нито един не се стори достатъчно подходящ на родителите ми.

Тя се отдели от вратата, на която се опираше, и се заразхожда между мебелите. Очите им вече бяха привикнали към тъмнината, поне можеха да различават контурите.

— Малки заплати, семейства без блясък... Винаги имаше причина, за да ги отхвърлят. Последният, чертожникът, живееше дори в тази сграда и се виждахме скришом при него. Докато един ден се осмели да поиска разрешение от баща ми да ме изведе на разходка в Аламеда. Седмица по-късно го изпратиха в Тамаулипас.

Беше стигнала до писалището на баща си. През това време Мауро стоеше неподвижен, слушаше я и се опитваше да разгадае реакциите ѝ.

Фауста затършува из чекмеджетата; малко след това пламъкът на кибритена клечка раздра мрака. Тя запали светилника, който се намираше в единия край на голямата маса.

— Така че вие не сте първият, но бяхте най-подходящият. Поне за майка ми. На баща ми нямаше да се понрави, но тя щеше да го склони.

— Съжалявам за държането си.

— Престанете да се преструвате, дон Мауро — прекъсна го остро тя. — Изобщо не съжалявате. Вече успяхте да влезете където искахте. Сега ми кажете какво точно ви интересува от този архив?

— Едно досие — призна той. Нямаше смисъл да лъже повече.

— Знаете ли къде се намира?

— Приблизително.

— Може би в някой от тези шкафове?

Държейки лампата на височината на гърдите си, Фауста се бе приближила до дългата редица рафтове с врати от дърво и стъкло. От по-близката маса — тази на служителя с тъмните очила — взе със свободната си ръка нещо, което той не успя да различи. После го стовари върху стъклото и на пода се посипа лавина от парчета.

— Фауста, за бога!

— А може би това, което търсите, се намира в този шкаф?

Нов удар, нов дъжд от стъкла върху плочките. Това, което използваше, беше преспание от яспис. Главата на петел, спомни си той. Или на лисица. Какво значение имаше, когато тя отново се канеше да замахне с него.

С два скока се озова до нея, опита се да я спре, но тя му се изплъзна.

— Спрете, моля ви!

Третият удар имаше същия ефект.

— Ще ви чуе пазачът, всички ще ви чуят!

Тя най-после се укроти и се обърна към него:

— Търсете каквото ви трябва, драги. Заповядайте.

Какво, по дяволите, ставаше?

— Шумотевицата си струваше дори само за да видя физиономията на баща ми. — Смехът ѝ прозвуча кисело, като лимон.

— А на майка ми? Представяте ли си лицето на майка ми, когато ѝ кажа, че съм прекарала нощта в архива с вас?

Спокойно, човече. Спокойно.

— Не е нужно да научават.

— За вас може би не. Но за мен да.

Той вдиша дълбоко.

— Сигурна ли сте?

— Напълно. Ще бъде моето малко отмъщение. За това, че не ми позволиха да имам живот като всяко нормално момиче, че отхвърлиха мъжете, които проявиха истински интерес към мен.

— А аз... Как аз ще се вменя в тази история? Как ще обясните на родителите си присъствието ми тук?

Тя вдигна лампата към лицето му и го изгледа с цинично изражение. Най-после забеляза в очите ѝ някакъв блясък.

— Нямам ни най-малка представа, дон Мауро. Ще измисля нещо. Сега вземете каквото ви трябва, и си вървете, преди да съм променила решението си.

Не се забави нито секунда; взе кибритената кутия, която тя бе оставила върху писалището и се втурна като обезумял да търси.

Имаше някаква представа къде биха могли да са документите му, но не беше сигурен. Навярно в дъното, където бяха по-новите преписки. Той започна да оглежда рафтовете, като се движеше от ляво надясно, палеше клечка след клечка и си светеше с тях, докато не опареха възглавничките на пръстите му. Много документи бяха архивирани заедно. На широката лента, увита около тях, се четеше за какъв въпрос се отнасят или датата, която ги свързваше.

Мозъкът и очите му работеха трескаво. Март, беше март. Или април? Април миналата година, със сигурност. Накрая, светейки си с една почти изгоряла клечка, намери рафта, на който бяха документите от този месец. Вратичката обаче беше затворена. Може би трябваше да поиска от Фауста преспапието. Или не, по-добре да не я дразни точно сега, когато, изглежда, се беше успокоила.

Счупи безцеремонно стъклото с лакът. Тя се разсмя зад гърба му.

— Дори не искам да си представя ужаса, който ще изпита баща ми.

Измъкна една купчина, остави я върху масата на младия служител. С нетърпеливи ръце затърси документите си. Това не, това също не, това също не. Докато за малко не извика. Там бяха, с името и подписа му.

Усещаше я, че стои зад гърба му и диша учестено.

— Доволен?

Обърна се. От кока ѝ се бяха измъкнали няколко кичура.

— Фауста, не знам как...

— Има един капак на пода, откъдето се слиза в мазето, оттам ще излезете на уличката пред болницата. Скоро ще дойде някой, навярно пазачът е събудил половината сграда.

— Бог да ви възнагради.

— Знаете ли, дон Мауро? Не съжалявам за наивността си. Поне за миг бях щастлива.

Той нави на руло документите и бързо ги пхна под сюртука си.

После, с вече свободни ръце и стъпвайки върху парчетата стъкло, обгърна лицето ѝ и положи върху устните ѝ страстна целувка, сякаш тя беше най-голямата любов в живота му.

12.

Заминаването на Мауро Лареа към едно неизвестно бъдеще беше бляскаво, какъвто беше и животът му през последните години, сякаш светът му не се бе разцепил на две като гигантска диня. Потегли със собствената си карета с Андраде, Сантос Уесос и два сандъка, с ескорт от дванайсет въоръжени до зъби чинакоси^[1], които да ги защитят при евентуално нападение на бандити. Всички бяха на коне, с праметнати през седлата карабини и с пистолети на кръста; бяха закалени в Реформистката война и наети и платени изцяло от Ернесто Горостиса.

Най-малкото, което мога да направя, скъпи приятелю — пишеше бъдещият му сват в бележката, която му изпрати, — е да ти предложа в знак на благодарност ескорт за моя сметка до Веракрус. Бандитските нападения днес са ежедневие, а нито ти, нито аз искаме да поемаме повече рискове от необходимите.

След като призори се върна от Минната палата с документацията на „Три луни“, той вдигна къщата на крак.

— Хайде, Сантос, заминаваме! Кажи на момчетата да побързат, не можем да чакаме.

Сандъците, пътническите наметала, вода и храна за първите етапи — всичко беше приготвено. После — цвилене на коне, силен шепот, стъпки по плочника на двора и сънените очи на многобройната прислуга, която с изумление установяваше, че господарят наистина заминава.

Тъкмо напомняше на икономката да заключи горните етажи, когато чу някой зад него да произнесе името му. Кръвта нахлу в главата му, целият се напрегна.

Не се наложи да се обърне, за да разбере чий е гласът.

— Какво, по дяволите, правиш тук?

Мъжът, който сега го гледаше мрачно, бе чакал този момент от ден и половина — притулен до някоя близка стена, полускрит под дрипаво одеяло, с нахлупена до очите широкопола шапка. Бе се топил на слабия пламък на някой огън и бе засищал глада си от някоя улична

сергия, както правеха толкова други хора без дом и господар в многолюдния град.

Димас Карус, синът на лихваря, с вечния си вид на бито от баща си и от живота куче, пристъпи към него.

— Дойдох в столицата с една заръка.

Мауро Лареа го изгледа със смръщени вежди. Мускулите на тялото му се напрегнаха. Сега той пристъпи към него.

— Каква заръка, негоднико?

— Да измеря къщата ти. Да преброя отворите и прозорците; балконите и индианците, които работят за теб.

— Вече направи ли го?

— Дори заповядах на един писар да ги запише, в случай че ми изхвъркнат от главата.

— Тогава се махай.

— Заръчаха ми също да ти напомня нещо.

— Сантос!

Слугата вече беше зад гърба му — напрегнат и нащрек.

— Че от четирите месеца, които имаш, за да извършиш първото плащане...

— Изхвърли го!

— ... вече изминаха...

— С ритници, ако се наложи!

Този полуохтичав нещастник с безпомощно увиснала ръка не притежаваше извънмерната амбиция, нито избухливия характер на баща си. Мауро Лареа знаеше обаче, че в това хилаво тяло се крие също толкова подла душа. Крушата не пада далеч от дървото. И ако Тадео Карус издъхнеше, преди да получи уговореното, синът му Димас щеше да се погрижи по един или друг начин да си го вземе.

Когато копитата на конете зачаткаха по плочките, той подаде глава през прозореца на купето и погледна за последен път дома си: великолепия дворец, който век по-рано бе издигнал граф Регла, най-богатият минен предприемач в колонията. Очите му обходиха бароковата фасада от червен обработен камък с грандиозната входна врата, която в момента бе широко отворена. Може би беше нищожна част от величието на някогашното вицецралство, жилището на представител на най-отбраното общество. За него и за съдбата му обаче криеше много по-дълбоко значение.

От двете страни на входа имаше два големи железни фенера, чиято светлина се изкривяваше причудливо през мътното стъкло на каретата. Въпреки това го видя. Опрян на стената, наблюдавайки втренчено заминаването му, Димас Карус галеше муцуната на едно краставо куче.

Спряха на улица „Лас Капучинас“. Мариана и Алонсо бяха предупредени. Чакаха ги в покрития вход, загърнати с наметала над дрехите за спане, докато на горния етаж графинята спеше дълбоко, доволна, че е успяла да постигне целта си.

Мариана се хвърли на врата му веднага щом го видя, и той за кой ли път се учуди от твърдата изпъкналост на корема ѝ.

— Всичко ще бъде наред — прошепна на ухото му.

Не особено убеден, той кимна утвърдително, докато я прегръщаше.

— Ще ти пиша веднага щом се устроя.

Отделиха се един от друг и размениха последни думи на мътната светлина на свещите. За Нико, за къщата и за безброй дребни неща, за които тя щеше да се погрижи. Докато не чува покашлянето на Андраде отвън. Време бе да тръгва.

— Пази това като очите си — помоли я той, като извади от вътрешния си джоб документите на „Три луни“. Щяха да бъдат на сигурно място при дъщеря му.

Тя не поиска обяснения. Щом баща ѝ искаше така, нямаше нужда да пита каквото и да е. После хвана ръцете му и ги постави върху корема си. Закръглен и твърд, все още висок. Ще те чакаме, каза тя. Той опита да се усмихне, но не успя. За пръв път докосваше с пръсти пулсиращия в утробата ѝ живот. Затвори за миг очи, за да го усети. Нещо, което не можеше да назове, сви гърлото му.

Вече излизаше на улицата, когато Мариана отново го прегърна и му прошепна нещо, което само той чу. Качи се в каретата, стискайки устни. В ушите му още отекваха последните думи на дъщеря му: „Използвай капитала на Урсула, ако се наложи. Без угризения“.

Подредените под прав ъгъл централни улици постепенно се превърнаха в по-мръсни, по-тесни и непредставителни улички. Имената им също се промениха: вече не бяха „Бижутерска“, „Дон Хуан Мануел“, „Пажовете“ или „Архиепископска“, а „Сладкарска“, „Смокиня“, „Камите“, „Луковична“. Докато накрая имената и

светлините изчезнаха и те излязоха от града с дворците, за да изминат осемдесет и деветте кастилски левги^[2] по стария главен път, които ги разделяха от целта им.

Предстояха им цели три дни на тръскане и клатушкане по каменисти пътища, на затънали в дупките колела и на безпощаден пек. Пред тях се ширнаха безкрайни пусти земи, пропасти и дълбоки долове, докато конете изкачваха скалистите хълмове, обрасли с преплетени храсталаци. От време на време съзираха имения, самотни колиби и царевични ниви, села и църкви, опустошени от десетките години гражданска война. Тук-там се виждаше градче, селянин на кон, индианец, от когото купуваха нарове, за да освежат устата си, или мизерна кирпичена колиба със сламен покрив, пред която старица с унесен поглед милваше кокошка в скута си.

Почиваха само колкото беше необходимо, за да могат изтощените и жадни коне да възстановят силите си, а мъжете от ескорта да си отдъхнат. Ако зависеше от него, щяха да продължат до края, без да спират за минутка. Би могъл спокойно да отседне през нощта в имението на някой приятел земевладелец — там щяха да му предложат вълнени дюшеци и чисти чаршафи, вкусна храна, бели восъчни свещи и прясна вода, с която да отмие праха и мръсотията от себе си. Предпочете обаче да продължи напред, да яде питки със сол и чили там, където имаше жаравник и индианка, готова да му ги продаде, да пие вода от рекичките и потоците и да спи върху рогозките, проснати върху голата земя.

— По-лошо беше, когато работехме нощна смяна в Реал де Каторсе, спомняш ли си?

Лежеше с гръб към Андраде, покрил се с твърде малко за тялото му одеяло. Под главата — кожена торба с парите на графинята и на Горостиса. С ботуши, пистолет на кръста и нож в ръката. За всеки случай. Около тях имаше няколко запалени факли, за да пропъждат койотите.

— Трябваше да отседнем в имението Сан Габриел, само на няколко левги е оттук — изръмжа недоволено пълномощникът.

— Много си се изнежил, Елиас. Не е зле да си припомняш от време на време откъде идваме.

Защо този човек винаги го изненадваше, помисли си Андраде, преди умората да го потопи в дълбок сън. И беше напълно прав.

Въпреки че го познаваше толкова добре, самият той беше учуден от начина, по който Мауро Лареа бе посрещнал сполетелия го чудовищен удар. В променливия свят, в който двамата се движеха от години, те бяха ставали свидетели на безброй трагедии: могъщи мъже, които в падението си губеха разсъдъка си и вършеха какви ли не безумия; хора, чиято решителност се огъваше като тръстика, когато се видеха лишени от богатството си.

Можеше да преброи на пръсти онези, които се бяха държали като него, когато съдбата им нанасяше толкова жесток и неочакван удар. В изпълненото с обрати миннодобивно предприемачество никога не бе виждал друг да губи толкова и да го губи с такъв кураж, както мъжът, който в този момент спеше до него на земята, лишен от всякакво удобство. Като орачите, като животните, като самите чиканоси, които ги ескортираха, тези селяни, превърнали се спонтанно в партизани. Колкото храбри, толкова и недисциплинирани; колкото жестоки, толкова и лоялни.

Още с влизането си във Веракрус станаха свидетели на опустошенията, причинени от жълтата треска. Непоносима смрад се носеше във въздуха, имаше полуразложени трупове на мулета и коне и вечните лешояди — черни, големи, грозни — бяха накацали по стълбовете и стрехите на къщите, готови да се нахвърлят върху животинските остатъци.

Сякаш бягайки от самия дявол, кочияшът спря едва когато стигна до хотел „Дилихенсиас“.

— Господи, каква жега — бяха думите на пълномощника, когато стъпи на земята.

Мауро Лареа свали кърпата, която покриваше долната част на лицето му, и изтри с нея челото си, като в същото време огледа внимателно улицата и скришом се увери, че револверът му си е на мястото. После стисна здраво кожената торба с парите и протегна ръка на чинакосите, сбогувайки се с тях.

Андрате и Сантос Уесос останаха, за да свалят багажа и да преместят каретата, докато той, след като опита да пооправи смачканите си дрехи и да пригладя с пръсти косата си, влезе в хотела.

Час по-късно чакаше пълномощника си под великолепните колонади на входа. Седнал на плетено кресло, пиеше жадно вода от голяма кана. Беше изсипал цял бидон върху тялото си малко преди

това, търкайки яростно наслоилата се мръсотия по време на тридневното тежко пътуване. После бе облякъл бяла батистена риза и най-лекия от костюмите си, за да понесе по-леко последните жарки лъчи на слънцето. С влажната си, укротена най-после коса и с тези небрежно-елегантни дрехи вече не приличаше на закоравял бандит, нито на ексцентрик от голям град.

Беше оставил торбата под леглото, а Сантос Уесос — да пази пред вратата с пистолет на кръста, и изпитваше както физическо, така и душевно облекчение. За това може би допринасяше и обстоятелството, че бе напуснал най-сетне град Мексико. Никой не го притискаше, не му досаждаше, не му се налагаше да лъже.

Бяха предвидили да свършат някои неща преди заминаването. Смятаха да продадат кобилите и каретата, както и някои вещи, като запазят пълна анонимност. Освен това възнамеряваха да проучат по-обстойно положението в Куба, с която Веракрус поддържаше оживени контакти, както и да се осведомят за хода на войната в северната съседка, в случай че имаше някакви новости. Дори си мислеха на сбогуване да спретнат грандиозен гуляй в чест на старите времена и с пожелание за благоприятни ветрове в едно повече от несигурно бъдеще.

Само че чакането се оказа много по-кратко от предвиденото.

— Корабът отплава утре, идвам от кея.

Андраде вървеше с обичайната си решителна крачка. Още не се беше измил и преоблякъл, но въпреки мръсотията, измачканите дрехи и умората, маниерите му си оставаха все така елегантни.

Отпусна се на съседното кресло, избърса с една недотам чиста кърпичка лъскавия си плешив череп, грабна чашата на приятеля си, както винаги, без да го пита, и я изпразни на един дъх.

— Проверих също дали имаме някаква поща. Всичките превози от Европа минават оттук. Срещу малка сума пари утре ще ми кажат какво има.

Мауро Лареа кимна с глава и направи знак на един сервитьор да ги обслужи. А после зачакаха мълчаливо, всеки потънал в мислите си, които може би бяха еднакви, като се имаше предвид колко добре се познаваха един друг.

Какво бе станало с обаятелния минен предприемач и с неговия енергичен пълномощник, как беше възможно богатството да изтече

измежду пръстите им като вода? Сега, седнали мълчаливо един срещу друг в този пристанищен град, който беше входът към Новия свят, те бяха само двама уморени мъже, които изтърсваха праха след падането и пипнешком търсеха начин да си изградят едно ново бъдеще. И тъй като може би единственото, което двамата бяха запазили почти непокътнато, беше ясният разсъдък, преглътнаха желанието си да отправят яростни проклетия към небето, запазиха приличие и приеха двете чаши с царевично уиски, което в този момент един сервитьор сложи пред тях.

— От окръг Бърбън, най-доброто в заведението за изисканите новопристигнали гости от столицата — подчерта момчето без нотка присмех в гласа. После им донесе вечерята и те се оттеглиха рано, за да предъвкват мрачните си мисли в леглото.

Спа лошо, както почти всичките нощи през последните месеци. Закуси сам, чакайки пълномощникът му да благоволи да слезе. Най-после Андраде се появи, но не откъм стълбата, която водеше към стаите, а откъм главния вход на хотела.

— Най-после взех пощата — обяви той, без да седне.

— Е?

— Новини от Европа.

— Лоши?

— Ужасни.

Той отлепи гръб от креслото, студени тръпки пробягаха по тялото му.

— Нико?

Пълномощникът кимна мрачно с глава. После седна до него.

— Напуснал е жилището на Кристоф Русе в Ланс. Оставил е бележка, в която пише, че се задушава в този малък град, че изобщо не го интересуват въгледобивните мини и че той сам ще се погрижи да обсъди с теб това, което ще прави отсега нататък.

Мауро Лареа не знаеше дали да избухне в най-горчивия и нечовешки смях в живота си, или да проклина като осъден на смърт пред стената за разстрел; дали да преобърне масата заедно с чашите и чиниите на нея, или да стовари юмрука си върху някого от гостите, които в този ранен час пиеха, все още сънени, първия си шоколад.

При все това направи усилия да запази спокойствие.

— Къде е отишъл?

— Смятат, че е заминал с влак от Лил за Париж. Един служител на Русе го видял на гарата.

Хайде, братле — искаше му се да каже на приятеля си. — *Хайде, макар да е само осем часът сутринта, да се напием до безсъзнание. Сигурно има някоя отворена от нощес кръчма. Да изиграем последната си партия бiliarд, да се повъргаляме с проститутки в някой пристанищен бардак, да заложим в бой с петли малкото пари, които са ни останали. Да забравим, че светът съществува и заедно с него проблемите, които ме задушават.*

С неимоверни усилия успя да запази присъствие на духа. И докато слепоочията му бумтяха като обезумели барабани, той се зае да прецени положението.

— Кога за последен път му изпратихме пари?

— Шест хиляди песо по Панчо Пратс, когато заведе жена си на бани във Виши. Сигурно ги е получил преди няколко седмици.

Сви юмруци и заби нокти в дланите си до побеляване.

— И веднага щом ги е получил, негодникът е офейкал.

Андраде кимна утвърдително. Сигурно.

— Веднага щом прочетох писмото, говорих с данъчния агент на пристанището, в случай че на Нико му скимне да се върне в Мексико, когато остане без пукната пара. Човекът контролира всички товари и билети, които пристигат от Европа. Ще ни струва скъпо, но в замяна ме увери, че ще си отваря очите на четири.

— И ако го открие?

— Ще го задържи и ще ми изпрати вест.

Горостиса и дъщеря им, молеци се на Всемогъщия за безразсъдния му син, полуизоставената му къща, Тадео Карус — всички изплуваха в ума му като призраци от някой зловещ кошмар.

— Не го оставяй сам, моля те, приятелю. Никой не трябва да го вижда, да не говори с никого, да не се забърква в никакви неприятности. Предупреди Мариана веднага щом се върнеш. Да бъде нащрек, в случай че до нея стигнат приказки, разпространявани от някого, който е пристигнал от Франция.

Андраде, който обичаше Нико като свой собствен син, кимна с глава.

На обяд гъстата пелена от сиви облаци, спуснала се над пристанището, не позволяваше да се види къде свършва небето и къде

започва морето.

Всичко беше обагрено в тъжен сивкав цвят — лицата и ръцете, които му помагаха, платната на закотвените кораби, вързопите и мрежите, душевното му състояние. Дори във виковете на товарачите, в пляска на вълните и скърцането на веслата в лодките сякаш имаше някаква сивота. Дъските на кея се издигаха и се снишаваха под краката му, докато той се отдалечаваше от скъпия си приятел и се приближаваше до лодката, която щеше да го отведе до „Цветето на Лянес“ — брига със знамето на Испания, която вече му бе станала толкова чужда.

От палубата погледна за последен път Веракрус с нейните лешояди и песъчливи местности, пристан за хора и богатства по време на вицецралството, ням свидетел на мечтите на онези, които през вековете бяха пристигнали отвъд океана, тласкани от извънмерна амбиция, копнеж за по-достойно бъдеще или просто преследвайки една химера.

Наблизо се издигаше легендарната и полуизоставена крепост „Сан Хуан де Улуа“, последният бастион на метрополията, от който — болни, гладни, дрипави и отчаяни — бяха заминали години след обявяването на независимостта на Мексико последните испански войници, сражавали се напразно за запазването на старото вицецралство.

Когато се качи в лодката, в ушите му още звучаха думите на Елиас Андраде:

— Пази се, приятелю. За проблемите, които оставяш зад себе си, ще се погрижа аз. Ти само трябва да се опиташ да повториш собствената си история. Едва трийсетгодишен слезе в мини, които никой не смееше да разработи, и спечели уважението на хората си и на истинските миньори. Беше честен, когато трябваше да бъдеш такъв, и поемаше рискове, когато се налагаше. Превърна се в легенда, Мауро Лареа, не забравяй това. Сега обаче не е нужно да трупаш богатство. Просто трябва да започнеш наново.

[1] Чинако — въстаник по време на Реформистката война. — Б.пр. ↑

[2] Мярка за дължина, равна на 5572 м. — Б.пр. ↑

II

XABAHA

13.

Разпознаха се отдалече, но никой от двамата не даде знак, че е така. Миг по-късно, когато ги представяха, двамата размениха бърз поглед и сякаш безмълвно си казаха едно и също: „Значи, това сте вие“.

Въпреки това му подаде облечената си в ръкавица ръка с престорено ледено безразличие.

— Карола Горостиса де Саяс, приятно ми е — прошепна тя безстрастно, като човек, който рецитира отдавна забравено стихотворение или присъства на неделна литургия.

Имаше лека прилика с брат си, може би в начина, по който си отваряше устата, когато говореше, или в острия профил на носа ѝ. Беше без съмнение хубава, прекалено наконтена, помисли си Мауро Лареа, докато целуваше сатенената ръкавица. Водопад от топази украсяваше бюста ѝ; в събраната ѝ в кок гъста черна коса бяха забодени две екзотични щраусови пера в тон с роклята ѝ.

— Густаво Саяс, ваш покорен слуга.

Тези думи бяха произнесени от съпруга ѝ, който стоеше до нея. Със светли воднисти очи и кестенява коса, сресана назад. Висок, представителен, по-млад, отколкото бе предполагал. Кой знае защо Мауро Лареа си го бе представял на възрастта на свекъра на Мариана, със седем-осем години по-възрастен от него самия. Мъжът, който сега стоеше пред него, едва беше прехвърлил четиридесетте, въпреки че ъгловатото му лице носеше следите от доста бурен живот.

След протоколните поздрави двамата съпрузи му обърнаха гръб и се отправиха към салона за танци. Нейните намерения обаче бяха съвсем ясни: не искаше по никакъв начин мъжът ѝ да знае кой е този непознат.

Да бъде както тя желаше. Сигурно си имаше своите основания, каза си Мауро Лареа. Надяваше се все пак скоро да го уведоми какво иска от него. Продължи да стиска ръцете на други гости, които му представяше домакинята, като се опитваше да запомни имената и лицата на многобройните знатни креоли и дошлите от полуострова —

и едните, и другите испанци от два тясно свързани свята. Аранго, Ехеа, О'Фарил, Басан, Санта Крус, Пенялвер, Фернандина, Мирасол. „Приятно ми е, да, от Мексико, за мен е удоволствие да се запознаем“; „Не, не съм мексиканец, испанец съм“. „Приятно ми е, благодаря, за мен също е удоволствие.“

Мирис на пари се носеше в атмосферата на великолепната извънградска вила в Ел Серо, изискан район, в който много членове на хаванската олигархия бяха издигнали огромните си къщи, след като бяха напуснали старите дворци, намиращи се в рамките на градските стени, където семействата им бяха живели поколения наред. Разточителството и пищността личаха в тъканите и накитите, които носеха дамите; в златните копчета за ръкави, в галоните и почетните ленти, украсяващи гърдите на господата; в мебелите от скъпоценно дърво, в тежките завеси и пръскащите искряща светлина лампи. Ослепителният блясък на последния бастион на залязващата испанска империя, помисли си Мауро Лареа. Само бог знаеше колко време ѝ оставаше на короната да го изгуби.

Салонът се изпълни с двойки, танцуващи под звуците на оркестър от чернокожи музиканти. Около тях гостите разговаряха на групички. Армия от роби, облечени с великолепието на бригадни генерали, се движеха сред гостите, като сервираха шампанско и пазеха равновесие със сребърните подноси, отрупани с деликатеси.

Съзерцаваше сцената — гъвкавите тела на красивите креолки в ритъма на сладникавата музика, съблазнителното полюшване на дългите поли. Всичко това обаче не го вълнуваше особено. Въсщност чакаше Карола Горостиса — въпреки привидното ѝ безразличие — да му даде някакъв знак.

Не се лъжеше. Половин час по-късно едно женско рамо се отърка доста безцеремонно в гърба му.

— Явно танците не ви вълнуват особено, господин Лареа. Може би свежият въздух в градината ще ви се отрази добре. Излезте дискретно, ще ви чакам.

След като му прошепна тези думи на ухото, мексиканката отмина с полюшваща се походка, веейки си с разкошно ветрило от марабу.

Огледа салона, преди да я последва. Съзря мъжа ѝ в една многобройна групичка. Изглеждаше така, сякаш мислите му бяха на съвсем друго място. По-добре. Насочи се към един от изходите и

излезе през големите врати с витражи. В тъмнината, сред кокосови палми и лаврови дървета, опрени на балюстрадата или седнали на мраморните пейки, няколко двойки си говореха шепнешком. Съблазняваха се, отхвърляха се, помиряваха се или се кълняха лицемерно във вечна любов.

Встрани от тях различни силуета на Карола Горостиса: богато надиплената пола, пристегнатата талия, пищната гръд.

— Сигурно знаете, че нося нещо за вас — каза той вместо поздрав.

Тя сякаш не го чу. Запъти се към дъното на градината, без да се интересува дали той я следва. Когато се отдалечи достатъчно от къщата тя се обърна.

— А аз искам да ви помоля за нещо.

Така и предполагаше. Предчувстваше го още откакто получи бележката ѝ в пансиона на улица „Меркадерес“. Там бе отседнал предния ден, когато пристигна в Хавана след няколко дни на мъчително пътуване. Можеше да избере някой от многобройните хотели в този пристанищен град, който ежедневно посрещаше и изпращаше тълпи от хора. Когато обаче му споменаха за един удобен и с чудесно местоположение пансион, той се спря на него. Щеше да му излезе по-евтино, ако престоят му се удължеше, а и щеше да усети по-добре пулса на града.

Рано сутринта в първия си ден на острова, желаейки да се освободи час по-скоро от поетите ангажименти, той бе изпратил Сантос Уесос на улица „Тениенте Рей“, в дома на Карола Горостиса, с кратко писъмце, в което я молеше да го приеме. Какво бе учудването му, когато слугата му донесе отказ, написан по всички правила на протокола, с красив почерк: *Скъпи приятелю, дълбоко съжалявам, че не мога да ви приема тази сутрин...* Към празнословните извинения обаче бе прикрепена покана. За бал, който щеше да се състои същата вечер. В жилището на вдовицата Барон, близка приятелка на долуподписаната, както се изясняваше в бележката. Една двуколка, собственост на домакинята, щеше да го вземе от пансиона в десет вечерта.

Препрочете бележката няколко пъти пред втората си чаша черно кафе, седнал между разкошните палми в двора, където сервираха закуската на гостите. Объркан, той се опита да я разтълкува. Това,

което прочете между редовете, бе, че сестрата на бъдещия му сват Ернесто Горостиса иска на всяка цена да го държи далече от дома си. Не желаше обаче да пропусне възможността да го види, за което предлагаше по-неутрално място.

Беше полунощ, когато най-после се срещнаха лице в лице в полумрака на градината.

— Искам да ви помоля за нещо — продължи тя. — За момента да задържите във вас това, което брат ми изпраца.

Въпреки тъмнината тя явно забеляза недоумението му.

— Най-много две-три седмици. Докато мъжът ми довърши едни проучвания. Обмисля... обмисля дали да предприеме едно пътуване. И предпочитам да не знае нищо, докато не вземе решение.

По дяволите — помисли си той. — Само това ми липсваше, семейни проблеми.

— В името на приятелството, което свързва семействата ни — продължи тя, — ви моля да не ми отказвате, господин Лареа. От писмото на Ернесто, което едва вчера получих, разбрах, че с брат ми ще се сродявате.

— Надявам се — каза той лаконично. И споменът за Николас и за бягството му отново го прободеше като нож.

Тя се усмихна горчиво под пласта пудра от стрити на прах яйчени черупки.

— Спомням си годеницата на сина ви като новородена, увита в дантели в люлката си. Беше единственото същество, с което се сбогувах, когато напуснах Мексико. Никой в семейството не одобри решението ми да се омъжа за испанец и да замина за Куба.

Докато разказваше без свян подробности от личния си живот, които той вече знаеше от брат й Ернесто, Карола Горостиса няколко пъти обърна глава към къщата. Зад големите стъклени прозорци се виждаха фигурите на гостите под златистата светлина, разпръсквана от полилеите и свещниците. До тях достигаха гласове, смехове и мелодичният ритъм на танците.

— Мъжът ми в никакъв случай не трябва да знае, че имате връзка със семейството ми в Мексико. В противен случай проблемите ще се усложнят. Затова ви моля да не се опитвате да се доближавате до мен.

Каза го направо, без деликатните увъртания в бележката, която му бе изпратила сутринта. Най-безцеремонно му обясняваше как стоят нещата и какво иска от него.

— Като компенсация за неудобството, което молбата ми би могла да ви причини, предлагам да ви обезщетя щедро, да кажем, с една десета част от сумата, която ми носите.

За малко да избухне в смях. Както вървеше, ако приемеше всичко, което му предлагаша, отново щеше да забогатее, без да си мръдне пръста. Първо свекървата на дъщеря му, сега още една странна жена.

Взря се по-внимателно в нея сред сенките. Грациозна, несъмнено привлекателна с дръзкото си деколте и пищни форми. Нямахше вид на жена, жертва на тираничен съпруг, но той не притежаваше никакъв опит в областта на брачните свадни. Единствената жена, която истински бе обичал през живота си, беше умряла в ръцете му едва дваайсет и две годишна, след като бе родила второто им дете.

— Приемам.

Дори той се учуди на бързината, с която прие молбата ѝ. *Голям глупак си, как може да го направиш?* — упрекна се той, но вече беше късно да се отчетне.

— Приемам да бъда дискретен и да се грижа за собствеността ви колкото време е нужно. Но не срещу парична компенсация.

Лицето ѝ леко се смръщи.

— Кажете.

— Аз също се нуждая от помощ. Търся възможности за предприемачество, за нещо бързо, което не изисква големи вложения. Вие познавате добре тукашното общество, движите се сред заможни хора. Навярно бихте могли да ме насочите.

В отговор тя избухна в подигравателен смях. Черните ѝ очи заблестяха в тъмнината.

— Ако беше толкова лесно човек да забогатее, мъжът ми вече щеше да е заминал и нямаше да бъда принудена да се крия от него.

Не знаеше къде мъжът ѝ смяташе да замине, нито го интересуваше. Но този разговор го караше да се чувства все по-неудобно и му се искаше да свърши час по-скоро. С лекия бриз до тях достигна шепот на гласове и тя заговори по-тихо. Явно не бяха

единствените, които се криеха от ушите и погледите в тъмната градина.

— Нека да проуча как стоят нещата — прошепна тя. — Но не ме търсете. Аз ще намеря начин да се срещна с вас. И запомнете: двамата изобщо не се познаваме.

Роклята ѝ от моаре прошумоля и Карола Горостиса се отправи към светлините, оркестъра и тълпата. Той, застанал с ръце в джобовете сред гъстата растителност, я проследи с поглед, докато тя прекоси стъклената врата и множеството я погълна.

И тогава си даде ясна сметка, че вместо да се освободи от едно бреме, се беше нагърбил с още едно. Нямаше начин обаче да се върне назад. Ако беше приключил с този ангажимент, сега спокойно би могъл да покани на танц някоя красива жена от Хавана със стегната плът или да се отпусне в прегръдките на гореща мулатка с карамелена кожа, макар преди това да трябва да уточни цената на ласките ѝ.

И въпреки това той най-безразсъдно и непредпазливо се бе съюзил с една невярна съпруга, която бе изгорила всички мостове между себе си и семейството си и която искаше да скрие от мъжа си наследените от нея пари, които Мауро Лареа държеше на дъното на сандъка. *За бога, човече, да не си изгубил и малкото разсъдък, който ти е останал?* — сякаш чу той гласа на Андраде.

Влезе в къщата, когато последните гости се разотиваха, а уморените музиканти прибираха инструментите си. По мраморния под, по който доскоро се носеха стъпките на танцуващите, сега бяха разпръснати смачкани недопушени пури, остатъци от размазани сладкиши и пера, откъснали се от ветрилата. Под високия таван на салона, застанали до стената, домашните роби се смееха и поглъщаха остатъците от шампанско.

От двойката Саяс — Горостиса нямаше следа.

14.

Почти не успя да заспи, прехвърляйки в главата си случилото се предната вечер. Преценяваше, спореше със себе си. Накрая реши да престане да мисли — нямаше време за губене, трябваше да действа. Беше безсмислено да умува върху нещо, което вече беше свършен факт.

Излезе със Сантос Уесос рано. Първата му цел беше да намери сигурно място, където да депозира парите на графинята, собствения си оскъден капитал и наследството на Горостиса, което за момента оставаше у него. Може би трябваше да попита собственичката на пансиона за някоя вдъхваща доверие търговска къща, но предпочете да не привлича вниманието. В този пристанищен град всичко изглеждаше твърде объркано, така че беше по-добре да не дава повече информация от необходимата.

Отбеляза колко неподходящи за тропическите температури са дрехите му от превъзходно английско сукно, докато обикаляше лабиринта от тесни улички в сърцето на Хавана. Изобщо не приличаха на улиците, по които ежедневно минаваше в град Мексико. „Емпедрадо“, „Агуакате“, „Техадильо“, „Агиар“. И внезапно — площад. „Сан Франсиско“, Площадът на Исус, Старият площад, Площадът на катедралата. Всичко объркано в невероятна смесица от архитектурни стилове и човешки дейности — магазини за сушена риба треска на партерния етаж на пищни къщи, вехтошарски сергии и кинкалери, съжителстващи стена до стена с аристократични домове.

Тръгна по улица „Обиспо“, изпълнена с хора, викове и остри миризми. Пресече „Сан Игнасио“ и пое по „О‘Райли“, където, както се твърдеше, жилищата и заведенията стрували над унция злато за квадратен метър. Тесни улички, които образуваха почти идеален квадрат и в които се усещаше мирис на море и кафе, на грейпфрут и на пот от безброй тела, смесен с миризмата на риба, сяра и жасмин. Навсякъде властваше лепкава влага, която сякаш можеше да се разреже с нож. Оглушителна глъч изпълваше въздуха с викове и смехове — от ъгъл на ъгъл, от файтон до файтон, от балкон до балкон.

Пъстрите платнени навеси на магазините прецеждаха безпощадните слънчеви лъчи и хвърляха приятна сянка. Докато криволичеше из уличките, навсякъде му се налагаше да лавира между безброй разнолики минувачи: деца, кучета и носачи, разносвачи, търговци на плодове и вехтошари, продавачи, които носеха стоката си до двуколките с високи колела — в тях чакаха дамите и младите госпожици, които дори не си правеха труда да стъпят на земята, за да напазаруват.

След като влезе в няколко търговски къщи, които отхвърли, опрян единствено на интуицията си, третият опит в една къща на улица „Офисиос“ се оказа успешен. *Банкерска къща „Калафат“* гласеше надписът върху емайлираната табела. Собственикът — с монголски мустаци, бяла пухкава коса и доста години зад гърба си — го прие, седнал зад внушително махагоново писалище. На стената зад него маслена картина, изобразяваща пристанището на Палма де Майорка, напомняше за вече далечния произход на фамилията му.

— Възнамерявам да депозирам временно един капитал — обяви Мауро Лареа.

— Няма да преувелича, ако ви кажа, че трудно бихте могли да намерите на целия остров по-добро място от това, приятелю. Моля ви, седнете, ако обичате.

Обсъдиха комисионите и лихвите, като всеки любезно дърпаше чергата към себе си. След като се споразумяха, преброиха парите. Последваха подписите и прелюдията към сбогуването след пазарлъка, в който и двамата печелеха по нещо и никой не губеше нищо.

— Излишно е да казвам, господин Лареа — заяви банкерът, — че съм изцяло на ваше разположение, ако имате нужда от консултация по какъвто и да е местен въпрос, свързан със сделките, които смятате да предприемете.

Нюхът му вече бе подсказал, че този мъж с испански паспорт, с мускули като на пристанищен докер, с говор, който беше нещо средно между този на Лопе де Вега и правнука на Монтесума, и с остър търговски усет като на ямайски пират би могъл да се превърне в негов постоянен клиент.

Бих продал душата си на дявола, за да разбера какви са тези сделки, друже, помисли си Мауро Лареа.

— Разбира се — отвърна уклончиво той, като стана. — Засега ще съм ви благодарен, ако ми препоръчате някой добър шивач.

— Италианецът Порсио, на улица „Компостела“. Кажете му, че аз ви пращам.

— Добре, благодаря ви много.

Вече беше прав, готов да си тръгне.

— След като решихме въпроса с облеклото ви, уважаеми дон Мауро, питам се дали няма да ви интересува една моя препоръка за изгодно вложение.

С удоволствие би се изсмял пред внушителния мустак на дон Хулиан Калафат. *Знаете ли, уважаеми господине?* — искаше му се да му каже. — *От целия този капитал, който ви поверявам и който ме представя във вашите очи като възлив с пари чужденец, дори една пета част не е моя. А и нея я имам, след като ипотекирах къщата си при един лихвар, който копнее да ме види паднал в калта.* При все това се сдържа да му отговори и изчака банкерът да продължи.

— Уверявам ви, че ако вложите тези пари в подходящи операции, печалбата ви ще бъде повече от изгодна.

Вместо да изчака незабавен отговор, старата лисица Калафат му предостави няколко минути за размисъл, докато вадеше от една кутия две пури от региона Вуелта Абахо. Бавно ги опипа, за да прецени степента им на влажност, после ги помириша и накрая му предложи едната, която той прие.

Без да разменят дума, всеки отрязва върха на своята пура със сребърен резач. После, потънали в продължително мълчание, ги запалиха с дълга кедрова клечка.

Накрая Мауро Лареа, сдържайки нетърпението си, седна отново пред писалището.

— Е, кажете.

— Тези дни — каза банкерът, като издиша първите кръгчета дим — приключваме сделка, в която единият от съдружниците наскоро се оттегли. И която може да ви интересува.

Мауро Лареа праметна крак връз крак и се настани удобно в креслото. После отново всмукна от пурата — бавно, дълбоко, сякаш беше господар на света. Добре — каза си той, — нищо не губя, като те изслушам, старче.

— Целият съм слух.

— Хладилен кораб.

— Моля?

— Изобретение на един германец. Англичаните също разработват тази техника, но още не са я приложили на практика. За превоз на прясно телешко месо от Аржентина до Карибите. Съхранено в отлично състояние, готово за консумация, без да се налага да е предварително осолено като жилавото сушено месо, което дават на негрите.

Отново всмукна от пурата. Жадно.

— И точно какво е предложението ви?

— Да се включите в командитното дружество с една пета от общия капитал. Ще станем петима съдружници, ако се присъедините. Ако откажете, аз ще поема тази част.

Не знаеше какъв е потенциалът на сделката, но съдейки по размера на вложението, ставаше дума за нещо голямо. И инстинктът му нашепваше да се довери сляпо на Калафат. Затова пресметна цифрите светкавично. И както се очакваше, сметките му не излязоха. Нито дори като събра парите на графинята и своите.

При все това... Може би... Златните дублони в кожените торбички, които му бе връчил Ернесто Горостиса и които сега бяха върху писалището на Калафат, сякаш го привличаха като магнит.

А ако предложеше на сестра му да инвестира с него? Да делят поравно, да станат съдружници?

Ти си луд, луд, луд! — щеше да му извика Андраде, ако беше с него. — *Не можеш да рискуваш, Мауро; не се впускай за нищо на света в нещо, което не си в състояние да изпълниш. Заради децата ти, приятелю, моля те заради децата ти, бъди предпазлив, не се обесвай на първия стълб по пътя.*

Не ми говори за предпазливост, Андраде, изслушай ме — възрази той мислено на думите на пълномощника си. — Може би това не е толкова откачено, колкото изглежда на пръв поглед. Нещо притеснява тази жена, снощи го видях в очите ѝ, но няма вид да се нуждае отчаяно от пари. Може би по някаква причина иска да скрие този капитал от мъжа си. Сигурно за да не го профука или пък за да не го вземе със себе си, когато отпътува.

А ако брат ѝ научи? Ако го сподели с бъдещия тъст на сина ти? — Това щеше да го попита пълномощникът му, но той имаше отговор

и на този въпрос:

Длъжница ми е, затова ще мълчи. А ако си развърже езика, аз ще се оправя с Ернесто, той има повече доверие на мен, отколкото на нея.

Щеше да приведе тези аргументи в своя защита, ако пълномощникът му беше пред него. Но понеже го нямаше, той не каза нищо и изчака Калафат да продължи.

— Вижте, Лареа, ще бъда откровен с вас. Този наш остров в най-скоро време ще отиде по дяволите, така че за всеки случай искам да потърся възможности и извън него. Тук всички живеят безгрижно, като си въобразяват, че ще сме вратата към Новия свят веќе веќе и че захарната тръстика, тютюнът и кафето ще ни носят печалби до края на света. Никой, освен неколцина прозорливи люде, не си дава сметка какво я очаква най-красивата перла в испанската корона. Всички отвъдморски испански колонии станаха независими и поеха по собствен път и скоро и ние ще прережем пъпната връв. Въпросът е как ще го направим и накъде ще тръгнем след това.

Цифрите все така танцуваха в главата на миньора под формата на математически операции — какво имам, какво дължа, какво мога да получа. Бъдещето на Куба в този момент твърде малко го интересуваше. От любезност обаче се престори, че слуша с интерес.

— Предполагам, че положението е както в Мексико преди независимостта: метрополията налага твърде високи данъци и упражнява строг контрол и всички трябва да спазват законите, които тя ви диктува.

— Точно така. Но положението тук не е така сложно, както в Мексико. Тук всичко е по-просто и имаме само три реални възможности за бъдещето. И ще ви призная, че не знам коя от коя е по-лоша.

По същество, дон Хулиан. За хладилния кораб. Стига сте се отклонявали и ми говорете за него.

Банкерът обаче изобщо не подозираше за тревогите на новия си клиент и продължи да обсъжда несигурното бъдеще на острова:

— Първото решение е това, което защитава олигархията — да останем завинаги свързани с полуострова, но да постигнем по-голямо представителство в испанския парламент. Всъщност най-едрите

собственици вече влагат милиони, за да си създадат контакти в Мадрид.

От любезност отново бе принуден да вметне нещо:

— Но те ще бъдат най-облагодетелстваните от независимостта. Ще престанат да плащат налози и данъци и ще търгуват по-свободно.

— Не, приятелю, не — отвърна Калафат. — Независимостта за тях ще бъде фатална, защото ще сложи край на робството. Ще изгубят огромните средства, вложени в закупуването на роби, а без африканската работна ръка, която им работи по шестнайсет часа на ден на плантациите, бизнесът им няма да издържи дори три седмици. И вижте каква ирония, те в известен смисъл също са заробени от робите си. Собствените им роби им пречат да искат независимост.

— Значи, в такъв случай никой не иска независимост?

— Напротив, но почти като някаква утопия — една либерална и по възможност светска република, в която робството не съществува. Красив идеал, издигнат от философстващите патриоти в масонските им ложи по време на тайните им срещи и в нелегалния им печат. Мисля обаче, че това е просто една илюзия. Истината в момента е, че нямаме нито сили, нито институции, за да живеем без опека. Няма да мине много време и отново ще попаднем под друга чужда власт.

Той вдигна въпросително вежда.

— Съединените американски щати, уважаеми дон Мауро — продължи Калафат. — Куба е главната им цел извън континента. Винаги сме били тяхна мишена. Сега са възпрени от собствената им Гражданска война, но веднага щом престанат да се избиват помежду си, заедно или поотделно ще обърнат отново поглед към нас. Ние заемаме стратегическо положение срещу бреговете на Флорида и Луизиана и над три четвърти от захарната ни продукция заминава на север. Тук хората им се възхищават и те се чувстват като у дома си. Няколко пъти са предложили на Испания да ни купят. Никак не са доволни, че голяма част от потока от долари, които те плащат, за да подсладят чая и бисквитите си, отива в хазната на короната под формата на данъци, разбирате ли?

Отново проклетите гринговци.

— Напълно, господин Калафат. Значи, дилемата на Куба е дали да продължи да е обвързана с алчната родина майка, или да премине в ръцете на търгащите от Севера.

— Освен ако не се случи най-лошото.

Банкерът свали очилата си, сякаш те му тежаха въпреки леката златна рамка. Постави ги внимателно върху писалището, после го погледна с късогледите си очи и поясни:

— Бунтът на негрите, приятелю. Въстание на робите, подобно на избухналото в Хаити в началото на века, когато извоюваха независимостта си от французите. Това е най-големият страх тук, нашият вечен призрак — че негрите ще ни унищожат. Неизменният кошмар в целите Кариби.

Той кимна с разбиране.

— Така че отвсякъде сме прецакани — добави кубинецът, — ако ми позволите да се изразя така.

Разбира се, че изразът не го скандализира, но го впечатли прозорливостта, с която Калафат му бе описал перспективите.

— А през това време — продължи с лека ирония — ние си стоим тук, в Перлата на Антилите, забавляваме се в разкошните си салони и танцуваме кадрил, потънали в леност, показност и дребнавост. Всичко е така на този остров — няма съзнание, няма морални ценности. За всичко си имаме извинение, оправдание или претекст. Ние сме нещо като временен бивак на повърхностни и безотговорни търговци, погълнати единствено от настоящето — никой не го е грижа да даде солидно образование на децата си, няма дребни собственици, почти всички търговци са чужденци, богатствата се разпиляват като пясъчни зърна на някоя игрална маса и много рядко някой бизнес стига до второ поколение. Ние сме жизнерадостни, симпатични и щедри, дори страстни, но нехайството накрая ще ни изяде главите.

Интересно — помисли си той. — Точен и нахвърлян с няколко щрихи портрет на острова. А сега, господин Калафат, давайте по същество. Банкерът сякаш прочете мислите му.

— Затова ви предлагам да станете акционер в това начинание. Вие сте мексиканец. Или помексиканчен испанец, както ми обяснихте. Богатството ви идва от Мексико и вие ще се върнете там, в една братска и независима страна, а мен точно това ме интересува.

— Простете невежеството ми, но все още не разбирам причината.

— Щом аз ви помагам сега тук и ви предлагам участие в доходно начинание, то съм сигурен, че и вие ще ми протегнете ръка във вашата

страна, ако нещата на острова се объркат и се наложи да търся нови територии.

— В момента положението в Мексико не е особено благоприятно за инвестиции.

— Знам това. Но все някога ще се оправи. Вие имате огромни богатства, които още не са разработени. Затова ви предлагам да се включите в начинанието ни. Днес за теб, утре за мен, както гласи поговорката.

Десетилетия гражданска война, празна държавна хазна, сериозни търкания с европейските велики сили. Такава беше реалната картина, която беше оставил във втората си родина. При все това не каза нищо. Щом банкерът предвиждаше едно по-светло бъдеще, той не възнамеряваше да му отваря очите за сметка на собствения си интерес.

— Кога според вас биха могли да се очакват първите приходи от търговията със замразено месо? — попита той, насочвайки разговора към прагматичната му страна. — Простете откровеността ми, но в момента не знам колко време ще остана в Куба и бих искал да разполагам с тази информация.

— Около три месеца, докато получим първия товар. Може би три месеца и половина, зависи от състоянието на морето. Всичко останало е готово — машини, разрешения...

Три месеца, три месеца и половина. Точно колкото му бяха необходими, за да изплати първата вноска от дълга си. Спомни си немощния и алчен Тадео Карус, молец се на Девата от Гуадалупе да му даде още малко живот, за да може да види сгромолясането му. И Димас, сакатия му син, броящ балконите на къщата му в нощта. И Нико, скитащ се из Европа или поел пътя към Мексико.

— И за каква печалба говорим, дон Хулиан?

— Приблизително петкратна на инвестицията.

За малко да извика „С вас съм, старче!“. Това можеше да бъде окончателното му спасение. Проектът изглеждаше обещаващ и надежден. Калафат също. А срокът беше достатъчен, за да получи парите и да се върне в Мексико. Цифрите и датите танцуваха в главата му, докато гласът на пълномощника му отново проехтя отдалече: *Подкупи някой служител на доковете, за да си затвори очите за някой товар, участвай в контрабанда, ако се наложи; по-лоши неща сме вършили с теб в миналото, когато вземахме с измама живака за*

мините. Но не повличай със себе си една жена, която познаваш зад гърба на мъжа ѝ, негоднико. Не си играй с огъня, за бога.

— Колко време ми давате, за да си помисля?

— Не повече от два дни. Двама от съдружниците се готвят да заминат за Буенос Айрес и всичко трябва да е уредено, преди да отплават.

Той се изправи, опитвайки се да укроти хаоса от цифри и гласове в главата си.

— Ще ви дам отговор възможно най-бързо.

Калафат му стисна ръката.

— Ще чакам, приятелю.

— Млъкни, Андраде! — извика той, докато излизаше на улицата и притваряше очи, полузаслепен от ярката обедна светлина. Пое дълбоко въздух и усети миризмата на йод.

Млъкни най-после, приятелю, остави ме да помисля.

15.

Продължаваше да изчислява, докато му вземаха мерки за два костюма от суров лен и четири памучни ризи. Понсио, италианският шивач, препоръчан му от Калафат, бе колкото вещ с иглата, толкова и словоохотлив, докато го просвещаваше за модата на острова. Този мъж притежаваше рядката дарба да мери ръце, крака и рамене и едновременно с това да обяснява и сравнява с напевния си акцент начините на обличане на самите кубинци — по-леки тъкани, по-светли цветове, по-удобни кройки, и на испанците, които пътуваха между полуострова и последната си голяма колония — със сюртуци с широки ревери и грубо сукно от Кастилия.

— А сега остава да се снабдите с две сламени шапки.

— Само през трупа ми — процеди той през зъби, без да го чуе италианецът.

Не възнамеряваше да подражава на чистокръвните антилци, единствената му цел бе да направи по-поносима лепкавата горещина, докато уточни накъде ще продължи пътя си. Но заради собственото си оцеляване отстъпи частично и замени строгите филцови шапки с по-светли, по-меки и леки, с по-голям отвор и с по-широка периферия, за да го предпазват от жегата.

После започна да размишлява. И да наблюдава. Продължаваше да обмисля предложението на банкера, като същевременно изучаваше обстановката и отбелязваше магазините, покрай които минаваше, за да види какво се продава и купува в Хавана. Какви сделки се сключват, как се движат парите, къде би могъл да намери нещо достъпно, за което да се хване. Предварително знаеше, че медните мини, малко на брой и недотам богати, вече бяха в ръцете на големи американски корпорации, откакто испанската корона бе намалила регулациите преди три десетилетия. Знаеше също, че основното производство на Куба е захарта. Бялото злато задвижваше милиони: огромни плантации, в които се отглеждаше захарна тръстика, стотици фабрики за преработката ѝ и повече от деветдесет процента от готовата продукция, заминаваща от пристанищата във всички посоки на света,

за да се върне после на острова под формата на долари, лири или сребърни дури^[1]. Следваха го отблизо кафеените плантации и плодородните долини, засети с тютюн. Резултатът от всичко това беше една много богата местна класа, която често протестираше срещу високите данъци, налагани ѝ от родината майка, но която дори не си поставяше сериозно въпроса за независимостта си. А движещата сила, без която всичко щеше да спре и потокът от пари щеше да секне, бяха десетките хиляди роби, работещи от сутрин до вечер.

Прекося градските стени през портата Монсерат и навлезе в по-нов и обширен район на града. Сенките под дърветата на Централния парк и къркоренето на корема му го отведоха до аркадите на едно заведение — наричаше се „Лувърът“ и имаше мраморни маси и плетени кресла, приготвени за обяд. Седна на масата, която освободиха трима униформени военни; с жест посочи на сервитьора да му донесе същата напитка, която току-що бе сервираше на двама седнали наблизко чужденци и която изглеждаше освежаващо студена.

— Веднага ще донеса шейка от мамей на господина — каза младият мулат.

А той все така мислеше. Мислеше. Мислеше.

— Господинът ще обядва ли? — попита сервитьорът, като видя изпразнената на един дъх чаша. Защо пък не, реши той.

Докато чакаше да му сервират креолското ахиако^[2], продължи да размишлява. Също и докато се хранеше и отпиваше от чашата с френско вино. Мислеше за предложението на Калафат. За Карола Горостиса. За това колко чужда му бе всяка дейност, свързана с обработването на земята — захарна тръстика, тютюн, кафе — която предполагаше освен всичко и неудобството на чакането, подвластно на естествения цикъл на събирането на реколтата. Градът беше потънал в тежка дрямка, когато той се отпрати към пансиона.

— Може ли за момент, господин Лареа? — извика му собственичката, когато го чу да се качва в прохладната галерия на горния етаж.

В нея, изтегнати в хамаците и люлеещите се столове и предпазвани от слънчевите лъчи с дълги бели завеси, гостите се бяха отдали на следобедната си почивка. Вечерта, когато пристигна, той бе вечерял с тях: един каталонец, представител на предприятие за хартиени продукти, един як американец, който изпи цяла кана

португалско червено вино, един преуспял търговец от Сантяго де Куба, дошъл на посещение в столицата, и една обемиста холандка, чийто език никой не разбираше, поради което целта на пребиваването ѝ на острова така и остана неизвестна.

Вървеше към стаята си, когато доня Каридад го спря. Беше възпълна жена в зряла възраст, облечена в бяло от главата до петите като повечето жени в Хавана, със сиви нишки в гарвановочерната си коса и маниери на жена, свикнала да се движи уверено въпреки силното си накуцване. Бяха му казали, че е бивша любовница на главен хирург от испанската армия. Не получила пенсия като вдовица, но ѝ завещал къщата, за огромно неудоволствие на законното семейство на покойника в Мадрид.

— Късно сутринта пристигна нещо за вас.

Взе от близката маса запечатан с червен восък плик. На лицевата страна бе написано името му; задната беше празна.

— Някакъв кочияш го е връчил на една от мулатките ми.

Той го прибра в джоба си с престорен израз на безразличие.

— Искате ли да изпием чаша кафе с останалите гости, дон Мауро?

Извини се с някаква баналност. Предполагаше кой му изпраща писмото и нямаше търпение да го прочете.

Предположението му се оказа вярно. Карола Горостиса отново му пишеше. И за негова изненада бе приложила и покана. За същата вечер в театър „Такон“. „Дъщеря на цветята, или всички са обезумели“ от Хертрудис Гомес де Авелянеда. *Надявам се да харесвате романтичния театър. Насладете се на представлението. Аз ще ви потърся, гласеше писъмцето.*

В интерес на истината романтичният театър му беше напълно безразличен. Дори не изпитваше любопитство към „Такон“, въпреки че, както всички твърдяха, бил великолепен. Бе наречен на името на бивш испански капитан–генерал, споменът за когото все още беше жив на острова.

— Отново ли отивате на бал в Ел Серо, господин Лареа?

Въпросът прозвуча зад гърба му няколко часа по-късно, когато се бе свечерило и в галерията вече бяха запалили първите свещи, а дворът ухаеше на току-що полети цветя. Откъде, по дяволите, знае тази жена къде отивам, помисли си той, като се обърна. Но още преди да успее да

отговори на доня Каридад, тя самата, след като го огледа одобрително, каза:

— В Хавана нищо не остава незабелязано, господине. Още повече когато става дума за представителен и заможен мъж като вас.

Отново бе облякъл фрак, току-що се бе изкъпал. Косата му още беше влажна, а кожата му ухаеше на сапун. Много му се искаше да ѝ отвърне: „Гледайте си работата и ме оставете на мира“, но се сдържа, първо, защото нямаше да бъде в тон с официалното му облекло, и второ, защото предусещаше, че е по-добре да я запази като свой съюзник, в случай че възникнеше нужда от помощта ѝ.

— Само че този представителен и заможен мъж, както твърдите, за съжаление, не отива на никакъв бал тази вечер.

— А къде, ако може да попитам?

— В театър „Такон“.

Тя се приближи до него, влачейки без ни най-малко смущение куция си крак.

— Знаете ли, че има една хаванска поговорка, която всички наши гости научават?

— С нетърпение очаквам да я чуя.

— Три неща има в Хавана, за които всички милеят: Ел Моро, Ла Кабаня и на „Такон“ полилеят.

Беше зърнал за пръв път Ел Моро и Ла Кабаня — крепостите на входа на пристанището — от борда на „Цветето на Лянес“ при пристигането си. Бяха пред очите му всеки път, когато стъпките му го водеха към залива. За да види огромния кристален полилей на „Такон“, който се спускаше от високия таван, само трябваше да изчака двуколката, която го закара до театъра.

Настани се в едно от креслата в партера, следвайки инструкциите в получената бележка. Поздрави с любезно кимване съседите си отляво и отдясно и после огледа обстановката. Не го впечатлиха особено декорациите в бяло и златисто на петте внушителни балкона, нито тапицираните с кадифе парапети на ложите. Почти не обърна внимание дори на митичния полилей. Единственото, което търсеше сред стотиците присъстващи, които постепенно заемаха местата си, беше лицето на Карола Горостиса. Обходи с поглед останалите кресла на партера, ложите, галерията, дори самата сцена. Даже за малко да поиска назаем бинокъла със седефени инкрустации,

който пищно облечената зряла дама до него държеше в скута си, докато шепнеше нежно на ухото на спътника си — младеж с къдрави бакенбарди, с петнайсет-двайсет години по-млад от нея.

С усилие успя да се сдържи. *Спокойно, приятелю* — каза си. — *Спокойно. Ще се появи.*

Тя не се появи, но един портиер му предаде бележката ѝ точно в момента, в който светлините в огромната зала започнаха да гаснат. Разгъна бързо листа и успя да го прочете, преди и последната светлина да угасне: *Преддверието към ложата на графовете Касафлорес. През антракта.*

Не би могъл да каже дали представлението беше прекрасно, приемливо или ужасно. Единственото определение, което му хрумна, бе, че е непоносимо дълго. Или така му се стори, може би защото бе погълнат от мислите си и почти не обърна внимание на заплетената интрига, нито на школуваните гласове на актьорите. Веднага щом ръкоплясканията изпълниха залата, той стана.

Преддверието, в което Горостиса му бе определила среща, се оказа разкошен, немного голям салон, в който домакините, съгласно обичая, предлагаха закуска на приятелите си по време на антракта. Никой не го попита кой е, нито кой го е поканил, когато прекоси с привидно уверени стъпки тежката кадифена завеса. Чернокожите роби, облечени с обичайната пищност, разнасяха подноси, отрупани с напитки и кани с вода, в които плуваха кубчета лед, и кристални чаши с освежителни напитки от гуава и черимоя. Авторката на бележката скоро се появи, облечена в ослепителен тоалет от червен сатен, с разкошна огърлица от рубини и с цветя в гъстата черна коса. За да не мине незабелязана. Особено от него.

Може би вече го бе видяла, но в продължение на няколко минути не му обърна никакво внимание. Той нетърпеливо чакаше, като от време на време разменяше поздрав с някого, с когото се бе запознал на бала в дома на Касилда Барон в Ел Серо, или чието лице му изглеждаше смътно познато.

Най-после тя се приближи до него, придружена от две приятелки, и умело успя да отведе групичката в един ъгъл. Размениха комплименти и баналности за представлението, за великолепието на театъра, за внушителната осанка на главната актриса. След общите приказки приятелките, предупредени от едно прокашляне на госпожа

Саяс, се шмугнаха сред присъстващите, прошумолявайки с коприната и тафтата на тоалетите си. Едва тогава сестрата на бъдещия му сват се обърна към него:

— Научих нещо, което може би ще ви заинтересува. Зависи обаче доколко страдате от скрупули.

Той повдигна въпросително вежда.

— Мястото не е подходящо, за да ви съобщя подробности — добави тя, като сниши глас. — Отидете утре вечер в магазина за порцеланови изделия „Новас“ на улица „Обрапия“. Ще се проведе една среща точно в единайсет. Кажете, че отивате от името на Самуел.

— Кой е Самуел?

— Един еврейн лихвар извън градските стени. Да кажеш, че отиваш от негово име, е все едно да заявиш, че отиваш от името на епископа или на капитан-генерала — нещо, което може да е и вярно, а може и да е лъжа. Но всички познават Самуел, така че никой няма да се усъмни, че той ви е изпратил там.

— Кажете ми за какво става дума.

Тя въздъхна и въздишката ѝ повдигна почти неприлично разголената ѝ от дълбокото деколте гръд.

— Ще разберете подробности на срещата.

— А вие с мъжа ви?

Тя премигна, сякаш не бе очаквала толкова прям въпрос. Шум от отваряне на бутилки, смехове, гласове и звънтене на стъкло се носеха в лепкавия зноен въздух.

— Ние какво?

— Ще участвате ли с мъжа ви в тази сделка?

Тя се изсмя сухо.

— Дори не сме си го помисляли.

— Защо, щом става дума за една добра възможност?

— Защото не разполагаме в този момент с налични средства.

— Не забравяйте, че имате наследство.

— А вие не забравяйте, че не искам мъжът ми да знае за него по лични причини, които бих искала да запазя за себе си.

Не ме интересуват причините ви, госпожо. Нямам намерение да се меса в брачните ви проблеми — помисли си той. — Единственото, което ми трябва в момента, са парите ви, Карола

Горостиса. Съпругът ви, неприятностите и машинациите ви изобщо не ме интересуват.

— Мога да вложа парите ви вместо вас, без никой да разбере — каза на глас той. — Да ги умножа.

На лицето ѝ застина каменна усмивка. Безжизнена усмивка, с която прикриваше стъписването си.

— Предлагам да обединим капиталите си и да действам в интерес на двамата — поясни Мауро Лареа, като не ѝ даде време за отговор. — Ще обмисля, разбира се, и сделката, за която не искате да говорите в момента, но предварително ви казвам, че аз също имам солидно и изгодно предложение. С гарантирана печалба.

— Това е твърде рисковано, та аз почти не ви познавам — прошепна тя.

Започна да си вее с великолепно ветрило от пера на марабу. Кораловочервено като цвета на роклята ѝ. Успя обаче мигновено да се съвземе, каменната ѝ усмивка се съживи и тя отново започна да раздава поздрави наляво и надясно.

Той продължи да настоява, пренебрегвайки усърдното ѝ старание да се преструва пред гостите. Твърдо, убедително. Това беше единственият му коз. И сега беше моментът да го изиграе.

— До три месеца ще започнат да идват първите печалби, инвестицията ще се увеличи неколкосткратно, а аз ви гарантирам пълна конфиденциалност. Мисля, вече ви доказах, че може да разчитате на мен. Ако исках да се възползвам от парите ви, досега да съм го направил, не са ми липсвали възможности. Просто ви предлагам да ги вложа вместо вас. И двамата ще спечелим от това, уверявам ви.

Виждал съм те да поставяш пистолета си върху масата пред войници, закалени в безброй битки, за да договориш с тях цената на превоза на среброто. Виждал съм те да се съюзяваш с дявола, за да получиш концесията за мина, на която си хвърлил око; виждал съм те да напиваш противниците си, за да измъкнеш информация от тях за някоя богата жила. Но никога не съм предполагал, че ще стигнеш дотам да притискаш една жена, за да ѝ вземеш парите, негоднико. Гласът на Андраде отново отекваше в съзнанието му със същото упорство, с което той някога бе разбивал рудата в мините. С груба сила, с ярост. Дългите години, които бяха прекарвали заедно, го бяха

научили да предвижда реакциите на пълномощника си и сега той неумолимо го преследваше в мислите му.

Не се възползвам от никого — мислено му възрази той, докато Карола Горостиса хапеше долната си устна, обмисляйки предложението му. — Не съблазнявам простодушната Фауста Колеха. Тази жена не е кротка овчица, която един мъж може да измами, за да я вкара в леглото си или да я накара да се влюби в него. Знае какво иска, какво е в неин интерес. А и тя първа се опита да се възползва от мен.

А какво ще правиш с мъжа ѝ, безумецо? — не преставаше да му натяква призрактът на Андраде. — Какво ще стане, ако Саяс научи какви ги вършиш с жена му?

Ще мисля за това, когато му дойде времето. Сега се махай, моля те. Остави ме на мира най-после.

— Помислете си. Съдружниците са сериозни хора — настоя той, после доближи уста до ухото ѝ и прошепна: — Доверете ми се.

Когато се отдръпваше от нея, воден от някакъв инстинкт за самосъхранение, той обърна глава към входа. Точно в този момент видя Густаво Саяс да отмята кадифената завеса и да прекрачва прага. С пура в устата, с надменен вид и мрачно изражение.

Погледите на двамата мъже не се срещнаха в упор, но се докоснаха. За миг, почти недоловимо, но явно и за двамата. Като две коли, които се движат в противоположни посоки по някоя тясна улица в Хавана, като двама души, които влизат едновременно през една врата, застанали ребром. После и двамата мигновено отклониха погледите си.

Салонът вече беше препълнен и Карола Горостиса беше изчезнала в тълпата. Телата се притискаха едно към друго най-безсрамно — рамене към гърбове, хълбоци към ханшове и женски бюстове към мъжки ръце — в безпорядък, който очевидно не смущаваше никого и в който не можеше да се различи кой с кого е, в коя групичка и в какъв разговор участва. Може би сред това човешко гъмжило Саяс не бе забелязал, че жена му и този непознат си бяха шушукали тайно от останалите гости.

Мауро Лареа не остана за втората част на представлението. Доизпи последната си чаша, изчака всички да излязат и докато се ядосваше, че не е успял да изтръгне едно решително „да“ от сестрата

на бъдещия си сват, се загледа в картините, окачени на стените: сцени с донжуановци и клоуни, драматични баритони и припаднали девиси с дълги коси, над които ридаеше млад красавец.

Когато се увери, че всички отново са заели местата си и че легендарният полилей на театър „Такон“ е угаснал и тишината е обвила театъра като огромна пелена, той слезе тихо по мраморното стълбище, излезе и потъна в мрака на тропическата нощ.

[1] Испанска монета от пет песети. — Б. пр. ↑

[2] Традиционно кубинско ястие от месо и зеленчуци. — Б.пр. ↑

16.

На сутринта обиколи цялата улица „Обрапия“, придружен от Сантос Уесос в ролята на преден пост.

— Влез и ми кажи какво си видял — заповяда му той. За четвърти път минаваха край магазина за порцеланови изделия.

— Мисля, че трябва да вляза под някакъв претекст, господарю — отвърна индианецът с присъщата си предпазливост.

— Купи нещо — каза Мауро, като бръкна в джоба си и му подаде шепа монети. — Захарница, кана, каквото ти хрумне. Важното е да ми кажеш какво има вътре. И най-вече кой е вътре.

Слугата прекрачи безшумно остъклената врата. Над нея имаше табела: *Магазин „Новас“, порцелан собствено производство и внос.* Вляво имаше витрина с рафтове, на които бяха изложени най-обикновени изделия. Купища чинии, голям супник, легени с различна големина, статуетка на Святото сърце на Исус. Нищо забележително — най-обикновена керамика, каквато всеки човек със собствен дом поставяше на масата ежедневно.

Когато Сантос Уесос излезе, носеше в ръка малък предмет, увит в страница от стар брой на „Флотски ежедневник“. Той го чакаше на ъгъла с улица „Агуакате“.

— Какво стана, момче? — попита той с обичайната си фамилиарност, когато двамата закрачиха по улицата — един дон Кихот без брада и кон, малко по-млад от оригинала, и един кльоцав Санчо Панса с бронзова кожа, които пристъпваха предпазливо по непозната за тях територия.

— Четирима продавачи и един мъж, който може би е собственикът.

— Възраст?

— Ами горе-долу на възрастта на дон Елиас Андраде.

— Петдесет и нещо?

— Тъй ми се стори.

— Чу ли го да говори?

— Не успях, господарю. Беше се навел над някакви счетоводни книги. Не вдигна поглед от тях през цялото време, докато бях вътре.

Двамата вървяха сред десетките хора, изпълващи улицата, под пъстрите навеси, процеждащи слънчевата светлина.

— А как беше облечен?

— Ами добре, като господар.

— Като мен?

Рано същата сутрин бе получил един от костюмите, които бе поръчал на италианския шивач. Веднага го облече и с благодарност усети лекотата и хладината на плата върху кожата си. Преди да излезе, доня Каридад му бе хвърлила одобрителен поглед. *Значи, изглеждам добре*, помисли си той.

— Ами да, облечен като вас. Имате вид на истински жител на Хавана. Жалко, че госпожица Мариана и господин Николас не могат да ви видят.

Той си свали шапката и перна шеговито индианеца по врата.

— Една дума да им кажеш, като се върнем, ще ти отрежа яйцата и ще ги изям за закуска. Какво още?

— Продавачите носеха нещо като сива престилка, закопчана от горе до долу.

— Бели ли бяха, или чернокожи?

— Бели като варосана стена.

— А клиентите?

— Не бяха много, но се бавеха, защото само един от продавачите ги обслужваше.

— А останалите?

— Пълнеха сандъци и приготвяха пакети. Според мен бяха поръчки за доставка по домовете.

— А на рафтовете? Във витрините?

— Нищо друго, освен порцелан.

— От хубавия, като онзи, който имахме на „Сан Фелипе Нери“? Или от обикновения, като в Реал де Каторсе, преди да отидем в столицата?

— Ами според мен нито един от двата.

— Какво искаш да кажеш?

— Нито толкова скъп като първия, нито толкова евтин като втория. По-скоро като съдовете на масата в пансиона на доня Каридад.

Същите като онези, които бяха изложени на витрината, заключи той. И отново го загриза любопитството. Що за изгодна сделка можеше да се очаква от този невзрачен магазин? Нима мексиканката искаше той да се обвърже с продавач на вази и пукала? Да стане съдружник на възрастен магазинер и евентуално да го чака да предаде Богу дух, за да го наследи? И защо срещата е в единайсет вечерта, точно когато в цяла Хавана започваха гуляите, изваждаха се тестетата карти, а музикантите настройваха инструментите си, за да дадат начало на танците и нощните празненства?

Трябваше да чака до вечерта, за да получи отговор. Двайсет минути преди единайсет излезе от пансиона, отново облечен в обичайните си тъмни дрехи. На улиците цареше оживление, въпреки че приближаваше полунощ. Наложиха се няколко пъти да се долепя до стената, за да не го прегазят някоя от онези екстравагантни открити двуколки, които прекосяваха антилската нощ, превозвайки изискани господа и красиви жени с тъмни очи, разголени рамене, безгрижен смях и разпуснати коси с втъкнати в тях цветя. Някои от жените го изгледаха безсрамно, една му помаха с ветрилото си, друга му се усмихна.

— Проклет янки — промърмори той, спомняйки си за причината за всичките му неприятности.

Сантос Уесос отново го придружи, но този път остана отвън.

— Не мърдай от входа, ясно? — каза му той по пътя.

— Слушам, господарю. Ще ви чакам. До сутринта, ако трябва.

Беше единайсет и две минути, когато отвори вратата.

Магазинът беше тъмен и изглеждаше пуст, въпреки че в дъното блещукаше светлина и се чуваха приглушени гласове.

— Името ви, господине.

Първата му реакция бе да посегне към пистолета, който носеше за всеки случай на кръста си. Но почтителният тон на мъжа, най-вероятно обикновен роб, го успокои.

— Или само ми кажете кой ви изпраца.

— Самуел — спомни си той.

— Тогава заповядайте. Чувствайте се като у дома си, господине.

Прекося широки коридор, покрай чиито стени имаше грубо сковани сандъци и купчини слама. Предположи, че сигурно са

принадлежности за опаковане. После стигна до един двор, в единия край на който се виждаше полуотворена врата.

— Добър вечер, господа — поздрави той, като прекрачи прага.

— Добър вечер, господине — отвърнаха почти в хор присъстващите.

Обходи с бърз и зорък поглед помещението.

Първото, което забеляза, бяха рафтовете, пълни с това, което несъмнено представляваше същинската търговия, отвъд фасадата с легените, евтините вази и безвкусните фигурки на чудотворни светци. Веднага оцени качеството на стоката. Видя десетки предмети от фин порцелан, идващи от половината свят. Статуетки от Дерби и Стафордшър, отклонени от предназначението им за английска Ямайка, елени и пасторални сцени от майсенски порцелан, бюстове на римски императори, рисувани керамични изделия; имаше дори големи вази, паравани и фигурки, дошли от Изтока през Манила, заобикаляйки строгия данъчен контрол, наложен от короната в последните ѝ колонии.

Нюхът му подсказа, че това намирисва на контрабанда.

Слухът му извести, че присъстващите — всички с много порядъчен и почтен вид — внезапно са преустановили разговора си в очакване новодошлият да се представи.

Осезанието го подкани да отдръпне пръстите си от дръжката на револвера, придобит преди години с не по-чисти методи от тези, които явно се прилагаха тук.

И накрая вкусът му нареди веднага да преглътне бучката от предпазливост, примесена с подозрителност, която предъвкваше през целия ден.

Контрабанда на луксозни декоративни изделия — това е търговията, в която госпожа Саяс искаше да го замеси, реши той. Не засягаше особено скрупулите му, нито изглеждаше нещо твърде непочтено и срамно. С толкова съдружници обаче печалбата едва ли щеше да е голяма. Това си мислеше, докато протягаше ръка и поздравяваше един по един седмината присъстващи мъже.

— Мауро Лареа, приятно ми е. — Нямаше смисъл да крие името си — всеки от тях лесно щеше да го научи на следващия ден.

Те също не скриха самоличността си: полковник от милицията, собственикът на прочутия френски ресторант „Льо Гран“, богат

земевладелец, двама испанци — висши чиновници. За негова изненада, там беше и Порсио, италианският шивач, ушил ленения костюм, който Мауро бе носил през деня. И домакинът Лоренсо Новас, собственикът.

Въпреки неоспоримата стойност на предметите наоколо, помещението беше неугледно. Мебелировката се състоеше от груба дъсчена маса с две пейки, върху която имаше голяма бутилка с ром и няколко полупълни чаши, връзка пури, завързани с червена памучна лента, и две огнива с прахан — любезност на заведението, предположи Мауро.

— Е, господа...

Новас почука с кокалчетата на пръстите си по масата, призовавайки за тишина. Гласовете утихнаха, всички вече бяха седнали.

— Преди всичко искам да ви благодаря, че проявихте готовност да чуete това, което ще ви предложи в това обещаващо начинание. А сега да не губим повече време и да започнем от най-важните неща, които всички присъстващи сигурно искат да знаят. На първо място, искам да ви съобщя, че на кея в Регла вече е пуснал котва нашият кораб — бриг, построен в Балтимор, бърз и оборудван с оръжие като всички кораби, които излизаха от това пристанище, преди янките да влязат във война. От онези, които се носят като лебеди по водата, ако има благоприятни ветрове, и посрещат смело бурите. Няма нищо общо с някой едномачтов ветроход или стара шхуна както по време на обсадата на Пенсакола. Корабът е отличен, гарантирам ви. С четири модерни оръдия и с преустроени трюмове, за да се оптимизира товаренето на стоката.

Одобрителен шепот последва думите му.

— С удоволствие също трябва да ви съобщя — продължи той, — че вече имаме капитан, един мъж от Малага, с опит в този вид търговия и с интересни контакти сред агентите и превозвачите в зоната. Човек, на когото можем да гласуваме пълно доверие, а както знаете, днес такива хора вече рядко се срещат. Той вече набира персонал — лоцмани, артилерист, хирург. Скоро ще издигнат флага и боцманът ще се заеме с вербуването на моряците. За този вид търговия, както присъстващите добре знаят, екипажът обикновено е смесен...

— Сбирщина негодяи — процеди някой.

— Смели и опитни, напълно подходящи за нашата цел — отсече Новас. — Не бих им позволил да припарят до дъщерите ми, но за начинанието ни притежават необходимите умения.

На три-четири лица се появиха насмешливи усмивки. Италианският шивач се изсмя, но никой не го последва. Мауро слушаше внимателно със стиснати челюсти.

— С една дума, четиридесет енергични мъже — продължи Новас, — на които ще се плащат по осемдесет песо на месец, както и обичайните седем дуру за всяка бройка, пристигнала в пристанището в задоволително състояние. За всеки случай настоях пред капитана да подберат грижливо готвача. Ако са добре хранени, намаляваме риска от бунт.

— Ами тогава да им дадем някои от изисканите рецепти на „Льо Гран“ — подхвърли шеговито италианецът.

Никой не се засмя на шегата му. Новас подмина без внимание думите му.

— Поръчани са двеста бурета за водата — каза той. — Останалата част от продоволствието ще бъде закупено тези дни: бъчви с меласа и напитки, каци със сланина, чували с картофи, боб и ориз. Барутният склад ще бъде напълнен догоре, а един ковач приготвя всичко необходимо, за да... — направи пауза, после се прокашля и продължи: — ... за да държим товара добре закрепен, разбирате ме какво искам да кажа.

За трети път се разнесоха жестове и хрипкави звуци на одобрение.

— Кога смятате, че приготовленията ще приключат? — попита собственикът на ресторанта.

— Най-късно до три седмици. За да избегнем всякакви подозрения, корабът ще има необходимите разрешения да плава за Пуерто Рико, въпреки че после ще се отправи към познатото на всички ни местоназначение. На връщане обаче няма да хвърли котва в пристанището на Хавана. Разтоварването ще се извърши в пуст залив, близо до една захарна фабрика, където сме уредили да ги посрещнат.

— Не искам да изпреварвам събитията, но разтоварването организирано ли е? — попита единият от испанците.

— Разбира се. Ще бъде извършено с лодки, а ние, акционерите, ще отидем там по суша, за да разпределим дяловете, веднага щом ни уведомят за пристигането. После, в зависимост от състоянието на кораба, ще решим дали да го потопим, или да го ремонтираме и да го препродадем за друга операция.

Прекомерна предпазливост, помисли си Мауро Лареа. Но може би така се вършеха нещата на острова. Съвсем различно от Мексико, където контролът върху контрабандата беше много по-хлабав. Предположи, че дългите пипала на испанската бюрокрация, заплашителни и вездесъщи, изискваха такива предпазни мерки.

— Що се отнася до участието на съдружниците — продължи Новас, — напомням ви, че общата сума на сделката ще бъде разделена на десет дяла...

Мозъкът на Мауро Лареа започна да прави изчисления. Неговите пари не бяха достатъчни. Липсваше му много. Доста много.

— ... от които аз, като организатор, ще взема три.

Присъстващите посрещнаха думите на Новас с одобрителни прокашляния, докато Мауро продължи трескаво да мисли. Наистина не му достигаше значителна сума. Но ако Карола Горостиса се съгласеше...

— За какви срокове говорим от началото до края на експедицията? — попита полковникът.

— За около три-четири месеца.

Сърцето му заби силно. Почти същият срок като при хладилния кораб. Ако Карола Горостиса се съгласеше да участва, може би щеше да успее. Беше рисковано, защото сроковете на Тадео Карус го притискаха като клещи, но въпреки това, въпреки всичко...

— Всичко зависи от условията за плаване, разбира се — продължи Новас — Обикновено такова пътуване не отнема повече от петдесет дни, но окончателната продължителност се определя най-вече от това дали товаренето се извършва на сушата, или от плаващи платформи близо до брега. Всичко зависи от наличието на стока в момента. Понякога се извършват отлични покупки, без да се слиза изобщо на сушата.

— На каква цена?

— Зависи от офертата. Преди се сключваха по-изгодни сделки в замяна на няколко бъчонки с тръстикова ракия, няколко ярда пъстри

платове или половин дузина бурета с барут; дори за чувал, пълен с огледала и мъниста, можеше да се вземе нещо интересно. Но вече не. Превозвачите пазят със зъби и нокти интереса си като посредници и няма начин да ги заобиколим.

— А колко... колко бройки от стоката пристигат в приемливо състояние? — поиска да знае другият испанец с отсеченото произношение на метрополията.

— Като приспаднем приблизителната загуба от десет процента по време на пътуването, около шестстотин и петдесет.

Собственикът на магазина имаше готов отговор за всичко. Явно не беше новак в контрабандата.

— А печалбата каква е, когато стоката пристигне тук? — попита друг.

— Средно около петстотин песо на бройка.

Разнесе се шепот, който издаваше известно неудовлетворение. Проклети лихвари, какво искат, по дяволите? — помисли си той. За него сумата беше повече от задоволителна. Мозъкът му започна отново да пресмята.

Новас прекъсна мислите му.

— Разбира се, в някои случаи печалбата е по-голяма. Както знаете, цената зависи от възрастта, височината, общото състояние. За тези, които са непразни, може дори да се удвои.

Губеха му се някои подробности, но предпочете да не се намесва и да изчака до края.

— В други случаи печалбата може да е по-малка, обикновено заради някои повреди. Макар че по принцип говорим за невредими бройки.

Логично. Никой не би искал да купи нащърбена купа за пунш или едноръко ангелче.

— Живи, искам да кажа.

Всички се съгласиха, той свъси вежди. Какво?

Живи бройки, които се нуждаеха от бурета с вода, които струваха повече или по-малко в зависимост от общото им състояние, които можеха да загинат по време на плаването, които можеха да носят нещо в себе си. Това изобщо не се връзваше с предметите, които пълнеха рафтовете на магазина.

Освен ако... освен ако това, което корабът щеше да превозва в трюмовете си, не бяха порцеланови изделия, а нещо друго.

Тогава разбра и от устата му за малко да се изплъзне едно „Боже мили“.

Тези мъже не говореха за търговия с порцеланови пастири и ангелчета. Говореха за живи хора.

Търговия с роби в най-оголената ѝ същност.

17.

Чакаше банкера, като от време на време хвърляше нетърпелив поглед към широко отворената врата. В канцелариите на първия етаж до момента бяха влезли двама писари и три млади робини, въоръжени с парцали и метли.

Беше прекарал голяма част от нощта буден и за да заличи последиците от безсънието, рано сутринта бе изпил три чаши кафе в „Доминика“, елегантното заведение на ъгъла на „О‘Райли“ и „Меркадерес“, на няколко пресечки от жилището на Калафат.

Вече бе започнал да проклина навика на богатите кубинци да стават късно, когато няколко минути след девет и половина характерната фигура на възрастния мъж най-после се появи на входа.

— Господин Калафат? — извика го той, като прекоси бързо улицата.

Банкерът не изглеждаше изненадан от появата му.

— Радвам се да ви видя отново, друже. Ще ми бъде много приятно, ако идвате с положителен отговор на предложението ми. Днес следобед хората ни ще отплават за Аржентина и...

Мауро Лареа стисна юмруци. Изплъзваше му се. Тази сделка му се изплъзваше от ръцете. Но може би щеше да се появи нова. А може би не. А може би да.

— Дойдох за една бърза консултация — отвърна уклончиво той.

— На ваше разположение съм.

— Не е нещо сложно, нито обременително. Нуждая се от информация по един друг въпрос. Както сигурно предполагате, обмислям различни възможности.

Влязоха в кабинета и отново седнаха един срещу друг на голямата махагонова маса в прохладния полумрак на помещението с полузатворени щори.

— Слушам ви. Независимо дали ще се присъедините, или не, към проекта за хладилния кораб, за момента съм пазител на парите ви и както ви казах, изцяло на ваше разположение.

Той мина направо на въпроса.

— Какво може да ми кажете за търговията с роби?

Банкерът също беше прям и лаконичен:

— Че е тъмна дейност.

Определението остана да се носи във въздуха. Тъмна дейност с всичко, което това би означавало.

— Продължете, моля ви.

— Не е забранена от испанските закони, които се прилагат на Антилите, въпреки че на теория бе договорено с британците — първите, които я отмениха. Поради това английските кораби следят ревностно изпълнението на закона в Атлантическия океан и Карибите.

— Въпреки това продължава да се върши от Куба.

— В по-малки размери от преди, но доколкото ми е известно, такава търговия съществува. Славните ѝ дни, ако ми позволите да се изразя така, бяха в началото на века. Но всички знаем, че и днес стоварват хиляди нещастни негри на нашите брегове.

— Наричат ги „товари абаносово дърво“, нали?

— Или „въглища“.

— Кажете ми, обикновено кой ги организира?

— Хора като тези, които от въпросите ви заключавам, че вече познавате, Лареа. Всеки, който разполага със средства, за да оборудва кораб и да финансира изцяло или частично експедиция. Предимно търговци или собственици на най-различни дейности. Понякога дори някой авантюрист, който иска да си пробва късмета. Сами или със съдружници, всякакви има.

— А богатите собственици на захарните, кафеените, тютюневите плантации? Не участват ли в тази търговия? Нали те са облагодетелствани от африканската работна ръка?

— Захарните олигарси, също като останалите, все повече се противопоставят на търговията с негри, колкото и странно да ви звучи. Но не се лъжете, правят го не от състрадание, а от страх. Както ви споменах, африканското население на острова нараства главоломно и ако продължават да пристигат кораби, пълни с негри, опасността от бунт ще се увеличи. А това е най-голямата заплаха, повярвайте. Така че те заеха най-удобната за тях позиция, а тя е да се противопоставят на вноса на африканска работна ръка, но не искат и да чуят да се говори за премахване на робството.

Той свъси вежди и в продължение на няколко секунди смилаше информацията.

— Всеки може да се заеме с това, дон Мауро. Вие и аз самият бихме могли да се превърнем в търговци на негри съвсем лесно, стига да искаме.

— Но не искаме.

— Аз нямам ни най-малкото намерение. За вас не знам.

С безстрастността, присъща на занаята му, без възмущение и без следа от престорена деликатност в тона му старият banker добави:

— Разбира се, може да е доходна дейност. Но също нечиста. И неморална.

Къде си сега, Андраде, къде са укорите ти? Движаш се бос по ръба на една сделка, зловец като току-що наточен нож, а не чувам дума от теб. Няма ли какво да ми кажеш, приятелю? Няма ли да се оплачеш, няма ли да ме упрекнеш? Съвестта му призоваваше пълномощника му, докато bankerът го изпращаше до вратата.

— Вие ще решите къде да вложите парите си, драги, но не забравяйте, че предложението ми е още в сила — каза той.

Вдигна очи към часовника на една от стените.

— Макар и само за още няколко часа — добави той. — Както ви казах, тази вечер двама от съдружниците отплават за Аржентина. Тогава вече няма как да променим нещата.

Мауро Лареа отново поглади белега на ръката си.

— Ще бъде достатъчен само подписът ви — заключи Калафат. — Парите ви са при мен. За да станете един от нас, трябва само да се подпишете.

Една-единствена мисъл пулсираше в съзнанието му, когато излезе от дома на банкера. Да убеди Карола Горостиса — нямаше друг изход. Да я убеди, че инвестицията е изгодна, че двамата могат да получат добра печалба, без да е необходимо да се забъркват в мръсната търговия с роби.

Трябваше да намери начин да се срещне с нея, мислеше си той, докато вървеше със Сантос Уесос по улиците, без почти да съзнава къде стъпва. Очите му обаче гледаха по друг начин наоколо.

Близо до Оръжейния площад срещнаха десетки негърки бавачки с бели дечица, поверени на грижите им. Глезеха ги, кърмеха ги, прегръщаха ги и ги милваха. На кейовете видяха многобройни тъмни,

голи до кръста, потни мускулести тела, които се движеха сред товари и лодки в ритъма на африкански напеви. Под платнените навеси на магазините вървяха двайсетгодишни мулатки със сочни устни и чувствена походка, които се шегуваха непринудено с подкачащите ги мъже.

Тук и там, под порталите на Стария площад, на Пазара на Исус, на Алеята на Валдес, пред входовете на кафенетата и на черквите — навсякъде видяха безброй африканци. В крайна сметка, както му бяха казали, по численост те вече наброяваха почти половината от населението. Продавачки на мондонго^[1], подпрени на стените, разменящи си шегги и клюки. Кочияши, надаващи викове сред чаткането на подковите, с камшик в ръка, горди с разкошните си униформи и породистите си коне. Мулати с колички със стока, с навити крачоли на панталоните и с шапки от палмови листа. Улични продавачи, голи до кръста, известяващи с напевен глас готовността си да ви наточат ножиците или да ви продадат фунийка фъстъци. А зад стените и решетките на богатите къщи Мауро Лареа си представи домашните негри: двайсет, трийсет, четиридесет, дори шейсет и седемдесет в по-заможните, както му бяха казали. Добре хранени и облечени, с малко работа и много пространство, където да проснат рогозки от палмови листа и да си бърбят в най-горещите часове, жените да се решат една друга сред смехове, а мъжете да се шегуват помежду си или да седят лениво в очакване на господаря. Мулатика, негрита — това бяха обичайни ласкави думи, които господарите им използваша. Дори имаше уважение в обръщението — господин Доминго, госпожа Матилде...

— Добре си живеят тези роби — промърмори той, опитвайки се да смекчи с тези идилични сцени нечовешката жестокост на сделката, в която го бяха поканили да участва. Безкрайно по-тежка е работата на мексиканските миньори, въпреки че те не са ничия собственост и получават надница, каза си той. Тези мисли се въртяха в главата му, когато на улица „Тениенте Рей“ го видя.

Густаво Саяс тъкмо излизаше от входа на една къща с бастун под мишница. Беше облечен с елегантен светлокафяв ленен костюм и както винаги, челюстите му бяха стиснати, а изражението на лицето — напрегнато. Никога не го бе виждал да се усмихва.

Мауро Лареа беше на отсрещната страна на улицата, но за щастие, обичайното гъмжило от хора по улиците на Хавана попречи на мъжа на Карола Горостиса да го види. За всеки случай дръпна за ръка Сантос Уесос и двамата се скриха във входа на една аптека.

— Тук ли живее сестрата на дон Ернесто?

Всъщност не се нуждаеше от потвърждението на слугата си.

Обърна глава и проследи с поглед изисканата фигура на Густаво Саяс, който си проправяше път сред тълпата и накрая изчезна зад ъгъла. Изчака две минути, за да се увери, че вече е достатъчно далече и едва ли ще се върне, в случай че е забравил нещо.

— Хайде, момче. Отиваме там.

Пресякоха улицата и влязоха в двора през отворената врата. Прати една млада мулатка, която тупаше килим, да я извика.

— Да не сте полудели? — извика му Карола Горостиса, когато затвори вратата зад гърба си.

Не го бе поканила в семейното жилище на горния етаж, а го бе завлякла в една стая на партера, нещо като малък склад, пълен с чували с кафе и куп непотребни вещи. Черната ѝ коса беше разпусната и стигаше до средата на гърба ѝ. Носеше муселинов пеньоар с цвят индиго, завързан небрежно на талията. Беше без накити и грим и изглеждаше с няколко години по-млада. Вероятно бе станала преди малко. Мулатката му бе казала, че господарката ѝ закусва, когато той я прати да я извика.

— Трябва да говоря с вас.

— Но как се осмелявате да идвате тук, безумце?

Зад вратата се чу пискливият лай на малко кученце, което искаше да влезе.

— Не се безпокойте, току-що видях мъжа ви да излиза.

— Но... Да не сте си изгубили ума, за бога?

Някой почука на вратата отвън, чу се мъжки глас, вероятно на някой домашен роб. Питаше господарката си дали всичко е наред. Кученцето отново излая.

— Ако не можете сега да ме изслушате, нека се срещнем след малко където вие кажете. Трябва незабавно да говоря с вас.

Тя си пое дълбоко въздух, за да се успокои.

— На „Аламеда де Паула“. В дванайсет. А сега изчезвайте, моля ви.

* * *

Изборът ѝ беше удачен — по това време красивата алея край залива беше почти пуста. Привечер, когато слънцето се скриеше и жегата отслабнеше, щеше да се напълни с хора — двойки и цели семейства, войници и офицери, млади испанци, току-що пристигнали на острова в търсене на богатство, и хубави креолки на възраст за женене. В този час обаче се мяркаха само няколко самотни фигури.

Изчака я, облакът на парапета от ковано желязо на стената, в подножието на която се разбиваха малки вълни. Тя пристигна половин час по-късно с двуколка. Беше си възвърнала вида на изискана дама: с напудрено лице, прибрана коса. Широката пола на яркожълтата ѝ рокля беше разстлана от двете страни на седалката, а дантелите на фустите ѝ висяха на половин педя от пода. В скута си държеше кученцето, нагиздено с панделка на главата, което лаеше неистово през няколкото минути, които престояха в колата.

За Карола Горостиса, кубинка до мозъка на костите си, а и за много мексиканки, да слезе от колата на улицата и да стъпи с копринените си пантофки на земята, беше нещо толкова немислимо, колкото да застане гола пред олтара на катедралата. Затова, след като пристигна, тя отпрати кочияша с жест и остана да седи в двуколката.

Той, от своя страна, стоеше прав до колата. Нащрек.

— Моля ви повече да не идвате в дома ми, господине. Никога — каза тя вместо поздрав.

Той също мина направо на въпроса.

— Обмислихте ли това, за което ви говорих в театъра?

От устата на съпругата на Саяс не излезе нито да, нито не. Вместо това го попита с рязък тон, който му напомни за графинята:

— Какво стана в магазина на Новас?

— Беше една чисто информативна среща.

— Това означава, че още не сте решили.

Карола Горостиса беше умна и пресметлива, но той трябваше да се покаже още по-хладнокръвен от нея. Затова веднага мина на въпроса, който го интересуваше:

— Обмислихте ли предложението ми за хладилния кораб? — попита отново той.

Тя замълча и пъкна пръсти в гъстата козина на кученцето. Докато го галеше по главата, наблюдаваше Мауро с непроницаемите си очи, които бяха толкова черни, че дори не изглеждаха хубави, но излъчваха решителност.

— И да, и не.

— Може ли да бъдете по-конкретна?

— Склонна съм да се присъединя към вас, господин Лареа. Приемам да обединим капиталите си във взаимна изгода.

— Но?

— Но не за сделката, която ми предлагате.

— Уверявам ви, че тя е напълно сигурна — прекъсна я той.

— Може би. Но аз предпочитам другата. Тази със... — Тя погледна крадешком кочияша си, строен мулат, облечен с червена куртка и цилиндър, който пушеше, седнал на една каменна пейка встрани от тях. — Тази с чернокожите. В тази търговия искам да участвам. Само в този случай съм склонна да се обединя с вас.

— Нека преди това да ви обясня, госпожо.

Отговорът ѝ прозвуча силно и категорично, като топовен изстрел, дошъл откъм Ел Моро.

— Не.

Мамка им на Горостиса, проклета да е кръвта им и проклета да е кучката, родила онзи търговец на порцелан. Докато през ума му минаваха ругатни, присъщи повече на грубия език на миньорите, отколкото на сегашното му социално положение; докато кротките вълни се разбиваха в каменната стена, а устата му бе здраво стисната, той започна бавно да върти глава наляво и надясно, и обратно. Отказвам, беше безмълвният му отговор.

— Защо? — попита тя леко учудена. — Защо не искате да участвате заедно в тази сделка? Парите ми струват еднакво и за едното, и за другото.

— Защото не ми харесва. Защото...

Подигравателен смях се изтръгна от гърлото ѝ и разтреса гърдата ѝ, покрита с бижута. Тази сутрин носеше аквамарини.

— Не ми казвайте, Лареа, че сте един от онези смешни либерали аболиционисти. Смятах ви за човек без предразсъдъци, приятелю, с тази ваша горда осанка и привидна самоувереност. Но както виждам, външният вид лъже.

Предпочете да подмине коментара и да се съсредоточи върху това, което го интересуваше.

— Позволете да ви запозная по-подробно с другата сделка, която ви предлагам. Почти няма време, хората съвсем скоро ще отплават.

Тя въздъхна с явно раздразнение. После изцъка с език, изразявайки неудоволствието си. Кученцето, сякаш я беше разбрало, излая пискливо, докато пицната гръд на стопанката му се вдигаше и спускаше в такт с дишането ѝ.

— Мислех, че в Мексико и Куба говорим един и същи испански. Наистина ли не разбирате какво искам да кажа, като ви казвам „не“?

Тя вдиша дълбоко соления въздух, сякаш се надяваше заедно с него да се зареди с търпението, което започваше вече да губи.

— Само ви моля да премислите — каза той с неутрален тон, за да прикрие отчаянието си.

Тя надменно обърна глава към залива, отказвайки да го слуша.

— Ако случайно промените мнението си, ще бъда целия следобед в пансиона и ще чакам окончателния ви отговор.

— Съмнявам се, че ще го получите — отсече тя, без да го погледне.

— За всеки случай ви казвам къде може да ме намерите.

Докосна с пръсти периферията на шапката си, слагайки край на разговора. Отдалечи се по алеята, докато Карола Горостиса остана да седи в двуколката със смръщено изражение, все така упорито втренчена в мачтите на бриговете и платната на шхуните.

От нейното решение зависеше дали Мауро Лареа щеше да има шанса да се отдръпне от ръба на пропастта, над която стоеше.

[1] Типично кубинско ястие, подобно на яхния, приготвено от шкембе, царевица, юка, зелен банан и подправки. — Б.пр. ↑

18.

След обяда гостите на пансиона започнаха да се надигат от масата и да се отправят към люлеещите се столове в галерията. Две тъмнокожи момичета сновяха между трапезарията и кухнята, носейки чинии с остатъци от пълнената пуйка и млякото с ориз. И двете бяха млади и хубави с разголените си ръце, с ослепителните усмивки и пъстрите кърпи, изящно завързани на главите им като тюрбани.

Нито една от тях обаче не му донесе съобщение. Нито за него, нито за доня Каридад. Нищо не пристигна от Карола Горостиса през изминалите няколко часа след срещата им. Може би по-късно. Може би.

— Не е за вярване, дон Мауро, от колко малко дни сте в Хавана, а вече сте толкова търсен.

Беше посвикнал с недискретните подмятания на собственичката на пансиона, затова промърмори някаква баналност, докато си сваляше салфетката и се готвеше да стане.

— Ходите не само по балове и театри — продължи тя невъзмутимо, — но и на тайни нощни срещи.

Хвърли ѝ поглед, способен да разполови лимон. Въпреки че се канеше да стане от масата, реши да не го прави. *Хайде* — все едно ѝ казваше, — *продължете, доня Каридад, кажете какво ви е на сърцето. Така и така вече всичко съм изгубил.*

Тя изчака и последните сътрапезници да напуснат масата, като през това време даваше нареждания на робините.

— Учудвам се, че проявявате такъв интерес към моите дела, госпожо — каза той, когато останаха сами.

— Съвсем повърхностно, уверявам ви. Но когато някой от гостите ми стъпва по хлъзгав терен, слуховете бързо стигат дотук.

— Стигат или не, това, което правя извън пансиона ви, не ви засяга. Или ви засяга?

— Не, господине, не ме засяга. За това сте напълно прав. Но тъй като ми оказвате честта да седите на масата ми, позволете да ви отнема минутка от времето.

Направи лека театрална пауза и на устните ѝ се появи колкото любезна, толкова и фалшива усмивка.

— За да знаете и вие някои неща за мен — добави тя.

Вървете по дяволите, искаше му се да ѝ каже, предчувствайки някоя уловка, но замълча.

— Аз съм кварталонка — продължи тя — от Гуанахай. Дъщеря съм на испанец от канарския остров Ла Гомера и на робиня от тръстикова плантация в Сан Рафаел. „Кварталонка“ означава, че имам една четвърт африканска кръв, или с други думи, баща ми беше бял, а майка ми — мулатка. Беше красива мулатка, дъщеря на една негърка, току-що доведена от Галиняс^[1], забременяла на тринайсет години от петдесет и две годишния господар на къщата. Сграбчил я за кръста, докато момичето режело тръстика; вдигнал я като перце, толкова била слабичка. Осем месеца по-късно се родила майка ми. И понеже господарите нямали деца, госпожата решила да я вземе, сякаш била парцалена кукла. А майка ѝ, моята баба, я изпратили на друга плантация, за да не се привърже към бебето. И понеже там не можела да вижда как дъщеря ѝ расте, ставала все по-непокорна и на шестнайсет години избягала. Знаете ли какво се случва с избягалите роби, господин Лареа?

— Ще ви излъжа, ако ви кажа, че знам.

Никога не би предположил, че във вените на доня Каридад, чиято кожа беше бяла като неговата, тече африканска кръв. Макар че сега, като се вгледаше по-внимателно, виждаше черти, които загатваха за произхода ѝ. Гъстата къдрава коса, широкият нос.

Той обаче продължи да я слуша с привидно безразличие.

— За симароните обикновено има три изхода. Симарони, ако не знаете какво означава, са роби, които дръзват да избягат от господарите си и от шестнайсетте часа ежедневен непосилен труд в замяна на няколко банана, малко юка и парчета сушено месо. Искате ли да знаете какви са тези три изхода?

— Просветете ме, моля ви.

— Най-добрият за тях е да стигнат до Хавана или до друго пристанище и да успеят да се качат на кораб, който да ги отведе в някоя страна в Америка, където няма робство и където могат да живеят свободно. Вторият е да ги заловят и да ги подложат на обичайните

наказания — един месец оковани в най-тъмния ъгъл на някоя барака; бой с камшик, докато припаднат...

— А третият?

— Да ги разкъсат кучетата. Ловджийски кучета, обучени да намират избягали негри и мулати в гората и да ги убиват. Искате ли да знаете каква е била съдбата на баба ми?

— Разбира се.

— И аз бих искала да зная. Но така и не разбрахме. Никога.

На масата бяха само те двамата. Доня Каридад на почетното място, той отстрани, с гръб към белите завеси, които процеждаха светлината и ги отделяха от двора. Минаха няколко дълги минути в мълчание. Не се чуваше почти никакъв шум. Момичетата сигурно миеха плочките, а гостите спяха следобедния си сън сред лиани и бугенвиллии.

— А поуката, доня Каридад, вие ли ще ми я кажете сега, или сам да си я извадя?

— Кой говори за поука, дон Мауро? — отвърна тя с леко насмешлив тон.

Може би моментът беше подходящ, за да я прати по дяволите. Тя обаче го изпревари.

— Просто исках да ви разкажа една история като пример измежду много други. За да знаете как живеят робите извън Хавана — в именията, в захарните, кафеените и тютюневите плантации. Тези, които не виждате.

— Вече го направихте, за което ви благодаря. Имате ли нещо против да се прибера в стаята си, или искате да ми изнесете още един морален урок?

— Не искате ли преди това да ви сервират кафето тук?

Въпреки привидната си самоувереност усещаше дълбоко в себе си известно неудобство. По-добре беше да се оттегли.

Вече се беше изправил, опрял ръка върху облегалката на стола, когато отново я погледна. Не беше млада, не беше и хубава, макар че някога може би е била. Вече беше прехвърлила петдесетте, имаше широка талия, дълбоки като пещери сенки под очите, а кожата на бузите ѝ бе започнала да увисва. Изглеждаше обаче енергична, изпълнена с живот, с мъдрост, придобита от дългите години на общуване с хора от най-различни слоеве на обществото. Откакто преди

двайсет години беше превърнала къщата, оставена ѝ от любовника ѝ, в пансион за подбрани гости, Каридад Сервера вече беше достатъчно обръгнала, за да се справя с превратностите на живота.

Без дори да се замисли, Мауро Лареа седна отново.

— Щом знаете толкова неща за мен и изглеждате склонна да ме поучавате относно тъмната страна на делата ми, навярно бихте могли да ми помогнете да хвърля светлина върху един друг въпрос.

— Стига да мога, с удоволствие.

— Дон Густаво Саяс и жена му.

Тя сви иронично устни.

— Кой ви интересува повече, той или тя?

— И двамата.

Смехът ѝ беше тих, мек.

— Не ме лъжете, дон Мауро.

— Далече съм от това намерение.

— Ако целта ви беше съпругът, нямаше да се възползвате тази сутрин от отсъствието му, за да се промъкнете в къщата и да се видите с жена му.

Тя се изправи и куцукайки, отиде до близкия шкаф. *Проклета клюкарка*, помисли си той, докато я гледаше. Бяха минали само няколко часа, откакто се бе осмелил да влезе в дома на семейство Саяс, а тя вече бе научила. Мрежата ѝ от контакти явно се беше разпростряла из всички ъгълчета на града.

Върна се при масата с две малки чаши и голяма плетена бутилка с ракия и отново седна.

— Налейте, ако обичате. Заведението черпи.

Той напълни двете чашки. Една за нея, една за него.

— Познавам семейството — каза тя накрая. — Всички се познаваме в Хавана. Не съм се запознавала официално с тях, дори не ги поздравявам. Но знам кои са.

— Разкажете ми за тях.

— Семейство като много други. С неприятностите и проблемите си. Обичайното.

Тя отпи малка глътка от питието си. Той отпи по-голяма. После я изчака да продължи, убеден, че няма да спре дотук.

— Нямаат деца.

— Това вече го знам.

— Но са известни в целия град.

— Може ли да знам с какво?

— Тя — като взискателна и разточителна, достатъчно е човек да я погледне. Не знам дали може, или не може, да си го позволи.

Той обаче знаеше. Предостатъчно. Но не каза нищо.

— А той?

— Има репутацията на човек, чиито начинания и капитали невинаги са надеждни, макар че това не е нещо необичайно тук. Пристигали са испанци, голи като пушки, и за пет години са натрупвали богатство, докато местни величия от най-знатен произход са паднали в калта и са обеднявали за дни.

Пет години, за да забогатееш. Това беше цяла вечност. Той обаче не искаше да натрупа баснословно богатство, както го беше предупредил Андраде, когато се сбогуваха във Веракрус. Това, от което се нуждаеше, бе да събере достатъчна сума, за да подаде глава от калта и да поеме глътка въздух.

Само че в момента говореха за двамата Саяс, така че беше по-добре да не се разсейва.

— Кажете ми, доня Каридад, какво е финансовото им състояние в момента?

Тя отново се полуусмихна иронично.

— В брой ли? Е, това не ми е известно. Знам за тях само това, което чувам и виждам на улицата, както и това, което ми разказват приятелките, когато ме посещават. Сам знаете, че двамата се движат в най-изисканите салони; той с вида си на знатен господин, а тя с разкошни тоалети, ушити от скъпоплатената мадмоазел Минет. И винаги с животинчето си.

— Моля?

— Животинчето, кученцето, което носи със себе си.

— А, да.

— Макар че напоследък им се случиха някои неща, които са известни на целия град, така че няма да издам никаква тайна, ако ви ги разкажа.

Отново поднесе чашката до устните си и отпи от нея.

— Всъщност става дума за една от многото истории на този непредсказуем остров, на който всичко се променя според посоката на ветровете. Разбирате ли ме, дон Мауро?

— Да, госпожо.

Лицето на доня Каридад придоби съчастническо изражение.

— Наскоро получиха наследство. Някакви имоти, доколкото разбрах.

Отново замълча.

— В Андалусия. Поне това чух.

Той си наля още една чашка.

— И може ли да знам от кого ги наследиха?

— Известно време тук имаха един гост. Неин братовчед.

— Испанец?

— По-скоро испанче. Казвам го заради ръста му. Дребен, болнав, с вид на момче. В Хавана започнаха да го наричат дон Луисито. Нямаше бал, вечеря, вечеринка и представление, на което да не присъстват и тримата. Макар че, както се говореше, защото не съм го видяла...

Тя отново млъкна и отпи от чашката.

— Както се говореше, защото не съм го видяла с очите си — продължи тя, — тя най-вече обръщала внимание на братовчеда. Смеела се на шегите му, шепнела му на ухото, водела го нагоре-надолу с двуколката си всеки път, когато мъжът ѝ бил зает с други дела. Дори излязоха приказки, че между тях имало недопустима близост, че тя влизала и излизала от стаята му, когато ѝ скимне. Неща, които хората приказват ей така, просто за да клюкарстват. За него също говореха, разбира се.

Интересно, помисли си той. Беше интересно да научи какви слухове се носят из Хавана за жената, която отказваше да му подаде ръка. Хвърли крадешком поглед към стенния часовник. Четири и петнайсет следобед. И никакви вести от нея. *Още е рано* — каза си той. — *Не се отчайвай. Не още.*

— И... какво точно говореха за него?

Ракията, изглежда, беше развързала езика на доня Каридад. Сега говореше по-свободно, с по-малко прекъсвания и по-малко усилия да дозира информацията.

— Че братовчедът бил дошъл да уреди някакви семейни сметки. Че дон Густаво бил замесен в тъмни дела и затова се наложило да напусне Испания преди години. Че като млад бил влюбен в една жена, но тя го зарязала заради друг мъж. Че той винаги искал да се върне в

родината. Предполагам, че в по-голямата си част това са хорски измислици, не смятате ли?

— Предполагам, че правилно предполагате — призна той. Това, което тя разказваше, приличаше на либрето на оперета, достойна за театър „Такон“.

— Докато накрая братовчедът престана да се появява по улиците и светските сбирки и след няколко седмици научихме, че е умрял. В една кафеена плантация, която имат в провинция Лас Виляс, там, казват, че е станало.

— И тогава са наследили от него имоти.

— Именно.

— А капитали?

— Не знам. Но от деня, в който го погребяха, тя не престава да говори за огромните имоти, които притежават в Испания. Богаташки сгради, както тя твърди. И плантация за грозде.

— Лозя?

— Може и така да ги наричат. Не съм в течение на имената, които имат тези неща в Испания. Във всеки случай и за да довършим темата...

В този момент една робиня влезе почти тичешком. Носеше нещо за господарката си и Мауро Лареа изтръпна. Беше сгънато листче, може би съдържаше съобщението от Карола Горостиса, което той толкова жадно очакваше. *Ще се съюзя с вас, вървете при Калафат, кажете, че приемате.* Би пожертвал здравите пръсти, които му бяха останали на лявата ръка, за да получи такъв отговор. Само че съобщението не беше за него.

— Много съжалявам, господин Лареа, че трябва да прекъснем приятния разговор — каза тя, като се изправи. — Племенницата ми ражда в Регла и трябва да отида при нея.

Той също стана.

— Разбира се, не искам да ви отнемам нито секунда повече.

Всеки се запъти към стаята си, когато внезапно тя се обърна.

— Ще приемете ли един съвет от мен, дон Мауро?

— Щом идва от вас, с удоволствие — отвърна той с лека ирония, която обаче успя да прикрие.

— Насочете другаде чувствата си. Тази жена не ви подхожда.

Едва успя да сдържи смеха си. „Чувствата си“, бе казала тя. Чувствата му. За бога.

Прекара следобеда в стаята си. По риза, при почти плътно затворени щори, през които едва се процеждаше светлина. Първо писа на Мариана, като започна с въпроси за Нико. *Поинтересувай се, дъще; ти имаш контакти от двете страни на океана. Питай, разучи къде може да бъде.* После ѝ писа надълго и нашироко за Хавана и нейните жители; за улиците, магазините, ароматите. Тези образи останаха запечатани с мастило върху хартията, докато за себе си запазваше онова, което го смущаваше и объркваше, което заплашваше целостта му, свиваше стомаха му и разклащаше основите на морала му. Докато си мислеше за дъщеря си, внезапно през ума му мина образът на тринайсетгодишното негърско момиче, забременяло от господаря си. Пропъди го веднага от съзнанието си и продължи да пише.

Когато приключи, погледна часовника. Шест без пет. И никаква вест от Карола Горостиса.

После захвана да пише писмо до пълномощника си. Щеше да бъде много по-кратко. Четири-пет общи впечатления и изложението на двете сделки, които в момента обсебваха вниманието му. Едната — почтена, другата — непочтена. Едната — сигурна, другата — рискована. Думите обаче му се изплъзваха. Не знаеше как да изложи това, което искаше да каже, без да използва термините, които отказваше да използва. Недостойно. Срамно. Нечовешко. Написа два листа, пълни с поправки и задрасквания. Накрая се отказа. С огниво с прахан изгори листовите, а после добави бележка в края на дългото писмо до Мариана. *Говори с Елиас, постави го в течение, кажи му, че всичко е наред.*

Отново погледна часовника. Седем и половина. А от Карола Горостиса — никаква вест.

Свечеряваше се, когато отвори щорите и излезе на балкона по риза, за да доизпуши пурата си. Облакът се на парапета от ковано желязо и се загледа в безспирното гъмжило. Бели и чернокожи, чернокожи и бели, и всичките им междинни нюанси, отпращени към хиляди места във всеки час на деня, викаха и се смееха, хвалеха стоката си, поздравяваха се и ругаеха. Луди хора, помисли си той. Луда Хавана, луд остров. Луд свят.

После се изкъпа и се облече официално. По чиста случайност излезе от стаята си едновременно с други двама гости на пансиона, каталонеца и холандката. Слязоха заедно по стълбището, но за разлика от тях, тази вечер той не се отправи към трапезарията.

[1] Пристанище в Бразилия, което през 1850 г. се превръща в средище, където нелегално са докарвани и продавани негри за захарните плантации, тъй като търговията на негри от Африка била забранена; робите са били превозвани заедно с кокошки и оттам идва и името на града — Галиняс (кокошки). — Б.пр. ↑

19.

Когато от форта Ла Кабаня се разнесе топовният гърмеж в девет вечерта, военният оркестър даде начало на концерта на открито. Оръжейният площад беше препълнен, половин Хавана се беше изсипала тук, за да се наслади на музиката и на свежия бриз, идващ откъм морето. Някои бяха насядали на пейките, други се разхождаха между цветните лехи и палмите около пиедестала, на който се издигаше статуята на грозноватия Фернандо VII. Около градината имаше кордон от карета, в които седяха изискани госпожици, обградени от ухажори и почитатели.

Мауро Лареа се облегна на една колона пред двореца на граф Сантовения с мрачен вид и скръстени ръце. До него стоеше Сантос Уесос. Докато музикантите изпълваха въздуха с фрагменти от опери и модни мелодии, той си мислеше, че точно в този момент двама от съдружниците на банкера Калафат се сбогуват с близките си от палубата на един параход на Кралската пощенска служба на Англия, който щеше да отплава за Буенос Айрес. Носеха голяма сума пари и изключително обещаващ финансов проект. Проект, в който можеше да участва и той самият, но вече бе изгубил завинаги тази възможност.

Беше се стъмнило и балконите на Двореца на капитан-генералите, широко отворени, разкриваха великолепната му вътрешност, осветена от десетки свещи. Той продължаваше да съзерцава разсеяно сцената. Стоеше просто така, за да убие времето и да заглуши разочарованието, опрял гръб на каменната колона. Едноок мъж му предложи билети за лотарията, на която се разиграваше едно прасенце. Момче със засъхнали корички по главата поиска да му лъсне ботушите. След малко друг се опита да му продаде един сатър. Пропъди всички най-безцеремонно. Започваше да му писва от тази улична търговия, когато усети, че някой го дърпа за десния ръкав.

Беше готов да се дръпне рязко, но се сдържа, когато чу името си. Обърна глава и видя млада мулатка.

— Слава богу, най-после ви открих, господин Мауро! — каза тя, запъхтяна. — Половин Хавана обиколих, докато ви намеря.

Веднага я позна — беше същото момиче, което тупаше килим, когато влезе в дома на Карола Горостиса.

— Праща ме господарката, иска да ви види — съобщи му тя, опитвайки се да си поеме дъх. — Една двуколка ви чака зад „Темплете“, в уличката. Тя ще ви закара при нея.

Сантос Уесос изпъна врат, сякаш искаше да каже „готов съм, господарю“. Момичето обаче забеляза жеста му. Беше слабо, стройно, с голяма уста и дълги мигли.

— Господарката ми иска да отидете сам — каза то.

Може би още имаше време. Един подпис — това бе всичко, от което Калафат се нуждаеше. Едно съгласие, написано с мастило. Може би корабът още не бе вдигнал котва и Горостиса бе размислила.

— Къде ще ме чака?

Беше почти сигурен, че ще го чака на кея „Кабалерия“. Може би заедно със стария банкер. Може би накрая се бе съгласила.

— Отде да знам, господин Мауро? Кочияшът ще ви заведе. Аз само знам това, което господарката Карола ми е казала.

Музикантите подхващаха първите тактове на „Гълъбицата“ на Ирадиер, когато той си проправи път сред тълпата и отиде при двуколката. За негово учудване мястото не беше кей и кораб срещу него, готов да вдигне котва. Срецнаха се в черквата „Исус Христос покровител на моряците“, в едно помещение отстрани на ризницата, където богатите дами шиеха и кърпеха бельо за нуждаещите се в града. Сред рафтове и сандъци, пълни с ярдове бяло платно. Там го чакаше Карола Горостиса на светлината на малка газена лампа.

— Някой е казал на мъжа ми, че сте идвали у нас тази сутрин — каза му тя веднага щом го видя на вратата. — Затова ви пратих двуколка, която наех, а аз дойдох с друга. Вече нямам доверие и в сянката си.

В отговор той свали шапката си. Разочарованието пронизваше тялото му, но успя да събере последните остатъци от гордост, която му бе останала, и реши да не издава чувствата си.

— Предполагам, че това се отнася и за мен.

— Разбира се — отвърна тя. — Но при това положение нямам интерес да се откажа от вас. Нито вие от мен.

Забеляза, че тя държи в ръката някакъв малък тъмен предмет, който не можа да различи на слабата светлина.

— Приятелите ви от сделката с кораба с лед вече заминаха ли? — попита тя с резкия си тон.

— Хладилен кораб.

— Все едно. Кажете, заминаха ли?

Той преглътна.

— Предполагам, че да.

Сестрата на бъдещия му сват се усмихна саркастично.

— Значи, остава само една карта, на която да заложим. На другия кораб с доста по-различен товар.

Нито среща на кей, нито подпис, положен бързешком, нито параход, готов да отплава за Аржентина — нищо от това не влизаше в плановете на тази жена. Бригът, натоварен с железни нашийници и вериги, пътуващ към африканските брегове, и печалната търговия с роби наистина бяха единственият шанс, който му оставаше. В противен случай трябваше да започне да крои нови планове без нейния капитал. Отново сам и оглозган като рибена кост.

Въпреки това се опита да ѝ възрази.

— Все още не съм убеден.

Тя го прекъсна с нетърпелив тон, докато движеше отсечено и нервно пръстите на дясната си ръка. Сякаш щипеше нещо, пускаше го и отново го щипеше.

— Хората, с които се срещнахте в магазина за порцелан, вече са дали пълното си съгласие. Оставате само вие. Казаха ми обаче, че нещата са се променили от вчера. Остава само едно свободно място за участие, което вие още не сте потвърдили, но се е появил нов кандидат за него. Казва се Агустин Виванкос, в случай че се съмнявате в думите ми. Собственик е на аптеката на улица „Мерсед“. Ако вие се откажете, той е готов да заеме мястото ви.

Тя замълча и през затворения прозорец се чу трополенето на каруца по калдъръма. Никой не каза нищо, докато звукът не затихна. Все по-слаб, все по-далечен, докато накрая изчезна напълно.

— Госпожо, ще ви призная, че държането ви предизвиква у мен огромно недоумение. — Той пристъпи към нея. — В началото не проявихте никакъв интерес да използвате капитала си, а сега внезапно се разбързахте.

— Не забравяйте, че вие ми предложихте да го направя.

— Така е. Но задоволете все пак любопитството ми. Защо сте толкова настойчива за тази сделка и защо действате толкова импулсивно?

Тя направи надменна гримаса и пристъпи предизвикателно към него. Мауро Лареа най-после различи предмета, който държеше в ръка. Беше игленик, от онези, които жените използват в тази стая, предназначена за благотворително шиене. Игленик, в който тя ритмично забобдаше и изваждаше една и съща карфица.

— По две причини, господин Лареа. По две много важни причини. Първата е свързана със самата сделка. Или по-скоро с участниците в нея. По-голямата дъщеря на собственика на магазина ми е добра приятелка, на която имам пълно доверие. И това ме успокоява, вдъхва ми сигурност, че парите ми ще бъдат в ръцете на близък човек, който ще ме държи в течение на подробностите около операцията, в случай че на вас ви хрумне да изчезнете. Някой... да кажем, някой, който е като от семейството. Ако обаче се бях съгласила да участвам в начинанието с хладилния кораб, щях да се озова сред мъже с опит във финансовите въпроси, от които аз почти нищичко не разбирам, и никога нямаше да се отнасят с мен като с равна.

Въпреки че отговорът не беше лишен от смисъл, той реши, че лъже. При все това предпочете да не си блъска главата дали да ѝ вярва, или не.

— А втората причина?

— Втората е много по-лична.

Тя замълча и той помисли, че няма да каже нищо повече. Само че грешеше.

— Женен ли сте, господин Лареа?

— Бях.

Отвън отново се разнесе трополене на кола, което този път отмина по-бързо и скоро затихна.

— Тогава сигурно ще се съгласите с мен, че бракът е сложен съюз. В него има и щастливи, и горчиви моменти... Понякога се превръща в игра на власт. Предложението ви ме накара да се замисля. И стигнах до заключението, че ако имам повече пари, може би ще постигна и повече власт в брака.

Повече власт за какво? — за малко да я попита той. Преди да го направи обаче, си спомни онова, което същия следобед му бе разказала

доня Каридад: за всеотдайността и вниманието ѝ към братовчедата на мъжа ѝ, пристигнал от Испания, за странния триъгълник, който образували тримата, за жената отвъд океана, в която Густаво Саяс бил влюбен и която го оставила заради друг мъж. Предпочете да сдържи любопитството си. Ако изтръгне тайните ѝ, тогава и той трябваше да сподели някои от своите — нещо, което той за нищо на света не би сторил. Тя още повече се приближи до него, почти прекрачвайки границата на благоприличието.

Воланите на полата ѝ се заплетоха в неговите крака. Бюстът ѝ почти се долепи до гърдите му. Усети дъха ѝ.

— Вие ми дадохте тази идея — прошепна му тя съучастнически. — Да умножите парите ми, без дори да ги докоснете. Не харесвам мъжете, които не изпълняват докрай обещанията си към жените.

Нито аз жените, които притискат като вас, помисли си той. После ѝ зададе един въпрос. С тих, сериозен глас.

— Карола, тази срамна търговия наистина ли не ви отблъсква поне малко?

Тя поклати бавно глава и доближи устни до ухото му. Черната ѝ коса докосна лицето му.

— В деня, когато почувствам угризения, драги мой, ще ги споделя с изповедника ми.

Той отстъпи крачка назад.

— За бога, оставете скрупулите на отшелниците и масоните — възвърна тя обичайния си безцеремонен тон. — Няма да ви напълнят кесията, а вие също не сте в цветущо положение. Върнете се в магазина утре сутринта в единайсет. Влезте, все едно искате да купите нещо. Преди това вземете моите и вашите пари от банкера, ще стигнат за дяла ни в сделката. Реших, че Новас трябва да знае за участието ми, двамата ще ви чакаме.

Хвърли рязко игленика върху масата и угаси лампата. После наметна върху главата си шала, който беше оставила на облегалката на един стол, и си тръгна.

Той остана в непрогледния мрак, между рафтовете с чаршафи и парчета плат. Изчака няколко минути, докато прецени, че се е отдалечила достатъчно. Когато излезе предпазливо откъм гърба на черквата, установи, че никаква кола не го чака, и тръгна пеша по улица „Амаргура“ в посока на пансиона.

Къщата беше тъмна, потънала в мъртвешка тишина. Всички спяха и противно на обичайното, слугата му не го чакаше нито на входа, нито в двора. Прекоси галерията на път за стаята си, но малко преди да стигне до нея, се върна. Движейки се тихо, влезе в трапезарията и пипнешком намери това, което търсеше. Сграбчи бутилката с ракия и я взе със себе си.

* * *

Спеше по корем, гол, проснат напречно на леглото, с разперени като перки ръце и крака. Лявата му ръка висеше от дюшека и пръстите ѝ почти докосваха плочките. Усети, че някой притиска глезена му.

Събуди се стреснат и когато се надигна, усети, че главата му тежи, сякаш е от олово. През завесата против комари, на бледата светлина, проникваща през отворения балкон, съзря познато лице.

— Какво има, момче, случило ли се е нещо?

— Нищо.

— Как така нищо, Сантос? — промърмори той. — Будиш ме... будиш ме в... колко е часът?

— Пет сутринта, скоро ще се развидели.

— Будиш ме в пет часа сутринта и ми казваш, че нищо не се е случило?

— Не се замесвайте, господарю.

Трябваше му време, за да осмисли чутото.

— Не се замесвайте — чу отново.

Той зарови пръсти в косата си.

— Да не би и ти да си препил?

— Те са хора. Като вас. Потят се, ядат, мислят, развратничат. Болят ги зъбите, оплакват мъртвците си.

Той направи титанично усилие, за да раздвижи вцепенената си памет и да си спомни кога го видя за последен път. Беше на Оръжейния площад, докато публиката подхващаше първите стихове на „Гълъбицата“ в такт с акордите на военния оркестър: „Когато напуснах Хавана, Бог да е с мен...“. Беше го оставил в компанията на слабичката мулатка с широката усмивка.

— Робинята на доня Карола ли те е настроила така? Тя ли ти е наговорила разни приказки, когато аз отидох да се срещна с господарката ѝ?

— Робинята си има име. Казва се Тринидад. Всички си имат имена, господарю.

Говореше с обичайния си тон. Спокоен и мелодичен. Но твърд.

— Спомняте ли си, когато слизахме в шахтите? Вие ни карахте да работим здраво, но никога не се отнасяхте с нас като с животни. Притискахте ни, когато трябваше, но винаги бяхте справедлив. Който искаше да остане до вас, остана. А който искаше да хване друг път, никой не го спираше.

Мауро Лареа покри лицето си с ръце, опитвайки се да проясни съзнанието си. Затова гласът му прозвуча глухо:

— Намираме се в проклетата Хавана, глупако, а не в мините на Реал де Каторсе. Тези времена отминаха, сега имаме други проблеми.

— Нито хората ви, нито децата ви биха искали да направите това, което се каните да направите.

През завесата против комари видя силуета на Сантос Уесос да излиза от стаята. Когато индианецът затвори безшумно вратата, той се отпусна тежко върху леглото. Остана да лежи още дълго, но не успя да заспи. Объркан, замаян от ракията, която взе скришом от собственичката на пансиона, за да притъпи отчаянието си, без да знае дали появата на индианеца е била някакъв сън, или печална действителност. Така изминаха няколко часа, които му се сториха цяла вечност. Усещаше неприятен вкус в устата и тревога, която присвиваше стомаха му.

Не го мисли толкова, глупако, не го мисли. Това си повтаряше мислено, докато се миеше, докато се обличаше, докато се опитваше да прогони махмурлука с черно кафе, докато излизаше от пансиона, без да види отново сянката на Сантос Уесос. Гласът на приятеля му Андраде също бе замлъкнал.

Нямаше още десет часът, когато закричи сред сутрешната тълпа, измъчван от ужасно главоболие. Операцията щеше да е проста: да вземе парите, да подпише съответната разписка и готово. Лесна работа. Бърза. Безобидна. *Не го мисли повече, човече, не го мисли.*

Вървеше толкова вгълбен, толкова обсебен от една-единствена мисъл, че когато влезе във входа, за малко да се спъне. Изруга, когато

кракът му докосна някакъв вързоп. Вързопът се оказа млада негърка, която инстинктивно изпищя.

Седеше на земята. Бе опряла гръб на отвореното крило на вратата, едната ѝ гърда беше извадена от бялата блуза. Преди върхът на ботуша на Мауро Лареа да докосне бедрото ѝ, тя кърмеше бебето си, увито в памучен плат. Той опря ръка на стената, за да запази равновесие, и сведе поглед надолу.

Видя закръглена, напрацяла гръд. Вкопчена в нея, една малка устица смучеше зърното. И при вида на младата тъмнокожа майка, кърмеща детето си, всичко онова, което дотогава се бе опитвал да пропъди от ума си, го връхлетя като отприщена от бент вода. Ръцете му, изваждащи Николас от кървавата утроба на Елвира; ръцете му, поставени върху корема на Мариана, в който пулсираше новият живот. Слабичката робиня, насилена от господаря си, докато бе събирала захарна тръстика; момичето, което бе родила едва тринайсетгодишна и което ѝ бяха отнели с лекотата, с която се бели кората на банан. Живот като пълноводна река, живот в изобилие. Тела, кръв, дихания, души. Живот, който идваше сред пронизителни викове и си отиваше с немощен хрип; живот, който с появата си носеше утеха, който запълваше пукнатините пред пропастта и се вместише в света като реалност, която не можеше да бъде купена, нито продадена. Човешки живот, пълнокръвен живот. Живот.

— Добро утро, Лареа.

Гласът на банкера, който го поздравяваше от двора, го върна в реалността. Сигурно току-що бе слязъл след закуската. И се е отправял към кабинета си, когато го видя.

В отговор той се поизправи и вдигна ръка над главата си.

— Нищо — каза той. — Не искам нищо.

Калафат го погледна изпитателно.

— Сигурен ли сте?

Той кимна утвърдително с глава. Беше сигурен. После се обърна и се изгуби сред тълпата на улицата.

Завари стаята, каквато я бе оставил, момичетата още не бяха влезли да я оправят. Леглото беше все така разхвърляно, чаршафите се влачеха по пода, мръсните му дрехи бяха струпани на купчина, пепелникът беше препълнен, а празната бутилка се въргалаше под

нощното шкафче. Свали си сакото, разхлаби вратовръзката и затвори дървените щори. После седна и зачака.

Чу часовника на Митницата да отмерва десет и половина. Единайсет, единайсет и половина. Светлината отвън пронизваше полумрака с все по-голяма сила, рисувайки тънки хоризонтални линии върху стената. Наближаваше дванайсет часът, когато най-после чу стъпки и викове, кучешки лай и суматоха, които се приближаваха към него. Удари, изскърцвания, затръшване на врати, сякаш цяла тълпа бе нахлула и беснееше из къщата. Докато някой отвори вратата на стаята му широко, без да си направи труда преди това да почука.

— Вие сте предател, кучи син! Страхливец, негодник!

— Може да вземете парите си, когато пожелаете, от банкерската къща на Калафат — каза той невъзмутимо.

Беше я чакал дълго време, предвиждайки реакцията ѝ.

— Чаках ви, дадох дума на Новас, че ще дойдете!

Доня Каридад влезе малко след това, куцукайки, и започна да се извинява. Зад нея трима-четирима роби се скупчиха на прага. Кученцето, възбудено от гнева на стопанката си, лаеше като обладано от Велзевул.

Карола Горостиса пое дълбоко въздух и изстреля към него последното си предупреждение:

— Бъдете сигурен, Мауро Лареа, че отново ще чуете за мен.

20.

Същата вечер отново отиде в кафене „Лувъра“ без конкретна причина, може би за да престане да мисли или за да избяга от самотата.

Отмина масите под портала, на които бяха насядали младежи и контета, и влезе вътре. Сред кичестите палми и огромните огледала, които умножаваха измамно присъстващите, също беше оживено. Сервираха му парго^[1] на жарава и френско вино, отказа десерт и накрая пи кубинско кафе — силно, с малко вода и с распадура^[2], за да омекоти горчивия вкус. Беше излъгал собственичката на пансиона предния ден, когато ѝ каза, че толкова кафе започва да му действа зле. Тъкмо обратното. Това толкова гъсто, толкова тъмно кафе всъщност беше единственото нещо, което му действаше стимулиращо, откакто бе дошъл на острова.

Докато се хранеше, видя, че някои новодошли се отправят към широкото стълбище в дъното.

— Има ли маси горе? — попита той сервитьора, докато плащаше сметката.

— Колкото искате, господине.

Хазартните игри бяха на мода и залата на горния етаж на „Лувъра“ не правеше изключение. Въпреки че беше относително рано, вече се играеха няколко партии. На една маса самотен играч подреждаше плочки на домино; от друга долиташе шум от хвърляне на зарове. Мауро обаче гледаше към дъното, към пространството, осветено от големи стъклени топки, висящи от тавана.

Под тях имаше три маси за бiliarд. Само една от тях беше заета. На нея играеха без особен ентузиазъм двама испанци, чийто произход установи по вида и по говора: сукнени костюми, по-сдържани маниери и един много по-твърд, по-груб и отсечен тон, отколкото този на местните жители в Новия свят.

Приближи се до една от масите, прокара бавно ръка по лакираното дърво. После взе една топка и усети хладината на слоновата кост. Претегли я, хвърли я и тя се затъркаля. Бавно,

удължавайки всяка секунда, извади една щека и внезапно, неочаквано, като нежна милувка след кошмар, като глътка студена вода след дълъг преход под слънцето, той усети неопишимо облекчение. За пръв път, откакто бе слязъл на това пристанище, изпита известно спокойствие.

Опипа върха на щеката, стисна няколко пъти дръжката, преценявайки големината и тежестта ѝ. После обходи с очи зеленото сукно. Най-последно имаше пред себе си нещо познато, близко, което можеше да контролира. Нещо, върху което да упражни уменията и волята си. Спомените го върнаха години назад, към бурните нощи в лагерите, към безброй следобеди в долнопробни кръчми, пълни с крещящи миньори с черно под ноктите, жадни да открият богата жила, която да ги измъкне от мизерията и да им осигури охолно бъдеще. Десетки, стотици, хиляди партии, продължаващи до зори, в жалки бордеи — с приятели, които остави по пътя, срещу противници, които накрая се превърнаха в братя, срещу мъже, които, за зла участ, бяха погълнати от земята или от някоя беда, която така и не успяха да преодолеят. Страшни, смутни, опустошителни времена. Въпреки това сега тъгуваше за тях. Тогава поне имаше ясна и конкретна цел, за която да се бори, когато ставаше всяка сутрин.

Постави топките на местата им и хвана отново щеката уверено. Сви дясната си ръка, наведе се над масата и изпъна лявата. И въпреки че беше далеч от своя свят и от близките си хора, сам, отчаян и объркан както никога не се бе чувствал дотогава, за момент Мауро Лареа се срещна отново със себе си — такъв, какъвто бе доскоро.

Карамболът беше толкова чист, толкова блестящ, че испанците от съседната маса забиха щеките си в пода и прекратиха разговора помежду си. С тях изигра първата партия, без да узнае имената и заниманията им, без да им се представи. Други мъже се изредиха след тях, бяха сравнително опитни играчи, желаещи да си премерят силите с него. Спонтанни, оптимисти, самонадеяни, предизвикателни. Победи всичките партии след партия, а през това време горният етаж на „Лувъра“ се напълни с хора и почти не остана свободно място на масите, а димът и гласовете се издигаха до гредите на тавана и излизаха през отворените прозорци, гледащи към Централния парк.

Сега се целеше в една бяла топка, преценявайки съсредоточено точното движение, с което да я запрати към червената топка в края на масата. Внезапно нещо отклони вниманието му. Не успя да установи

какво точно, може би някое рязко движение или необичайна дума. Или пък интуицията, че нещо в обстановката не е наред. Вдигна очи, без да променя стойката си, и погледна отвъд ръба на масата. Тогава го видя.

Веднага усети, че за разлика от останалите присъстващи, Густаво Саяс не наблюдава играта му само от чист интерес. Светлите му очи сякаш се забиваха в него и пронизваха кожата му.

Плъзна щеката с привидно пестеливо движение между пръстите си и удари рязко топката. После се изправи, видя колко е часът и установи, че е прекарал повече от три часа на масата. Сред учудения шепот на някои от зяпачите той върна щеката на мястото ѝ, слагайки край на играта.

— Позволете да ви почерпя едно питие — чу той глас зад гърба си.

Разбира се. С кимване прие неочакваната покана на мъжа на Карола Горостиса. *Какво, по дяволите, искаш от мен?* — помисли си той, докато двамата си проправяха път сред препълнената зала. — *Какви лъжи ти е наговорила жена ти?* Не попита обаче нищо.

Прие чаша бренди и поиска кана с вода, която изпи почти на един дъх. Едва тогава осъзна колко е бил жаден и че възелът на вратовръзката му е разхлабен, а дрехите му са пропити с пот.

Косата му беше разрошена и очите му блестяха, но това можеха да видят само околните. Саяс, от своя страна, изглеждаше безукорно. Добре сресан, както винаги, добре облечен и с изискани маниери. И напълно непроницаем.

— Запознахме се на бала в дома на Касилда Барон, спомняте ли си?

Бяха седнали в кресла до голям балкон, отворен към антилската нощ. Хвърли поглед към него, преди да му отговори — чертите на лицето му бяха изопнати, а устните му бяха свити в горчива гримаса. *Какво те мъчи, човече* — искаше му се да го попита. — *Какво разяжда душата ти, какво те гризе отвътре?* Вместо това отговори:

— Спомням си много добре.

Началото на разговора им бе прекъснато от неколцина господа, които се приближиха до тях. Поздравиха го за добрата игра. Един си спомни, че го е видял в дома на Касилда Барон, друг — в театъра. Попитаха го как се казва, откъде е — испанец, нали? Предложиха му пурите си, салоните си и масите си и импровизираната среща премина

в обсъждане на теми от този род, докато в него нарастваше усещането, че най-после отново съществува в очите на света.

През цялото време Саяс почти не обели дума. Слушаше обаче внимателно, със зорък поглед, кръстосал крака.

— Беше благородно от страна на господин Саяс да ви отстъпи първенството тази вечер — вметна един от събеседниците, пристанищен агент, доколкото си спомняше.

Той вдигна чашата си. Моля?

— Блестящото боравене с щеката сигурно е вродена дарба на испанците, която ние, креолите, все още не сме успели да усвоим.

Всички се разсмяха и Мауро Лареа неохотно се присъедини към смеховете. Веднага след това някой добави:

— Откакто дойде в Хавана преди доста години, нашият приятел не е имал достоен съперник на билиардната маса.

Всички обърнаха очи към Саяс. Значи, той беше най-добрият играч на билиард в града. И му беше предоставил на него, пришествие, възможността да блесне в собствените му владения.

Внимавай, човече. Бъди предпазлив. — Гласът на Андраде прониза съзнанието му, опитвайки се да пренасочи мислите му.

А ти къде беше, когато те молах за съвет относно предложението на онзи проклет търговец на роби? — искаше му се да му извика той в отговор.

Изчакай, Мауро, не прибързвай — настоя гласът на пълномощника му. — *Току-що постигна невероятен успех, стана известен в един леконравен и разточителен град, в който хазартът движи всичко — любви, съдби и богатства. Тази вечер си извоюва име, завърза контакти, след тях ще се появят възможности. Имай малко търпение, моля те.*

Колкото и разумни да бяха думите на приятеля му, те стигнаха твърде късно до него. Беше преизпълнен с възбуда. Победите, които бе постигнал на билиардната маса, му бяха възвърнали донякъде самоувереността. Бе поласкан, че харесват играта му. За няколко часа бе забравил тревогата и объркването си и отново се бе почувствал уважаван, ценен. Бе си възвърнал част от достойнството.

При все това нещо му липсваше. Нещо неопределено, нещо неосезаемо.

Треската в очите, необузданото пулсиране в слепоочията — ето това му липсваше. Напрежението не бе свило стомаха му като освирепял от глад койот, нито би го накарало да стовари юмрук върху стената, в случай че загубеше, или да нададе дивашки вик след победата.

Когато обаче научи, че съпругът на жената, която бе отказала да му помогне, е най-добрият играч в Хавана, усети как в него припламва старата страст. Същата, която го караше да търси късмета си слепешком, дръзко да вдига залога за някоя сделка, предизвиквайки мъже, които бяха двойно по-възрастни от него и превишаваха стократно капитала и опита му.

Не ме покани на питие, за да хвалиш играта ми, кучи сине. Знам, че друго имаш наум — искаше му се да му каже. — Научил си нещо за мен, което явно не ти харесва, макар че навярно не отговаря напълно на истината.

Саяс направи следващата крачка.

— Нали ще ни извините, господи?

Най-после останаха сами. Един сервитьор напълни отново чашите, той обърна лице към балкона, за да почувства свеж полъх, и прокара пръсти през непокорната си коса.

— Изплюйте най-после камъчето.

— Оставете на мира жена ми.

За малко да се изсмее. Проклетата Карола Горостиса, кой знае какви лъжи беше пробутала на мъжа си.

— Вижте, приятелю, не знам какво са ви казали...

— Или рискувайте заради нея.

В никой случай — проехтя гласът на Андраде в главата му. — *Обясни му всичко, кажи му истината, махни се оттам. Трябва да се спреш, безумце, преди да е станало късно.* Андраде обаче беше далече от съзнанието му, докато в замяна на това тялото му започваше да отделя адреналин.

Той всмукна за последен път от пурата си и хвърли угарката през балкона.

После отлепи гръб от креслото и бавно приближи лицето си до това на предполагаемия опозорен съпруг.

— В замяна на какво?

[1] Вид морска риба. — Б.пр. ↑

[2] Сладък продукт, произведен при варенето на захарния тръстиков сок до получаването на гъста меласа, която се разлива в калъпи и се изсушава. — Б.пр. ↑

21.

Изпрати Сантос Уесос на разузнаване още щом се съмна.

— Крайбрежен квартал при залива, пълен с лоши хора, господарю — извести той, когато се върна. — Това е Ел Манглар. А Чуча е негърка със златен преден зъб и по-стара дори от мулето ми. Върти едно заведение, нещо средно между бардак и кръчма, където ходят както най-долни черни отрепки, така и бели от най-видни семейства в града. Пият ром, бира лагер и контрабандно царевично уиски, танцуват, ако са в настроение, спят с уличници от всякакви цветове или играят хазарт до съмване. Това е всичко, което успях да проверя.

Саяс му беше определил среща в Ел Манглар в полунощ.

— Ние двамата. В заведението на Чуча. Партия бiliarд. Ако спечеля, повече няма да виждате жена ми, ще я оставите завинаги на мира.

— А ако изгубите? — попита дръзко Мауро Лареа.

Мъжът на Карола не отделяше от него зеленикавите си очи.

— Ще замина. Ще се установя окончателно в Испания, а тя ще остане в Хавана. Ще ви освободя пътя. Може да я направите открито своя любовница или да постъпите както двамата решите. Никога няма да ви обезпокоя.

Мили боже.

Ако не беше посещавал толкова често вертепите близо до мините, сигурно това предложение щеше да му прозвучи като самохвалство на неуравновесен мъж, разяждан от въображаема ревност, или като бълнуване на някой нещастник, страдащ от умопомрачителна глупост. Но сред играчи, склонни да залагат на едро — в Мексико, Куба или дори в самия ад — колкото и налудничави да звучат думите на човека отсреща, никой не би се усъмнил в истинността им. И по-странни неща бе видял да се залагат на масата по време на трескава партия карти или на бой с петли. Семейни богатства, действащи сребърни мини, целогодишната печалба, заложена на само една карта... Дори честта на дъщеря, преотстъпена

от собствения си баща на един бардак без капка жалост. На какво ли не бе ставал свидетел по време на онези пиянски нощи. Затова предизвикателството на Саяс, колкото и да изглеждаше смахнато, изобщо не го учуди.

Възхити се обаче на вещината, с която Карола Горостиса бе успяла да излъже мъжа си, без да разроши дори една букла от грижливо сресаната си черна коса. Сестрата на бъдещия му сват беше умна, коварна, комбинативна и перверзна. *Жена ти те е убедила, че я ухажвам* — искаше му се да каже на съпруга й предната вечер. — *Че пречиш на плановете ми, докато в действителност тя иска да те излъже, приятелю. И заради тази лъжа, за която дори не подозираш, Густаво Саяс, ми предлагаш да си премерим силите на билирдната маса. И аз ще приема предизвикателството ти. Може да ме победиш, а може би не. Това, което никога няма да узнаеш, е, че никога не съм имал, нито някога ще имам нещо общо с тази змия жена ти.*

Но щом нямаш нищо общо с нея, нито искаш да имаш, защо, по дяволите, приемаш предизвикателството на този обзет от безумна ревност глупак? — щеше да го попита Андрaде. Той обаче предварително беше заглушил гласа на пълномощника в съзнанието си. Поради причини, които дори той не беше в състояние да обясни, бе решил да се впусне в тази игра и нямаше намерение да се отмята.

Затова първото, което направи на следващата сутрин, преди дори да слезе на закуска, бе да прати Сантос Уесос да събере информация.

— Излез и разбери каквото можеш за Ел Манглар и Чуча — заповяда му той.

Три часа по-късно получи отговора. Блатиста зона в покрайнините, пълна с хора от простолюдието, където нощем ходеха и изискани господа в търсене на забавление, когато вечеринките с хора от собствената им класа им доскучаваха. Това беше Ел Манглар. А Чуча — стара проститутка, собственичка на прочут бардак.

Тези сведения породиха в него известна несигурност, която остана да се носи във въздуха като гъста мъгла.

Обядва в пансиона на доня Каридад. За щастие, тя не седна на масата. Сигурно беше в Регла при племенницата си, помисли си той. Във всеки случай се радваше, че я няма. Не беше в настроение за разговори и клюки. След кафето се затвори в стаята си, мислейки за това, което го очакваше вечерта. Как ли играеше Густаво Саяс? Какво в

действителност му бе казала жена му, какво щеше да стане, ако спечелеше, и какво — ако загубеше?

Когато Хавана се отърси от следобедната дрямка и животът в нея отново закипя, той излезе.

— Приятно ми е да ви видя, господин Лареа — поздрави го Калафат. — Предполагам, че едва ли сте дошли да ми кажете колко съжалявате, че не се присъединихте към начинанието ни.

— Днес ме водят други интереси, дон Хулиан.

— Обещаващи?

— Още не знам.

И тогава, седнал пред внушителното махагоново писалище, той му изложи ситуацията без заобикалки.

— Трябва да изтегля част от парите. Дон Густаво Саяс ме предизвика на партия бiliarд. По принцип нямаме паричен облог, но за всеки случай искам да отида подготвен.

Преди да му отговори, възрастният мъж му поднесе пура. Едновременно отрязаха връхчетата и ги запалиха мълчаливо.

— Вече съм осведомен — обяви банкерът след първото всмукване.

— Така и предполагам.

— Рано или късно всичко става известно в Перлата на Карибите, скъпи приятелю — добави Калафат с тон, в който се долавяше горчива ирония. — При нормални обстоятелства щях да науча, докато си пия кафето в „Доминика“ преди обяд, или някой щеше да ми каже по време на партията домино. Този път обаче новините долетяха по-бързо. Рано сутринта дойдоха да ме разпитват за вас. Оттогава чакам визитата ви.

В отговор той всмукна дълбоко от пурата си. *Мамка ти, Саяс, нещата са по-сериозни, отколкото очаквах.*

— Доколкото разбрах — добави банкерът, — става дума за удовлетворение за поругана чест.

— Така мисли той, въпреки че действителността е съвсем различна. Но преди да ви запозная с нея, моля ви да ми изясните нещо. Кой и какво е питал за мен?

— На въпроса „Кой?“ — трима приятели на господин Саяс. А на въпроса „Какво?“ — от всичко по малко, включително за състоянието на финансите ви.

— Вие какво им казахте?

— Че това е частен въпрос, който засяга само вас и мен.

— Благодаря ви.

— Няма защо, това влиза в задълженията ми. Пълна поверителност относно делата на клиентите ни — това е девизът на тази банка още откакто дядо ми е напуснал родната Майорка и я е основал в началото на века, макар че понякога се питам дали не е било по-добре за всички да си беше останал счетоводител в спокойното пристанище на Палма, вместо да идва по тези екзотични ширини. Но нека се върнем към настоящето, друже. Извинете ме за старческите ми размишления. Е, щом не става дума за любовни похождения, кажете ми, Лареа, какво се крие зад този неочакван ход?

Претегли възможните отговори. Би могъл да го излъже най-безсрамно. Би могъл също да преиначи истината и да я представи по свой си начин. Или да бъде напълно откровен с него. След секунди размишление избра последната възможност. И така, изложи накратко, без обаче да скрива нищо, перипетиите си от преуспял собственик на мини до предполагаем любовник на Карола Горостиса, за какъвто сега го бяха нарочили. Спомена американеца Сакс, мината „Три луни“, Тадео Карус и сакатия му син, парите на графинята, Нико и неизвестното му местонахождение, Ернесто Горостиса и заръката, с която го бе натоварил, проклетата му сестра и накрая Саяс и предизвикателството, което му бе отправил.

— За бога, друже, накрая ще се окаже, че имате същата гореща кръв като всички тези безмозъчни кубинци.

С тази твоя предпазливост сте си лика-прилика с Андраде, старче, помисли си той, докато посрещаше думите му с горчив смях.

— Външният вид често лъже, дон Жулиан.

Банкерът изцъка с език.

— Облогът е сериозно нещо в Куба.

— Както навсякъде.

— А в очите на тези безразсъдни островитяни това, което Саяс ви е предложил, е един вид дуел. Дуел за възстановяване на накърнена чест, без саби, нито пистолети, а с щеки за билиард.

— От това се опасявам.

— Само че има неща, които не се връзват.

Той потропа с пръсти по писалището, докато двамата размишляваха мълчаливо.

— Колкото и блестящ играч да е той — продължи банкерът, — би било твърде рисковано, твърде дръзко и безразсъдно от негова страна да е толкова сигурен в победата си.

— Не знам, разбира се, доколко е талантлив играч. Но сте прав, в една партия винаги съществува риск. Билярдът е...

Той млъкна, за да се опита да намери най-точните думи. Въпреки безбройните партии зад гърба си, никога не му бе хрумвало да теоретизира.

— Билярдът е игра, която изисква точност и сръчност, ум и стратегия, но не е само математика. Има много други фактори, които влияят — собственото ти тяло, темпераментът ти, обстановката. И най-вече противникът.

— За съжаление, ще разберем точно докъде се простира умението му чак когато започнете да играете. Мен обаче ме притеснява какво може да се крие зад това предизвикателство.

— Нали ви казах? Жена му го е убедила, че аз...

Калафат завъртя енергично глава в знак на отрицание.

— Не, не, не. Не. Искам да кажа, и да, и не. Възможно е госпожа Саяс да иска да ви накаже и едновременно с това да накара мъжа си да ревнува. Възможно е да го е убедила, че между вас двамата има нещо, не отричам. Според мен обаче има друга причина, нещо повече от обикновен гняв на рогоносец, извинете ме за израза. Нещо, което е в негова изгода и което тя е поставила пред очите му, без изобщо да подозира.

— Моля да ме извините, но не разбирам накъде биете.

— Ще ви обясня, Лареа. Доколкото знам, Густаво Саяс не е кротко агънце, което затреперва веднага щом усети вълк. Той е умен и корав мъж, чийто бизнес невинаги е бил успешен. Има леко измъчен вид, може би заради миналото си или заради жена си, или Бог знае защо. Но в никакъв случай не е глупак, нито самохвалко.

— Почти не го познавам, но видът му наистина е такъв.

— Ако не е напълно убеден, че ще спечели довечера, не ви ли се струва подозрително, че толкова лековато рискува да разчисти пътя на вас, на жена си и на хипотетичната връзка, която имате или искате да имате? Ако спечели, нищо няма да се промени. Ако обаче загуби, нещо, което той самият може да предизвика с минимално усилие,

обещава да се отдръпне и да ви остави свободен път към едно щастливо бъдеще. Това не ви ли се струва доста странно?

Саяс, кучи сине, помисли си Мауро Лареа. Може би старият беше прав.

— Навярно съм мнителен — продължи Калафат, — но цял ден си блъскам главата и стигнах до заключението, че е много вероятно Густаво Саяс всъщност да иска да се отърве от жена си и да напусне острова. След посещенията на приятелите му тази сутрин разпитах тук-там и ми казаха, че двамата напоследък говорят за някакви семейни имоти, които притежават в Испания.

— Да, и аз чух за някакво наследство от първи братовчед.

— Братовчед, който умрял в кафеената им плантация скоро след като пристигнал от Испания и им завещал имоти в Андалусия.

— Недвижимо имущество. Къщи, лозя или нещо подобно.

— Ако вие спечелите тази вечер партията, невярната съпруга ще остане на грижите на предполагаемия си мексикански любовник. А той самият, с накърнена чест, но държащ на думата си мъж, ще си измие ръцете и ще бъде свободен да отлети. За родината майка или където поиска. Без излишен товар, без отговорности, без ищци, които да му търсят сметка. И без жена си.

Твърде сложно. Твърде объркващо, твърде заплетено. Но може би сред всичките тези безсмислици имаше нещо вярно, помисли си той.

— А как е с финансите?

— На приливи и отливи. Както и връзката с жена му.

— Има ли дългове към вас?

— Не бих отрекъл — отговори дискретно банкерът. — Финансовите обрати са нещо обичайно за начина им на живот. Както и свадите, препирните и сдобряванията. Той, изглежда, се старее, но сметките му никога не излизат, нито с кафеената плантация, нито с жена му. А тя харчи така, сякаш парите растат по дърветата, достатъчно е човек да я види.

— Разбирам.

— Така че още същата сутрин и в случай че изгуби играта, той ще си осигури достойно сбогуване с Куба. Запомнете, достатъчно е да ви остави да победите, за да се отърве от жена си, да ви я натресе на вас и да се махне оттук.

Колкото и странно да звучеше, в това обяснение имаше някаква логика.

— Страхотна двойка — прошепна bankerът и се изсмя тихо. — Е, не искам да ви плаша излишно. Възможно е всички тези предположения да са само бълнувания на един самонадеян старец, възможно е зад това предизвикателство да се крие единствено наранената гордост на мъж, манипулиран от съпругата си, или на жена, която отчаяно иска от мъжа си малко внимание.

Канеше се да каже: „Чул ви Господ“, но словоохотливият Калафат не му даде тази възможност.

— Едно е ясно обаче, че времето работи против вас, друже, затова предлагам да се съсредоточим върху стратегията ви. Кажете ми сега...

— Първо вие ми кажете нещо.

Възрастният мъж вдигна ръце с жест, с който сякаш казваше: „На ваше разположение съм“.

— Простете откровеността ми, дон Хулиан, но защо проявявате такъв интерес към нещо, от което в крайна сметка нищо няма да спечелите?

— От чисто протоколни съображения, разбира се. С вас стигнахме до заключението, че Саяс ви предизвиква на нещо като дуел, нали? В такъв случай, а и както е при всеки дуел, мисля, че се нуждаете от секундант. И понеже сте сам-самичък на този остров, а аз съм пазител на парите ви, чувствам се длъжен да бъда с вас.

Този път смехът му беше искрен. По дяволите, човече, значи, искаш да си ми бавачка. На моите години.

— Благодаря ви много, скъпи приятелю, но нямам нужда от никого, за да се срещна с един противник пред билиардната маса.

Под монголския мустак не се появи усмивка.

— Да видим дали ме разбирате, господине. Густаво Саяс си е Густаво Саяс. Ел Манглар си е Ел Манглар, а кръчмата на Чуча си е кръчмата на Чуча. Аз съм известен кубински banker, а вие сте разорен испанец, когото ветровете на случайността са довели в това пристанище. Мисля, че съм ясен.

Мауро Лареа мигновено си даде сметка, че Калафат е прав. Той се движеше по хлъзгав и може би враждебен терен, а bankerът му предлагаше нещо, което беше хем просто, хем благоразумно.

— Добре. И ви благодаря.

— Излишно е да казвам, че една сериозна партия билиард е много по-достойно начинание от гнусната търговия с нещастни африканци.

Но зловещата сянка на Новас и кораба му от Балтимор, натоварен с нашийници, вериги и сълзи, вече бе изчезнала от хоризонта на Мауро Лареа. Сега умът му бе зает с нови тревоги и предположения, кръвта му започваше да кипи от възбуда.

Банкерът стана и се приближи до прозореца, отвори щорите. Навън следобедът беше сивкав. Сивкав и тежък като олово, не се усещаше и най-малък полъх. Горещината беше задушлива, атмосферата — натежала от влага. Още не духаше вятър, нито валеше, но небето сякаш всеки момент щеше да се продъни.

— Наближава буря — прошепна той.

После отново потъна в мълчание, докато от улицата нахлуваха тракането на колелата на файтоните, свадливите викове на кочияшите и още десетки шумове и мелодии.

— Изгубете.

— Какво казахте?

— Изгубете, оставете го да ви победи — предложи Калафат с поглед, отправен към улицата.

Той не мръдна от мястото си, загледан в гърба на стареца, застанал до прозореца. Не го прекъсна, остави го да продължи.

— Изкарайте го от равновесие, нека види как плановите му се провалят. Объркайте го. После му предложете реванш. Втора партия. И тогава бъдете безпощаден.

Предложението беше като лъч светлина, която блесна в лицето му и го заслепи.

— Той е сигурен, че ще се борите с всички сили — продължи bankerът, като се обърна. — Освен предполагаемата ви любовна връзка със собствената му жена, той много добре знае колко е важно за вас да постигнете убедителна победа, за да затвърдите присъствието си в Хавана. Тук, на тази гореща земя, ние обожаваме героите, дори славата им да трае един ден.

Тогава Мауро Лареа си припомни усещанията, които бе изпитал предната вечер. Нещо сладостно и възбуждащо като ръка на гола жена под чаршафите бе пробягало по гърба му, когато се почувства отново видим и уважаван в очите на другите. Бе усетил прилив на енергия, на

смелост. Да престане да бъде призрак и да влезе отново в кожата на мъжа, какъвто беше доскоро, пък било и като спечели на билиард, звучеше примамливо като песен на сирена. Може би само заради това си струваше да приеме това безразсъдно предложение.

— Истината е, моето момче, че сте голям куражлия, щом сте приели облога на Саяс — обяви банкерът, като се отдели от прозореца и се върна при него.

Отдавна никой не бе го наричал така — „момче“. „Шефе“, „господарю“, „господине“ — това бяха обичайните обръщения към него. Мариана и Николас го наричаха „татко“ по суровия испански обичай. Никога не използваша думата „тате“ — по-нежна, толкова присъща в този Нов свят, който прие и тримата. Отдавна обаче никой не бе го наричал „момче“. И въпреки четиридесет и седемте години бурен живот, тази дума му се понрави.

Погледна стенния часовник над побелялата глава на банкера, до масленото платно, изобразяващо кейовете на залива в Майорка, откъдето дедите на Калафат бяха дошли на Карибите. Осем без двайсет, време беше да започне да се приготвя. Потупа с длан страничната облегалка на креслото, стана и взе шапката си.

— Щом ще бъда ваше протеже — каза той, като я нахлупи, — какво ще кажете да ме вземете и да ме поканите на вечеря преди битката?

После се отправи към вратата.

— Мауро — чу той името си, когато вече бе хванал дръжката.

Обърна се.

— Казват, че играта ви в „Лувъра“ била блестяща. Пригответе се да бъдете отново на висота.

22.

На излизане от ресторанта на булевард „Прадо“ западаха първите капки дъжд. Когато стигнаха в Ел Манглар, вече валеше като из ведро. По уличките течеше гъста кална вода, яростните пориви на вятъра отнасяха всичко, което не беше здраво закрепено. Тропическата буря сякаш бе решила да помете града. Кучетата лаеха, корабите бяха здраво завързани на кея, а на улиците не се мяркаше жива душа.

Единствените светлини, които ги посрещнаха при навлизането им в това кално тресавище, бяха няколко жълтеникави фенера, разпръснати хаотично, сякаш ръката на някой луд ги беше поставила най-случайно. Ако бяха дошли по същото време в друг ден, щяха да видят гъмжило от хора по уличките с ниски къщи: мулатки с приканващ смях и с разголена плът, току-що слезли на брега брадати моряци, мошеници, побойници, сводници и комарджии, изискани млади господа, елегантно облечени негри с наперена походка и с кама, скрита в ръкава, полуголи дечица, подгонили някоя котка, и едрогърди матрони, пържещи пръжки под порталите. Тези хора населяваха Ел Манглар денем и нощем, от зори до зори. Когато обаче каретата на банкера спря през кръчмата на Чуча, наоколо беше пусто.

Вътре вече ги очакваха. Огромен негр, покрит с мушамено наметало, ги посрещна до стъпенката на каретата с чадър в ръка. Върху калта бяха поставили здрава дъска, за да не нагазят до глезените в тинята. След пет стъпки се озоваха в кръчмата.

Заведението беше препълнено, сякаш всичко живо, което вятърът и дъждът бяха прогонили тази нощ от улиците, се беше събрало в него. Сантос Уесос, когото бе пратил там по-рано, се оказа напълно прав, когато сутринта му бе описал лаконично обстановката. Беше нещо средно между голяма кръчма, препълнена с посетители, и долнопробен бардак, ако се съдеше по вида на жените, които пиеха и се кикотеха с клиентите без всякакъв свян, благоприличие и смущение.

В този момент обаче не го интересуваха нито клиентелата, нито проститутките. Съзнанието му беше обсебено от това, за което бе дошъл.

— Каква ужасна нощ, господарю Хулиан — каза едрият слуга и се изсмя гръмогласно, докато сгъваше мокрия чадър.

Смехът разкри уста, пълна с огромни зъби. Беше възрастен мъж, по-висок дори от него самия въпреки гърбицата, която Мауро забеляза, когато негърът свали наметалото си.

— По-ужасна не може и да бъде, Орасио — измърмори банкерът, свали цилиндъра си и изтръска водата, събрала се на периферията му.

Значи, старецът е клиент на заведението — помисли си Мауро Лареа, докато изтръскваше водата и от своята шапка. — *Ами ако всичко това е номер, капан, заложен от Саяс и предполагаемия ми покровител? Спокойно, не се разсейвай, съсредоточи се*, каза си той. В същия момент една позната фигура изникна като сянка до него.

— Всичко наред ли е, момче? — попита той тихо.

— Горе е, току-що пристигна.

В този момент Орасио се обърна към него с дълбок поклон, при който гърбицата му изпъкна още повече.

— Добре дошли в скромното ни заведение, господин Лареа. Доня Чуча ви чака в синия салон. Насам, ако обичате.

— Саяс довел ли е някого? — попита той слугата, докато гигантът им проправяше път сред навалищата.

— Седем-осем господата дойдоха с него.

Кучият син, за малко да изругае той, но се сдържа, да не би някой от присъстващите да помисли, че се отнася за него. В подобни места, където юмруците и ножовете са толкова обичайни, колкото алкохолът, беше по-добре да си държи езика зад зъбите.

— Искам да стоиш зад гърба ми през цялото време. Надявам се, че си въоръжен.

— Как може да се съмнявате, господарю.

Двамата с банкера се качиха по дъсчената стълба, следвайки гърбицата на слугата Орасио; зад тях вървеше Сантос Уесос, скрил нож и пистолет под сарапето. Не забелязаха обаче и най-малък признак за дебнеща ги заплаха. Клиентите бяха погълнати от заниманията си. Едни, седнали сами, давеха грижите и мъките си в ром, други пиеха бира с компания и разговаряха високо, трети стояха около масите, на които се разиграваха карти, испански дуру и златни унци. Някои, а те не бяха малко, ухажваха проститутките с непристойни закачки или бъркаха под полите им и в деколтетата им, докато те се кръстеха

уплашено при всяка гръмотевица. В дъното на салона квинтет от мулати приготвяше инструментите си. С една дума, никой не им обърна внимание, въпреки че индианецът за всеки случай зае мястото си зад тях с военна прецизност.

На горния етаж се озоваха пред две големи врати от махагон. Резбовани, великолепни, предвещаващи това, което щяха да намерят в салона, тапициран със синя коприна, който през повечето дни беше здраво залостен, недостъпен за простолудието, което посещаваше долния етаж.

Вътре чакаха осмина мъже заедно с домакинята и с няколко от най-хубавите момичета в бардака, облечени предизвикателно. Всички, както и той, носеха раирани панталони и сюртуци в различни тонове на сивото, бели ризи с колосани яки и копринени вратовръзки, както повеляваха добрите маниери в тази, а и в която и да е друга столица.

— Добре дошли в скромното ми заведение — поздрави Чуча с кадифен глас, леко одрезгавял от времето, но все още изкусителен.

И кучешкият ѝ зъб проблесна. Шейсет и пет, седемдесет, седемдесет и пет. Беше невъзможно да се определят годините ѝ по лицето, увенчано с опънат сив кок. Както Калафат му бе казал по време на вечерята, в продължение на десетилетия била най-скъпоплатената проститутка на острова — заради големите ѝ очи с цвят на меласа и гъвкавото ѝ тяло на газела. И той не се усъмни в това нито за миг, когато видя все още изящната ѝ осанка и невероятните ѝ очи, които искряха на светлината на свещите.

Когато красотата ѝ на африканска кралица повехнала, бившата робиня, а по-късно любовница на видни господа, доказала, че също е хитра и предвидлива. Построила със собствени пари заведението. А разкошния салон обзавела с мебели, дарени ѝ от нейни поклонници, предоставени ѝ като залог от нейни длъжници или като наследство от някой апоплектик, намерил смъртта си между краката ѝ — а такива не били един и двама. Бронзови свещници, китайски вази, филипински скринове, портрети на чужди предци — по-бели, по-стари и по-грозни от нейните, кресла и огледала с позлатени рамки, и всичко това без никаква подредба, без дори зачатък на добър вкус. Крепящо и натруфено, отдаващо дан на най-отявлена показност.

Банкерът му беше казал, че Чуча отваря салона си само в изключителни случаи. Когато богатите собственици на захарни

плантации приключвали събирането на реколтата и пристигали в Хавана с претъпкани джобове. Когато в пристанището хвърлял котва някой военен кораб на Нейно Величество, когато искала да представи в обществото нова пратка млади проститутки, току-що пристигнали от Ню Орлиънс. Или когато някой клиент се нуждаел от неутрална територия за събитие като тазвечерното например.

— Радвам се да ви видя отново, дон Хулиан. Бяхте ни позабравили — обърна се негърката към банкера, като му подаде ръка с аристократичен жест. — И се радвам да се запозная с нашия гост — добави тя, като го прецени с опитно око. Запази обаче коментарите за себе си и продължи: — Е, господа, мисля, че вече всички са тук.

Мъжете кимнаха утвърдително.

Сред размяната на толкова поздравии, сред толкова непознати лица и такова изобилие от мебели и украшения погледите на Мауро Лареа и на Саяс още не се бяха срещнали. Направиха го в момента, в който Чуча се обърна към тях:

— Дон Густаво, господин Лареа, ако обичате.

Останалите присъстващи, съзнаващи второстепенната си роля, отстъпиха назад. Най-после двамата противници се видяха открито, лице в лице. Гласовете замлъкнаха като отрязани с нож; през отворените балкони долетя плющенето на едрите капки върху локвите на улицата.

Светлите очи на Саяс бяха все така непроницаеми, както предната вечер в „Лувъра“. Светли и воднисти, неподвижни, те не издаваха с нищо какво се крие зад тях. Видът му излъчваше увереност. Висок, представителен, добре облечен, с безукорно сресана коса и с несъмнено благородна кръв, течаща във вените му. Без никакви бижута и украшения: нито пръстени, нито игли за вратовръзка, нито верижка на часовник. Като него.

— Добър вечер, господин Саяс — каза той, като му протегна ръка.

Мъжът на Карола Горостиса стисна дланта му с премерен жест.

— Донесох собствените си щеки, надявам се да нямате нищо против.

Мауро Лареа даде съгласието си с леко кимване.

— Мога да ви дам една, ако желаете.

Той отказа.

— Ще използвам някоя от заведението, ако доня Чуча е съгласна.

Тя кимна утвърдително и после ги поведе към масата в дъното на залата. Изненадващо хубава за подобен бардак, прецени я той с бърз поглед. Голяма, без джобове, добре нивелирана. Над нея — огромен бронзов полилей с три лампи, висящ от тавана на дебели вериги. Наоколо — бронзови плювалници и резбовани столове, наредени до стената. В един ъгъл, под маслено платно, преливащо от голи нимфи, беше стойката за щеките. Той се отправи натам.

През това време Саяс отвори кожения калъф и извади от него великолепна щека от полирано дърво, с кожен накрайник и с фамилното му име, гравирано на дръжката. Той пък изпробва щеките, които предлагаше заведението, като търсеше подходящ размер и структура. После всеки взе парче креда и натърка с нея върха, след което напудри обилно ръцете си с талк, за да попива влагата. Не се погледнаха отново, всеки беше съсредоточен върху това, което правеше. Като двама дуелисти, приготвящи оръжията си.

Двамата познаваха добре основните правила на играта, така че само уточниха някои подробности. Френски билиард, трибордов карамбол. Това, на което се бяха обзаложили, беше твърдо уговорено между двамата от предната вечер.

През ума му повече не мина нито едно съмнение относно абсурдността на тази игра. Тревогите му сякаш бяха пометени от бурята, която все така бушуваше над Ед Мангдар. Коварната съпруга на противника му се разтвори в мъглата, същото сториха далечното и близкото му минало, произходът му, сполетялата го катастрофа, надеждите му и неясното му бъдеще. Всичко се изпари от съзнанието му: от този момент той щеше да е само ръце и пръсти, зорки очи, здрави сухожилия, изчисления, точност.

Когато дадоха знак, че са готови, придружителите и проститутките млъкнаха и застанаха на благоразумно разстояние от масата. В салона се възцари гробна тишина, докато от долния етаж долитаха звуците на кадрил, примесени с глъчта на клиентите и силното трополене на танцуващите по дъските на пода.

Тогава Чуча, с очите си с цвят на мед и златния си зъб, влезе в ролята на съдия от първа инстанция. Сякаш се намираха в официална зала на Двореца на капитан-генералите, а не в тази кръстоска между

публичен дом и пристанищна кръчма в най-долнопробния квартал на колониална Хавана.

Хвърли във въздуха златен дублон, който да определи кой ще е пръв. Когато той падна в ръката ѝ, строгият профил на испанската кралица Исабела II посочи този, който щеше да нанесе началния удар.

— Дон Мауро, вие сте пръв.

23.

Топките се плъзгаха по сукното с шеметна скорост, въртяха се около оста си, отскачаха от бордовете и се удряха една в друга понякога с мек звук, а понякога с остро изтракване. Играта бързо се превърна в напрегната битка, в която никой не отстъпваше нито педя — без грешки, без пропуски, без компромиси. Една хипнотизираща игра, която изправяше един срещу друг двама мъже с напълно различни стилове и темперамент.

Добър беше Густаво Саяс, много добър, призна Мауро Лареа. Леко високомерен в позиционирането, но ефикасен и блестящ в отиграването на топките — с ловки удари и ходове, великолепно замислени зад непроницаемото му лице. Мауро Лареа, от своя страна, нанасяше ударите със страст, в крехко равновесие между това, което разумът му нашепваше, и яростния порив на интуицията му. Изящен стил срещу разнолика, смесена игра, показващи недвусмислено школите, от които двамата произлизаха — градски салони срещу долнопробни кръчми, изникнали до шахтите и галериите. Ортодоксалност и хладен ум срещу пламенна страст и разнородност.

Телата и темпераментите им бяха също толкова различни, колкото начинът им на игра. Саяс — слаб, източен. Хладнокръвен, с безукорно сресана назад коса, откриваща оплешивяващото му чело; непредсказуем зад светлите очи и пресметнатите движения. За разлика от него, Мауро Лареа излъчваше страст от всичките си пори. Навеждаше се поривисто над масата, докато брадичката му застанеше на една линия с щеката и почти я допреше. Гъстата му коса ставаше все по-непокорна, той свиваше гъвкаво краката и изпъваше ръцете, за да се прицели, да засили, да изстреля топката.

Точките се трупаха заедно с напредването на нощта, с постоянно изравняващ се резултат, в преследване на целта, определена от правилата: онзи, който пръв отбележеше сто и петдесет карамбола, щеше да е победителят.

Следваха стъпките си един друг като два гладни вълка; в редките случаи, когато разликата беше от четири-пет точки, скоро успяваха да

изравнят. Двайсет и шест на дваайсет и девет, безкрайни обикаляния на масата с щека в ръка, още креда. Седемдесет и две на седемдесет и три, още талк на ръцете, кожен връх срещу слонова кост. Единият изпреварваше, другият изоставаше; единият не напредваше, другият бележеше точки. Сто и пет на сто и осем. Разликата във всеки момент беше минимална, докато стигнаха до финалната права.

Може би ако Калафат не го бе предупредил, той щеше да играе така до края. Сега обаче беше нащрек, искаше да се увери дали подозренията на банкера накрая ще се окажат основателни. Възможно е Саяс да иска да загуби, беше му казал Калафат, когато бяха в кабинета му. И старецът се оказа прав, защото, когато Саяс стигна до сто и четиридесетия карамбол, когато вече бе доказал пред Бог и пред хората виртуозността си, играта му започна едва забележимо да отслабва. Нищо явно, никакъв биещ на очи пропуск, само някоя дребна неточност, някой твърде рискован удар, завършил с неуспех, някоя топка, разминала се на милиметри от мишената.

Тогава Мауро Лареа го изпревари убедително с четири точки. След като обаче отбеляза сто четиридесет и петия си карамбол, той неочаквано започна да греши със същата изобретателност, с която го правеше съперникът му. Дребен пропуск при контраатака, топка, която спира почти до целта, страничен удар, на който не му достига съвсем мъничко инерция.

Когато резултатът се изравни на сто четиридесет и шест точки, Густаво Саяс вече бе забелязал маневрите на съперника си и започна да се поти обилно. По слепоочията, по челото, по гърдите. Кредата му падна на земята и той изруга през зъби, в очите му се появи тревога. Както старецът бе предусетил, неочакваното поведение на Мауро Лареа го изваждаше от равновесие. Току-що бе осъзнал, че противникът му няма ни най-малкото намерение да се впише в плановете му и да го остави да загуби.

Напрежението се усещаше във въздуха, осезаемо като гъста пелена, в салона се чуваше единствено някое прокашляне, плющенето на дъжда през балконите и шумът от играта на масата. В три и дваайсет след полунощ, с изравнен резултат от сто четиридесет и девет карамбола и само един до финала, дойде редът на Мауро Лареа.

Стисна дръжката, наведе се. Прокара щеката през извивката, оформена от пръстите му, видяха се отново следите, оставени на

лявата му ръка от експлозията в „Три луни“. Прецени, пригответи се да стреля, прицели се. И когато понечи да нанесе удара, се спря. Настана пълна тишина, докато той бавно се изправяше. Погледна съсредоточено щеката, после вдигна очи. Калафат си сучеше краищата на мустаците, до него Чуча го наблюдаваше със странните си очи с цвят на меласа, впила пръстите си в ръката на гърбавия. Четири проститутки се притискаха една до друга и си гризяха ноктите, някои от приятелите на Саяс гледаха с мрачна тревога. Зад тях съзря множество хора, някои дори се бяха покачили на мебелите, за да виждат по-добре — брадати рошави мъже, негри с халки на ушите, повехнали проститутки.

Тогава осъзна, че шумовете от кръчмата са секнали, че не се чува музика, нито трополене на крака върху дъските. Нито фанданго, нито румба, нито танго — долу не беше останал никой. Всички се бяха качили по стълбата и бяха влезли през вратата от скъпоценно дърво, която бележеше границата между долу и горе; между мястото, отредено за простолюдието, и пищния салон, предназначен за галениците на съдбата. И сега, притиснати един към друг, наблюдаваха в захлас ожесточената игра между тези двама господата, очаквайки нетърпеливо развързката.

Отново стисна щеката, отново се наведе, прицели се и най-после нанесе удара. Бялата топка, която би могла да сложи край на партията и да извести победата му, се плъзна стремително по сукното, удари три пъти бордовете и решително се отправи към другите две топки. Мина на косъм от червената, но не я докосна.

В салона се разнесе хриплив шепот. На ход беше Саяс.

Отново напудри с талк ръцете си — не спираше да се поти. После обмисли стратегията си, гледайки съсредоточено сукното. Опитва се да предвиди последиците от тези финални ходове. Изобщо не му бе минало през ума, че Мауро Лареа съзнателно ще се откаже от победата, от възможността да бъде с Карола и от славата, която щеше да го направи известен в цяла Хавана. Въпреки объркването си ударът му беше безупречен и ефикасен. Топката се удари в трите избрани борда, после се отправи към другите две топки. Скоростта ѝ обаче започна да намалява. Постепенно, бавно. Накрая спря, когато ѝ оставаше съвсем малко, за да стигне целта си.

Зрителите едва сдържаха виковете си на възхищение и разочарование. Лицата се намръщиха, напрежението нарасна. Броят на точките оставаше непроменен. Ред на Лареа.

Можеше да стои пред тази маса, докато настъпеше Лазаровден, Коледа или Великден — нямаше намерение да се предаде. Или — което беше същото — отказваше да победи. И за тази цел прецени още веднъж ъглите и претегли възможностите, предвиди последиците, стисна щеката, леко извърна таза, наведе се. Резултатът от удара беше такъв, какъвто го беше предвидил. Вместо да опише триъгълник, топката удари само два борда. Точно когато трябваше да удари третия, тя спря до него.

Този път зрителите не се сдържаха. Виковете им огласиха половината квартал. Бели, черни, богати, бедни, търговци, моряци, пияници, уличници, земевладелци, престъпници, почтени хора и злосторници. Вече всички предусещаха, че целта на двамата мъже, вкопчили се в отчаяна битка, е да изгубят. Изобщо не ги интересуваха причините, които се криеха зад това странно тяхно поведение. Искаха да видят със собствените си очи кой от двамата ще успее да наложи волята си.

Удари четири и половина, когато Саяс реши, че не е в негова изгода да поддържа този безумен ритъм. Наистина първоначалното му намерение беше да изгуби, но не бе предполагал, че нещата ще се развият така. Този проклет мексиканец или проклет сънародник испанец, или какъвто там беше, го объркваше. С изскочили като въжета вени на шията, със сюртук, който сякаш всеки момент щеше да се пръсне на раменете му, с коса, разрошена от самия Сатана, и дръзката игра на човек, свикнал да заобикаля пропасти в тъмнината, Мауро Лареа изглеждаше готов да се бие до последен дъх и да превърне някогашния крал на билиярда в посмешище на острова. Тогава осъзна, че единственият начин да излезе все пак с достойнство от това положение, е да спечели.

След двайсет минути и след няколко ювелирни хода оглушителни възгласи оповестиха края на партията. Заваляха поздравления и към двамата, а през това време Чуча и верният й Орасио, които дотогава бяха стояли безмълвни най-отпред, изтикваха от синия салон промъкналата се вътре тълпа. Приятелите на Саяс го поздравиха, въпреки че беше изгубил. Проститутките го обсипаха с

ласки. Намигна на застаналия отзад Сантос Уесос, а на Калафат хвърли съучастнически поглед. „Добра работа момче“, сякаш чу той думите на стареца изпод мустака му. Постави дясната си ръка на гърдите и тържествено наведе глава в знак на благодарност.

После се приближи до един от балконите и вдиша жадно нощния въздух. Вече не валеше, бурята бе отминала в посока към Флорида или към Бахамските острови, оставяйки след себе си прелюдия за свежо утро. Скоро щеше да прозвучи утринният топовен гърмеж откъм форта. Тогава портите на градските стени щяха да се отворят и през тях щяха да влязат хората, запътили се към работните си места, и каруците със стока към пазарите. В пристанището щеше да закипи обичайната суматоха, магазините щяха да подновят дейността си, двуколките и файтоните щяха да затрополят по улиците. Нов ден щеше да започне в Хавана, а той отново щеше да стои над зейнала в краката му пропаст.

От балкона видя последните клиенти на заведението, които се изгубиха сред сенките на калните улички. Помисли си, че би трябвало да последва примера им и да се върне в пансиона с файтона на Калафат, за да си почине. Или пък би могъл да остане и да завърши нощта в леглото с някоя проститутка от заведението. След като се освободи от напрежението, бе забелязал, че някои от тях са извънредно съблазнителни със сладострастните си деколтета и тънките си талии, пристегнати в тесни корсети.

Всяка от тези две възможности щеше да бъде разумен начин да приключи тази трескава нощ — да спи сам в стаята си на улица „Меркадерес“ или притиснат до топлото тяло на една жена. Само че накрая нито една от тези възможности не се сбъдна.

Когато отдели поглед от улицата и обърна очи към салона, видя, че Саяс още държи щеката в ръце, докато приятелите му разговаряха и се смееха около него. Привидно участваше в разговорите и смеховете, но Мауро Лареа знаеше, че още не е преглътнал поражението, предрешено като победа. Знаеше, че в душата на този мъж е забита стрела. И също така знаеше как може да я извади.

Приближи се до него, протегна му ръка.

— Моите поздравления и моето уважение. Докажете, че сте отличен противник и невероятен играч.

Зетят на бъдещия му сват измърмори няколко думи на благодарност.

— Смятам, че въпросът между нас е приключен — добави Мауро Лареа, като сниши глас. — Предайте, моля ви, моите почитания на съпругата си.

Забеляза как Саяс гневно присви устни.

— Освен ако...

Преди да довърши фразата, вече знаеше, че ще се съгласи.

— Освен ако не искате реванш и не решите да играете истински.

24.

Всички, с изключение на Калафат, се изненадаха от обявяването на новата партия. „Изгубете, объркайте го, после му предложете реванш“, бе го посъветвал банкерът. И когато моментът настъпи, той си каза: защо пък не?

— Извикай доня Чуча, момиче — каза той на една проститутка с детинско лице и обилна плът.

Съдържателката пристигна тутакси.

— С господин Саяс решихме да изиграем втора партия — обяви той с невъзмутим тон. Сякаш след петте часа изтощителна игра това беше нещо съвсем естествено.

— Разбира се, господа, разбира се.

Златният ѝ кучешки зъб проблесна като фара на Ел Моро, докато тя раздаваше заповеди на питомките си:

— Напитки за гостите, вода и лед, бутилки с алкохол. Пометете пода, изчистете сукното, донесете талк, качете бели хавлиени кърпи. Подредете този салон, изглежда безобразно, в името на пресветата Ошун. Ако господата желаят да се освежат, моля, последвайте ме.

На него му се падна баня с голяма вана в средата и сладострастни сцени, изрисувани на стената. Весели пастирки с вдигнати поли и необичайно добре екипирани ловци; воайори със смъкнати панталони, дебнеци иззад храстите, моми, обладавани от мощни момци, и други подобни изображения, създадени от ръката на някой посредствен в боравенето с четката, но за сметка на това надарен с богато въображение художник.

— Господи, какво безсрамие — прошепна саркастично той, докато се миеше, гол до кръста, в един леген. Сапунът миришеше на виолетки. Натърка с него ръцете, подмишниците, лицето, врата и наболата си брадичка, която се нуждаеше от хубав бръснарски нож. После си изплакна устата и изплю водата. Накрая прокара мокрите си пръсти през непокорната коса, опитвайки се да я приглади.

Водата му се отрази добре. Отми от кожата му потта, примесена с талк, тютюн и креда. Проясни ума му. Тъкмо триеше гърдите си с

кърпата, когато някой почука на вратата.

— Господинът желае ли да се облекчи? — попита една красива жена, впивайки поглед в тялото му. Той отказа.

Изгърси през отворения прозорец ризата, която преди беше безупречно бяла и колосана и която сега приличаше на нагънат мях, изпъстрен с петна. Тъкмо я обличаше, когато отново почукаха на вратата. Той даде разрешение, вратата се отвори. На прага не се появи друга проститутка, за да му предложи прелестите на плътта си, нито негърът Орасио, за да го пита дали всичко е наред.

— Трябва да говоря с вас.

Беше Саяс, отново с безупречен вид. В гласа му нямаше дори нотка сърдечност. В отговор той го покани с жест да влезе.

— Искам да се обзаложа с вас.

Пъхна дясната си ръка в ръкава на ризата, преди да отговори. *Спокойно* — каза си. — *Това се очакваше, нали? Нека видим какво ще каже.*

— Това и предполагам — отвърна той.

— Искам обаче да ви предупредя, че в момента не разполагам с пари в брой.

И таз добра — каза си. — *А как мислиш, че съм аз?*

— Да отменим тогава играта — предложи той, пъхайки другата си ръка в свободния ръкав. — Аз няма да възразя. Приберете се вкъщи и все едно че нищо не се е случило.

— Нямам такова намерение. Смятам да направя всичко възможно, за да ви победи.

Тонът му беше сдържан, без следа от самохвалство. Или поне така му се стори, докато пъхаше ризата в панталона си.

— Това предстои да се види — отсече той, привидно зает с обличането си.

— Макар че, както току-що ви казах, искам преди това да ви предупредя за положението си.

— Добре, слушам ви.

— Не съм в състояние да заложа пари в брой, но мога да ви предложа нещо друго.

От гърлото на Мауро Лареа се изтръгна циничен смях.

— Знаете ли, Саяс? Не съм свикнал да излизам на двубой с толкова префинени мъже като вас. В света, от който идвам, всеки слага

на масата това, което има. А ако не разполага с нищо, се оттегля с чест и това е всичко. Така че, ако обичате, не усложнявайте нещата.

— Това, което мога да заложа, са едни имоти.

Обърна се към огледалото, за да си нагласи яката. *Значи си от коравите, приятелю.*

— В Южна Испания — продължи Саяс. — Залагам къща, винарска изба и лозя, а на вас предлагам да заложите сумата от трийсет хиляди дууро. Излишно е да казвам, че общата стойност на имотите ми е много по-висока.

Мауро Лареа се усмихна с лека горчивина. Предлагаше да заложи наследството, получено от братовчед си, същото, с което толкова се перчеше жена му. *Може да си надменен испанец — помисли си той, — но тропикът ти е изпил ума, приятелю.*

— Залогът е доста рискован, не мислите ли?

— Твърде рискован. Но нямам друг избор — отвърна студено той.

Тогава се обърна, все още оправяйки яката на ризата.

— Настоявам, нека забравим за това. Вече изиграхме една забележителна партия. На теория спечелихте вие, а на практика — аз. Да отменим, ако искате, следващата игра, все едно че никога не съм ви предлагал реванш. И всеки ще поеме по пътя си. Няма никакъв смисъл да насилваме нещата.

— Предложението ми е твърдо.

Той пристъпи към него. Вече се чуваше кукуригането на петлите в Ел Манглар.

— Знаете ли, че никога не съм се домогвал до жена ви?

— Упорството ви да изгубите играта потвърждава това.

— А знаете ли, че тя има парите, от които явно се нуждаете отчаяно? От едно наследство по майчина линия, аз ѝ ги донесох от Мексико. Приятел съм на брат ѝ. Това е единствената връзка между мен и нея.

Густаво Саяс с нищо не показва, че е изненадан от това признание.

— Предполагах нещо такова. Но да кажем, че съпругата ми е извън непосредствените ми планове. Както и личните ѝ финанси.

Думите и тонът му потвърждаваха подозренията на банкера. Саяс чисто и просто искаше да замине, при това сам. Да каже сбогом

на Куба, на жена си и на миналото си. И за тази цел беше готов да заложи всичко. Ако спечелеше, хем запазваше имотите си, хем получаваше пари в брой, с които щеше да замине. Ако загубеше, оставаше прикован към досегашния си живот и към една жена, която явно не обичаше. Тогава си спомни онова, което му бе разказала за него собственичката на пансиона. За неясното му минало. За семейните въпроси, които братовчедът бе дошъл да уреди. За съществуването на друга жена, която го бе оставила.

— Вие най-добре си знаете...

Ризата най-сетне беше на мястото си. Леко измачкана и мръсна, но все още приемлива. Сега оставаше да вдигне тирантите.

— Трийсет хиляди дуру от ваша страна и три имота от моя. Ще ги разиграем на сто карамбола и нека спечели по-добрият.

Той постави ръце на кръста, както често правеше в един отминал етап от живота си. Когато се пазареше яростно за цената на среброто си, когато се бореше със зъби и нокти за някое находище или жила. Сега несъзнателно повтаряше същия предизвикателен, дързък жест.

В очите на андалусеца съзря да отминава тъжният кораб на търговците на роби, видя безочливото лице на Карола Горостиса, нощите, в които бе спал на земята, заобиколен от койоти и чинакоси на път за Веракрус, сделката с хладилния кораб, предложена от Калафат, в която вече никога нямаше да участва, и безцелното блуждаене из хаванските улици с душа, изпълнена с горчилка.

И си помисли, че най-после е време да заложи съдбата си на една карта.

— Как ще ми гарантирате, че предложението ви е искрено?

В главата му прозвучаха гласове, които дотогава се бяха смълчали, притаили дъх в очакване на следващия му ход. Андраде, Урсула, Мариана. *Но как ще заложиш трийсет хиляди дуру, като собствения ти капитал не стига дори до половината?*, изляя пълномощникът. *Да не смяташ, негоднико, да вземеш от парите ми, за да участваш в подобно безумие?*, изкряска свекървата на дъщеря му, удряйки с бастуна по пода. *За бога, татко, спомни си за Нико. За това, което си бил. За детето, което чакам.*

А ако спечеля? — възрази той.

За какво са ти тези имоти в Испания, колкото и скъпо да струват? — нападнаха го и тримата едновременно.

За да ги продам и с парите, които ще получа, да се върна в Мексико. В дома ми, при вас.

— Ако думата ми не ви е достатъчна, предложете свидетел.

— Искам дон Хулиан Калафат да бъде посредник. Да бъде свидетел на облога и да присъства на играта.

Каза това рязко и категорично, с онази дързост, която му бе присъща преди години, когато щеше да се изсмее, ако някой му кажеше, че ще разиграва бъдещето си в един хавански бордей.

Саяс излезе да говори с банкера, а той остана сам в банята, сред блудкавите персонажи, изрисувани на стените и заети с плътските си занимания. В този момент осъзна, че вече няма връщане назад.

Канеше се да завърже вратовръзката от сива коприна, когато се спря.

— По дяволите — процеди той през зъби. В името на старите времена в мините, на онези вечни партии в бордеите, където бе научил всичко, което знаеше за билиярда, той я свали и се върна в синия салон.

Калафат разговаряше тихо с Густаво Саяс до един балкон. Приятелите му се забавляваха с момичетата, които още бяха будни. Чуча и Орасио оправяха картините по стените, които тълпата бе разместила.

— Надявам се облеклото ми да не ви смуцава.

Всички погледи се обърнаха към него. *Не забравяйте, че е почти шест часът сутринта и се намираме в бардак. И че ни предстои оспорвана битка*, каза им мислено той.

Двамата противници се приближиха до масата и банкерът извади вечната си пура изпод мустака.

— Господа, госпожици, по изрично желание на играчите партията ще се проведе в тесен кръг. Ще останат като свидетели само собственичката на заведението, Орасио — като помощник на играчите, и моя милост, ако двамата господа нямат нищо против.

Те се съгласиха с кимване на глава, докато приятелите на Саяс изразиха открито недоволството си. Въпреки това скоро напуснаха салона в компанията на момичетата. Сантос Уесос излезе след тях, като преди това размени съучастнически поглед с господаря си.

Внушителната врата се затвори след тях и Чуча напълни чашите с ракия.

— Отново ли става въпрос за мъжка чест, или имате намерение да правите облози? — попита тя. Печалбите от момичетата от вечерта бяха ниски и тя се надяваше да получи допълнителна облага от тази непредвидена развръзка.

— Аз ще се погрижа за разходите, жено. Ти само хвърли монетата, когато ти кажа.

Банкерът церемониално обяви условията на облога:

— Трийсет хиляди дуру в брой от страна на дон Мауро Лареа де лас Фуентес и имущество, състоящо се от градска къща, винарска изба и лозя в прочутата испанска община Херес де ла Фронтера, от страна на дон Густаво Саяс Монталво. Съгласни ли са двамата заинтересувани да зложат гореописаното на сто карамбола и ще потвърди ли това доня Мария де Хесус Саласар?

Двамата мъже измърмориха утвърдително, а Чуча постави тъмната си костелива ръка на сърцето и произнесе решително: „Да, господине“. После се прекръсти. Бог знае колко подобни безумия бе видяла през всичките тези години в бардака си.

Утринната светлина вече нахлуваше през балконите, когато кралицата на Испания отново полетя във въздуха. Този път се падна на Саяс да нанесе началния удар и така започна партията, която щеше да промени завинаги съдбата на двамата.

Напрежението, което съпътстваше нощната партия, призори премина в свирепост. Зеленото сукно се превърна в бойно поле, а играта — в жестока битка. Отново имаше великолепни серии от карамболи и зашеметяващи удари, главозамайващи траектории, невъзможни ъгли, преодолявани с умение и секваща дъха ярост.

Известно време в играта цареше равновесие. Той беше със запретнати над лактите ръкави, разкриващи белезите и мускулите му, които вече не дълбаеха скалата, нито изтръгваха сребро, но бяха все така здрави. Въпреки обичайната си сдържаност Густаво Саяс скоро последва примера му и също си свали сюртука. Бледата утринна светлина скоро отстъпи място на ярките лъчи на слънцето. Двамата се потяха и дотук беше общото между тях. Във всичко останало ги делеше истинска пропаст. Мауро Лареа — импулсивен, почти брутален. Саяс — все така хладнокръвен, но вече без премислената ювелирност в играта си. И двамата бяха на границата на силите си.

Продължаваха трескаво да нанасят удари с щеката пред уморения и очаквателен поглед на Калафат. Орасио бе затворил щорите и вееше с ветрило на Чуча, дремеща в едно кресло. Два часа след като бяха започнали безумната партия, равновесието взе да се пропуква. След като премина границата от петдесет карамбола, Мауро Лареа започна да изпреварва. В началото пукнатината беше малка, но по-късно се разшири като финото стъкло на чаша, която се напуква. Петдесет и един на петдесет и три, петдесет и два на петдесет и шест. Когато отбеляза шейсетия, Саяс изоставаше със седем точки.

Навярно андалусецът би могъл да навакса. Може би ако беше спал няколко часа, ако беше сложил нещо в стомаха си или беше изпил няколко чаши кафе. Или ако не го смъдяха така очите, или не му се схващаха ръцете и не му се повдигаше. Дали заради едното, или заради другото, факт беше, че не успя да овладее положението. И когато си даде сметка, че изоставя с няколко точки, за втори път изгуби контрол. Играта му се влоши. Удряше топките извънредно бързо и със свити устни. С раздражено изражение. Една сериозна грешка доведе до неприятен пропуск. Разликата се увеличи.

— Налей ми чашата, Орасио.

Сякаш очакваше да намери в ракията стимула, от който се нуждаеше, за да увеличи точките си.

— Вие искате ли, дон Мауро? — попита слугата. Бе престанал да вее на Чуча, когато видя, че е заспала, отпуснала дългите си черни ръце покрай тялото и опряла глава върху една кадифена възглавница.

Той отказа, без да откъсва очи от върха на щеката. Саяс обаче отново посочи своята. Гърбавият я напълни.

Може би не му достигна душевна сила, може би бе физически изтощен. Навярно заради всичко това или по някаква друга причина, която той никога нямаше да узнае, Густаво Саяс започна да пие чаша след чаша. Никога нямаше да разбере дали го направи, за да намери необходимия стимул или за да хвърли вината върху тези последни чаши за загубата си, която ставаше все по-очевидна. Четиридесет и пет минути по късно той хвърли яростно щеката. После опря длани върху стената, наведе се и повърна в един от бронзовите плювалници.

Този път нямаше викове, нито приветствия, които да посрещнат победата на Мауро Лареа. Нямаше ги клиентите, нито проститутките, нито приятелите на противника му. Той също не изпита особено

желание да се радва: всичките стави на тялото му се бяха сковали, ушите му бучаха. Челюстта го болеше, пръстите му се бяха схванали, а съзнанието му беше обгърнато от гъста мъгла, като онази, която сутрин се надига от морето.

Старият Калафат го върна към реалността със силно потупване по рамото. Той за малко да завие от болка.

— Честито, момче.

Започваше да излиза от ямата, в която бе затрупан.

Едно ново бъдеще го очакваше отвъд океана.

III XEPEC

25.

Ръждясалите резета на капациите отказваха да помръднат. След усилията на двамата мъже те най-после отстъпиха, пантите заскърцаха и стаята се изпълни със светлина. Призрачните силуети на мебелите изплуваха от тъмнината.

Мауро Лареа повдигна един от чаршафите и отдолу се появи диван, тапициран с овехтял червен сатен. Повдигна друг и видя маса от палисандър без един крак. В дъното съзря огромна камина с останките от последния огън. До нея, на земята, лежеше мъртъв гълъб.

Стъпките му отекваха, докато обикаляше внушителното помещение. Служителят от нотариата, след като му помогна да отвори централния балкон, застана на прага. В очакване.

— Значи, никой не е поддържал къщата в последно време? — попита той, без да го погледне. После дръпна друг чаршаф — под него откри изтърбушено кресло със странични облегалки от орехово дърво.

— Доколкото знам, никой, господине. Откакто дон Луис замина, никой не е идвал тук. Но е занемарена от много години.

Мъжът говореше мазно и с привидно раболепие. Не задаваше открито въпроси, макар и да не криеше любопитството, което пораждаше в него задачата, възложена му от нотариуса: „Ангуло, заведете господин Лареа в къщата на дон Луис Монталво на улица «Торнерия». А после, ако ви остане време, придружете го до избата на улица «Муро». Аз вече имам две уговорени срещи, ще ви чакам да се върнете в един и половина“.

Докато новият собственик обикаляше къщата с бързи стъпки и смръщено изражение, Ангуло нямаше търпение огледът да приключи, за да отиде в гостилницата, в която обядваше всеки ден, и да събщи новината. Всъщност в момента вече обмисляше как да формулира фразите, за да постигне по-голям ефект. „Един «индиец»^[1] е новият собственик на къщата на Дребосъка“ — това звучеше добре. Или трябва първо да каже, че Дребосъка е ритнал камбаната, а после, че един „индиец“ е купил къщата му?

Както и да го кажеше, двете ключови думи бяха „Дребосъка“ и „индиец“. Дребосъка, защото така цял Херес щеше да разбере какво се е случило с Луис Монталво, притежателя на прякора и на къщата дворец — умрял и погребан в Куба. И „индиец“, защото този беше етикетът, който той веднага лепна на този чужденец с доста интересна външност, който тази сутрин бе влязъл в нотариалната кантора с твърда крачка, представи се с името Мауро Лареа и привлече вниманието на всички присъстващи.

Докато мършавият Ангуло вътрешно се наслаждаваше, предчувствайки бомбата, която щеше да хвърли, двамата обикаляха стая след стая под аркадите на горния етаж — още два оскъдно мебелирани салона, голяма трапезария с маса за осемнайсет сътрапезници и столове за по-малко от половината, малък параклис без нито едно украшение и много спални с легла и изтърбушени дюшеци. През процепите на капациите се промъкваха слънчеви лъчи, но общото впечатление беше за полумрак, обгърнат от неприятен мирис на мухъл и животинска урина.

— Предполагам, че горе са стаите за прислугата и за ненужните вещи — каза Ангуло, като посочи към тавана.

Плочките от Тарифа и мраморът от Генуа, с които бе застлан подът, бяха покрити с мръсотия. Някои врати бяха излезли от пантите, имаше счупени стъкла на прозорците, а бледожълтата боя по стените отдавна бе започнала да се лющи. Една котка с котило изсъска от ъгъла на голямата кухня, явно почувствала се заплашена в ролята си на господарка на тъжната стая със студени печки, опушени тавани и празни съдове.

Упадък, помисли си той, като се върна в двора, по чиито колони пълзяха на воля увивни растения. Точно тази дума търсеше от няколко минути в ума си. Тази къща излъчваше усещане за упадък, за дълги години на занемара.

— Искате ли сега да отидем да видим избата? — попита служителят без особено въодушевление.

Мауро Лареа извади часовника от джоба си, докато все така оглеждаше новата си собственост. Две стройни палми, множество саксии с подивели аспидистри, фонтан без вода и две стари плетени кресла свидетелстваха за приятните часове на хлад, които този прекрасен двор бе предоставял някога на обитателите си. Сега под

арките от дялан камък краката му стъпваха по суха кал, смачкани листа и животински изпражнения. Ако беше по-меланхоличен, щеше да се запита какво е станало с някогашните обитатели на този дом, с децата, които са тичали из него, за възрастните, които са отпочивали, любели са се, разговаряли са във всяко помещение на къщата. Но тъй като сантименталните въпроси не му бяха присъщи, той само установи, че остава половин час до срещата му.

— Ако не възразявате, предпочитам да го отложа за по-късно. Ще се върна пеша до кантората, не е необходимо да идвате с мен. Ще се оправя и сам.

Тонът на гласа му с акцент от други земи беше категоричен, така че Ангуло не настоя. Разделиха се при вратата, като всеки от тях желаше час по-скоро да остане сам: той — за да осмисли това, което току-що бе видял, а мършавият служител — за да изтича в гостилницата, където ежедневно обменяше новини и клюки, които научаваше благодарение на работата си.

Това, което Ангуло дори не подозираше, бе, че въпреки самоувереното си държане на богаташ от колониите, въпреки изисканата външност и твърдия си глас, в действителност Мауро Лареа бе объркан като него. Когато отново излезе на улицата, в главата му се тълпяха безброй въпроси, но той процеди само един, отправен към самия него, който обобщаваше същността на всички останали:

— Какво, по дяволите, правиш тук, глупако?

Знаеше, че всичко това е негова законна собственост. Бе я спечелил от мъжа на Карола Горостиса, който реши да я заложил по собствена воля и в пълно съзнание, пред надеждни свидетели. Неясните причини, поради които бе направил това, не го задължаваха с нищо, резултатът обаче — да. И то с пълна сила. Именно в това се състоеше играта в Испания, на Антилите и в Мексико; и в най-изискания салон, и в най-долния бордей. Човек залагаше, играеше и понякога печелеше, а понякога губеше. И този път късметът му се бе усмихнал. Въпреки това, след като обиколи онази голяма и тъжна къща, отново го връхлетяха угризения под формата на силуети, останали от другата страна на океана. *Защо постъпи толкова неразумно, Густаво Саяс? Защо проигра шанса си да се върнеш?*

Като се ориентираше с помощта на инстинкта си, той прекоси един площад, обграден от четири великолепни къщи дворци. После

мина през портата „Севиля“ и тръгна по улица „Ларга“ към сърцето на града. *Престани с тези глупости — помисли си той. — Ти си законният наследник и интригите между предишните собственици изобщо не те интересуват. Съсредоточи се върху това, което току-що видя! Въпреки окаения вид на къщата, тя сигурно струва цяло състояние. Сега задачата ти е да се отървеш от нея и от останалите имоти възможно най-бързо. Затова си тук. За да ги продадеш, да прибереш парите и да прекосиш отново Атлантика. За да се върнеш.*

Улицата, по която вървеше към кантората, беше обградена от портокалови дръвчета. Рядко минаваше някой и друг фойтон. Слава богу, помисли си той, спомняйки си заплашителните рояци от карета по хаванските улици. Умът му беше твърде зает със собствените му грижи, че почти не забеляза спокойния и цветущ вид на града. Две сладкарници и три шивашки ателиета, пет бръснарници, великолепни фасади, две аптеки, една сарачница и няколко магазина за обувки, шапки и хранителни продукти. И сред тях — благовъзпитани дами и господа, облечени по английска мода, хлапаци и слугинчета, ученици, най-различни минавачи и обикновени хора, връщащи се къщи за обяд. В сравнение с лудешкия ритъм на отвъдморските градове, от които идваше, Херес беше като пухена възглавница, но той дори не забеляза това.

Усети обаче мириса, който се носеше над покривите и се заплиташе в решетките. Мирис, който не беше нито човешки, нито животински. Съвсем различен от постоянната миризма на печена царица по улиците на град Мексико, както и от мириса на море в Хавана. Беше просто странен, различен, но и посвоему приятен. Обгърнат от това ухание, той стигна до улица „Ленсерия“, където също нямаше голямо движение. Изглеждаше делова зона, с кабинети и кантори. Нотариусът, дон Сенен Бланко, бе приключил срещите си и го чакаше.

— Позволете ми, господин Лареа, да ви поканя на обяд в гостилница „Виктория“. Часът не е подходящ да разговаряме за делови въпроси на празен стомах.

Беше с десетина години по-възрастен от него и с няколко пръста по-нисък, прецени той, докато се отправяха към гостилницата. С хубав

сюртук, прошарени бакенбарди и с онзи южняшки изговор, който не се различаваше много от този в Новия свят.

Дон Сенен не изглеждаше човек, който си вре носа в чужди работи като служителя му Ангуло, но вътрешно и той изгаряше от любопитство. И той бе изумен, когато научи, че вследствие на поредица от необичайни сделки старинното наследство на фамилията Монталво сега е законно притежание на този испански емигрант. Не беше първата, нито последната странна операция, между другото, напълно коректна, която идваше отвъд океана и която щеше да легализира. Други въпроси го вълнуваха и затова искаше пришълецът да му разкаже как тези имоти са се оказали в неговите ръце, как последният потомък на семейството е умрял в Антилите, както и всякакви други подробности, които новодошлият би благоволил да сподели с него.

Седнаха един срещу друг на маса до прозореца, който гледаше към улицата, скрити зад бяло перденце, покриващо долната част на стъклото. Едва се бяха настанили, когато едно дванайсет-тринайсетгодишно момче с келнерско сако и пригладена с помощта на вода и сапун черна коса сложи на масата две чаши. Малки, по-високи, отколкото широки, със стеснено гърло. И в момента празни. До тях остави бутилка без етикет и порцеланов съд, пълен с маслини.

Разгъна салфетката и вдиша дълбоко. Отново долови мириса, който го бе придружавал през цялото време, но който още не бе успял да различи.

— На какво мирише, дон Сенен?

— На вино, господин Лареа — отговори нотариусът, като посочи бъчвите в дъното на салона. — На гроздов сок, на изба, на отлежало вино, на бъчви. Херес винаги мирише така.

И напълни чашите.

— От това живееше семейството, чиито имоти сега са ваши. Монталво бяха собственици на винарска изба.

Той кимна, втренчил поглед в златистата течност, докато посягаше към чашата. Нотариусът забеляза белега, който стигаше до китката, и двата пръста, смазани в мината „Три луни“, но не попита нищо.

— Извинете за недискретността, но защо са се разорили?

— Поради неща, които често се случват в семействата, господине. В Долна Андалусия, в цяла Испания и предполагам, също в Америка. Прапрадядото, прадядото и дядото се трепят цял живот, за да натрупат състояние, докато настъпва момент, в който веригата се къса: синовете затъват в заеми от прекомерни амбиции или се случва някоя трагедия, която слага край на всичко, или внуците се разхайтват и прахосват богатството.

Думите му извикаха в съзнанието на Мауро Лареа образа на сина му Николас и той си каза, че неговото наследство няма да стигне дори до второ поколение. В този момент се приближи друго момче, малко по-голямо, но също пременено с безупречно сако, и го отклони от мислите му.

— Готови ли сме, дон Сенен? — попита келнерът.

— Готови сме, Рафаел. Започвай.

— За първо имаме чорба от боб с кестени, нахут със скариди и супа с фиде. За второ, както винаги, месо или риба. От четирикраките днес имаме шпиковано телешко и филе от млечно прасенце в сос; от пернатите — гугутка с ориз. А от водните — сардела от Гуадалете, маринована моруна и треска с червен пипер.

Момчето изрецитира менюто като глашатай и бързо като картечница. Той едва разбра четири-пет думи, отчасти заради необичайното произношение и отчасти защото никога през живота си не бе чувал за някои от ястията, които сега предлагаша. Бог знае какво беше моруна или сардела.

И докато нотариусът избираше ястията и за двамата, Мауро Лареа поднесе към устните си чашата с вино. Усети остър вкус в устата. Докато отпиваше, се загледа в бъчвите, в шумната суетня в обедния час и без да прави каквито и да са заключения, си каза: *Значи, това е Херес.*

— С удоволствие бих ви поканил у дома, но всеки ден на трапезата ми сядат три дъщери и трима зетьове, така че там едва ли бихме имали възможност да обсъдим делата ви на четири очи.

— Благодаря ви все пак — отвърна. После, нетърпелив да узнае новините, разпери ръце в знак, че е готов да го изслуша. — На ваше разположение съм.

— Да видим... Нямах време да се задълбоча в цялата предишната история на наследяването, защото дон Луис Монталво получи

наследството си преди повече от двайсет години и тези документи се съхраняват на друго място, но по принцип всичко, което ми представихте, изглежда напълно редовно. Според документите, които носите, вие ставате собственик на недвижимо имущество, състоящо се от къща, лозя и изба, прехвърлени ви от дон Густаво Саяс, който, от своя страна, ги е наследил от дон Луис Монталво, последния собственик на същите.

Докато изричаше този монолог, нотариусът не пропускаше да отпива от чашата си.

— Една нотариална кантора в Хавана и друга в град Санта Клара, провинция Лас Виляс — продължи той, — удостоверяват официално двете завещателни действия. А понеже Куба е територия на испанската корона, това, което се подписва в нея, има незабавна сила на полуострова.

И сякаш за да парафира думите, които бе изрекъл, нотариусът пъкна една маслина в устата си. Той се възползва от момента, за да го поразпита.

— Доколкото знам, Луис Монталво и Густаво Саяс са били първи братовчеди.

Това бе потвърдил в кабинета на Калафат представителят на Густаво Саяс, когато на следващия ден след партията билиард оформи от негово име прехвърлянето на имотите. Имената, които фигурираха в завещанието, което той представи, го потвърждаваха: Луис Монталво Агилар и Густаво Саяс Монталво. Когато уредиха всички формалности, той купи два билета за парахода „Крал Фернандо“, собственост по онова време на испанското правителство. Качи се на него заедно със Сантос Уесос два дни по-късно, без да види отново противника си на билиард. Старият banker го придружи до кея. От Карола Горостиса нямаше и следа. Последният спомен, който пазеше за Саяс, беше как повръща в един плювалник в салона на Чуча, опрял ръце в стената, опразвайки тялото и душата си.

— Бащата на Луис Монталво, който също се казваше Луис, и майката на Густаво Саяс, Мария Фернанда, бяха брат и сестра. Имаше и трети, Хакобо, бащата на двете момичета, който също умря отдавна. Старият Луис беше първородният син на прочутия дон Матиас Монталво, родоначалника, и имаше двама синове: Матиас, който, за жалост, умря млад, и Луисито, който беше най-малкият от

братовчедите и който след смъртта на брат си наследи флагмана на клана — голямата къща дворец, легендарната изба и лозята. С една дума, вечните семейни конфликти, откакто свят светува. Сега ще разберете с какви хора сте се сродили, ако ми позволите иронията.

Нотариусът направи пауза, за да напълни отново чашите, и продължи да разказва, показвайки забележителна памет.

— Виждам, господин Лареа, че нашето вино ви се нрави, това е добре. Както ви казах, Густаво Саяс е син на Мария Фернанда — третото дете на стария дон Матиас и единствената му дъщеря. На младини беше много красива жена, или поне аз така си я спомням. Тя не наследи нищо, но зестрата ѝ не беше за пренебрегване. Бракът ѝ обаче не беше щастлив и доколкото си спомням, накрая отиде да живее в Севиля.

Пристигнаха първите блюда и прекъснаха монолога му.

— Нахут със скариди за господата — обяви келнерът. — Ще си оближете пръстите.

И в чест на чужденеца описа съставките: пресни скариди без глави, с парченца чушка, чесън, лук и червен пипер. И докато разкриваше тайните на кухнята, огледа нахално госта на нотариуса, за да подразбере нещо. Вече бяха питали за него от две маси: „Рафаелито, момче, кой е мъжът, седнал с дон Сенен?“ „Не знам, дон Томас, но не мяза да е оттук, защото говори много различно.“ „Как така различно? Както говорят в Мадрид?“ „Знам ли, дон Паскуал, никога не съм отивал отвъд Лебриха, но според мене не, този мъж идва от подалече.“ „Може би от Индиите?“ „Ами да, дон Леонсио, така изглежда. Почакайте, дон Еусебио, дон Леонсио, дон Сесилио, ако подочуя нещо, докато им сервирам, ще дойда да ви кажа.“

— Но нека оставим роднинските въпроси настрана. Както ви казах, не виждам никакъв проблем да впиша смяната на собствеността в регистъра, така че всичко да бъде на ваше име — продължи нотариусът, — въпреки че — това е само мое лично мнение — забелязах една подробност в документа, господин Лареа, която привлече вниманието ми.

Той бавно преглътна — предпочиташе да се забави, защото предчувстваше какъв ще е въпросът.

— Забелязах, че става дума за безвъзмездна, а не за възмездна сделка, защото никъде не се посочва сумата, която сте платили за

имотите.

— Това проблем ли е?

— В никакъв случай — отвърна Бланко невъзмутимо. — Просто ми се стори любопитно, защото при нас е твърде необичайно да не става дума за пари при прехвърляне на собственост.

Лъжиците се потопиха отново в чиниите, чуха се потракването на метала в порцелана и гласовете от съседните маси. Знаеше, че не е длъжен да дава обяснения. Че сделката е коректна и законна. Въпреки това реши да се оправдае. По негов начин. За да се разчуе.

— Вижте — каза той, като постави внимателно лъжицата на ръба на чинията, — семейството на жената на дон Густаво Саяс е много близко с моето в Мексико, съвсем скоро племенницата ѝ и моят син ще се оженят. Затова се споразумяхме между нас двамата да разменим някои имоти, които, предвид обстоятелствата...

Беше невъзможно да разкаже на този благовъзпитан мъж и в този толкова порядъчен град Херес за кафене „Лувъра“ и за предизвикателството на Саяс, за онази бурна нощ в бордея в Ел Манглар и за партията бiliarд пред тълпа от зяпачи. За мустакатия banker, за негърката Чуча с осанка на стара африканска кралица, за екстравагантната баня със стени, изрисувани с неприлични сцени, където договориха условията на играта. За свирепата игра, която накрая той спечели.

— Казано накратко — обобщи той, гледайки го твърдо в очите, — договорихме една частна и неофициална сделка.

— Разбирам — прошепна дон Сенен с пълна уста. Въпреки че нищо не разбра. — Във всеки случай, пак повтарям, работата ми е да удостоверявам волята на хората, а не да я изследвам. Но позволете ми да ви задам друг въпрос, стига да не го сметнете за недискретен.

— Разбира се.

— Случайно да имате представа какво правеше Луис Монталво в Куба? Отсъствието му изненада всички нас. Никой не разбра кога е заминал, нито къде. Просто един ден изчезна и никой не знаеше къде е.

— Сам ли живееше?

— Сам като кукувица и водеше... да кажем, един доста разпуснат живот.

— Разпуснат в какъв смисъл?

В този момент пристигна сарделата, панирана отвън, бяла отвътре, вкусна. Келнерът се повъртя около тях, та дано чуе нещо за произхода на чужденеца. Нотариусът обаче отложи разговора, докато момчето си тръгна разочаровано, отправяйки гримаса на съжаление към любопитните клиенти.

— Беше доста особен човек, с физически недостатък, който му попречи да порасне над метър и трийсет. На вас щеше да ви стигне до лакътя. Поради това го наричаха Дребосъка. Той обаче реши да компенсира недостатъка си с необузdana страст към разгулния живот. Пиршества, жени, веселби, песни, танци... Нищо не пропусна Луисито Монталво — заяви той с лека ирония. — И така, сирак по баща малко след като навърши двайсет години, с болнава майка, която скоро след това почина, предполагам, от огорчение, той профука с лека ръка богатството, което наследи.

— Значи, никога не се е грижел за лозята и за избата.

— Никога, въпреки че не ги продаде. Просто нехаеше за тях и ги остави да западнат.

Тогава той спомена за посещенията си в дома на Монталво преди час.

— Доколкото видях, къщата също е в плачевно състояние.

— До смъртта на доня Пиедита, майката на Луис, поне къщата се поддържаше криво-ляво. Но откакто остана сам, там влизаше куцо и сакато като в Аврамов дом. Приятели, уличници, комарджии, мошеници. Разправят, че продал всичко по-ценно — картини, порцелан, килими, прибори, дори бижутата на майка си.

— Да, почти нищо не е останало — потвърди той. Само някои мебели, които поради размерите си е било трудно да бъдат изнесени и които някоя милостива ръка бе покрила с чаршафи. След това, което бе научил за безразсъдния Луис Монталво, много се съмняваше, че той самият бе проявил такава загриженост.

— Говореше се, че често пред дома му спирал Тариката, един циганин от Севиля, който товарел в каруцата си, а после препродавал на много по-висока цена това, което успявал да измъкне от него.

Не беше първата история, която Мауро Лареа чуваше за пропиленни богатства поради глупост или поради необузданите вкусове на наследниците. В мините на Гуанахуато и в мексиканската столица знаеше за няколко такива, в бляскавата Хавана също ги имаше. Но за

пръв път се сблъскваше отблизо с такъв случай, затова слушаше с интерес.

— Жалко за Дребосъка — прошепна нотариусът със смесица от ирония и състрадание. — Сигурно не му е било лесно с тази външност да влезе в ролята на обещаващ наследник на семейство от красавци, каквито бяха Монталво. Баба му и дядо му бяха представителна двойка, хубави и елегантни и двамата. Още си ги спомням на излизане от черквата след сутрешната служба. Всички техни потомци, които познавам, бяха такива, достатъчно е да видиш братовчедката, омъжена за англичанин, която тези дни се завърна. Густаво обаче почти не си го спомням.

— Висок, със светли очи, руса коса — отвърна той неохотно. — Красавец, както казвате вие.

И много странен, искаше му се да добави. Странен, но не във външния вид и в обноските, а в поведението и в действията си. Замълча обаче от чиста предпазливост.

— Мисля обаче, господин Лареа, че се отклонихме от въпроса, на който още не сте ми отговорили.

— Извинете, какъв беше въпросът, дон Сенен?

— Много обикновен въпрос, който половината град ще ми зададе, когато се разделя с вас. Какво, по дяволите, е правел Луисито Монталво в Куба?

Нямаше нужда да лъже, за да му отговори.

— Ако трябва да бъда искрен, нямам ни най-малка представа.

[1] Така в Испания са наричали сънародниците си емигранти, забогатели в Индиите — името, което Христофор Колумб е дал на открития от него континент. — Б.пр. ↑

26.

Когато нотариусът го заведе да види избата на улица „Муро“, той завари същата картина на занемара. Независимо от плачевната гледка и въпреки че нямаше време да влезе, това, което видя, го задоволи: голяма площ, обградена от някога бели стени, които сега бяха покрити с плесен и влага. Също не успя да стигне до лозята, но от сведенията, които му даде дон Сенен, заключи, че размерът и потенциалът им никак не са за пренебрегване. Повече пари в кесията, когато ги продаде, по-малко пречки, за да се върне в Мексико.

— Щом сте сигурен, господин Лареа, че искате да продадете незабавно всичко, първо трябва да се установи стойността на имотите — заключи нотариусът, преди да се разделят. — Смятам, че е най-разумно да се обърнете към някой посредник.

— Надявам се вие да ми препоръчате.

Ще потърся някой, който се ползва с пълното ми доверие.

— Кога ще бъдат готови документите?

— Да кажем, вдругиден.

— Тогава ще се срещнем отново след два дни.

Бяха стигнали до площад „Аренал“, където го чакаше наетият файтон. Стиснаха си ръцете.

— Ще ви чакам в четвъртък в единайсет с документите и посредника. Поздравете от мен сина на моя добър приятел, дон Антонио Фату, мир на праха му. Сигурен съм, че са ви приели като скъп гост.

Когато вече се бе настанил в купето и копитата на конете зачаткаха по наветата, той отново чу гласа на нотариуса:

— Макар че е по-удачно да се преместите от Кадис тук, докато уредите всичко. В Херес.

Той не отговори, но предложението на дон Сенен остана да се върти в ума му, докато пътуваше към Пуерто де Santa Мария в падащата вечер. Отново се замисли над него, когато прекосяваше на борда на един параход тъмните води на притихналият залив, дори реши да го обсъди с Антонио Фату, кадиския кореспондент на банката на

стария дон Хулиан, в чиято разкошна къща на улица „Вероника“ беше отседнал. Този последен потомък на преуспяла династия на търговци, свързани с Америка отпреди повече от век, се бе оказал трийсетгодишен любезен мъж. Предците му бяха приемали клиентите на семейство Калафат като свои собствени клиенти и се бяха радвали на същата взаимност в Хавана. „И през ум да не ви минава да се подслонявате другаде, драги приятелю — бе казал Фату на Мауро Лареа веднага щом прочете писмото на банкера. — За нас ще бъде чест да бъдете наш гост през времето, което ще останете тук.“

— Как мина посещението ви в Херес, драги дон Мауро? — попита го на следващата сутрин домакинът му, когато останаха насаме.

Току-що бяха закусили топли мекици с шоколад под погледа на три поколения търговци, наблюдаващи ги от маслените платна, окачени на стените на трапезарията. Въпреки отсъствието на излишна показност, всичко наоколо излъчваше класа и много пари — порцеланът от Пикман, масата с бордюр с маркетри, сребърните лъжички с преплетените инициали на семейството.

Паулита, младата съпруга, се бе оттеглила дискретно под предлог, че трябва да се погрижи за някакъв домашен проблем. Беше около двайсетгодишна и имаше пълнички момичешки бузи, но се стараше да изпълнява добре новата си роля на домакиня пред този мъж с впечатляващ вид и маниери, който сега спеше под покрива им. „Още една мекица, дон Мауро? Да кажа ли да стоплят още шоколад, още малко захар, всичко по ваш вкус ли е, какво още да ви предложи?“ Напълно различна от Мариана, винаги толкова спокойна и уверена. Но в известен смисъл му напомни за нея. Младоженка, нова къща, нов свят за една млада жена.

Две слугини надникнаха любопитно от кухнята, за да огледат госта.

— Хубавец, Бенансия е права — каза едната, докато бършеше ръце в престилката си. Напет и хубавец, решиха единодушно двете зад завесата.

— От Хавана? Казват, че идва от Куба, но Фраска ги чула да споменават снощи, че е от Мексико. Бог знае откъде идват тези красавци с толкова лустро и елегантни дрехи.

— И аз това казвам, скъпа. Бог знае.

През това време мъжете, нехаещи за шушукането на жените, продължаваха разговора си на масата.

— За щастие, всичко върви добре — каза Мауро Лареа. — Дон Сенен Бланко, нотариусът, когото ми препоръчахте, беше много любезен и изключително експедитивен. Утре ще отида в кантората му, за да приключим формалностите и да се запозная с посредника, който ще се заеме с продажбата.

Добави още няколко несъществени фрази и баналности. За момента това беше всичко, което беше склонен да сподели.

— Доколкото разбирам, нямате намерение вие самият да възобновите бизнеса — подхвърли Фату.

Какво, по дяволите, ще прави един миньор сред лозя и вино?, искаше да го попита, но каза съвсем друго:

— Опасявам се, че ще ми е невъзможно. В Мексико ме чакат спешни дела. Затова се надявам да продам възможно най-скоро всичките имоти.

Разбира се, не можеше да му каже, че единствените спешни дела, които го чакаха, бяха да погаси първата вноска от дълга си към Тадео Карус и да заведе сина си до олтара, пък било и като го влачи за ухото.

— Ще се погрижа, бъдете спокоен — отвърна Фату. — Въпреки че е жалко, защото търговията с вино сега е в апогея си. Мнозина идват с капитали от Америка, за да ги вложат в сектора. Дори баща ми, светла му памет, също се опитваше да купи няколко акра, но се разболя и...

— Предлагам ви моите на добра цена — предложи той шеговито.

— Не ми липсва желание, но управлението на семейните дела поглъща цялото ми време. Някой ден обаче може би ще се осмеля.

Единственото, което Мауро Лареа знаеше за виното, беше, че му се бе наслаждавал на трапезата, когато беше достатъчно богат, за да си го позволи. Тази сутрин обаче нямаше друга работа, освен да чака, а и Фату, изглежда, не бързаше за никъде. Затова реши да продължи разговора.

— Дон Антонио, надявам се да не злоупотребя с търпението ви, ако си сервирам още малко от великолепия ви шоколад, а вие ми разкажете как стои въпросът с виното в Испания.

— Напротив, за мен е удоволствие, приятелю. Позволете, ако обичате.

Той отново напълни чашите, лъжичките затракаха по скъпия порцелан.

— Нека първо ви призная, че макар да не сме винари, оцеляваме благодарение на производството на вино. Виното и солта ни помагат да не потънем. Положението ни доста се влоши след независимостта на колониите в Америка. Моите уважения, приятелю, но вашите мексикански сънародници и братята им от юг доста ни затрудниха живота с този техен стремеж към свобода.

В думите на домакина му нямаше упрек, а само добронамерена ирония. Той вдигна рамене, сякаш искаше да каже: „Какво да се прави“.

— Но за щастие — продължи Фату, — успоредно със свиването на търговията с колониите, винопроизводството навлезе в период на разцвет. Износът за Европа и най-вече за Англия държи тази търговска къща на повърхността, а и бих казал, в голяма степен и Кадис.

— А на какво се дължи този разцвет, ако мога да попитам?

— Това е дълга история, но ще се опитам да я предам накратко. До края на миналия век хереските винари произвеждали само млади вина и обикновен гроздов сок, които се превозвали до британските пристанища. Там местните търговци ги подлагали на процес на стареене и ги смесвали, за да ги пригледят към вкуса на клиентите. Повече или по-малко сладки, по-плътни или по-леки, с по-висок или по-нисък процент алкохол. Но вие сигурно знаете това.

Не, не знаеше. Нямаше никаква представа, но не каза нищо.

— От няколко десетилетия обаче — продължи домакинът му — търговията се оживи, стана много по-доходна. Сега целият процес се осъществява тук, на място — тук се отглежда гроздето, но също така се произвеждат и приготвят вината, които се търсят от английските клиенти. С една дума, включва всички етапи, които по-рано се вършеха почти винаги поотделно — от събирането на гроздето и производството на вино до износа му. А ние в Кадис се грижим бъчвите да потеглят от залива и да стигнат до предназначението си, до представителите на хереските предприятия в коварния Албион. Или докъдето е нужно.

— И по този начин основната печалба остава тук.

— Именно, остава тук.

Пустият му Дребосък — помисли си той, докато отпиваше от вече полуизстиналия шоколад, — как е могъл да изпусне такъв бизнес? После сякаш чу отново гласа на пълномощника си: А кой си ти, че да съдиш този човек, когато ти заложил цялото си богатство на една карта?

Пак ли ме хокаш, Андраде?

Само искам да ти напомня това, което никога не трябва да забравяш.

А ти забрави за мен и ме остави да разбера как стои въпросът с виното!

Защо, като няма дори да го помиришеш?

Знам, приятелю. Де да имахме с теб някогашната сила и смелост, за да започнем наново.

Призракът на пълномощника му изчезна сред гипсовите украшения на тавана веднага щом постави чашата върху чинийката.

— Кажете, Фату, за какъв търговски обем говорим?

— Приблизително за една пета от целия износ на страната. Острието на националната икономика.

Мили боже. Луисито Монталво, глупако. И ти, Густаво Саяс, крал на билиярда в Хавана, защо, след като наследи братовчед си, не се върна веднага в родината си, за да се погрижиш за семейното богатство? Защо се заинати да рискуваш всичко, защо пропиля по този безумен начин късмета си?

Гласът на Фату го изтръгна от мислите му:

— Сега, когато изгубихме колониите си и ни останаха само Антилите и Филипините, от търговския банкрут ни спасява единствено това, че пренасочихме износа към Англия и Европа.

— Аха — промърмори той.

— Разбира се, ако някой ден британците престанат да пият шерито си, а в Карибите и Филипините също задухат ветровете на независимостта, Кадис и всички ние ще потънем безвъзвратно. Така че да пожелаем дълъг живот на хереса, пък макар и само затова — каза Фату, вдигайки шеговито чашата си.

Той също вдигна своята, макар и не с особено въодушевление.

Покашлянето на иконома прекъсна наздравицата.

— Дон Антонито, в малкия салон ви чака дон Алваро Толедо — съобщи той.

Така приятният разговор приключи и всеки се отправи към заниманията си. Домакинът — да поеме юздите на делата си в кабинета на долния етаж. А Мауро Лареа — да убие времето, докато чака, и да предъква отново огорчението си.

Тръгна по улица „Вероника“ заедно със Сантос Уесос — един дон Кихот от мините и един Санчо чичимек, тръгнаха отново на път, но без кон и магаре. Само за да гледат. И може би за да мислят.

Откакто бе пристигнал в Америка с двете си деца и с два вързопа със стари дрехи, името на този град постоянно бе отекувало в ушите му. Кадис, митичният Кадис, краят на пъпната връв, която все още свързваше Новия свят с грохналата родина майка, въпреки че почти всичките ѝ отрочета вече ѝ бяха обърнали гръб. Кадис, откъдето толкова много бяха тръгнали и където все по-малко се завръщаха.

Той бе заминал от пристанището на Бордо, откъм север. В онези години, когато отношенията между метрополията и непокорното ѝ вицецралство бяха обтегнати и Испания отказваше да признае независимостта на Мексико, морският трафик беше много по-редовен от френските пристанища. Затова така и не можа да види това легендарно пристанище. И сега, в това ветровито есенно утро, в което източният вятър духаше откъм Африка с яростни пориви, когато най-после успя да го обходи и да надникне във всички негови ъгълчета, той не можа да го разпознае. Бе си представял Кадис като голям, светски и внушителен град, но колкото и да го търсеше, не го откри.

Три-четири пъти по-малък от Хавана по брой на жители, безкрайно по-малко богат от някогашната ацтекска столица и обграден от море. Дискретен, с кокетни малки улички, с немного високи къщи и с кули с панорамни тераси, откъдето се виждаше как корабите влизат в залива или отплават към други континенти. Без показност и блясък. Спокоен, приятен, достъпен.

— Значи, това е Кадис — повтори си той.

По улиците имаше хора, почти всички вървяха пеша и почти всички имаха един и същи цвят на кожата. Спираха се, за да поздравят, да разменят няколко думи, да съобщят някоя заръка или клюка; да се оплачат от нахалния вятър, който повдигаше полите на жените и отнасяше документите и шапките на мъжете. Тази картина обаче беше далече от шумната и трескава суетня в градовете отвъд океана. Не се чуваха виковете на мексиканските индианци, хвалещи стоката си, нито

на чернокожите роби, които тичаха из улиците на антилската перла полуголи и потни, нарамили на рамо огромни блокове лед или торби с кафе.

Когато мина през площад „Исабела Втора“ и по улица „Нуева“, не видя изискани кафенета като „Ла Доминика“ или „Лувъра“; по улица „Анча“ не минаваха дори една десета от файтоните, които се движеха в Хавана, нито видя грандиозни театри като „Такон“. Не зърна монументални храмове, нито хералдически гербове, нито къщи дворци, подобни на онези, в които живееха захарните олигарси или старите минни предприемачи от времето на вицецралството. Нито един площад не можеше да се мери с огромния „Сокало“, който той самият прекосяваше почти всеки ден с двуместния си файтон, преди съдбата да му обърне гръб, нито пък алеята, която минаваше покрай залива, имаше нещо общо с грандиозните булеварди „Букарели“ или „Прадо“, където мексиканските креоли и жителите на Хавана се возеха в каретите и двуколките си. Нямахше помен от стълпотворението от файтони, животни, хора и сгради по улиците на Новия свят, който той наскоро беше напуснал. Испания се оттегляше от колониите си и от славната империя, в която слънцето не залязваше, сега имаше само жалки остатъци. За добро или лошо, всеки ставаше господар на собствената си съдба. Значи, това е Кадис, помисли си той.

Влязоха да обядват в едно ресторантче, където им сервираха риба, оваляна в брашно и изпържена във врящо олио; после се приближиха до брега. Никой не изглеждаше учуден от присъствието на индианец с лъскава коса до мъж с вид на чужденец. Бяха свикнали да виждат хора с различен вид и говор. И докато съзерцаваха океана, брулени от източния вятър, който рошеше косите им, повдигаше полите на сюртука му и пъстрото сарапе на Сантос Уесос, Мауро Лареа внезапно разбра. Осъзна, че нищо не знае за настоящето и миналото на Кадис, за случилото се през вековете по неговите улици и кейове, за разговорите по вечеринките, в канцелариите и консулствата, за защитата на градските стени и крепостите му, за клетвите в църквите, за мъжеството, с което градът се е бранел в смутни времена, за товарите на корабите, които са прекосявали океана на път за Индиите. Какво можеше да знае за този град и този свят, когато от десетилетия нито говореше, нито мислеше, нито се чувстваше като испанец; неговата същност, където и да идеше, винаги беше на

чужденец. Изгнаник от две родини, с изтръгнати корени и от двете. Без да принадлежи към нито едно място и без да има дом, в който да се върне.

Свечеряваше се, когато пое отново по лекия склон на улица „Вероника“ към дома на Фату. Посрещна го Хенаро, старият иконом, наследен от младата двойка заедно с къщата и бизнеса.

— Малко след като излязохте сутринта, дойде да ви търси една дама, дон Мауро. Върна се отново следобед, към три часа.

Той свъси недоумяващо вежди, когато покашлящият старец протегна към него малък сребърен поднос. Върху него — обикновена визитна картичка. Бяла, чиста, изискана.

Г-жа Сол Клейдън
23 Честър Скуеър, Белгрейвия, Лондон

Последният ред бе задраскан със замах. Отдолу на ръка беше написан нов адрес.

Площад „Кабилдо Виехо“ 5. Херес.

Както се бяха уговорили, срещнаха се в кантората на нотариуса в единайсет часа сутринта. Нотариусът, посредникът и той. Първият му представи втория: дон Амадор Сарко, експерт по недвижимо имущество и сделки с къщи и имения в цялата хереска област. Възрастен шишкав мъж с пръсти като наденички и твърд андалуски акцент; облечен като богат земевладелец, с шапка с широка периферия на главата и черен пояс на кръста.

След поздравите и сред шума, който нахлуваше откъм улицата, посредникът се захвана да изрежда имотите и приблизителната им оценка. Четиридесет и девет акра лозя с къща, кладенци, водоеми и съответните им граници, които описа подробно. Изба, намираща се на улица „Муро“ с производствени отделения, канцеларии, складове и други помещения, няколкостотин бъчви — повечето празни, но не всички, различни уреди и работилница за бъчви. Къща на улица „Торнерия“, триетажна, седемнайсет стаи, централен двор, заден двор, стаи за прислугата, помещение за карета, конюшни и площ от около хиляда квадратни метра, граничещи отляво, отдясно и отзад с други къщи, които също бяха описани подробно.

Мауро Лареа го изслуша съсредоточено и когато дон Амадор приключи продължителния си монолог и обяви стойността на всеки един от имотите, той за малко да удари с юмрук по масата, да изкрещи от радост и да стисне в мечешка прегръдка присъстващите. С тези пари можеше да изплати поне две от вноските, договорени с Тадео Карус, и да вдигне пищна сватба на Нико. Херес процъфтяваше благодарение на търговията с вино, всички му го бяха казали, така че бързо щеше да продаде първо избата, а после лозята, или обратното. Или може би първо къщата, а после... После светлината. Скоро щеше да излезе от тъмната дупка и щеше да види светлината.

Докато се наслаждаваше на собствената си радост, нотариусът и посредникът се спогледаха. Дон Амадор се прокашля.

— Има нещо, господин Лареа — обяви той, изтръгвайки го от мечтите му, — което обуславя в известен смисъл следващите действия.

— Слушам ви.

Мислите му изпревариха това, което смяташе, че ще чуе. Че всичко е в окаяно състояние и това може би ще намали цената на имотите? Беше му все едно, бе готов да я свали. Че може би някой от имотите се нуждае от повече време, за да бъде продаден? Нямаше значение, ще му изпратят парите, когато това стане. Той през това време ще се върне и ще поеме отново юздите на живота си.

Тогава нотариусът взе думата:

— Вижте, това е нещо, което не ни беше известно и което открих, когато намерих копие от последната воля на дон Матиас Монталво, дядото на дон Луис и на братовчед му Густаво Саяс. Става дума за една клауза в завещанието му, отнасяща се до неделимостта на недвижимото имущество на семейството.

— Обяснете, моля ви.

— Двайсет години.

— Двайсет години какво?

— По изрично желание на завещателя трябва да изминат дваайсет години от смъртта му, за да може имуществото да се раздели на части и те да се продадат поотделно.

Той отлепи гръб от облегалката на стола, смръщи вежди.

— И колко време остава, докато това се случи?

— Единайсет месеца и половина.

— Значи, почти година — каза той мрачно.

— По-малко от година — намеси се посредникът, опитвайки се да звучи оптимистично.

— Доколкото разбирам — продължи нотариусът, — с това е искал да осигури приемствеността на изграденото от него. „*Testamentum est voluntatis nostrae iusta sententia de eo quod quis post mortem suam fieri velit.*“

Я престанете с тези латински дрънканици, идеше му да изкрещи. Вместо това обаче се прокашля, стисна юмруци и мълчаливо изчака обясненията.

— Римляните са го казали, приятелю: Завещанието е законният израз на волята за това, което човек иска да се направи след смъртта му. Ограничителната мярка на дон Матиас Монталво не е обичайна, но не за пръв път се сблъсквам с нея. Към такава мярка обикновено се прибъгва, когато завещателят няма пълно доверие в намеренията на

наследниците си да съхранят изграденото от него. И тази клауза доказва, че дон Монталво не се е доверявал особено на собствените си потомци.

— С една дума, това означава...

Посредникът се зае да го обясни с твърдия си андалуски акцент.

— Че трябва да се продаде всичко заедно — къщата, избата и лозята. Което, и дано греша, едва ли може да стане бързо. А времената са добри, търговията с вино процъфтява и тук идват хора от места, които дори не знаем къде се намират на картата. Но когато става дума за неделимо имущество, ще е по-трудно. Някой ще иска лозя, но не къща и изба. Друг — изба, но не лозя и къща. Знам кой търси къща, но не лозя и изба.

— Във всеки случай — прекъсна го нотариусът, опитвайки се да успокои положението — не се налага да чакате много...

Една година не било много? — идеше му да извика в лицето му. — *Не било много, по дяволите? Представа нямате какво означава една година сега за мен. Нищо не знаете за тревогите и притесненията ми.* Едва успя да се сдържи.

— А да се рентират? — попита той, като поглаждаше раната на ръката си.

— Искате да кажете да се дадат под наем? Опасявам се, че и това е невъзможно. Изрично е упоменато в завещанието. Нито да се продават, нито да се дават под наем. Ако не беше така, Луисито Монталво щеше да го направи. Дон Матиас е бил предвидлив човек. Искал е да се подсигури, че най-хубавите имоти от семейното богатство ще вървят заедно. Или всичко, или нищо.

Пое яростно въздух, вече без да се прикрива. После го издиша.

— Проклет старец — каза той на глас.

— Ако това може да ви послужи за утеха, съмнявам се много дон Густаво Саяс да е знаел за тази клауза в завещанието, когато двамата сте сключили сделката.

В един миг си спомни за топките от слонова кост, летящи по зеленото сукно на Чуча, ожесточените удари с щеката и на двамата, изцапаните с талк и креда пръсти, схванатите тела, наболата брада и разрошената коса, разгърдените ризи, потта. Той също се съмняваше, че в онзи момент неговият противник е мислел за каквито и да е правни клаузи.

— Така или иначе, дон Мауро — намеси се посредникът, — мога да се захвана веднага за работа, ако желаете.

— Каква е комисионата ви, приятелю?

— Десет процента, както е обичайно.

— Петнайсет процента, ако ги продадете за един месец.

Двойната брадичка на посредника потрепери като вимето на стара крава.

— Струва ми се доста трудничко.

— Двайсет, ако успеете да го решите за две седмици.

Сега потърка темето си е едрата си ръка. Назад-напред, напред-назад. Майчице мила. Той отново го предизвика:

— Или една четвърт, ако ми доведете купувач до следващия петък.

Посредникът си тръгна сащисан. Нахлупи шапката си и закрачи по улицата, като си мислеше за това, което толкова пъти бе чувал за „индийците“. Самоуверени, решителни, както му бяха казали, че са мъжете от неговата порода — онези испанци, които бяха станали милионери в колониите и които през последните години се завръщаха и купуваха земи и лозя, сякаш купуваха семки на пазара.

— Та той току-що не ми ли предложи най-голямата комисиона през живота ми, без да мигне? — каза си на висок глас, като се спря наред улицата.

Две жени, които минаха край него, го изгледаха любопитно. Той обаче дори не ги забеляза. *Този Лареа не купува, а продава* — продължи да мисли той. — *Но държането му беше както гласеше легендата. Твърдо, дръзко.* Изплю се на земята.

— Кучият му син — прошепна той. В гласа му се долавяше лека завист. Или може би възхищение.

През това време Мауро Лареа и нотариусът продължиха да подписват документи и нотариални актове. Половин час по-късно бяха приключили.

— Ще се преместите ли в Херес, докато уредите делата си, друже? Или смятате да останете в Кадис? Или може би ще се върнете в Мексико и ще чакате да ви известят?

— Още не знам, дон Сенен. Последните новини объркват сериозно плановете ми. Трябва да помисля кое е най-изгодно за мен. Когато взема окончателно решение, ще ви уведомя.

Сантос Уесос го чакаше на входа на кантората. Двамата закрачиха сред локвите, образувани от утринния дъжд, който скоро спря. Минаха край кметството, през площад „Иерба“, през площад „Платерос“ и накрая поеха по тясната „Торнерия“.

— Носиш ли ключовете, момче?

— Разбира се, господарю.

— Тогава да отидем там.

Никой от двамата обаче не знаеше точно с каква цел.

За разлика от дългата разходка от предния ден, когато се вглеждаше във всичко и се опитваше да го анализира, сега почти не обърна внимание на това, което го заобикаляше. Погледът му беше обърнат навътре, към онова, което току-що му бяха съобщили посредникът и нотариусът. Нито варосаните фасади, нито решетките от ковано желязо, нито уличните продавачи събудиха у него някакъв интерес. Съзнанието му бе обсебено от една-единствена мисъл — че притежава богатство, което е на една ръка разстояние, но той не може да го докосне.

— Върви се разходи — предложи той, докато отключваше голямата дървена врата с метален обков. — Потърси някое място, където да обядваме.

Отново прекоси двора с мръсни плочки, покрити с листа и вода от наскоро падналия дъжд, отново обиколи стаите — една по една, първо долу, после горе. Запуснатите салони, негостоприемните спални. Малкият параклис без украшения, студен като гробница. Нито олтар, нито потир, нито утвар, нито камбанка.

Стълбата беше зад гърба му, чу стъпки, които изкачваха първите стъпала, и той попита, без да се обърне:

— Върна ли се вече, Сантос?

Гласът му отекна в празната къща, докато той все така съзерцаваше параклисчето. На стената нямаше дори окачено разпятие. Само в един ъгъл забеляза някакъв предмет, покрит с парче плат. Дръпна плата и пред очите му се появи малка скамейка за молитва. С прогризана от плъховете червена тапицерия, с няколко счупени пръчки и с размер за дете.

— Дядо ми Матиас поръча да я направят за първото ми причастие.

Той рязко се обърна.

— Само че никога не узна, че вечерта преди голямото събитие с братовчедите ми и сестра ми се вмъкнахме тук и всеки от нас изяде по няколко късчета от нафората. Приятно ми е да се запознаем, господин Лареа. Добре дошли в Херес.

Имаше фини черти и стройна фигура. В големите ѝ кафяви очи се четеше огромно любопитство.

— Сол Клейдън — добави тя и протегна облечената си в ръкавица ръка. — Макар че в един период от живота си бях Соледад Монталво. И живях тук.

28.

Той забави отговора си, докато търсеше думи, които да не го представят като натрапник, какъвто внезапно се почувства.

Тя го изпревари.

— Чух, че сте новият собственик.

— Извинете, че не ви върнах визитата, госпожо. Получих картичката ви вчера следобед и...

Млъкна и сви леко рамене, с което искаше да ѝ покаже, че е безсмислено да се извинява.

— Бях по работа в Кадис, само исках да ви поднеса почитанията си — каза тя.

Той мислеше трескаво. *По дяволите, какво можеш да отговориш на тази жена, потомка на някогашните собственици на тази къща, която ти сега притежаваш благодарение на една налудничавата партия бiliarд. На човек, който те гледа така, сякаш иска да проникне в теб, за да разбере кой си в действителност и какво правиш тук, където не ти е мястото.*

Вместо да каже нещо, той прибягна към жестовете. Изправи широките си рамене, допря шапката до гърдите си. И направи лек поклон с глава, знак на благодарност към красивата жена, която току-що бе нахлула в объркания му ден. *Откъде идваш, защо ме търсиш?* — щеше му се да я попита. — *Какво искаш от мен?*

Носеше къса наметка от светлосиво кадифе. Отдолу — светлосиня рокля с кройка по европейска мода. Четири великолепни десетилетия, прецени той възрастта ѝ. Ръкавици от шевро, косата ѝ с лешников цвят — прибрана в нисък кок. Малка шапка с две елегантни фазанови пера, грациозно килната на една страна, никакво бижу.

— Доколкото разбрах, идвате от Америка.

— Осведомили са ви правилно.

— И по всяка вероятност първият ми братовчед Густаво Саяс ви е продал тези имоти.

— Да, получих ги от него.

Бяха се приближили един към друг. Той бе излязъл от параклисчето, тя бе дошла откъм стълбата.

— На разумна цена?

— Да кажем, че сделката беше изгодна за мен.

Сол Клейдън замълча за момент, без да отделя поглед от този мъж с мускулесто тяло и решително лице, който се държеше със смесица от почитателност и арогантност. Той остана безмълвен, в очакване, опитвайки се да скрие зад привидно невъзмутимото си изражение смущението, което го бе обзело.

— А Луис? Познавахте ли братовчед ми Луис? — попита тя.

— Не — отвърна рязко и категорично той.

Не искаше у нея да остане и най-малкото съмнение, че е имал нещо общо с пътуването на този мъж до Куба, нито с тъжната му съдба. Затова добави:

— Починал е, преди да пристигна в Хавана. Съжалявам, но не мога да ви дам повече подробности.

Очите ѝ се отделиха от неговите и огледаха мястото. Олющените стени, мръсотията, занемарата.

— Жалко, че не сте имали възможност да видите къщата в добрите ѝ времена.

Усмихна се леко, с горчива носталгия в угълчетата на устата.

— Откакто онзи ден научих, че някакъв богаташ от Америка е новият собственик на наследството ни, не съм спряла да си мисля каква би трябвало да е ролята ми в това неочаквано събитие.

— Преди малко уредих документите. Всичко е законно — каза той в своя защита. Прозвуча остро, за което съжали. Затова се опита да бъде по-неутрален, когато уточни: — Ако желаете, може да проверите това в кантората на нотариуса — дон Сенен Бланко.

Сол Клейдън прибави към усмивката си лека ирония.

— Естествено, че вече го направих.

Естествено. Естествено. А ти какво си мислеше, глупако? Че ще ограбиш семейството ѝ и тя ще приеме обясненията ти просто така?

— Имах предвид — добави тя — да придадем на това... прехвърляне, да го наречем така, някаква тържественост. И ако желаете, някаква човечност.

Нямаше никаква представа какво има предвид, но се съгласи.

— Както желаете, госпожо, разбира се.

Отново обходи с меланхоличен поглед някогашния си дом, а той през това време не преставаше да я наблюдава. Изискаността, твърдостта, хармонията, която излъчваше.

— Не съм дошла да ви търся сметка, господин Лареа. Сигурно предполагате, че това положение никак не ми е приятно, но е напълно законно и аз го приемам.

Той отново наведе глава в знак на признателност.

— Затова, като последна наследница на злочастния род Монталво от Херес и преди споменът за нас да изчезне напълно, стиснах зъби и дойдох само за да сваля символично знамето ни и да ви пожелаая всичко най-хубаво.

— Благодаря за любезността, госпожо Клейдън. Но бих искал да ви уведомя, че нямам намерение да задържа имотите. Дойдох в Испания само за да ги продам, после се връщам обратно.

— Това няма значение. Дори престоят ви да е кратък, няма да е излишно да знаете кои са живели под този покрив във времена, когато бяхме щастливи. Елате с мен, моля ви.

Без да чака отговор, тя се запъти към главния салон. И той, разбира се, я последва.

„Сигурно му е било трудно на Дребосъка да живее с този свой физически недостатък в семейство на красавци, каквито са били Монталво.“ Това му бе казал нотариусът, докато обядваха в гостилница „Виктория“ преди два дни. Тази привлекателна жена със самоуверен вид и дълги крайници, която се движеше непринудено сред покритите с прокъсан плат стени, потвърждаваше това. Мауро Лареа, предполагаемият могъщ и богат пришълец от Индиите, внезапно лишен от дар слово, я слушаше мълчаливо.

— Тук се организираха големите празненства, баловете, приемите. Именните дни на баба и дядо, краят на гроздобера, кръщенетата на нас, децата. Имаше брюкселски килими и завеси от дамаска, и огромен полилей от бронз и кристал, спускащ се от тавана. На тази стена беше окачен фламандски гоблен с екстравагантна ловна сцена, а там, между балконите, имаше прекрасни венециански огледала, които родителите ми бяха донесли от сватбеното си пътешествие в Италия и които отразяваха и умножаваха светлините на свещите.

Обхождаше тъмното помещение, без да го погледне, като говореше с мек акцент, с андалуска интонация, смекчена вероятно от честата употреба на английския език. Приблужи се до камината, вгледа се в мъртвия гълъб, който още лежеше там. Следващото помещение беше трапезарията.

— Когато навършихме десет години, ни разрешаваха да сядаме с възрастните. Беше голямо събитие, един вид въвеждане в обществото. На тази маса се пиеха най-хубавите вина от избата, както и френски вина и много шампанско. На Коледа Пака, готвачката, заколваше три пуйки, а след вечерята чичо ми Луис и баща ми довеждаха цигани с китари, дайрета и кастанети, пееха коледни песни и танцуваха, а после отнасяха остатъците от трапезата.

Повдигна един от чаршафите, които покриваха столовете, после друг, после трети, без да намери това, което търсеше. Издаде лек звук на изненада.

— Искях да ви покажа столовете на дядо и баба, не знаех, че и те са продадени. Страничните им облегалки бяха изваяни във формата на лъвски лапи, като малка много ме плашеха, но после се влюбих в тях. На обяда в деня на сватбата ми баба и дядо отстъпиха столовете си на Едуард и на мен. Това беше единственият път, когато не седнаха на тях.

Името на мъжа ѝ не интересуваше Мауро Лареа, така че той го пропусна покрай ушите си. Слушаше обаче с интерес описанията на сцени и фрагменти от миналото, докато влизаха от стая в стая. Тя отмина почти без внимание спалните, също и по-незначителните помещения. Когато се връщаха към мястото в галерията, където се бяха срещнали, тя влезе в последната стая. Напълно оголена, без следа от това, което някога е имало в нея.

— А това беше салон за игри. Нашето любимо място. Имате ли салон за игри, господин Лареа, в къщата си във...?

След три секунди мълчание той довърши фразата.

— В Мексико. Къщата ми е в град Мексико. И да, би могло да се каже, че имам салон за игри.

Или поне имах — помисли си той. — И колкото и невероятно да звучи, сега от вашата къща зависи дали ще я запазя, или ще я изгубя окончателно.

— И на какво играете в него? — попита тя.

— По малко от всичко.

— Например на билиард?

Прикри изненадата си с престорена увереност.

— Да, госпожо. Играем и на билиард.

— Тук имахме великолепна махагонова маса — добави тя, като застана в средата на стаята и разпери ръце. Дълги, слаби, изящни ръце под копринените ръкави. — Баща ми и чичовците ми играеха партии, които понякога продължаваха до сутринта. Баба ми много се ядосваше, когато приятелите им слизаха призори, раздърпани и мръсни след дългата нощ, прекарана в игри и гуляй.

Продължителни пътувания до Италия, празненства с цигани и китари, партии билиард с приятели до зори. Започна да разбира причините, поради които старият дон Матиас бе решил да върже ръцете на потомците си за цели двайсет години.

— Когато поотраснахме — продължи тя, — дядо нае учител по билиард на братовчедите ми, един полусмахнат французин, истински виртуоз. Със сестра ми Инес се промъквахме, за да ги гледаме, беше много по-забавно, отколкото да бродираме за сираците от приюта, както тогава ни караха да правим.

Значи, тук си се научил да играеш така майсторски, Саяс, каза си той, припомняйки си сложните удари и ювелирните ходове на своя противник. И пред тези очи, които го пронизваха, опитвайки се да разберат какво крие зад твърдата си броня на самоуверен пришълец от далечни земи, той не успя да се сдържи.

— Имах възможност да играя с братовчед ви Густаво в Хавана.

Очите на Соледад Монталво помръкнаха, сякаш ги покри гъста пелена.

— Наистина? — каза тя с леден тон.

— Една вечер. Две партии.

Пристъпи към вратата, сякаш не го бе чула, готова да отмине това отклонение в разговора им. Внезапно обаче спря и се обърна.

— Винаги е бил най-добрият играч. Не знам дали ви е казал, но не живееше постоянно в Херес. Родителите му се бяха установили в Севиля, след като се оженили, но той ни гостуваше много често — на Коледа, на Великден, по време на гроздобера. Мечтаеше да се върне, за него тук беше раят. После замина. От двайсет години не знам нищо за него.

Изчака няколко секунди, преди да попита:

— Как е той?

Разорен. Недоверчив. Със сигурност нещастен. Обвързан с жена, която не обича. А аз го тикнах още по-надълбоко в калта. Това можеше да й каже, но не го направи.

— Добре, предполагам — излъга. — Не се познаваме много. Виждали сме се на няколко светски събития и имахме възможност да играем само веднъж. После... после възникнаха известни обстоятелства и редица причини, вследствие на които извършихме сделката и аз придобих тези имоти.

Бе се опитал отговорът му да бъде възможно най-уклончив, без да звучи недостовечно, убедителен, без да казва нищо конкретно. Предположи, че скоро ще му зададе неудобни въпроси, за които нямаше отговор. За единия братовчед, за другия, може би за жената и за отношенията между тримата през последните месеци от живота на Луис.

Любопитството на Сол Клейдън обаче се отклони в друга посока.

— И кой спечели тези партии?

Гласът, който той всячески се опитваше да заглуши, най-после си проправи път и прогърмя: *Да не си посмял, безумецо! Не казвай нищо! Веднага смени темата, не се набутвай, Мауро, моля те.*

Млъкни, Елиас, остави ме да споделя с тази жена единствената жалка победа, която съм имал през живота си от много време насам. Не виждаш ли, че въпреки любезните ѝ маниери в нейните очи съм парвеню и узурпатор? Остави ме да се изтъкна поне малко, приятелю. Само това ми остава, не ме карай да го премълчавам.

— Спечелих аз.

Все пак се предпази. За да осуети евентуални въпроси от страна на Соледад Монталво за противника му, той побърза да попита:

— Братовчед ви Луис също ли играеше бiliarд?

На лицето ѝ се изписа отново тъга.

— Не можа. Беше дребен и болнав, много крехък. Спря да расте от единайсетгодишна възраст. Лекуваха го лекари от цялата страна, дори го заведоха при един специалист от Берлин, който вършел чудеса. Подлагаха го на какви ли не мъчения: железни обтегачи, кожени каиши, с които го увесваха за краката. Но никой не откри причината, нито решението.

Накрая прошепна:

— Не мога да повярвам, че Дребосъка е мъртъв.

Произнесе името с нежност, съвсем различна от студенината, която бе проявила, когато говореше за Густаво, сякаш двамата братовчеди заемаха противоположни полюси в регистъра ѝ на чувства.

— Доколкото разбрах от нотариуса, никой не е знаел, че е в Куба. Нито че е починал — каза той.

Отново се усмихна с лека ирония.

— Знаеше го този, който трябваше да знае.

Замълча за момент, като продължаваше да го гледа право в очите, сякаш си мислеше дали си заслужава да засилва любопитството му, или да спре дотук.

— Само аз и лекарят му знаехме — призна тя накрая. — Научихме за смъртта му преди няколко седмици, когато доктор Исаси получи писмо от Густаво. Чакахме смъртния акт, за да оповестим новината и да организираме погребението.

— Съжалявам, че аз съм причината нещата да се ускорят.

Сви грациозно рамене, сякаш искаше да каже: „Какво да се прави“.

— Мисля, че беше въпрос на дни документацията да пристигне.

— Или може би братовчед ви е имал намерение да дойде в Херес и лично да я донесе.

Широко отворените кафяви очи на Сол Клейдън го гледаха недоверчиво.

От красивата ѝ уста се изтръгна шепот:

— Густаво да се върне в Херес... Боже мой.

Отдолу долетя шум, Сантос Уесос беше дошъл. Щом разбра, че господарят му не е сам, той, със своя нюх, способен да усети напрежението от три левги, разбра, че е излишен, и тихо се оттегли.

Сол Клейдън вече бе възвърнала самообладанието си.

— Това са заплетени семейни въпроси, с които не искам да ви занимавам, господин Лареа — каза тя с предишния си любезен тон. — Мисля, че ви отнех достатъчно време. Както ви казах в началото, исках само да ви поздравя с добре дошли. И може би също да се срещна с миналото си в тази къща, преди да се сбогувам завинаги с нея.

Поколеба се за миг, сякаш не беше напълно сигурна в удачността на думите си.

— Знаете ли, че дълго време смятахме, че дъщерите ми ще бъдат наследници на Луис? Така поне беше в първото му завещание.

Промяна в завещанието в последния момент, по дяволите. Неочаквана промяна, която облагодетелстваше Густаво Саяс и Карола Горостиса. И косвено — него самия. Студени тръпки пробягаха по гърба му. *Не се поддавай на сантименталности, човече. Отдръпни се, стой настрана. Достатъчно проблеми ти създаде сестрата на бъдещия ти сват.*

Опитвайки се да скрие объркването си, той отговори най-искрено:

— Нямах никаква представа.

— Само че това е истината.

Ако Сол Клейдън беше друг тип жена, може би щеше да събуди у него поне малко съчувствие. Само че тази потомка на рода Монталво не беше от хората, които биха допуснали да ги съжаляват.

Затова не му даде възможност да реагира.

— Имам четири. Най-голямата е на деветнайсет, най-малката скоро навърши единайсет. Наполовина испанки, наполовина англичанки.

Кратка пауза, а после въпрос, който отново го завари неподготвен:

— Имате ли деца, Мауро?

Беше го нарекла с малкото му име и това го смути. Отдавна никоя жена не бе навлиerala в периметъра на интимния му живот. Твърде отдавна.

Той преглътна.

— Две.

— А съпруга? Има ли госпожа Лареа, която да ви чака някъде?

— Отдавна не.

— Много съжалявам. Съпругът ми е англичанин. Живеехме в Лондон, но винаги сме идвали редовно, докато от два месеца се установихме окончателно тук. Надявам се да ни окажете честта да вечеряте някой път с нас.

С тази неопределена покана, която с нищо не задължаваше и двамата, тя приключи срещата. Отправи се към широкото, някога великолепно, стълбище и хвърли гнуслив поглед към парапета, покрит

със слой мръсотия. Предпочете да не го докосва и заслиза по стъпалата, като повдигна полата си, за да не се заплете в краката ѝ.

Той побърза да застане до нея.

— Внимавайте. Дръжте се за мен.

Сгъна дясната си ръка и тя непринудено я хвана. И въпреки че между тях имаше няколко слоя дрехи, той усети пулса и кожата ѝ. И тогава, подтикван от някакъв непознат за него импулс, сложи голямата си ръка върху ръкавицата на Сол Клейдън, на Соледад Монталво, на жената, която сега беше, и на момичето, което някога е била. Сякаш искаше да бъде сигурен, че тя няма да падне. Или искаше да я увери, че макар да бе лишил дъщерите ѝ от полагащото им се наследство и бе объркал живота ѝ, този мъж, пристигнал отвъд океана, с вида си на алчен пришълец и с полуистините си, е човек, на когото може да се довери.

Слязоха мълчаливо, стъпало след стъпало, без да разменят нито дума. Разделени от световите си и интересите си, обединени от близостта на телата си.

Тя прошепна „благодаря“, като се отдръпна, той отговори с едно дрезгаво „няма защо“.

Докато съзерцаваше стройния ѝ гръб и полюшването на полата ѝ, Мауро Лареа внезапно изпита увереността, че в душата на тази блестяща жена има тъмни сенки. И осъзна с безпокойство, че той току-що беше влязъл сред тези сенки.

Изгуби я от поглед, когато тя излезе на улицата. Едва тогава си даде сметка, че още стиска в юмрук ръката, с която я бе придържал, сякаш отказваше да я пусне.

29.

Отново разговаряха на масата в трапезарията на семейство Фату, докато закусваха топли мекици и отпиваха гъстия шоколад от порцелановите чаши под внимателния поглед на предците от стените. Току-що им бе съобщил намерението си да се премести в Херес.

— Мисля, че е най-разумно. Оттам ще ми бъде по-лесно да преговарям с потенциалните купувачи и да уредя формалностите, които сделката изисква.

— Кажете ни, дон Мауро — попита плахо Паулита. — Тази къща, в която ще живеете, обзаведена ли е? Защото, ако се нуждаете от нещо... — Тя млъкна и погледна мъжа си, сякаш търсеше съдействие.

— ... разбира се, само трябва да ни уведомите — довърши фразата той. — Домашни вещи, мебели, всичко, което смятате, че ви е необходимо, за да се нанесете. Имаме какво ли не в излишък. Трябваше да затворим три къщи през последните години заради смъртта на членове на семейството.

Толкова лесно би било да се съгласи. Да приеме искреното предложение на младата двойка, да натовари две каруци с кресла и дюшеци, с шкафове, паравани и гардероби, които да създадат известен уют в новия му дом. Само че по-разумно беше да не става длъжник никому, да не се обвързва повече от необходимото.

— Благодаря ви много, но мисля, че достатъчно направихте за мен.

Бе се върнал сам в Кадис предната вечер. Сантос Уесос остана в къщата на улица „Торнерия“.

— Не харчи много, момче — каза му той, като му връчи пари, преди да тръгне. Билетите от Хавана вече бяха глътнали голяма част от оскъдния му капитал, така че трябваше да стиска кесията си. — Излез рано сутринта и виж какво ще намериш, за да обзаведем две стаи за мен и теб. Останалите ще ги затворим. Наеми хора да почистят, купи най-необходимото и прецени кои мебели от предишните собственици могат да ни свършат работа.

— Не че искам да ви противореча, господарю, но наистина ли смятате да живеем двамата тук?

— Какво има, Сантос Уесос? Много деликатен си станал напоследък. Забрави ли, че си израснал в планините на Сан Мигелито? А аз — в жалка ковачница? А нощите в Реал де Каторсе, където спяхме на земята? Ами неотдавнашното пътуване с чинакосите от Мексико до Веракрус? Така че побързай и не ми се превземай, приличаш на стара мома, запътила се към черквата.

— Не го казвам заради себе си, дон Мауро, но какво ще си помислят хората, като научат, че живеете в тази съборетина? Всички смятат, че сте мексикански милионер, собственик на сребърни мини.

Да, екстравагантен милионер от отвъд океана — точно така искаше да го възприемат. А и какво го интересуваше мнението на хората? Веднага щом уредеше продажбата, щеше да замине и никой в този град повече нямаше да го види и да чуе за него.

Въпреки отказа му, младата съпруга на Фату не се отказа от ролята си на добра домакиня. Така беше видяла да се държат майка ѝ и свекърва ѝ и така искаше и тя да ръководи домакинството в къщата си. Затова късно сутринта, докато той събираше багажа си, затваряше сандъците и се питаше за пореден път дали това преместване е удачно, Паулита почука плахо на вратата му.

— Извинете, че ви притеснявам, дон Мауро, но си позволих да ви приготвя няколко комплекта спално бельо и други дребни неща, за да се настаните удобно. Ще ни ги върнете, когато дойдете отново в Кадис, за да отпътувате за Мексико. Както сам казахте, новото ви жилище е било дълго време необитавано, така че дори да разполага с всичко необходимо за живеене, в него сигурно е влажно и мирише на плесен.

Бог да те благослови, момиче, искаше му се да ѝ каже. И да я щипне по бузата или да я погали по косата, сякаш беше малко кученце. Все пак не го направи.

Покашлянето на иконома Хенаро прозвуча зад гърба ѝ.

— Извинете, че ви прекъсвам, госпожице. Дон Антонио нареди да предам това на дон Мауро.

— Дон Антонио и съпруга, Хенаро — прошепна младата жена, поправяйки възрастния мъж. — Сега сме дон Антонио и съпруга, колко пъти да ви го повтарям?

Вече съм твърде стар, за да си променям навиците, сигурно си помисли старият слуга, но остана невъзмутим. Без да обръща внимание на младата съпруга, той подаде на госта малък пакет, облепен с марки от Хавана и надписан с красивия почерк на Калафат.

— Оставям ви да прочетете кореспонденцията си, няма да ви безпокоя повече — заяви Паулита. Съжеляваше, че не може да изреди съдържанието на това, което бе предвидила да му даде, за да види какво усърдие бе вложила в тази задача. Четири комплекта ленени чаршафи, половин дузина памучни кърпи, две бродирани покривки от органза, всичко ароматизирано с камфор и розмарин, няколко вълнени одеяла, бели восъчни свещи и газени лампи, както и...

Докато младата жена, застанала в галерията, повтаряше мислено списъка, той вече се бе затворил в стаята си. Поради липса на нож за рязане на хартия раздра плика със зъби. Нямахше търпение да разбере дали има новини от близките му в Мексико — бяха се уговорили със стария banker да му препраща писмата им. За щастие, имаше.

Започна с Андраде, жаден да узнае какво е научил за местонахождението на Николас. *Открихме го, пишеше пълномощникът му. — Наистина е в Париж.* Мауро Лареа въздъхна с облекчение. *Мариана ще те осведоми подробно, прочете той.* После следваше информация за злополучните му финансови дела и кратък преглед на събитията в страната. Дълговете били горе-долу уредени, но освен къщата на улица „Сан Фелипе Нери“ — и тя висеща на косъм — от богатството му не останало нищо. Мексико, от своя страна, вряло като казан — бунтовническите групировки срещу Хуарес все така продължавали да се бият, либерали и консерватори не успявали да се помирят. Приятелите и познатите го питали за него, където и да отидел — в кафене „Прогресо“, на излизане от църквата „Ла Професа“, на представленията в Колизеума. На всички отговарял, че делата му процъфтявали. *Никой не подозира нищо, но намери някакво решение, и то по-бързо, Мауро, за бога. Семейство Горостиса продължават да се готвят за сватбата, макар че твоето момче, изглежда, не смята да се връща. Ще го направи обаче веднага щом парите му свършат. За щастие или за съжаление, вече не можем да му пратим дори едно мизерно песо.* Завършваше с едно: *Бог да те пази, братко и с постскриптум: Засега нямам никакви новини за Тадео и Димас Карус.*

После прочете дългото писмо от Мариана, съдържащо подробности за Нико. Братът на годеника на нейна приятелка го срещнал в Париж. На някакво соаре на площад „Вот“, в жилището на една чилийска дама, известна със свободните си нрави. В компанията на други синчета, дошли от младите американски републики, доста пийнал и твърде несигурен относно завръщането си в Мексико. „Може би скоро ще се върна — казал той. — А може би не.“ За малко да смачка листа между пръстите си.

— Безмозъчен разхайтен хлапак — процеди той. — А през това време дъщерята на Горостиса тъгува за него. Успокой се, човече — каза си. — Поне знаеш къде е и че е жив и здрав, а това не е малко. Макар че — както бе уточнил пълномощникът му — сигурно вече почти е свършил парите и едва ли може да си позволи да живее на широка нога. И тогава няма да има друг изход, освен да се върне, и вълците отново ще почнат да душат.

Предпочете да не мисли за това и продължи да чете писмото от дъщеря си, изобилстващо с подробности и дреболии — ако родеше момче, смятали да го кръстят Алонсо, като баща му, а в случай че е момиче, свекърва ѝ настоявала да е Урсула. Бременността ѝ напредвала, тя по цял ден ядяла сладки и захаросани фъстъци. Липсвал ѝ много, безкрайно много. Когато прочете писмото, погледна датата. Пресметна набързо и стомахът го присви — неговата Мариана скоро трябваше да роди.

Накрая дойде редът на писмото на Калафат. Банкерът му изпращаше документите, които бе получил на следващия ден след отплаването му от Хавана — испанското удостоверение за самоличност на Луис Монталво и акта за смъртта и погребението му в енориашеската черква във Виля Клара. Същият смъртен акт, който тя очакваше, помисли си той, имайки предвид Сол Клейдън. И в паметта му изникна красивото ѝ лице, изисканата ѝ осанка. Фината ирония, елегантната ѝ твърдост, гърбът ѝ, когато си отиваше. *Стига си се заплесвал* — каза си той, — *продължавай да четеш*. Въпреки че нямаше подател, bankerът беше сигурен, че ги изпраща Густаво Саяс от провинция Лас Виляс, където имаше кафеена плантация. А получателят — също без да се посочва изрично — не беше собствената му братовчедка, нито онзи херески лекар, за когото тя му спомена, а беше самият Мауро Лареа. В случай че поискат да представи някъде

тези документи, пишеше банкерът. Или пък за да ги даде на близките му.

* * *

Рано сутринта на следващия ден отплава от Кадис с двата големи сандъка с неговия багаж и с още един, пълен със спално бельо. Остави парите на графинята на съхранение при Фату.

Когато пристигна в Херес, входът и дворът изглеждаха доста почисти в сравнение с предните дни.

— Сантос Уесос, когато се върнем в Америка, ще отида при баща ти и ще поискам ръката ти, за да се оженим.

Индианецът се изсмя.

— Трябваше само да дам тук-там по някоя пара, господарю.

Мръсотията в двора, по стълбата и по плочките в галерията беше значително намалела. Освен това салоните бяха пометени, а оскъдните мебели, разпръснати из стаите и таваните, бяха поставени в бившия салон за игри, който бе придобил що-годе приличен вид.

— Ще качим ли сандъците?

— По-добре ги остави до вратата, за да ги виждат от улицата. Нека си мислят, че пристигаме с много багаж. Никой не трябва да знае, че само това имаме.

И така, великолепните кожени сандъци с бронзов обков и ключалки останаха изложени на погледите на всеки, който решише да надникне през решетката зад широко отворената порта. Чак когато се смрачи, двамата ги вдигнаха и ги качиха на горния етаж.

Първата нощ прекараха спокойно в чаршафите и завивките, които им бе дала младата Паулита. Призори го събуди кукуригането на петел от близък кокошарник, а камбаните на „Сан Маркос“ го вдигнаха на крак. Сантос Уесос вече бе напълнил меха с вода за утринния му тоалет в задния двор. После му поднесе закуската в стаята, която някога бе подслонявала масата за билиард.

— Кълна се в децата си, че нямаш цена, момче.

Слугата се усмихна мълчаливо, докато той се хранеше, без да пита откъде е взел хляба и млякото, както и чашите от фин, макар и леко нацърбен, порцелан. Хранеше се бавно — знаеше, че след

закуската вече не можеше да отлага това, което премисляше от предния ден. Неспособен сам да вземе решение, взе една монета и реши да се остави на случайността.

— Избери една ръка, момче — каза той, като скри ръце зад гърба си.

— Май ще е все едно коя ще посоча.

— Избери, моля те.

— Тогава дясната.

Разтвори празната си длан. Не знаеше дали е за добро, или за лошо. Ако беше избрал другата, лявата, в която беше монетата, това би означавало да отиде в дома на Сол Клейдън и да ѝ даде документите за братовчед ѝ Луис Монталво — нещо, което мислеше да направи още когато отвори пратката на Калафат. В крайна сметка тя живееше в Херес и макар да не беше законната му наследница, беше моралната му правоприемница. Дребосъка — така го бе нарекла. И за кой ли път си спомни лицето и гласа ѝ, изящните ѝ ръце, които сочеха къде е била масата за бiliarд, лекия допир на дланта ѝ, тънката талия и плавната походка, когато си тръгваше. Слугата му обаче бе избрал дясната ръка. *Значи, ще задържиш документите; тук всички вече знаят, че братовчедът е умрял, нотариусът дон Сенен разполага с всичките гаранции. Ще ги задържиш, макар да нямаш представа защо, нито за какво.*

— Както и да е, Сантос. — Той се изправи решително. — Оставям те да довършиш чистенето, аз излизам да свърша някои неща.

Първия път бе отишъл до избата с файтон и придружен от нотариуса. Сега тръгна сам, пеша и доста трудно откри мястото. Старият арабски квартал в Херес беше дяволски лабиринт от тесни улички; внушителни аристократични къщи с гербове съжителстваха с други, по-малки, в чудновата архитектурна смесица. Два пъти се наложи да се върне обратно по стъпките си, дори се спря да попита няколко улични продавачи, докато накрая откри избата на улица „Муро“. Над двайсет и пет метра ограда, която отчаяно се нуждаеше от варосване. До дървената порта — двама старци, седнали на малка каменна пейка.

— Дал Бог добро — каза единият.

— Чакаме господина от няколко дни.

Двамата заедно имаха по-малко от осем зъба и над сто и петдесет години. Лица, потъмнели като стара кожа и набраздени от дълбоки бръчки. Изправиха се с известна трудност, свалиха овехтелите си шапки и му се поклониха почтително.

— Добър ден, господа.

— Чухме, че сте купили имотите на дон Матиас, и дойдохме да предложим услугите си.

— Всъщност не знам...

— Да ви покажем избата отвътре и да ви разкажем всичко, което искате да знаете.

Хората от Херес са изключително любезни, помисли си той. Понякога приемаха вида на красиви дами, а понякога на съсухрени старци с единия крак в гроба като тези двамата.

— Тук ли сте работили? — попита той, като се ръкува и с двамата. И по мазолестите им и грапави длани предусети, че отговорът ще е положителен.

— Аз бях товарач в продължение на трийсет и шест години, а този тук мой роднина малко повече. Казва се Марселино Каняда и е глух като пън. По-добре говорете на мен. Севериано Понтонес на вашите услуги.

Двамата носеха протъркани цървули, панталони от груб плат и широк пояс на кръста.

— Мауро Лареа, благодаря. Ключът е у мен.

— Не е нужен, господине, само трябва да я бутнете.

Един силен напън с рамото бе достатъчен и вратата се отвори, откривайки пред очите му широко правоъгълно пространство, обградено с редици от акации. В дъното — постройка с двускатен покрив. Строга и висока, навярно някога бяла, когато са я варосвали веднъж в годината. Сега в долната ѝ част се виждаха черни петна от плесен.

— Тук, от тази страна, бяха канцелариите, където се водеше счетоводството и кореспонденцията — каза глухият с висок глас, сочейки наляво.

Той се приближи и надникна през един от прозорците. Вътре имаше само паяжини и мръсотия.

— Преди години разграбиха всички мебели.

— Какво?

— Казвам на новия собственик, че преди години разграбиха мебелите.

— Така си е, разграбиха ги...

— А тук беше кабинетът на дон Матиас. И на управителя.

— Това беше стаята, където приемаха посетителите и купувачите.

— А там отзад — работилницата за бъчви.

— Какво?

— Работилницата, Марселино, работилницата!

Той продължи да върви, без да обръща внимание на виковете им, докато стигна до главната сграда. Изглеждаше затворена, но предусети, че ще се отвори също толкова лесно, колкото вратата откъм улицата.

Приблужи се до нея и я натисна с рамо.

Безмълвие. Покой. И тишина сред полумрака, която прониза тялото му. Това усети, когато влезе. Високи тавани с дървени греди, пръстен под, светлина, процеждаща се през рогозките, окачени на прозорците. И мирисът. Същият мирис. Ароматът на вино, който се носеше из улиците и който тук беше стократно по-силен.

Сводове и стилизирани колони свързваха четирите складови помещения. Стотици бъчви от тъмно дърво, разположени на три платформи една върху друга, изпълваха цялата площ.

Подредени, тъмни, безмълвни.

Зад гърба му, като че ли в знак на уважение, старите товарачи млъкнаха.

30.

Тръгна си объркан, със сетива, наситени с картините от избата и мириса на вино. Удивен, смутен от усещането.

След това се отби в кантората на дон Сенен Бланко, за да му съобщи, че е решил да се установи в Херес, докато чака уреждането на продажбата. А после отново пое по тясната уличка „Торнерия“ на връщане.

— Имахме посещение, господарю.

Връчи му нещо, което хем очакваше, хем не очакваше — плик със синьо восъчно клеймо на обратната страна. Вътре — кратка бележчица, написана с дребен и решителен почерк върху плътна бяла хартия. *Господин и госпожа Клейдън имат честта да ви поканят на вечеря на следващия ден.*

— Тя ли дойде?

— Изпрати една слугиня, чужденка.

Следобед затвориха портата, за да не го видят как, запретнал ръкави, работи рамо до рамо със слугата си, за да продължат разчистването на къщата. С разкопчани ризи, със силата, която преди години бяха използвали в мините, сега изкореняваха треви и бурени, наместваха плочки и керемиди. Покриха се с мръсотия и драскотини, проклинаха, ругаеха, плюеха. Докато слънцето залезе и бяха принудени да спрат.

На следващата сутрин продължиха работата. Беше невъзможно да се прецени колко време щеше да продължи престоят им сред тези стени, така че беше по-добре да стегнат къщата, в случай че нещата се проточеха.

Вече се бе стъмнило, когато тръгна към площад „Кабилдо Виехо“. Наричаха го също Площада на писарите, защото всяка сутрин, застанали под сянката на сергиите си, обслужваха просители, тъжители, войнишки майки и влюбени — всички онези, които имаха нужда да се напише на хартия това, което кипеше в главите и в сърцата им. По-рано, малко преди да се свечери, той, гол до кръста, се беше изтъркал педантично с един от сапуните с бергамот, които Мариана бе

сложила в багажа му, и се бе обръснал пред напуканото огледало, което Сантос Уесос намери на тавана. После облече най-хубавия си фрак, дори извади от един от сандъците шише със сафлорово масло, с което намаза обилно косата си. Отдавна не бе отделял такова внимание на външността си. Спри се, глупако, упрекна се той, когато осъзна защо го прави.

Красивите фасади, които денем красяха площада — кметството в ренесансов стил, църквата „Сан Дионисио“ с готическите си кули и внушителните къщи — се бяха превърнали в сенки в този час, в който уличната суетня още не бе затихнала напълно. Ако беше в Мексико, никога нямаше да му мине мисълта да отиде пеша на някоя вечеря. Винаги бе ходил с каретата си, с кочияша си Лауреано, облечен с красива ливрея, и с коне, нагиздени с разкошни сбруи. Сега вървеше по криволичещите улички на стария арабски квартал с изтръпнали от тежката работа мускули и с ръце, пъхнати в джобовете. Заобикаляше локви и улични кучета, обгърнат от един чужд свят, ухаещ на вино. При все това не се чувстваше зле.

Въпреки точността му, наложи се да почака, след като почука с внушителното бронзово чукче на вратата. Най-после се появи плешив и изпружен иконом, който го въведе вътре. На земята на покрития вход имаше великолепна роза на ветровете, направена с инкрустации от мрамор. Good evening, sir, please, come in^[1], беше му казал икономът на английски, докато го водеше към един салон вдясно от централния двор — красив двор с остъклен покрив, за разлика от открития му двор в дома му в Мексико, както и от двора на къщата в Херес, в която сега живееше.

Никой не дойде да го посрещне, след като икономът изчезна. Странен обичай, помисли си той. Не се появи нито един слуга, нито чу шум от домашната суетня, предшестваща една вечеря, нито гласът или стъпките на някоя от четирите дъщери на семейството.

Огледа с известно любопитство обстановката, в която живееше последната потомка на рода Монталво — разкошния часовник над запалената камина, отмерващ часа, маслените платна и акварелите, окачени на стените, тежките тъкани, пълните със свежи цветя вази с алабастрови крачета, дебелите килими, портретите, газените лампи. Бяха минали повече от десет минути, когато най-после чу стъпките ѝ

във вестибюла и тя влезе стремително, оправяйки гънките на полата си.

— Моля да ни извините, сигурно си мислите, и то с пълно основание, че в тази къща сме неучтиви.

Присъствието ѝ го заслепи до такава степен, че в продължение на няколко мига не мислеше за нищо друго. Беше облечена с вечерен тоалет от зелено кадифе с голи рамене, тясна талия и дълбоко деколте, което стигаше точно докъдето трябва, за да изглежда елегантно.

— И ви моля да извините съпруга ми. Непредвидени дела го принудиха да напусне Херес. Съжалявам много, но се опасявам, че няма да може да бъде с нас тази вечер.

Искаше му се да каже: „Аз не. Аз не съжалявам, госпожо. Никак не съжалявам“. Вероятно беше интересен мъж. Видял свят, образован, изтънчен. И богат. Истински английски джентълмен. Но... Въпреки това...

Реши обаче да бъде учтив.

— При тези обстоятелства може би предпочитате да отложим вечерята. Ще имаме друга възможност.

— Не, в никакъв случай, дума да не става — настоя Сол Клейдън с леко възбуден тон. Спря за миг, сякаш внезапно осъзна, че трябва да се успокои. Беше очевидно, че нещо друго бе занимавало ума ѝ допреди малко. — Готвачката ни — добави тя — никога няма да ми прости. Доведохме я с нас от Лондон и почти не е имала възможност да покаже майсторството си пред гостите ни.

— В такъв случай...

— Ако пък се опасявате, че може да ви доскучае да прекарате вечерта само с мен, предупреждавам ви, че ще имаме компания.

Не успя да отгатне дали в думите ѝ имаше ирония, защото в същия момент някой влезе в салона.

— Най-после, Мануел, my dear.

Той долови в поздрава ѝ облекчение.

— Доктор Мануел Исаси е нашият лекар. Скъп стар приятел на семейството, също като баща му и дядо му. Той се грижи за болестите ни. А Мауро Лареа, както ти разказах, скъпи, е...

Предпочете да я изпревари:

— Натрапникът, който идва отвъд океана. Приятно ми е.

— Радвам се да се запознаем, вече са ми говорили за вас.

На мен също, мислеше си той, докато му протягаше ръка. — Бил си лекар на Дребосъка и единственият, на когото Густаво Саяс е съобщил за смъртта му. На теб, а не на първата братовчедка на двамата. Бог знае защо.

В този момент една прислужница със спретната униформа влезе с поднос с аперитива. Разговорът се завъртя около банални теми. Постепенно се отпуснаха. Доктор Исаси, слаб, с черна като катран брада, стана само Мануел, докато той се превърна окончателно в Мауро. Как ви се струва Херес, колко време смятате да останете, какъв е животът в независимо Мексико — изтъркани въпроси и повърхностни отговори. Докато икономът не обяви, че вечерята е сервирана.

— Thank you, Палмър — отвърна тя с твърдия тон на домакиня. После добави тихо, обръщайки се към тях: — Много му е трудно да научи испански.

Прекосяха обширния коридор и се качиха на горния етаж, в трапезарията. Стени, облепени с тапети, изобразяващи ориенталски сцени, мебели от Чипъндейл. Десет стола около масата, ленена покривка, два красиви свещника и прибори за трима.

Зад гърбовете им настъпи раздвижване, сервираха вината в кристални декантери със сребърни гърла и дръжки.

— А сега с птичето месо — каза домакинята — опитните херески небца биха препоръчали хубаво бяло вино от Монтиля. Мъжът ми обаче реши да предложи нещо различно от избата ни. Надявам се, че харесвате бургундското вино.

Вдигна чашата си; светлината на свещите изтръгна от течността червеникави отблясъци, в които тя и докторът се втренчиха с възхищение. Той обаче се възползва от момента, за да я погледне отново скришом. Голите рамене, контрастиращи с тъмнозеления цвят на роклята. Дългата шия, острата ключица. Високите скули, кожата.

— „Романе-Конти“ — продължи тя. — Любимото ни вино. След дълги преговори, преди четири години Едуард успя да стане негов изключителен дистрибутор за Англия. Това е чест и гордост за нас.

Опитаха го, наслаждавайки се на плътността и аромата му.

— Великолепно — прошепна той, след като отпи от чашата. — И понеже стана дума за това, госпожо Клейдън...

— Сол, моля ви.

— И понеже стана дума за това, Сол, доколкото разбирам, и моля да извините любопитството и невежеството ми, настоящият ви бизнес не е да произвеждате вино като семейството ви, а да продавате това, което другите правят.

Постави чашата си върху покривката, после изчака да ѝ сервира храната. Чак тогава му отговори.

— Така е в общи линии. Едуард, мъжът ми, е това, което на английски се нарича wine merchant, но не съответства напълно на испанската дума „търговец“. Той не продава вино за директна консумация. Той е... да кажем, посредник, търговец на едро. Вносител с международни контакти, който търси — и трябва да признае, че обикновено успява — отлични вина в различни страни и се грижи те да пристигнат в Англия във възможно най-добро състояние. Порто, мадейра, бордо-кларет. Представител е и на няколко френски изби от района на Шампан, предимно в Коняк и Бургундия.

— И разбира се — прекъсна я докторът, — грижи се също нашите херески вина да стигнат до Темза. Благодарение на това се ожени за жена от Херес.

— Или затова една жена от Херес се омъжи за английски wine merchant — възрази тя шеговито. — А сега, Мауро, въпрос за въпрос. Разкажете ни нещо за себе си. Освен сделките с недвижимо имущество, които ви доведоха тук, с какво точно се занимавате, ако не е тайна?

Изрецитира за кой ли път речта си, като се опитваше да звучи конкретно и достоверно. Вътрешното напрежение в Мексико и конфликтите с европейските страни, неговият интерес да разнообрази бизнеса си. С една дума, цялата онази пледоария, която бе изфабрикувал, откакто нелепите брътвежи на екстравагантната графиня му бяха подсказали един дяволски хитър аргумент, оказал се — за негова изненада — напълно приемлив за околните.

— А преди да решите да напуснете Мексико, с какво се занимавахте?

Все още дегустираха фазана с пълнеж от кестени и великолепното вино, като попиваха устните си с ленените салфетки и бърбеха непринудено. Белият восък на свещите се топеше, за мъжа ѝ не споменаха повече, цепениците в камината пращяха и вечерта минаваше приятно. Може би заради това разливащо се по тялото му

блаженство, каквото отдавна не бе изпитвал, той предпочете да бъде искрен.

— Всъщност винаги съм бил миньор, на когото късметът се усмихна в определен момент от живота му.

Вилицата на Сол Клейдън замръзна между чинията и устата ѝ. Миг след това тя отново я постави върху порцелана „Краун Дерби“, сякаш тежестта на прибора ѝ пречеше да се съсредоточи. Сега вече разбираше двете толкова различни лица на новия собственик на семейното наследство. От една страна, безупречният фрак, който носеше тази вечер, и елегантният сюртук от фин плат, когато се видяха за пръв път, твърдото му желание да купува и продава, светските маниери и вкусове, самоувереността му. От друга страна, широките здрави рамене, силните ръце, които ѝ помогнаха да слезе по стълбата и които бяха осеяни с белези, мъжествеността, която се излъчваше от него.

— Предполагам, че искате да кажете минен предприемач — уточни доктор Исаси. — От онези, които разработват мини.

— През последните години — да. Но преди това работех под земята, където руда в тъмнината шест дни в седмицата срещу мизерна надница.

Казах го, приятелю — обърна се той мислено към пълномощника си. — Сега, ако искаш, можеш да ми се разкрещиш. Трябваше обаче да го кажа. Настоящето ми е обгърнато в такава лъжа, че нека поне да съм откровен за миналото.

— Много интересно — отбеляза докторът искрено.

— Нашият скъп Мануел е либерал, Мауро. Свободомислец. Кокетира опасно със социализма. Сигурно няма да ви остави на мира, докато не научи цялата ви история.

Десертът пристигна, докато разговорът се въртеше около безопасни теми, без ни най-малък намек за мрачните подробности, които го бяха довели в Херес — Густаво Саяс, смъртта на Дребосъка, тъмната сделка, която бе сключил.

— „Руска Шарлота“ с ванилия, специалитетът на готвачката ни, обяви Соледад. И към нея — сладко вино „Педро Хименес“, гъсто и тъмно като абанос.

После минаха в библиотеката, където продължиха разговора сред чаши с ароматно кафе и арманяк, турски сладкиши с фъстъчен пълнеж

и превъзходни филипински пури, които тя им предложи, като посочи кутия от гравирано дърво.

— Може да пушите, заповядайте.

Изненада се, че е необходимо да им дава разрешение, за да пушат, и докато подрязваше върха на пурата, осъзна, че не бе видял нито една жена с пура или цигара в устата, откакто бе слязъл от кораба. За разлика от Мексико и Хавана, където жените пушеха наравно с мъжете.

— Разкажете ни за децата си, Мауро — помоли го тя.

Разказа им за тях, докато тримата седяха в удобните кресла, заобиколени от подвързани с кожа книги зад стъклата на рафтовете. За детето, което Мариана скоро щеше да роди, за престоя на Нико в Европа и предстоящата му женитба.

— Трудно е човек да е далече от децата си, нали? Дори това да е за тяхно добро, както е в нашия случай. Ето какво си спестяваш, драги Мануел, с упоритото си ергенство.

— Значи, дъщерите ви са все още в Англия? — попита Мауро Лареа, без да изчака лекарят да отговори. Сега си обясняваше необичайното спокойствие в къщата.

— Така е. Двете по-малки са в католически пансион в Съри, а големите са в Челси, в Лондон, при едни близки приятели. За нищо на света не искаха да пропуснат забавленията в големия град — баловете, представленията, първите ухажори.

— А момичетата как се справят с испанския? — попита Исаси.

Тя избухна в смях, който повиши с няколко градуса уютната температура в стаята.

— Брианда и Естела — ужасно зле, за мой срам. Не могат да свикнат с двойното „р“, нито с формите „ти“ и „вие“. С по-големите, Марина и Лукресия, ми беше по-лесно, защото прекарвах повече време с тях, а и не исках децата ми да изгубят съществена част от идентичността си. С малките обаче... както и да е, нещата се промениха и мисля, че се вълнуват повече от Rule, Britannia^[2], отколкото от андалуските танци, и са много повече дъщери на кралица Виктория, отколкото на нашата Исабела.

Тримата се засмяха, часовникът удари единайсет, тогава докторът предложи да си тръгнат.

— Май е време да оставим домакинята ни да си почине, не мислите ли, Мауро?

Слязоха по стълбата един до друг, този път, без да се докоснат. Икономът им донесе връхните дрехи; тя ги изпрати до покрития вход, където двамата застанаха върху инкрустираната роза на ветровете. Протегна му ръка, за да се сбогува, той я докосна с устните си. Когато усети допира и мириса на кожата ѝ, този път без ръкавица, през тялото му премина тръпка.

— Благодаря за приятната вечер.

С крайчеца на окото видя, че доктор Исаси, на няколко метра от тях, взема лекарската си чанта; икономът Палмър му държеше наметалото, докато му говореше нещо на английски, а лекарят съсредоточено кимаше с глава.

— Удоволствието беше мое, надявам се да се видим отново, когато Едуард се върне. Дори и преди това... Мисля, че още не познавате „Хармония“, или се лъжа?

Хармония, точно от това се нуждаеше отчаяно душата му — от хармония, от много хармония. Съмняваше се обаче, че тя има предвид това душевно състояние, което той отдавна не познаваше. Затова вдигна въпросително вежда.

— „Хармония“, лозето ни — поясни тя. — Или по-скоро това, което сега е ваша собственост.

— Извинете, не знаех, че лозето има име.

— Като мините, предполагам.

— Наистина, ние също кръщаваме мините.

— Същото правим и тук. Позволете ми да ви придружа дотам, искам да го видя, а и вие ще добиете представа за него. Може да отидем с моята карета, устройва ли ви утре в десет сутринта?

Тогава тя сниши глас и така Мауро Лареа узна, че френските вина и руският десерт, отсъствието на неудобни въпроси, филипинските пури и най-вече неустоимият чар, който се излъчваше от всяка нейна пора, накрая щяха да имат цена.

— Искам да ви помоля за нещо на четири очи.

[1] Добър вечер, сър, моля, заповядайте (англ.). — Б.пр. ↑

[2] „Властвай, Британия!“ (англ.) — английска патриотична песен, композирана от Томас Арни през 1740 г. — Б.пр. ↑

31.

— Господата от Америка рано ли си лягат, или ще приемете една последна чаша от мен?

Вратата на дома на семейство Клейдън току-що се бе затворила зад тях и Мануел Исаси му отправи поканата, когато излязоха на открито.

— С удоволствие.

Лекарят се бе оказал отличен събеседник, интелигентен и приятен. А на него щеше да му дойде добре едно питие, за да смели неочакваните думи на Соледад Монталво, които отекваха в ушите му. Още една жена, която търсеше услуга.

Пресякоха улица „Алгарве“ и тръгнаха по улица „Ларга“ към портата „Севиля“.

— Надявам се, че нямате нищо против да вървим пеша. Наследих от баща си един стар файтон за спешните случаи през нощта или когато ходя в някоя ферма, но обикновено се придвижвам пеша.

— Напротив, много ми е приятно.

— Нощем няма голямо движение. Въпреки икономическия си разцвет Херес е малък град, който е запазил много черти от мавърското си минало. Наброяваме само четиридесет хиляди жители, макар че имаме сума ти изби. Над петстотин са регистрираните. По-голямата част от населението се препитава пряко или косвено от виното.

— И не ви върви зле, доколкото виждам — каза той, сочейки една от разкошните къщи, край които минаваха по пътя си.

— Зависи от коя страна ви е поставила съдбата. Попитайте надничарите в лозята и фермите. Превиват гръб от сутрин до вечер за мизерни грошове, ядат чорба с черен хляб, вода и няколко капки зехтин и спят върху каменни пейки, за да се върнат отново на работа на сутринта.

— Предупреждавам ви, че вече ме уведомиха за социалистическите ви влечения, приятелю — каза той с лека ирония, която докторът прие добродушно.

— Ако трябва да бъде честен, има и много положителни неща. Не искам да останете с лошо впечатление от града по моя вина. Имаме газово улично осветление, както може да забележите, а кметът обяви, че скоро ще докара вода от извора в Темпул. Имаме също железница, която се използва предимно за превоз на бъчвите до залива, няколко основни училища и една гимназия; дори местно Икономическо дружество, в което членуват видни наши граждани, и доста прилична болница. Дори старото кметство, което е до къщата на Сол Монталво, наскоро бе превърнато в библиотека. В лозята и особено в избите има много работа — товарачи, надзиратели, бъчвари...

Не му убягна това, че Исаси спомена Сол Клейдън с моминското й име, въпреки че според английските закони съпругите го загубваха веднага щом кажеха „да“ пред олтара. „Сол Монталво“, бе казал той и това свидетелстваше за близостта им и дългогодишното им приятелство.

По пътя си срещаха последните минувачи за деня. Ваксаджия, старица, прегърбена като кука, която им предложи кибрит и цигарена хартия, няколко скитници. Гостилниците, кафенетата и кръчмите в централната част вече бяха затворени. Повечето жители се бяха прибрали в домовете си и се топлеха около жарника с дървени въглища. Един нощен пазач с пика и маслена лампа ги поздрави с „Дал Бог добро“ изпод сивкавия си плащ.

— Както виждате, дори имаме въоръжена охрана нощем.

— Равносметката никак не е лоша наистина.

— Проблемът, Мауро, не е Херес. Тук сме, така да се каже, привилегировани. Проблемът е тази злополучна страна, от която, за щастие, почти всички стари колонии вече се отделихте.

Нямаше никакво намерение да се впуска в политически спорове с добродушния доктор. Интересите му бяха в съвсем друга посока. След като му беше показал общото, време беше да се насочи към частното. От широката част на фунията — към тясната. Затова го прекъсна.

— Изяснете ми нещо, Мануел, ако нямате нищо против. Предполагам, че зад този прогрес сигурно стои и доходоносната дейност на винопроизводителите, нали?

— Разбира се. Херес винаги е бил град на земеделци и винари, но едрите винопроизводители и капитали, които се появиха тук през

последните десетилетия, всъщност допринасят за сегашния му разцвет. Старата земевладелска аристокрация ряпа да яде, и ме извинете за израза, пред новоизлюпените винопроизводители. Притежавала е земи, дворци и благороднически титли още от Средновековието, а сега отстъпва пред мощта и богатството на тази нова класа, като жени децата си за нейните и прави всякакъв вид компромиси. Семейство Монталво всъщност е пример за това как накрая тези два чужди един на друг свята се сближиха.

Точно дотук исках да стигнем, приятелю — помисли си с прикрито задоволство. — До това семейство, с което съдбата ме свърза. До рода на жената, която ме покани на вечеря, държа се като прелестна и неустоима домакиня, за да извади след това нож и да го забие в мен. Бог знае защо. Говорете, докторе, слушам ви внимателно.

Само че желанието му не се сбъдна. Поне не веднага. Бяха оставили зад гърба си улица „Ларга“. Всъщност се намираха близо до новия му дом.

— Виждате ли? Поредното свидетелство за разцвета на града, хереското казино.

Пред тях се издигаше грандиозна барокова сграда с големи прозорци и красиви остъклени балкони. Отпред — великолепен портал от бял и червен мрамор, по една колона от двете страни и красив балкон на горния етаж.

Спряха за момент, съзерцавайки с възхищение фасадата.

— Внушително е, нали? Сградата обаче е под наем, докато завършат новата. Това е старият дворец на маркиз Монтана. Горкият човек успя да му се радва само седем години, преди да умре.

— Ще влезем ли?

— Друг път. Днес ще ви заведе на едно подобно, но и доста различно място.

Тръгнаха към улица „Дуке де ла Виктория“, която всички продължаваха да наричат „Край стената“, защото следваше линията на старата градска стена.

— В казиното на Херес, което видяхме преди малко, се събира средната и дребната буржоазия. Провеждат се интересни вечеринки и доста културни събития. Има обаче друго казино, предназначено за едрите собственици и буржоазия, онези, които въртят търговия с половината свят, истинската аристокрация на виното с имена като

Гарви, Домек, Гонсалес, Гордън, Уилямс, Ласалета, Лусто и Миса. Дори сред членовете му се среща по някой Исаси, въпреки че не са от моя клон. Около петдесет семейства приблизително.

— Много от тях явно са чужденци.

— Някои са от френски произход, но преобладават британците. Даже ги наричат „кралете на шерито“, защото хереските вина извън Испания са познати под това име. Имаше също легендарни мъже, които също като вас бяха завърнали се „индийци“. Пемартин и Апесечеа например, за жалост, и двамата покойници.

Бяха му лепнали вече етикет — завърнал се „индиец“. Въпреки че не беше лош параван, зад който да прикрие истината за себе си.

— Ето го, драги Мауро — обяви лекарят, като се спря пред друга внушителна сграда. — Казино „Исабела Втора“, най-богатото и представително казино в Херес. Монархистко и патриотично до мозъка на костите, както може да се съди по името, и едновременно с това много англофилско във вкусовете и маниерите, почти като лондонски клуб.

— И към това отбрано общество принадлежи човек с вашите идеи, така ли, докторе?

Исаси се изсмя, докато му правеше път.

— Аз се грижа за здравето на всички тях и на многобройното им потомство, така че се отнасят с мен като с равен. Сякаш продавам бъчви вино на самия папа. Излишно е да казвам, че ако решите да възобновите бизнеса на семейство Монталво, ще станете един от тях.

Опасявам се, че плановете ми не са в тази посока, скъпи приятелю, помисли си той, като влизаше.

Вътре нямаше и помен от оглушителната врява, която се носеше в хаванските и мексиканските заведения. Сред кожените кресла и меките килими цареше спокойна атмосфера. Тихи разговори на групички, испански и английски вестници по масите, тук-там някоя партия карти, последните кафета. И само мъже, разбира се. Нямаше и следа от женско присъствие.

Миришеше хубаво. На дърво, полирано с восък от карнауба, на скъп парфюм и на вносен лосион за след бръснене. Настаниха се под едно голямо огледало. Почти веднага до тях се приближи сервитьор.

— Бренди? — предложи докторът.

— Отлично.

— Нека ви изненадам.

Поръча нещо, което той не разбра, и сервитьорът скоро се върна с бутилка без етикет и две чаши, които напълни. Помирисаха течността, после отпиха. Първо усети наситен аромат, после меко приплъзване по небцето. Отново се вгледаха в кехлибарената течност под светлината на свещите.

— Не е като арманяка на Едуард Клейдън.

— Но не е никак лош. Френски ли е?

Лекарят се усмихна с известно лукавство.

— Херески, чист местен продукт. Произведен в една изба на двеста и петдесет метра от тук.

— Не ме поднасяйте, докторе.

— Уверявам ви. Алкохол, отлежал в бъчви, в същите дъбови бъчви, в които преди са правели вината. Неколцина предприемчиви винопроизводители вече започват да го продават. Говори се, че го открили съвсем случайно, когато една поръчка от Холандия не била платена и останала да отлежава. Макар да съм убеден, че това е една от многото легенди и че в тази история има повече предприемчивост, отколкото случайност.

— Намирам го за превъзходен, без значение какъв е произходът му.

— Някои започват да го наричат испански коняк. Съмнявам се, че на французите името ще им хареса.

Отново отпиха от чашите.

— Защо Луис Монталво е оставил всичко да пропадне, Мануел?

Зададе този въпрос спонтанно, може би под влияние на брeндитo. Или заради доверието, което му вдъхваше този слаб мъж с черна брада и либерални възгледи. Вече бе питал същото добродушния нотариус в деня, в който се запознаха, но в отговор получи общи фрази. При първата му среща със Сол Клейдън тя му разказа с носталгия за бляскавото минало на рода Монталво, но се въздържа да спомене каквато и да е подробност. Може би лекарят на семейството, начетен и рационален мъж, би могъл да му даде повече сведения.

Преди да отговори, Исаси отпи от чашата, после се облегна в креслото.

— Защото смяташе, че не е достоен за това наследство.

Преди да успее да осмисли думите му, зад гърба му се появи възрастен мъж с изискан вид и с гъста прошарена брада, която стигаше до средата на гърдите му.

— Добър вечер, господа.

— Добър вечер, дон Хосе Мария — поздрави го лекарят. — Позволете да ви представя...

Не успя да довърши фразата.

— Добре дошли в казиното, господин Лареа.

— Дон Хосе Мария Уилкинсън — уточни Исаси, без да се изненада, че новодошлият знае името на госта — е президент на казиното, освен това е един от най-известните производители на вино в Херес.

— И най-преданият пациент на нашия многоуважаем доктор.

Лекарят отговори с лек жест на благодарност, а новодошлият отново се обърна към него.

— Вече чухме за вас и за връзката ви с бившите имоти на дон Матиас Монталво.

Въпреки чуждестранната си фамилия Уилкинсън говореше без всякаква следа от акцент. В отговор той само кимна утвърдително. Предпочете да не навлиза в подробности относно намеренията си. Дори барутът, с който Тадео Карус бе готов да взриви къщата му на „Сан Фелипе Нери“, нямаше да избухне с бързината, с която се разпространяваха новините в този град.

— Доколкото разбрах, не възнамерявате да останете, но винаги ще сте добре дошли в казиното, докато трае престоят ви в Херес.

Той благодари за вниманието и помисли, че разговорът е приключил, но Уилкинсън явно не бързаше да ги остави сами.

— И ако все пак промените мнението си и решите да разработите отново лозята и избата, може да разчитате за всичко, от което ще имате нужда, и ви уверявам, че говоря от името на всички членове. Дон Матиас бе един от основателите на това казино и ние ще се радваме, ако някой възвърне блясъка на това, което той и предците му създадоха с толкова труд и любов.

— Винопроизводителите са особена порода хора, Мауро. Ще се увериш в това — намеси се Мануел Исаси. — Конкурират се ожесточено на пазарите, но се подкрепят, защитават се, съюзават се и

дори женят децата си помежду си. Не подминавайте предложението му, това не са празни приказки, а искрено протегнатата ръка.

Сякаш си нямаше достатъчно грижи, та да си създава нови с едно съсипано предприятие, помисли си той. За щастие, Уилкинсън смени темата.

— Все пак, за да не си тръгнете от Херес, без да ни опознаете, ще помоля нашия член и приятел Фернандес де Вилявисенсио да ви даде покана за бала, който устройва в двореца си. Всяка година отбелязваме събитие, свързано с някого от нас, тази година ще бъде в чест на семейство Клейдън по случай завръщането им. Соледад, съпругата...

— Внучка е на дон Матиас Монталво, знам — довърши той.

— Значи, вече се познавате, чудесно. В такъв случай, уважаеми господин Лареа, очакваме да ви видим там заедно с доктора.

Исаси напълни отново чашите, след като Уилкинсън и голямата му брада се отдалечиха.

— С вас ще бъдем чудесна танцова двойка, Мауро, какво предпочитате, полка или полонеза?

Няколко глави се обърнаха, когато чуха звънкия му смях.

— Престанете да се шегувате, за бога, и продължете да разказвате, та дано най-после разбере това семейство.

— Вече забравих докъде бяхме стигнали, така че позволете да ви го опиша с едри щрихи. Монталво изглеждаха безсмъртни. Богати, красиви, забавни. Всички бяха ощастливени от съдбата, дори Луисито — въпреки недъга му. Той беше вечното дете в къщата. Обичан, глезен, отгледан в памук в най-буквалния смисъл. Беше любимецът на всички братовчеди и поради това, както и поради здравословното му състояние, изобщо не му минаваше през ум, че накрая той ще бъде наследникът на богатството на дон Матиас. Понякога обаче животът ни изненадва с обратите си и променя посоката, когато най-малко очакваме.

На мен ли го казваш, друже? — помисли си той. Докторът продължи:

— Упадъкът беше предвидим, ако човек познаваше синовете на дон Матиас, Луис и Хакобо, бащите съответно на Луисито и Соледад.

— Тези, които водели цигани на Бъдни вечер и играели билиард до призори?

Лекарят се засмя.

— Сол ви е разказала, нали? Това беше семейната страна на двамата братя, която децата, племенниците и приятелите обожавахме. Бяха обаятелни, находчиви, елегантни, духовити, непринудени. Разликата във възрастта им беше само една година и си приличаха като две капки вода — и по външен вид, и по темперамент. За съжаление, освен тези качества притежаваха и други, не толкова приятни: бяха разточителни, нехайни, комарджии, женкари, безотговорни и празноглави. Дон Матиас така и не успя да ги вкара в правия път, а той беше праволинеен и строг човек. Внук на планинец, израснал в магазин в Чиклана, където баща му продавал зеленчуци и евтино вино. Планинците, нека ви поясня, са хора от северната част на полуострова, дошли...

— Има от тях и в Мексико.

— Тогава сигурно знаете за каква порода хора говоря — упорити и работливи мъже, които се издигнали от нищото и станали търговци, някои от които, като дядото на дон Матиас, вложили печалбите си в лозя и се замогнали. След като се установили в Херес, вече със солиден капитал и бизнес, наследникът му поискал за сина си, тоест за дон Матиас, ръката на Елиса Осорио, дъщеря на разорения маркиз Бенаокас. Така обединили аристократичен род с пари, нещо доста обичайно напоследък, както вече ви казах.

— Процъфтяващата буржоазия се сродява с обеднялата аристокрация, нали така?

— Именно, виждам, че сте го схванали добре, приятелю. Още една чаша?

— С удоволствие — отвърна той и плъзна кристалната чаша върху мрамора на масата. И още десет, ако трябва, само и само Исаси да не спре да говори.

— С една дума, дон Матиас последва стъпките на предците си, работи здраво, прояви ум и проникателност и умножи стократно капитала си. Но накрая допусна огромна грешка.

— Занемарил е възпитанието на синовете си — изпревари го той. И сянката на Нико прелетя над него.

— Именно. Беше толкова погълнат от работата си, че ги изтърва. А когато си даде сметка, вече се бяха превърнали в двама безделници и беше късно да поправи стореното. Доня Елиса успя да ги ожени за две

момичета от благородни семейства, но бяха без зестра и им липсваше характер. Никой от тях дори не се отдели в собствен дом. Всички останаха да живеят в къщата на „Торнерия“, в която сега сте вие. А хубавата Мария Фернанда, дъщерята, сключи несполучлив брак с Андрес Саяс, приятел на братята ѝ от Севиля без пукнат грош в джоба, но с голямо самочувствие.

Бавно, Исаси, не бързай. Да вървим подред и да оставим Густаво Саяс за по-късно. За щастие, докторът отпи от чашата и поднови разказа си оттам, откъдето той искаше:

— С една дума, след като отписа синовете си, дон Матиас започна да възлага надеждите си на третото поколение. На първородния син на своя първороден син. Казваше се също Матиас. Въпреки че бе потомък на заклет гуляйджия, той беше от друго тесто. Хубав и симпатичен като баща си, но доста по-умен. Обичаше да ходи с дядо си във винарната от малък, говореше английски, защото прекара две години в пансион в Англия, познаваше по име всички работници и започваше да навлиза в същността на бизнеса.

— Предполагам, че ви е бил приятел.

Докторът вдигна чашата си към тавана с меланхолично изражение, сякаш поздравяваше някого, който вече не беше между живите.

— Да, моят скъп приятел Матиас. Всъщност всички бяхме много близки още от малки. Бяхме почти на една възраст и почти неразделни. Матиас и Луисито, двамата братя. Густаво, когато идваше от Севиля, Инес и Соледад. Израснах без майка, бях единствено дете и ходех у тях с дядо ми, който се грижеше за неразположенията на доня Елиса, или с баща ми, когато трябваше да прегледа друг член на семейството, и оставах да обядвам, да вечерям, дори да спя. Ако можех да преброя часовете, прекарани сред тях по време на детството и младостта ми, със сигурност ще са повече, отколкото съм живял в собствената си къща. Докато всичко започна да се разпада.

Този път Мауро Лареа взе бутилката и отново наля чашите. Докато я държеше в ръка, установи, че са изпили повече от половината.

— Точно два дни след сватбата на Сол с Едуард.

Исаси замълча за момент, сякаш мислено се връщаше в миналото.

— Беше по време на лов в резервата „Доняна“. Случи се ужасен инцидент. Дали поради непредпазливост, дали поради чиста случайност, но Матиас бе прострелян смъртоносно в корема.

Господи, син, умрял с разкъсани вътрешности в разцвета на младостта си. Помисли си за Нико, помисли си за Мариана и изтръпна. Искаше му се да попита дали е било случайно, дали е имало виновен, но докторът, може би под влияние на брендито и също може би на носталгията, продължи да говори:

— Не казвам, че всичко рухна веднага, сякаш върху им е паднала бомба, но след погребението на Матиас положението започна стремително да се влошава. Бащата, Луис, изпадна в дълбока хипохондрия, Хакобо продължи сам разгулния живот, но вече малко по-кратко, дядото, дон Матиас, остаря, сякаш бе прибавил сто години отгоре, а жените се облякоха в черно, затвориха се в къщата да се молят и да се оплакват от болестите си.

— А вие, най-младите?

— Да кажем, че всеки вече бе поел по свой път. Сол се установи в Лондон с Едуард, каквито бяха плановете им, и създаде свое семейство. Продължи да идва в Херес от време на време, но все по-рядко. Густаво замина за Америка и повече почти нищо не чухме за него. Инес, сестрата на Сол, стана монахиня. Аз продължих учението си във факултета по медицина в Кадис, а после отидох в Мадрид, за да завърша докторантура. Разпръснахме се. И онзи рай, в който израснахме, чувствайки се в безопасност в процъфтяващия Херес, отлетя като сън.

— И е останал само Луис.

— След смъртта на Матиас го изпратиха във Военноморската школа в Севиля, но много скоро я напусна. В крайна сметка само той стана свидетел на пълния упадък на семейството и погребя един след друг близките си. За щастие или нещастие за Дребосъка, те бързо напуснаха този свят. А когато след години остана сам, мисля, че вече знаете...

Излязоха последни от казиното. По улиците не се мяркаше жива душа, когато прекосиха портата „Севиля“. Исаси настоя да го изпрати до къщата.

Когато стигнаха, той погледна към фасадата, на която не се виждаше нито една светлинка, сякаш искаше да я погълне с поглед.

— Когато Луис замина за Куба, знаеше, че никога няма да се върне тук.

— Какво искате да кажете, Мануел?

— Луис Монталво умираше и той го знаеше. Беше напълно наясно, че краят му приближава.

32.

— Смятах да дойда с каретата, както ви обещах, но утрото е толкова хубаво, че промених решението си.

Каза това, без да слиза от коня, облечена с елегантен черен костюм за езда, който въпреки мъжката си кройка я правеше още по-привлекателна. Къс втален жакет, бяла блуза с висока яка, подаваща се между реверите, широка пола, за да улеснява движенията ѝ, цилиндър и приборана в мрежичка коса. Висока, с изправен гръб, изискана. До нея едно момче държеше за юздата прекрасен кон, който, както предположи, бе предназначен за него.

Излязоха извън града, минаха по землисти пътища и пътеки под сутрешното слънце. Стигнаха до „Хармония“, прекосявайки притихнали хълмове сред свежия въздух. Пред тях се ширнаха стотици, хиляди лози, наредени в идеални квадрати. Усукани около себе си, без листа и плод. Почвата беше белезникава и пръхкава.

— През есента лозята изглеждат като мъртви, лозите са сухи и с променен цвят. Но те само спят, отпочиват си. Събират сила, която после ще се изкачи от коренището. Хранят се, за да създадат отново живот.

Яздеха бавно и разговаряха, като думата вземаше предимно тя.

— Не са разположени случайно така — продължи тя. — Лозята имат нужда от благословията на ветровете, от редуването им — влажни от запад и сухи от изток.

Бяха стигнали с бавен тръс до къщата в лозето, която също беше в окаяно състояние. Слязоха от конете и оставиха животните да си починат.

— Виждате ли? Никой не се грижи от години за нашите лози, или по-скоро за вашите. Погледнете.

Наистина. Сухи листа по лозовите пръчки, анемични филизи.

Отронваше думите и се вглеждаше в хоризонта, засенчила с длан очите си. Той отново се загледа в дългата ѝ шия и в косата ѝ с цвят на тъмна меласа. След язденето няколко кичура се бяха изплъзнали от мрежичката и сега блестяха под светлината на приближаващото пладнe.

— Като деца обожавахме да идваме тук по време на гроздобера. Често дори убеждавахме възрастните да ни позволят да останем да спим. Вечер отивахме на мястото, където набраното грозде се събираше, и слушахме разговорите и песните на надничарите.

Би било учтиво от негова страна да покаже по-голям интерес към това, което тя му разказваше. А и му беше любопитно да узнае повече неща за лозята и гроздето. Не забравяше обаче, че Сол Клейдън го беше поканила на тази разходка извън Херес с други намерения. И понеже предчувстваше, че те няма да му се понравят, предпочиташе да ги узнае колкото се може по-скоро.

— Гроздоберът обикновено започва в началото на септември — продължи тя, — когато температурите започват да падат. Но всъщност самата лоза определя времето — височината ѝ, извивката ѝ и дори самото ѝ ухание ще посочат момента, в който гроздето е достигнало зрялост. Понякога се чака луната да навлезе в последната си четвърт, защото се смята, че тогава плодът ще е по-мек и сладък. Ако преди това вали дъжд, гроздоберът се отлага, докато гроздовете отново се покрият с бял пращец, защото той ускорява ферментацията. Ако не се избере точният момент, виното ще бъде с по-ниско качество. Ако гроздоберът подрани, вината ще бъдат слаби. Ако се извърши навреме, ще бъдат плътни и силни.

Стоеше права, красива в костюма си за езда, обляна от слънцето, на фона на полето. В гласа ѝ се долавяха носталгични нотки, но и очевидни познания за това, което я заобикаляше. И скрито желание да забави колкото се може истинското си намерение.

— Дори в най-спокойните моменти през есента, след като гроздоберът отминеше, тук винаги беше оживено. Земерът, пазачът, работниците... Приятелите ми в Лондон обикновено се смеят, когато им казвам, че лозята се отглеждат с по-голямо усърдие, отколкото английските рози.

Приближи се до вратата на къщата, но не я докосна.

— Господи, каква разруха — прошепна тя. — Бихте ли се опитали да я отворите?

Направи го както в избата — като я натисна с рамо. Пред тях се разкри жалка картина. Стаите бяха празни, лавиците и килерите — също. Този път обаче тя не се впусна в спомени, а се вгледа мълчаливо в два стари камъшитови стола.

Приблѳжи се до тях и хвана единия с намерение да го вземе.

— Оставете на мен, ще се изцапате.

Мауро Лареа вдигна двата стола и ги изнесе навън. Избърса праха от тях с кърпичката си и ги постави пред фасадата, обърнати към ширналите се до хоризонта лозя. Два обикновени стола от прокъсан камъшит, на които някога са сядали надничарите под обсипаното със звезди небе след дългите часове работа или пазачът и жена му, за да си побърбят, или децата от къщата в онези вълшебни вечери с ухание на грозде, които Соледад Монталво пазеше в паметта си. Столове, които са били свидетели на живота на обикновените хора, на неизбежния ход на часовете и сезоните в тяхната върховна простота. Сега на тях седнаха те, със скъпите си дрехи, с обърканите си животи и държането си на господари, нямащи нищо общо със земята и полския труд.

Тя вдигна лице нагоре със затворени очи.

— В Лондон ще ме помислят за луда, ако ме видят да седя в „Сейнт Джеймс“ или в Хайд Парк и да се пека на слънце.

Чу се гугукането на гургулица, ръждясалият ветропоказател на покрива изскърца и те удължиха още малко миговете на лъжливого усещане за покой. Мауро Лареа обаче знаеше, че зад това привидно спокойствие, зад тази сдържаност бушува неспокойно море. Тази необикновена жена, която само преди няколко дни се бе появила в живота му, не го бе довела на това отдалечено място, за да му говори за гроздоберите от детството ѝ, нито го бе помолила да изнесе столовете, за да съзерцават заедно безмълвната красота на пейзажа.

— Кога ще ми кажете какво искате от мен?

Не промени позата си, нито отвори очи. Продължи да се наслаждава на есенното слънце, което галеше кожата ѝ.

— Грешали ли сте някога, когато сте вземали важно решение, Мауро?

— Опасявам се, че да.

— Нещо, което в известна степен е засегнало и други хора, изложило ги е на опасност?

— Също.

— И докъде бихте стигнали, за да поправите грешката си?

— За момента прекосих океана и стигнах до Херес.

— Тогавата се надявам да ме разберете.

Тя обърна лице към него.

— Искам да се представите за братовчед ми Луис.

Във всеки друг момент Мауро Лареа щеше да откаже или да се изсмее иронично. Но тук, сред тишината на сухата земя и оголените лози, той усети, че молбата, която тя току-що бе отправила към него, не е екстравагантна прищявка, а е нещо грижливо обмислено. Затова преглътна смущението си и я остави да продължи.

— Преди време — каза тя — сторих нещо нередно зад гърба на хората, които това засягаше. Да кажем, че извърших няколко незаконни търговски сделки.

Отново бе обърнала очи към хоризонта, избягвайки изпълнения му с любопитство поглед.

— Не мисля, че е нужно да навлизам в подробности, просто искам да знаете, че действах, опитвайки се да подсигурия дъщерите си и в известен смисъл и себе си.

Тя млъкна, сякаш за да подреди мислите си, отметна един кичур от лицето си.

— Съзнавах риска, който поемах, но се надявах, че Луис ще ми помогне, ако някога се наложи, както и стана. Само че изобщо не ми мина през ума, че дотогава Луис може и да не е между живите.

Незаконни търговски сделки, беше казала. Още една непозната жена, която се опитваше да го склони да ѝ помогне, за да действа зад гърба на мъжа си. Хавана, Карола Горостиса, градината в къщата на приятелката ѝ Касилда Барон в Ел Серо, надменната, облечена в яркожълто фигура в двуколката, спряла на алеята край изпълнения с рибарски кораби, бригове и платноходки залив. След този злополучен опит отговорът можеше да бъде само един.

— Съжалявам много, Соледад, но мисля, че не съм подходящият човек.

Тя реагира светкавично. Явно беше подготвена за такъв отговор.

— Преди да откажете, моля ви да си помислите. Аз също мога да ви помогна. Имам много контакти на пазара на виното в цяла Европа, в състояние съм да ви намеря много по-платежоспособен купувач от тези, които може да ви предложи дебелият Сарко. И без чудовищната комисиона, която сте му предложили.

Той направи иронична гримаса. Значи, тя вече беше в течение на всяка негова стъпка.

— Явно тук новините бързо се разпространяват.

— Със скоростта на мълния.

— Въпреки това ми е невъзможно да ви направя тази услуга. Животът отдавна ме е научил, че е най-добре всеки сам да решава проблемите си, без чужда намеса.

Тя отново засенчи с длан очите си и огледа хълмовете, явно печелейки време за следващия си ход. Той заразглежда съсредоточено белезникавата пръст и я разрови с крак. После поглади белега. Над тях ветропоказателят изскърца, променяйки посоката си.

— Доколкото ми е известно, Мауро, вие също има какво да криете.

Той сподави горчивия си смях.

— Затова ли ме поканихте на вечеря? За да ме прецените?

— Донякъде. Също поразпитах тук-там.

— И какво научихте?

— Малко, ако трябва да съм откровена. Но достатъчно, за да си задам някои въпроси.

— Относно какво?

— Относно вас и действията ви. Какво прави например един преуспял мексикански собственик на сребърни мини толкова далече от бизнеса си, като оправя собственоръчно керемидите на запустяла къща в този край на света.

Отново му се прииска да се изсмее горчиво.

— Нима сте изпратили някого да ме следи отблизо?

— Естествено — призна тя, като оправя края на полата си, за да не се напращи. Или поне се преструваше, че го прави. — Очевидно сте готов да живеете като дивак, без мебели и под продънен покрив, докато успеете да продадете на първия срещнат имоти, за които не сте платили нито стотинка.

Проклет нотариус, къде и защо си си развързал езика, Сенен Бланко? — каза си с яд. Или онзи проклет писар на нотариуса, помисли си той, като си спомни за Ангуло, мазния служител, който го заведе в къщата на „Торнерия“ за пръв път. Опита се обаче гласът му да прозвучи спокойно.

— Извинете за откровеността, госпожо Клейдън, но мисля, че личният ми живот не ви засяга.

Нарочно я нарече с фамилията ѝ по мъж, за да възстанови дистанцията помежду им. Когато тя отдели очи от хоризонта и се

обърна към него, той долови в изражението ѝ твърда решимост.

— Още ми е трудно да възприема мисълта, че вече не ни остава нито един камък, нито една бъчва, нито една лозова пръчка от семейното богатство. Позволете ми поне да проявя любопитство и да се поинтересувам кой е човекът, придобил всичко онова, което някога притежавахме и наивно вярвахме, че ще успеем да задържим. И ви моля да не приемате проучванията ми като обикновена намеса в личните ви дела. Следя ви отблизо и от егоистични подбуди, защото имам нужда от вас.

— Защо от мен? Не ме познавате, а сигурно имате други приятели. Някой по-близък, на когото имате доверие.

— Да кажем, че го правя от сантиментални подбуди. Сега богатството на рода Монталво е ваше, а това неизбежно ни свързва по някакъв начин и в известен смисъл ви превръща в наследник на Луис. Това достатъчно убедително ли ви звучи?

— Бих предпочел по-достоверно обяснение, ако нямате нищо против.

Задуха вятър, вдигна от земята облак бял прах и разлюля изплъзналите се от косата ѝ кичури. Втората причина, истинската, тя я изрече, без да го погледне, с очи, вперени в лозята или в небето, или в нищото:

— А ако ви кажа, че го правя, защото съм отчаяна, а вие се появихте в подходящия момент? И защото съм сигурна, че ще изчезнете веднага щом уредите положението си, и трудно ще могат да проследят дирите ви?

Един окаян пришълец, една мимолетна сянка — помисли си той с горчивина. — В това те превърна злополучният ти късмет. В обикновена окачалка, на която да увесиш името на един мъртвец или в която да се вкопчи някоя хубава жена, готова да измами мъжа си.

— Става дума само да се представите за братовчед ми пред един лондонски адвокат, който не говори испански — продължи тя.

— Това не е обикновена пантомима. В Испания, в Англия или в Америка това се нарича измама.

— Просто трябва да се държите любезно, може би да го поканите на чаша херес, да го уверите, че сте този, който твърдите, че сте, и да отговорите утвърдително на въпросите му.

— Какви въпроси?

— Дали през последните месеци сте извършвали сделки с Едуард Клейдън. Прехвърляне на акции и имоти.

— И наистина ли ги е извършил братовчед ви?

— Истината е, че ги извърших аз. Фалшифицирах документите, сметките и подписите на двамата — на Луис и на мъжа ми. После прехвърлих част от тези акции и имоти на дъщерите ми. Други обаче са все още на името на братовчед ми.

Един въпрос мина светкавично през съзнанието му: *Що за жена си ти, Соледад Монталво, за бога?* Тя обаче не изглеждаше смутена — сигурно вече бе свикнала да живее с тази мисъл.

— Адвокатът вече е на път и скоро ще пристигне. Един човек в Лондон се съмнява в истинността на сделките и го изпраща, за да установи това. Идва заедно с нашия управител, доверен човек, на чиято дискретност мога да разчитам.

— А мъжът ви?

— Не знае нищо и ви уверявам, че така е най-добре за всички. Ще отсъства няколко дни от Херес.

Когато напуснаха „Хармония“, небето вече не беше ясно. Изглеждаше намръщено, покрито с облаци. Вятърът все така вдигаше облаци бял прах сред лозята. Между тях цареше напрегнато мълчание, докато яздеха към града. Испитаха облекчение, когато чуха тропота на колите по настилката на улиците, виковете на млекарите и тананикането на някое момиче, погълнато от заниманията си зад решетката на прозореца.

Влязоха в конюшната на семейство Клейдън и Мауро Лареа не изчака да се появи слугата. Скочи пъргаво от коня си и ѝ помогна да слезе. Пое ръката ѝ в своята. Отново.

— Моля ви поне да си помислите — бяха последните думи на Сол, преди да сметне всичко за изгубено. Конят ѝ изцвили, сякаш искаше да потвърди думите ѝ.

В отговор той само докосна периферията на шапката си. После се обърна и си тръгна.

33.

Бутна дървената врата, все още раздразнен, решен да отхвърли категорично безумното предложение, преди Соледад Монталво да започне да храни някакви надежди. Щеше да се качи в стаята си, да вземе документите на братовчед й Луис, които Калафат му изпрати от Куба, да отиде в дома й, да сложи край на всякаква връзка с нея.

Влезе в стаята, мебелирана спартански само с най-необходимото за един мъж: желязно легло с продънен дюшек, кресло, което трябваше да бъде опряно до стената, за да стои право, гардероб без една врата. В единия ъгъл — сандъците му.

Вдигна припряно ключалките на единия и разрови съдържанието му, но не намери това, което търсеше. Не си направи труда да го затвори, а отвори другия, като разпръсна наоколо нещата, които в Кадис му бе дала нежната Паулита Фату. Бродирани салфетки, чаршафи от холандско платно. Дори атлазена покривка за легло, за бога! Накрая на дъното намери това, което търсеше.

Пъхна документите във вътрешния джоб на сюртука си и след десет минути беше на ъгъла на „Сан Дионисио“, съзерцавайки вратата на дома на семейство Клейдън между цветните навеси на писарите и хората, които изпълваха площада. Миг след това почука с тежкото бронзово чукче.

Палмър, икономът, се отзова много по-бързо, отколкото предната вечер. И още преди да отвори напълно вратата, го покани да влезе. С един поглед се увери, че всичко е както си го спомняше, само че този път обляно от слънчевата светлина, която нахлуваше през стъкления покрив на двора. Розата на ветровете, инкрустирана в пода на покрития вход, кичестите цветя в ориенталските саксии.

Нямаше време да доогледа всичко, защото в същия момент тя се появи и тръгна към него. Все още облечена в костюма за езда, само си беше свалила шапката. Но от късото разстояние, което ги разделяше, забеляза промяната в нея: разстроени черти, ужасени очи и бяла като платно кожа, сякаш кръвта й се беше оттеглила от лицето. Изглеждаше като попаднало в капан животно — красива сърна, която всеки момент

щеше да бъде застигната от куршум, изящна кобила, преследвана в нощта от койоти.

Двамата се изгледаха продължително.

Зад полуотворената врата, през която тя бе излязла, се чуваха гласове. Мъжки гласове, които говореха на чужд език. Тя прошепна:

— Адвокатът на сина на Едуард пристигна по-рано от предвиденото. Вече е тук.

Внезапно го връхлетя неудържимо, необяснимо желание да я притисне до гърдите си. Да почувства топлото ѝ тяло и да зарови лице в косата ѝ, да прошепне в ухото ѝ успокоителни думи. *Каквото и да стане, Соледад, всичко ще бъде наред*, прииска му се да ѝ каже. Но в главата му със силата на кирката, която толкова пъти бе забивал в рудата, отекваше една и съща дума — *не, не, не*.

Пристъпи още две, три, четири крачки и застана пред нея.

— Предполагам, че моментът не е подходящ, за да разговаряме. По-добре е да си тръгна.

В отговор получи само един изпълнен с тревога поглед. Сол Клейдън не беше свикнала да проси услуги, той знаеше, че от устата ѝ няма да чуе никаква молба. Но в очите ѝ, изпълнени е отчаяние, той съзря думите, които устните ѝ отказваха да изрекат. „Помогнете ми, Мауро“, сякаш викаха те. Или поне така му се стори.

Предпазливостта и задръжките му, неимоверното усилие да не прекрочва границите на благоразумието и твърдата решимост да не се поддава на импулсите си — всичко това се стопи като шепа сол във вряща вода.

Постави ръка на талията ѝ и я накара да се завърти, да се обърне към стаята, от която бе излязла. И изрече две думи:

— Да вървим.

Двамата мъже млъкнаха, когато ги видяха да влизат. Невъзмутими, уверени, с твърда стъпка. Привидно.

— Господа, добро утро. Казвам се Луис Монталво и предполагам, че искате да говорите с мен.

След тези думи се насочи към тях и им протегна ръка. Същата ръка, с която толкова пъти бе сключвал споразумения за тонове сребро, с която се бе представял пред каймака на мексиканското общество и бе подписвал договори за суми с много нули вдясно. Ръката на авторитетния мъж, какъвто някога беше и какъвто от този момент

щеше да се преструва, че все още е. Само че сега щеше да го прави под фалшивата самоличност на един покойник.

Срещата се провеждаше в помещение, което не бе видял при предишното си посещение. Беше нещо като личен кабинет, може би стаята, където стопанинът на къщата някога бе уреждал деловите си въпроси. Сега обаче никой не заемаше коженото кресло зад писалището, всички бяха седнали близо до вратата, около една кръгла маса, цялата покрита с книжа.

Двамата мъже, които се бяха изправили, казаха имената си, без да успеят да прикрият напълно изненадата си от появата им. Веднага след това Соледад повтори имената им, като наблегна на съответните длъжности, за да може той да добие представа кой кой е. Мистър Джонатан Уелс, адвокат, представляващ господин Алан Клейдън, и мистър Андрю Гаскин, управител на семейното предприятие „Клейдън & Клейдън“. На третия мъж, един младичък писар, само споменаха името. Той стана, направи лек поклон с главата и отново седна.

Припомняйки си разговора със Соледад в „Хармония“, Мауро заключи, че първият — около четиридесетгодишен мъж, рус, висок и с големи бакенбарди — е, така да се каже, противникът. Вторият — понисък, по-плешив, около петдесетгодишен — съюзникът. Споменатият и отсъстващ Алан Клейдън явно беше синът на мъжа на Соледад. „Един човек в Лондон се съмнява в истинността на сделките“, беше му казала тя. Вече беше ясно кой е той. И бе изпратил своя адвокат, за да защити интересите му.

Двамата мъже бяха облечени изискано — сюртуци от хубав плат, златни верижки на часовниците, лъскави боти. Какво очаквате от нея, на каква опасност е изложена, как смятате да я накажете? — искаше му се да попита русолявия саксонец. Докато тези въпроси звучаха в съзнанието му, Соледад, възвърнала напълно самообладанието си, взе думата, като преминаваше ту на английски, ту на испански.

— Дон Луис Монталво — каза тя, като го хвана под ръка с престорена фамилиарност — е мой първи братовчед. Както знаете, моминското ми име също е Монталво. Бащите ни бяха братя.

В стаята настана мъртва тишина.

— И в уверение на това — заяви той, опитвайки се да запази хладнокръвие от допира с нея — позволете ми...

Вдигна бавно дясната си ръка и притисна с нея плата на сюртука. Разнесе се характерният шум на хартия. После пъхна пръстите си във вътрешния джоб. Опипа с върховете им документите, които бе извадил от сандъка — онези, които Калафат му изпрати от Куба. Докато присъстващите го наблюдаваха учудено, той прецени дебелината им. По-обемистият беше смъртният акт — него не биваше в никой случай да показва. А по-тънкия, обикновен сгънат лист — документът за самоличност, с който Дребосъка беше заминал за Куба.

Първоначалното му намерение бе да ги връчи на Соледад и да потвърди с този жест отказа си да се намесва в проблемите ѝ. „Заповядайте, с това приключвам всякаква връзка със семейството ви — бе решил да ѝ каже. — Не искам повече да чуя нито за живите или мъртвите ви братовчеди, нито за незаконните ви машинации зад гърба на съпруга ви. Не искам да се замесвам в неприятности с потайни жени; нито вие сте подходяща за мен, нито аз съм подходящ за вас.“

Сега обаче нейните отчаяние и тревога бяха сломили твърдостта му. И докато четири чифта очи очакваха следващото му движение, той хвана с палеца и показалеца необходимия документ и бавно, много бавно, го извади от джоба.

— За да няма съмнения относно самоличността ми, моля ви да прочетете това и да се уверите сами.

Връчи го директно на английския адвокат. Той, въпреки че не разбираше нито дума от написаното, разгледа обстойно документа и после го даде на писаря, за да запише съдържанието му. Дон Луис Монталво Агилар, родом от Херес де ла Фронтера, живеещ на улица „Торнерия“, син на дон Луис и доня Пиедад...

Тишина цареше в стаята, докато всички наблюдаваха внимателно. След като писарят изпълни задачата си, адвокатът предаде документа на управителя. Той го сгъна и мълчаливо го върна на предполагаемия собственик. Сол беше затаила дъх.

— Е, господа — взе отново думата самозваният Луис Монталво, — вече съм изцяло на ваше разположение.

Тя преведе и ги покани да седнат на масата, сякаш предчувстваше, че тази част от представянето може да се проточи.

— Желаете ли нещо за пиене? — попита тя, сочейки една странична масичка, заредена с напитки, с великолепен самовар и сладкиши. Всички отказаха, тя си наля чаша чай.

Зададох му много въпроси, някои от които язвителни и подвеждащи. Адвокатът беше без съмнение добре подготвен. „Потвърждавате ли, че сте се срещнали с господин Едуард Клейдън на еди-коя си дата...?“. „Заявявате ли, че сте запознат със...?“. „Декларирайте ли, че сте подписали...?“. „Признавате ли, че сте получили...?“. Ловко, скрити между преведените думи, Соледад му подаваше сигнали в каква посока трябва да отговори. Мигновено двамата установиха почти органично съучастничество, което не показва никакви пукнатини, нито несъответствия, сякаш бяха прекарвали целия си живот заедно, вадейки кърпички от цилиндъра на фокусника.

Издържа хладнокръвно атаките, докато писарят записваше педантично отговорите с гъшето си перо. „Да, господине, напълно сте прав.“ „Да, господине, потвърждавам, че тази бележка е правилна.“ „Да, господине, точно така беше.“ Дори си разреши да украси отговорите с някои съчинени от него маловажни уточнения. „Да, господине, спомням си отлично този ден.“ „Естествено, че съм запознат с тази подробност, може ли иначе.“

Мълчанието между въпросите беше напрегнато. Чуваха се само дращенето на перото по хартията и шумовете, нахлуващи през прозорците от оживения площад. По едно време управителят си наля чаша чай от самовара. Сол почти не докосна своята, а адвокатът, младокът и предполагаемият братовчед дори не наквасиха устните си.

Често въпросите включваха и нея; в тези случаи тя отговаряше с хладна изисканост, с изправен гръб, със спокоен глас и с ръце върху масата. Върху тези ръце той съсредоточи вниманието си по време на паузите — в тънките китки, подаващи се измежду бялата дантела, с която завършваха ръкавите на жакета за езда, върху изящните ръце, украсени само с два пръстена на левия безименен пръст. Един великолепен брилянт и една халка — годежен пръстен и брачна халка, предположи той. От мъжа, на когото някога се бе заклела в любов и вяност и когото сега мамеше, отнемайки му част от богатството с негова помощ.

Бяха минали три часа, когато всичко приключи. Сол Клейдън и самозваният Луис Монталво стигнаха до края невъзмутими, хладнокръвни, без да проявят в нито един момент капка колебание. Никой не би предположил, че току-що са заобиколили със завързани очи яма, пълна с крокодили.

Адвокатът и писарят започнаха да прибират книгата си, докато Мауро Лареа въртеше между пръстите си чуждия документ за самоличност. Соледад и управителят, застанали до един прозорец, разговаряха тихичко на английски.

Сбогуваха се, управителят — сърдечно, а младият адвокат — леденовежливо. Писарят — отново с кимване на глава. Тя ги придружи до вестибюла, а той остана в кабинета, премисляйки случилото се, все още неспособен да види всичко в перспектива и още по-малко — да предвиди последиците, които биха могли да настъпят за него. Единствено му стана ясно, че Соледад Монталво бе прехвърляла ловко и систематично на името на братовчед си акции, имоти и активи от предприятието на мъжа си и практически го бе обрала до шушка.

Докато до него долитаха гласовете на англичаните, които си тръгваха, отнякъде се разнесе като далечен вой гласът на Андраде: *Току-що се превърна в най-големия глупак на света, друже. Нямаш срам, нито съвест.* За да не го чува, той стана, наля си чаша с бренди и изпи половината на един дъх. Точно в този момент Сол се върна.

Затвори вратата след себе си и опря гръб на нея; после постави ръце на устата си, за да заглуши вика на облекчение. Двамата се изгледаха продължително, докато накрая той вдигна чашата си в знак на поздрав за великолепното им изпълнение.

Тя най-после се отдели от вратата и се приближи.

— Нямам думи, за да изразя благодарността си.

— Надявам се, че отсега нататък всичко ще е наред.

— Знаете ли какво бих направила в момента, ако не беше толкова неуместно?

Да го прегърне, да се разсмее, да го целуне. Или поне той така изтълкува думите ѝ. В напразен опит да потуши огъня, който внезапно пламна в него, той изпи остатъка от брендито в чашата си.

Накрая обаче Соледад Монталво обузда порива си и запази благоприличие. Възвърна въздържаността си и се овладя.

— Това беше само една от битките във войната, която вода срещу големия син на мъжа ми, Мауро. Но никога нямаше да я спечеля без вас.

34.

Беше се разсъмнало едва преди половин час, а той вече нагласяше вратовръзката си, преди да облече синия сюртук. Призори, след като не бе спал цяла нощ, бе решил да прекара деня в Кадис. Имаше нужда да се отдалечи, да се отдръпне. Да помисли.

Сантос Уесос подаде глава през вратата.

— Търсят ви на входа, господарю.

— Кой?

— По-добре елате.

Можеше да е Сарко, агентът на недвижими имоти. Тази мисъл го накара да слезе бързо по стълбата.

Не позна — бяха мъж и жена. Очевидно бедни и на неопределена възраст. Между шейсетте или на крачка от гроба. Слаби като вейки, с напукана от тежък труд кожа на лицето и ръцете. Тя носеше проста пола и кафеникав бархетен шал на раменете, а прошарената ѝ коса беше прибрана в кок. Той — сако и панталон от груб плат и вълнен пояс на кръста. Двамата наведоха почитателно глава, когато го видяха.

— Добро утро. Кажете.

Представиха се със силен андалуски акцент като бивши прислужници в къщата. Казаха, че са дошли, за да поднесат почитанията си на новия господар. По набръчканото лице на жената се стече сълза, когато споменаха покойния Луис Монталво. После подсмръкна.

— Дойдохме също за всеки случай, ако младият господин има нужда от услугите ни.

Предположи, че младият господин е той. Млад господин на неговите четиридесет и седем години. Но в това мъгливо утро изобщо не му беше до смях.

— Благодаря ви, но тук съм временно. Не възнамерявам да остана дълго.

— За това не берете грижа. Както ще дойдем, така и ще си отидем, когато ваша милост реши. Ангустиас е чудесна готвачка, а аз

ще правя каквото ми наредите. Децата ни вече са задомени, а никога не е излишно да сложим нещо допълнително в тенджерата.

Той потърка брадичката си. Повече разходи и по-малко уединение. Беше вярно обаче, че щеше да им дойде добре някой да им пере дрехите и да им сготви нещо различно от парчетата месо, които Сантос Уесос печеше, наведен над огъня в някой ъгъл на задния двор, сякаш живееха наред планината или в старите миньорски лагери. Някой, който да знае кой идва или наднича откъм улицата, който да помага в ремонта на тази порутена къща. „Живеете като дивак“, беше му казала Соледад. И имаше право.

— Сантос, ти какво мислиш? — попита той, без да се обръща. Слугата не се виждаше, но той знаеше, че е наблизо и слуша като сянка от някой ъгъл.

— Ами мисля, че ще ни дойде добре малко помощ, господарю.

Помисли още няколко секунди.

— Тогава оставате тук. На заповедите на този човек, Сантос Уесос Кеведо Калдерон — каза той, като тупна силно рамото на токущо появилия се слуга. — Той ще ви казва какво да правите.

Прислужниците — Ангустиас и Симон — отново сведоха глави в знак на благодарност, като поглеждаха крадешком чичимека. Не схващаха иронията, която се криеше в имената му, но за пръв път в живота си виждаха индианец. С дълга коса, сарапе и нож. Отгоре на всичко ще ни командва, помисли си недоволно съпругът.

Мауро Лареа се отправи към гарата и влезе в нея откъм площад „Мадре де Диос“; беше решил да пътува с влак. В Мексико, въпреки многобройните планове и концесии, железницата още не се бе появила. В Куба имаше — най-вече за да се превозва захарта от фабриките във вътрешността на страната до крайбрежието, откъдето я товареха на кораби към всички посоки на света. По време на краткия си престой на острова обаче не бе имал възможност да пътува с това нововъведение. В друг момент от живота му това кратко пътуване, за което плати осем реала, щеше да изпълни главата му с проекти, търговският му нюх щеше да надуши един изгоден бизнес, който да пренесе в Новия свят. Тази сутрин обаче той само съзерцаваше суетнята на малобройните пътници и товаренето на безкрайно многочислените бъчви с вино, които щяха да потеглят към морето.

Пристигна с влака до пристанището на Трокадеро, а оттам с параход — в града. Железницата — третата в Испания — бе открита пет години по-рано и разполагаше с четири локомотива и с товарни и пътнически вагони. Херес бе отпразнувал нововъведението с официална церемония на гарата и с многобройни народни празненства — оркестри на арената за корида, боеве с петли по улиците, операта „Трубадур“ на Верди в театъра и две хиляди самуна хляб, раздадени на бедните. В този ден дори в затвора и в общинския приют имаше храна в изобилие.

Когато пристигна в Кадис, първо отиде в пощата. Беше успял — от време на време и на пресекулки — да пише на Мариана и Андраде. На дъщеря си — със свито сърце при спомена за Елвира, която бе издъхнала по време на раждане — пожелаваше сила и кураж, за да роди детето си. На пълномощника си разказваше, както винаги, полуистини: „всеки момент ще приключи една сделка, която ще сложи край на всичките ни проблеми, скоро ще се видим, ще платим навреме на Тадео Карус, ще оженим Нико както подобава, ще се върнем към нормалния живот“.

После тръгна напосоки из града — от кея до портата „Ла Калета“, от катедралата до парк „Хеновес“, като през цялото време в главата му се въртеше това, за което хем искаше, хем не искаше да мисли: безразсъдният начин, по който, тласкан от Сол Клейдън, бе престъпил най-елементарните норми на благоразумието и законността.

Купи хартия за писма от една печатница на улица „Сакраменто“, изяде калмара с картофи, който му сервираха в една гостилница на площад „Карбон“, поля го с две чаши сухо светлочервено вино, което помириша, преди да отпие, както бе видял да правят нотариусът, лекарят и самата Соледад. Острият мирис извика в паметта му старата изба на семейство Монталво, пуста и смълчана, скърцащия звук на ръждясалия ветропоказател на покрива на къщата в лозята и силуета на една жена, седнала до него на стария плетен стол, загледана в морето от белезникава пръст и изкривени лозови пръчки, докато му правеше най-екстравагантното от всички екстравагантни предложения, които животът му бе поднасял дотогава.

— Глупак такъв — процеди той през зъби, докато оставяше на тезгяха няколко монети. После излезе на улицата и вдиша дълбоко морския въздух.

Въпреки левгите разстояние между Херес и Кадис, душевното му състояние беше все така объркано, а въпросите му не намираха отговори. Омръзна му да обикаля без посока и реши да се върне, но преди това се отби в дома на Антонио Фату на улица „Вероника“, за да го поздрави.

— Скъпи Мауро — поздрави го любезно младият мъж, който излезе да го посрещне веднага щом му съобщиха за визитата. — Радвам се да ви видя отново. Каква случайност само.

Свъси вежди. Случайност? Нищо от това, което се случваше напоследък в живота му, не се дължеше на чиста случайност. Фату изтълкува жеста му като въпрос и побърза да му обясни:

— Току-що Хенаро ми каза, че преди малко някой е дошъл да пита за вас. Отново жена.

Понечи да му смигне съучастнически, сякаш за да му каже: „Голям късметлия сте, толкова дами търчат след вас“, но смръщеното чело на Мауро Лареа го разубеди.

— Същата, която дойде миналия път?

— Нямам никаква представа. Почакайте, ей сега ще разберем.

Старият иконом влезе в стаята с бавни стъпки и с вечната си кашлица.

— Дон Антонио ми каза, че някой ме е търсил, Хенаро. Кажете ми кой, ако обичате.

— Една жена, дон Мауро. Няма час, откакто си тръгна.

Отново повтори въпроса:

— Същата, която дойде миналия път?

— Според мен не.

— Остави ли визитка?

— Не, въпреки че й поисках.

— Каза ли поне името си или за какво ме търси?

— Нищо.

— Дадохте ли ѝ новия ми адрес?

— Не, господине, аз не го знам, а господин Антонио не беше тук.

Поради липса на повече подробности домакинят отпрати икономата, като му нареди да им донесат две чаши кафе. Размениха общи приказки и тъй като приближаваше часът да се качи на парахода, а после да вземе влака до Херес, Мауро Лареа скоро си тръгна.

Едва беше извървял десетина крачки, когато реши да се върне. Но този път не отиде в кантората при собственика, а се доближи до решетката на входа и зад нея намери когото търсеше.

— Забравих да ви попитам, Хенаро — каза той, като пъкна ръка в джоба на сюртука и извади великолепна хаванска пура. — Тази жена, която ме е търсела, как точно изглеждаше?

Преди още старият прислужник да отвори уста, пурата, която му бе подарил Калафат, преди да отпътува от Хавана, се озова в джоба на жилетката от пике на иконома.

— Добре изглеждаше, господине, елегантна и чернокоса.

— А как говореше?

— Различно.

Дрезгава кашлица го прекъсна за момент, след което успя да добави:

— Според мен идваше от Америка като вас. Или някъде оттам.

Стигна до кея, задъхан от бързане. Имаше намерение да прекоси час по-скоро залива, но не успя. Застанал прав, с ръце на кръста, на фона на залязващото слънце видя корабчето да се отдалечава.

— По дяволите — изруга той на глас. Може би бе плод на фантазията му, но му се стори, че на палубата, сред пътниците, различава позната фигура, седнала на малък сандък.

Качи се на следващия параход и пристигна в Херес късно през нощта. Още щом стъпките му отегнаха във входа на къщата, той извика дрезгаво:

— Сантос!

— Кажете, господарю — отвърна слугата откъм потъналия в мрак горен етаж.

— Някой идвал ли е, докато ме нямаше?

— Ами бих казал, че да, дон Мауро.

Почувства се така, сякаш някой го удари в стомаха.

В крайна сметка за никого нямаше да е особено трудно да открие новия му адрес — външността и държането му на богат прищълец от Америка и връзката му с Луис Монталво го бяха превърнали в истинска новина през последните дни.

— Хайде, казвай.

Отговорът не беше този, който очакваше.

— Дебелият мъж, който се занимава с продажбата, иска да ви види утре сутринта. В кафене „Ла Пас“, на улица „Ларга“. В десет. Усещането, че го удрят в стомаха, се повтори.

— Какво друго каза?

— Нищичко, но според мен вече ни е намерил купувач.

* * *

Когато съзря шишката фигура на агента на имоти, Мауро Лареа вече бе прочел от кора до кора „Ел Гуадалете“, бе лъснал обувките си при един усърден едноок ваксаджия и бе преполовил третото си кафе. Бе станал на разсъмване, нетърпелив да чуе какво ще му каже Амадор Сарко. А и не можеше да заличи от съзнанието си тревожния спомен от предния ден в Кадис — една фигура, отдалечаваща се сред вълните на борда на параход.

— Добро утро, дон Мауро — каза агентът. Веднага след това постави на съседния стол шапката си и седна срещу него, разпростирайки телесата си, които увиснаха от краищата на стола.

— Приятно ми е да ви видя — поздрави го той лаконично.

— Изглежда, днес е по-хладничко и както казват хората, от Все Светии до Рождество зимата взема първенство. Макар че, както твърдеше майка ми, светла ѝ памет, човек не трябва да се доверява прекалено на поговорките, защото знаете после какво става.

Той забарабани с пръсти върху масата, сякаш искаше да му каже: „Говори най-последно, човече“. Забелязал очевидното нетърпение на „индиеца“, дебелият посредник предпочете да не се бави.

— Не бих искал да бия барабана предварително, но може да извадим късмет и да излезе нещо интересно.

В този момент го прекъсна един млад келнер.

— Нося ви кафенцето, дон Амадор.

Постави на масата, заедно с чашата с кафе, една бутилка.

— Бог да те благослови, момче. — Келнерът още не се бе обърнал, когато продължи: — Едни хора от Мадрид вече почти са договорили голяма сделка в Санлукар, от два месеца оглеждат имоти в района.

Докато говореше, Сарко махна корковата запушалка на бутилката и изля струя от съдържанието ѝ в кафето.

— Бренди е, не е вино — поясни той.

Той сви рамене с безразличие. Ваша работа как и с какво съсипвате кафето си, приятелю. А сега, ако обичате, продължете.

— Казах им за вашите имоти и те проявиха интерес.

— Колко души са? Защо говорите в множествено число?

Малката чашка почти се изгуби сред дебелиите пръсти на посредника, докато я поднасяше към устата си. Той изпи съдържанието ѝ на един дъх.

— Двама. Единият дава парите, а другият го съветва. Един вид богаташ и секретарят му — каза той и постави чашката върху чинийката. — Нищо не разбират от лозя и вино, но са наясно, че пазарът расте с дни, и са готови да инвестират.

Погледна го с биволските си очи.

— Няма да бъде лесно, дон Мауро, предупреждавам ви. Почти са договорили другата сделка, а и не им липсват предложения, така че, ако проявят интерес към вашите имоти, сигурно доста ще ви притиснат. Но нищо не губим, ако опитаме, не мислите ли?

Амадор Сарко не можа да му каже нищо повече, а и той не настоя, защото беше сигурен, че казва истината: комисионата още беше в рамките на двацет процента, така че посредникът имаше огромен интерес да продаде бързо и на добра цена имотите.

Излязоха заедно от кафенето, след като се уговориха да се видят отново веднага щом Амадор Сарко узнаеше кога пристигат в Херес потенциалните клиенти; вече се сбогуваха пред вратата, когато Мауро Лареа зърна Сантос Уесос сред навалищата от продавачи по улица „Ларга“.

Когато го видя отдалече, за пръв път осъзна колко неуместно изглежда верният му слуга в тази Долна Андалусия, където мургавата кожа, обгорена от слънцето или наследена след няколко века арабско присъствие, не беше рядкост. Но никой нямаше бронзовия тен на индианеца, нито тъмната му права коса, дълга до под раменете, нито телосложението му. Също никой не се обличаше като него, с кърпа, завързана под широката периферия на шапката, и с пъстро сарапе. Беше неизменно до него повече от петнайсет години, още от времето,

когато беше слабичко будно момче, което се движеше из галериите на мините с пъргавината на змия.

Сбогува се с посредника и изчака слугата да се приближи.

— Какво има, Сантос?

— Дойдоха да ви търсят.

Той преглътна мъчително, докато гледаше хората наоколо: всекидневните суетня и глъч, фасадите, портокаловите дръвчета — града.

— Жена, която познаваш?

— И да, и не — отговори той, като му подаде малък плик.

Този път, може би поради липса на време, не беше запечатан с восък. Разпозна почерка и побърза да отвори плика. *Моля ви да дойдете в дома ми възможно по-скоро. Вместо подпис, две букви: С. К.*

Сол Клейдън го викаше спешно. *Какво очакваше, глупако, че ще ти се размине, че безумията ти няма да имат последици?* Сред сутрешната врява не разбра дали ядосаният глас, който го укоряваше, е на Андраде, или неговият собствен.

— Добре, Сантос, всичко е наред. Но бъди нащрек, защото може да имаме и друг гост. В такъв случай нека чака в двора, не го пускай вътре. Дори не му изнасяй стол, чу ли? Да чака.

Тръгна бързо, но когато стигна началото на улица „Ленсерия“, си спомни, че трябва да свърши нещо, което бе забравил покрай непредвидените събития през последните дни. И въпреки настойчивостта на Соледад, реши да не го отлага. Нямахше да му отнеме много време и беше по-добре да го направи сега, докато още не бе станало късно.

Огледа се и видя открянатата врата на портала на една къща. Надникна — не видя никого. Щеше да му свърши работа. Спря едно момче, посочи му кантората на дон Сенен Бланко, даде му медна монета и няколко указания. Три минути по-късно Ангуло, служителят, който го придружи първия път до къщата на „Торнерия“, влезе със заинтригувано изражение в тъмния портал, където той го чакаше.

Самата Сол несъзнателно го беше поставила нащрек. Някой от кантората беше разпространил информацията, че е придобил имотите на Монталво, без да е дал пари за тях; че може би има нещо тъмно в сделката. Знаеше, че дон Сенен Бланко е почтен мъж, неспособен да си

развърже толкова лекомислено езика. Затова вече предполагаше кой е източникът на тези клюки. И затова сега щеше да вземе мерки.

Първо го притисна към стената, после го заплаши:

— Ако отново кажеш само една дума за мен или за делата ми, следващия път ще те смачкам.

Стисна го за шията и лицето на нещастника стана лилаво-червено.

— Ясно ли ти е, негоднико?

В отговор получи само задавен звук. Той блъсна тила му в стената и увеличи натиска върху шията му.

— Сигурен ли си, че си разбрал добре?

От устата на писаря потече слюнка и се чу шепот, който явно означаваше „да“.

— Внимавай, за да не се наложи да се видим отново.

Когато го пусна, тялото му беше прегънато на две и той кашляше като магаре. Преди да успее да се съвземе, Мауро Лареа вече беше на улицата, като си оправяше маншетите на ризата и намигна на слисания хлапак.

Този път вратата му отвори Соледад, която го чакаше, и отново го връхлетя онова неназовано усещане, което пробягваше по кожата му всеки път, когато я видеше. Беше облечена е тоалет във вишнев цвят и тревогата отново втвърдяваше хармоничните ѝ черти.

— Съжалявам много, че ви притеснявам, Мауро, но мисля, че имаме друг проблем.

„Друг проблем“, беше казала. Не същият отпреди два дни, усложнен, удвоен, объркан или решен. Друг, различен проблем. И беше казала „имаме“. В множествено число. Сякаш вече не ставаше дума за неин проблем, за който се нуждае от помощ, а за въпрос, свързан поначало с двамата.

Без да каже нищо повече, тя го поведе към салона, в който я бе чакал първата вечер.

— Заповядайте, влезте.

Диванът, тогава празен, сега беше зает. От жена. Легнала, със затворени очи и две възглавници под главата, бледа като платно. С разпуснатата коса, изцяло облечена в тъмно, с дълбоко деколте, над което една мулатка, слаба като скелет, вееше с ветрило.

Зад гърба си чу шепот.

— Познавате я, нали?

Отговори ѝ, без да се обърне:

— Опасявам се, че да.

— Дойде преди час, изглежда болна. Изпратих човек да доведе Мануел Исаси.

— Каза ли нещо?

— Успя само да се представи като съпругата на братовчед ми Густаво. Всичко останало бяха неразбираеми фрази.

Двамата стояха, втренчени в дивана. Той отпред, Сол Клейдън зад него, шепнейки му на ухото:

— Спомена и вас. Няколко пъти.

Обзе го силна тревога, но не по-малко силно беше смущението, което изпитваше от близостта ѝ, от топлината, излъчваща се от тялото и от гласа ѝ.

— Освен името ми каза ли нещо друго?

— Несвързани изречения, отделни думи. Объркани и безсмислени. Стори ми се, че спомена за някакъв облог.

35.

Доктор Исаси премери пулса ѝ, натисна корема ѝ и опипа с два пръста шията ѝ. После прегледа устата и зениците ѝ.

— Нищо обезпокоително. Дехидратация и изтощение, обичайни симптоми след дълго пътуване по море.

Извади шишенце с лауданум от чантата си, поиска да му приготвят сок от лимон с три лъжички захар, а после прегледа по същия начин и младата робиня. Беше наредил да спуснат плътните завеси и салонът тънеше в полумрак, в контраст с дневната светлина, обляла площада. Мауро Лареа и домакинята наблюдаваха от разстояние, прави, с тревожни изражения на лицата.

— Нуждае се от почивка — заключи лекарят.

Мауро Лареа се обърна към Соледад и процеди през зъби:

— Трябва да я махнем от тук.

Тя кимна леко с глава.

— Предполагам, че е свързано с наследството на Луис.

— Сигурно. А това не е в интерес и на двама ни.

— Готово — обяви лекарят в същия момент. — Съветът ми е да не я местите веднага и да я оставите да лежи. А на това момиче — добави той, сочейки младата робиня — да дадат нещо за ядене, изтощено е от гладуване.

Соледад позвъни с камбанката и в салона се появи прислужница; беше англичанка — като цялата прислуга в къщата. След като ѝ даде съответните нареждания, тя я отпрати към кухнята заедно с мулатката.

— За съжаление, Едуард още отсъства и бих предпочела да не оставам сама с нея. Имате ли нещо против да ми правите компания на обяд?

Най-разумното, помисли си Мауро Лареа, би било да си тръгне, да спечели време, за да обмисли как да действа по-нататък.

Въпреки че Карола Горостиса сега лежеше кротко, той беше сигурен, че пристигането ѝ в Испания не предвещава нищо добро — много добре знаеше докъде е способна да стигне. Щеше да говори повече от необходимото пред всеки, който ще иска да я изслуша, да

изопачи събитията, да обяви на всеослушание екстравагантния начин, по който имотите в Херес бяха минали в негови ръце, и дори да предприеме законови действия и да предяви претенции към тях. И въпреки че едва ли щеше да спечели, защото в крайна сметка законът щеше да защити него, с всичко това щеше да постигне нещо, което той не беше склонен да допусне: да го забърка в дела и съдебни спорове, да забави плановете му и в крайна сметка да провали най-неотложните му намерения. Календарът неумолимо отброяваше дните, вече бяха минали два от четирите месеца, определени от Тадео Карус. Трябваше да намери начин да укроти мексиканката. Да я неутрализира.

Погледна крадешком Соледад, която на свой ред наблюдаваше загрижено припадналата жена. Ако Карола Горостиса предприемеше някакви ходове, нямаше да пострада само той — в случай че започнеше да разпитва за имотите на Луис Монталво, щеше да повлече и Соледад.

— Приемам с удоволствие поканата ти, скъпа Сол — каза Исаси, докато прибираше инструментите си в чантата. — Много повече ме бланят уменията на твоята готвачка, отколкото на моята Саграрио, чиито яхнии са ми втръснали. Но позволи ми преди това да си измия ръцете.

Въпреки че разумът на Мауро го подканваше да откаже, устата го предаде:

— Аз също.

Лекарят излезе, а те останаха в полумрака, прави и двамата, вперили поглед в тялото на новодошлата. Изминаха няколко мига на привидно спокойствие, през които почти можеше да се чуе как мозъците на двамата свързваха данни и нагаждаха факти.

Тя първа проговори:

— Защо ви търси с такава настойчивост?

Знаеше, че е безсмислено да продължава да лъже.

— Защото вероятно не е съгласна с начина, по който Густаво Саяс и аз договорихме прехвърлянето на имотите на братовчед ви Луис.

— А има ли причина за недоволството й?

Знаеше също, че трябва да стигне до края.

— Зависи доколко може да се примири, че съпругът й е заложил наследството си на маса за билиард.

* * *

Ястията и вината отново бяха превъзходни, порцеланът — великолепен, кристалът — изискан. Сърдечната атмосфера от първата вечер обаче я нямаше.

Знаеше, че не е длъжен да оправдава поведението си пред никого, но беше твърдо решен да говори, поне този път, искрено. В крайна сметка Соледад вече бе споделила с него собствените си прегрешения. А от благодушния доктор нищо лошо не можеше да очаква.

— Вижте, не съм мошеник, нито безскрупулен използвач. Аз съм обикновен бизнесмен, на когото в даден момент сметките му излязоха криви. И докато се опитвах да поправя нещата, най-случайно попаднах в ситуация, която в крайна сметка се реши в моя полза. А тази ситуация бе предизвикана от Карола Горостиса, която принуди мъжа си да действа.

Нито Мануел Исаси, нито Соледад му зададоха някакъв конкретен въпрос, но любопитството им витаеше във въздуха, подобно на полъх от крилата на огромна птица.

Той се поколеба колко да разкаже и колко да скрие, докъде да стигне. Всичко беше твърде объркано, твърде неправдоподобно. Парите, които Ернесто Горостиса бе изпратил на сестра си, желанието му да намери в Хавана печеливш бизнес, хладилният кораб, предложението на търговеца на роби. Всичко беше твърде объркано, за да го разкаже с разбираеми думи по време на един обяд. Затова реши да го обобщи по най-лаконичния начин:

— Накара мъжа си да повярва, че има любовна връзка с мен.

Ножът за риба на Соледад замръзна над парче костур, без да го докосне.

— Тогава той ме предизвика — добави. — На своеобразен дуел върху зелено сукно с дървени щеки и топки от слонова кост.

— И сега тя идва да ви търси сметка или да се опита да анулира резултата от дуела — каза лекарят.

— Така предполагам. И понеже мисля, че я познавам добре, няма да се учудя, ако поиска да провери, между другото, дали Луис

Монталво е притежавал още нещо. В крайна сметка Густаво е негов законен наследник.

— Тук обаче ще удари на камък, защото Луисито беше останал без пукнат грош.

При това предположение на лекаря Мауро Лареа и Соледад поднесоха едновременно вилиците към устата си, сведоха поглед в унисон и задъвкаха бавно парчето риба в синхрон, сякаш заедно с мекото бяло месо на рибата искаха да прогонят тревогата. Накрая тя реши да говори:

— Мануел, може да се окаже, че без да знае, Луис е притежавал още нещо.

Лицето на лекаря се измени, когато му разказа накратко за тайните операции, фалшивите подписи, незаконните сделки. И решаващата роля на Мауро Лареа, представящ се за Луис Монталво пред един английски адвокат.

— За бога, не знам кой от двамата е по-дързък, дали минният предприемач, който печели чуждо наследство в един безумен облог, или вярната и изискана съпруга, която източва фирмата на собственото си семейство.

— Има неща, които надхвърлят границите на това, което сме в състояние да изтърпим — каза тогава Соледад, като най-последно вдигна очи. — Ситуации, които ни изкарват извън контрол. Никога нямаше да изоставя удобния живот в Лондон с четирите ми дъщери, уреденото положение и светските събития, никога нямаше да ми хрумне да извърша подобна глупост, ако Алан, синът на Едуард, не бе засегнал интересите ни.

Въпреки изненадващото твърдение нито един от двамата мъже не посмя да я прекъсне.

— Убеди баща си с хитрост да го включи като съдружник в компанията зад гърба ми, взе неудачни решения, без да се консултира с него, измами го и в крайна сметка подготви почвата така, че когато Едуард ни напусне, аз и дъщерите ни да се окажем в крайно неизгодно положение.

Тя отпи дълга глътка от чашата с вода, сякаш за да ѝ помогне да размие гнева и тъгата, изписани на лицето ѝ.

— Мъжът ми има много сериозни проблеми, Мауро. Никой не го е виждал, откакто се преместихме тук, но причината не са належащи

делови пътувания, нито временни главоболия. Това са само лъжи, които аз се грижа да разпространявам. За съжаление, става дума за нещо много по-сложно. И тъй като засега той не е в състояние да вземе мерки, за да отвърне на атаките на сина си срещу малките циганки, както Едуард нарича презрително мен и дъщерите ми, отговорността да защитя тях и себе си, е моя. Затова нямах друг изход, освен да действам.

— Но не и престъпвайки по този начин закона, за бога, Сол... — каза Исаси.

— Това е единственият възможен начин, скъпи докторе. Да руша компанията отвътре. Не виждам друг изход.

Силен звук прекъсна разговора. Сякаш нещо обемисто бе паднало на пода или се бе блъснало в някоя стена. Чашите леко се заклатиха, а кристалните висулки на висящия от тавана полилей се удариха една в друга с леко звънтене. Соледад и той понечиха да станат веднага, докторът ги спря.

— Оставете на мен.

И бързо излезе от трапезарията.

Може би Карола Горостиса е паднала, докато се е опитвала да стане, помисли си той. Но после реши, че може някой от прислугата да се е спянал. Сол се опита да омаловажи случката.

— Не се тревожете, едва ли е нещо сериозно.

После постави приборите в чинията и го погледна с отчаяние в очите.

— Всичко ми се изплъзва от ръцете, става все по-лошо...

Той не намери думи, с които да я утеши.

— В някои дни не ви ли се иска светът да спре, Мауро? Да спре и да ни даде малко почивка. Да застинем като неподвижни статуи, като обикновени камъни и да не трябва да мислим, да не трябва да решаваме.

Разбира се, че имаше такива дни в живота му. Особено напоследък. В този миг например би дал всичко, което някога бе имал, за да удължи до безкрайност този обяд, да седи до нея, да съзерцава хармоничните черти на лицето ѝ, високите скули, дългата шия. Да изпитва неудържимо желание да протегне ръка и да хване нейната, както в деня, в който се запознаха; да я стисне силно и да ѝ каже: „Не се тревожи, аз съм до теб, всичко скоро ще свърши; скоро и с щастлив

край“. Да се пита как на неговите години и след всичко, което бе преживял, когато смяташе, че вече нищо не може да го изненада, изпитва такова шеметно вълнение.

Предпочете обаче да насочи разговора в друга посока.

— Имате ли новини за английския адвокат?

— Само, че се намира в Гибралтар. Още не се е върнал в Лондон.

— Това тревожно ли е?

— Не знам — призна тя. — Наистина не знам. Може просто да не е намерил билет за параход до Саутхамптън или има други дела, за които да се грижи.

— Или...?

— Или може да чака някого.

— Например сина на мъжа ви?

— Не знам. Де да знаех и да можех да ви уверя, че всичко върви добре и че фарсът ни е постигнал целта си. Но истината е, че с всеки изминал ден съмненията ми се увеличават.

— Нека изчакаме — каза той не особено убедително. — Освен това сега имаме друг проблем, с който трябва да се справим.

Печената кокошка, която им бяха сервирали след костура, беше изстинала. Двамата бяха изгубили апетит, но не и нуждата да продължат да говорят.

— Мислите ли, че Густаво е подкрепил решението на съпругата си да дойде тук сама от Куба?

— Едва ли. Може да не знае нищо. Може да е излъгала, че заминава за Мексико или бог знае какво друго.

Усети, че тя иска да го пита нещо, но не знае как да формулира въпроса. Отпи от чашата си, сякаш за да си вдъхне смелост.

— Кажете, Мауро, в какво положение се намираше братовчед ми?

— В лично или финансово отношение?

Поколеба се. Отново отпи от виното.

— И двете.

Мауро Лареа отново забеляза студенината, с която Соледад говореше за Саяс, умишлената дистанцираност, която проявяваше. Този път обаче усети, че се интересува истински от него.

— Уверявам ви, че почти не съм общувал с него, но впечатлението ми е, че не изглежда много щастлив.

Вдигнаха ястията, които те почти не бяха докоснали, сервираха десерта. Прислугата се оттегли.

— Уверявам ви също, че с Карола Горостиса никога не сме имали любовна връзка.

Тя кимна леко с глава.

— Макар че в интерес на истината, имаме друг вид връзка.

— Виж ти — прошепна тя. Тонът ѝ не прозвуча твърде остро, но го накара да остави лъжичката с крем брюле.

— Брат ѝ е мой приятел в Мексико и скоро ще се превърне в близък човек на семейството ми. Дъщеря му е сгодена за сина ми Николас.

— Виж ти — прошепна отново тя, този път по-меко.

— Преди да замина за Куба, брат ѝ Ернесто ми даде пари, които да ѝ предам. Така се запознах с нея.

— И как изглежда тази жена в моментите, когато не ѝ хрумва да припадне?

Блясъкът в очите ѝ на кошута донякъде се бе върнал, както и финото чувство за хумор, което обикновено вмъкваше в разговорите си.

— Арогантна. Студена. Безочлива. Хрумват ми и други епитети, които от възпитание ще премълча.

— Знаете ли, че през последните години постоянно пишеше на Луисито, като непрекъснато настояваше да им отиде на гости? Разказваше му за пищния живот в Хавана, за голямата кафеена плантация, която притежават, за това колко ще се радва Густаво да го види отново след толкова години и колко пъти си е представяла как ли изглежда този толкова скъп братовчед от Испания. И може би съм мнителна, но в някои пасажи имаше дори любовни намеци. Вероятно Густаво не ѝ бе казал за физическия недъг на горкия Дребосък.

— Говорете спокойно, убеден съм, че сте права. Но откъде знаете всичко това?

— От писмата ѝ, които пазя в писалището си. Взех ги от къщата му заедно с личните му вещи, преди да се настаните в нея.

Значи, Карола Горостиса беше примамила Луис Монталво в Куба, знаейки, че не е женен, че притежава имоти и е кръвен роднина на мъжа ѝ. И сигурно заради това е замислила, постоянствала, упорствала и не се е отказала, докато не го е накарала да напише ново

завещание, което да извади от играта племенничките му и да остави като единствен наследник първия му братовчед Густаво, с когото от двайсет години не са се виждали. Хитра беше Карола Горостиса. Хитра и упорита.

Лекарят се върна и ги прекъсна.

— Всичко е наред — каза той, като седна.

Соледад затвори очи за миг и кимна с глава, разбирайки без повече думи това, което Мануел Исаси искаше да каже. Мауро Лареа изгледа последователно единия и другия и внезапно доверието, породило се между тях по време на обяда и през предните дни, сякаш се разклати, когато се почувства изолиран от това съучастничество. *Какво крият от мен, какво не искат да ми кажат? Какво му е на мъжа ви, Соледад? Какво ви отдалечава от Густаво? Какво, по дяволите, правя сред всички вас?*

В този момент докторът поднови разговора и го откъсна от мислите му.

— Хвърлих един поглед на нашата гостенка и ѝ дадох няколко щедри капки хлоралхидрат, за да поспи. Ще се събуди след няколко часа, но въпреки това би било добре да решите какво смятате да правите с нея.

Предлагам да я хвърлим на дъното на някоя наводнена мина, помисли си Мауро. Вместо това каза:

— Да я изпратим обратно там, откъдето е дошла. Според вас кога ще бъде в състояние да пътува?

— Мисля, че скоро ще се възстанови напълно.

— Във всеки случай най-важното в момента е да я изведем от тази къща и да я скрием някъде.

Възцари се мълчание, докато се опитваха да намерят някакъв изход. Да я изпратят в Кадис сама, където да чака кораб за Куба, би било твърде рисковано. Да я държат в разнебитената къща на „Торнерия“ — пълен абсурд. Да я настанят в някой хотел — върховно неблагоприятие.

Тогава Сол Клейдън направи предложението си и то прозвуча като камък, хвърлен по стъкло.

36.

Обсъдиха всичките „за“ и „против“ в библиотеката, пред три чаши с черно кафе.

— Мисля, че не съзнавате безумието, което смятате да извършите.

— Нима имаме друг изход?

— Защо не се опитате да поговорите с нея спокойно, да я накарате да помисли?

— И какво да ѝ кажем? — отвърна Сол с раздразнение. — Да я убедим най-любезно да бъде така добра да се върне в Хавана и да се отстрани от пътя ни? Да я помолим да ни остави на мира?

Стана от креслото с грациозността на дива котка, направи няколко крачки, после се обърна отново към тях.

— Или да ѝ кажем, че на името на Луис Монталво има акции и ценни книжа за стотици хиляди лири стерлинги, които тя и Густаво могат да наследят веднага щом направят необходимите постъпки? И отгоре на всичко да я уведоим, че тези пари, които принадлежат на моето семейство, съм изтръгнала от алчните ръце на полубрата на дъщерите ми с нечестни и незаконни средства?

Бузите ѝ пламтяха, очите ѝ блестяха. Отново направи няколко крачки по арабеските на килима и застана до креслото, от което Мауро Лареа я съзерцаваше, кръстосал крака.

— Или да ѝ кажем, че този мъж е толкова галантен и щедър, че ще опрости на мъжа ѝ доста сериозен дълг от игра, за да може госпожата да не остане разочарована от екстравагантното си посещение в родината майка? Че ще им върне ей така имотите, които глупавият, страхлив и безотговорен мой братовчед е решил да разиграе в партия билиард?

За да подсили думите си, тя — съзнателно или несъзнателно, волно или неволно — бе поставила дясната си ръка върху рамото му. И вместо да я отдръпне, заби пръстите си в него точно когато отправяше втория въпрос, изпълнен с обвинения срещу Саяс. Почти пронизвайки плата на сюртука, впивайки се в кожата, плътта и костите му — на

мястото, където се свързват гърбът и ръката, отстрани на шията. Тръпка на неудържимо желание пробяга по тялото му.

— Освен това, Мануел, говорим за Густаво. За нашия скъп Густаво. Не забравяй това.

Въпреки неочакваната реакция, която бе разтърсила тялото и душата му, не му убягна горчивият сарказъм в последната фраза. „Нашият скъп Густаво“, бе казала тя. И в думите ѝ, както винаги, когато говореше за него, нямаше никаква топлина.

Мануел Исаси каза с примирение:

— Добре, в такъв случай и макар да съм убеден, че задържането ѝ против волята ѝ е огромна грешка, предполагам, че не ми оставяте друг изход.

— Това означава ли, че си съгласен да остане в дома ти?

Ръката ѝ се отдели от рамото на Мауро Лареа, за да се насочи към лекаря, и той внезапно се почувства като осиротял.

— Нека ви напомня, че ако случаят се разчуче, рискувам да изгубя по-голямата част от клиентите си в Херес. А аз нямам процъфтяващ бизнес с вина, нито сребърни мини зад гърба си. Живея от работата си, и то когато успея да си прибера парите.

— Не ставай черноглед, Мануелито — прекъсна го тя с леко лукав тон. — Няма да отвличаме никого. Просто ще предоставим безплатен престой на една недотам желана гостенка.

— Аз лично ще се погрижа да я заведа в Кадис и да я кача на кораба веднага щом сметнете, че е в състояние да пътува — отсече той. — Веднага ще проверя кога заминава следващият параход за Антилите.

Исаси приключи разговора с черен хумор.

— Отдавна престанах да вярвам в намесата на някоя върховна сила в скромните ни земни дела, но Бог да ни е на помощ, ако нещо се обърка в този безумен план.

* * *

Настаниха я в жилището на доктора на улица „Франкос“, в старата къща, която бе наследил от баща си, а той — от неговия дядо. Живееше там сред същите мебели и със същата слугиня, която бе

прислужвала на три поколения от семейството. Избраха една спалня в дъното, гледаща към голям двор, с тясно прозорче, отдалечено от съседните къщи. Настаниха робинята Тринидад в съседната стая, за да се грижи за нуждите на доня Карола. Соледад даде съответни указания на Саграрио, старата слугиня — пилешки бульони и омлети, агнешки момици, много кани прясна вода, често сменяне на чаршафи и нощни гърнета и едно категорично и абсолютно „не“ на всеки неин опит да излезе.

Сантос Уесос щеше да държи ключовете и да стои на пост в началото на коридора.

— А ако започне да буйства, господарю, в отсъствието на доктора?

— Изпрати слугинята да ме извика.

После с лек жест посочи дясното бедро на индианеца — мястото, където винаги носеше ножа си. След като изчака останалите да слязат на долния етаж, той му поясни заповедта:

— Ако прекали, ще я укротиш. Съвсем лекичко.

Веднага щом уредиха преместването, Сол каза, че си тръгва. Сигурно трябваше да се погрижи за онези сложни проблеми на мъжа си, които все още му бяха неизвестни. Или просто силите ѝ се бяха изчерпали.

Саграрио, грохналата и накуцваща слугиня, дойде, влачейки крака. Носеше ѝ наметката, ръкавиците и елегантната шапка с щраусови пера — тоалет, по-подходящ за светските улици на Уест Енд в Лондон, отколкото за тъмните тесни улички на Херес.

Отвън я чакаше каретата ѝ. Той я изпрати до входа.

— Нали ще проверите кога отпътуват следващите кораби за Куба?

— Това ще бъде първото, което ще сторя утре сутринта.

На улицата беше тъмно, само една свещ осветяваше лицата им.

— Да се надяваме всичко скоро да свърши — каза тя, докато си слагаше ръкавиците. Просто за да каже нещо, без да се опитва да вложи каквато и да е убеденост в гласа си.

Всичко скоро да свърши. Всичко — един огромен бездънен чувал, в който имаше безброй чужди и общи проблеми. Щеше да бъде истинско чудо, ако всичките те бъдеха благополучно решени.

— Ще направим всичко, за да свърши. — И за да прикрие собствената си липса на увереност, той добави: — Знаете ли, тази сутрин научих, че са се появили потенциални купувачи за имотите на семейството ви.

— Виж ти.

Гласът ѝ прозвуча без никакво въодушевление.

— Хора от Мадрид. Вече имат почти договорена сделка на друго място, но са готови да обмислят офертата ми.

— Особено ако им предложите изгодна цена.

— Опасявам се, че не ми остава друга възможност.

Застанала в полумрака, с шапка на главата и ръкавици на ръцете, с наметка върху красивите си рамене, тя му отправи уморена усмивка.

— Бързате да се върнете в Мексико, нали?

— Да, така е.

— Там сигурно ви чакат — домът, децата, приятелите... Може би някоя жена.

Както и да ѝ отговореше — с „да“ или с „не“, нямаше да излъже. *Да, разбира се, че ме чакат — великолепният колониален дворец на улица „Сан Фелипе Нери“, прекрасната ми дъщеря Мариана, превърнала се в млада майка, и синът ми Николас, който скоро ще се сроди с най-отбраното общество веднага щом се върне от Париж; могъщите ми и преуспели приятели и няколко красиви жени, които винаги са били готови да ме приемат в леглата и в сърцата си. Или не, разбира се, че не. Всъщност почти никой не ме чака там — отговорът му можеше да бъде и този. — Нотариалният акт на къщата ми е в ръцете на лихвар, който ме притиска с неумолими срокове, дъщеря ми си има собствен живот синът ми е развейпрах, който прави каквото му се прииска. На приятеля ми Андраде, моя брат и моята съвест, съм заглушил гласа, за да не ме укорява, че се държа като глупак. А що се отнася до жените, нито една от тези, които са минали през живота ми, не е успяла да ме привлече, да ме развълнува и да ме смуги дори с една стотна част, Соледад Монталво, от това, с което ме привличате, вълнувате ме и ме смущавате вие.*

Отговорът му обаче беше много по-лаконичен, безкрайно по-неутрален:

— Там е мястото ми.

— Сигурен ли сте?

Той я погледна неразбиращо, свъсил гъстите си вежди.

— Животът ни повлича в различни посоки. Мен ме изтръгна твърде млада от тази страна и ме прати в един чужд, студен и огромен град. След повече от двайсет години, когато вече бях свикнала с онзи свят, обстоятелствата отново ме доведоха тук. Случайни ветрове ни тласкат да предприемем понякога пътя на отиване, а друг път — пътя на връщане, и често не си струва човек да плува срещу течението.

Вдигна облечената си в ръкавица ръка и постави пръсти върху устните му, за да не ѝ възрази.

— Просто си помислете над това.

37.

Потракване на чаши и бутилки, глъч от непринудени разговори и подрънкването на китара. Около двайсетина мъже и само три жени. Три циганки. Една, много млада и много слаба, свиваше цигари, докато друга, с по-обилна плът, слушаше без особен интерес задявките на един млад мъж. Най-старата, със сбръчкано и сухо като стафида лице, дремеше с отворени очи и с глава, опряна на стената.

Почти всички присъстващи се различаваха по дрехи и обноски от лекаря и Мауро Лареа, но пристигането им в тази кръчма в квартал „Сан Мигел“ не учуди посетителите. По-скоро обратното.

— Добър вечер — се разнесе от няколко маси, когато прекрачиха прага. — Добър вечер, докторе. Радвам се да ви видя отново, дон Мануел.

След скромна вечеря в дома на лекаря двамата се увериха, че Горостиса още спи, че мулатката си почива в съседната стая и че Сантос Уесос е на пост в коридора. И убеден, че нищо неочаквано няма да се случи поне до сутринта, Мануел Исаси му бе предложил да излязат да се поразходят.

— Мислите ми ли прочетохте, докторе?

— Вече знаете къде се забавлява отбраното общество. Какво ще кажете да ви заведе да видите другия Херес?

Затова влязоха в тази кръчма на площад „Крус Виеха“, в квартал, който навремето е бил извън градските стени, а сега се намираше в южната част на града.

Настаниха се на една маса с пейки от двете страни, на светлината на газените лампи, недалеч от тезгяха. Зад него — стройни редици от бутилки и мехове с вино и едно съвсем младо момче, което, мълчаливо и сериозно, бършеше съдове, като хвърляше меланхолични погледи към младата циганка. Тя все така свиваше цигари, без да вдига поглед от заниманието си.

Момчето дойде веднага с две тесни чаши, пълни с кехлибарена течност.

— Как е баща ти, момче?

— Ами горе-долу. Още кашля.

— Кажу ми, че в понеделник ще мина да го видя. Да продължава с компресите с горчица и с парните бани с борови иглички.

— Ще му предам, дон Мануел.

Момчето още не се бе отдалечило, когато до масата им се приближи млад мъж с внушителни черни бакенбарди и очи като маслини.

— Още две чаши за доктора и спътника му, Томас, днес имам пари и искам да ги почерпя.

— Няма нужда, Раймундо — отказа докторът.

— Как така не, дон Мануел, толкова съм ви задължен.

После се обърна към Мауро Лареа.

— Този човек спаси сина ми, ако не знаете. Спаси живота на моето момче. Беше ми много, много болно.

В този момент в кръчмата влетя жена с опъната назад коса и с цървули, наметната с проста мантиля от бархет. Огледа се нетърпеливо и като откри този, когото търсеше, се спусна към него.

— Дон Мануел, дон Мануел... Моля ви, елате да прегледате моя Амбросио. Само за малко — настоя тя плачливо. — Сватаята ми каза, че са ви видели да влизате тук, и дойдох да ви потърся, защото му призля. Цял следобед плете кошници и си беше добре, но изведнъж не знам какво му стана. — Тя впи пръсти в ръката му и я задърпа. — Елате за малко, дон Мануел, умолявам ви, наблизко е, до църквата.

— Съжалявам, че ви доведох тук, Мауро — промърмори докторът, като се отскубна от ръката ѝ. — Бихте ли ме извинили за петнайсетина минути?

Едва успя да каже: „разбира се, докторе“ и Мануел Исаси вече вървеше към вратата, като се загръщаше с наметалото си, следвайки разтревожената жена. След като остави още две чаши вино на масата, синът на собственика на кръчмата се прибра зад тезгяха, откъдето продължи да гледа тъжно младата циганка. Циганинът с гъстите бакенбарди се върна при групата в дъното, където един мъж свиреше на китара, друг пляскаше тихо с ръце, а трети подпяваше песен за нещастна любов.

Зарадва се, че остана сам. Така можеше да се наслади на виното, без да се налага да разговаря с някого. Без да се преструва, без да лъже.

Радостта му обаче беше кратка.

— Научих, че къщата на Дребосъка сега е ваша.

Беше толкова погълнат от мислите си, загледан съсредоточено в кехлибарения цвят на виното в чашата, която държеше в ръцете си, че не беше видял кога старата циганка бе дошла, влачейки една плетена табуретка. Без да поиска разрешение, тя седна в края на масата. Отблизо изглеждаше още по-стара, сякаш кожата на лицето ѝ беше набраздена с нож. Косата ѝ беше рядка и мазна, прибрана в малък кок. На ушите си имаше огромни обици от злато и корал, които опъваха месестата им част чак до под брадичката.

— И че дон Луисито се е споминал, и това ми казаха. Бог да го прибере при себе си. Много обичаше да палува, въпреки че беше толкова дребничък, но напоследък изглеждаше някак умърлушен. Често идваше насам. Понякога сам, понякога с приятели или с дон Мануел. Добър човек беше Дребосъка, дума няма — отсече тя тържествено. И за да потвърди мнението си, постави костеливия си палец върху показалеца, също толкова мръсен и деформиран, образувайки кръст, който целуна звучно.

Трудно я разбираше — без зъби, с треперлив глас и неясен акцент, и с изрази, които никога не бе чувал през живота си.

— Ще ме почерпите ли с една чашка, господине, а аз в замяна ще ви гледам на ръка и ще ви кажа какво ви очаква в бъдеще.

Във всеки друг момент щеше да изпъди циганката най-безцеремонно. „Махай се, ако обичаш“. Или дори без „ако обичаш“. Така беше постъпвал в Мексико с онези бедняци, които предлагаха да му открият тайните на душата срещу някоя монета, или с негърките, които го пресрещаха по улиците на Хавана с пура в уста и настояваха да му предскажат съдбата по кокосовите орехи или раковините.

Този път обаче прие. Може би вината беше на ароматното силно вино, което вече бе стоплило стомаха му, или на изпълнения с тревоги ден, или на неясните усещания, които напоследък напиреха в тялото му.

— Добре — каза той и протегна длан към нея. — Да видим какво ще видите в съдбата ми.

— Но що за ръка е това, момче, та вие имате повече белези от надничар след гроздобер? Много трудно ще бъде да ви гадая.

— Тогава оставете. — Внезапно съжали, че се е поддал на подобна глупост.

— Не, господине, не. Макар и скрити зад белезите, виждам тук много неща.

— Добре тогава, слушам ви.

В дъното на кръчмата все така се разнасяха плясканията с ръце, подрънкването на китарата и гласът, който пееше за предателства и отмъщения заради любовни мъки.

— Виждам, че в живота ви много неща са се прекършили наполовина.

Беше права. Бащата, когото не познаваше — амбулантен търговец, минал за кратко през селото, който не му бе оставил дори името си. Майката, която го бе зарязала съвсем малък на грижите на един скъп на думи и ласки дядо, който тъгуваше по родната си Баския и така и не успя да свикне със сухата кастилска земя. Женитбата му с Елвира, заминаването за Америка, разорението му. Всичко се бе проваляло в даден момент от живота му. Циганката наистина бе права. Въпреки че това би могло да се каже за много хора на неговата възраст. Вероятно старата шарлатанка бе повтаряла тази фраза стотици пъти.

— Виждам също, че има нещо, за което сте се хванали в момента, и ако не пипате внимателно, също може да изчезне.

Ами ако искаше да каже, че къщата на Монталво и останалите имоти ще изчезнат? — помисли си той. И ако това изчезване станеше срещу една хубава сума в златни унции?

— А случайно да виждате дали това, за което съм се хванал, ще ми го вземат едни хора от Мадрид? — попита той с известно лукавство, мислейки за потенциалните купувачи.

— Това не мога да ви кажа, душко. Само ви казвам да използвате добре акъла си — предупреди го тя, като допря безформения палец до слепоочието си, — защото от това, което виждам, може би ще се двоумите. А знаете какво гласи поговорката — грабне ли рибка писана, не я връща в тигана.

Идеше му да се изсмее на това цветисто красноречие.

— Добре, жено. Вече виждам съвсем ясно бъдещето си — каза той, опитвайки се да сложи край на сеанса.

— Момент, господине, момент, тук има нещо много интересно. Но преди това трябва да си наквася устата. Хайде, Томасильо, дай на старата жена чашка вино. За сметка на господина, нали?

Дори не изчака момчето да сложи виното на масата. Изтръгна чашата от ръката му и я гаврътна на един дъх. После каза със сериозен и тържествен тон:

— Една фуста ви блазни.

— Не ви разбирам.

— Една жена ви е завъртяла ума. Но не е свободна и вие го знаете.

Свъси вежди и не каза нищо. Нищо.

— Виждате ли? — продължи тя, като прокара мръсния си нокът по дланта му. — Съвсем ясно се чете. Тук, в тези три линии е триъгълникът. И някой ще излезе от него съвсем скоро. Сред вода или огън, но виждам единия да си тръгва.

„Страхотно предсказание, няма що“, идеше му да процеди през зъби, като отдръпна ръката си със смесица от досада и учудване. От дни си представяше как пътува за Веракрус, нямаше нужда да му го напомнят. Как съзерцава от палубата на парахода Кадис, бял и облян в светлина, смаляващ се в далечината и превръщащ се в малка точка в морето. Как се сбoguва с тази стара Испания и с този Херес, който по неочакван начин го бе накарал да изпита отдавна забравени усещания. Как поема обратния път към своя свят, към своя живот. Както винаги, сам. Към един свят, в който нищо вече нямаше да е същото.

— И едно последно нещо искам да ви кажа, господине. Само едно нещичко, което виждам тук...

В този момент вратата на кръчмата се отвори и Исаси влезе.

— Росарио, какво става тук? Излизам за десет минути и ти веднага започваш да досаждаш на приятеля ми с глупостите си. Томас, ако баща ти научи, че пускаш тук тази циганка всяка вечер, добре ще те нареди. Хайде, стара шарлатанке, остави ни на спокойствие и върви да спиш. И отведи и внучките си, късно е да вървите сами по тъмните улици.

Старата жена се подчини безмълвно. Едва ли друг човек имаше по-голям авторитет сред тези хора от доктора с черната брада, който от чист алтруизъм им помагаше и ги лекуваше.

— Много съжалявам, че те оставих сам.

Той махна с ръка, за да омаловажи случилото се, а и сякаш за да пропъди ехото от гласа на циганката. Двамата отново насочиха вниманието си към виното и разговора. За квартал „Сан Мигел“ и

жителите му — още две чаши; за припадналата Горостиса — „Дай още две, Томас“. И както винаги, накрая стигнаха до главния въпрос. Соледад.

— Може би ще си помислите, че се бъркам в чужди работи, но искам да знам нещо, за да наредя най-послед парчетата от мозайката в главата си.

— За добро или за лошо, Мауро, вече сте замесен достатъчно в живота на семейство Монталво. Питайте спокойно.

— Какво точно става с мъжа й?

Докторът си пое дълбоко въздух, при което бузите му се издуха и удълженото му лице се закръгли. После го издиша.

— В началото мислех, че са обикновени кризи на меланхолия — болест, която се загнездва в ума и парализира волята. Пристъпи на тъга, изблици на неоснователна тревожност, които водят до униние и отчаяние.

Значи, ставаше дума за душевна неуравновесеност. Тогава започна да разбира. И да свързва нещата.

— Затова тя каза, че синът му е злоупотребил, като се е възползвал от слабостта му и го е принудил да действа против интересите на Соледад и на собствените си дъщери — каза той.

— Сигурно. Убеден съм, че ако беше на себе си, Едуард никога нямаше да направи каквото и да било, което би могло да ги оцети. — Усмихна се с лека носталгия. — Рядко съм виждал толкова влюбен в жена си мъж.

Кръчмата се беше напълнила, беше се появил още един китарист и струните на двете китари звучаха по-пламенно. Тихите акорди и припяването, които чува при идването си, сега се бяха превърнали в шумна веселба, цялото заведение вибрираше от пляскания с длани, китари, гласове и потропване с токове.

— Спомням си го в деня на сватбата му в църквата — продължи Исаси, без да обръща внимание на шума, с който явно беше свикнал. — С осанката си на аристократичен англичанин, висок, рус, изправен, приемаше поздравления и чакаше да се появи нашата Соледад.

Ако Мауро Лареа беше изпитал поне веднъж в живота си ревност, щеше да разпознае това чувство веднага по острото пробуждане, което усети в стомаха си, представяйки си сияещата Соледад Монталво да казва „да, искам, в радост и мъка, в здраве и

болест“ пред олтара. По дяволите, човече — помисли си той, — превръщаш се в сантиментален глупак.

— В онази слънчева неделя в началото на октомври никой не предполагаше, че само два дни по-късно внукът Матиас ще загине и всичко ще започне да се разпада.

— Никой ли не се притесни, че ще замине в Лондон с един непознат, който...?

— Едуард непознат? Не, не. Може би не се изразих добре или пък забравям, че не са ви известни някои подробности. Едуард Клейдън беше близък на семейството — беше търговският агент на семейния бизнес в Англия, доверен човек на дон Матиас при износа на шерито му.

Нещо не пасваше; нещо не пасваше между образа на напетия млад мъж, когото той си бе представил как върви по централната пътека на църквата под звуците на орган под ръка с красивата Соледад, и солидните търговски връзки на дядото. Опита се да не прекъсва лекаря, очаквайки някакъв отговор.

— В продължение на повече от десет години той идваше редовно в Херес и винаги отсядаше при семейството. По онова време още нямаше нищо общо със Сол, нито с... Нито с Инес.

— Инес е сестрата, която е станала монахиня, нали?

Исаси кимна утвърдително с глава, после повтори името.

— Да, Инес.

Нищо повече. Той все така се опитваше да сглоби отделните парчета в ума си, но не успяваше. От дъното се разнасяха още по-силни пляскания с длани, акорди на китара, викове, потрепване на токове по пода.

— В крайна сметка, приятелю, такъв е законът на живота.

— Какъв закон на живота, докторе?

— Че с възрастта идва и неизбежният упадък.

— Но за възрастта на кого ми говорите? Извинете ме, но май все повече се обърквам.

Лекарят изцъка с език, въздъхна примирено и рязко остави чашата на масата.

— Вие ме извинете, Мауро. Може би вината е моя и на виното. Помислих, че знаете.

— Какво да зная?

— Че Едуард Клейдън е с трийсет години по-възрастен от жена си.

38.

Беше в кухнята, току-що станал, с разрошена коса, сякаш току-що се беше борил с демоните на Сатаната, с панталон и смачкана полуразкопчана риза. Опитваше се да запали огън, за да свари кафе, когато чу през задната врата да влизат Ангустиас и Симон, двойката стари прислужници. Рядко ги виждаше, но беше благодарен за присъствието им. Дворът и стълбата бяха по-чисти; стаите — по-приветливи въпреки окаяното им състояние, белите му ризи съхнеха, прострени на въже, а после се появяваха в гардероба безукорно изгладени. И независимо по кое време се връщаше, в камините винаги имаше горяща цепеница, а на масата — нещо за ядене.

Утрото беше обвито в гъсти облаци и в кухнята беше полутъмно, когато двамата го поздравиха с „добро утро“.

— Вижте какво ви носим, господине — каза жената. — Вчера средният ни син го улови, погледнете каква красота.

И тя гордо вдигна за задните крака един убит заек със сива козина.

— Тук ли ще обядвате днес, дон Мауро? Ако не, ще го оставя за вечеря, мислех да го сготвя на яхния.

— Не знам къде ще обядвам, а за вечерята не се безпокойте, няма да съм тук.

Поканата, за която му бе споменал президентът на казиното няколко дни по-рано, беше пристигнала. Бал в двореца Алкасар, резиденция на семейство Фернандес де Вилявисенсио, херцози на Сан Лоренсо. В чест на семейство Клейдън, както гласеше картичката. Галантна среща на най-отбраното общество в Херес. Би могъл да я пропусне, нищо и никой не го задължаваше да присъства. Но може би от уважение, може би от любопитство към този непознат свят от земевладелци и потомствени производители на вино прие поканата.

— Тогава ще ви го оставя в една тенджера на огъня, ще видите колко е вкусно...

— Къде е индианецът? — прекъсна я мъжът.

— Индианецът си има име, Симон — отвърна жена му с укорителен тон. — Казва се Сантос Уесос, ако си забравил. И е по-благ от апостол, въпреки че има дълга коса като Христос на кръста и кожата му е с различен цвят.

— Днес не спа тук, има работа на друго място — поясни той, без да навлиза в подробности. „По-благ от апостол“, беше казала жената. Идеше му да се изсмее. Вместо това я помоли: — Ще ми направите ли кана силно кафе, Ангустиас?

— Веднага ще го сложа, дон Мауро. А после ще одера заека, ще видите колко вкусен ще стане. Горкият дон Луисито пръстите си облизваше, когато му го готвех — с чесънче, вино и дафинов лист, и му го сервирах с късчета пържен хляб...

Остави жената на кулинарните ѝ занимания и излезе на двора да се измие, преметнал хавлиена кърпа през рамо.

— Чакайте да ви стопля вода, дон Мауро, ще хванете някоя пневмония!

Дотогава той вече беше потопил глава в ледената вода.

Беше се събудил много рано, въпреки че се върна късно след полунощ с натежала от виното глава, в която още отекваха звуците на китарите и плясканията с длани. *Тежък ден ще бъде* — каза си той, мислейки за Карола Горостиса, докато бършеше струйките вода, стичащи се по гърба му. — *Така че най-добре е да започнем отрано.*

Камбаните на „Сан Маркос“ биеха за литургията в девет, когато той излезе с още влажна коса и се запъти към улица „Франкос“. Мануел Исаси вече беше на входа с чантата си, готов да започне обичайното си ежедневие.

— Как мина нощта?

— Не съм чул нищо, защото станах чак в седем. Според слугата ви гостенката ни била много разстроена, но току-що я прегледах и в общи линии е добре, като изключим избухливия ѝ нрав. И ако съдя по ругатните по ваш адрес, изглежда, няма добро мнение за вас.

Поговориха още малко, преди да се разделят. Докторът заминаваше за Кадис по работа, за която му даде подробни сведения, но той не запомни нито дума. Вниманието му бе съсредоточено другаде — готвеше се да се изправи пред фурията от Хавана за пръв път.

Когато чу името си, Сантос Уесос излезе от стаята, която бе до тази на Горостиса, следван от слабата мулатка. Същата, с която го остави на Оръжейния площад в нощта, в която господарката ѝ му беше определила среща в онази църква, спомни си той. Сега обаче не беше моментът да събира разпилени спомени от другия край на океана; сега най-належащото беше да реши какво ще прави с тази жена.

— Не се тревожете, господарю, вече се успокои.

— А когато беше ядосана?

— Разлюти се малко, когато сутринта видя, че не може да излиза от стаята, но после ѝ мина.

— Ти влезе ли, говори ли с нея?

— Ами да.

— Тя позна ли те?

— Разбира се, дон Мауро. Спомняше си за мен от Хавана. И ако искате да знаете дали е питала за вас, отговорът е „да“. Но аз ѝ казах само, че сте много зает и едва ли ще успеете да дойдете днес да я видите.

— Според теб тя как е?

— Ами със здравето изглежда добре, господарю. Но с този дяволски нрав, който има, не знам как ще се помири да стои затворена.

— Яде ли нещо?

Сагарио, старата прислужница, в този момент се зададе по коридора.

— „Нещо“ ли казвате, господине? Беше по-гладна и от затворник от Карака.

— После отново ли заспа?

— Не, господине. — Този отговор дойде от нежната Тринидад, която дотогава мълчеше, застанала зад гърба на Сантос Уесос. — Господарката ми е нагласена като принцеса, остава да я среща. Почти готова за излизане.

— Готова за излизане за никъде — промърмори Мауро Лареа, докато вървеше към стаята в дъното. — Ключът, Сантос — заповяда той, като протегна ръка.

Две превъртания и влезе.

Чакаше го права, явно бе чула гласа му зад вратата. Гневна, както можеше да се предвиди.

— Вие какво си въобразявате, глупако? Изведете ме оттук незабавно!

Наистина не изглеждаше зле въпреки контраста между скромната стая и тъмночервената ѝ рокля, увенчана с гъстата черна коса, спускаща се до средата на гърба ѝ.

— Опасявам се, че ще е възможно едва след няколко дни. Тогава ще ви заведе в Кадис и ще ви кача на кораб за Хавана.

— И през ум да не ви минава!

— Идването ви тук беше абсолютна глупост, госпожо Горостиса. Моля ви да преосмислите държането си и да изчакате спокойно още няколко дни. Скоро отпътуването ви ще бъде уредено.

— Не смятам да мръдна от този град, докато не си върна и последното парче земя от това, което ми се полага. Така че престанете да ми пращате индианци и знахари и нека уредим въпросите си веднъж завинаги.

Той си пое въздух, опитвайки се да запази присъствие на духа.

— Няма нищо за уреждане. Всичко бе извършено съгласно уговорката между мен и мъжа ви и удостоверено от нотариус. Настойчивостта ви да си върнете изгубеното, е нелепа. Размислете и го приемете.

Погледна го с черните си, изпълнени с коварство, очи. От устата ѝ се изтръгна дрезгав звук. Сякаш в гърлото ѝ беше заседнал горчив смях.

— Вие нищо не разбирате, Лареа. Нищо не разбирате.

Той вдигна ръце в знак на примирение.

— Наистина не разбирам нищо. Нито от хитростите ви, нито от безумните ви претенции, и да ви кажа, ми е все едно. Само знам, че нямате никаква работа тук.

— Трябва да видя Соледад.

— Имате предвид госпожа Клейдън?

— Братовчедката на мъжа ми, виновницата за всичко това.

Беше безсмислено да слуша повече нелепостите ѝ, така нямаше да стигнат доникъде.

— Едва ли споделя интереса ви. Съветвам ви да забравите за нея. Тя се изсмя язвително.

— Значи, и на вас ви е завъртяла ума?

Спокойно, човече — каза си той. — *Не се поддавай на играта ѝ, не ѝ позволявай да те подведе.*

— Между другото, смятам да ви разоблича.

— Ако се нуждаете от нещо, кажете на слугата ми.

— И ще уведомя брат си за поведението ви.

— Опитайте се да си починете и пазете силите си. Прекосяването на Атлантика, както знаете, може да бъде тежко.

Когато видя, че Мауро Лареа се отправя към вратата с намерение отново да я заключи, възмущението ѝ премина в гняв и тя се нахвърли върху него. За да му попречи да излезе, за да го зашлеви, за да излее яростта си. Той я отблъсна косо с ръка.

— Внимавайте — предупреди я той. — Прекалявате.

— Искам да видя Соледад! — извика тя пискливо.

Хвана дръжката на вратата, сякаш не я беше чул.

— Ще се върна, когато ми е възможно.

— След като причини толкова злини на брака ми, тази негодница няма да дойде дори да говори с мен?

Не разбра какво искаше да каже с тази объркана фраза, както и реши, че не си струва труда да ѝ изясни няколко неща, които оборваха обвинението ѝ. Че собствените ѝ машинации са лишили дъщерите на Сол Клейдън от бъдещото им наследство; че тя самата бе тласнала Луис Монталво, болен и изхабен, да напусне своя свят, за да умре на чужда земя. Соледад имаше много основания да упреква нея, отколкото обратното. Но се отказа да задълбава и в тази посока.

— Мисля, че говорите несвързано, госпожо. Имате нужда от почивка — посъветва я той, прекрачвайки прага.

— Няма да успеете да се отървете от мен.

— Ако обичате, дръжете се прилично.

Последният вик премина през току-що затворената врата, придружен от яростни удари с юмрук по дървото:

— Вие сте негодник, Лареа! Гаден кучи син и един... един...!

Последните обиди не стигнаха до ушите му. Вниманието му беше насочено в друга посока.

* * *

Две хиляди и шестстотин реала за каюта или хиляда седемстотин и петдесет за място на палуба — толкова щеше да му струва да прати Горостиса в Хавана. А с робинята — двойно. Получи тази информация в една агенция за превоз и билети на улица „Алгарве“ и излезе от нея, ругаейки злополучната си съдба не само защото трябваше да планира как да се отърве от неприятното ѝ присъствие, но и заради неочакваните разходи.

След пет дни от Кадис щеше да отплава пощенският кораб „Рейна де лос Анхелес“. С междинен престой в Лас Палмас, в Сан Хуан в Пуерто Рико, в Санто Доминго и в Сантяго де Куба, дори му дадоха напечатана информация. „Четири или пет седмици плаване, може и шест, зависи от ветровете, нали знаете“, казаха му. Желанието му да се отърве от нея, беше толкова голямо, че бе изкушен да ангажира веднага билета, но благоразумието го възпря. Почакай, човече. Поне още един ден. В зависимост от това как щяха да се развият събитията, на следващата сутрин щеше да приключи с този въпрос. След това и докато не се изясняха намеренията на мадридчаните, щеше да пристъпи към това, което дотогава бе избягвал упорито — да вземе от парите на свекървата на дъщеря си, и то не за да ги вложи в изгодни проекти, както тя го бе помолила, а за собственото му скромно съществуване.

— Мауро?

Всичките му разсъждения и предположения се разпръснаха като дим от самата поява на Сол Монталво зад гърба му на площад „Йерба“, грациозна и красива под оголените дървета и оловносивото небе в тази студена есенна утрин, с наметката си с цвят на лавандула и с любопитство, изписано на лицето ѝ. Беше се запътила към улица „Франкос“.

— Видяхте ли я?

Разказа ѝ накратко за срещата, като пропусна някои подробности, докато стояха един срещу друг на малкия площад, оживен в този час на деня.

— Бих искала да говоря с нея. Все пак е жена на братовчед ми.

— Съветвам ви да я избягвате.

Тя поклати отрицателно глава, отхвърляйки предупреждението му.

— Искам да знам нещо.

Той я попита направо:

— Какво?

— За Луис. — Отклони поглед към земята, покрита със смачкани кални листа, сниши глас: — За последните му дни, за срещата му с Густаво след толкова години.

Животът около тях кипеше — минувачи, които отиваха към площад „Платерос“ или „Аренал“, тела, които се отдръпваха при преминаването на някой файтон, поздравяваха се и се спираха за момент, за да попитат за здравето на някой роднина или да се оплачат от мрачното време. Две изискани дами се приближиха до тях и пръснаха невидимия балон от меланхолия, в който бе намерила убежище.

— Скъпа Соледад, колко се радваме да те видим, как са дъщеричките ти, как е Едуард, колко съжаляваме за загубата на Луис, ще ни кажеш кога е погребението. Ще се видим при Фернандес де Вилявисенсио в Алкасар, нали? Беше ни приятно да се запознаем с вас, господин Лареа. Довиждане, до довечера.

— Нищо хубаво няма да измъкнете от нея, уверявам ви — каза той, подновявайки разговора веднага щом дамите се отдалечиха.

Този път ги прекъсна възрастен мъж с достолепен вид. Нови поздрави, нови съболезнования, галантен комплимент.

— До довечера, скъпа. Господин Лареа, за мен беше чест.

Може би това не бяха случайни и досадни присъствия, а предупредителни знаци: *по-добре не говорете повече за това*. Така си помисли той и така, изглежда, го възприе Соледад, която промени изцяло посоката и тона.

— Мануел ми каза, че са ви поканили на бала. Той не знае дали ще може да присъства, беше планирал няколко визитации в Кадис. Вие как ще отидете?

— Нямам никаква представа — призна той чистосърдечно.

— Елате у дома, ще отидем заедно с каретата ми.

Две секунди мълчание. Три.

— А мъжът ви?

— Още е извън града.

Той знаеше, че тя лъже. Като имаше предвид възрастта и здравословното състояние на мъжа ѝ, предполагаше, че той едва ли се намира далече от жена си.

И тя знаеше, че на него това му е известно. Никой от двамата обаче не го показва.

— Тогава ще дойда, щом смятате това за уместно, с най-хубавите си дрехи на богат пришълец от Индиите.

Най-последно изражението на Соледад се промени и той почувства някаква детинска гордост, че бе успял да изтръгне от нея усмивка сред черните облаци.

— И за да не ме обвинявате, че живея като дивак, искам да ви уведомя, че наех прислуга.

— Това е добре.

— Една възрастна двойка, която е работила за семейството ви.

— Ангустиас и Симон? Каква случайност. Доволен ли сте от тях? Ангустиас беше дъщеря на Пака, старата готвачка на баба ми и дядо ми. Двете имаха златни ръце.

— И се хвали с това. Точно днес смяташе да ми приготви...

Прекъсна го несприлюдено:

— Само не ми казвайте, че ще ви сготви легендарния си задушен заек.

За малко да я попита: „А вие откъде знаете?“, когато внезапно го осени прозрение: *Разбира се, че знае, глупако, как няма да знае.* Сол Клейдън знаеше, че двойката прислужници ще го посети в новото му жилище, защото тя самата се бе погрижила за това. Тя ги беше изпратила да въведат в приличен вид занемарената къща на семейството, за да може той да живее в известно удобство, тя бе наредила някой да му готви топла храна и да му пере дрехите, тя се бе погрижила старата слугиня да постигне разбирателство със Сантос Уесос. Соледад Монталво знаеше всичко, защото за пръв път в живота си този деен, решителен, кален в стотици битки мъж бе срещнал жена, която винаги вървеше с три крачки пред него.

39.

Рано следобед небето предвещаваше дъжд.

— Сантос!

Ехото от гласа му още отекваше между стените, когато си спомни, че е безсмислено да го вика: слугата му стоеше на пост пред вратата на Горостиса.

Беше разровил сандъците, за да потърси чадър, но не намери. Във всеки друг ден нямаше да се тревожи, че ще се намокри, но тази вечер беше различно. Достатъчно необичайно щеше да е да отиде в двореца заедно със Сол Клейдън в отсъствието на мъжа ѝ, за да се появи отгоре на всичко мокър до кости.

Реши да поиска от Ангустиас и Симон, но по пътя към кухнята промени решението си. Може би в таванските помещения щеше да намери чадър. На Дребосъка или нечий друг. Оттам двамата със Сантос Уесос бяха измъкнали някои от оскъдните мебели и покъщнина, сред които сега протичаха дните им — от старите вълнени дюшеци, на които спяха, до керамичните свещници, които разпръсваха нощем мрака. Може би щеше да намери чадър, нищо не му струваше да опита.

Прерови шкафове и дървени сандъци, като се движеше сред сивкавите олющени стени, върху които все още имаше следи от мръсни ръце, дупки и стотици влажни петна, дори надписи с въглен или издълбани с остър предмет. „Бог да поживи“, гласеше надпис върху мястото, където някога се е намирало възглавието на легло. Видя и думата „мама“, написана с недодялани детски букви. В дъното на един коридор с нисък таван, в стая, в която спяха съня на младенците две люлки и дървено конче с проскубана грива, намери зад вратата още един надпис. На височината между лакътя и рамото му, с размера на две разперени длани. Едно сърце.

Нещо го накара да се наведе, за да го погледне отблизо, като животно, което не търси плячка, но инстинктивно протяга врат и наостря уши, когато обонянието му подсказва близостта на евентуална жертва. Може би беше предчувствието, че едно влюбено в надничар

слугинче никога не би нарисувало с такава точност този символ; може би вниманието му привлече скъпият тъмен материал, използван при изрисуването му — туш или маслена боя. Каквато и да беше причината, той доближи очи до стената.

Сърцето бе пронизано от стрела, ранено от юношеска любов. От двете ѝ страни забеляза букви. Главните бяха по-плътни и по-широки, малките бяха изписани с прави сбити линии. Името отляво на сърцето, до задния край на стрелата, започваше с буквата „Г“. Отдясно, до върха, другото започваше със „С“. „Г“ като Густаво, „С“ като Соледад.

Още не беше осмислил напълно тази едновременно трогателна и смущаваща находка, когато гласът на Ангустиас от долния етаж го накара да се изправи. Викаше го със силен, тревожен глас.

— Къде ли не ви търсих, господине! Изобщо не предполагах, че сте се качили на тавана! — възкликна тя, като го видя да слиза бързо по стълбата.

Дори не изчака да я попита за какво го търси толкова настойчиво.

— На входа ви чака един мъж — обяви тя. — Изглежда разтревожен, но не разбирам нито думичка от това, което казва, а Симон отиде при ковача, за да вземе някакъв инструмент, та затова ви извиках, да видите какво иска човекът.

Нещо се е случило на улица „Франкос“, помисли си той, докато прекосяваше галерията и прескачаше две по две стъпалата на грандиозното мраморно стълбище. — Нещо се е объркало с Карола Горостиса и Сантос Уесос не е посмял да я остави сама, затова е изпратил човек.

Само че този, който го търсеше, идваше от другаде.

— Моля господин Лареа идва в дом Клейдън веднага — каза вместо поздрав икономът Палмър на развален испански. — Милорд и милейди има проблеми. Доктор Исаси не в град. Вие ела бързо.

Той свъси вежди. „Милейди“, беше казал. Както и „милорд“. Предположенията му се оказаха верни — Едуард Клейдън не беше на никакво делово пътуване, а се намираше под един и същи покрив с жена си.

— Какъв е проблемът, Палмър?

— Син на милорд, господине.

Значи, Алан Клейдън се беше появил. И кълбото се заплиташе още повече.

Докато вървяха, икономът го осведоми накратко с няколко оскъдни, трудноразбираеми думи:

— Господари затворени в спалня на господин Клейдън. Син не позволява излезе. Врата заключена отвътре. Приятели на син чака в кабинета.

Влязоха през задната врата — същата, през която бяха минали със Соледад с конете, след като под претекст да посетят лозята тя го бе помолила за услуга, която безвъзвратно го бе въвлякла в живота ѝ. В кухнята стояха разтревожени готвачката с вид на матрона и две прислужници — и трите англичанки до мозъка на костите си.

Ситуацията беше повече от ясна — доведеният син на Соледад очевидно бе решил да престане да праща емисари и да действа лично, при това с доста груби маниери. При това положение пред Мауро Лареа се откриваха две възможности. Едната беше да изчака търпеливо Алан Клейдън, синът от първия брак на Едуард Клейдън, да се откаже да тормози баща си и съпругата му, да отключи стаята на горния етаж, в която ги беше затворил, и заедно с двамата си приятели, с които беше пристигнал най-вероятно от Гибралтар, отново да се качи в каретата и да си замине по живо по здраво. А после, след като всичко е приключило, той можеше да предложи на Сол кърпичка, за да избърше сълзите си, стига да имаше такива след преживяната тревога. Или рамото си, за да се опре на него.

Това беше първото възможно решение и вероятно по-разумното.

Втората възможност обаче водеше в съвсем различна посока. Несъмнено не толкова разумна. И по-рискована. Избра нея.

— Улица „Франкос“ 27. Сантос Уесос, индианецът. Кажете му да дойде веднага.

Тази заповед бе първото му решение, за чието изпълнение изпрати едно от момичетата. Втората заповед бе отправена към икономата:

— Обяснете ми точно къде са и в какво положение се намират.

— Горен етаж. Спалня. Врата затворена отвътре от син. Два прозореца към заден двор. Син пристигнал преди обяд, когато госпожата навън. Госпожа върнала се към един, син не позволил да излезе отново. Няма храна. Няма вода. Нищо за милорд. Говорили немного, милейди викала от време на време. Чували се удари.

— Покажете ми прозорците.

Двамата излязоха на двора, като се движеха предпазливо. Жените останаха в кухнята. Долепени до стената, за да не ги видят отгоре, огледаха прозорците на горния етаж. Всички бяха средно големи и с решетки, които изглеждаха неуместни за мястото, където се предполагаше, че спи преуспелият господар на тази разкошна къща. Сега обаче не беше моментът да пита по какви причини Едуард Клейдън заема една от задните стаи, които несъмнено бяха по-скромно обзаведени. Нито да си задава въпроса дали съпругата споделя нощем леглото с него. Съсредоточи се — каза си той с очи, вперени във втория етаж. — Огледай добре и виж как, по дяволите, ще се изкачиш догоре.

— Там какво има? — попита той, сочейки едно прозорче, на което нямаше решетка. Не много широко, но достатъчно, за да влезе. Стига да успееш да стигне до него.

Палмър потърка енергично ръце, сякаш се миеше. Той заключи, че с този жест иска да каже, че е баня.

— Близко до спалнята?

Икономът долепи дланите си. Значи, една до друга.

— Има ли врата между тях?

В отговор получи утвърдително кимване.

— Заключена или отворена?

— Заключена.

Канеше се да изругае, но икономът вече бе извадил връзка с дужина ключове. Отдели един и му го подаде. Той го сложи в джоба си.

После потърси опорни точки — перваз, корниз, издатина, места, за които да се хване.

— Дръжте — каза, след като развърза вратовръзката си. Нямаше време за губене — следобедът беше все така обвит в тъмни облаци и вече започваше да се свечерява. Дори можеше да завали, което щеше да е още по-лошо.

Докато сваляше сюртука и жилетката, той бързо начерта в главата си план, както толкова пъти беше правил някога, за да си пробие път в земята към сребърните жили, които я прорязваха. Само че сега трябваше да се движи над повърхността, вертикално и почти без опора.

— Ето това ще направя — обясни той, докато махаше подвижната яка и бутонелите. Каза го на глас не толкова заради

иконома, колкото за да придаде известна материалност на плана, който в момента не можеше да начертае върху хартия. — Ще се изкача оттук. После, стига да мога, ще продължа натам — продължи той, като си навиваше ръкавите на ризата. — А след това ще се опитам да мина до ето онази страна — посочи той с показалеца си. Палмър кимна безмълвно с глава.

След като се освободи от връхните дрехи, отдолу се показаха двете оръжия, които припряно грабна, преди да напусне дома си. Колтът „Уокър“ с шест куршума и ножът с кокалена дръжка. Бяха негови неизменни спътници от много години. Движен от инстинкта си, беше ги взел, преди да излезе. За всеки случай.

— Син на милорд недобър за семейство. *But be careful, sir* — прошепна икономът, като видя оръжията. Въпреки привидната му студенина в думите му прозираше силна тревога. — Внимавайте, господине.

Беше на косъм да падне три пъти. При първия щеше най-много да се натърти без особени последици. При втория би могъл да си счупи крак. А при третия, когато се намираше на повече от четири метра височина, щеше със сигурност да си счупи главата. Успя да избегне трите падания на косъм. Въпреки силата и пъргавината си, ожули дланите на ръцете си, в бедрото му се заби стърчащо желязо и си одра гърба на една водосточна тръба. Накрая все пак успя. Когато стигна до прозорчето, счупи с юмрук стъклото, пъкна ръката си, за да го отвори, промуши се през тесния отвор и влезе.

Огледа бързо помещението: голяма мраморна вана, порцеланова тоалетна чиния и няколко сгънати хавлиени кърпи върху един стол. Нищо друго — нито огледала, нито козметични продукти, нито лични тоалетни принадлежности. Приличаше на болнично помещение. С врата на дясната стена — заключена, както бе предположил икономът. На драго сърце би потърсил вода, за да изплакне гърлото си и да измие мръсотията и кръвта по ръцете си, но знаеше, че няма време, затова само изтри наранените си длани в панталона.

Нямаше никаква представа на каква сцена ще стане свидетел, но предпочете да не губи нито секунда — може би от другата страна на стената бяха чули шума от счупените стъкла. Затова пъкна ключа в ключалката, завъртя го бързо и отвори широко вратата.

Единственото осветление беше гаснещата дневна светлина, проникваща през прозорците, чиито пердета бяха дръпнати. Нямаше запалена свещ, нито газена лампа. Въпреки полуздрача успя да огледа помещението и да различи хората в него.

Соледад стоеше права. Носеше същия тоалет, с който я беше видял сутринта, но от косата ѝ сега се бяха измъкнали няколко кичура, ръкавите и яката ѝ бяха разкопчани и поради липса на собствени дрехи, с които да се предпази от студа в стаята, на раменете си беше наметнала мъжки мохерен шал.

После погледът му откри мъж със светла кожа и сламеноруса коса. Около четиридесетгодишен, с брада и гъсти бакенбарди. Беше без сако, с развързана вратовръзка. Явно бе лежал лениво на един диван, до който на пода бяха разхвърляни десетки листове. Надигна се, когато чу трясъка, с който вратата се отвори, и видя в стаята да нахлува непознат мъж с разкъсани дрехи, окървавени ръце и с доста недружелюбен вид.

— Who the hell are you? — изрева той.

Нямаше нужда от превод, за да разбере, че го пита кой е, по дяволите.

— Мауро... — прошепна Соледад.

Третият мъж, съответно съпруг и баща, не се виждаше; присъствието му обаче се отгатваше зад един широк, тапициран с коприна параван, образуващ отделно пространство, от което се виждаха само краката на легло и се разнасяха глухи, неразбираеми звуци.

Синът на Клейдън, вече прав, изглежда, се колебаеше как да реагира. Беше висок и едър, но не и мускулест. Бе си го представял доста по-млад, може би на годините на Николас, но зрелостта на този мъж съответстваше на възрастта на бащата. На лицето му беше изписана смесица от гняв и недоумение.

— Who the hell is he? — извика той, обръщайки се към мащехата си.

Преди тя да реши дали да му отговори, Мауро я попита:

— Говори ли испански?

— Няколко думи.

— Въоръжен ли е?

Задаваше въпросите на Соледад, без да откъсва поглед от доведения й син. Тя, от своя страна, стоеше нащрек.

— До него има бастун с дръжка от слонова кост.

— Кажи му да го хвърли на пода към мен.

Тя му преведе нареждането и в отговор получи нервен смях. При това явно нежелание за съдействие той реши да действа. С два скока се озова пред него. После го сграбчи за нагръдника и го долепи до стената.

— Как е мъжът ти?

— Относително спокоен. И за щастие, не съзнава нищо.

— А този негодник какво иска?

Докато говореше, не отделяше очи от изплашеното му лице, а ръцете му все така го притискаха към стената.

— Изглежда, не знае, че някой се е представял за Луис, но е по следите на останалото — на това, което прехвърлих на името на дъщерите си, и на парите, които вложих на тайно място. Освен това иска да освидетелства баща си като невменяем и да ме отстрани.

Той все така държеше англичанина, чието лице ставаше все по-червено. Не спираше да фъфли фрази, чието значение не разбираше, нито искаше да разбере.

— Затова ли са всички тези документи? — попита, сочейки с брадичка разпилените до дивана книжа.

— Искаше да ги подпиша, преди да ме пусне да изляза.

— И успя ли?

— Нито една драскулка.

Въпреки сериозността на сцената, той за малко да се усмихне. Корава беше Соледад Монталво. Много корава.

— Тогава да приключваме с това. Какво искаш да направя с него?

— Почакай.

Нито един от двамата не си бе дал сметка, че бяха започнали да си говорят на „ти“. Секунди след това той усети тялото на Соледад буквално долепено до гърба му. Затаи дъх, докато тя търщуваше в кожения калъф от лявата му страна. Чуваше как диша, усещаше докосването на пръстите й. Преглътна. Не реагира.

— Знаеш ли как Ангустиас дере зайците, Мауро?

Той разбра намека, който се съдържаше във въпроса. Дръпна енергично англичанина от стената, към която до момента го притискаше, застана зад гърба му и го обърна с лице към Сол. Клейдън се опита да се отскубне, но той така го стисна, че за малко да му изкълчи рамото. Изрева от болка и престана да се съпротивлява, явно давайки си сметка, че е по-благоразумно да мирува.

Мексиканският нож, който Соледад беше взела от Мауро Лареа, се доближи заплашително до дъното на панталоните на англичанина. После започна да го движи бавно, много бавно.

— Първо им завързва задните крака и ги окачва на една желязна кука. А после разрязва кожата. По дължина. Ето така.

Мъжът започна да се поти обилно, когато острието се плъзна по дрехите му. Бавно. По гениталиите. По слабините. По долната част на корема. Спокойно, без да бърза. Мауро Лареа наблюдаваше напрегнато движенията ѝ, без да отслабва натиска си върху натрапника.

— Когато бяхме малки, се редувахме да ѝ помагаме — прошепна тя дрезгаво. — Беше едновременно отблъскващо и привлекателно.

Кичурите коса все така падаха свободно по раменете ѝ, а ръкавите ѝ бяха разкопчани до под лакътя; шалът беше паднал на земята, очите ѝ блестяха в полумрака. Металът сега преминаваше през зоната на стомаха, спря за миг, после продължи изкачването си. Стигна до гръдната кост, след това до белезникавата кожа на гърлото.

— Никога не ме прие като жена на баща си, винаги бях пречка за него.

Англичанинът затвори очи, като не преставаше да се поти. Върхът на ножа сякаш щеше да се заби в адамовата ябълка.

— А когато момичетата се родиха, съвсем ме намрази.

Накрая прокара ножа по челюстта. От ляво надясно, от дясно наляво, сякаш го бръснеше. После каза с решителен глас:

— Този кретен не заслужава милост, но за да избегнем по-големи неприятности, най-разумното е да го пуснем да си ходи.

Потвърди думите си, като съвсем леко одраска бузата точно над брадата. Като човек, който прокара нокът върху хартия. От мястото бликна струйка кръв.

— Сигурна ли си?

— Сигурна съм — потвърди тя, като му подаде оръжието. С възхитителна елегантност, сякаш му връщаше малахитов нож за писма.

Англичанинът задиша неспокойно.

Соледад хвърли последен предизвикателен поглед към полубрата на собствените си дъщери. После го заплю в лицето. Страхът и объркването му попречиха да реагира. Слюнката ѝ замъгляваше дясното му око и се смеси сред русите косми на брадата му с потта и кръвта, която течеше от порязаното място. Замъгленият му ум напразно се опитваше да разбере какво точно се бе случило през последните минути в тази стая, която той в продължение на пет часа бе държал под свой контрол. Кой беше този дивак, който бе нахлул вътре и за малко не му счупи ръцете, защо жената на баща му е толкова близка с него.

В същия момент в банята се чу хрущене на стъпки по парчетата стъкло.

— Здравей, Сантос, навреме идваш — провикна се Мауро още преди да го види. Веднага след това отблъсна англичанина, сякаш се освобождаваше от неприятно миришещ товар. Мъжът се олюля, блъсна се в една масичка и за малко да я събори и да падне след нея. Успя обаче да запази равновесие и взе да потрива изтръпналите си ръце.

Сантос Уесос се появи в стаята, готов да приема заповеди.

— Дръж го и се пригответи да го изведеш — нареди Мауро Лареа, като в същото време взе бастуна на англичанина от пода и го хвърли на слугата. — Аз отивам долу да се заема с приятелите му.

В същото време Соледад се беше приближила до паравана, който отделяше мъжа ѝ от останалата част на стаята. Установи, че инцидентът не го беше разстроил; глухи и неразбираеми звуци излизаха от устата на човека, който някога сигурно е бил хубав, силен, активен мъж.

— За щастие, преди този негодник да ни заключи, успях да му дам тройна доза успокоително — каза тя, стоейки с гръб. — Винаги го нося със себе си. Инжектирам му го с игла. Само така успяваме да го успокоим. И то невинаги.

Той я съзерцаваше в полумрака, докато бършеше с ръкав потта от челото си. Тя продължи:

— Негодникът измъкна всичко от баща си. С част от предварително полученото наследство се установи в колонията Кабо Верде и започна собствена търговия с вино с доста променлив успех,

като загубите покривахме с наши пари. Докато накрая се провали напълно и когато узна за състоянието на Едуард, се върна в Англия, за да ни отнеме това, което първо съпругът ми, а после аз бяхме изградили през годините.

С ръка, опряна на ръба на паравана, Сол се обърна.

— Лекарите така и не успяха да уточнят диагнозата. Някои наричат болестта му психотично разстройство, други — нарушение на умствените способности, трети — душевно умопомрачение...

— А ти как я наричаш?

— Чисто и просто лудост. Разум, изгубен сред мрака на безумието.

40.

Половин час по-късно една карета се движеше по улиците на Херес на юг към залива или към Кампо де Гибралтар. От едната ѝ страна яздеше мъж. Когато отминаха стръмнината при Алкубиля и последните светлини се изгубиха в далечината, ездачът пришпори коня, изпревари колата и застана на пътя, принуждавайки кочияша да спре.

Пресегна се от коня и отвори лявата вратичка. Отвътре се разнесе гласът на слугата му:

— Всичко е наред, господарю.

Сантос Уесос му върна пистолета, с който беше държал на прицел пътниците. От седлото на жребеца Мауро Лареа се наведе и надникна в купето, така че хората вътре да видят лицето му. Двамата спътници на Клейдън-младши се бяха оказали слабоват приятел англичанин и гибралтарец с непроницаем акцент. За да запълнят времето, докато чакаха в къщата, двамата бяха опустошили голямо количество напитки и накрая се бяха напили. Не оказаха никаква съпротива, когато той им нареди да излязат и да чакат във фойтона. Сигурно се радваха да се измъкнат от този досаден семеен проблем, в който се бяха забъркали.

Друга обаче беше реакцията на доведения син. След като превъзможна първоначалното си объркване от появата на Мауро Лареа в стаята, започна да се държи заплашително. Затова сега, разпознавайки в тъмнината лицето на натрапника, провалил плановете му, той се разкрещя.

Не разбираха думите, но видът му не оставяше място за съмнение. Гневен, възбуден, настръхнал.

— По дяволите, Сантос, разбираш ли нещо от това, което казва този глупак?

— Нито дума, господарю.

— Тогава какво чакаме и не го накараме да млъкне?

Двамата се задействаха едновременно, съгласувайки мълчаливо движенията си. Мауро Лареа вдигна револвера и опря дулото му в

слепоочието на англичанина. Сантос Уесос сграбчи едната му ръка. Спътниците му затаиха дъх, очаквайки със страх това, което щеше да последва.

Първо се чу изпращяването на костта, когато се счупи, после неистовият вик.

— И другата, нали?

— Май да, за да не му скимне отново да ругае.

Чу се второ изпращяване, сякаш някой чупеше лешници. Доведеният син отново изрева. След като викът му утихна, вече нямаше перчения и високомерни жестове; чуваше се само тихо и жално скимтене, като на ранено прасе.

Оръжието се върна на кръста на собственика си, а Сантос Уесос се метна на коня зад гърба на господаря си. Мауро Лареа удари два пъти с длан покрива на купето, за да ги подкани да потеглят. Знаеше обаче, че това не е краят. Счупените палци на двете ръце бяха могъща причина доведеният син да не смее отново да се пробва, но знаеше, че този тип хора рано или късно, лично или чрез други, винаги се връщат.

Мина през улица „Франкос“, за да се увери, че всичко е наред, и да остави Сантос Уесос отново на поста му. Докторът още не се бе върнал от Кадис, Карола Горостиса беше прекарала следобеда спокойно, слугинята Саграрио разбиваше яйца в кухнята, подпомагана от Тринидад. Оттам до площад „Кабилдо Виехо“ разстоянието беше кратко.

Соледад седеше със същата измачкана рокля, с разкопчани ръкави и яка, с разрошена коса, втренчила поглед в огъня в кабинета си — стаята, в която Палмър го заведе и която той още не познаваше. Нито гергефи за бродирание с копринени конци, нито триножници, на които да рисува нежните изгреви — женските елементи и украшения почти отсъстваха от това помещение, пълно с папки, вързани с червени ленти, със счетоводни книги, фактури и картотечни шкафови. Мастилниците, перата и попивателните заемаха мястото, където всяка друга жена от нейната класа щеше да постави статуетки на купидони и пастири; книжата и кутиите за кореспонденция заместваха любовните романи и старите броеве на модни списания. Четири портрета в овална рамка на четири красиви създания, приличащи на майка си, бяха единствените отстъпки пред светската реалност.

— Благодаря — прошепна тя.

„Дори не го споменавай, не ми костваше никакво усилие.“ „Моля те, няма защо.“ Би могъл да използва всяка от тези банални фрази, но предпочете да не лицемерничи. Да, бе му коствало усилия. И умора. И напрежение. Не само заради опасното изкачване, при което бе рискувал да си счупи главата, нито заради спречкването с един долен човек. Нито дори, че бе принуден да заплаши кучия син с пистолета или че бе дал безмилостна заповед на Сантос Уесос, без да му трепне гласът. Това, което в действителност го бе смутило и се бе забило като нож някъде в него, беше друго нещо, не толкова явно, но много по-болезнено — здравината на връзката, която бе констатирал между Соледад и Едуард Клейдън, увереността, че между тях, въпреки обстоятелствата, съществува крепък и непоклатим съюз.

Без да чака покана, той отпуши една бутилка, поставена на близкия поднос, наля си една чаша и седна в съседното кресло.

— Значи, сега ти ръководиш бизнеса.

Кимна утвърдително с глава, без да откъсва очи от пламъците.

— Започнах да навлизам в него, откакто Едуард получи първите пристъпи, скоро след като забременях с малката ни дъщеря, Инес. Изглежда, в семейството е имало склонност към... да кажем, екстравагантност. И когато осъзна, че може да я е наследил в най-жестоката ѝ форма, започна да ме обучава, за да мога да поема изцяло управлението, когато той вече няма да е в състояние да го прави.

Взе стъклената запушалка и започна разсеяно да я върти между пръстите.

— По онова време вече живеех от десет години в Лондон, грижех се за дъщерите си и водех оживен светски живот. В началото ми беше много трудно да свикна. Тъгувах за Херес, за семейството, за тази южна земя, изпълнена със светлина. Не можеш да си представиш колко съм плакала под онова оловносиво небе, колко пъти съм съжелявала за заминаването си и съм мечтала да се върна. Дори по някое време мислех да избягам, да се кача тайно на някой от корабите, които ежедневно отплаваха за Кадис, за да товарят бъчви вино.

Дървата в камината запукаха, сякаш в такт с тъжния смях, с който тя си спомни онова безразсъдно желание от сладко-горчивите дни на младостта си.

— Но не е трудно да се поддадеш на изкушенията на една тримилionна столица, когато имаш необходимите контакти, пари и

мъж, който изпълнява всеки твой каприз. Така че се приспособих в пълния смисъл на думата и се пристрастих към соарета, пазаруване, маскаради и чаени салони, сякаш животът ми беше непрекъснатата въртележка от удоволствия.

Стана и се доближи до прозореца. Обходи с поглед почти пустия площад, осветен от няколко газени фенера, но едва ли видя нещо отвъд собствените си спомени. В ръцете си държеше стъклената запушалка и докосваше ръбовете ѝ с възглавничките на пръстите, докато говореше.

— До деня, в който Едуард ми предложи да го придружа в едно от пътуванията му до Бургундия. Когато обикаляхме лозята в Кот дьо Бон, ми съобщи, че трябва да ме подготви за това, което неумолимо приближаваше. Празненството беше свършило — бе настъпил моментът да приема жестоката и тъжна реалност. Ако не поемех юздите в ръце, щяхме да потънем. За щастие, в началото кризите бяха редки и така постепенно навлязох в бизнеса. Когато състоянието му се влоши, аз започнах да дърпам конците на бизнеса. И така можеше да продължи, ако...

— Ако не се бе върнал доведеният ти син.

— Докато бях в Португалия, за да договоря закупуването на голяма партида порто, като прикрих за кой ли път отсъствието на мъжа ми с хиляди извинения, Алан се възползвал от отсъствието ми и макар че вече бе получил наследството си, накарал объркания Едуард да подпише документи, които го правеха съдружник на компанията и му предоставяха значителни права и привилегии. Тогава не ми остана друг изход, освен да започна да действам. А когато положението стана непоносимо и душевното здраве на Едуард се влоши необратимо, реших да се върна у дома.

Продължаваше да стои до прозореца. Той бе станал и се бе приближил до нея. Лицата им се отразяваха в стъклото. И двамата сериозни, рамо до рамо, близки и същевременно разделени от стотици светове.

— Наивно вярвах, че Херес е най-доброто убежище, сигурен пристан, където ще се чувствам в безопасност. Възнамерявах да реорганизирам бизнеса оттук, да се разделя с европейските доставчици и да се отдам изцяло на износа на шери, като едновременно с това държа Едуард далече от всякакви домогвания. Обмислях драстични решения: да се откажа от бордото, сицилианската марсала,

бургундските вина, портото, мозелското вино и шампанското. Да се върна към това, което беше сърцевината на бизнеса още от началото — хереса. Моментът е изключително благоприятен за нашите вина в Англия. Търсенето нараства главоломно, цените също растат и конюнктурата е изключително изгодна.

Млъкна за секунди, за да подреди мислите си, преди да продължи.

— Дотолкова, че дори обмислях възможността да възстановя работата в лозята и в семейната изба; да отглеждам самата аз грозде и да произвеждам вино, без дори да подозирам, че дъщерите ми няма да наследят тези имоти след смъртта на братовчед ми Луис. Както и да е, настаних временно момичетата в пансион и при приятели с намерението по-късно да ги доведе тук, затворих къщата ни в Белгрейвия и се върнах. Но сбърках. Не прецених добре алчността на Алан, не успях да предвидя докъде е способен да стигне.

Все още съзерцавах лицата си в стъклата на прозореца. Навън беше започнал да вали слаб дъжд.

— За какво ми разказваш всичко това, Соледад?

— За да опознаеш светлите и тъмните ми страни, преди всеки от нас да продължи пътя си. Още не знам къде ще отидем с Едуард, но трябва час по-скоро да реша. Не можем да останем тук, където Алан ще продължи да се намесва — било лично, било чрез адвокати или посредници. В състояние е да предизвика публичен скандал и да влоши още повече душевното здраве на баща си. Постъпих глупаво, като си мислех, че това би било решение.

— Тогава какво ще правиш, ще се върнеш в Лондон ли?

— Не, там отново ще бъдем изложени на тормоза му. Точно за това мислех, когато ти дойде. Бихме могли да намерим временно убежище в Малта, там имаме добър приятел, висш военноморски офицер в Ла Валета. Ще бъде относително лесно да стигнем дотам по море от Кадис, а и ще имаме военна протекция, която Алан няма да се осмели да прескочи. А може също да отидем в Бордо и да се скрием в някой уединен замък в Медок, където контактите ни с винопроизводителите се превърнаха с годините в здрави приятелства. Дори може... — Тя замълча за момент, после продължи: — Както и да е, Мауро, не искам повече да те въвличам в нашите проблеми. Достатъчно направи за нас, не желая да навредя на плановете ти.

Съжалявам, че ти предложих да не продаваш имотите. Сгреших. Помислих най-наивно, че... че ако останеш и ги разработиш отново... Както и да е, сега вече няма значение. Само исках да те уведомя, че скоро ще заминем. И най-разумното е и ти да сториш същото.

Така беше най-добре. Най-добре за всички. Всеки да следва своя път, начертан от една съдба, която никой от тях не беше преследвал съзнателно, но към която ги бяха тласнали обратите на живота.

Отражението им в прозореца се разпадна, когато тя се отдели от него.

— А сега, life goes on^[1]. Ако не побързаем, ще закъснеем.

Той я погледна с изумление.

— Сигурна ли си?

— Въпреки че ще се наложи да оправдавам отсъствието на Едуард с поредната лъжа, балът е събитие в наша чест. Там ще бъдат почти всички винопроизводители, които някога бяха приятели на семейството ми, присъстваха на сватбата ми и на погребенията на близките ми. Ще бъде много неучтиво от моя страна да не отида. Заради старите времена и в чест на блудната дъщеря, макар да не знаят колко безсмислено се оказва решението ми да се върна.

Хвърли поглед към часовника над камината.

— Трябва да бъдем там след час. По-добре да мина да те взема.

[1] Животът продължава (англ.). — Б.пр. ↑

41.

Валеше ситен дъжд. Кочияшът изцъка с език и изплющя с камшика. Конете веднага потеглиха. Соледад го чакаше в купето, загърната в черна наметка, общита с хермелин, красивата ѝ шия се подаваше сред кожата, а очите ѝ блестяха в тъмнината. Изискана и грациозна, както винаги, маскирала черните облаци под умело положен слой пудра и прикрила тревогата си с прелъстителен аромат на бергамот. Владееща положението, отново уверена в себе си. Или правейки неимоверни усилия, за да се преструва.

— Няма ли да е странно главната героиня на тържеството да се появи с един анонимен пришълец?

Тя се разсмя с лек сарказъм и дългите ѝ обици с брилянти затанцуваха на светлината на един уличен фенер.

— Ти — анонимен пришълец? Странното би било някой да не знае кой си, откъде идваш и какво търсиш тук. На всички им е известно, че се познаваме покрай бившите имоти на семейството ми, както и че възрастен мъж като Едуард може най-неочаквано да получи здравословен проблем и точно тази лъжа ще разпространя наляво и надясно. Освен това нашите винопроизводители са светски хора и обикновено толерират ексцентричностите на чужденците. Защото въпреки корените ни, на този етап от живота с теб сме до голяма степен чужденци.

Фасадата на бароковия дворец Алкасар блестеше на светлината на горящите факли, поставени в железните халки от двете страни на голямата врата. Пристигнаха последни, така че неволно привлякоха всички погледи към себе си. Внучката на великия Матиас Монталво със зашеметяваща рокля в пруско синьо, която се показва, след като тя свали от раменете си кожената наметка; пришълецът от Америка — с безукорен фрак и вид на преуспял мъж от Новия свят, завърнал се в старата родина.

Дори човек с най-развихрено въображение не би могъл да си представи, че тази жена с изискана осанка и космополитен вид, която сега приемаше поздрави, любезности и комплименти, само няколко

часа по-рано бе прокарала острието на един нож по сгърченото от страх тяло на собствения си доведен син. Или че преуспелият минен предприемач с отвъдокеански акцент, чиито слепоочия бяха започнали да сребреят, криеше под безупречните ръкавици ръцете си, разранени от рискованото изкачване по една стена.

Така че всички се надпреварваха да ги поздравяват. „Соледад, скъпа, колко се радвам, че отново си сред нас; господин Лареа, за нас е огромна чест да бъдете наш гост.“ Още усмивки и ласкателства тук, още комплименти там. Дори някой да се бе запитал какво, по дяволите, правеха заедно последната потомка на стария род и този пришълец от Новия свят, който така загадъчно бе придобил имотите на семейството, то той прикри умело недоумението си.

В салона, под три великолепни полилея от бронз и кристал, се бяха събрали едрите винопроизводители и местната земевладелска аристокрация. Фигурите се умножаваха в разкошните огледала със златни рамки по стените. Сатените, коприните и кадифетата на дамите искряха под светлините; бижутата бяха дискретни, но достатъчно скъпи. Мъжете бяха с добре подстригани бради, с фракове, с одеколони „Аткинсън“ от Олд Бонд Стрийт и с кръстове и ордени на гърдите. С една дума, изисканост и разкош без показност — не толкова пищно като в Мексико, нито толкова разточително като в Хавана. И въпреки това обстановката внушаваше усещане за власт, пари, добър вкус и изтънченост.

Един квинтет изпълняваше валсове от Щраус и Ланер, галопи и мазурки, които танцуващите отмерваха с потропвания на токовете. Домакините дойдоха да ги поздравят. Скоро извикаха Соледад, а към него се приближи усмихнатият Хосе Мария Уилкинсън, президентът на казиното.

— Елате с мен, приятелю, искам да ви представя.

Озова се сред елегантни господа с фамилии с привкус на вино — Гонсалес, Домек, Лусто, Гордън, Пемартин, Ласалета, Сарви... Разказа за кой ли път искрените си лъжи и фалшивите си истини. Политическите конфликти, които го били накарали да напусне младата мексиканска република, перспективите, които родината майка предлагала на своите някога изоставили я синове, които сега се връщали от бившите колонии с пълни джобове, и още куп лъжи от този род. Всички бяха изключително внимателни и подеха с него

оживен разговор — питаха го, отговаряха му, обясниха му и осветлиха основни въпроси за този свят от белезникава земя, лозя и изби.

Чак след два часа Соледад успя да се приближи до групичката мъже, с които той разговаряше.

— Сигурна съм, че нашият гост се наслаждава с огромно удоволствие на разговора ви, скъпи приятели, но се опасявам, че ако не го отведа, няма да е в състояние да ме покани на танца, който му обещах.

— Разбира се, скъпа Сол, няма да го задържаме повече — отговориха ѝ те. — Моля ви, господин Лареа. Извини ни, скъпа Соледад, разбира се, за бога, как иначе.

— Баща ми никога нямаше да пропусне дори една полонеза в ден като днешния. И аз трябва да поддържам авторитета му като достойна дъщеря на Хакобо Монталво — безразсъден в бизнеса и изкусен в салоните, както всички си го спомняте.

Добронамерени смехове посрещнаха тези нейни думи; никой обаче не успя да схване двоякия им смисъл.

Може би топлият прием, който винопроизводителите му оказаха, го накара да се отпусне и да забрави за момент бурните събития през деня. Или пък това се дължеше на обаянието на Соледад, на онази смесица от изящност и твърдост, която неизменно я беше съпътствала във всички бури и корабокрушения в живота ѝ. Във всеки случай от момента, в който двамата застанаха в средата на салона, Мауро Лареа забрави всичко: мъчителните мисли, които дълбаеха като свредел ума му, заплахата, която идваше от доведения син, хората наоколо. Всичко сякаш изчезна като с магическа пръчка веднага щом обгърна талията на Соледад и усети ръката ѝ, която тя постави на гърба му. И така — тяло до тяло, ръка в ръка, почти докосвайки деколтето ѝ с гърдата си и голото ѝ рамо с брадичката си, вдъхвайки мириса ѝ, усещайки плътта ѝ — беше готов да остане до деня на второто пришествие. Без да го е грижа за бурното минало, останало зад гърба му, нито за неспокойното бъдеще, което го очакваше. Без да съзнава, че може би за пръв и последен път танцуват заедно; без да си спомня, че тя се готви да замине, за да защити един изпаднал в пълно умопомрачение съпруг, когото може би никога не бе обичала страстно, но на когото щеше да остане вярна докрай.

Както обаче често се случва с най-безумните фантазии, нещо земно и близко го изтръгна от бълнуванията му и го върна в реалността. Мануел Исаси, облечен с всекидневни дрехи, ги наблюдаваше със смръщено лице от една от отворените врати на салона, чакайки някой от двамата да забележи присъствието му. Може би първо Сол го видя, може би той. Във всеки случай погледите на двамата се срещнаха с този на доктора, докато те се въртяха в ритъма на танц, който внезапно им се стори безкраен. Разбраха ясно посланието, бяха достатъчни само няколко дискретни жеста, за да им го предаде: отнася се за нещо сериозно, трябва да говорят. Щом се увери, че са го разбрали, докторът изчезна.

Половин час по-късно, след многобройни извинения и сбогувания двамата излязоха от двореца, прикривайки се под един голям чадър, и се качиха в каретата на Клейдън, където нетърпеливо ги чакаше лекарят.

— Не знам кой е по-луд, горкият Едуард или вие двамата.

Той напрегна мускули. Соледад вирна надменно глава. Никой обаче не произнесе нито дума, докато колата потегляше. Безмълвно се споразумяха да го оставят да говори. Лекарят продължи:

— Преди няколко часа, докато пътувах по шосето на връщане от Кадис, спрях в една странноприемница преди Лас Крусес, на около левга от Херес. И там го срещнах заедно с двама спътници.

Не беше нужно да споменава името на Алан Клейдън, за да разберат за кого говори.

— Но вие не се познавате — отбеляза Сол.

— Вярно е. Видяхме се само веднъж, в деня на сватбата ти, когато аз бях студент, а той — невъзпитан хлапак, сърдит като отбито теле, че баща му се жени повторно. Но прилича донякъде на Едуард. И говори английски. Освен това приятелите му го наричаха с фамилното му име, а теб споменаха няколко пъти. Така че нямаше нужда да съм пророк, за да се ориентирам в ситуацията.

— Представи ли им се? — отново го прекъсна тя.

— Не с името, нито с връзката ми с теб, но бях принуден да се представя като лекар, когато видях в какво състояние се намира.

Соледад го погледна въпросително. Мауро Лареа се прокашля.

— Някой грубиян най-безцеремонно му беше счупил палците.

— Мили боже — изтръгна се дрезгав шепот сред кожата, обгърнали шията ѝ.

Мауро Лареа обърна лице към дясното прозорче, сякаш се интересуваше повече от тъмнината навън, отколкото от въпроса, обсъждан вътре.

— Имаше и резка от нож на бузата. За щастие, повърхностна. Но очевидно нанесена умишлено.

Сега тя обърна поглед към прозорчето от нейната страна. Седналият срещу тях доктор изтълкува правилно реакциите и на двамата.

— Постъпили сте като безотговорни варвари. Измамили сте един адвокат, като сте представили за жив един покойник, забъркахте мен, за да задържите жената на Густаво в собствения ми дом, малтретирали сте сина на Едуард.

— Лъжата за Луисито не доведе до никакви последици — заяви сухо Соледад, с лице все още обърнато навън.

— Карола Горостиса съвсем скоро ще замине за Хавана — добави той.

— А Алан, ако имаме късмет, утре сутринта ще бъде в Гибралтар.

— А на вас, ако имате късмет, утре сутринта може да ви се размине затворот „Белен“ и да се отървете само с обяснения в казармата на Гражданската гвардия.

Най-после обърнаха глави, настоявайки безмълвно да им обясни това зловещо предсказание.

— Алан Клейдън няма никакво намерение да се върне в Гибралтар. След като му шинирах пръстите в странноприемницата, той ме попита за името и адреса на английския вицеконсул в Херес. Казах му, че не го познавам, но това не е вярно: знам кой е той и знам къде живее. Знам също, че доведеният ти син смята да го открие, да му изложи фактите и да поиска намесата му, за да заведе наказателно дело срещу теб, Сол.

— Тя няма нищо общо с нападението — отсече Мауро Лареа.

— Намеренията му са насочени в друга посока. Вярно е, че приятелят му гибралтарец спомена за някакъв индианец, предполагам, че става дума за слугата ти, Мауро, и за друг въоръжен и агресивен

мъж на кон, който сигурно си ти. Но в момента това е най-малката ни грижа.

— Тогава? — двамата зададоха едновременно въпроса.

В същия момент каретата спря, бяха стигнали до площад „Кабилдо Виехо“. Сега, когато шумът от колелата и чаткането на подковите по настилката бяха секнали, Исаси сниши глас:

— Синът на Едуард възнамерява да докаже, че баща му, британски поданик със здравословни проблеми, е задържан против волята му в чужда страна, отвлечен от собствената му съпруга и предполагаемия ѝ любовник. И за тази цел ще поиска незабавно дипломатическо посредничество и намесата на английските власти от Гибралтар. Спътниците му вече потеглиха за Гибралтар с дилижанс, за да уведомят за случая съответните инстанции. Той остана в странноприемницата с намерение да се върне тук сутринта. Бесен е и изглежда готов да намеси и папата, но няма намерение да остави нещата така.

— Но, но... но това е недопустимо, това надминава... това...

Соледад беше толкова възмутена, че не можеше да разсъждава хладнокръвно. Ядосана, тя даде воля на гнева си.

— Ще говоря с вицеконсула утре рано. Не го познавам лично, само знам, че заема поста отскоро, но ще отида при него и ще му обясня всичко. Ще му... ще му...

— Сол, чуй ме — опита се да я успокои докторът.

— Ще му обясня подробно за случилото се днес, за пристигането на Алан и за неговото... неговото...

— Сол, чуй ме — настоя докторът, опитвайки се да я вразуми.

— А после... после...

Тогава Мауро Лареа, седнал до нея, се обърна и хвана здраво китките ѝ. Вече не беше чувственият допир от танца, нито нежното съприкосновение на кожата им, но въпреки това той целият настръхна, когато усети фините ѝ пръсти, докато очите им отново се срещаха в тъмнината.

— После нищо. Успокой се и изслушай Мануел, моля те.

Тя преглътна мъчително, после затвори очи, опитвайки се да възвърне самообладанието си.

— Засега не трябва да говориш с никого, защото си твърде много замесена — продължи Исаси. — Трябва да намерим начин да стигнем

до консула по по-хитър начин.

— Може да се опитаме да спрем Клейдън, да му попречим да дойде в Херес — намеси се тогава той.

— Но не и по твоя начин, Лареа — остро отвърна лекарят. — Не знам как се решават тези въпроси между мексиканските миньори или в легендарния Нов свят, от който идваш, но тук нещата не стават така. Тук порядъчните хора не сплашват противниците си, като опират пистолет в слепоочието им, нито заповядват на слугите си да чупят кости.

Вдигна дясната си ръка. *Достатъчно*, казваше с този жест. *Разбрах посланието, друже, няма нужда от повече натяквания.*

— Но, Мануел — настоя Соледад, — ти можеш да обясниш на когото трябва, че нещата не стоят така.

— Аз мога да удостоверя като лекар истинското душевно състояние на Едуард. Мога да гарантирам пред властите, че винаги си се стараела да го предпазиш и че в продължение на години си се грижила денонощно за него. Мога да свидетелствам също, че синът му ви е мамел, че е смучел като пиявица пари от вас, че никога не те е уважавал и че се е възползвал от душевното разстройство на баща си, за да извърши куп финансови измами. Но свидетелството ми няма да струва пукната пара. Заради приятелството, което ни свързва, аз съм дискредитиран още от самото начало.

Очевидността на аргумента беше неоспорима. Само че той не спря дотук.

— А що се отнася до предполагаемата ви любовна връзка — продължи докторът, — също мога да се закълна, че този мъж не ти е любовник, независимо че е придобил имотите на семейство Монталво по доста неясен начин. Но истината е, че цял Херес ви видя да пристигате и да си тръгвате заедно от двореца Алкасар; видя ви да танцувате тази вечер и стана свидетел на вашата близост. А десетки други знаят, че тези дни сте влизали и излизали от къщата на единия и на другия съвсем свободно. Ако някой иска да изопачи злонамерено фактите, няма да му липсват доказателства: със сигурност ще се намери човек, според когото сте престъпили най-безогледно нормите на поведение между една порядъчна майка на семейство и един необвързан чужденец.

— За бога, Мануел, дори не сме...

— Нямам намерение да давам морална оценка на поведението ви, но истината е, че това не е голяма столица като Лондон, Сол. Нито като Мексико или Хавана, Мауро. Херес е малък, дълбоко религиозен католически град в Южна Испания, в който някои публични постъпки трудно се приемат и могат да имат неблагоприятни последици. И вие би трябвало да знаете това добре като мен.

Мануел Исаси беше прав, колкото и да не им се искаше да го признаят. Чувствайки се неуязвими зад бронята си на чужденци и с онова успокояващо усещане, че не принадлежат към местния живот, те бяха действали, без да се съобразяват с нищо и никого, търсейки отчаяно решение на собствените си проблеми. И макар да бяха сигурни, че не са направили нито една морално укорима стъпка в отношенията си, привидните факти сочеха в друга посока.

— Боя се, че сте сами на ръба на пропастта — завърши лекарят. — При това положение трябва бързо да решим какво ще правим.

Тримата потънаха в дълбоко мълчание. Продължаваха да седят в каретата, спряла пред главния вход, докато кроткият дъжд се стичаше по прозорчетата. Сол сведе глава и покри лицето си с длани, сякаш това щеше да ѝ помогне да измисли нещо. Исаси стоеше със смръщено чело. Тогава Мауро Лареа наруши мълчанието:

— Без доказателства няма престъпление. Затова първото нещо, което трябва да направим, е да преместим господин Клейдън. На място, където на никого няма дори да хрумне, че се намира.

42.

Бяха се затворили в библиотеката, опитвайки се безуспешно да измислят някакъв що-годе разумен план. Стенният часовник показваше два часа и десет минути след полунощ. Бутилката с бренди беше преполовена.

— Струва ми се пълна глупост.

Така реагира Исаси на предложението на Соледад.

Идеята за мястото, където да преместят мъжа й, й бе хрумнала внезапно и тя веднага я сподели със смесица от страх и еуфория, сякаш беше открила ваксина срещу страшна болест. Отговорът на лекаря прозвуча рязко, категорично. Мауро Лареа, облегнат на полицата на камината, докато пиеше третата си чаша, се заслуша внимателно.

— На никого няма да му хрумне, че Едуард е в манастир — настоя тя.

— Проблемът не е в манастира.

Исаси бе станал от креслото и се разхождаше напред-назад из стаята.

— Проблемът е...

— Проблемът е Инес, сестра ти, знаеш това много добре.

Тя замълча. Докторът, обикновено методичен, съобразителен и разсъдлив, стоеше с гръб към тях, потънал в мислите си. Сол се приближи до него, постави ръка върху рамото му.

— Минаха повече от двайсет години, Мануел. Нямаме друг изход, трябва да опитаме.

Той продължи да мълчи, а тя — да настоява.

— Може да се съгласи, да отстъпи.

— От християнско милосърдие ли? — попита язвително лекарят.

— Заради самия Едуард. И заради мен, и заради теб. Заради всичко, което някога сме били за нея в живота й.

— Съмнявам се. Дори не поиска да види дъщерите ти, когато се родиха.

— Напротив, видя ги.

Исаси се обърна и я изгледа учудено.

— Винаги си ми казвала, че така и не си успяла да я накараш да се срещнете.

— Вярно е. Но аз ги заведох една по една в църквата на манастира, когато ги довеждах в Испания няколко месеца след раждането.

За пръв път Мауро Лареа забеляза, че гласът на Соледад, винаги толкова твърда и хладнокръвна, трепери.

— И там сядах сама с всяко от момичетата ми, пред блажената Рита от Касия и Младенеца от сребърната люлка. И знам, че от някой ъгъл в празния храм ме е чула и ни е видяла.

Те замълчаха, вгълбени в себе си, като охлюви, скрили се в черупките си, борейки се с армия от болезнени спомени. Лареа си даде сметка, че споменът за сестрата и приятелката, който двамата споделяха, е нещо повече от този за набожно момиче, решило да стане монахиня и да служи на Бог.

Лекарят пръв подаде глава от черупката.

— Тя дори няма да иска да ни изслуша.

Мауро Лареа се опита да свърже фрагменти и отделни думи от този диалог с някои подробности, които бе чул през последните си дни в Херес. Беше обаче невъзможно да сглоби цялостна картина. Липсваха му данни, части от мозайката, които да му позволят да разбере какво се е случило в миналото между Инес Монталво и близките ѝ; защо никога не бе поискала да ги види отново, след като се бе отдръпнала от света. Сега обаче не беше моментът да си играе на гатанки, нито да иска обяснения за нещо, което изобщо не го засягаше. Сега най-належащото, най-важното беше да се намери решение. Затова се намеси сред кръстосания огън:

— Защо не ме оставите аз да говоря с нея?

* * *

Вървеше бързо из тъмни и тесни като нож улици, все още облечен с фрак, на главата с цилиндър и загърнат в наметалото си от керетарско сукно. Дъждът беше спрял, но имаше локви, някои от които успя да заобиколи, други — не. Беше нащрек, като внимаваше да не се изгуби сред балконите и прозорците с решетки от ковано желязо и

рогозки вместо щори. Не можеше да си позволи и най-малката грешка, нямаше нито минута за губене.

Херес беше потънал в сън, когато кулата на катедралната църква отброи три часа. По това време той вече бе стигнал до площад „Понсе де Леон“. Разпозна го по ъгловия балкон, който му бяха описали Исаси и Соледад. Казаха му, че е в ренесансов стил. „Много красив“, бе добавила тя. Но нямаше време да се наслаждава на архитектурата. Единственото, което го интересуваше от това произведение на изкуството, беше, че бележеше края на пътя му. Следващата стъпка беше да открие манастира „Санта Мария де Грасия“ — обителта на монахините августинки, жени, отдали се на молитва и уединение далече от суетата на света.

Намери го в една съседна тясна уличка, потропа настойчиво с юмрук по вратата. Нищо. Отново потропа. Пак нищо. Докато в един момент, когато луната се показва за кратко иззад облаците, видя вдясно връв. Връв, която сигурно беше свързана с камбанка. Дръпна я силно и след малко някой дойде до вратата, вдигна резето и отвори малко зарешетено прозорче.

— Добър вечер.

Гласът му прозвуча дрезгаво в нощта.

— Дал Бог добро — отговори уплашен и сънлив глас от другата страна.

— Трябва да говоря веднага с майка Констанса. Отнася се за сериозен семеен въпрос. Ако не й кажете да излезе веднага, след десет минути ще вдигна такъв шум, че ще разбудя целия квартал.

Прозорчето се затвори веднага, резето отново бе пуснато и той остана да чака последствията от заплахата си. И докато чакаше, загърнат в наметалото си, под черното беззвездно небе, се замисли за непредвидените обстоятелства, които го бяха накарали да наруши спокойствието на шепа невинни монахини в този час, вместо да спи в леглото си като порядъчен човек. Още не можеше да прецени колко истина имаше в думите на доктора, когато упрекна него и Соледад за прекалената близост, която бяха демонстрирали публично. Може би е прав, помисли си той. И сега собственото им поведение се обръщаше срещу тях и заплашваше да ги унищожи.

Тогава някой отново дръпна резето.

— Кажете.

Гласът прозвуча тихо, но властно. Не успя да види лицето.

— Трябва да поговорим, сестро.

— Майко. Преподобна майко, ако нямате нищо против.

От тези първи разменени фрази Мауро Лареа заключи, че жената, с която трябваше да преговаря, съвсем не беше простодушна монахиня, чието единствено занимание е да се моли и да пече сладкиши в прослава на Бога. Явно трябваше да действа внимателно — това щеше да е битка между равни.

— Да, преподобна майко. Извинете за непохватността ми. Както и да е, моля ви да ме изслушате.

— Относно какво?

— Относно семейството ви.

— Моето семейство е Бог и тази общност.

— Знаете, че това не е вярно.

Тишината в уличката беше толкова ефирна, толкова безплътна, че от двете страни на прозорчето се чуваше дишането им.

— Кой ви праща, братовчед ми Луис ли?

— Братовчед ви умря.

Очакваше, че ще му зададе някакъв въпрос, например как или кога е умрял Дребосъка. Или поне да произнесе едно „мир на праха му“. Но не стори нито едното, нито другото. Затова, след като изчака няколко секунди, той продължи:

— Идвам от името на сестра ви Соледад. Мъжът ѝ се намира в критично положение.

„Кажки ѝ, че я моля да ми помогне, че я умолявам заради паметта на родителите и братовчедите ни. Заради всичко, което някога сме споделяли, което някога сме били...“ Сол му бе заръчала да ѝ предаде това послание, стискайки ръцете му с все сила, опитвайки се да задържи сълзите си. И той щеше да направи всичко възможно посланието ѝ да стигне до сестра ѝ.

— Не виждам как бих могла да се намеся, когато те живеят извън страната.

— Вече не. От доста време са в Херес.

Вместо отговор отново настъпи мълчание. Той продължи:

— Нуждаят се от убежище. Болен е, а един човек иска да се възползва от слабостта му.

— От какво страда?

— От дълбоко душевно разстройство.

Луд е, по дяволите — искаше му се да извика. — А жена му е отчаяна. Помогнете им, за бога.

— Боя се, че твърде малко бих могла да направя по въпроса. В тази обител се лекуват единствено присъщите на духа тревоги и терзания пред Всемогъщия.

— Ще бъде само за няколко дни.

— Има достатъчно странноприемници в този град.

— Вижте, госпожо...

— Преподобна майко — срязва го тя отново.

— Вижте, преподобна майко — продължи той търпеливо. — Знам, че не поддържате връзка с близките си от много години, и не е моя работа да се намесвам във въпросите, които ви разделят, нито да ви моля да ги преодолеете. аз съм само един беден грешник, който рядко ходи на църква и невинаги спазва Божиите заповеди, но още си спомням това, което свещеникът в селото проповядваше в детството ми за делата на добрия християнин. И сред тези четиринайсет милосърдни дела, и ме поправете, ако греша, имаше такива като например да се погрижим за болен, да нахраним гладен, да напоим жаден, да подслоним странник...

Отговорът, изречен шепнешком, беше остър като нож.

— Нямам нужда от поученията на един безбожник.

Дрезгавият му глас прозвуча още по-остро:

— Ако не сте готова да подслоните зет си като Инес Монталво, която някога сте били, то ви моля да сметнете това за свой дълг, произтичащ от сегашното ви положение на Божия слугиня.

— Господ ще ми прости, ако ви кажа, че сте еретик и богохулник.

— Права сте, госпожо, знам, че душата ми ще гори в ада. Но и вашата ще гори там, ако откажете помощ на хора, които толкова се нуждаят от вас в момента.

Прозорчето се затвори пред лицето му с рязък звук, който отекна до дъното на уличката. Той не помръдна от мястото си. Предусещаше, че срещата още не е приключила. След няколко минути се увери в това, когато отново чу гласа, който го посрещна в началото:

— Майка Констанса ви чака на портата на градината, зад къщата.

Веднага щом се срещнаха на указаното място, двамата закрачиха бързо и равномерно. Погледна я скришом и прецени, че е висока

колкото Соледад. Расото и булото обаче му попречиха да прецени дали приликата между тях стигаше дотук.

— Моля ви да извините резките ми маниери, майко, но положението е такова, че не търпи отлагане.

За разлика от обичайната непринуденост на Сол, сестра ѝ не изглеждаше склонна да размени дори една дума с него. Въпреки това реши да ѝ обясни каква е ролята му в цялата тази история. Това, че тя не говореше, не означаваше задължително, че не е склонна да слуша.

— Позволете ми да се представя като новия собственик на имотите на семейството ви. Казано накратко, преди да умре в Куба, братовчед ви Луис Монталво ги е завещал на другия ви братовчед, Густаво, който живее на острова от дълги години. И от Густаво минаха в мои ръце.

Пропусна подробностите относно начина, по който това бе станало. Тя продължаваше все така упорито да мълчи и той реши, че е безсмислено да говори, докато вървяха в нощта по тъмните, покрити с локви улици, с развяващи се от бързането наметала. Когато стигнаха до вратата на семейство Клейдън, тя най-после наруши мълчанието:

— Искам да видя болния сама. Предайте това на когото трябва.

Мауро Лареа влезе в къщата, докато майка Констанса чакаше в тъмнината, застанала върху розата на ветровете в покрития вход.

— Не иска да ви види — обяви лаконично той на Соледад и лекаря. — Но се съгласи, ще го приеме в манастира.

На лицата им се изписа дълбоко огорчение. Две сълзи се стекоха по бузите на Сол. Сърцето на Мауро Лареа се сви от жалост, но не каза нищо, а отправи поглед към лекаря. Той обаче предпочете да му обърне гръб. На него и на онова, което току-що бе чул.

Въпреки това уважиха искането ѝ. Не казаха нищо, затвориха вратите и единствено икономът Палмър придружи монахинята до спалнята на господаря.

Остана при търговеца на вино около час, на бледата светлина на един свещник. Никой не узна дали са разговаряли, дали са се разбрали по някакъв начин. Може би Едуард Клейдън дори за миг не бе дошъл на себе си. А може би в тъмния силует, който се наведе над него, хвана го за ръката и коленичи, за да се моли през сълзи до него, измъченото съзнание на стареца различи в миг на внезапно просветление красивото момиче с тънка талия и дълга кестенява плитка, което

някога е била Инес Монталво в онези години, когато още не се бе подстригала за монахиня, за да се откъсне от света; в онези години, когато голямата къща на „Горнерия“ е била пълна с приятели, смехове и обещания, които накрая се бяха разпаднали като изгоряла на свещ хартия.

През това време в библиотеката, където огънят в камината догаряше, всеки се бореше както можеше със собствените си призраци. Когато най-последно съзряха на прага внушителната осанка на майка Констанса, всички се изправиха.

— В името на Исус и за благото на душата му ще го настаня в килия на нашата обител. Трябва да тръгнем незабавно, за да стигнем преди началото на утринната молитва.

Соледад и докторът не произнесоха нито дума. Останаха като онемели пред облечената в черно достолепна фигура, която сега им изглеждаше толкова чужда. В първия момент не успяха да свържат нежното момиче от спомените им с внушителната монахиня с черно було и прости кожени сандали, която ги гледеше със зачервени, изпълнени с болка очи.

Заяви, че не иска никой да ги придружи.

— Отиваме в свят Божи дом, а не в хан.

Суровото ѝ държане ги възпря от всякакви опити да установят някаква близост.

Мауро Лареа ги наблюдаваше от дискретно разстояние, пушейки в най-зле осветения ъгъл на библиотеката, до един алабастров пиедестал. Когато най-последно успя да види лицето на монахинята под бледата светлина, беше му трудно да направи сравнение, да отдели чертите на всяка от сестрите от външната им обвивка. Сол — с блестяща коса, прибрана в красив кок, и все още с разкошната вечерна рокля в тъмносин цвят, която разкриваше рамене, деколте, ключици, ръце и гръб; цели педи стегната плът и нежна кожа. За разлика от нея, Инес беше облечена с черно расо от груб плат, с бели ленти на врата и челото. Лукс и грижи за външността при едната; при другата — следите от дългогодишно уединение и откъсване от света. Почти нищо повече не успя да забележи, защото срещата приключи.

Въпреки всичко Соледад не успя да се сдържи.

— Инес, моля те, почакай. Да поговорим поне за минутка.

Непреклонна, монахинята се обърна и излезе.

В същия момент къщата се оживи, закипяха приготовления. Мауро Лареа, вече изпълнил задачата си да убеди майка Констанса, остана в библиотеката, пушейки пурата си, докато останалите трескаво подготвяха преместването. Чувстваше се като натрапник сред тази чужда домашна суетня, но съзнаваше, че не може да си тръгне. Имаше още важни въпроси, които трябваше да бъдат решени.

Накрая чаткането на подковите на конете и шумът от колелата на файтона раздраха тишината на пустия площад. Малко след това Соледад и Мануел се върнаха в библиотеката. Тя едвам сдържаше сълзите си и притискаше ръка към устата си, опитвайки да си възвърне самообладанието. Той беше със сгърчено лице, изтерзан като гладен вълк в снежна виелица.

— Трябва да решим какво да правим с вицеконсула.

Гласът на Мауро Лареа прозвуча грубо и нетактично, даже неприлично, предвид деликатните обстоятелства. Успя обаче да постигне ефекта, който целеше — да им помогне да се съвземат, да ги накара да преглътнат огромната мъка, заседнала в гърлата им от раздялата със съпруга и приятеля, останал под закрилата на една строга монахиня, в която не успяха да доловят дори проблясък от някогашното тъй близко до сърцето им момиче.

— Ако Алан Клейдън е решил да се върне в Херес, то несъмнено скоро ще го направи — добави той. — Да предположим, че в десет часа вече е тук и после в продължение на час се лута, докато успее да открие кой е вицеконсултът, къде се намира жилището му и да отиде там. Ще бъде около единайсет часът. Най-много единайсет и половина. Само с толкова време разполагаме.

— Дотогава вече ще съм говорила с вицеконсула. Мануел ми каза кой е, Чарлс Питър Гордън, шотландец, който живее на Пазарния площад, потомък е на рода Гордън. Сигурно е познавал семейството ми, може да е бил приятел на дядо ми или на баща ми.

— Също така ти казах, че идеята не е добра — намеси се Мануел Исаси, но тя отмина без внимание забележката му.

— Ще отида рано, ще му обясня всичко. Ще му кажа, че Едуард е в Севиля или... или в Мадрид, или пък, знам ли, на бани в Хигонса. Или пък че се е върнал в Лондон заради важна търговска сделка. Ще му разкажа за мошеничествата на Алан, надявам се да повярва повече на мен, отколкото на него.

— Пак ти повтарям, *excusatio non petita, accusatio manifesta*. Безсмислено е да се оправдаваш за нещо, в което още никой не те е обвинил. Според мен това е неразумно, Сол.

Тогавя тя го погледна с красивите си очи на подгонено животно. *Помогни ми, не ме оставяй да падна*, молеше го безмълвно. За пореден път.

— Съжалявам, Соледад, но мисля, че е време да се сложи край на това безумство.

Не ме предавай, Мауро. Не и ти.

Когато тя го погледна, той изпита пареща болка, все едно че някой гореше вътрешностите му с нажежени клещи като онези, с които дядо му го научи да работи в старата ковачница, в която израсна. Трябваше обаче да спре тази лавина от безразсъдства на всяка цена. Затова каза студено:

— Докторът е прав.

Появата на Палмър отклони изцяло вниманието на тримата и той изпита огромно облекчение, когато очите на Соледад престанаха да го умоляват за помощ. *Страхливец*, упрекна се той.

Тя се изправи, приближи се до Палмър и го попита нещо на английски. Палмър отговори лаконично, с присъщата си флегматичност, през която обаче прозираше унинието му.

— Всичко е наред, господинът пристигна, вече е в манастира.

Тя, все още развълнувана, му каза тихо, че може да се оттегли.

Да му пожелае лека нощ в този час, щеше да прозвучи като грозна шега.

— Мауро, намини рано сутринта през дома ми, за да видиш как е прекарала нощта жената на Густаво. Аз ще изляза веднага щом съмне, за да потърся сина на Едуард в хана — каза Исаси. — Ще се опитам да го убедя, ще поговоря с него открито и ще видим какво ще реши да прави. Само ви моля, за ваше добро, да не предприемате нищо. Положението и без това вече е достатъчно объркано. А сега мисля, че е време да се опитаме да поспим. И дано сънят ни донесе малко спокойствие.

43.

Когато Мауро Лареа излезе на площад „Кабилдо Виехо“, вече се разсъмваше. Денят отново се очертаваше да бъде мрачен. Близките врати започваха да се отварят, от кухните се носеха първите домашни миризми. Тук–там се мяркаха хора — млекоар, който водеше старото си муле, натоварено с пръстени стомни; свещеник с расо, четириъгълна шапка и пелерина на път за утринната служба; слугинчета, почти деца, със сънливи очи, запътили се към богаташките къщи, за да спечелят скромната си надница. Почти всички се обърнаха, за да го изгледат — не беше обичайно човек от неговата класа, при това така облечен, да върви по улицата призори, когато петлите вече бяха престанали да пеят и градът започваше да се разбужда. Затова ускори крачка.

Изми се със студена вода на двора, обръсна се със собствения си нож, после обузда косата си, разрошена след изпълнената с напрежение нощ. Облече чисти всекидневни дрехи — панталон от габардин, бяла риза и вратовръзка с безукорен възел, кафяв редингот. Когато слезе, от кухнята се носеше миризма, способна да вдигне и мъртвец от гроба.

— Щом дойдох, видях, че днес сте станали много рано — обяви Ангустиас вместо поздрав. — Затова ви приготвих закуската, в случай че бързате да излезете.

Идеше му да обгърне лицето ѝ с ръце и да я целуне по набразденото от слънцето, годините и несгодите чело. Вместо това само каза:

— Бог да ви възнагради, жено.

Наистина беше гладен, но и през ум не му беше минало да напълни стомаха си, преди да излезе отново.

— Ей сега ще ви я кача, дон Мауро.

— В никакъв случай.

Влезе в кухнята и без дори да седне, изгълта три пържени яйца с шунка, няколко големи филии още топъл хляб и две огромни чаши кафе с мляко. Сбогува се с още пълна уста, като не отговори на въпроса дали ще се върне за обяд.

Дано, помисли той, дано дотогава всичко да е решено, докторът да се е споразумял с Алан Клейдън и всичко да се е върнало към нормалното си състояние. Или не, вече нищо няма да е както преди, защото животът му се бе объркал напълно, откакто дойде в Херес. Откакто срещна Соледад Монталво, откакто тя му предложи да влезе в живота ѝ и той се съгласи, тласкани и двамата от съвсем различни причини. Тя — от спешна нужда, той... Предпочете да не уточнява чувствата си. Какъв беше смисълът? Отърси се от мислите си, както половин час по рано се бе отърсил от водата, с която се бе измил — безцеремонно, почти грубо. Утрото напредваше и по-добре беше да се съсредоточи върху въпросите, които му предстоеше да реши.

Вратата на къщата на улица „Франкос“ беше полуотворена, решетката от ковано желязо, която отделяше покрития вход от двора — също. Затова влезе предпазливо. И тогава чу шум, суматоха, крясъци. После силен плач и глухи викове.

Изкачи стъпалата три по три. Прекоси бързо галерията. Сцената, която завари, беше повече от красноречива. Две жени крещяха възбудено една на друга. Не го видяха, когато влезе. Силният му глас ги накара да млъкнат моментално и да обърнат глави към него.

Саграрио, старата прислужница, отстъпи крачка назад и откри робинята Тринидад, потънала в сълзи. На лицата им бе изписана смесица от паника и изненада.

А в дъното на сцената — врата. На стаята на Карола Горостиса. Широко отворена.

— Дон Мауро, аз не... — започна да му обяснява прислужницата.

Той рязко я прекъсна:

— Къде е?

Двете измърмориха нещо, но никоя не се осмели да говори ясно.

— Къде е? — повтори той. Помъчи се гласът му да не прозвучи твърде грубо, но не успя.

Накрая старата прислужница прошепна страхливо:

— Не знаем.

— А слугата ми?

— Отиде да я търси.

Тогава той се обърна към робинята.

— Къде отиде господарката ти, момиче? — изкрещя той.

Продължаваше да плаче, с разрошена коса и съкрушено изражение на лицето. И без да му отговори. Той я хвана за раменете и повтори въпроса си с още по-груб глас, докато накрая страхът в нея надделя.

— Не знам, ваша милост, нищо не знам.

Успокой се — каза си той. — *Трябва да разбереш какво се е случило, но нищо няма да научиш, като плашиш това нещастно момиче и старата жена.*

Той пое дълбоко въздух, после го издиша бавно. Важното в случая, помисли си, е, че Карола Горостиса е избягала. И че ако Сантос Уесос още не е успял да я намери, най-вероятно в момента обикаля улиците и ще му създаде още повече неприятности.

— Успокойте се и ми кажете какво се е случило.

Двете кимнаха почтително с глава.

— Тринидад, успокой се, моля те. Не се тревожи, ще я намерим. След няколко дни двете ще заминете за Хавана, на път за дома. И след четири–пет седмици отново ще се разхождаш из Стария площад и ще ядеш пържен банан до насита. Но преди това трябва да ми помогнеш, съгласна ли си?

В отговор получи само куп несвързани думи.

— Не те разбирам, момиче.

Беше невъзможно да схване смисъла на това, което робинята казваше сред ридания и хълцания. Накрая старата прислужница му помогна да разбере.

— Момичето не иска да замине с господарката си, господине. Исква да остане с индианеца.

През ума му като светкавица мина една мисъл: Сантос Уесос, негоднико, какво си наприказвал на това нещастно създание.

— Всичко ще обсъдим, когато му дойде времето — отсече той, опитвайки се да не се ядоса отново. — Но сега искам да ми кажете какво точно се е случило. Как и кога госпожата е успяла да излезе от стаята, какво е взела, дали някоя от вас има представа къде може да е отишла.

Старата прислужница пристъпи напред.

— Вижте, господине, дон Мануел излезе призори, без дори да полегне, толкова бързаше. Когато станах, отидох право в кухнята, а после излязох да взема въглища за огъня. На връщане забелязах, че

вратата към улицата е отворена, но помислих, че той от бързане не я е затворил добре. После приготвих закуската на гостенката и чак когато се качих, видях, че птичето е изхвъркнало.

— А ти, Тринидад, какво правеше през това време?

Плачът на робинята, която се бе поуспокоила, отново се засили.

— Къде беше, Тринидад? — повтори.

Никой от тримата не бе усетил, че Сантос Уесос, безшумен, както винаги, се беше върнал и в същия момент вървеше към тях по коридора.

Когато се приближи, той самият отговори на въпроса.

— В съседната стая, господарю — изрече той почти шепнешком.

А момичето най-последно каза нещо разбираемо:

— С него в леглото, ваша милост.

Старицата се прекръсти, шокирана, когато чу подобно скандално признание. Погледът на Мауро Лареа изрази всичко онова, което той би изкрещал на слугата си, ако можеше да излее свободно гнева си: *За бога, глупако, въргали сте се цяла нощ в леглото и сте оставили Карола Горостиса да ви избяга.*

— В полунощ взех крадешком от джоба му ключа от стаята на господарката ми и ѝ отворих вратата — внезапно призна тя. — После отново го върнах на мястото му, без той да забележи. Щом чу, че господин докторът излиза, тя изчака малко и излезе след него.

Присъствието на Сантос Уесос беше успокоило донякъде Тринидад — близостта на мъжа, с когото бе споделяла легло и ласки, ѝ беше върнала смелостта.

— Не обвинявайте него, ваша милост, вината е само моя.

Сълзите отново се затъркаляха по бузите ѝ, но вече по друга причина.

— Господарката ми обеща — добави тя с мекия си карибски акцент. — Обеща ми, че ако взема ключа, ще ми даде писмо, че съм свободна, и ще престана да бъда робиня, и ще мога да отида където искам с него. Но ако не го направя, като се върнем в Куба, ще ме изпрати на кафеената плантация и самата тя ще ме завърже за стълба и ще накара надзирателя да ме набие хубавичко с камшика. А аз не искам да ме бият с камшик, ваша милост.

Достатъчно. За момента не му трябваше да знае повече. Старата прислужница, уплашена от злоещата заплаха, я прегърна през

раменете, за да я утеши. Сантос, който все още дишаше задъхано от бързането да се върне, стоеше с вдигната глава, приемайки с достойнство вината си.

Реши, че е безсмислено да продължава да се рови в нещо, което вече се беше случило.

— Хайде, момче — каза той. — Да вървим да я търсим. После с теб ще си поговорим за това. Сега не трябва да губим нито минута.

Когато излязоха, той изпрати слугата на площад „Кабилдо Виехо“, за да уведоми Сол, ако на Карола Горостиса ѝ хрумнеше да отиде там. „Виновницата за всичките ѝ нещастия в брака“ — така беше казала тя. И в паметта му изникна изрисуваното на стената сърце. „Г“ като Густаво. „С“ като Соледад.

Той, от своя страна, обиколи с файтон странноприемници и ханове, в случай че мексиканката бе наела стая, докато реши какво да прави. Но нито в странноприемниците на улица „Коредера“, нито на улица „Доня Бланка“, нито на площад „Аренал“ откри следа от нея. Отби се също в кантората на нотариуса на улица „Лансерия“, търсейки някаква нишка, която да му помогне да стигне до нея.

— Една стара приятелка, току-що пристигнала от Куба, се е изгубила, дон Сенен — излъга той нотариуса. — Не е добре с главата и може да наговори куп небивалици. Ако случайно я срещнете, моля ви, задръжте я и веднага ме уведомете.

Вече се готвеше да си тръгне, когато зърна служителя доносник, с когото бе имал онази необичайна среща преди няколко дни. Горкият човечец се опитваше да остане незабелязан, наведен над една книга с кожена подвързия, и се преструваше, че пише усърдно в нея. Мауро Лареа се спря пред него и му прошепна нещо, което другите не чуха: „Слезте веднага долу“.

— Измислете някакъв предлог, за да се измъкнете от работа, отидете във всички служби в града, в които някой може да подаде официално или неофициално оплакване. Или където някой може да се разприказва пред човек с власт, разбирате какво имам предвид. Цивилни, военни и църковни, няма значение.

Писарят уплашено измънка:

— Както кажете, господине.

— Проверете дали тази сутрин някъде се е появила жена на име Карола Горостиса де Саяс и дали е казала нещо за мен. В случай че не

откриете нищо, поставете човек на всяка врата, за да следи дали няма да се появи по-късно. Няма значение какъв е, просяк или капитан-генерал, стига да си отваря очите на четири и да спре и да задържи, ако е необходимо, една жена с хубава външност, гарвановочерна коса и отвъдморски акцент.

— Да, да, да — заекна горкият Ангуло. Кльощав, жълтеникав, кършещ пръсти.

— В случай че я откриете, ще получите три сребърни дуру. Ако обаче науча, че сте се разприказвали повече от необходимото, ще ви пратя моя индианец, който ще ви изтръгне кътните зъби. И едва ли ще искате да знаете какви инструменти използва за тези операции.

Раздели се с него с едно неясно:

— После ме потърсете, ще се навъртам тук.

Сантос Уесос го чакаше на ъгъла.

— Да се върнем в къщата на „Торнерия“. Не вярвам да е там, но знае ли човек.

Ангустиас и Симон отрекоха да са виждали жена с такава външност.

— Излезте да я търсите. Ако я откриете, доведете я тук. Дори насила, ако се наложи. А после я затворете в кухнята. Ако се разбеснее, сплашете я с ръжена, за да не ѝ хрумне да си тръгне.

Слязоха от файтона в началото на улица „Ларга“ и я обходиха пеша между редиците портокалови дръвчета и сутрешната суматоха. Единият отдясно, другият отляво, влизаха и излизаха от магазини, кръчми и кафенета. Нищо. Стори му се, че я вижда, облечена със сива пола, да завива зад един ъгъл, после под една черна шапка, след това се припозна в една жена с кафява наметка, която излизаше от магазин за обувки. Нямаше я. Къде, по дяволите, беше тази проклетница?

Погледна часовника, беше единайсет без двайсет.

— Хайде, отиваме в дома на доктор Исаси. Той вече трябва да се е върнал от хана с новини за Алан Клейдън.

За негова изненада нямаше нито една кола пред жилището му на улица „Франкос“. Нито старият файтон на лекаря, нито каретата, която бе отвела доведения син на Соледад. Никой още не беше пристигнал. Погледна часовника — утрото напредваше, неумолимо като настъпваща армия. Лекарят беше изчезнал. Мексиканката — потънала вдън земя.

— Попита ли на площад „Аренал“ дали някой е наемал файтон?

— Да, докато вие обикаляхте странноприемниците.

— И?

— Нищо.

— Естествено. Едва ли тази побъркана жена ще тръгне сама, без робинята си, без багажа си и без да е уредила въпросите, които са я довели тук.

— Ами аз по-скоро смятам, че да.

— В какъв смисъл да?

— Ами в смисъл че госпожата е напуснала Херес. Че се страхува от вас като дявол от тамян, както казват испанците тук. И че е направила всичко възможно, за да избяга и да действа от разстояние.

Да, беше възможно. Защо не. Карола Горостиса знаеше, че тук, в града, той щеше рано или късно да я намери — нямаше сигурно място, където да се укрие, нито познаваше някого, свързан с Куба. Знаеше също, че веднага щом я откриеше, той щеше да я затвори под ключ — нещо, което тя искаше да избегне на всяка цена.

— Да отидем на гарата.

Когато пристигнаха, имаше само един влак, вече празен.

От слезлите пътници на перона беше останал само един. Млад мъж, заобиколен от кувари. Висок, строен, хубав, с разрошена от вятъра тъмна коса и облечен по модата на големите столици. Беше полуобърнат и говореше с един служител, който стигаше до рамото му.

— Закълни се в прадедите си, Сантос, че не съм изгубил и малкото разсъдък, който ми е останал.

— Напълно сте си с ума, дон Мауро. Поне за момента.

— Тогава и ти ли виждаш това, което виждам аз?

— С ей тези очи, които червеите един ден ще изядат, в момента виждам младия господар Николас.

44.

Прегръдката им беше грандиозна. Николас, заради когото бе прекарал безсънни нощи, когато като дете боледуваше от шарка и скарлатина, който му беше създал толкова огорчения, колкото и смехове, толкова радости, колкото и тревоги, непредвидим като револвер в ръцете на слепец, току-що бе слязъл от влака.

Въпросите се сипеха един през друг. Къде, кога, как? После отново се прегърнаха и Мауро Лареа усети как стомахът му се присвива от вълнение. *Жив си, момчето ми. Жив, здрав и възмъжал.* Заля го чувство на безкрайно облекчение.

— Как успя да ме намериш, хитрецо?

— Тази планета става все по-малка, татко. Няма да повярваш колко нови открития има. Дагеротипията, телеграфът...

Двама носачи започнаха да товарят обемистия багаж под заповедите на Сантос Уесос, който преди това бе поздравил момчето със здрава прегръдка.

— Не увъртай, Нико. После ще си поговорим за бягството ти от Ланс и за неловкото положение, в което ме поставяш пред Русè.

— Докато бях в Париж — отвърна Николас, преструвайки се, че не е доловил заплашителния тон на баща си, — веднъж ме поканиха на прием в една къща на Булеварда на италианците, на среща на мексикански патриоти, избягали от режима на Хуарес, които съзаклятничеха сред ухание на „Убиган“ и бутилки ледено шампанско. Представяш ли си?

— По същество, момче — нареди той.

— Там срещнах няколко от твоите приятели. Феран Лопес дел Олмо, собственик на голямата печатница на улица „Донселес“, и Херман Карильо, който обикаляше Европа с двамата си малки синове.

Той смръщи вежди.

— И те знаеха къде съм?

— Не, но ми казаха, че търговският аташе ги е предупредил, в случай че ме видят, да ми предадат, че в посолството има писмо за мен.

— Писмо от Елиас, предполагам.

— Точно така.

— И когато си останал без средства, си отишъл за писмото и за твоя изненада парите, които ти е пратил, са били съвсем малко.

Бяха излезли от перона и вървяха към каретата.

— Да, пишеше ми да се оправям както мога с тях — призна Николас. — Освен това ми нареждаше да не се връщам в Мексико, докато ти не пристигнеш там. Че уреждаш някаква сделка в Испания и ако искам да получа новини за теб, да се свържа с някой си Фату в Кадис.

— Предполагам, че Андраде е имал предвид да се свържеш по пощата. Едва ли е предполагал, че ще дойдеш.

— Предпочетох да го направя и понеже не можех да си купя приличен билет, качих се в Хавър на един товарен кораб, който имаше спирка в Кадис, и ето ме тук.

Погледна го крадешком, докато разговаряха. Изпитваше противоречиви чувства. От една страна — огромно облекчение, че отново вижда сина си, превърнал се от слабичко момче в самоуверен двайсетгодишен младеж с изискан вид и светски маниери.

От друга страна обаче, тази неочаквана поява нарушаваше крехкото равновесие, в което се намираха нещата до момента. И като се имаха предвид събитията от сутринта, най-лошото беше, че не знаеше какво да прави с него.

Нико го изтръгна от мислите му, като постави ръка на рамото му.

— Трябва хубавичко да си поговорим с вас, мосю Лареа.

Въпреки шеговитото обръщение, бащата долови нотка на неочаквана сериозност.

— Трябва да ми разкажеш какво, по дяволите, правиш в този край на Европа — добави Николас. — И искам да знаеш някои неща за мен.

Разбира се, че трябваше да си поговорят. Но когато настъпеше моментът за това.

— Да, но сега отиди със Сантос да се настаниш. Аз ще взема файтон под наем, за да уредя един спешен въпрос, и после ще се видим отново.

После остави сина си въпреки протестите му.

— Улица „Франкос“ — нареди той на кочияша на първия файтон, който намери, след като излезе от гарата.

Нищо не се беше променило пред дома на Исаси. Никаква кола, освен каруцата на вехтошаря и магаретата на двама водоносци. Погледна часовника — дванайсет и двацет. Лекарят отдавна трябваше да е дошъл, със или без англичанина. Нещо не е наред, помисли си той.

Поднови търсенето на мексиканката, в случай че не беше напуснала Херес.

— Карайте натам — каза на кочияша. — Влезте тук, сега завийте там, карайте направо, спрете, чакайте... Тръгвайте, отново натам.

Въображението отново му изиграваше лоши шеги — стори му се, че я вижда как излиза от църквата „Сан Мигел“, как влиза в „Сан Маркос“, как идва откъм катедралния храм. Но не. Никъде я нямаше.

Когато минаваше край гостилницата на улица „Пескадерия“, видя писаря. Въпреки ситния дъжд Ангуло стоеше пред вратата, на ъгъла с площад „Аренал“, надявайки се, че Мауро ще мине в някой момент оттам. Не стана нужда да слиза от файтона — с леко движение на главата писарят го уведоми, че засега няма нищо. Издирването му до момента се бе оказало безуспешно.

— Продължавайте — нареди му той.

Следващата му цел беше площад „Кабилдо Виехо“. За негова изненада вратата, обкована с големи гвоздеи, беше широко отворена. Слезе от файтона още преди да спре напълно. Какво, по дяволите, се е случило, какво става?

Палмър го посрещна със сериозния вид на погребален агент. Преди да успее да му обясни каквото и да е на оскъдния си испански, докторът се появи зад гърба му с изражение на пълно отчаяние.

— Току-що дойдох и си тръгвам. Всичко беше напразно. Синът на Едуард е променил решението си, напуснал е хана преди разсъмване. Тръгнал е на юг, според ханджията.

Предпочете да си спести ругатните, които напиреха на устата му.

— Изминах няколко левги, но не го открих — продължи лекарят.

— Единственото, което се знае със сигурност, е, че по някаква причина е променил плановете си и е решил да не се връща в Херес. Поне за момента.

— Това е втората лоша новина за тази сутрин.

— Сол ми каза, че жената на Густаво е избягала от дома ми. Сега отивам там.

Мауро Лареа понечи да му разкаже по-подробно за случилото се, но лекарят го прекъсна:

— Побързай, в кабинета те чакат.

Вместо да попита, той свъси вежди. Отговорът дойде веднага:

— Дойдоха потенциалните ти купувачи.

— Онези на Сарко ли?

— Срегнахме се на входа и ако съдя по изражението им, не идват с голяма охота. Сигурно си обещал на дебелия доста добра комисиона, ако действа в твоя изгода, защото по-скоро е готов цял месец да не яде сланина, отколкото да допусне да се върнат в Мадрид, без да се срещнат с теб. А скъпата ни Соледад няма намерение да изпусне плячката, докато не се увери, че си дошъл.

Доведеният син — изчезнал. Мексиканката — избягала. Николас — появил се като по чудо на гарата. А сега евентуалните му спасители — единствените, които биха могли да му проправят пътя на връщане, идваха, доведени почти насила и в най-неподходящия момент. Животът понякога наистина беше жесток и коварен.

— Действайте в синхрон — посъветва го Исаси. И въпреки оскъдните си религиозни убеждения добави: — А после, каквото Бог реши.

Трима мъже го чакаха в същия кабинет, в който преди няколко дни той се представи за Луис Монталво. Само че този път посетителите бяха испанци, а не чужденци. Един от Херес и двама от Мадрид. Поне оттам идваха и там бързаха да се върнат двамата мъже с несъмнено изискан вид, които се изправиха, за да го поздравят любезно. Приличаха на господар и последовател — единият даваше парите и се оставяше да бъде съветван, другият съветваше и предлагаше. Сарко, от своя страна, вече стоеше прав, със зачервено лице и с голямата си двойна брадичка, скриваща шията му.

Между тях — Соледад. Спокойна, самоуверена, изискана в тоалета си от бледосиня тафта. Сякаш с магическа пръчка от лицето ѝ бяха изчезнали следите от умората и напрежението. За разлика от срещата с англичаните, погледът ѝ вече не беше на попаднала в капан сърна. Сега в него се четеше непоколебима решителност. Бог знае какво им беше казала.

— Най-после дойдохте, господин Лареа. За щастие, се присъединявате към нас в много удачен момент. Току-що описах на

господин Пералес и на господин Галиано характеристиките на имотите, които можем да им предложим.

Говореше твърдо, уверено, почти професионално. Жената, която го бе подтикнала да извърши най-невъобразими безразсъдства, която със самата си близост събуждаше в тялото му неудържими първични желаня, вярната, грижовната и любвеобилна съпруга на мъж, който не беше той, бе отстъпила място на една нова Соледад Монталво, която Мауро Лареа още не познаваше; която купуваше, продаваше и преговаряше, бореше се наравно с мъжете в един изцяло мъжки свят на интереси и сделки, в който съдбата я бе тласнала и в който, водена от най-елементарен инстинкт за оцеляване, се бе научила да се движи с ловкостта на акробат, който знае, че понякога няма друг изход, освен да скочи без предпазна мрежа под него.

Сигурно не изпитва ни най-малко желание тези непознати да купят това, което тя винаги е смятала, че ще бъде нейно, помисли си той, докато разменяше поздрави без особено въодушевление.

— Приятно ми е, добре дошли.

Не му убягна от вниманието фактът, че пред непознатите тя отново му бе заговорила на „вие“.

— Както вече ви казах, господин Лареа, описах на господата състоянието на великолепните ни лозя, които фигурират в кадастъра на землището на Мачарнудо, както и на къщата, която е неделима част от сделката за покупко-продажба. А сега е време да се поразходим.

Къде? — попита той с едва забележим жест, който тя веднага схвана.

— Ще ви покажем избата, където допреди няколко години се правеха нашите прочути и високо ценени в международната търговия вина. Моля да ни последвате.

Докато шишкавият посредник и кандидат-купувачите се отправяха към вратата, той я хвана за лакътя и я спря. Наведе се към нея и отново го заля гореща вълна, когато усети уханието ѝ и кожата ѝ през плата.

— Не успяхме да намерим жената на Густаво — прошепна той на ухото ѝ.

— Още една причина — измърмори тя почти без да отлепи устни.

— За какво?

— За да ти помогна да измъкнеш от тези глупаци добра цена и двамата с теб да изчезнем от тук, преди да е станало твърде късно.

45.

Слязоха от файтоните до високата стена, която обграждаше избата. Мауро Лареа отвори вратата както и предния път — като я бутна с рамо. Ръждясалите панти изскърцаха и всички влязоха в големия двор, ограден от редица акации. Отново валеше. Мадридчаните и Соледад се криеха от дъжда под големи чадъри, шишкавият Сарко и той — под шапките си. За миг бе изкушен да ѝ предложи ръката си, за да не се подхлъзне на мократа настилка, но се отказа. По-добре да поддържат впечатлението за една чисто делова връзка помежду им, каквато тя бе демонстрирала в началото. По-добре тя да продължи да ръководи преговорите.

Въпреки че неотдавна бе идвал тук в един слънчев и безкрайно по-спокоен ден, стори му се, че е минала цяла вечност. Що се отнасяше до останалото, всичко беше както преди. Високите лозници, които сега бяха голи и тъжни; унилите бугенвиллии; празните саксии. От полусчупените керемиди се стичаха струи вода.

Соледад с нищо не показва, че тази печална картина, съвсем различна от някогашните щастливи спомени, я е развълнувала. Увита в наметката си и с глава, покрита с широка, обшита с астраган качулка, тя започна да изброява места и размери с премерени жестове и уверен глас. Еди-колко си квадратни метра площ, еди-колко си застроени квадратни метра.

— Забележете, господа, великолепната направа и качествените материали, използвани в строежа на сградите; колко просто, колко лесно би било да им се върне предишното великолепие.

От джоба на наметката извади връзка стари ключове.

— Отключете, ако обичате — заповяда тя на агента на имоти.

Влязоха в тъмни помещения, които той не бе видял предния път и в които тя се движеше като в свои води. Канцелариите — тя ги нарече писалища, — в които писарите някога са вършели ежедневните си административни задачи и в които сега бяха останали няколко пожълтели фактури, разпръснати по пода. Залата за гости и клиенти, в която имаше само два счупени стола в един ъгъл; помещенията за

служителите с по-висок ранг, където липсваха дори крилата на прозорците. Накрая — кабинетът на патриарха, личното владение на легендарния дон Матиас, превърнато във воняща дупка. Нито следа от сребърните прибори за писане, от остъклените шкафове, от великолепната махагонова маса, покрита с лъскава кожа. Имаше само занемара и мръсотия.

— Във всеки случай това е дреболия. С няколко хиляди реала много бързо може да се възвърне предишният му вид. Истински важното сега предстои.

Посочи други постройките в дъното.

— Помещението за миене, работилницата за бъчви, стаята за мостри — каза тя, докато вървеше.

Поведе ги към високата сграда от другата страна на двора, където го бяха завели старите товарачи. Все така висока и внушителна, каквато си я спомняше, със същата миризма. Влага. Дърво. Вино.

— Както, предполагам, вече сте могли да забележите — добави тя, като смъкна качулката на наметката си, — избата е обърната към Атлантическия океан, за да се възползва от благоприятното влияние на морския бриз. Качеството на вината зависи до голяма степен от ветровете откъм морето, както и от умението на хората, които ги правят. Придружете ме, ако обичате.

Всички я последваха мълчаливо, докато тя продължаваше да говори и гласът ѝ отекваше в сводовете и стените.

— Както виждате, конструкцията е изключително елементарна. Изчистеност на архитектурните форми, наследена от векове насам. Винаги над нивото на земята, с двускатен покрив, за да намали въздействието на слънцето, и с дебели стени, за да пазят хлад в помещенията.

Обхождаха бавно пространствата между бъчвите, наредени в три или четири реда едни над други.

— Великолепните солери^[1] на избата — каза тя. Извади канелката на една бъчва, вдиша аромата със затворени очи, после я върна на мястото. — В дъбовите бъчви се извършва чудото, което тук наричаме „флор“ — естествен слой от винени дрожди, който се разраства на повърхността на виното и го предпазва, подхранва го и му придава плътност. Благодарение на тях се постигат качествата, които

трябва да притежават добрите вина — силни, ароматни, свежи и отлежали.

Четиримата мъже я слушаха внимателно, докато водата, която се стичаше от наметалата и чадърите, образуваше малки локви на земята.

— Предполагам обаче, че достатъчно сте се наслушали на подобни хвалебствия. Сигурно всички са се опитвали да ви продадат избата си, като са ви я представяли за най-добрата. Сега, господа, нека се съсредоточим върху това, което наистина ни интересува. Върху това, което ние сме в състояние да заложим на масата и което вие сте готови да спечелите.

Изтънчената госпожица Соледад Монталво, отгледана сред дантели, английски бавачки и неделни литургии, изисканата госпожа Сол Клейдън, движеща се между магазините на „Фортнъм енд Мейсън“, премиерите в Уест Енд и салоните в Мейфеър, сега показва другото си лице. Това на обиграна търговка, добра ученичка на мъжа си и на дядо си, наследница на духа на старите финикийци, донесли преди три хиляди години първите лозови пръчки на тази земя, която бяха нарекли Ксера и която вековете бяха превърнали в Херес.

Тонът ѝ стана още по-категоричен и уверен.

— Известно ни е, че от седмици обикаляте лозя и изби в Чиклана, Санлукар и Ел Пуерто де Санта Мария. Дори знаем, че сте стигнали до Кондадо. Знаем също, че обмисляте сериозно няколко предложения, които, заради по-ниската цена от нашата, може би ви се струват по-привлекателни в първия момент. Позволете ми обаче да ви докажа, че сте на грешен път, господа.

Мадридчаните не успяха да прикрият смущението си, Сарко започна да се поти. А Мауро Лареа с огромно усилие запази хладнокръвие, за да не издаде изумлението си пред куража и дързостта, с която Сол говореше; пред увереността и самочувствието, с които разкриваше гордостта на една класа, на една каста, която събираше в себе си твърде различни, ала допълващи се черти. Традиция и инициатива, изисканост и безстрашие, привързаност към своето и жажда за полет. Сърцевината, същността на легендарния Херес, която едва сега той започна да оценява напълно.

— Не се съмнявам, че поради сериозния ви интерес да влезете в света на виното сте се запознали предварително и вече знаете колко сложно може да се окаже последното звено от веригата. Първото — да

се превърнете в лозари, ще го постигнете, като купите качествени лози и накарате работниците да ги обработват правилно. Второто — да станете винопроизводители, също ще ви се удаде сравнително лесно, ако успеете да намерите добра изба и опитен персонал. Третото обаче — износът, е несъмнено най-труднопостижимата стъпка поради очевидни причини. Ние сме готови да ви улесним, като ви предоставим незабавен достъп до най-изгодните търговски мрежи за продажба в чужбина.

Той я наблюдаваше, застанал на няколко крачки зад останалите. Със скръстени ръце и леко разкрячени крака, без да отделя поглед от ръцете, които се движеха грациозно; от устните, които предлагаха гаранции и печалби с удивителна лекота, включвайки и него в множественото число, което непрекъснато използваше. За бога, та тя направо ги беше зашеметила, беше достатъчно човек да погледне господин Пералес и секретаря му. Размяна на фрази шепнешком, покашляния, споглеждания и красноречиви жестове. Сакото на Сарко за малко да се пръсне по шевовете при мисълта за тлъстата комисиона, която го очакваше, стига Соледад да успееше да ги притисне още малко.

— Съзнаваме, че цената на имотите е висока. Въпреки това трябва да ви уведомя, че не подлежи на договаряне. Няма да свалим нито една песета от нея.

Ако не й се бе доверил сляпо, смехът му щеше да отекне в стените и високите варосани сводове, а после ехото му да се отрази в стотиците бъчви. „Нима си се заразила от лудостта на мъжа си, скъпа Соледад?“, искаше му се да я попита. На нейно място той щеше да е готов да смъкне цената, да разгледа всяка оферта и да направи всякакви отстъпки, стига да получи приемлива сума. В славните си времена обаче той също се бе пазарил упорито, така че веднага разпозна дръзкото предизвикателство. И затова замълча.

— Контакти, посредници, вносители, дистрибутори, търговци на едро. Самата аз съм представител на една от най-големите лондонски къщи, „Клейдън и Клейдън“, на Риджънт Стрийт. Следим внимателно търсенето, постоянно сме в течение на промените в цените, вкусовете и качеството. И сме готови да ви предоставим тези сведения. Пазарът в Англия се разширява непрекъснато, испанските вина днес представляват четиридесет процента от вноса. Има обаче мощни

конкуренти, които непрекъснато се борят за своето място. Вечното порто, унгарското токайско вино, мадейрата, немските рейнски и мозелски вина, дори вината от Новия свят, които навлизат все повече на островите. И разбира се, легендарните търговци от многобройните френски райони. Конкуренцията, приятели, е жестока. Още повече за човек, който за пръв път навлиза в този колкото привлекателен, толкова и сложен свят.

Никой не се осмели да продума. А на нея съвсем малко ѝ оставаше, за да завърши пледоарията си.

— Вече знаете каква е цената от нашия посредник. Помислете и решете, господа. А сега моля да ме извините, чакат ме и други спешни дела.

Да поспя няколко часа след една от най-тъжните ноци в живота ми например. Да разбере как е бедният ми съпруг, затворен в монашеска килия. Да намеря една мексиканка бегълка, омъжена за човек, който в даден период от живота ми заемаше важно място в сърцето ми. Да предвидя следващата стъпка на доведения ми син, който иска да ме лиши от всичко, постигнато след дълги години на усилия. Всичко това би могла да им каже Соледад Монталво, докато вървеше между редиците бъчви към изхода. Остави обаче след себе си мълчание и огромна празнина.

Тогавя Мауро Лареа протегна ръка към купувачите.

— Няма какво да добавя, господа, всичко беше казано. Ако искате да се свържете с нас, знаете къде може да ни намерите.

Докато се отправяше към вратата, усети в себе си парливо чувство на неудовлетворение. Защо не се радваш, нещастнико? На крачка си да постигнеш това, което толкова желаше, на път си да решиш проблемите си, а това сякаш не те радва.

Леко шъткане го изтръгна от мислите му. Обърна глава и се огледа наляво и надясно. На няколко метра оттам, скрит между огромните бъчви, зърна един човек, когото изобщо не очакваше да види.

— Какво правиш тук, Нико? — попита учудено.

— Убивам времето, докато баща ми благоволи да ми обърне внимание.

Беше прав. Наистина бе пренебрегнал сина си, въпреки че толкова време не се бяха виждали. Обстоятелствата обаче го

притискаха, както някога го задушаваша черните води на дъното на „Три луни“, когато наводнението за малко да остави сирак момчето, което сега го укоряваше в липса на бащинска загриженост. Или като Тадео Карус, когато му определи четири месеца срок, от които вече бяха минали два.

— Съжالياвам много, момчето ми, но нещата се усложниха най-неочаквано. Дай ми един ден, само един ден, за да ги оправя. После двамата ще седнем на спокойствие и ще си поприказваме надълго и нашироко. Трябва да ти кажа някои неща, които пряко те засягат, и по-добре е да разполагаме с повече време.

— Предполагам, че не ми остава друг избор. Между другото — добави той, възвърнал обичайното си добро настроение, — признавам, че ми харесва този нов обрат в живота ти. Старата Ангустиас ми каза, че сега си собственик на винарска изба. Дойдох от чисто любопитство, не знаех, че си тук. После ви видях, че сте вътре, и реших да не ви прекъсвам.

— Постъпил си разумно, моментът не беше подходящ.

— Точно това исках да ти кажа и аз.

— Какво?

— Да използваш ума си.

Той се усмихна саркастично. Синът му го съветваше да не върши глупости. Светът се беше обърнал наопаки.

— Не знам за какво говориш, Нико.

Прекосяваха двора. Вървяха бързо, рамо до рамо, дъждът продължаваше да ръми. Ако някой ги видеше в гръб, отстрани или в лице, щеше да забележи, че имат еднакъв ръст и сходна осанка. Бащата — по-солиден и як. Синът — по-гъвкав и слаб. И двамата хубави, всеки посвоему.

— Не ги изпускай.

— Все още не те разбирам.

Нито тази изба, нито тази жена.

[1] Солера — комбинация от половинтонни бъчви, наредени в редове едни над други по години, като на най-долния ред са бъчвите с най-старо вино; същността на тази система за производство на херес се състои в купажирането на виното от различни години и от различни бъчви. — Б.пр. ↑

46.

След като стана свидетел на пледоарията на Соледад Монталво, нещо в поведението на Николас се промени. Здравият разум му бе подсказал, че сега не е моментът да очаква незабавно внимание от страна на баща си. Неочаквано обяви, че трябва да напише няколко спешни писма. Лъжеше, разбира се. Просто искаше да даде възможност на баща си да приключи с това, което го занимаваше, объркваше и превръщаше в човек, различен от този, с когото се бе разделил в двореца на улица „Сан Фелипе Нери“ преди няколко месеца.

От своя страна, Мауро Лареа предусещаше, че синът му е намислил нещо, за което още дори не му бе намекнал, и че това е истинската причина да дойде в Херес. Нещо, което отдалече вещаеше проблеми. Затова бе предпочел все още да не задава въпроси, да забави срещата с неизбежното и да не добавя още тревоги към тези, които вече тежаха на раменете му.

Двамата разиграха съучастнически този фарс. Нико остана на улица „Торнерия“, а Мауро Лареа, след като мина по улица „Франкос“ и установи, че все още няма следа от мексиканката, се запъти към единственото място на света, където искаше да бъде.

Соледад го прие, като едва успяваше да потисне раздражението си, предизвикано от отказа на сестра й Инес да й позволи да види собствения си съпруг. „Това е дом за уединение и молитви, а не санаториум — бе заръчала да й предадат, когато тя отиде в манастира. — Той е добре, спокоен е и е под постоянното наблюдение на една послушница.“

Беше намерила отново убежище в кабинета си, откъдето, както Мауро вече знаеше, дърпаше конците на бизнеса. Въпреки че стрелките на часовника се бяха отместили само със седемнайсет часа, сякаш беше изминала цяла вечност от момента, в който Мауро Лареа беше влязъл за първи път в тази стая, до настоящия момент; от предната вечер, когато тя му беше съобщила решението си да напусне Херес, до този неспокоен обеден час, в който двамата стояха уморени,

обезнадеждени и объркани, без да видят искрица светлина в края на тунелите, които се отваряха зловещо пред тях.

— Току-що наредих на прислугата да започне да приготвя багажа. Няма никакъв смисъл да чакаме повече.

И сякаш тласкана от същата припряност, с която прислугата приготвяше багажа, тя се зае да подрежда многобройните книжа върху масата. Застанал прав на няколко метра от нея, той я наблюдаваше мълчаливо, докато тя сгъваше листове със записки, подреждаше кореспонденция на различни езици и хвърляше бърз поглед към някои документи, които след това късаше на парченца. Сол вършеше работата си с прикрит гняв, напирасц отвътре. Приготвяше се да си отиде. Окончателно. Всеки път се отдалечаваше малко по малко.

— Един Господ знае къде се подвизават в момента онзи негодник доведеният ми син и жената на братовчед ми — добави, без да го поглежда, погълната от задачата си. — Единственото сигурно нещо е, че той рано или късно ще се върне и ще покаже ноктите си. А тогава вече не трябва да сме тук.

За да не се измъчва с мисълта какъв ще бъде животът, когато няма да я вижда всеки ден, Мауро Лареа само попита:

— Последно Малта ли?

Тя му отговори с отрицателен жест, като продължаваше да къса настървено шепа листчета, изпълнени с цифри.

— Португалия, в Гая, близо до Порто. Мисля, че е най-достъпната връзка по море от Кадис и е относително близо до дома и момичетата. — Направи кратка пауза, после снижи глас: — До Лондон, искам да кажа. Там ще ни посрещнат приятели на виното, също англичани. Те биха направили всичко за Едуард. Междинно пристанище е на почти всички британски кораби. Лесно ще намерим билети. Ще отведем само Палмър и една от прислужниците, ще се оправим. Ако случайно се появи Алан, преди да съм уредила всичко, аз ще остана тук, а Инес ще се грижи за Едуард.

Безброй неизвестни се тълпяха в ума му, но последните събития се бяха оказали толкова объркани, изискваха толкова време и внимание, че не го бяха оставили да си поеме дъх, за да зададе необходимите въпроси. Може би сега, когато двамата бяха сами в това помещение със сивкава светлина, в което никой не се бе сетил да

запали лампа, докато ситният дъжд валеше над пустия площад, беше моментът да опита.

— Защо сестра ти се държи така? Какво има против миналото, против теб?

Без да чака покана, той се настани в креслото, което бе заемал предишната вечер, и направи непринуден жест, сякаш искаше да ѝ каже: „Седни до мен, Соледад. Спри да изливаш гнева си в абсурдната задача да късаш хартии. Ела до мен, говори ми“.

Тя се загледа за момент в празното пространство, като все още държеше в ръцете си куп документи, опитвайки се да намери отговор. След това ги хвърли върху разбърканото писалище и сякаш прочела мислите му, се приближи. Седна на креслото срещу него и каза:

— Повече от двайсет години се опитвам да си обясня нейното поведение и все още не съм успяла. Може би е озлобление? — се запита, докато той наблюдаваше как кръстосва дългите си крака под копринената пола. — Или ненавист? Или пък просто болезнено разочарование? Горчиво и продължително разочарование, което, струва ми се, никога няма да отминее?

Замълча за момент, като че ли се опитваше да прецени кое от предположенията ѝ е най-близко до истината.

— Тя смята, че сме я изоставили сама в най-тежкия момент, след погребението на братовчед ни Матиас. Тогава Мануел се върна в Кадис, за да продължи медицинското си образование; аз заминах с Едуард, за да поема живота си на младоженка; Густаво отпътува за Америка. Инес остана сама, докато възрастните ни роднини се сриваха неумолимо надолу. Баба ми, майка ми и лелите — с вечния си траур, с лауданума и молитвите си. Дядо ми — изтощен от болестта. Чичо Луис, бащата на Матиас и на Луисито — потопен в дълбока скръб, от която никога повече не се съвзе, и нашият баща Хакобо, който не излизаше от бордеите и публичните домове.

— А Луисито, Дребосъка?

— В началото го изпратиха в интернат в Севиля. Беше само на петнайсет години, но изглеждаше на десет. Смъртта на по-големия му брат го разстрои дълбоко, изпадна в дълбока меланхолия и дълго време не можа да се оправи. Така че Инес беше единствената, която сякаш бе обречена да остане в този ад, да живее сред тези живи трупове. Тогава ни помоли да ѝ помогнем, но никой не я чу — всички избягахме. От

отчаянието, от провала на нашето семейство. От горчивия край на нашата младост. А тя, която дотогава изобщо не беше проявявала особена набожност, предпочете да се затвори в манастир, вместо да се примири с такъв живот.

Тъжна картина наистина — помисли той, без да отделя очи от нея. Животът на едно многообещаващо момче покосен в своя разцвет и като последица — цял род, потънал в дълбока скръб. Тъжно наистина, но нещо все пак му убягваше: не смяташе, че това е достатъчно сериозна причина, за да се стигне до колективна трагедия от такъв мащаб. Може би защото и двамата съзнаваха, че тази история не звучи достатъчно убедително, след кратко мълчание Соледад реши да му разкаже повече.

— Какво ти е казал Мануел за случилото се по време на лова в „Доняна“? — го попита, опирайки ръце под брадичката си.

— Че е било нещастен случай.

— Неизвестен, случайно отклонил се изстрел, нали?

— Доколкото си спомням, да.

— Това, което си чул, е изопачената истина, такава, каквато я представяме извън вратите на дома. Всъщност изстрелът, който уби Матиас, бе даден не от коя да е пушка, а от една от нашите. — Направи пауза и преглътна. — По-точно от тази на Густаво.

В паметта му внезапно изникнаха светлите очи на неговия съперник. Онези от вечерта в „Лувъра“. Онези от бордея на Чуча. Непроницаеми, вцепенени, сякаш изпълнени с прозрачна вледенена вода. *Значи, това бreme си носил, приятелю* — си каза. За пръв път почувства състрадание към своя противник.

— Това бе причината, поради която замина за Америка, вината — продължи Сол. — Никой никога не спомена думата „убиец“, но всички продължавахме да живеем с тази мисъл. Густаво уби Матиас и затова дядо ми му връчи значителна сума пари в брой и му заповяда да изчезне от нашия живот, да замине. За далечните отвъдморски земи или за ада. Така че почти да спре да съществува.

Неговият безумен облог, прозорливостта на Калафат, шумът на топките от слонова кост, удряци се трескаво една в друга върху сукното на масата по време на онази демонична игра, която двамата бяха подели. Всичко започваше да добива смисъл.

Гласът на Соледад го изтръгна от Хавана, връщайки го в Херес.

— Във всеки случай още преди това се усещаше някакво напрежение във въздуха. В детските години бяхме задружна група, но когато пораснахме, тя започна да се разпада. В този вечен домашен рай, в който живеехме, хиляди пъти си бяхме давали наивни обещания да бъдем заедно и верни до края на живота си. Още от деца — една армия от простодушни строители на химери — бяхме организирали перфектната конструкция: Инес и Мануел щяха да се оженят. Густаво щеше да бъде мой съпруг. На Матиас — който никога не участваше като главен герой в тези фантазии, но като най-голям братовчед диктуваше правилата — щяхме да потърсим красива госпожица, която да не ни създава проблеми. А Луисито, Дребосъка, щеше да си остане с нас като вечния ерген и наш верен привърженик. Всички щяхме да бъдем винаги заедно и да се забавляваме. Щяхме да имаме безброй деца и вратите на нашия общ дом щяха да бъдат винаги отворени за всеки, който пожелаеше да сподели нашето вечно щастие.

— Докато действителността не постави всичко на място — подсказа той.

На красивите ѝ устни се смесиха ирония и горчивина. Дъждът продължаваше да ръми зад стъклата.

— Докато дядо Матиас започна да планира за нас едно коренно различно бъдеще. И преди да си дадем сметка, че навън има свят, пълен с мъже и жени, с които можехме да споделим живота си извън стените на нашия дом, той размести фигурите в играта, без да е нужно дори да помръдне дъската.

Тогава Мауро Лареа си спомни думите на Исаси в казиното. *Пропастта между поколенията.*

В този момент в кабинета влезе една прислужница, носейки в ръце поднос със закуски. Постави го близо до тях: сандвичи със студено месо върху ленена покривка, малки хапки, бутилка и две кристални чаши. От малкото думи, които каза на английски, той разбра само „мистър Палмър“. Предположи, че инициативата е на иконома, тъй като часът за обяд вече беше минал и никой не се бе появил в трапезарията. Момичето посочи една газена лампа с изрисуван абажур, поставена върху палисандрова масичка. Вероятно бе попитало дали госпожата желае да я запали, за да разсее полумрака в стаята. Отговорът беше твърдо „не“, thank you, благодаря. Не обърнаха внимание на закуските. Соледад бе открянала портата, водеща към

миналото ѝ, а там нямаше място за ароматното вино от Херес и патешкото филе. Там можеше да вкуси единствено от горчивата носталгия и да сподели остатъците с мъжа, който я слушаше.

— Възложи надеждите си на нас, внуците, и за тази цел скрой сложен план, част от който се състоеше в това да омъжи едно от момичетата за своя английски агент. По този начин щеше да укрепи важен елемент от бизнеса — износа на вино. За дядо ми нямаше значение, че аз и Инес тогава бяхме само на шестнайсет и седемнайсет години, а Едуард беше по-възрастен от баща ни и имаше син в юношеска възраст. Не го притесняваше и това, че в началото нито една от нас не осъзнаваше защо така изведнъж този приятел на семейството, когото познавахме от деца, започна да ни носи от Лондон портокалови сладкиши от „Гънтър“ и да ни кани на разходка по „Аламеда Виеха“. Настояваше също така да четем на глас меланхоличните оди на Кийтс, за да оправим английското си произношение. Идеята на патриарха беше англичанинът да избере една от нас за съпруга. Едуард нямаше нищо против предложението му. И така, преди да навърша осемнайсет години, промълвих моето „да, искам“ изпод прекрасния копринен воал от Шантили, наивна до глупост, без никаква представа за това, което щеше да дойде впоследствие.

Лареа не искаше да си я представя, предпочете да отклони темата.

— А сестра ти?

— Никога не ми го прости.

По раздвижването на кадифената пола той пак забеляза, че под прекрасния плат тя кръстосва отново крака, но в обратна посока.

— Когато и двете осъзнахме положението и поради това, че в началото Едуард не показваше предпочитание към нито една от нас, тя започна да го приема много по-сериозно от мен. Започна да си фантазира и да смята почти за свършен факта, че понеже е по-голяма, по-зряла и разумна, а може би и по-красива, нашият претендент ще насочи чувствата си към нея веднага щом приключеше това едновременно ухажване, което в началото всички приемахме малко лекомислено. Всички освен него.

— Освен дядо ти ли?

— Освен Едуард — побърза да уточни тя, — който съвсем акуратно спази уговорката да избере една от нас за съпруга. Първата му жена, дъщеря на богат вносител на кожи от Канада, беше починала от туберкулоза преди девет години. По онова време той беше вдовец, прехвърлил четиридесетте, запален по виното и собственик на процъфтяваща търговска къща, наследена от баща му. Пътуваше непрекъснато от страна в страна и уреждаше сделки. За сина му се грижеха негови лели по майчина линия в Мидълсекс — стари моми, които успяха да го превърнат в егоистично и непоносимо малко чудовище. Едуард идваше в Херес по няколко пъти в годината и всеки път нашият дом му се струваше уютен кът и вечен празник. С дядо ми общуваше като опитен съдружник по въпросите на бизнеса, а с разхайтените ми баща и чичо — като с добри приятели, въпреки контраста с неговия буржоазен викториански морал. Липсваше само връзка по линия на брака.

Тя наново разплете краката си, но този път, за да стане от креслото. Приблужи се до масата, която прислужницата бе посочила преди това. На нея бе поставена фина газена лампа с абажур с форма на лале, изрисуван с клонки и дългокраки птици. От сребърна кутия извади дълга кедрова клечка, с която запали лампата, и в кабинета се разля мека топла светлина. Без да сяда все още, духна леко клечката и държейки я в ръка, продължи:

— Не след дълго избра мен, но никога не го попитах защо.

Приблужи се до прозореца. Говореше му обърната с гръб, може би за да не разголва душата си пред погледа му.

— Едуард наистина положи усилие да не отлага дълго избора си, съзнавайки нелепата ситуация — две сестри извадени на оглед, принудени да влязат в нежелано съперничество. При това на възраст, в която все още ни липсваше необходимата зрялост, за да разберем много неща. Докато вечерта преди сватбата, когато къщата беше пълна с цветя и чуждестранни гости, а сватбената ми рокля висеше, кокетно окачена на полилея, Инес, която като че ли прие без драматизъм този избор, избухна в безутешен плач в леглото си, в стаята, която винаги бяхме споделяли и която сега заемаш ти, и плака до сутринта.

Седна отново в креслото и се наведе леко напред. Въпреки че й беше трудно да говори за неща, които нараняваха сърцето й, този път го погледна в очите.

— Не бях влюбена в Едуард, но бях наивно привлечена от уважението, с което той започна да се отнася към мен. Както и от това, което ми се предлагаше. Живеех с чувството, че светът е в краката ми — добави малко рязко. — Пищна сватба в катедралната църква; щедра зестра; мезонет в Белгрейвия; пътуване до Херес два пъти годишно; винаги в крак с модата и отрупана с нови неща. Това беше раят за безгрижното, разглезено и романтично момиче, каквото бях тогава. Едно наивно създание, което дори не подозираше колко горчиво щеше да се окаже това откъсване от корена, нито колко тежки щяха да бъдат тези първи години далече от близките и споделяйки живота си с трийсет години по-възрастен мъж, който при това бе довел в семейството ни един непоносим син. Едно лекомислено момиче, на което и през ум не бе минало, че този почти неочакван брак щеше да унищожи винаги връзката с най-близкото същество в живота му.

Мауро Лареа продължаваше да я слуша съсредоточено. Без да пие, без да яде, без да пуши.

— Въпреки всичко се научих да обичам Едуард — продължи Сол. — Беше привлекателен, винаги внимателен и щедър, с безупречно поведение и с изключителната дарба да общува с хората, да води приятен разговор и да се обгражда с много приятели. Днес обаче знам, че обичта ми към него е била различна от начина, по който бих обичала мъжа, избран от мен самата. — Гласът ѝ прозвуча безпощадно откровено. — По начин, коренно различен от начина, по който бих обичала някого като теб.

Той почеса белега си с нокти почти до кръв.

— Но винаги е бил добър спътник в живота ми. С него се научих да плувам в спокойни и в мътни води. Благодарение на него станах жената, която съм днес.

Сега той се изправи на свой ред. Дойде му прекалено много, не искаше да слуша повече. Не искаше да продължава да се измъчва, представяйки си как би живял през всичките тези години до Соледад. Да се събужда до нея всяка сутрин, да гледат общи планове, да зачеват дъщеря след дъщеря в плодовитата ѝ утроба.

Приближи се до прозореца, от който тя току-що се бе отдалечила. Вече не валеше и сивото небе започваше да се прояснява. На площада няколко деца джапаха в локвите, тичаха и смехът им кънтеше.

Стига толкова, човече. Освободи се от миналото, което няма да се върне, и от плановете за бъдеще, което никога няма да съществува. Поеми живота си от точката, в която го заряза. Върни се в своята жалка реалност.

— Дявол знае къде е отишла тази мръсница, за да ни създава проблеми — промърмори той.

Преди Сол да успее да реагира на неочаквания обрат в разговора, един глас изпълни стаята:

— Мисля, че знам.

Изненадани, двамата обърнаха глави към вратата. На прага стоеше Николас, придружен от Палмър.

— Сантос Уесос отново е обикалял улиците, за да я търси, той ми каза.

Нико влезе най-безцеремонно. Дрехите му бяха почти мокри.

— От него научих, че издирвате отчаяно някаква роднина на семейство Горостиса, която дошла от Куба — привлекателна дама, доста по-различна от тукашните жени. Не беше нужно да знам повече, за да си я спомня. Срецнах я в... Санта Мария дел Пуерто?

— Ел Пуерто де Санта Мария — го поправиха едновременно.

— Все едно, рано тази сутрин я видях на кея. Точно се готвеше да отплава за Кадис с парахода, с който тъкмо бях пристигнал.

Беше късно вечерта, когато потропаха на вратата с бронзовото чукче с форма на лавров венец. Той си оправи възела на вратовръзката, тя нагласи панделката на шапката си. След това се прокашляха почти едновременно, за да прочистят гърлата си.

— Разбрах, че тук е жената от Куба, която е дошла да ме търси — каза Мауро.

Хенаро, старият иконом, ги въведе мълчаливо в салона за делови срещи, където бяха приели Мауро Лареа при пристигането му в търговската къща „Фату“ с препоръчително писмо от Калафат. От онази сутрин не бе стъпвал повече в това помещение, предназначено за клиенти и сделки. През следващите дни бе станал скъп гост и имаше на разположение уютна спалня, семейната гостна и трапезарията, в която всяка сутрин му сервираха шоколад и топли мекици под маслените портрети на брадати предци. Сега обаче се бе върнал до изходната точка и отново бе тук, седнал върху същата тапицерия със златисти нишки и заобиколен от същите литографии на платноходки. Сякаш отново бе чужд в слабо осветеното помещение. Единствената разлика беше, че този път до него имаше жена.

— Нашият Фату е търговец четвърто поколение — тихо поясни той на Соледад. — Превозва стоки, между които много херес, през Европа, до Филипините и Антилите. Притежава собствени кораби и складове и освен това е кредитор на крупни сделки, посредник и доставчик на правителството.

— Никак не е зле.

— Колкото до моята скромна личност, и една пета от това ми стига.

Въпреки напрежението, за малко щяха да се разсмеят. Един неуместен, звучен, лекомислен и невъзпитан смях, който щеше да освободи натрупаното безпокойство и да повдигне духа им, за да посрещнат настъпващата неизвестност. Все пак не успяха, защото в този момент влезе стопанинът на къщата.

Той не се обърна към него с краткото любезно „Мауро“, с което се бяха разделили дни преди това. Резервираното „добър вечер, господа“ им подсказа предварително, че картината щеше да бъде крайно напрегната. Сол Клейдън беше представена като братовчедка на съпруга на избягалата Карола Горостиса. След това Фату, явно доста притеснен, седна сковано срещу тях. Преди да заговори, се зае да оправя старателно гънките на финия си раиран панталон, съсредоточавайки се върху тази несъществена задача единствено с цел да спечели малко време.

— И така...

Мауро Лареа предпочете да му спести неудобството:

— Много съжалявам, скъпи Антонио, за неудобствата, които този неприятен случай може да ви е създал. — Използването на собственото му име, разбира се, не беше случайно, опитваше да му припомни за предишната им близост. — Дойдохме веднага щом предположихме, че госпожа Горостиса може да е тук.

Още щом научиха за нея от Николас, той се запита къде другаде в Кадис би могла да отиде тази ненормална жена. Не познава никого в града и разполага единствено с едно фамилно име и един адрес, записани на късче хартия, с които е тръгнала от Хавана да го търси. Отишла е в дома на семейство Фату и оттам са й дали неясни сведения за неговото местонахождение в Херес. Така че това е единственото място, където би могла да се върне. В резултат на тези негови предположения се отправиха натам, без да губят и минута. Нико, който сто пъти предпочиташе да отиде с тях дори и само за да се занимава с нещо, беше изпратен да уведоми Мануел Исаси, който бе зает с ежедневните си консултации и визити. Също така трябваше да изчака евентуалния отговор на мадридчаните. „Много е важно, сине — беше го предупредил Мауро, когато го изпращаше. — Бъди внимателен, защото от крайното им решение зависи бъдещето ни.“

Двамата със Соледад бяха обмислили различните начини на действие. Спряха се на един сравнително прост — да покажат, че Карола Горостиса е алчна и екстравагантна чужденка, недостойна и за най-малкото доверие. С тази идея пристигнаха на улица „Вероника“ и седнаха в салона, сред полусенките на две слаби газени лампи.

В очакване да предложат на Фату своята версия на историята, изслушаха първо това, което той им каже.

— Всъщност става въпрос за нещо доста объркано. Както можете да се досетите, поставен съм в много неловко положение. Тази жена отправи много тежки обвинения срещу вас, Мауро.

Отново се обръщаше към него с малкото му име, което до известна степен бе в негова полза. Това обаче не бе достатъчно, за да смекчи изстреляния в упор заряд, който избухна впоследствие.

— Задържане против волята ѝ. Некоректно присвояване на имущество и собственост, принадлежащи на съпруга ѝ. Непочтено манипулиране на документи по завещанието. Незаконни сделки в публични домове, включително търговия с роби.

Всемогъщи боже! Тази ненормалница бе вкарала в купа дори бардака в Манглар и мръсните далавери на търговеца на керамика Новас. Забеляза как Сол се напрегна и изправи гръб и предпочете да не гледа към нея.

— Надявам се, че изобщо не сте повярвали на това, което ви е казала — отбеляза възмутено Мауро.

— Много бих искал да не подлагам на съмнение вашата почтеност, приятелю, но данните срещу вас са много и са доста убедителни.

— Госпожата каза ли ви докъде смята да стигне с тези безумни обвинения?

— Помоли ме утре да я придружа в съда, за да повдигне обвинение срещу вас.

Невярващ, той измърмори:

— Предполагам, че няма да го направи.

— Още не знам, господин Лареа. — Не му убягна това, че Фату отново използва фамилното му име. — Все още не знам.

Чуха се стъпки. Вратата, която Фату предвидливо бе затворил, се отвори внезапно, без някой да почука.

Беше облечена в дискретен бежов тон, с доста по-малко деколте от това, което обикновено носеше. Черната ѝ коса, някога разпусната и обкичена с цветя, букли и украшения, сега беше прибрана в стегнат кок на тила. Не се бяха променили единствено очите ѝ, които той вече познаваше — пламтящи като две свещи и издаващи решимостта ѝ да извърши всякакво безумство.

Мексиканката се появи на сцената в една добре пресметната роля, която Лареа не очакваше и която го обърка моментално — ролята

на страдаща жертва.

— Проклета лъжкия — промърмори той на себе си.

Не го поздрави, все едно че не го бе видяла.

— Добър вечер, госпожо — каза още от вратата, след като я огледа добре. — Предполагам, че вие сте Соледад.

— Вече се познаваме, въпреки че не си спомняте — ѝ отговори Сол самоуверено. — Още с пристигането си припахнахте в дома ми. Доста време се грижих за вас. Налагах компреси с розмаринов спирт на китките ви и разтривах слепоочията ви с масло от татул.

Отвън, пред вратата, младата съпруга на Фату — Паулита, се опитваше да надзърне в стаята, но застаналата на прага Горостиса ѝ пречеше.

— Много се съмнявам, че беше случаен припадък — възрази мексиканката, като най-после пристъпи в стаята с вид на малтретирана героиня. — Бих казала, че по-скоро сте го предизвикали по някакъв начин, за да ме задържите. След това за по-сигурно ме затворихте в една отвратителна стая. Но както виждате, не сте постигнали много.

С царствен вид зае едно от креслата, докато Мауро Лареа я наблюдаваше удивен. Беше предположил, че ще срещне отново Карола Горостиса такава, каквато беше в действителност: високомерна, войнствена, надменна. С която можеше да премери сили лице в лице и ако е необходимо, да повиши тон. Не се съмняваше, че при такива обстоятелства той щеше да има превес. Но съпругата на Саяс бе имала достатъчно време да обмисли стратегията си и от възможностите, с които разполагаше, беше избрала най-малко предвидимата и може би най-интелигентната — да влезе в ролята на мъченица. Да разиграе грандиозен спектакъл, в който да се прави на жертва и с който можеше да измъкне победата от ръцете му, ако не внимаваше.

Мауро стана от креслото, подтикнат от несъзнателна реакция, вероятно от чувството, че ако стои прав, думите му ще звучат по-достоверно. Сякаш една обикновена поза можеше да му помогне да се справи с унищожителния заряд от муниции, който тя бе приготвила.

— Приятели, нима наистина смятате, че аз, един състоятелен минен предприемач, спечелил пълното доверие на кубинския ви кореспондент Хулиан Калафат, съм способен да...

— Способен на най-долни мошеничества — подметна Горостиса.

— ... способен да се държи така с жена, която едва познавам, която е прекосила океана, преследвайки ме без някаква разумна причина, и която освен това е по-малката сестра на бъдещия тъст на сина ми?

— Моят наивен брат не знае с какво семейство се забърква, като се съгласява дъщеря му да се омъжи за някого от вашия род.

Семейство Фату обядваха, когато им съобщиха за пристигането на някаква чужденка, обляна в сълзи. Молеше за помощ, позовавайки се на връзките им с кубинското семейство Калафат. Кълнеше се, че заедно със съпругата и дъщерите на банкера се движили сред най-доброто общество в Хавана. Между хлипанията им обясни, че бяга от Мауро Лареа. От този безсъвестен грубиян. От този дивак. Спомена подробности за него, които породиха у двамата известни съмнения. Не беше ли странно, че идваше чак от Америка, за да продаде някакви имоти, които дори не познаваше? Не беше ли подозрително, че се бе сдобил с тях, без да има идея какво точно представляват? Когато часове по-късно Мауро Лареа се появи да я търси, тя вече бе спечелила на своя страна младичката съпруга и бе вдъхнала значителни колебания у съпруга ѝ.

— Знаете ли, скъпи приятели, какво се крие зад представителната външност и изисканите костюми на този мъж? Един от най-долните комарджии, стъпвали някога на остров Куба. Един разорен хитрец, един безскрупулен измамник, един... един...

— За бога — промърмори той дрезгаво, прокарвайки пръсти по стария белег.

— Обикаляше улиците на Хавана, дебнейки и най-жалката възможност да се сдобие с някакви средства. Зад гърба на съпруга ми се опита да измъкне пари от мен за някаква съмнителна сделка. След това го подлъга да разиграе наследството си на билиард.

— Нищо подобно — отрече той.

— Замъкна го в някакъв бардак — продължи тя — в едно предградие, пълно с всякаква паплач и чернокожи сводници. Ограби го с измама и веднага отпътува за Испания, преди някой да успее да го спре.

Мауро Лареа застана пред нея. Не можеше да допусне тя да забива острите си зъби в достойнството му също като изгладняла

лисица, която размята жертвата си насам-натам и я влачи из прахта, без да я изпуска.

— Бихте ли престанали да говорите глупости?

Пронизвайки го с поглед, Горостиса продължи:

— Последвах го от Куба, за да го накарам да ми върне това, което ни принадлежи.

Той пое дълбоко въздух. Трябваше да запази самообладание. Изгубеше ли контрол, все едно признаваше, че е права.

— Всички документи за собственост са на мое име, легално заверени от нотариус — прекъсна я рязко той. — Никога, в нито един момент, под никакъв претекст и под никаква форма не съм извършил нищо незаконно или неморално. Съмнявам се, че вие можете да кажете това за себе си. Знайте, приятели, че...

Преди да започне да излага аргументите си, хвърли бърз поглед към присъстващите. Младите съпрузи следяха сцената, без да мигнат, стреснати и уплашени от тази настървена битка, омърсяваща килимите, завесите и тапицерията на стените. Това можеше да се очаква. Щеше да е странно да не се шокират от подобна разпрания, типична за пристанищна кръчма, а не за един почтен дом, в който понятието „скандал“ беше напълно непознато.

Съвсем не му хареса обаче реакцията на третия свидетел. Тази на Соледад. За негова изненада на лицето на съюзничката си той не видя това, което очакваше. Не беше променила позата си, откакто бяха дошли — седеше нащрек, с изправени рамене, без да помръдва. Само големите ѝ очи изразяваха нещо различно. Нещо, което той веднага долови. Сянка на недоверие и подозрителност заплашваше да измести безрезервното ѝ съдействие до момента.

В този миг приоритетите на Мауро Лареа промениха местата си. Най-лошите му опасения до този момент изведнъж престанаха да го тревожат: вероятността да бъде обвинен пред испанския съд, заплахата да влачи провала си до края на живота си, включително подлият Гадео Карус с неговите проклетни срокове. За части от секундата всичко това мина на заден план, защото бе изместено от една много по-важна задача — да спаси едно пропукало се доверие, да го спечели отново.

Мускулите му се напрегнаха, челюстите му се стегнаха, стисна зъби.

Тогава гласът му прогърмя в стаята:

— Достатъчно!

Сякаш дори стъклата потрепериха.

— Направете каквото смятате за необходимо, госпожо Горостиса — отсече категорично, — и нека въпросът да бъде решен от компетентно лице. Обвинете ме официално, представете пред съдията доказателствата срещу мен, с които разполагате, а аз ще се погрижа за собствената си защита. Но настоявам да престанете с нападките срещу моята почтеност.

В стаята настъпи продължителна и напрегната тишина, която гласът на Карола прорязва като бръснач.

— Извинете, но няма да стане. — Постепенно излизаше от ролята си на онеправдана мъченица, влизайки отново в собствената си кожа. — Още нищо не е свършило, господине. Още много неща трябва да кажа за вас, които никой тук не знае и които смятам да разкрия. Например далаверите с търговеца на керамика на улица „Обрапия“. Трябва да знаете, господа, че този недостоеен човек се бе забъркал в афера с трафик на роби, за да извлече значителна печалба от тази мръсна търговия с африканска плът.

Явно Карола Горостиса не възнамеряваше да спре да сипе хули. Намерението ѝ беше не само да върне наследството на мъжа си, но и да си отмъсти за унижението, на което я бяха подложили в Херес.

— Пристигна без пукната пара в джоба. Не можеше да си позволи дори файтон или двуколка, за да се придвижва като всички почтени хора в Хавана — продължи тя разпалено. Косата ѝ се измъкна от скромния кок, бузите ѝ пламнаха, едрата ѝ гръд опъна плата на роклята. — Появяваше се на празненства, където никой не го познаваше. Живееше при една кварталонка — бивша любовница на испанец, с която споделяше чашки ром и един Господ знае още какво.

Докато тя сипеше отровните си стрели във въздуха, за Мауро Лареа светът сякаш бе спрял да съществува, зависейки само от един поглед.

Опитваше се да предаде без думи единственото нещо, което имаше значение в този момент от живота му.

Не се съмнявай в мен, Соледад.

Докато тя реши да се намеси.

48.

— Добре, господа, мисля, че този жалък спектакъл продължи повече от необходимото.

— Какво говорите, глупачке? Нима ще посмеете да кажете нещо за мен? Няма да ви позволя, разбрахте ли? Защото този мъж не е единствената причина за моите нещастия. Защото много преди той да влезе в живота ми, вие вече присъствахте в него.

Беше я прекъснала, крещейки. Нервите на мексиканката накрая не издържаха. Дългата безсънна нощ в очакване на момента на бягството, дните, прекарани в затвореното помещение, тревогата — всичко това я беше изкарало от равновесие. Ролята ѝ на смирена жертва се беше спукала като сапунен мехур.

В стаята отново се възцари напрегнато мълчание.

— Нищо от това нямаше да се случи, ако мъжът ми не мислеше постоянно за вас. Ако Густаво не изпитваше такъв страх да ви срещне отново, никога нямаше да допусне да му отнемат наследството.

Спомените пренесоха Мауро Лареа в синия салон на Чуча. Образите и моментите се превъртаха с шеметна бързина пред очите му. Саяс, който разиграваше бъдещото си връщане в Испания с щека за билиард и три топки, поставяйки съдбата си в ръцете на случайността на партия билиард с един непознат; Саяс, който се бореше яростно да победи и в същото време желаше да загуби; който мислеше постоянно и със страст за една жена, която не беше виждал от двайсет години и за която тъгуваше ежедневно, откакто бе прекосил океана. Странен начин на действие — да се остави на съдбата да решава. Ако спечелеше, щеше да се върне с пари и с изплатени дългове в страната, от която бе изгонен след драмата, която самият той беше причинил. Щеше да се върне, за да се срещне отново с живите и мъртвите. Щеше да се върне при Соледад.

Ако загубеше и не получиш сумата, от която се нуждаеше, щеше да отстъпи на съперника си семейната собственост и да се откъсне завинаги от къщата на своите предци, от лозята и винарната. От угризенията и от вчерашния ден. И най-вече от нея. Наистина странен

начин за вземане на решения. Всичко или нищо. Също както човек рискува бъдещето си, залагайки на едно самоубийствено ези или тура.

В това време Карола Горостиса започна да рови безуспешно в маншетите си за кърпичка. Госпожа Фату ѝ подаде услужливо своята и тя я поднесе към очите си.

— Години наред се борих с твоя призрак, Соледад Монталво. Години наред се опитвах да накарам Густаво да изпита към мен поне частица от това, което винаги е изпитвал към теб.

Беше минала на „ти“, за да разголи една съкровена част от себе си, която досега никой не бе познавал — едно фамилиарно обръщение, за да извади на показ нещастieto на един дълъг брак без капчица топлина и безмълвното страдание на една необичана жена.

Нещо трепна в Сол Клейдън, но тя изобщо не го показва. Стоеше като статуя, с елегантно изправен гръб, с високо вдигната глава и сплетени на скута пръсти, на които се виждаха двата пръстена. С единия се беше обвързала, изпълнявайки неоспоримите решения на дон Матиас, с което бе потъпкала младежката страст на братовчед си. С другия се беше омъжила за чужденеца и се беше откъснала от сестра си и от своя свят. Соледад Монталво остана привидно безучастна към чуждото нещастие. Въпреки че сърцето ѝ се беше свило, тя прикри реакцията си зад маската на престорено безразличие. Накрая заговори спокойно и мрачно:

— Не бих желала да стигам до такава крайност, но се страхувам, че при дадените обстоятелства трябва да бъда напълно откровена с вас.

На лицата на присъстващите се появи заинтригувано изражение.

— Както сами се убедихте през продължителното време, което ѝ отделихме да говори, душевното здраве на госпожа Саяс е значително увредено. За щастие, братовчед ми е предупредил цялото семейство.

— Ти и твоят братовчед отново действате зад гърба ми!

Направи се, че не я е чула, и продължи да говори с удивително спокойствие:

— Именно затова, спазвайки лекарските предписания, тези дни предпочетохме да я държим затворена в спалнята ѝ. За съжаление, използвайки момент на невнимание от страна на прислугата и под влияние на маниакалния си пристъп, тя е решила на своя глава да си тръгне. И да дойде тук.

Вбесена и невярваща на ушите си, Карола Горостиса понечи да стане от мястото си. Антонио Фату я спря рязко, намесвайки се с непривична дотогава решителност.

— Спокойно, госпожо Горостиса. Моля, продължавайте, госпожо Клейдън.

— Вашата гостенка, уважаеми приятели, страда от дълбоко душевно разстройство. Това е невроза, която променя и деформира нейната представа за заобикалящата я действителност, като я подтиква към ексцентрично поведение като това, на което току-що станахме свидетели.

— Но какво говориш, глупачке? — изкрещя мексиканката.

— Затова, и по молба на съпруга й...

Сол плъзна дългата си ръка в чантата, която държеше на коленете си. Извади от нея велурен калъф в тютюнев цвят, чието съдържание започна да разпределя с обезпокоителна педантичност. Най-напред постави на мраморната маса малко стъклено шишенце, пълно до половината с мътна течност.

— Това е смес от морфин, хлоралхидрат и калиев бромид — поясни тя тихо. — Ще й помогне да преодолее кризата.

Дъхът на Мауро спря в гърлото му. Това беше нещо повече от лъжлив ход или наддаване като онова, което разиграваше с мадридчаните в избата. Беше абсолютна дързост. Сол винаги носеше със себе си лекарството на мъжа си. За всеки случай. Беше му го казала в деня, в който доведеният й син ги беше затворил в стаята. Сега, с цел да укроти безразсъдната ярост на тази жена, смяташе да й инжектира същото лекарство.

Вън от кожата си, Горостиса най-после стана и направи крачка напред, готова да грабне шишенцето. Мауро Лареа и Антонио Фату веднага скочиха, за да я спрат, и я хванаха здраво за ръцете, докато тя се опитваше да се отскубне, сякаш обладана от всички демони на ада.

В това време Соледад извади от калъфа спринцовка, после метална игла, която намести в единия край на спринцовката с рутината на човек, повтарял многократно това действие.

С общи усилия двамата мъже задържаха мексиканката неподвижна върху канапето. Разрошена, с почти изскочили от деколтето гърди и с очи, изпълнени с ярост.

— Повдигнете ръкава на роклята ѝ, ако обичате — нареди тя на Паулита. Младата жена се подчини.

Сол се приближи. От върха на иглата се отрониха няколко едри капки.

— Ефектът е мигновен — каза тя с плътен и мрачен глас. — След около двайсетина секунди ще заспи. Парализирана, напълно неподвижна. — Гневното изражение на лицето на Карола Горостиса се замени с гримаса на ужас. — Ще изгуби съзнание — добави Сол, без да променя мрачния си тон.

Завладяна от паника, мексиканката бе спряла да се съпротивлява. Задъхваше се, устните ѝ се бяха превърнали в две тънки бели линии, по челото ѝ избиваше пот. Соледад бе твърдо решила да я лиши от всякаква възможност за избор, използвайки същото оръжие, с което се бореше срещу коварната болест, опустошила мозъка на мъжа ѝ и съсипала собствения ѝ живот.

— Ще потъне в дълъг летаргичен сън.

В стаята се носеше гъсто като мъгла безпокойство. Съпругата на Фату гледаше ужасена сцената, мъжете очакваха напрегнато следващия ход на Соледад.

— Освен ако... — промърмори испанката, държейки спринцовката на педя разстояние от ръката на предполагаемата душевно болна. Изчака няколко изпълнени с напрежение мига. — Освен ако не успее да се успокои сама.

Думите ѝ имаха светкавичен ефект.

Карола Горостиса затвори очи. След няколко мига потвърди с леко, едва забележимо движение на брадичката. Но с този незначителен знак тя подписа своята капитулация.

— Можете да я пуснете.

Концентратът от дроги, които Едуард Клейдън бе приемал в продължение на години, за да преодолее душевното разстройство, не стигна до вените на мексиканката, но ужасът да бъде упоена с лекарства, проникна дълбоко в нея.

Мауро Лареа и Соледад избягваха да се погледнат, докато тя прибираще грижливо инструментите в калъфа, а той се отдалечаваше от отпуснатото тяло. И двамата знаеха, че току-що бяха извършили долна, жалка и позорна машинация. Но нямаха друг изход. Козовете им бяха свършили.

„Или ще престанеш, или ще те унищожа“ — беше казала Соледад на жената на братовчед си. И тя, въпреки гнева и желанието да си отмъсти, я беше разбрала добре. След тази мълчалива договорка Горостиса се остави да бъде отведена на горния етаж. Без да помръднат, Соледад и Паулита наблюдаваха от централния двор как се изкачва по стълбите — достолепна и изправена, прехапала език, за да не продължи да сипе гневни обвинения. С гордо вирната глава въпреки страшния удар, който ѝ бяха нанесли. Сол обгърна с ръка раменете на бедната Паулита, която, обзета от страх, но и изпитваща облекчение, беше заплакала безутешно. Мъжете съпроводиха мексиканката до една стая за гости, заключиха вратата и Фату даде някои нареждания на прислугата.

— Добре е да я държите изолирана, въпреки че кризата едва ли ще се повтори. Ще спи спокойно и утре ще бъде напълно на себе си — увери ги Сол, когато слязоха. — Ще дойда рано сутринта, аз ще я наглеждам.

— Ако искате, останете да спите тук — предложи с изтънял гласец младата стопанка на дома.

— Много благодаря, но ни очакват едни приятели — излъга Соледад.

Все още объркани, съпрузите не настояха повече.

— Ще се погрижа да купя билет за следващия кораб за Антилите — каза Мауро Лареа. — Разбрах, че скоро ще има пощенски кораб. Колкото по-скоро се върне у дома си, толкова по-добре.

— Говорите за „Ла Рейна де Лос Анхелес“? Но той отплава чак след три дни — каза наново уплашена съпругата, все още попивайки сълзите си с края на кърпичката. Явно се ужасяваше от мисълта да държи под покрива си такава бомба дотогава. — Знам, защото едни приятели пътуват с него за Сан Хуан.

Не се бяха върнали в стаята, разговаряха в двора, докато Соледад и Мауро си слагаха ръкавици и шапки, горейки от желание да си тръгнат час по-скоро оттам.

Антонио Фату се замисли за момент и каза:

— На пристанището имаме на котва фрегата, която ще отплава вдругиден на разсъмване с товар сол за Сантяго де Куба и Хавана.

Мауро Лареа за малко щеше да извика от радост. Ако ще да пристигне на Карибите и във вид на осолено месо — важното беше да

напусне час по-скоро Кадис.

— Предвидена е за превоз само на товари — добави Фату, — но се е случвало да взема и пасажери. Доколкото си спомням, има две малки каюти със стари койки, които могат да се приведат в приличен вид. Тъй като не спира на Канарските острови, нито в Пуерто Рико, ще пристигне доста по-рано от пощенския.

Едва се сдържаха да не го разцелуват. Велики, велики Антонио Фату! Достоен син на легендарната буржоазия в Кадис, благородник от главата до петите.

— Тя ще бъде ли в състояние да... Може би ще е добре да я види лекар — предложи предпазливо Паулита.

— Ще бъде кротка като агънце, скъпа. Отсега нататък ще се чувства прекрасно, ще видите.

Разбраха се да доуточнят нещата на следващия ден. Двойката ги придружи до изхода — жените вървяха напред, а мъжете след тях. Соледад целуна малката по бузите. Фату стисна ръката на Мауро Лареа с думите:

— Много съжалявам, приятелю, че се усъмних във вашата почтеност.

— Не се притеснявайте — отговори му Мауро с безочливо нахалство. — Направихте достатъчно много, като изтърпяхте в собствения си дом тази грозна сцена, с която нямате нищо общо.

Вдишаха жадно соления въздух, докато икономът излезе напред, за да освети пътя им с фенер.

— Лека нощ Хенаро и много благодаря за помощта ви.

В отговор икономът се прокашля и леко сведе глава.

Тръгнаха си — двойка негодници, безскрупулни мошеници, бродещи по пустите улици посред нощ, помислиха си двамата. Бяха направили едва няколко крачки, когато чуха гласа на стареца зад гърба си.

— Дон Мауро, госпожо.

Обърнаха се.

— В странноприемницата „Лас Куатро Насионес“ на площад „Мина“ ще ви настанят добре. Аз ще наглеждам чужденката и младите господари, не се тревожете. Бог да ви пази.

Отдалечиха се мълчаливо, неспособни да изпитат и капчица радост от тази горчива победа, от която чувстваха кожата си

настръхнали и душите си омерзени.

49.

Мауро се изправи рязко, като чу ударите по вратата. През полуспуснатите пердета откъм площада вече проникваха светлината и шумовете на настъпващия ден.

— Какво става, Сантос, откъде изникна?

Едва произнесъл последната сричка, в главата му нахлуха като носени от вихрушка всички събития от последните два дни. Започвайки отзад напред.

В странноприемницата им дадоха две съседни стаи, без да задават въпроси. Поради късния час им сервираха скромна вечеря в един ъгъл на неприветливата трапезария. Студено телешко. Варена шунка. Бутилка мансаниля. Хляб. Говориха малко, пиха малко и едва хапнаха, въпреки че от сутринта не бяха яли нищо.

Качиха се заедно по стълбите и прекосиха коридора рамо до рамо, всеки със своя ключ в ръка. Когато стигнаха до стаите, думите за лека нощ заседнаха в гърлото и на двамата. Останаха безмълвни и тя първа се приближи. Опря чело на гърдите му и красивото ѝ лице потъна между реверите на сюртука му, търсейки закрила или утеха, или увереност, която започваше да липсва и на двамата. Чувстваха, че само заедно, опирайки се един на друг, ще успеят да се справят. Той зарови лице в косата ѝ, вдишвайки аромата ѝ, така както лишеният от всякаква надежда поема последния си дъх. В момента, в който щеше да я притисне към себе си, Соледад направи крачка назад. Тогава протегна ръка към брадичката му и я погали за миг.

Последва звук от превъртане на ключ. Когато Сол изчезна зад вратата, той се почувства така, сякаш бяха одрали кожата от месото му с брутален замах.

Въпреки натрупаната умора, костваше му огромно усилие да заспи. Може би защото в главата му продължаваха да напират тревожни сцени, гласове и лица като настръхнали бойни петли. А може би защото тялото му жадуваше за едно присъствие, което от другата страна на стената се освобождаваше тихо от дрехите си, разпускаше

буйната си коса по ъгловатите голи рамене и се скриваше под завивките, неспокойно за съдбата на един мъж, който далеч не бе той.

Копнееше да я докосва, да усеща диханието ѝ, да чувства топлината ѝ. Би дал малкото, което имаше в момента, би дал многото, което някога притежаваше, и онова, което несигурната съдба щеше да му отреди в бъдеще — би дал всичко, за да прекара тази нощ в прегръдките на Соледад Монталво. Да прокарва нежно дланите и върховете на пръстите си по тялото ѝ; да се вплете между краката ѝ и да се отпусне в прегръдките ѝ. Да потъне в нея, да чува смеха ѝ в ухото си, да впие устни в нейните, да се изгуби в тялото ѝ и да вкуси от сладостта ѝ.

Заспа едва след като от близката кула на „Сан Франсиско“ удари три и половина. Още нямаше осем часът, когато Сантос Уесос влезе в стаята и го събуди грубо, безцеремонно.

— Доктор Исаси иска да се върнете в Херес.

— Какво се е случило? — попита Мауро, надигайки се от разхвърляното легло.

— Появи се англичанинът.

— Слава богу! Къде е бил този негодник?

Беше започнал да се облича бързо, напъхвайки левия си крак в крачола на панталона.

— Късно вчера го оставили при дон Мануел, на задния вход на болницата. Изглежда, са го нападнали.

Изруга ужасно.

— Само това ни липсваше — процеди.

— Ще донеса кана с вода — каза слугата му, — виждам, че днес ставате в лошо настроение.

— Спокойно, почакай. А в момента къде е?

— Мисля, че е прекарал нощта в къщата на лекаря, но не съм сигурен, защото веднага щом научих, побързах да дойда при вас.

— Ранен ли е бил?

— Не толкова, по-скоро уплашен.

— А това, което е носел?

— В торбата на нападателите, предполагам, къде другаде. На връщане нямал и един реал. Свалили дори шапката и ботушите му.

— А документите също ли са изчезнали?

— Е, това вече не знам, господарю.

Най-после му донесе водата и кърпа.

— Отиди да ми намериш хартия и перо!

— Ако ви трябват, за да оставите бележка на доня Соледад, по-добре не си правете труда.

Мауро Лареа погледна отражението на застаналия зад гърба му слуга в огледалото, срещу което той се мъчеше да приглади с пръсти непокорната си коса.

— Госпожата се е събудила по-рано от вас. Срецнах я на идване. Каза ми, че отива в дома на Фату, точно където бях отишъл да ви търся.

Жегна го чувство на срам, докато бързаше да се обуе. *Трябваше да си по-съобразителен, глупако* — каза на себе си.

— Разказа ли й за доведения й син?

— От игла до конец.

— И тя какво каза?

— Че за него ще се погрижите вие и дон Мануел. Че тя ще остане да наглежда доня Карола и че трябва да изпратите багажа й възможно най-бързо, защото може да отпътува скоро.

— Добре, да тръгваме.

Сантос Уесос, с лъскавата си права коса и сарапетото на раменете, не помръдна от мястото си.

— Спомена и още нещо, дон Мауро.

— Какво? — попита, докато търсеше шапката си.

— Да й изпратите мулатката.

Намери шапката в един ъгъл, върху стойка за чадъри.

— И какво?

— Тринидад не иска да заминава. А и госпожата й го дължи.

Спомни си за уговорката, която робинята беше споменала през сълзи: ако помогнеше на Карола да избяга, в замяна тя щеше да й дари свободата. Познавайки Горостиса, той силно се съмняваше, че тя има и най-малкото намерение да изпълни своята част от споразумението. Но умът на наивното момиче хвърчеше в облаците. На Сантос Уесос като че ли също.

Погледна го в лицето, докато закопчаваше сюртука си. Неговият верен слуга, другар в хиляди трудни моменти. Потайният туземец, който бе останал под крилото му още когато беше малко момче, токущо слязло от планината, и който сега изпитваше, също като бик за разплод, страст към една слаба мулатка с цвят на канела.

— Проклети жени...

— Извинете, че ви го казвам, но напоследък едва ли сте човекът, който може да ме поучава.

Разбира се, че не беше. Нито него, нито когото и да било. Особено след като собственикът на странноприемницата му каза на тръгване, че госпожата вече е уредила сметката, която дължаха. Острието на срама, който тази сутрин беше забил върха си в мъжкото му честолубие, хлътна още по-навътре.

Мауро Лареа не бе успял да се отърси от мрачното си настроение, когато след няколко часа двамата със Сантос се озоваха на улица „Франкос“.

— Англичанинът не те е видял, нали?

— Изобщо не, кълна се.

— Тогава по-добре да не вижда и мен.

Взетото решение му струваше един реал. Даде го на едно момче, което минаваше по улицата и нямаше вид на зает човек. В замяна трябваше да прескочи до къщата на лекаря.

— Кажете на дон Мануел, че го очаквам в гостилницата на ъгъла. А ти, Сантос, отиди да потърсиш Николас.

Исаси пристигна само след три минути, смръщил вежди и показвайки още веднъж, че тази ситуация не му е никак приятна. Седнаха на най-отдалечената от тезгяха маса, пред чиния със смачкани маслини и две чаши гъсто местно вино и започнаха да обсъждат подробностите. За лекаря не беше необходимо да използва досадната медицинска терминология, за да обясни състоянието на Алан Клейдън.

— Набили са го, но без тежки поражения.

След това му разказа за случилото се — същото, което беше чул от Сантос Уесос, но с повече подробности.

— Жертва на банда обикновени разбойници, от онези, които плякосват ежедневно по пътищата от юг. Сигурно са им потекли лигите, като са видели прекрасната английска карета, която го е докарала от Гибралтар, без нито един стрелец за охрана. Горкият поданик на кралица Виктория все още не знае как стоят нещата в тази страна. Обрали са го до шушка, включително колата заедно с кочияша. Зарязали са го полугол сред трънаците и кактусите в едно дърво. За щастие, привечер оттам минал един мулетар и го чул да моли за помощ. Успял да разбере само две думи — Херес и доктор. Но с

жестове англичанинът му описал брадата ми и кльощавата ми фигура. Мулетарят ме познаваше, защото преди години го бях лекувал от тифусна треска и като по чудо беше оздравял. Съжалил се над него и ми го доведе в болницата.

— А документите?

— Какви документи?

— Тези, които Клейдън искаше Соледад да подпише, когато задържа нея и мъжа ѝ в спалнята.

— Предполагам, че са отишли в огъня, на който бандитите си топят чорбата. Тези вандали не умеят дори с палец да се подпишат, така че представи си колко ще ги интересуват някакви хартии на английски. Във всеки случай, дори и без документите, синът на Едуард със сигурност ще намери и много други начини да я обвини. Този инцидент, разбира се, може да забави непосредствените му намерения, но веднага щом се върне в Англия, ще намери начин да атакува.

— Значи, колкото по-късно отиде там, толкова по-добре.

— Да, но решението не е в това да го задържим в Херес. Най-добре ще е да го изпратим обратно в Гибралтар. Докато пристигне, докато се възстанови и организира пътуването си за Лондон, ще сме спечелили поне няколко дни, за да може семейство Клейдън да се скрие на безопасно място. Наближаваше обяд и кръчмата с греди на тавана и пръстен под започна да се пълни с клиенти. Глъчката и звъntenето на стъклените чаши се засилваха сред афиши за кориди. Зад дървения тезгях две момчета с тебешир зад ухото сновяха между накамарените бъчви и наливаха вината, дошли от близките изби.

— За бащата не се знае нищо, предполагам? — попита Мауро.

— Снощи минах през манастира и тази сутрин пак бях там. Както се очакваше, Инес отказа да ме види.

Един от келнерите се приближи до масата с още две пълни чаши и чиния с лупин — почерпка от благодарен пациент. Исаси отпрати жест на благодарност към един мъж в дъното.

— Соледад ме запозна горе-долу с причините — каза Мауро. — Но тази каменна статуя, която има за сестра, изглежда, не се трогва от нищо.

Тя просто реши да ни зачеркне от живота си. Нищо повече.

Докторът вдигна чашата си за наздравица.

— За магнетизма на сестрите Монталво, приятелю — добави със сарказъм. — Влизат ти под кожата и не можеш да се отървеш от тях.

Мауро Лареа се опита да скрие объркването си, отпивайки дълга глътка.

— Увлечението, което сега ти изпитваш към Сол, аз изживях с Инес в младежките си години.

Кехлибарената течност опари гърлото на Мауро. *По дяволите, докторе!*

— Каза ми „да“, след това „не“, след това пак „да“ и после отново ме отблъсна. Тогава си мислеше, че е влюбена в Едуард, но беше късно. Той вече бе направил своя избор.

— Соледад ми разказа за това. На дядото му е било все едно коя от двете внучки щяла да бъде избраницата — целта му била да укрепи максимално търговските връзки с английския пазар. Стар пръч.

— След случилото се в „Доняна“ с Матиас, само дни след сватбата на Едуард и Сол, всичко в семейството се обърна с главата надолу. Тогава Инес ме помоли да не я изоставям. Кълнеше се, че е допуснала грешка, като се е увлякла по мъжа, който вече бе женен за сестра ѝ; че чувствата ѝ били повърхностни и плод на фантазията ѝ. Дни наред плачеше на пейките в „Аламеда Кристина“. Обещавахе ми, че ще дойде да живее с мен в Кадис, в Мадрид, на края на света.

В черните очи на лекаря премина сянка на меланхолия.

— Продължавах да я обичам с цялата си душа, но наранената ми гордост бе неукротима като разгневен селски бик. В началото ѝ отказах, но след това размислих. Когато се върнах в Херес да прекарам коледните празници, бях готов да ѝ кажа „да“, но тя вече беше влязла в манастира. Преди две вечери я видях за пръв път след толкова години.

Ставайки, докторът изпи остатъка от виното в чашата и смени тона.

— Отивам да се погрижа за англичанина и да наредя да изпратят багажа на Горостиса в къщата ти на „Торнерия“. През това време току-виж ти е хрумнала поредната ти откачена идея как да го изведем от дома ми и да приключим веднъж завинаги с тази жалка комедия.

Тръсна чашата на масата и си тръгна, без да се сбогува.

Половин час по-късно Мауро и Николас седнаха да обядват в странноприемница „Виктория“. Там го бе завел нотариусът в деня на пристигането му в града, когато все още не се беше оплел в гъстата

паяжина, от която сега не виждаше начин да се измъкне. Връщаше се отново там със сина си, на същата маса, до същия прозорец.

Остави го да разказва надълго и нашироко за чудесата на Париж, докато деляха едно задушено пиле. Мауро с голямо желание би прескочил обяда, за да свърши куп неотложни задачи — да отиде до манастира с надеждата, че ще има по-голям късмет от Исаси; да реши какво да прави с доведения син на Сол; да се върне в Кадис и да провери дали всичко е наред в дома на Фату; да уреди пътуването с кораба, превозващ сол; да се върне при Соледад. Всичко това го караше да бърза, подобно на стрелкащите се лешояди във Веракрус, кръжащи над трупа на някое муле. В същото време съзнаваше, че има син, когото не бе виждал от пет месеца и който се нуждаеше от поне малко внимание.

Кимаше одобрително на това, което Нико му разказваше, като от време на време питаше нещо несъществено, така че да не си проличи колко далече се беше отнесъл.

— Споменах ли ти, че на едно представление на „Комеди Франсез“ се засякохме с Даниел Мека?

— Съдружникът на Сарион, онзи с дилижансите?

— С по-големия му син.

— Това момче не беше ли вече в бизнеса?

— Само в началото.

Поднесе към устата си забучено на вилицата парче кълка, докато Нико продължаваше:

— След това дойде в Европа. За да започне нов живот.

— Горкият Мека — каза Мауро без грам ирония, спомняйки си мъжа от многобройните сбирки в кафене „Прогресо“. — Сигурно е бил много огорчен, че наследникът му е избягал.

Продължаваше да напряга ума си, търсейки решение на собствените си проблеми, но новините за старите познати от Мексико го откъснаха за момент от тях.

— Предполагам, че е било болезнено — отбеляза момчето, — но също и разбираемо.

— Разбираемо е кое?

— Това, че синовете в крайна сметка не оправдават надеждите.

— Надеждите на кого?

— На бащите, разбира се.

Вдигна поглед от чинията и го погледна с тревожно любопитство. Нещо му убягваше.

— Накъде биеш, Нико? Какво имаш предвид?

Момчето отпи дълга глътка от виното вероятно за да се въоръжи със смелост.

— Моето бъдеще.

— И откъде започва твоето бъдеще, ако мога да знам?

— От това, че няма да се ожения за Тереса Горостиса.

Забиха поглед един в друг.

— Не говори глупости — промърмори Мауро.

Гласът на младежа обаче прозвуча ясно.

— Не я обичам. Нито тя, нито аз заслужаваме да се обвържем в един нещастен брак. Затова дойдох, за да ти го кажа.

Спокойно, човече. Спокойно. Казваше го сам на себе си, докато с мъка сдържаше желанието си да удари с юмрук по масата и да изкрещи с цяло гърло: „Побърка ли се, или какво?“.

Успя да се въздържи и да говори спокойно. Поне в началото.

— Не знаеш какво говориш. Не знаеш какво губиш, ако се откажеш от тази женитба.

— Нейната обич или богатството на баща й?

— И двете неща, за бога! — изръмжа, като удари с длан по покривката.

Посетителите от съседните маси моментално обърнаха глави към биещите на очи пришълци от Индиите, които още с влизането си бяха привлекли цялото внимание на клиентелата. Двамата се усетиха и млъкнаха, но не промениха погледите си на настървени кучета. Чак сега Мауро Лареа си даде сметка колко е бил сляп дотогава. Чак сега започна да разбира. Пред него вече не беше крехкото същество от първите месеци след смъртта на Елвира, нито палавият малчуган, нито импулсивният и буен юноша, в какъвто по-късно се беше превърнал. Когато успя да изтика временно в едно ъгълче на съзнанието си собствените си неприятности, когато за пръв път, откакто синът му беше дошъл, успя да се вгледа в него по-внимателно, видя срещу себе си един млад мъж, който — грешно или не — беше изпълнен с твърда решителност. Един млад човек, който приличаше отчасти на майка си, отчасти на него и в същото време само на себе си; с невъздържан и пламенен характер, който вече не можеше да обуздае. Синът му не

знаеше обаче нещо много важно. Не знаеше това, което в началото той искаше да скрие от него на всяка цена. Сега вече беше без значение. Затова остави приборите на чинията, наведе се напред и заговори много бавно, като едва сдържаше гнева си:

— Не... можеш... да... спреш... тази... сватба. Ние... сме... разорени. Ра-зо-ре-ни.

Почти изплю последните срички, но младежът като че ли не се разтревожи. Може би го предчувстваше. А може би му беше все едно.

— Тук имаш имоти, могат да ти носят приходи.

Мауро изсумтя със сдържана ярост.

— Бъди разумен, Нико, за бога. Помисли малко. Не избързвай.

— От седмици насам мисля и това е окончателното ми решение.

— Бракът вече е огласен, семейство Горостиса очакват с нетърпение завръщането ти, момичето вече има дори булчинска рокля, окачена в гардероба му.

— Това е моят живот, тате.

Между тях отново настъпи напрегната тишина, която не убягна на околните сътрапезници. Докато Николас не я наруши.

— Не смяташ ли да ме попиташ за плановете ми?

— Да продължиш да живееш нашироко, предполагам — му отвърна рязко и грубо. — Само че вече нямаш с какво.

— Пак си в грешка. Имам проект.

— Къде, ако мога да знам?

— Между Мексико и Париж.

— И какво ще правиш?

— Ще започна бизнес.

Мауро се изсмя подигравателно. Бизнес. Неговият Нико и бизнес. Боже опази.

— Търговия с предмети на изкуството и старинни мебели между двата континента. Наричат ги антики. Във Франция от тях трупат състояния. Мексиканците също са луди по тях. Създадох контакти. Имам предвид и съдружник.

— Страхотни перспективи... — промърмори бащата с наведена глава, привидно съсредоточен да отдели кожата от пилешката кълка.

— Също така изчаквам — продължи младият човек, като че ли не го бе чул.

— Какво?

— Има една жена, която обикнах. Една мексиканка в изгнание, която жадува да се върне в Мексико, за твое успокоение.

— Ами добре. Ожени се за нея, направи ѝ петнайсет бебета и бъди щастлив — отвърна му със сарказъм, докато продължаваше да разкъсва пилето.

— Страхувам се, че в момента е невъзможно.

Най-после Мауро вдигна поглед от чинията — както от досада, така и от любопитство.

— В момента е пред годеж с един французин.

Малко му трябваше, за да замени гнева си с гръмогласен смях. На всичкото отгоре беше влюбен в обвързано момиче. Това беше върхът на безразсъдството. *Нито едно нещо не можеш да направиш както трябва, сине мой.*

— Не знам защо те учудва моят избор — добави Николас с премерено лукавство. — Тя поне още не е минала под венчило, нито има болен мъж, затворен в манастир, нито пък четири дъщери, които я чакат в друга страна.

Мауро пое жадно въздух, като че ли той щеше да му вдъхне търпението, от което толкова се нуждаеше.

— Достатъчно, Нико, стига толкова.

Момчето махна салфетката от коленете си и я сложи небрежно на масата.

— Най-добре да довършим този разговор друг път.

— Ако искаш моето одобрение за безразсъдните си действия, не разчитай на него нито сега, нито после.

— Тогава сам ще се оправя, не се безпокой. И без това си се забъркал в достатъчно проблеми, които трябва да решиш.

Мауро го видя да се отдалечава с енергична и нервна крачка. Щом остана сам на масата в странноприемницата, срещу един празен стол и полуизяденото пиле, го обзе отчаяние. Би дал душата си Мариана да е наблизо, за да бъде връзката между тях. Защо беше настоявал синът му да замине за Европа точно преди да се ожени, питаше се ядосано. Какво, по дяволите, правеха двамата на тази чужда земя, където той се чувстваше толкова неуверен. Как и кога започна да се пропуква здравата връзка, каквато винаги е имало между тях първо през тежките дни, когато работеше в мините, а след това сред блясъка на голямата столица. Въпреки досегашните си младежки волности

Николас за пръв път поставяше твърдо под въпрос неговия авторитет на баща. При това го правеше със силата на топовен залп, изстрелян срещу една от малкото останали все още изправени стени на неговата почти сринала се съпротива.

И от всички неблагоприятни моменти, които се носеха с милиони в космоса, той, по дяволите, беше избрал най-лошия.

50.

След като остави на масата щедра сума, без да изчака сметката, Мауро Лареа се отправи забързано към къщи. Багажът на Горостиса го чакаше на входа.

— Ти хвани оттам, Сантос, аз ще вдигна оттук — нареждаше той.

Вече му беше все едно че местните жители ще го видят да мъкне вързопи като прост хамалин. „Вдигай, едно, две, три. Готово, давай.“ Всичко се проваляше; всичко се изплъзваше от ръцете му. Какво значение имаше, че ще прибави още един позор.

Преди да тръгне, Мауро беше изпратил стария Симон с бележка в дома на доктора. *Моля да придружиш госта си до Кадис. Площад „Мина“, му бе написал. Странноприемница „Лас Куатро Насионес“.* *Тази вечер ще се видим там, за да решим как да действаме.*

Беше убеден, че Фату ще им помогне да изпратят англичанина за Гибралтар по най-бързия начин. Докато този момент настъпеше, нищо друго не му бе хрумнало, освен да настани доведения син в хотелска стая. Да чака превоза си близо до кея, докато те изпратят Горостиса за Хавана. След това — каквото Бог решише.

Когато привечер пристигнаха в Кадис, робинята не спираше да плаче като малко бебе. По време на пътуването Сантос Уесос, намръщен като никога, даваше само едносрични отговори на господаря си.

— Само това ми липсваше — промърмори на себе си Мауро. — Разходете се и се сбогувайте — им каза той, приближавайки се до обкованата врата на улица „Вероника“. — И направи нещо, за да се успокои, Сантос. Не искам сцени, когато види господарката си.

— Но тя ми обеща... — изхлипа отново Тринидад.

Тогава избухна в толкова силни ридания, че накара някои от минавачите да обърнат глави. Спектакълът беше най-малкото живописен: една мулатка с яркочервен тюрбан плачеше, като че ли щяха да я колят, докато един индианец с коса до кръста се опитваше безуспешно да я успокои; а някакъв привлекателен господин с вид на

пришълец от отвъд океана едва сдържаше гнева си пред двамата. В елегантните съседски къщи с дискретно любопитство се открянаха няколко балконски прозореца.

Мауро хвърли убийствен поглед към двамата. Последното, от което се нуждаеше в този момент, беше да добави още неприятности към сметката от неплатени услуги, която вече дължеше на Фату. И ако не приключеше бързо с това, с този оперетен номер наред улицата, щеше да се получи точно това.

— Накарай я да млъкне, Сантос — измърмори, преди да им обърне гръб. — Накарай я да млъкне, за бога.

Отново го посрещна Хенаро с неговите прокашляния.

— Влезте, дон Мауро, очакват ви.

Този път не го приеха в салона за търговски срещи, а в стаята на първия етаж, същата, в която беше прекарал толкова вечери в разговори пред запалена печка, кафе и коняк. Съпрузите, все още с леко напрегнати лица въпреки усилията да го скрият, седяха на канапе от дамаска под два маслени натюрморта с изрисувани пити, глинени гърнета и току-що уловени яребици. Близо до тях, седнала в кресло, Соледад го посрещна видимо спокойна, с едва забележимо кимване, което само той долови. Мауро Лареа знаеше обаче, че зад привидното си спокойствие тя продължава да се сражава с пълчища от зли демони.

Да си вървим, да се махаме от тук — искаше да й каже той, когато погледите им се срещнаха. — Стани и ми позволи първо да те прегърна; искам да те почувствам и да вдъхна аромата ти, да докосна устните ти, да целуна шията ти и да погала кожата ти. След това ме хвани здраво за ръката и да тръгваме. Да се качим на някой кораб на кея — някой, който ще ни отведе надалече, там, където неволите няма да ни преследват. На изток, на другия край на земното кълбо, в Огнена земя, в Южните морета. Далече от твоите проблеми, далече от моите проблеми, от съвместните лъжи и от взаимните хитрувания. Далече от твоя побъркан мъж и от моя побъркан син. От моите дългове и от твоите измами, от нашите провали и от вчерашния ден.

— Добър ден, приятели, добър ден, Соледад — каза вместо това.

Стори му се, че тя с почти неуловим жест му бе отвърнала: *Дано. Де да можех. Де да нямах проблеми и пречки, но това е моят живот, Мауро. И там, където отида, моите неволи ще дойдат с мен.*

— Добре, изглежда, че всичко се подрежда.

Думите на Антонио Фату разпиляха във въздуха абсурдните му фантазии.

— Очаквам с нетърпение да чуя докъде са нещата — каза Мауро, като сядаше. — Моля да ме извините за забавянето ми, но няколко важни неща ме принудиха да се върна в Херес.

Разказаха му подробно за подготовката: веднага щом бяха приключили с товаренето на едрата сол от плитчините на „Пуерто Реал“, Фату бе наредил да почистят и пригледят неугледните каюти и се бе погрижил да достави всичко необходимо за пътуването — дюшеци, завивки, значително количество вода и храна. Включително и глезотии, прибавени от състрадателната ръка на Паулита, младата му съпруга: варена шунка, английски бисквити, сладко от вишни, език с трюфели и дори едно шише с оригинален одеколон „Фарина“. Всичко това бе направено, за да се смекчат донякъде жалките условия, съществуващи на един стар товарен кораб, в който за пръв път щеше да пътува една толкова изискана дама, която всички искаха да изпратят далече, сякаш беше заразена с краста.

Въпреки че нямаше да отплават до следващата сутрин, бяха решили да качат Горостиса на кораба още същата вечер. На тъмно, за да не осъзнае напълно положението, докато Кадис не изчезне в далечината.

— Няма да се радва на удобствата на пасажери от пътнически кораб, но вярвам, че ще бъде едно поносимо пътуване. Капитанът е бискаец, напълно доверен човек, а екипажът е малоброен и кротък. Никой няма да я безпокои.

— Разбира се, с нея ще пътува и нейната прислужница — отбеляза Сол.

— Нейната робиня — поправи я Мауро.

Същото момиче, което молеше неутешимо да му позволят да остане заедно със Сантос Уесос. Същото, което ридаше за своята свобода, спазарена с крехка като корица лед договореност.

— Нейната робиня — съгласиха се останалите с известно неудобство.

— Багажът също е готов — съобщи Мауро.

— В такъв случай смятам, че можем да действаме — предложи Фату.

— Ще ми позволите ли преди това да поговоря с нея насаме? Ще се опитам да бъда кратък.

— Разбира се, Мауро.

— И ще ви бъда благодарен, ако ми дадете някакви пособия за писане.

Горостиса го прие видимо сдържано. Беше с роклята от предишния ден и отново със събрана в кок коса, без накити и без оризовата пудра, на които толкова държеше в Куба. Седеше до балкона в стаята за гости, тапицирана с плат от Жуи^[1], близо до слабата светлина на една газена лампа.

— Би било лицемерно от моя страна, ако ви кажа, че съжалявам, че нищо не се получи така, както очаквахте.

Тя извърна погледа си към настъпващата зад пердетата и стъклата нощ, сякаш не го беше чула.

— Все пак вярвам, че ще пристигнете в Хавана без повече неприятности.

Остана невъзмутима, въпреки че отвътре вероятно кипеше и не й липсваше желание да му каже „бъди проклет“.

— Има две неща обаче, които искам да обсъдя с вас преди заминаването ви. Можете да ми съдействате или не, по ваше желание, но от това ще зависи в какво състояние ще слезете от кораба. Предполагам, че няма да ви хареса идеята да пристигнете в Хавана изтощена и мръсна, без да сте сменяли дрехите си в продължение на седмици. И без пари.

— Какво искате да кажете, мерзавцо? — попита тя най-последно, нарушавайки привидната си невъзмутимост.

— Че всичко за отпътуването ви е предвидено, но не смятам да ви върна багажа, докато не уредим две неща.

Този път Горостиса го погледна.

— Вие сте кучи син, Лареа.

— Като се има предвид, че майка ми ме е изоставила, преди да навърша четири години, не виждам начин да опровергая това твърдение — отвърна той, приближавайки се до малкото бюро в единия ъгъл на стаята. Постави на него хартията, подостреното перо, стъклената мастилница и попивателната, които Фату току-що му бе дал. — Е, колкото по-малко време губим, толкова по-добре. Бъдете така добра да седнете тук и да се пригответе да пишете.

Горостиса упорстваше.

— Напомням ви, че не става дума само за гардероба ви. Парите от наследството ви, които са пришити във фустите ви — също.

След десет минути и няколко ругатни, след множество откази и упреци успя да я накара да напише една по една думите, които ѝ диктуваше.

— Продължаваме — нареди той, след като духна върху мастилото на хартията. — Вторият въпрос е свързан с Луис Монталво. Искам цялата истина госпожо. Трябва да я знам.

— Пак прословутият Дребосък — отвърна тя кисело.

— Искам да ми кажете защо е посочил вашия съпруг за наследник.

— А вас какво ви засяга? — сряза го тя яростно.

— Рискувате цяла Хавана да разбере за жалкото състояние, в което сте се върнали от пътуването ви до майката родина.

Горостиса заби нокти в ръцете си и затвори очи за няколко секунди, като че ли искаше да обуздае яростта си.

— Защото така беше въздадено правосъдие, господине. Повече нямам какво да кажа.

— Раздадено правосъдие за какво?

Преценявайки дали да добави още нещо, или да си затвори устата, Горостиса прехапа устни. Той я наблюдаваше със скръстени ръце. Прав, неподвижен, в очакване.

— За това, че моят съпруг е изкупвал чужда вина в продължение на повече от двайсет години. И заради нея е бил прокуден, отблъснат от близките си, изгнаник до края на живота си. Не ви ли се струва достатъчно?

— Докато не разбере за каква вина говорите, не мога да ви отговоря.

— За вината, че е причинил смъртта на братовчед си.

Настъпи дълбока тишина, докато тя си даде сметка, че единственият изход е да довърши.

— Онзи изстрел изобщо не е бил от него.

Мауро отклони погледа си, насочвайки го отново към прозорците.

— Продължавайте.

Тя стисна устни до побеляване и отказа.

— Продължавайте — повтори той.

— Направил го е Луис.

Стори му се, че пламъкът на газената лампа потрепери. Какво?

— Детето на къщата, болнавият, любимецът — избълва цинично мексиканката. — Той е натиснал спусъка за смъртоносния изстрел, убил собствения му брат.

Частите на пъзела бяха почти подредени.

— Матиас и съпругът ми се скарали. Пушките стояли отстрани. Дватамата си крещели и се обиждали както никога дотогава. А малкият Луисито, който само ги придружавал, без да носи оръжие, започнал да нервничи и решил да се намеси. Грабнал една от пушките — вероятно е искал само да стреля във въздуха или просто да ги сплаши, или Господ знае какво. Когато най-близките ловци дошли при тях, току-що гръмналата пушка на Густаво била на земята. Матиас лежал окървавен, а Дребосъка, изпаднал в нервна криза, плачел върху топлото му тяло. Мъжът ми се опитал да изясни случилото се, но всичко сочело към него. Виковете и ругатните му по време на разправията с Матиас се чували надалече, а и оръжието било неговото.

Вече не беше нужно да настоява да говори, самата тя, изглежда, се беше отприщила и продължи:

— Виждайки състоянието на големия си брат, джуджето се вцепенило и не казало думичка. Вместо да бъде признат за убиец, какъвто всъщност е бил, сметнали го за втора жертва. Срещу Густаво никога не било повдигнато официално обвинение. Всичко останало в семейството. Докато дядото сложил в ръката му торба с пари и го принудил да се махне.

Веднъж в казиното Мауро беше попитал Мануел Исаси на какво се дължи този разпуснат и безнравствен живот, който е водел Луисито Монталво. Той му беше обяснил, че Дребосъка никога не е смятал, че заслужава собствеността, която му се падала по наследство, и че причината била неговото пренебрежително отношение към бизнеса и имотите на семейството. Тогава Мауро не беше разбрал думите му, но сега вече — да.

— И тъй като вадите думите ми като с ченгел от устата, нека ви разкажа още нещо. Сигурно искате да знаете защо са се скарали.

— Досещам се, но нека да чуя.

Краткото ѝ изсмиване прозвуча горчиво, като глътка пелин.

— И как не. В центъра е винаги великата Соледад. Густаво бил отчаян, защото тя току-що се била омъжила за англичанина. Той обвинявал по-големия си братовчед, че не е попречил на този романс в негово отсъствие — по онова време той живеел в Севиля. Обвинил го в предателство и лицемерие за това, че е помогнал на стария да отдели от него братовчедката, в която е бил влюбен, откакто се помнел.

Сега Горостиса говореше уверено, като че ли вече ѝ беше все едно, след като веднъж бе дръпнала нишката и бе започнала да разплита кълбото.

— Знаете ли какво, Лареа, много вода изтече, откакто Густаво ми разказа всичко това: когато кошмарите го будеха в ранни зори, когато все още разговаряше с мен и се преструваше, че ме обича поне малко, въпреки че проклетата сянка на друга жена живееше постоянно между нас. Но никога не забравях, че животът на Густаво се е прекършил тук. Затова в продължение на години пишех на Луис Монталво. Затова, като обичлива родственица, му предлагам гостоприемството на нашия дом и нашето имение. Казвах му, че мъжът ми има голямо желание да се срещне отново с него, въпреки че съпругът ми изобщо не подозираше какво съм намислила. Единствената ми цел беше да повдигна духа на Густаво, да раздвижа кръвта във вените му след толкова години на терзания заради чужд грях в миналото. И реших, че мога да го постигна, като му върна миговете от онзи щастлив живот, от който близките му го бяха пропъдили. Домът на неговото семейство, винарната, лозята от неговото детство. Така че най-напред успях да доведе Дребосъка от Испания, за да се сблизат, и след това, без мъжът ми да разбере, убедих Луис да промени завещанието си. Това е всичко.

На лицето ѝ се изписа кисела гримаса.

— Костваше ми само няколко фалшиви сълзи и един безскрупулен обществен нотариус. Не можете да си представите колко лесно е за една добре изглеждаща жена да промени волята на умиращ човек с гузна съвест.

Той предпочете да не обръща внимание на безочливостта ѝ — бързаше да приключат. Семейство Фату и Соледад чакаха нетърпеливо в салона. Всичко беше готово. Но той, затънал безвъзвратно сред отломките на семейство Монталво, не искаше да я остави да си тръгне, преди да е узнал всичко.

— Продължете — нареди ѝ отново.

— Какво още искате да знаете? Защо накрая съпругът ми постъпи толкова неразумно, проигравайки всичко с вас на партия билиард?

— Точно това.

— Защото допуснах грешки от началото до края — призна тя с огорчение. — Защото неговата реакция не се вмести в моите планове; защото не успях да му вдъхна надежда, както исках. Мислех, че съм в състояние да му предложа едно изпълнено с надежди бъдеще за двамата: да продадем имотите си в Куба и да дойдем заедно в Испания; да поставим ново начало на земята, за която толкова тъгуваше. Очакванията ми обаче не се сбъднаха — щом узна, че е собственик на всичко след смъртта на братовчед си, вместо да се почувства окуражен, той се потопи в своята вечна нерешителност. Още повече когато разбра, че братовчедка му се е върнала в Херес със съпруга си.

Отвън се чува шумове и стъпки, долови се нечие присъствие. Вечерта напредваше, някой бе дошъл да го търси, но явно ги бе чул, че говорят, и предпочете да не ги прекъсва.

— Знаете ли кое беше най-лошото от всичко, Лареа, най-тъжното за мен? Да разбере, че не влизам в плановете му; че ако в крайна сметка решише да се върне, нямаше да ме вземе със себе си. Затова не искаше да продаде нашите имоти в Куба — нито къщата, нито кафеената плантация, за да мога да продължа да живея сама, без него. И знаете ли какво целеше, като ме отстраняваше от всичко?

Не му остави време за предположения.

— Единствената му цел, единствената причина за него беше да спечели отново Соледад. Но за това се нуждаеше от нещо, което нямаше — от пари.

Пари, за да се върне със самочувствие, а не като неудачник, молец за прошка. Искаше да се върне с проект, с перспективен план в ръцете: да спаси наследството от разруха, да го съгради отново.

Мауро си я спомни от вечерта на бала в дома на Касилда Барон, когато сред гъстата растителност в градината търсеше неговото съучастие, хвърляйки предпазливи погледи към салона.

— Ето защо — продължи Горостиса — предпочетох той да не знае какво ми носите от Мексико, защото това беше единственото, от което се нуждаеше, за да направи последната крачка. Трябваше му

начален капитал, за да се завърне като заможен човек. Искаше да се издигне в нейните очи, а мен да изостави.

Сълзите ѝ, този път истински, се зарониха по лицето ѝ.

— И защо решихте да ме включите във вашите машинации, ако мога да знам? — попита Мауро.

Смесицата от горчив плач и цинично изражение беше толкова неуместна и безочливо откровена, колкото цялата история, която разказваше.

— Това беше моята голяма грешка, като ви замесих, като измислих лъжата за предполагаемото ви увлечение по мен. Съжалявам, че изобщо ми хрумна. Искях само да предизвикам Густаво, да го подтикна да направи нещо, когато види, че честта му на съпруг е застрашена.

Чертите ѝ се напрегнаха.

— Но единственото, което постигнах, беше да му поднеса на тепсия едно въже, за да се обеси.

Най-после. Най-после всичко се подреждаше в ума на Мауро. Всичките фигури вече имаха своя собствена форма и позиция в сложната игра на лъжи и истини, на страсти, поражения, интриги и несподелена любов, която нито годините, нито океаните бяха успели да пречупят.

Вече беше разбрал всичко, което искаше да знае, а и нямаше време за повече въпроси.

— Бих искал да можех да ви отговоря, госпожо, но ни чакат спешни задачи и мисля, че е време да се пригответе.

Горостиса отправи поглед към балкона.

— И аз нямам какво повече да кажа. Вие отнехте цялото ми бъдеще, както Соледад Монталво в продължение на десетилетия потъпкваше настоящето ми. Сега двамата трябва да сте доволни.

Излезе смутен и потиснат, с намерението да се отправи към всекидневната. Трябваше да се действа бързо. „Готово, да се заемаме“ — щеше да каже на Фату. По-късно щеше да има време за размисъл. Но не можа да направи нито крачка. Нещо го спря. Присъствието на едно същество, свито на пода сред мъртвешките сенки на коридора; една пола, разстлана върху дъските; един приведен гръб, опрян на стената; глава, потънала между раменете, обгърната от ръцете сякаш за закрила. Този път ридаеше друга жена. Соледад.

Нейни бяха стъпките, които беше чул в коридора, докато Горостиса бълваше своите неволи. Сол беше дошла да го предупреди, че трябва да побързат, и беше останала до вратата, чувайки безпощадната изповед на жената на Густаво.

Сега, свита на кълбо като сираче в нощ на кошмари, плачеше за това, което не бе узнала в миналото. За чуждата вина и за собствената вина; за това, което бяха скрили от нея; за това, за което я бяха лъгали. За отминалите времена, щастливи и мъчителни според годините и моментите. За онези, които вече ги нямаше. За всичко онова, което бе загубила по пътя.

[1] Тънък плат, обикновено от лен или памук, украсен с рисунки. Наречен по името на град Жуи ан Жоза, Франция, където се произвежда. — Б.пр. ↑

51.

Кеят ги посрещна тъмен и мълчалив, пълен с морски съдове, привързани с дебели въжета към стълбовете, с прибрани към мачтите платна и без признак за човешко присъствие. Неподвижни едномачтови и двумачтови платноходи; задрямали шлепове и рибарски лодки. Нямаше следа от обичайните камари от сандъци, бурета и денкове, пристигащи от други светове, нито от гласовитите товарачи, нито от върволиците от каруци и кервани, влизащи и излизащи ежедневно през Морската врата. Само плисъкът на тъмната вода, разбиваща се глухо в дървените корпуси и каменния вълнолом.

Фату, Мауро Лареа и слугата му придружиха жените в лодката до кораба. Паулита бе останала вкъщи, за да им приготви яйчен пунш, след като се върнат с просмукани от влагата кости.

Соледад проследи с поглед силуетите им, застанала до стъклата на балкона в една стая на първия етаж. Мауро Лареа я беше вдигнал от пода на коридора, беше я притиснал до гърдите си и я беше отвел в една от близките стаи, полагайки усилие да не се поддаде на импулсите на тялото и на чувствата си, опитвайки се да действа разумно и хладнокръвно.

— Аз ще се погрижа, ще се върна — пошепна в ухото ѝ. Тя кимна с глава.

Сол не успя да размени нито дума с Карола Горостиса, нямаше време. Или може би просто нямаше какво да ѝ каже. Какъв смисъл имаше да изпраща писмо на Густаво по съпругата му? Как можеше с няколко набързо нахвърляни изречения да бъдат компенсирани двайсет години, през които бе носил чужда вина, две десетилетия, през които бе живял с горчилката от чудовищната несправедливост? Затова реши да не предприема нищо. Стоеше до прозореца, опряла пръсти на стъклото, с пълни със сълзи очи, без да каже сбогом на жената, която въпреки брачната си връзка и дългото съжителство не бе успяла да я измести от сърцето на мъжа, с когото някога и при други обстоятелства Соледад също не се беше сбогувала.

Горостиса, запазвайки достойнство, не отвори уста през краткото пътуване. Мулатката Тринидад също почти не проговори, като че ли се беше примирила с действителността. Сантос Уесос гледаше през цялото време сребърните светлини на града.

Когато се прехвърлиха от лодката на стария товарен кораб, мексиканката може би забеляза, че това не е най-подходящото място за дама от нейната класа, но успя да го прикрие с високомерно презрение. Просто отпрати с безразличие едно „добър вечер“ към капитана и настоя вещите ѝ да бъдат пренесени незабавно в каютата ѝ. Чак когато влезе в тясното и мрачно помещение, до палубата долетя гневният ѝ вик.

Мауро Лареа беше на път да се освободи от един товар, който тежеше на плещите му като торба с олово, но това облекчение беше примесено с противоречиво чувство. Откакто бе успял да изтръгне от Карола Горостиса най-съкровения ѝ тайни, нещо се бе променило в представата му за тази жена, която с лъжите и интригите си беше обърнала живота му наопаки. Жената, която в ранните зори щеше да поеме обратния път за Новия свят, виновницата за партията билиард, която бе преобърнала съдбата му, все така му се струваше прикрита, лицемерна и себична, само че сега той знаеше, че зад нейните действия се крие и нещо друго, което преди не бе успял дори да предположи. Нещо, което надхвърляше чисто материалната изгода. Нещо, което по някакъв начин я оправдаваше и я правеше по-човечна, а него го смущаваше и объркваше. Това бе отчаяното ѝ желание да се чувства обичана от един съпруг, който сега също се явяваше в друг образ с болезнените стрели, забити в сърцето му.

Във всеки случай вече нямаше никакъв смисъл да търси причините и следствията от всичко, което се беше случило между него и мексиканката, откакто се бе запознал с нея на онова празненство в Ел Серо в Хавана. Сега, след като я настаниха в неудобната каюта, оставаше само едно нещо, което трябваше да уреди. И докато Фату и капитанът уточняваха последните подробности до командния мостик, Мауро Лареа повика Сантос настрана. Слугата се направи, че не го е чул, и седна на кърмата върху купчина въжета. Повика го отново, но без резултат. Отиде при него, сграбчи го за ръката и го принуди да стане.

— Ще ме чуеш ли, глупако?

Застанаха един срещу друг, и двамата с разкрасени крака, за да пазят равновесие, въпреки че морето беше спокойно. Но слугата отказваше да вдигне поглед.

— Погледни ме, Сантос.

Той избегна погледа му, взирайки се в черната вода.

— Погледни ме.

През многото години, през които беше като негова сянка, Сантос никога не бе пренебрегвал заповед на господаря си. С изключение на този път.

— Не можете ли да ме оставите за минута на спокойствие?

— Твоя работа, щом не искаш да чуеш, че госпожата изпълни обещанието си.

Чак тогава индианецът вдигна блесналите си очи.

— Момичето е свободно — каза предприемачът, вдигайки ръка към гърдите си и потупвайки документа, който пазеше във вътрешния джоб на сюртука си. — Ще предам на капитана това писмо, което го удостоверява. Той ще има грижата да го връчи на дон Хулиан Калафат.

В името на Господ, амин. Удостоверявам, че аз, Мария Карола Горостиса-и-Ареляно де Саяс, в пълно съзнание в момента, когато пиша този документ, дарявам свободата и освобождавам от всякаква зависимост, робство и подчинение Мария дела Сантисима Тринидад Кумба, без фамилно име, която горепосочена свобода и давам безвъзмездно, за да разполага като свободно лице със своите права и воля.

Това я беше принудил Мауро да напише на бюрото в стаята ѝ — освобождаването от робство на младото момиче, за което толкова тъгуваше неговият верен Сантос Уесос.

— Можем да тръгваме, Мауро — гласът на Фату се чу зад гърба им, преди прислужникът да може да реагира.

— Отиди да кажеш на Тринидад да отиде веднага при банкера, когато пристигне в Хавана — добави Мауро с по-нисък глас. — След като прочете този документ, той ще ѝ каже какво да прави.

Вцепененият прислужник беше като онемял.

— Когато дойде моментът, ще помислим как да се срещнете отново — добави Мауро, потупвайки го енергично по рамото, сякаш за да му помогне да дойде на себе си. — Сега побързай и да тръгваме.

На кея не трябваше да ги чака никой, но мярнаха тъмен силует с фенер в ръка. Когато се приближиха, видяха, че е младо момче. Може би беше носач, обикалящ за работа в последните часове на деня, или някой уличен мошеник, или пък влюбен, съзерцаващ мрака на залива, докато страда. Вероятно нямаше нищо общо с тях. Но когато лодката стигна до брега, го чуха да казва:

— Някой от господата да се казва Лареа?

— Аз съм — каза Мауро, когато стъпи на земята.

— Викат ви в странноприемницата „Лас Куатро Насионес“. Веднага, ако е възможно.

Сигурно Исаси се беше затруднил с англичанина. Не сметна за нужно да пита.

— Трябва да се разделим веднага, приятелю — каза Мауро, подавайки припряно ръка на Фату. — Много съм ви благодарен за отзивчивостта.

— Мога да ви придружа, ако...

— Вече достатъчно злоупотребих с вас. По-добре се върнете вкъщи и бъдете така добър да осведомите госпожа Клейдън. А сега ви моля да ме извините, но трябва да тръгна веднага. Опасявам се, че въпросът не е маловажен.

— От тук, господине — каза нетърпеливо момчето, осветявайки пътя с фенера. Беше му наредено да ги заведе бързо в странноприемницата и не искаше да загуби уговорения реал. Мауро Лареа го последва с бърза крачка, а Сантос Уесос вървеше по петите му все още умислен. Излязоха от пристанището, минаха по улица „Росарио“ и накрая се озоваха на малката уличка „Гинте“. В тези часове не срещнаха никакви минавачи, с изключение на някоя тъжна фигура, увита в дрипи и задрямала до някоя стена. Но не успяха да стигнат до странноприемницата: наскред площад „Мина“ изникна силует на мъж и ги спря сред сенките на фикусите и канарските палми.

— Вземи — каза Исаси, подавайки монета на момчето. — Остави лампата и изчезвай.

Изчакаха, докато се загуби в тъмнината.

— Заминава. Намерил е кораб, който ще го закара до Бристол.

Знаеше, че лекарят има предвид Алан Клейдън, както и съзнаваше, че това е голямо усложнение, защото означаваше, че след осем, най-много след десет дни синът на Едуард щеше да бъде в Лондон и щеше да продължи да се рови в семейните дела. Дотогава Сол и Едуард едва ли щяха да успеят да се укроят.

— Доведох го от Херес и беше убеден, че ще замине за Гибралтар, но за лош късмет, в странноприемницата се засякохме с трима англичани, трима вносители на вино, които празнуваха последната вечер от престоя си в Испания. Бяха седнали през няколко маси и говореха за бъчви и галони с херес, за успешни сделки, качество, цени и за нетърпението да изкарат всичко това на пазара.

— И той ги чу?

— Не само че ги чу, стана от масата, отиде при тях и ги заговори.

— И какво, помоли ги да го отведат директно в Англия?

— С един sherry ship^[1], готов да отплава, натоварен с вино до върха на мачтата. Уговориха се да се срещнат в пет часа сутринта.

— Дяволски лош късмет.

— И аз така си помислих.

Глупако — каза Мауро на себе си, — *как ти хрумна да предложиш на лекаря да заведе сина на Едуард в обществено заведение, и то в град, в който сънародниците му не са рядкост?* Обсебен от желанието да се отърве от Горостиса, погълнат от мисълта за възможната скорошна продажба на имотите и за хвърлящите го в отчаяние решения на Николас, Мауро не бе обърнал внимание на тази подробност и тя се бе превърнала в огромна грешка.

Стояха в полумрака на площада, който някога е бил зеленчуковата градина на манастира „Сан Франсиско“. Разговаряха тихо, с вдигнати яки на наметалата, под желязната решетка, по която се увиваха тъмни бугенвиллии без цветове.

— Не става въпрос за обикновени търговци, случайно минаващи от тук. Тези англичани са бизнесмени със солидни връзки тук — продължи Исаси. — Познаваха Едуард Клейдън, движели са се в едни и същи кръгове, така че по време на пътуването им до Великобритания ще имат предостатъчно време да научат всичко, което Алан има да им каже, а той — да преувеличи лъжите си.

— Добър вечер.

Женският глас, прозвучал от няколко крачки разстояние, накара кожата на Лареа да настръхне. Соледад се приближаваше зад гърба му, загърната в кадифената си пелерина, нарушавайки спокойствието на нощта с ритмичните си пъргави стъпки. Решителна, разтревожена, водейки със себе си Фату. Поздравите бяха кратки, с приглушен глас, без да помръднат от сянката на градините. Без съмнение това бе най-сигурното място. Или може би най-малко компрометиращото.

Когато се доближиха, Мауро Лареа съзря в очите ѝ следи от горчивите ѝ сълзи. Признанията на Горостиса за братовчед ѝ Густаво, които бе чула зад вратата, бяха срутили основите, върху които семейството ѝ бе изградило една жестока и несправедлива версия на действителността. Сигурно не ѝ е било никак лесно да приеме тази истина след повече от двайсет години. Но животът продължава, като че ли му казваше тя в кратък и мълчалив диалог с него. *Болката и угризенията не могат да ме спрат, Мауро. Ще дойде моментът да се изправя срещу тях. Сега трябва да продължа.*

С леко кимване ѝ показа, че я разбира. След това, отново без думи, я попита защо Фату беше пак тук. *Вече му създадохме достатъчно неудобства, казахме му доста лъжи и прекалихме с търпението му.* Тя го успокои, извивайки в дъга една от прекрасните си вежди. *Разбрано — отговори той с леко кимване на брадичката. — Щом си го довела с теб, сигурно имаш някаква причина.*

Лекарят им съобщи накратко как стои въпросът с доведения син.

— Това обезсмисля предвиденото — промърмори в отговор Сол.

Какво ли, по дяволите, е предвидено, помисли си Лареа. В този крайно натоварен за него ден не бе имал време да предвиди нищо, абсолютно нищо.

Думите на Фату изясниха присъствието му сред тях.

— Простете, че се намесвам в чужди работи, но госпожа Клейдън ме осведоми за тежкото семейно положение, в което се намира. Предложих ѝ да изпрати доведения си син в Гибралтар с един каботажен кораб. Предвидено е обаче да отплава вдругиден.

Значи, затова си тук, скъпи ми приятелю Антонио — си каза предприемачът, прикривайки саркастичното си подсмиване. — И на теб кръвта ти кипи във вените, и ти си заплепен от нашата Соледад. Пак ме е изпреварила, както винаги. Последната от семейство Монталво не правеше нищо без определена цел. Сега вече

Мауро Лареа разбираше причината, поради която тя беше останала през целия ден в Кадис. За да избърза, опипвайки почвата с Фату, убеждавайки го умело, прелъстявайки го, така както беше прелъстила и самия него. В крайна сметка бе успяла да омае търговеца с едничката цел да подреди възможно най-бързо съдбата на Алан Клейдън. А след това своята и тази на мъжа си, разбира се.

Тишината пропълзя по финиковите палми и се оплете между дънерите на магнолиите. После чуха нощният пазач с пика и фенер в ръце да обявява дванайсет без четвърт от единия край на площада. В това време, застанали в кръг, четирима души умуваха под звездите, без да намерят никакъв изход.

— Много се страхувам, че нищо не можем да направим — заключи Исаси с присъщата си склонност да вижда нещата в мрачна светлина.

— В никакъв случай — отсече категорично Соледад.

Главата, която се подаваше измежду кадифените гънки на елегантната пелерина, току-що бе взела решение.

[1] Кораб, превозващ шери (англ.). — Б.пр. ↑

52.

От тук нататък всичко се разви с шеметна бързина. Бързи стъпки, заповеди, суматоха. Внезапно изникнали опасения и несигурност. Колебания, съмнения. Може би всичко това беше глупаво безразсъдство. Може би това беше най-дръзкият и опасен начин да отстранят Алан Клейдън от хоризонта за продължителен период от време. Утрото обаче дишаше във врата им като гладен звяр и те или трябваше да действат бързо, или Бристол щеше да спечели играта.

Задачите и функциите бяха разпределени незабавно. На улица „Вероника“ помолиха младата Паулита да приготви вързоп с излезли от употреба мъжки дрехи; четирима доверени, току-що заспали моряци бяха вдигнати от сън. Старият Хенаро напълни няколко торби с хранителни припаси.

Беше към един часът, когато докторът влезе отново в странноприемницата.

— Бъдете така добър да събудите англичанина от стая номер шест, моля.

Дежурното момче го погледна със сънливо лице.

— Поръчката му е за четири и половина, господине.

— Представете си, че този час току-що е настъпил — каза докторът, плъзгайки едно дуру на тезгяха. Знаеше, че Клейдън няма да има представа от точния час, в който светът се движеше — за техен късмет часовникът беше първото нещо, което бандитите му бяха откраднали.

Само след няколко минути Алан слезе във вътрешния двор. Пръстите му бяха превързани, а на бузата си имаше белег от порязване. По кожата на лицето му, преди това светла и поддържана, а сега потъмняла и сгърчена, личаха следите от ужасния ден, прекаран на дъното на едно дере, от мъчителните моменти, които бе понесъл в тази фанатична и непонятна южна страна, за една от чиито дъщери, за съжаление, баща му беше решил да се ожени. Всичко, което се бе случило по време на краткия му престой в Испания, беше насилствено, брутално, налудничаво: внезапното нахлуване на предполагаемия

любовник на мащехата му в спалнята; индианецът, който бе счупил палците му с най-спокойно изражение; нападението на разбойниците по пътя, които бяха готови да смъкнат и кожата от гърба му. Стремителната походка, с която Исаси го беше видял да се приближава, издаваше огромното му желание да напусне възможно най-бързо тази нещастна земя.

Намръщи се, когато видя, че от бристолските търговци няма и следа.

Докторът го успокои.

— Англичаните току-що тръгнаха към кея, за да уредят последните подробности — му обясни на своя английски, който бе научил от гувернантките на семейство Монталво. — Часът на отплаването беше изтеглен напред поради прогноза за неблагоприятни промени на времето, аз лично ще ви придружа.

По лицето на Алан Клейдън премина бърза сянка на недоверие, но преди да премисли думите на доктора, Исаси пусна едно подканващо: *Come on, my friend*^[1].

Бяха се разбрали да го съпровождат само Исаси и Фату. Лекарят беше сигурен човек, защото бе спечелил доверието на англичанина. А младият наследник на търговската къща, запленил от прелъстителната и користолюбива игра на Соледад, беше решил да я следва сяло, без да чуе хилядите разумни доводи, изтъквани както от съпругата му, така и от здравия разум.

На кея ги очакваха две завързани лодки, всяка от които с по двама моряци на греблата, вдигнати току-що от сламениците. Все още сънени, те се питаха каква ли муха е влязла в главата на младия господин Антонио, че да предложи на всеки по едно сребърно дуло, ако са готови да излязат в този час в морето. Фату, разбира се, не се представи на Алан с истинското си име, но разигра фарса съвсем сериозно, разговаряйки с него на литературен английски, който ползваше ежедневно в своя бизнес, за да превози стоката си от полуострова до коварния Албион. Четири-пет празни приказки за промяната на вятъра или за някаква неясна утринна мъгла; няколко думи за *gentlemen from Bristol* — джентълмените от Бристол, които вече били тръгнали към *sherry ship*, закотвен в залива, със заръката мистър Клейдън да ги последва възможно най-бързо. Стискане на ръце на сбогуване, множество *thank you*. Вече нямаше време за съмнения

или разкаяние, така че Алан се настани криво–ляво в малката лодка. Нощната тъма не им пречеше да виждат все още смутеното му лице, когато въжето бе издърпано. Исаси и Фату го наблюдаваха от вълнолома, докато лодкарите започнаха да гребат. Бог да те пази, приятелю. *God bless you. May you have a safe voyage.* Приятен път.

Дадоха на Алан няколко минути, за да не вгорчат преждевременно краткото му пътуване. Изпращаха го на Големите Антили най-безцеремонно и без той да знае. На един шумен, топъл, оживен и пулсиращ карибски остров, където англичанинът щеше да бъде нежелан натрапник и откъдето — без контакти и без пари — се надяваха, че ще му бъде дяволски трудно да се върне. Когато прецениха, че разстоянието е безопасно, сред декорите се появи останалата част от трупата, за да довърши представлението. Икономът Хенаро и един млад прислужник от къщата пренесоха провизиите до втората лодка. Допълнителни бъчонки с вода, още храна, чифт дюшеци, три завивки, една газена лампа. Соледад отиде при Антонио Фату и Мануел Исаси, за да обсъдят последните впечатления, а в това време Мауро Лареа извика при себе си Сантос Уесос под един брезентов навес до стената.

— Почакайте за момент, господарю, да приключа.

— Ела тук, трябваш ми веднага.

Сантос се приближи с чувал боб на гърба.

— Отиваш с тях.

Изненадан, прислужникът пусна чувала на земята.

— Нямам никакво доверие на англичанина — каза Мауро.

— Наистина ли искате да се върна в Куба без вас?

Мауро Лареа бе всичко за Сантос: опора, убежище в света, смисълът на живота му. Човекът, който го измъкна от дъното на сребърните мини, където животът го бе принудил да отиде още когато беше хлапе с щръкнали кокали и кожа с цвят на мед.

— Искам да стоиш близо до копелето през целия път и да си отваряш добре очите — продължи Мауро, хващайки го за раменете. — Обслужвай го, когато поиска, и гледай да има колкото може по-малко контакт с Горостиса. Ако разговарят помежду си — нещо, в което се съмнявам, тъй като нито един от двамата не говори езика на другия — не се отделяй от тях.

Сантос кимна разбиращо, неспособен да каже и думичка.

— Веднага щом пристигнете в Хавана — продължи Мауро бързо, — изчезнете с момичето, така че никой от двамата да не може да ви намери. Калафат ще ти каже къде да отидете. Предай му това съобщение, когато пристигнеш.

Чрез настоящото ви моля, скъпи приятелю, да се погрижите за моя слуга и освободената мулатка, като намерите за двамата убежище извън града. Това беше съдържанието на набързо написаната бележка. Скоро ще ви съобщя моето местопребиваване и ще компенсирам своевременно оказаната услуга. В края на бележката — шеговит намек, който старият banker щеше да разбере. Като предварително ви благодарим, с вас се разделя вашият осиновен испанец.

— И вземи също това — добави той.

Последните му пари, съхранявани до момента в дома на Фату, минаха от ръка в ръка: от тук нататък или щеше бързо да продаде наследството, или щеше да се наложи да посегне към парите на графинята.

— Твоя е — каза, като подаде кесията на Сантос Уесос, който стоеше като вцепенен. — Но ги използвай разумно, знаеш, че няма повече. И внимавай с момичето, докато сте на борда — да не би огънят в слабините да ни изиграе пак някоя лоша шега. След това подреди живота си, братле, както намериш за добре. При мен винаги ще има място за теб, но ще съм доволен също, ако решиш да останеш окончателно на Антилите.

Нещо влажно проблесна по лицето на индианеца под изгряващата луна.

— Само не се разнежвай, момче — предупреди го Мауро с престорен смях, опитвайки се да разсее тъгата, обхванала и двамата.

— Не съм виждал досега човек от планините на Сан Мигелито да пуска и половин сълза, няма ти да си първият, глупако.

Прегръдката им беше кратка и искрена.

— Хайде, качвай се на лодката. Бъди винаги нащрек и не се предавай. Грижи се за себе си. И за нея.

Мауро се обърна с гръб веднага щом чу първия плясък на греблата; предпочете да не гледа с преизпълнено с мъка сърце как това момче, превърнало се в мъж под неговото крило, се отдалечава сред тъмните вълни към закотвения кораб. Достатъчна му бе горчилката, която изпита, когато Николас си тръгна в същия този ден на обяд; беше излишно да забива последователно два ножа в сърцето си.

Поеха мълчаливо по обратния път към улица „Вероника“, всеки със собствените си мисли и угризения за последствията от осъдителния произвол, в който всички те бяха взели участие. Когато тръгнаха по улица „Корео“, Соледад забави крачка, извади нещо изпод диплите на роклята си и каза:

— Тази сутрин пристигнаха две писма. Паула ме помоли да ти ги дам, ако не те види.

Той спря моментално под светлината на един фенер, разгледа двата изпомачкани плика, прехвърлили долини, планини, острови и океани, докато стигнат до него. На единия разпозна безупречния калиграфски почерк на пълномощника си Андраде. На другия — недодяланите букви на Тадео Карус. Второто писмо пусна в джоба си и разчупи набързо червения восък на първото. Датата беше отпреди месец.

След ден и половина трудно раждане — пишеше Андраде — твоята Мариана роди прекрасно малко момиченце, което, явно наследило куража на дядо си, ревеше с пълна сила. Въпреки упоритото желание на твоята сватя, дъщеря ти не пожела да го кръсти Урсула. Ще се казва Елвира, на името на майка ѝ. Бог да ги благослови и Бог да благослови и теб, братко, там, където си.

Мауро повдигна очи към звездите. Децата, които си отиваха, и децата, които идваха: цикълът на живота, почти винаги непълен и почти винаги произволен. За пръв път от много години Мауро Лареа изпита желание да заплаче.

— Всичко наред ли е? — чу тогава глас до ухото си.

Една лека ръка се положи върху ръката му и той преглътна вълнението си, връщайки се към реалността на пристанищната нощ и към единственото сигурно нещо, останало недокоснато в момент, когато му липсваше всякаква опорна точка.

Този път не успя да се овладее. Хвана я за китката и я издърпа зад един ъгъл, където никой не можеше да ги види, ако ги потърсеха с

поглед, чудейки се къде са се дянали. Обхвана лицето ѝ с големите си, осеяни с белези ръце, плъзна пръсти около изящната ѝ шия, доближи се. Жадно сля устните си с тези на Соледад Монталво в страстна целувка, която тя прие безотказно. Целувка, която съдържаше цялото възпирано през всички тези дни желание и цялата бездънна мъка, която го задушаваше, и цялото облекчение на света, защото поне едно, едно-единствено нещо сред хилядите неудачи, които го измъчваха като заболи се в него шипове, се беше получило добре.

Продължиха да се целуват, закриляни от утрото, изпълнено със солен морски дъх и звъна на камбаните на „Сан Агустин“, обгърнати от мириса на море, облежани на грапавия камък на една от многото фасади. Освободени от всякакви задръжки, страстни, безотговорни, вкопчени един в друг като двама корабокрушенци, под кулите и покривите на този чужд град, нарушавайки най-елементарните норми на благоприличие. Изисканата светска и омъжена дама от Херес и прищълецът от Новия свят, вплетени един в друг на светлината на уличните фенери също като една обикновена необвързана жена и един груб, необуздан миньор; освободени за няколко мига от страхове и брони. Чиста страст, чист инстинкт. Само пори, слюнка, топлина, плът и дъх.

Жадната му уста се спусна от ключицата към дълбокото убежище под нея, копнеейки да се приюти там за вечни времена, докато произнасяше името ѝ с дрезгав глас, усещайки неистово желание, изгарящо слабините му, корема и сърцето му.

Наблизо се чу астматичната кашлица на Хенаро. Без да ги вижда, им съобщаваше дискретно, че някой го е изпратил да ги търси. Дългите ѝ пръсти спряха да галят наболата му брадичка.

— Чакат ни — прошепна тя в ухото му.

Но Мауро знаеше, че това не е вярно. Нищо, никой и никъде не го чакаше. Единственото място във вселената, където жадуваше да остане завинаги, бяха обятията на Сол Клейдън.

[1] Хайде, приятелю (англ.). — Б.пр. ↑

53.

На връщане никой не заспа въпреки умората, която бяха натрупали. Соледад, полюлявана от ритмичното потракване на колелата по пътя, бе облегнала глава на едната страна на каретата със затворени очи. До нея Мауро Лареа се опитваше безрезултатно да възвърне разсъдъка си. А между двамата, скрити от гънките на полата и от мрака, лежаха преплетени десет пръста. Кокалчета, възглавнички, нокти. Пет нейни и пет негови, вкопчили се, сякаш приели една обща, съкровена вяра, докато някъде там, навън, зад стъклата, светът беше объркан и беше сив.

Срещу двамата седеше Мануел Исаси със сериозен вид зад черната си брада, както винаги, потънал в мисли.

Бяха предвидили да пристигнат в Херес призори, когато градът все още сънено разтърква очи, за да се устреми към една нова сутрин, подобна на толкова други: с работниците, влизащи в големите къщи, излизащи на полето или отправящи се към винарските изби; с биещите камбани на църквите; с мулетата и каруците, поемащи по обичайния си път. Оставаше им само половин левга, за да се смесят с тази обичайна шетня, когато цялото това предвидимо ежедневие бе взривено със силата на буре с барут, подпален с факла на разсъмване.

В началото пътниците, защитени от купето на каретата и мушамените перденца, не чуха тропота на приближаващия се в галоп кон, вдигащ облаци гъст прах, нито разпознаха лицето на ездача, който пресече пътя им. Чак когато конете рязко забавиха ход, разбраха, че става нещо. Дръпнаха перденцата и се опитаха да надникнат. Мауро Лареа отвори вратичката. Сред пушилката, цвиленето и бъркотията той успя да разпознае фигурата на новодошлия, чието присъствие го смути. Слезе от каретата и затвори вратичката след себе си, за да не могат Соледад и докторът да чуят това, което Николас щеше да му каже.

— Манастирът.

Младежът посочи на север. Над покривите на Херес се виеше сив дим.

Тогава Соледад отвори вратичката.

— Мога ли да знам какво...? — попита тя, слизайки пъргаво от каретата.

Виждайки втренчените погледи на предприемача и сина му, Соледад обърна глава в същата посока. Лицето ѝ преbledня. Пръстите, които преди това се бяха преплели в топъл възел с неговите, сега се забиха в ръката на Мауро като месарски куки.

— Едуард — промълви тя.

Мауро кимна утвърдително.

Изминаха няколко мига на напрегнато мълчание, докато докторът, вече слязъл от каретата и разбрал за случилото се, започна да задава въпроси:

— Кога, къде, как?

— Започнал е след полунощ в една от килиите. Смятат, че причината е била недогоряла свещ или кандило — заразказва Николас. Косата, лицето и ботушите му бяха покрити с пепел. — Съседите помагаха през цялата нощ. За щастие, огънят не е стигнал до църквата, но е обхванал помещенията на монахините. Някой е изпратил съобщение до дома на Клейдън и икономът, не знаейки към кого да се обърне, ме вдигна от леглото. Двамата заедно отидохме там, опитахме... опитахме... — Не довърши изречението, думите му смениха посоката. — Практически вече е потушен.

— Едуард — повтори тихо Соледад.

— Успяха да спасят монахините, заведоха ги в частни домове — продължи момчето. — Изглежда, липсва само една — понижи глас. — Никой не е споменал за мъж.

Споменът за Инес Монталво, за майка Констанса, се смеси с утринния студ.

— По-добре да не губим време — каза Мауро Лареа, подканяйки ги да се качат в каретата.

Соледад не помръдна от мястото си.

— Хайде, Сол — настоя докторът, прегръщайки я през раменете. Нямаше реакция.

— Да вървим — повтори той.

Жребецът, с който беше дошъл Николас, изцвили. Това беше същият кон от конюшната на Клейдън, който тя яздеше, когато бяха за пръв път в „Хармония“. Като го чу, Соледад поклати леко глава,

премигна бързо и като че ли се върна в настоящето. За да поеме юздите както винаги. Този път в буквалния смисъл.

Приблужи се до животното и потупа задницата му. Тримата мъже разбраха веднага какво е решила да направи, но никой не посмя да я спре. Нико ѝ помогна да възседне коня. Веднага щом се понесе в галоп, с развята пелерина, те се втурнаха към каретата, подканяйки кочияша да побърза. Тръгнаха след нея сред облаци прах и разхвърчала се пръст, сред оглушителния тропот на копитата и тракането на колелата, подскачащи по каменистия път, докато стройният гръб на Соледад Монталво се смалчаваше в далечината, навлизайки в улиците на града и в една неизвестност, лепкава и черна като катран.

Стремителният галоп на кафявия жребец го отдалечи бързо от впрегнатите коне и скоро я изгубиха от поглед.

Когато пристигнаха до манастира, от устата на конете излизаше пяна. Не успяха да стигнат с каретата до малкия площад, въпреки усилията им да разбутат хората с викове и заплахи. Бащата, синът и докторът скочиха на земята и започнаха да си проправят път сред тълпата от хора, които все още прииждаха с първите проблясъци на деня. Докато напредваха, чуха да се говори, че от три изби наблизо са донесли водни помпи, за да се борят с бедствието. Както им беше казал Николас, бяха успели да спрат огъня, преди да стигне до църквата. Друго беше положението със самия манастир. Сред локвите и купищата отломки те се препъваха в разхвърляни по земята преобърнати дървени ведре, глинени делви и дори кухненски купи, които ужасените съседи си бяха прехвърляли от ръка на ръка в ранната утрин, образувайки дълги вериги от хора, започващи от кладенците на съседните дворове. Заобикаляйки навалищата и препятствията, успяха да стигнат до фасадата: изпепелена, почерняла, опустошена от огъня, от който беше останала само тлееща жар. Срещу нея, като на малко островче сред морето от хора, стоеше изтощеният кон с треперещи ноздри, а Палмър, мръсен и капнал от умора, държеше юздите му. До него, вцепенена пред тази разруха, стоеше Соледад.

Херес беше място, където всички се познаваха, където вчерашният и днешният ден се качваха и слизаха по успоредни стълби. И ако не, винаги се намираще някой, способен да установи връзката. Затова при вида на тази изискана дама, която съзерцаваше зловещата картина със стиснати юмруци и с мъчителна тревога, изписана на

лицето, мълвата започна да се разнася от уста на уста. Най-напред тихомълком, с шушукания, а след това съвсем открито. „Тя е сестра на една от монахините — си казваха едни на други, побутвайки се с лакти в ребрата. — От най-изисканите; виж само осанката и дрехите ѝ; кадифената пелерина на нея струва най-малко триста реала. Внучки са на известен винар и са дъщери на онзи развейпрах, не си ли спомняте? Според мен това е тази, която се омъжи за англичанин и е сестра на игуменката, а за нея пък се говори, че никога не се показвала, знаете ли?“

Оградиха Сол като преторианска гвардия. Исаси от дясната ѝ страна, а двамата Лареа отляво: рамо до рамо, всички срещу отчаянието. Стояха задъхани, потни, поемайки мръсния въздух с накъсано дишане и все още неспособни да преценят размера и последиците от случилото се. Над главите им се носеха кълба от черна пепел и дим; между краката им пращяха последните остатъци от жарта. Никой от тях не бе в състояние да каже и думичка, а гласовете на съседите и любопитните, след тихи предупреждения и шъткане, постепенно заглъхнаха. Докато накрая всичко потъна в зловеща тишина.

Тогава се чу ужасяващ шум, като от скършване на клони на гигантско дърво, последван от грохота на търкалящи се камъни и отломки, удрящи се едни в други.

— Срути се част от манастира! — извика едно момче, появявайки се тичешком отстрани. Соледад отново стисна юмруци и жилите на врата ѝ се напрегнаха. Мауро Лареа я изгледа намръщен, предусещайки какво е намислила.

— Не! — отсече той категорично и протегна ръката си като бариера пред тялото ѝ, за да ѝ попречи да направи и крачка.

— Трябва да го намеря, трябва да го намеря, трябва да го намеря...

Водопадът от думи се изливаше от устата ѝ в трескав ритъм. Съзнавайки, че ръката на Мауро ще продължи да препречва пътя ѝ, тя се обърна към доктора.

— Трябва да вляза, Мануел, трябва да...

Реакцията на приятеля ѝ също беше категорична. Не!

Здравият разум сочеше, че двамата мъже имат право. Пламъците вече не бяха толкова силни както преди часове, но последствията

можеха да бъдат също толкова опасни.

Тогава тя ловко се освободи от ръката му и го хвана здраво за китките, принуждавайки го да я погледне в лицето. И в този момент в тялото и душата на Мауро нахлуха като мощна вълна хиляди усещания. Дълбоката, неутолима и страстна целувка, свързала ги сред сенките само часове преди това. Устата му, която я обхождаше ненаситно и която тя приемаше безрезервно; ръцете ѝ, които сега го стискаха като клещи, тогава галеха жадно мъжкия тил, лицето, очите, проправяйки си път към слепоочията, за да се заровят в косата му, спускаха се към врата, забиваха се в раменете му, вкопчваха се в гърдите му, в неговата природа и същество. Инстинктите и желанието му, чужди на хладнокръвието, така необходимо в момента, избухнаха отново като огньовете, разпалвани от голям кожен мях. *Престани с тези глупости, малоумнико*, заповяда грубо той на себе си.

— Трябва да го намеря... — промълви Сол.

Не му беше трудно да предвиди това, което щеше да поиска от него. *Може би някъде там, в манастира, в някой незасегнат от пламъците кът, в някой ъгъл, милостиво спасен от огъня, Едуард все още се е вкопчил в искрица надежда. Може би още е жив, Мауро. Щом не ме оставяш да вляза, намери го ти вместо мен.*

— И ти ли полудя, човече? — избоботи докторът.

54.

— Кофа свода — извика силно Мауро Лареа. Гласът му прокълтя. Кофа с вода, кофа с вода, кофа с вода... За секунди в краката му се появиха три. Тогава смъкна сюртука и вратовръзката си, намокри кърпичката си и покри с нея устата и носа си. През живота си беше присъствал на доста страховити пожари, огънят беше нещо обичайно за мините. В дъното на кладенци и шахти бяха останали приятели, другари и служители, често цели бригади, погълнати от пламъците; изпепелени, задушени, премазани от срутванията на конструкциите. Самият той неведнъж се беше измъквал на косъм. Затова знаеше как трябва да се действа и същевременно беше съвсем наясно, че това, което се канеше да направи, е абсолютно безразсъдство.

Докторът продължаваше да го разубеждава, но без резултат. Хората наоколо го предупреждаваха:

— Внимавайте господине, огънят е много коварно нещо.

Някои от жените се прекръстиха, една от тях подхвана молитва; недъгава старица се блъскаше сред хората, за да достигне до него и да го докосне с щамповано изображение на Богородицата. Нико взе решение да го придружи и започна да се съблича.

— Назад — изрева Мауро, движен от чисто животински инстинкт, този, който кара бащата да закриля потомството си срещу жестокостите, нещастията, враговете и страданията. Въпреки скорошното си непокорство по друг повод, момчето разбра, че е загубило битката.

Последният образ, който Мауро запечата в съзнанието си, преди да се втурне в мрака, беше ужасът в очите на Соледад.

Тръгна напред през пушека и жаравата. Краката му потъваха в купчини нажежена пепел. Движеше се по инстинкт, без ориентация. През тесните процепи едва проникваше светлина. Очите му започнаха да парят. Залитна, опитвайки се да мине през купчина отломки, успя да се подпре на една каменна колона и изруга, като усети, че е нагорещена. След това прекоси помещение, което трябва да е било тържествената зала, част от покрива на която беше срутена, а пейките

по цялата ѝ дължина — превърнати в овъглени съчки. Повдигна мократа кърпичка, покриваща част от лицето му, пое жадно въздух, издиша го и продължи напред. Предполагаше, че се движи към обитаваната зона на манастира. Настъпваше камъни, отломки и стъкла. С пресекващ дъх обиколи това, което му се струваше, че са били килиите на монахините. Но не намери и следа от хора: само изпочупени легени, части от нарове и тук–там на пода по някой разпокъсан молитвеник или преобърнатото разпятие. Стигна до края на дългия коридор, дишайки на пресекулки, и пое обратно. Бе направил едва няколко крачки, когато чу зад гърба си оглушителен трясък. Продължи устремено, без да се обръща назад; предпочете да не поглежда току-що срутилата се каменна зидария, която бе оставила дупка към небето. Ако беше паднала секунди преди това, щеше да размаже черепа му.

Върна се в общата част, потънал в пот. Собственото му дишане го оглушаваше. След столовата с дългата маса и обгорелите пейки влезе почти слепешком в кухните. Гърлото му гореше, едва виждаше. Кърпичката, с която се предпазваше, се бе напоила с плътен слой прах; започна да кашля. Опита се да намери пипнешком някоя бъчва с вода с надеждата да потопи в нея главата си, но не успя. Една преграда се беше срутила върху полица със съдове и върху глинените плочки се бяха разлепили повече от една ароба^[1] зехтин.

Той се подхлъзна, блъсна се в малка каменна пейка и падна настрани, върху левия си лакът; нададе животински вой.

Изминаха няколко ужасни минути, не можеше да диша от болка. Влачейки се през лепкавата локва зехтин, с мъка успя да седне с прилепена до тялото ръка, опирайки гръб в една полусрутена стена. Опипа се внимателно и отново изрева. Ставата на лакътя се беше разместила. Като дърпаше със зъби, успя да откъсне ръкава на ризата. Усука го с пръсти и направи безформена топка. Напъха я в устата си и я захапа здраво със зъби. Все още задъхан и дишайки тежко през носа, с дясната си ръка започна да раздвижва лявата. В началото го направи бавно и внимателно и след няколко секунди я дръпна така зверски, че от очите му бликнаха сълзи и се принуди да обърне глава настрани, за да изплюе валмото плат. След това, сякаш изкарвайки от душата си злия Велзевул, той повърна.

Изчака няколко минути със затворени очи и изпънати в локвата зехтин крака, с вкус на прегоряло в устата си, с тежко отпуснат гръб и с повърнатото на педя от него, като с едната си ръка милваше другата. Също както бе правил толкова пъти с Мариана и Нико в детските им години, когато ги нападаха нощни кошмари; както би направил и с крехкото телце на малката Елвира, току-що появила се на бял свят, стига неблагоприятната съдба да престанеше да му нанася удари.

Постепенно слепоочията му престанаха да туптят, дишането му стана равномерно и светът отново започна да се върти около вечната си ос. Разместената кост отново се бе върнала на мястото си. Тъкмо се опитваше да стане, когато му се стори, че чу нещо. Нещо различно от шумовете, които го придружаваха, откакто беше влязъл в манастира. Отпусна се отново, затвори очи и се ослуша. Смръщи вежди, когато го чу втори път. На третия път вече нямаше съмнение. Слабият, но характерен звук, който чуваше, беше от живо същество, което се мъчеше да излезе от мястото, където явно не искаше да остане.

— Чува ли ме някой? — извика Мауро.

В отговор до него отново достигна ехото на приглушени удари по дърво.

Най-после успя да се измъкне от лепкавия зехтин и се запъти, целият омазан, към мястото, откъдето идваха шумовете, в чупката на един коридор, който вероятно свързваше кухнята с друго помещение — склада, работилницата или може би пералнята. Дотам обаче нямаше достъп, преграда от отломки пречеше да се отвори вратата.

Най-напред успя да отмести падналите греди, повдигайки ги в тъмното сантиметър по сантиметър с едното или с другото рамо, според положението им. След това започна да отмества камъните с една ръка. Беше невъзможно да прецени колко време ще му отнеме да освободи входа — можеше да е половин час, четиридесет и пет минути или час и половина. Във всеки случай накрая успя да го направи. До момента от другата страна не бе чул никакъв глас и той предпочете да не избързва да пита каквото и да е. Само от време на време чуваше удара на нервен юмрук, жадуващ да види светлината.

— Влизам — предупреди Мауро, докато отстраняваше последните отломки.

Но не успя да го направи, защото още преди да я докосне, вратата се отвори с жалостиво изскърцване. Пред себе си видя изпито

лице под много къса коса, с издълбано като с резец изражение на безкрайна мъка.

— Извадете ме от тук, моля ви.

Гласът беше глух, а устните — само две белезникави черти.

— А той? — попита Мауро.

Тя бавно поклати глава със стиснати клепачи. Кожата ѝ бе восъчнобяла и на едната си скула имаше дълбока рана от изгаряне.

— Не знам — прошепна. — Господ да ми прости с безкрайната си милостивост, но не знам.

[1] Испанска мярка за течности, приблизително равна на 12,5 литра. — Б.пр. ↑

Сред тълпата се разнесоха радостни викове.

— Чудо! Чудо! — викаха в един глас жените с долепени длани пред гърдите и с поглед, отправен към небето. — Света Рита от Касия стори чудо! Младенецът от сребърната люлка стори чудо!

Чуваха се пляскания и хвалебствия. Момчетата скачаха и надуваха свирки от кухи кайсиеви костилки. Един продавач на речетала демонстрираше досадния звук на стоката си.

Сол Клейдън и мъжете от двете ѝ страни обаче запазиха пълно мълчание, затаили дъх.

Силуетите се открояваха все по-ясно в мрака. Мауро Лареа, мръсен и гол до кръста, водеше майка Констанса. Или Инес Монталво. Помагаше ѝ да отстранява обгорелите останки и въглени, които все още димяха, за да не изгори босите си крака. С мазните остатъци от ризата Мауро беше приспособил превръзка през рамото си, за да поддържа изкълчената си ръка. И двамата затвориха очи срещу утринната светлина.

Не — беше мълчаливият отговор, който Лареа даде на тревожния въпрос, изписан на лицето на Соледад. — *Не намерих мъжа ти. Нито жив, нито мъртъв. Няма го.*

Тогава Мауро се отдели от монахинята, забеляза Нико, който го гледаше възторжено, някой му подаде кана със студена вода, която изпи жадно; след това синът му изля отгоре му цяла кофа вода, която отми от тялото му слой пепел, примесена със зехтин и пот. Горчивото чувство обаче бе проникнало навътре, във всичките му пори.

Докато се случваше всичко това, той не бе спрял да я гледа. Или да ги гледа. И двете. Няколко крачки, любовта на един мъж и повече от половин живот, протекъл коренно различно за всяка от тях, разделяха сестрите Монталво. Едната — облечена изискано, другата — с полуизгоряла роба от грубо платно. Едната носеше косата си хваната на кок, който в тези часове се беше почти разпуснал, но все още подчертаваше природната ѝ елегантност. Другата — без було, с почти

обръснат череп и дълбоко изгаряне, което след време щеше да остави белег.

Въпреки огромната разлика във вида на едната и на другата, Мауро все пак забеляза колко много си приличат.

Двете се гледаха, застанали неподвижни една срещу друга. Соледад реагира първа, като направи бавна крачка към Инес. След това още една. И трета. Пространството около тях се бе разчистило и бе настанала тишина. Мануел Исаси преглъщаше тревогата си, както се гълта горчино хапче; Палмър изглеждаше на път да изгуби обичайната си флегматичност поради отсъствието на новини за милорда. Николас, който не беше в течение на голяма част от историята, правеше безуспешни опити да свърже нещата. След втората кофа вода, която все още се стичаше по косата и гърдите му, и придържайки скования си от болка лакът, Мауро Лареа продължаваше да се пита къде, по дяволите, се беше дянал побърканият съпруг на Соледад.

Плесницата изплющя като удар с камшик; наоколо се чуха изумени гласове. Инес Монталво, с извърнато от удара лице, започна да кърви от носа. Изтекоха няколко мъчителни секунди, през които тя бавно обърна главата си, заставайки отново лице в лице със сестра си. Повече не помръдна. Не вдигна ръка към почервенялата си буза, не се развика, нито се оплака. Знаеше какво се крие зад този несдържан гняв на сестра ѝ. Големи капки кръв закапаха по робата ѝ.

Тогавя Соледад, укротила яростта си, разтвори ръце. Тези дълги ръце, които пленяваха и съблазняваха Мауро и на които не преставаше да се любовва. Ръцете, които го прегръщаха в онова ранно утро в Кадис, под убежището на кулата на „Сан Агустин“; същите, които се бяха разперили като крилете на чайка, за да му покажат игралната зала на семейство Монталво, и които лежаха на гърба му, когато танцуваха заедно валсове и полонези преди цяла вечност. Или може би само преди няколко ноци? С тези ръце, сега уморени и сковани от напрежението през последните дни и часове, се вкопчи във врата на по-голямата си сестра. Тогавя двете, приютени една в друга, избухнаха в плач — за миналите времена и за болката от настоящето.

— Дон Мауро, трябва да дойдете веднага.

Той се обърна рязко. В гърлото му все още беше заседнала плътна буца от пепел и слюнки.

Беше Симон, старият прислужник, с неравно подстриганата си коса и със сбръчкана като стогодишен мях кожа. Имаше изплашен вид.
— Побързайте, господине, елате с мен веднага у дома ви, спешно е.

Мауро като че ли го разбра. Заседналата буца в гърлото му сякаш се уголеми.

— Докторът трябва ли да дойде с нас? — попита той слугата.

— По-добре да дойде.

Тръгнаха с бърза крачка от площада, вървяха, без да говорят, за да пестят сили. Няколко глави се извърнаха, стреснати от вида му. Улица „Карпинтерия“, улица „Седерия“, площад „Клаво“ и накрая улица „Торнерия“.

Ангустиас ги чакаше, разстроена, в покрития вход. До нея стояха трима мъже, чието присъствие явно я притесняваше, но които очевидно не бяха причината старият прислужник да тръгне да го търси.

— Най-последно, приятелю Лареа! Носим ви добри новини!

Тържествуващата усмивка, разтеглила месестите устни на посредника на недвижими имоти, се стопи, когато видя как изглежда Мауро. Зад него мадридчаните застанаха нащрек. *Мили боже, какво му се е случило на „индиеца“, откъде идва в този ужасен вид. Без риза под сюртука, подгизнал, потънал в мръсотия и мазнина. Със зачервени като отворени рани очи и вонящ на опърлено. Нима ще подписваме договор с този човек?*, сякаш си казваха те, споглеждайки се.

Мауро се помъчи да си спомни имената им, но не успя.

— Казах на господата, че моментът не е подходящ да разговарят с вас, господине — извини се неловко Ангустиас. — Че е по-добре да дойдат следобед. Че днес имаме... че днес имаме други задачи.

Ако имаше малко време, за да помисли трезво, Мауро може би щеше да реагира по друг начин. Но опънатите му нерви му изиграха лоша шега. Или може би беше изтощението. Или съдбата, която вече беше написана.

— Вървете си.

Двойната брадичка на посредника потрепери.

— Вижте, дон Мауро, господата вече са взели решение и носят парите.

— Вън.

Кандидат-купувачът и неговият секретар продължаваха да го наблюдават.

— Но какво е това? — процедиха през зъби. — Какво му е станало на този господин, изглеждаше толкова стабилен и състоятелен.

Лицето на Сарко беше почервеняло, по челото му блестяха големи като грахови зърна капки пот.

— Вижте, дон Мауро... — повтори той.

Със замъгленото си съзнание Мауро като че ли си спомни, че този човек е само един честен посредник, чиито услуги беше потърсил той самият. Но това трябва да е било в някой друг живот. Най-малкото преди цяла вечност.

Посредникът се приближи към него и понижи глас, сякаш се опитваше да спечели доверието му.

— Готови са да платят всичко, което поиска госпожата — му каза почти шепнешком. — Най-голямата покупка, извършена на тази земя от много време.

Щеше да е все едно, ако Сарко му говореше на арамейски.

— Вървете си, ако обичате.

И без да каже дума повече, влезе в двора.

„Къде ли се е натряскал така?“, стори му се, че прошепна секретарят на богатия мадридчанин. „Като че ли току-що е излязъл от някоя кочина.“ Това беше последното, което чу. И му беше все едно.

Зад гърба му кандидат-купувачът направи надменен жест на недоволство.

Ето какви са американците от нашите стари колонии. Решиха да се откъснат от родината майка и виждаме какъв е резултатът. Станали са непостоянни, лекомислени, надути. Ако не бяха толкова твърдоглави, друг петел щеше да им пее.

Развълнуван и обезпокоен, дебелият попиваше потта си с огромна кърпа.

Докторът се намеси последен.

— Иди да се разхладиш, човече, ще получиш удар. А вие, приятели, вече чухте господин Лареа. Моля да уважите волята му.

Тръгнаха си разгневени и с тях надолу по улицата се изтъркаляха всичките му планове и надежди. Капиталът, който му беше необходим, за да се върне в Мексико и да възстанови своята собственост, своето

място в обществото, своето минало. За да ожени евентуално Нико. За да се върне с високо самочувствие и да стане отново човекът, който някога беше. Сигурно когато успееше да види нещата с по-бистър ум, щеше да се разкайва за стореното. Но сега нямаше време да разсъждава за последиците или за погрешното решение; притискаха ги други по-спешни задачи.

— Залости вратата, Симон — нареди Ангустиас с рязък тон.

Въпреки ревматизма и умората, които мъчеха костите ѝ, веднага щом се отърва от посетителите, тя забърза нагоре по стълбите, повдигайки с ръце полите си и откривайки тънките си голи глезени.

— Бързо, господо, побързайте, побързайте...

Изкачиха стълбите, като прескачаха стъпалата две по две. Като стигна до старата трапезария, прислужницата внезапно се спря на прага. Прекръсти се и целуна шумно пръстите си. След това се отдръпна, за да могат да видят сцената.

Той седеше с гръб към вратата. С изправен гръб, на почетното място на голямата маса на семейство Монталво. Същата, на която бе сервиран обядът след собствената му сватба; същата, на която сключваше сделки със стария дон Матиас, отпивайки от най-доброто вино на къщата; масата, на която се бе смял от сърце на шегите на двамата си страхотни приятели — Луис и Хакобо; на която бе разменял галантни погледи с двете красиви девойки, едната от които бе избрал за своя жена.

Мъжете влязоха с предпазлива стъпка в помещението. Видяха го първо в профил: патрициански, ъгловати контури, остър нос и полуотворена уста. Като аристократичен нормандец, както го бе описал докторът. Косата му беше като лъвска грива, руса и тук-там прошарена с посребрени кичури. Нямаше и грам тлъстина по кокалестото му тяло, полупокрито от смачкана нощница. Жилестите му съсухрени ръце бяха облепени успоредно върху масата, с разперени пръсти. Приблжиха се бавно, запазвайки почтително мълчание.

Накрая го видяха отпред.

Две дълбоки кухини обграждаха отворените му очи. Светли, прозрачни, безумни.

По гърдите му се стичаше кръв. В гърлото му бе забито стъклено острие.

Сърцата на лекаря и на Мауро Лареа се смразиха.

Едуард Клейдън, освободен от оковите на логиката и разума, в резултат на лудостта си или в момент на ирационална саможертва беше отнел живота си, прерязвайки с хирургическа прецизност югуларната си артерия.

Наблюдаваха го няколко безкрайни секунди.

— Memento mori^[1] — промърмори Исаси.

След това се приближи и внимателно затвори очите му.

Мауро Лареа излезе в галерията. Постави ръце на балюстрадата, наведе се и опря чело в камъка, чувствайки хладнината му. Би дал душата си да можеше да се помоли.

„Виждам някой да си отива сред вода или огън“, му беше казала една стара беззъба циганка, предсказвайки му съдбата преди време, което му се струваше цял век. Или може би само преди няколко ноци. Какво значение имаше. Мъжът на Соледад беше предизвикал страшен пожар, от който бе избягал, и от тази стара къща, където някога е бил щастлив, бе поел път към мрака, от който връщане нямаше. Лишен от съзнание, от разум, от страх. Или може би не.

Без да се изправя, Мауро Лареа потърси в джобовете си кърпичка, но намери само остатъци от мокра и нечетлива хартия. Беше писмото от Тадео Карус, но на мястото, на което преди това бе прочел името му, сега имаше неясно, мазно мастилено петно. Разкъса хартията и пусна парченцата в краката си.

Усети нечия ръка на гърба си. Не беше чул стъпки. Обади се гласът на лекаря:

— Да тръгваме.

[1] Помни, че си смъртен (лат.). — Б.пр. ↑

56.

Със септември дойде и първият му гроздобер и с него винарската изба се изпълни с живот. През постоянно отворената порта на оградата влизаха и излизаха каруци, превозващи сока от гроздето, минало през пресите; земята беше постоянно мокра и въздухът ехтеше от хиляди гласове и стъпки.

Беше изминала една година, откакто облечените в черно американки бяха дошли неочаквано в къщата му в Мексико, която някога беше негова, но вече не, за да го уведомят за разорението му и да отклонят пътя му към едно несигурно бъдеще. Когато обръщаше поглед назад обаче, понякога му се струваше, че между онова минало и настоящето бяха изминали няколко столетия.

Въпреки задръжките, които имаше в началото, все пак именно парите на графинята му помогнаха да направи първите стъпки, за да вдигне на крака наследството на семейство Монталво. Това, което възрастната графиня искаше в крайна сметка, беше една добра инвестиция и той беше готов да ѝ изплати печалбата, когато дойдеше моментът. Мариана, от своя страна, го подкрепи от разстояние. „Забрави, че отново ще бъдеш този, който беше; опитай се да погледнеш към други хоризонти. Докъдето и да стигнеш, знай, че тук ние ще се гордеем с теб.“

Тадео Карус умря три дни след крайната дата на онзи първи четиримесечен срок, който Мауро не успя да спази. Противно на заплахите на лихваря, синът му Димас не разруши до основи къщата; не счупи дори една плочка или стъкло. Една седмица след мизерното погребение на своя родител и за учудване на цялата столица той се настани в някогашния дворец на стария граф Регла със сакатата си ръка и кльощавите си кучета, готов да се засели за постоянно в новия си имот.

В края на октомври започна връзката на Мауро Лареа с „Хармония“, между лозята и неговия вътрешен мир. През декември потърси работници. През януари обяви засаждане. През февруари дните започнаха да стават по-дълги. Март дойде с дъждовете, а през

април зеленината започна да намира. Май изпълни белезникавите земи с нежни лозови леторасли. През юни започна резитбата. През лятото повдигнаха лозовите пръчки от коренищата, за да могат гроздовете да се проветриват и да се избегне допирът им до нагорещената земя. А през август Мауро присъства на чудото на зрелия плод.

Докато погледът му се изпълваше от белите хълмове, набраздени от редовете лозови стъбла, малко по малко започна да получава първите си уроци за отделните фази и за стогодишните методи на отглеждане на грозде. Научи се да разпознава болестите; да различава дните, в които сухият и страшен източноафрикански вятър нарушаваше спокойствието на лозята, от тези, в които духаше влажният и благодатен западен вятър, идващ откъм Атлантика. И със смяната на сезоните, работата и ветровете търсеше съвети и се учеше. Слушаше старците, надничарите, търговците. С някои споделяше нарязан тютюн във вечните кръчми, в гостилниците и в дюкяните. С други сядаше под сянката на някоя асма и ги слушаше, докато бъркаха гаспачо. Понякога, много рядко, само когато се нуждаеше от отговори или го обземаха колебания, се наслаждаваше на звуците на пиано и на искрящи кристални чаши в салоните на големите винарски фамилии.

Очите, които в продължение на десетилетия се бяха движели в подземния мрак, се приспособиха към дългите часове на ярка слънчева светлина. Ръцете, които копаеха в недрата на земята, за да търсят сребърни жили, сега се пъхах между лозовите пръчки, за да опипат наедряването на гроздовете. Умът му, който винаги гъмжеше от множество амбициозни проекти, сега се беше спрял твърдо на една-единствена цел, точна и ясна — да възстанови разрухата и да започне наново.

Купи си арабски кон, с който обикаляше просеки и пътеки, възстанови силата на пострадалата си в манастира ръка, пусна си гъста брада и прибра две изгладнели кучета, които се навъртаха наоколо. Въпреки че понякога ходеше в казиното, за да си поговори с Мануел Исаси, по-голямата част от времето си прекарваше в пълно уединение и тишина, към които бързо се приспособи. Превърна старата къща в „Хармония“ в свой дом, след като затвори голямата къща на улица „Торнерия“, а когато настъпиха горещините, често спеше на открито, под същия небосвод, осеян с блестящи точки, който на други географски ширини приютяваше присъствия и образи, за които

продължаваше да тъгува. Свикна да живее с други светлини, с други ветрове, с други луни и малко по малко превърна в свой този кът от Стария свят, към който никога не беше предполагал, че ще се върне.

В тази предпоследна сутрин на гроздобер стоеше в изпълнения с глъч двор, обърнат с гръб към вратата, с навити ръкави на ризата, с ръце на кръста и с разрошена от постоянното сноване напред-назад коса. Слушаше внимателно обясненията на възрастния надзирател, някогашен работник на дон Матиас, който сега работеше за него. По средата на едно изречение за броя на натоварените каруци, които влизаха, надзирателят погледна над рамото му и внезапно млъкна. Чак тогава той се обърна.

Бяха минали повече от девет месеца, откакто Соледад си беше тръгнала от Херес и от неговия живот. Останала сама, без мъжа си, тя вече нямаше нужда да се крие близо до устието на Дуеро или в Ла Валета, или пък в някой уединен френски замък. Затова постъпи по най-простия и разумен начин — върна се в Лондон, в своя свят. И това беше съвсем естествено. Дори не успяха да се сбогуват в онези неспокойни дни на печал и тревоги след смъртта на Едуард Клейдън; той получи само една от безличните любезни картички с черни ивици по края, каквито бе изпратила на своите познати и приятели в израз на благодарност за съболезнованията. Два-три дни след това, с вярната си прислуга, с багажа си и с мъката си, Соледад просто си бе тръгнала.

Сега тя вървеше към него с характерната си грациозна походка, оглеждайки се наоколо и наблюдавайки суетенето на работниците около бъчвите с гроздов сок — старата изба се връщаше към своя блясък. Последния път, когато Мауро я видя, беше облечена в черно от главата до петите и плътен воал покриваше лицето ѝ. Беше на заупокойната служба в „Сан Маркос“. Стоеше до своя приятел Мануел Исаси и членовете на винарските кланове, към които някога бе принадлежала. Той застана далече от нея, сам в дъното на църквата, прав и с превръзка на ръката. Не говореше с никого. След като свещеникът произнесе финалното *Requiescat in pace*^[1], си тръгна веднага.

Благодарение на ловкостта на доктора целият град бе убеден, че старият английски търговец е починал в собственото си легло от естествена смърт. Демоничната дума „самоубийство“ не бе спомената никога. Инес Монталво не присъстваше на това последно сбогом. По-

късно той разбра за преместването ѝ в някакъв манастир в Кастилия, за който не бе споменала на никого.

От дълбокия траур сега Соледад бе минала на светлосива рокля от кретон с копчета отпред. Вече не носеше воал, а семпла елегантна шапка. Застанаха един срещу друг, без да се докосват — не се доближиха и на половин педя повече от стриктно допустимото. Тя стискаше дръжката от слонова кост на слънчобрана си. Той, от своя страна, не промени позата си, въпреки че стомахът му се бе свил на топка, а сърцето му биеше до пръсване.

За да забрави тази жена, споменът за която го пронизваше при всяко вдишване, за да пропъди носталгията, която се забиваше като копие в душата му, минният предприемач се беше отдал изцяло на работата си. Дванайсет, тринайсет, четиринайсет часа, докато паднеше изтощен от умора в края на деня. Работеше, за да спре да изравя от паметта си моментите, които бяха прекарали заедно, за да не си представя какво би било да си даряват взаимно топлина в зимните нощи или да се любят бавно, на отворен прозорец, през пролетните утрини.

— Чух, че тази година реколтата е чудесна — каза Соледад.

Така изглежда — можеше да ѝ отговори. — И въпреки че ветровете бяха големите съюзници на това чудо, както ти си ме учила, вложих всичките си сили, за да им окажа съдействие. След като най-безразсъдно пратих по дяволите мадридските купувачи и загубих всичко, което оставих в Мексико, реших да не се връщам. Но ако ме попиташ защо, страхувам се, че нямам отговор. Може би от чисто малодушие, за да не се налага да се върна отново към това, което бях някога. Или с надеждата да се заема с нещо ново, когато вече смятах всички битки за загубени. Или може би за да не се откъсвам от тази земя, на която във всеки момент, във всеки звук, във всяка миризма и във всяко кътче присъстваш ти.

— Добре дошла, Соледад — бе единственото, което каза.

Тя отново извърна глава, наблюдавайки суетнята наоколо. Или само така изглеждаше.

— Приятно е да видиш това отново — промълви Сол.

Мауро също хвърли разсеян поглед наоколо, без определена цел. Вероятно и двамата се опитваха да спечелят време, докато най-последно той направи първата стъпка.

— Надявам се, че всичко е приключило благополучно.

Тя повдигна рамене с присъщата си естествена грация. Същите очи на красива кобила, същите скули, същите дълги ръце. Единственото нещо, което забеляза, че е различно, бяха пръстите ѝ и по-специално един от тях. На безименния ѝ пръст на лявата ръка липсваха двата пръстена, които преди удостоверяваха брачната ѝ връзка.

— Претърпях доста значителни загуби — каза Сол, — но накрая успях да се измъкна от кашата от лъжи и измами, която бях забъркала, преди Алан да се върне от Хавана. Оттогава, както бях предвидила, насочих интереса си единствено към шерито.

Той кимна с разбиране, въпреки че не това го интересуваше най-много. — Как си ти, Сол? Как се чувстваш, как живя тези месеци далече от мен? —

— Иначе съм добре — добави тя, като че ли беше прочела мислите му. — Бях заета с бизнеса и грижите около дъщерите ми и това ми помогна да понеса по-леко отсъствието на мъртвите и на живите.

Той сведе глава и прокара мръсната си ръка по врата и тила си, като се питаше дали това отсъствие не включва случайно и него.

— Брадата ти стои добре — продължи тя, сменяйки тона и темата на разговора. — Но мисля, че си заприличал на дивак.

В ъгълчето на устните ѝ той долови следа от онази толкова характерна за нея ирония, въпреки че тя имаше право. Лицето, ръцете и гърдта му, силно загорели от постоянния живот в лозята под лъчите на неумолимото слънце, потвърждаваха думите ѝ. Полуразкопчаната му риза, тесният панталон, който носеше, за да се движи по-свободно, и старите му изкаляни ботуши също не помагаха да разпръснат това впечатление.

— Само за минутка, приятелю...

Плешив мъж с очила с позлатени рамки се приближи към тях с бърза крачка, забил поглед в някакви книжа. Тъкмо щеше да продължи, когато я видя.

— Извинете, госпожо — каза смутено. — Съжалявам, че ви прекъсвам.

— Изобщо не ни пречите — отговори сърдечно тя, докато той целуваше ръката ѝ.

Значи, това е тя — помисли си Елиас Андраде, наблюдавайки я скришом. — *Отново е тук. Ах, тези жени. Сега започвам да разбирам.*

Извинявайки се с неотложните си задачи, той побърза да се отдалечи.

— Моят пълномощник и приятел — й обясни Мауро, докато го гледаха в гръб как се отдалечава. — Прекоси океана, за да ме намери и да ме убеди да се върна, но тъй като не успя, засега остава с мен.

— А синът ти и Сантос Уесос? Някой от тях върна ли се? — попита Соледад.

— Нико е в Париж. Неотдавна дойде да ме види и след това замина за Севиля, за да търси някакви барокови картини за свой клиент. Противно на песимистичните ми прогнози, нещата му вървят добре. Има съдружник, мой стар познат, и търгуват с антики. Безброй пъти се влюбва и разлюбва. Сантос се установи в Сиенфуегос. Ожени се за мулатката Тринидад и вече им се роди дете. Според мен са го заченали под покрива на нашия добър доктор.

Женският смях прозвуча като звук от камбанка сред суматохата от мъжки гласове и тела, от тежък труд и пот. След това тя смени тона и темата.

— Научи ли нещо за Густаво и жена му?

— Директно от тях не, но от кубинския си приятел Калафат знам, че още са заедно.

Тя млъкна за момент, сякаш се колебаеше.

— Писах на братовчед ми — каза накрая. — Едно дълго писмо с молба за прошка от мое име и в памет на нашите родители.

— И?

— Никога не отговори.

Отново настана мълчание, докато работниците продължаваха да сноват наоколо, заети със своите задачи и грижи. За няколко мига между двамата изплува сянката на мъж с безизразни очи. Същият, който бе построил въздушни замъци, пометени безмилостно от суровия вятър на живота; който се бе вкопчил в една щека за бiliarд, търсейки последно и дръзко решение на това, което никога нямаше да се върне.

Соледад наруши тишината.

— Няма ли да влезем?

— Разбира се, извинявай.

Съзвemi се, глупако — заповяда Мауро на себе си, отдръпвайки се от тъмната дървена врата, за да ѝ направи път, като бършеше безуспешно ръцете си в крачолите на панталона. — *Внимавай с тези маниери, след толкова години далече от хората ще си помисли, че си се превърнал в животно.*

Винарната ги посрещна с благоуханната си сянка, която накара Соледад да притвори очи и да поеме въздух с носталгична жажда. Гроздов сок, дърво, очакване на готовото вино. Той използва краткия миг, за да ѝ се полюбува. Жената, която нахлу в живота му в един есенен ден и която той мислеше, че никога повече няма да види, отново беше тук, за да се срещне със света, в който бе израснала.

Тръгнаха в хладния полумрак между редиците от накамарени бъчви. Дебелите варосани стени с височината на катедрала спираха предобедната топлина; петната от мухъл близо до пода говореха за постоянна влага. Размениха няколко незначителни думи, стъпвайки по пръстения под. До тях достигаха приглушените звуци от суетнята наоколо.

— Добре е, че не е валило досега. В Лондон беше ужасно горещо през юли.

— Изглежда, че солерите на дядо ти обещават великолепно вино.

Докато в един момент и двамата млъкнаха. Накрая, поглеждайки отново към пръстения под и разравяйки го с върха на обувката си, Мауро се осмели:

— Защо се върна, Соледад?

— Да ти предложи отново да обединим пътищата си — отговори тя.

Спряха.

— Английският пазар е пълен с непочтена конкуренция — добави тя. — Австралийски херес, италиански херес, дори херес от Кабо, за бога. Заместители, които подриват престижа на вината от тази земя и затрудняват търговията с тях. Абсолютно безобразие.

Мауро Лареа се облегна на една от старите бъчви, боядисани в черно, и скръсти ръце на гърдите си със спокойствието на човек, който е мислел, че е загубил всичко, със зареденото с надежда търпение на някого, който вижда как през една врата, която е мислел за затворена, се процежда ивица светлина.

— И какво общо има това с мен?

— Сега, след като си решил да станеш винопроизводител, вече си част от този свят. И когато в него избухват войни, всички се нуждаем от съюзници. Затова идвам да те помоля да воюваме заедно.

По гърба му полазиха тръпки. Тя отново искаше да бъдат съучастници, другари, да се борят всеки със собственото си оръжие: тя — с безпогрешната си интуиция, той — със своята непоколебима решителност, за да се изправят рамо до рамо пред нови заплахи и пред нови предизвикателства.

— Чух, че пощенските услуги от Великобритания са изключително ефикасни — подхвърли той. — Може би поради близостта с Гибралтар.

Тя премигна неразбиращо.

— Искам да кажа, че можеше да ми предложиш търговски договор и с писмо.

Соледад протегна ръка към друга от големите бъчви и Мауро я проследи с поглед. Тя я докосна разсеяно с върха на пръстите си, докато най-накрая набра смелост, за да разкрие своята истина ясно и без заобикалки.

— Бог ми е свидетел, че през тези месеци се борих с всички сили със самата себе си, за да те прогоня от главата си. И от сърцето си.

Чувайки дрезгавия глас на надзирателя, работещите наоколо момчета нададоха радостни възгласи. Спираха работа, за да обядват, да избършат потта си и да отпуснат мускулите си. Затова следващите изречения на Соледад Монталво се загубиха сред шума на захвърлените инструменти и енергичните мъжки гласове, издаващи вълчи глад.

Само няколко думи останаха да се реят между високите сводове, пропити с мирис на отлежало вино и на пресен гроздов сок. За Мауро обаче те бяха достатъчни, за да долови веднага смисъла на казаното. *Тук, аз, с теб. Там, ти, с мен.*

Така до редиците бъчви бе изкован съюзът между пришълеца, принуден да прекоси два пъти океана, и наследницата, превърнала се в търговка от чиста необходимост. Това, което той й каза после, което тя му отговори и което след това направиха двамата, бе въплътено в едно бъдеще, изпълнено с непрекъснато движение, и в етикетите на

бутилките, които година след година излизаха от избата след този септември и на които се четеше: Montalvo & Larrea, Fine Sherry.

В тях, приглушен от стъклото, искреше плодът на белите южни земи, пропит със слънце, хармония и дъх на море, както и с копнежа и страстта на един мъж и една жена.

[1] Почивай в мир (лат.). — Б.пр. ↑

БЛАГОДАРНОСТИ

За този проект, който прехвърля океана, лети във времето и се потапя в различни светове, които вече почти са престанали да съществуват, много хора ми протегнаха ръка, за да ми помогнат да възстановя фрагменти от миналото и да придам на езика, сюжета и обстановката точност и достоверност.

Следвайки географския път на самия разказ, на първо място бих искала да изразя моята благодарност на Габриел Сандовал, директор на издателство „Планета Мексико“, за неговата своевременна и сърдечна отзивчивост; на издателката Кармина Руфранкос за умелите ѝ съвети в областта на диалектите и на историка Алехандро Росас за документалните уточнения. На Фернандо Макотела, директор на Международния панаир на книгата в старата Минна палата в град Мексико, за това, че ме покани да обиколя всички кътчета на великолепната неокласическа сграда, която Мауро Лареа е посещавал.

Искам да засвидетелствам благодарността си на Карлос Вердесия, журналист ветеран — бивш директор на „Нуево Хералд“ в Маями, а днес съучастник в литературни планове, които може би в бъдеще ще се осъществят — за това, че прегледа главите за Куба със своя проникателен и носталгичен поглед. И на моята колежка Хема Санчес, преподавател в Департамента за съвременни езици в Университета в Маями, за това, че улесни достъпа ми до фондовете на колекцията „Кубинско наследство“ и ме покани на вечеря с махи-махи^[1] в една топла вечер в Южна Флорида.

Прекосявайки Атлантика, изразявам моята признателност на преподавателите от университета в Кадис — Алберто Рамос Сантана и Хавиер Малдонадо Росо, специалисти по историята на търговията е вина в Херес, за техните изключителни изследователски трудове и за това, че ми позволиха да ги засипвам с хиляди въпроси. И на моята приятелка Ана Боканегра — директорка на служба „Публикации“ в същия университет, за това, че ми уреди среща с двамата на маса с панирани морски анемони и омлет със скариди.

Навлизайки в света, който някога може би е принадлежал на семейство Монталво, искам да отдам моята благодарност на някои от кореняците от Херес, свързани с онези митични винопроизводители от XIX век. На Фатима Руис де Лесалета и на Бегоня Гарсия Гонсалес-Гордън за техния заразителен ентузиазъм и изобилие от детайли. На Мануел Домек Сурита и на Кармен Лопес де Соле за тяхното гостоприемство във великолепия им дворец в Кампореал. На Алмудена Домек Боркес за това, че ни разведе из лозята, които спокойно биха могли да бъдат на „Хармония“. На Бегоня Мерельо за уменията ѝ да дава литературни насоки и да пази тайна. На Дейвид Фрейзър-Лъки за това, че ми даде възможност да си представя неговата разкошна къща като дома на Соледад, както и че ни позволи многократно да нахълтваме в нея. И много специална признателност към двама души, без чиято подкрепа и участие хереската връзка би загубила голяма част от магията си — Маурисио Гонсалес-Гордън, президент на компанията „Гонсалес-Биас“, който ни прие в легендарната си изба, играейки ролята на церемониалмайстор в нашето първо представяне, както и за сърдечната му топлина. И към Палома Сервиля, която организира с въодушевление тези срещи и със своята благородна дискретност ми показва, че приятелството стои над журналистическото усърдие.

Освен личните контакти, многобройни бяха и документалните творби, които прочетох, за да извлека понякога панорамни картини, а понякога дребни детайли, придаващи пикантен привкус на разказа, въпреки че може неволно да пропусна някои: „По улиците на стария Херес“ от Антонио Марискал Трухильо; „Херес на винарите“ от Франсиско Бехарано; „Хересът, творец на култура“ от Кармен Борега Пла; „Къщи и дворци в Херес де ла Фронтера“ от Рикарда Лопес; „Лозето, винарната и вятърът“ от Хесус Родригес и „Романтичният Кадис“ от Алберто Гонсалес Трояно. Относно шерито и неговата огромна международна известност за мен бяха незаменими класическите „Шери“ от Джулиан Джефс и „Херес-Ксерес-Шериш“ от Мануел Мария Гонсалес Гордън. Не мога да не отбележа и спомените на големия писател от Херес — Хосе Мануел Кабалеро Боналд, които, вплетени в неговата майсторска проза, са истинско удоволствие за всеки читател. И за да проникна в атмосферата и обстановката с любопитните женски очи, толкова жадни и почти толкова чужди,

колкото и моите, искам да цитирам изпълнените с красота и чувствителност книги на четири жени от миналото, които, като мен сега, са били заплени от онези светове: „Живот в Мексико, 1843“, от Франсис Ърскин Инглис, маркиза Калдерон де ла Барка; „Пътуване до Хавана“ от Мерседес Санта Крус-и-Монталво, графиня Мерлин; „Обезглавеният ангел“ от Вики Баум и „Лятото на испанката“ от Катрин Гаскин.

Връщам се към реалността с обичайното намигване към моето семейство — към тези, които присъстват всеки ден, и към онези, които си отидоха от нас, докато пишех този роман, и оставиха огромна празнина в душите ни, която никога няма да успеем да запълним. Към приятелите, които обиколиха с мен някои от местата, където се развива действието в романа; към тези, които аплодират, когато чуят да се отпущва бутилка, и на всички онези, на които откраднах имената и фамилиите, произхода или начина, по който се справят с живота, за да ги прехвърля на някои от героите си.

На Антония Кериган, която вече заплашва да превърне читатели от половината свят и армията от компетентни служители в литературната си агенция в любители на хереските вина.

Завършвам тази част няколко дни след като Хосе Мануел Лара Бош, президент на издателската група „Планета“, ни каза своето последно сбогом. Без неговата визия и упоритост тази история може би никога нямаше да стигне до книжарниците или това щеше да стане по съвсем различен начин. На него *in memoriam*, а също и на онези, на които той се довери, за да подпомогнат стотици писатели в творчеството им, искам да изкажа моята най-дълбока благодарност. На издателския екип, който ми съдействаше в своя нов състав: Хесус Баденес, Карлос Ревес, Белен Лопес, Раquel Хисберт и Лола Гулиас, благодаря от сърце за тяхната съпричастност и огромен професионализъм. По телефона, чрез имейли и под утринната светлина на площад „Паха“, в кабинетите в Мадрид и Барселона, по булевардите на Кадис, Херес и град Мексико, дори в неповторимите мексикански кръчми те винаги бяха до мен. На Иса Сантос и Лаура Франч за това, че осъществиха една великолепа рекламна кампания и успяха да превърнат нещо, което можеше да се окаже изтощително, почти в пътешествие за удоволствие. На чудесните екипи по дизайн и маркетинг, на широката търговска мрежа, която ме изненада приятно.

На художничката Мерче Гаспар за това, че с красивия си акварел придаде физически облик на Мауро Лареа и Соледад Монталво.

Благодаря на всички читатели от Мексико, Хавана, Херес и Кадис, които познават из основи местата, където се развива действието в книгата, като се надявам да ми простят някои дребни отклонения и волности, необходими за по-голямата му плавност и естетика.

И накрая, на всички, които по някакъв начин са свързани със света на мините и виното. Въпреки че от началото до края става дума за една измислена история, този роман същевременно има за цел да отдаде искрена почит на миньорите и винарите, малки или големи, от миналото и от настоящето.

[1] Вид делфинова риба. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.